

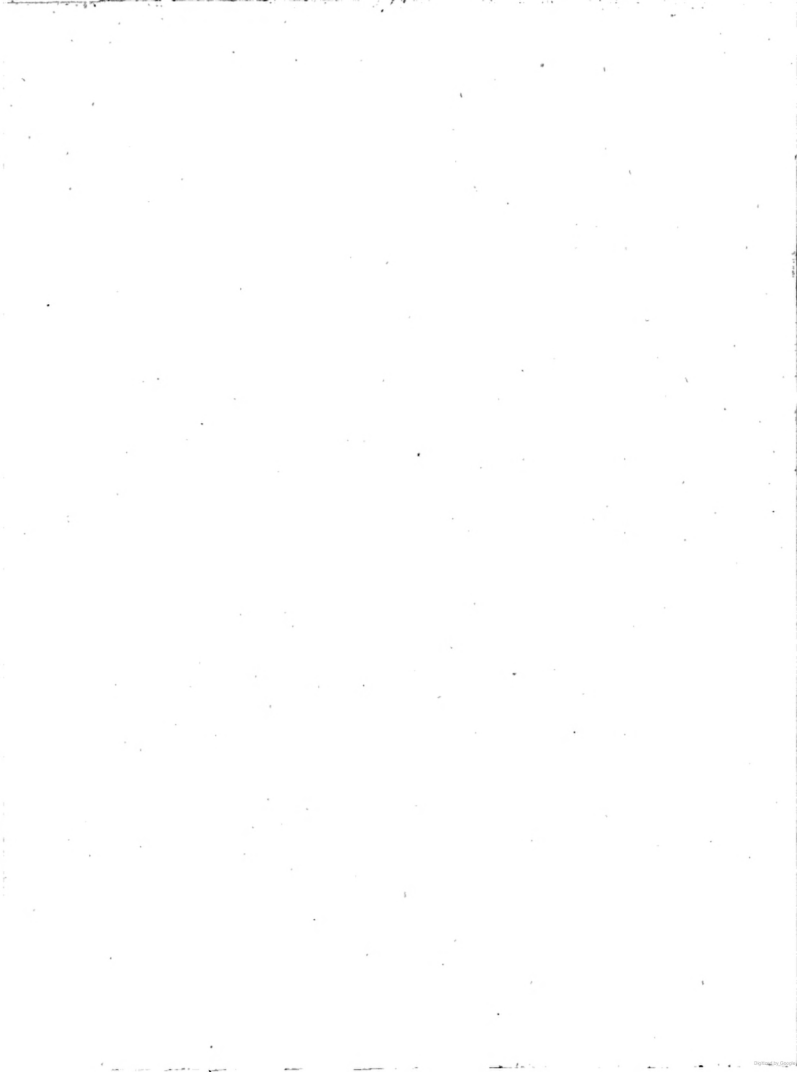

11

9-7.a. 2

KALENDARIA
ECCLESIAE UNIVERSAE
TOMUS SECUNDUS.

KALENDARIA ECCLESIAE UNIVERSAE IN QUIBUS

TUM EX VETUSTIS MARMORIBUS, TUM EX CODICIBUS; TABULIS,
PARIETINIS, PICTIS, SCRIPTIS, SCALPTISVE, SANCTORUM
NOMINA, IMAGINES, ET FESTI PER ANNUM DIES

ECCLESiarUM ORIENTIS, ET OCCIDENTIS,

PRÆMISSIS UNIUSCUIUSQUE ECCLESIAE ORIGINIBUS

Recensentur, describuntur, Notisque illustrantur

STUDIO, ET OPERA

JOSEPHI. SIMONII ASSEMANI

BIBLIOTHECAE VATICANAE PRÆFECTI, ET SACROSANCTÆ
BASILICÆ PRINCIPIS APOSTOLORUM
DE URBE CANONICI.

TOMUS SECUNDUS.

KALENDARIA ECCLESIAE SLAVICÆ, SIVE GRÆCO-MOSCHÆ.

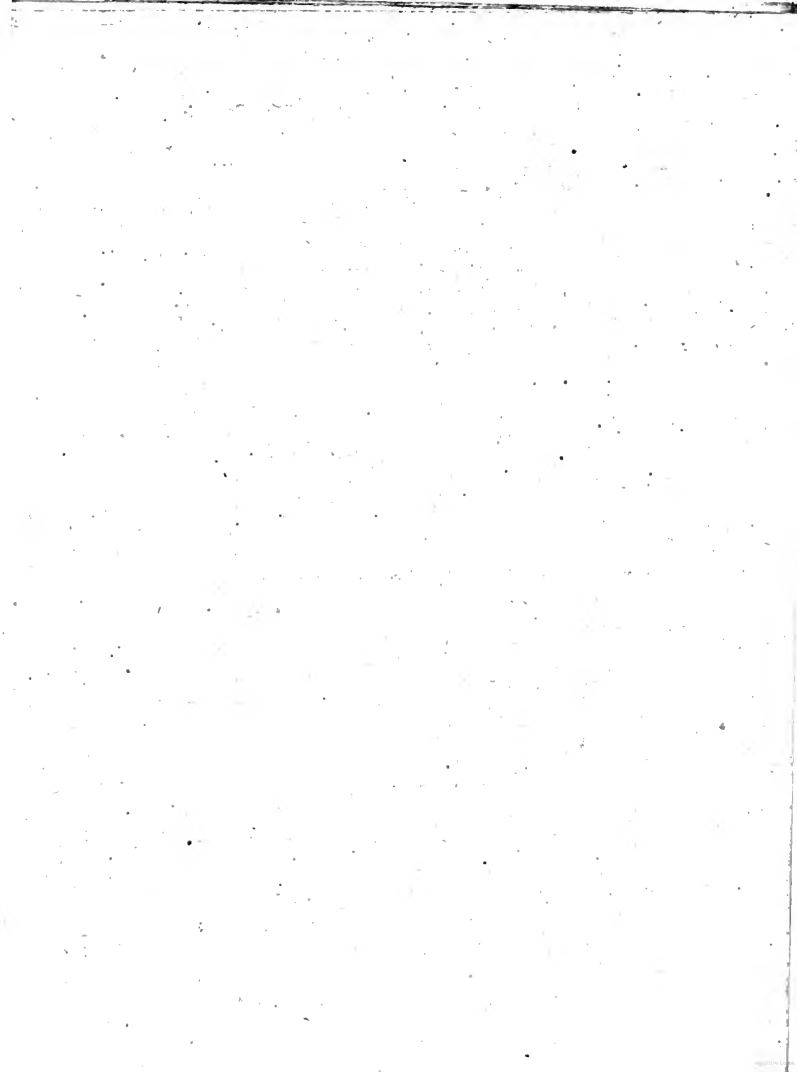

ROMÆ, MDCCCLV.

SUMPTIBUS FAUSTI AMIDEI
BIBLIOPOLÆ IN VIA CURSUS.

SUPERIORUM FACULTATE.

Donk Probat. Rom. Schol. Piar.
ex P. Hlelfonso.

SERENISSIMO . ATQUE . EMINENTISSIMO . PRINCIPI,
H E N R I C O

BASILICÆ SS. XII. APOSTOLORUM
S. R. E. PRESBYTERO . CARDINALI .

J A C O B I III.

MAGNÆ . BRITANNIÆ . REGIS . FILIO .
DUCI . EBORACENSI .

SACROSANCTÆ . VATICANÆ . BASILICÆ . ARCHIPRESBYTERO .
CHRISTIANAM . PIETATEM . ATQUE . MODESTIAM .
REGALIBUS . POMPIS . ANTEFERENTI .

RERUM . ECCLESIASTICARUM . STUDIOSSIMO .

JOSEPH . SIMONIUS . ASSEMANUS .
TOMUM . HUNC .

ECCLESIASTICAS . ORIGINES . SLAVORUM .
HUNNORUM . NORTMANNORUM . COMPLECTENTEM .

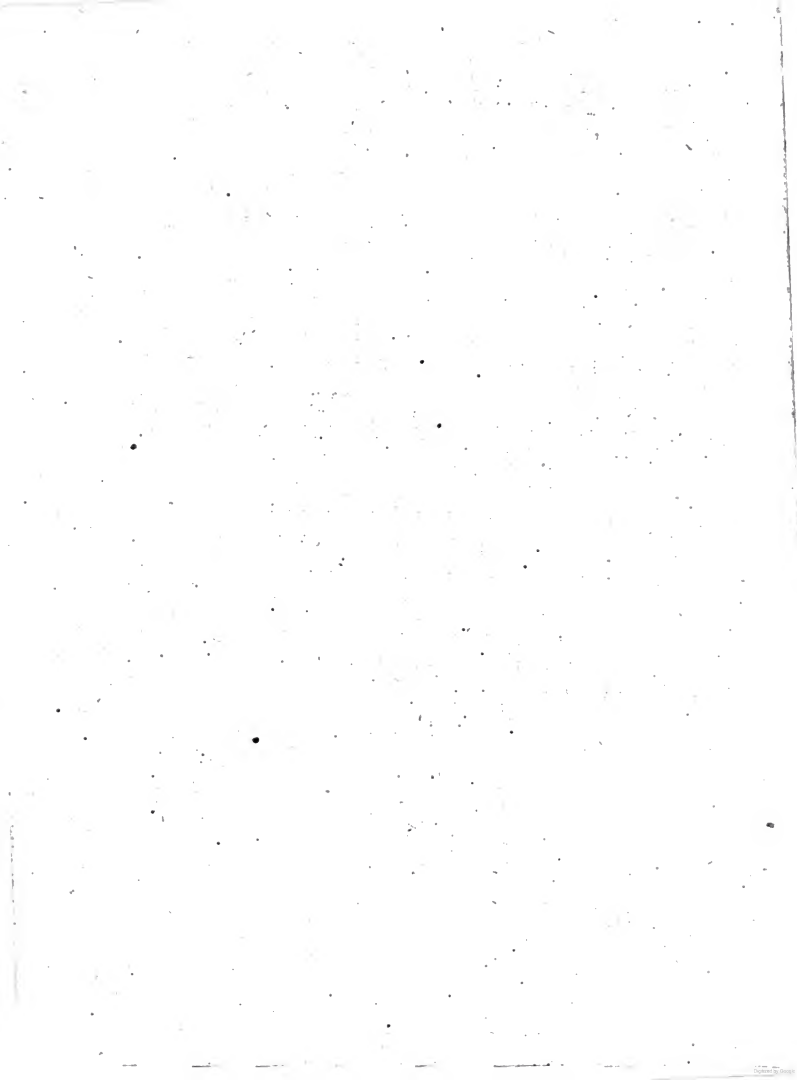
OB . INSIGNEM . EJUS . ERGA . SE . BENEVOLENTIAM .

ET . SINGULARIA . IN . BONAS . LITERAS . MERITA .

HONORIS . GRATIQUE . ANIMI . CAUSSA .

D. D. D.

SERENISSIMO; ATQUE EMINENTISSIMO PRINCIPIS
H E N R I C O
S. R. E. CARDINALI
DUCI EBORACENSI
SACROSANCTÆ BASILICÆ VATICANÆ ARCHIPRESBYTERO

JOSEPH SIMONIUS ASSEMANUS
SEMPITERNAM FELICITATEM.

I in omnibus illis sacræ
profanæq; Antiquitatis
Græcis Latinisque monumentis colligen-
dis explicandisque maxima utilitas atque
jucun-

jucunditas esse solet ; non minori certe voluptatis utilitatisque genere eruditos Lectores perfundere ille censendus est, qui Christianæ Religionis Origines, quæ sive in Veterum, sive in Recentiorum scriptis voluminibus observantur, eruendas illustrandasque susceperit. Ut enim omittam, ex Christianis hisce Antiquitatibus non exiguum Historiæ Ecclesiasticæ splendorem esse accessurum, hoc unum etiam asserere non dubitaverim, quod primæva illa Christianorum indoles, & Ecclesiarum facies veluti rediviva, quemadmodum eorum animos allicit atque mirifice delectat, qui rerum in priori ævo gestarum cognitionem cum pietate conjungere ex æquo student ; ita illorum proterviam redarguit, qui neglectis Majorum, a quibus Catholicam fidem acceperunt, institutis, iniquo partium studio ducti, foedis se implicare erroribus non erubescunt.

Huic ego quidem operi manum jam pridem admoveram, a primis Slavicarum Ecclesiarum Originibus exorsus ; nimirum occasione Russicarum illarum Ephemeridum, a Marchione Alexandro Gregorio

gorio Capponio Bibliothecæ Vaticanæ dono datarum, arrepta, quibus Ephemeridibus Kalendarium Ecclesiæ Græco-Moschæ sive Russicæ, per anni circulum continetur. Et primum sane Tomum sub auspiciis Sanctissimi Domini nostri BENEDICTI XIV. Pontificis Optimi Maximi in publicam lucem, quarto ab hinc anno, protuleram. Cur autem reliquos Tomos ejusdem argumenti, quos paratos habebam, ad blattas propemodum tineasque relegatos, in obscuris forulis hucusque vinctos tenuerim, alia studiorum meorum ratio in causa fuit. Amicorum quippe nonnulli, virique haud vulgares acrius apud me instabant, ut, si non omnes, aliquos saltem Libros de Rebus Neapolitanis & Siculis, quos jam condideram, publici juris facerem. Quum igitur editis quatuor Libris, eorum votis ex parte fecisse me satis existimassetem, ad telam, quam de Slavicis Rebus orsus eram, pertexendam nunc redeo.

Itaque alter hic Tomus, nulla quidem alia re, quam Celsitudinis Regiæ Tuæ, EMINENTISSIME PRINCEPS, quod in
b fronte

fronte emicat , Nomine se probaturus , Ecclesiasticam Slavorum , Hunnorum , atque Nortmannorum Historiam Sæculo nono & decimo complectitur . Utrique sæculo communem fere barbariem attribuere Eruditi solent ; ac præsertim decimo , quo lugubrem Ecclesiæ Christianæ statum graphice depingunt . Unde *Infelix* , *Obscurum* , *Indoctum* , *Ferreum* , & quid non aliud ? vulgo audit .

„ Utrique sæculo (inquit Ma-
billonius^(a)) „ communia fuere bella ,
„ sæculo Nono potissimum a Nortman-
„ nis ; Decimo ab Hungaris ; præter ci-
„ viles , & intestinas discordias utrique
„ etiam communes . „ Fatetur hoc ip-
sum de sæculo Decimo ac dolet Emi-
nentissimus Annalium Ecclesiasticorum
parens Baronius : „ Novum (inquiens^(b))
„ inchoatur sæculum , quod sui asperi-
„ tate ac boni sterilitate Ferreum , ma-
„ lique exundantis deformitate Plum-
„ beum , atque inopia Scriptorum ap-
„ pellari consuevit Obscurum . „ Et pau-
lo

---

a Præfat. in Tom. III. Annalium Benedictinorum.

b. Ad annum DCCCC. num. 1.

lo post^(a) : „ Certe quidem in nullo
„ unquam graviori visâ est versari di-
„ scrimine , nec manifestiori pereundi
„ penitus constituta periculo (*de San-*
„ *cta Ecclesia loquitur*) quam quum
„ ingruentibus sæculo isto est jactata pro-
„ cellis : nam cuncta , quæ olim passa
„ est sub Gentilibus Imperatoribus , vel
„ quæ ab Hæreticis , sive Schismaticis ,
„ aliisve quibuscumque persecutoribus ,
„ horum comparatione , sunt æstimanda
„ lusus quodammodo puerorum , imo
„ referenda in lucrum , & computanda
„ in certum emolumentum , quum ex
„ illis ipsa Ecclesia effecta sit pulchrior,
„ aucta amplior , atque reddita glorio-
„ sior , dum egregium semper revexerit
„ de impietate prostrata triumphum.

Eadem fere , sed breviter Venera-
bilis Cardinalis Bellarminus , qui^(b) „ nul-
„ lum sæculo decimo Indoctius ; aut In-
„ felicius „ existisse memorat . Et Ge-
nebrardus^(c) : „ Infelix dicitur hoc sæ-

b 2

„ cu-

---

a Ad eund. ann. num.3.

b Lib.4. de Romano Pontifice cap. 12.

c Ad ingressum sæculi decimi pag.552.

„ culum , exhaustum hominibus inge-
„ nio & doctrina claris , sive etiam,
„ claris Principibus & Pontificibus , in
„ quo nihil fere dignum memoria po-
„ steritatis gestum sit.

Si vero quæritur , quænam Sæcu-
lum istud vitia tam deforme , tamque
abominabile reddiderint ? Duo potissi-
mum in causa fuisse ajunt: Virorum sci-
licet eruditorum inopia , & execranda
quorundam Pontificum in Sacrosanctam
Romanam Ecclesiam intrusio. ” At quæ-
„ nam mala ista , dices , (verba hæc
sunt ejusdem Baronii) „ & unde tanta
„ omnium acerbissima tempestas exorta
„ Est plane , ut vix aliquis credat , imo
„ ne vix quidem sit crediturus , nisi suis
„ inspiciat ipse oculis , manibusque con-
„ trectet , quam indigna , quamque tur-
„ pia & abominanda sit coacta pati Sa-
„ crosancta Apostolica Sedes , in cujus
„ cardine universa Ecclesia Catholica
„ vertitur , quum Principes sæculi hu-
„ jus , quantumlibet Christiani , hac ta-
„ men ex parte dicendi Tyranni sævis-
„ simi , arrogarunt sibi tyrannice electio-
„ nem

„ nem Romanorum Pontificum. Quot
„ tunc ab eis, proh pudor! proh dolo!
„ in eandem Sedem, Angelis reveren-
„ dam, visu horrenda intrusa sunt mon-
„ stra? Quot ex eis oborta sunt mala?
„ consummata tragoedia? Quibus tunc
„ ipsam sine macula, & sine ruga, con-
„ tigit aspergi sordibus, putoribus in-
„ fici, inquinari spurcitiis, ex hisque
„ perpetua infamia denigrari?

Et Mabillonius (a): „ Non unam
„ sed plures tam infausta ac subita con-
„ versionis causas fuisse constat: sed ta-
„ men, ut quidem ego existimo, feli-
„ cior ille saeculi Noni ac probabilior
„ status ex cultu potissimum bonarum li-
„ terarum: contra vero infanda illa saeculi
„ Decimi corruptela ex crassa ignoran-
„ tia & literarum neglectu profecta est.

Atque ita Viri de Annalibus Eccle-
„ siae optime meriti sentiunt: „ foedissimam
„ nempe saeculo Decimo fuisse Sanctae
„ Romanae Ecclesiae faciem, quam Ro-
„ mae (Baronii verba recito (b)) domi-
„ „ na-

---

a - Loc. supra cit.

b - Ad annum DCCCCXII. num. 8.

„ narentur potentissimæ æque ac fordi-
„ dissimæ meretrices : quarum arbitrio
„ mutarentur Sedes, darentur Episcopi,
„ & (quod auditu horrendum & infan-
„ dum est) intruderentur in Sedem Pe-
„ tri earum amasii Pseudopontifices, qui
„ non sunt, nisi ad consignanda tantum
„ tempora, in Catalogo Romanorum,
„ Pontificum scripti. „ Quamobrem cum
eodem Baronio tam orthodoxi, quam he-
terodoxi Scriptores concludunt: „ Dor-
„ miebat tunc plane alto, ut apparet,
„ sopore Christus in navi, quum hisce
„ flantibus validis ventis, navis ipsa flu-
„ ctibus operiretur. Dormiebat, in-
„ quam, qui ista non videre dissimulans,
„ sineret sic fieri, dum non exurgeret
„ vindex : & quod deterius videbatur,
„ deerant qui Dominum sic dormien-
„ tem, clamoribus excitarent discipuli,
„ stertentibus omnibus.

Verum qualiscumque fuerit saeculo
Decimo Ecclesiæ Romanæ status, ut quod
ego sentio, cum bona tantorum virorum
pace ingenue proferam, neque illud sæ-
culum tam corruptum fuisse crediderim,
uti

uti communiter depingi solet : nam ple-
raque eorum , quæ de Romanis illis
Pontificibus , deque matronis in Urbe
olim dominantibus dicuntur , satyrico
potius , quam historico calamo videntur
esse conscripta , quemadmodum petitis
ex historia eorum temporum documen-
tis alibi est a me demonstratum , quum
potissimum Franci æquales Annalistæ
nullam faciant tantorum flagitiorum
mentionem : ita ut non immerito ve-
niant in suspicionem plurima , quæ a
Liutprando aliisque ejusdem furfuris scrip-
toribus in sua historia memorantur : ne-
que si talis Romanarum rerum status
tunc temporis fuisset , qualem ex doctis
probisque viris supra descripsi , exinde
inferre quis possit , aut incorruptam Ec-
clesiæ Catholicæ doctrinam ulla in parte
læsam fuisse , aut sæculo illo nullum in
toto terrarum orbe infelicius existisse .
Esto enim , ut recte ait Natalis Alexan-
der ^(a) : esto „ pravorum nonnullorum
„ Pontificum , qui Sancti Petri Sedem
„ te-

---

a Historia Ecclesiastica Sæculo IX. & X. cap. 1. ar-
ticulo 17.

„ tenuerunt, sæculo præsertim decimo,
„ facinora Ecclesiam nonnihil infusca-
„ runt ; speciem tamen ejus , sanctita-
„ tem, ac fidem non violarunt ; & Dei
„ singulari providentia , Christique sem-
„ per adsistentis virtute , servata , vere
„ dicere potuit: Nigra sum , sed formo-
„ sa. Nec ideo defecit supra firmam pe-
„ tram fundata , aut portæ Inferi adver-
„ sus eam prævaluere. „ Et Servus Dei
Bellarminus^(a): „ Ne forte putaremus ,
„ ob vitam incorruptam & mores in-
„ tegerrimos Summorum Pontificum,
„ tandiu stetisse hanc Sedem , permisit
„ ad extremum Deus, ut etiam quidam
„ parum probi Pontifices aliquando hanc
„ Sedem tenerent & regerent. „ Et paucis
interjectis „ Itaque nihil est , quod
„ Hæretici tantum laborent in quorum-
„ dam Pontificum vitiis conquirendis.
„ Nos enim agnoscimus & fatemur, ea
„ fuisse non pauca : sed tantum abest,
„ ut iis gloria hujus Sedis obscuretur
„ vel minuatur, ut iisdem potius vehe-
„ menter crescat & amplificetur. Hinc
„ enim

---

a Præfat. in libros de Rom. Pont.

„ enim intelligimus , non humano con-
 „ filio , prudentia , viribus , Romanum
 „ Pontificatum tandiu consistere ; sed
 „ quia hæc petra ita a Domino robo-
 „ rata , divinitus fundata , Angelorum ,
 „ custodiis septa , singulari Dei provi-
 „ dentia & protectione munita est , ut
 „ adversus eam portæ inferorum nullo
 „ modo prævalere possint , sive illis por-
 „ tis persecutio tyrannorum , sive ra-
 „ bies Hæreticorum , sive Schismatico-
 „ rum furor , sive scelera & flagitia de-
 „ signentur . „ Denique Antonius ^(a) Pa-
 „ gius : „ Nostri temporis Novatores pravis
 „ Romanorum quorundam Pontificum
 „ exemplis abutuntur ad impugnandam
 „ Ecclesiæ incorruptam veritatem & uni-
 „ tatem . At , ut ait ^(b) Mabillonius ,
 „ qualescumque fuerint Pontifices illi ,
 „ *quibus objiciunt pro sua dissensione*
 „ *quod volunt* (verba sunt ^(c) Augusti-
 „ ni) *nihil præjudicat Ecclesiæ Catho-*
 „ *licæ toto terrarum orbe diffusæ . Nul-*

c

lo

a Ad annum DCCCC. num. 11.

b In Prefat. ad sæculum v. Benedictinum , §. 1. num. 9.

c Lib. de Unico Bapt. cap. 16.

„ *lo modo eorum innocentia coronamur:*
 „ *nullo modo eorum iniquitate damna-*
 „ *mur.* Ita nobis loqui licet in causâ No-
 „ vatorum , sicut ille in causâ Donatista-
 „ rum loquebatur . Manet semper eadem
 „ Ecclesiæ veritas , manet semper eadem
 „ unitas . *Quisquis ab hac Unitate ven-*
 „ *to superbiæ , tamquam sola palea , se-*
 „ *paratur , aræ Dominicæ propter com-*
 „ *mixtam paleam quid calumniatur?* „
 Subjicit Augustinus . Et Tertullianus [^a]
 ulterius progreditur , sic scribens : „ Soli
 „ Dei Filio servabatur sine delicto per-
 „ manere . Quid ergo , si Episcopus , si
 „ Diaconus . . . . lapsus a regula fuerit ,
 „ ideo hæreses veritatem videbuntur ob-
 „ tinere ? Ex personis probamus fidem ,
 „ an ex fide personas ?

Sed absit , ut dicamus , lapsum eo
 sæculo a Regula Fidei ullum Summum
 Pontificem . Siquidem quum tanta illa
 urgerent toto fere eo sæculo mala , &
 scandala increbrescerent : tamen neque
 inventus est , qui a fide orthodoxa aber-
 raverit , aut quippiam ei contrarium do-
 cue-

---

a De Præscript. adversus Hæreticos cap. 3.

cuerit : neque qui ea de causa , ob co-
 rum scilicet Antistitum sive vera , sive
 ficta flagitia , ab ipsa Ecclesia Romana se
 absciderit schismate , vel hæresi eandem
 impugnaverit ; sed omnes ubique gen-
 tium eidem , fidei vinculo & obedientiæ
 fœdere , juncti persisterunt . Quod fa-
 ctum plane non esset (uti scite advertit
 Baronius ^(a)) „ nisi Deus ejus incolumi-
 „ tati & integritati summa vigilantia
 „ prospexisset , sic , ut quo longius ab
 „ eadem Ecclesia foris visus est recessis-
 „ se , eo magis intime eidem cognitus
 „ sit inhæsit , manumque subjecisse , ne
 „ pravorum hominum impulsibus agita-
 „ ta , corrueret . Etli enim ^(b) Dominus
 „ tunc dormisse putatus est , in eadem
 „ tamen navi dormivit ; in eadem navi ,
 „ quæ typum Ecclesiæ gerit , constitit ,
 „ nec ab ipsa recessit , semperque in Ec-
 „ clesia mansit , in qua , (ut ita dixerim)
 „ tenetur suis promissionibus vincus ,
 „ & suis verbis arctius alligatus , obliga-
 tus

a Ad annum DCCCCVIII. num. 7.

b Ejusdem Baronii hæc sunt verba ad ann. DCCCCXII.
 num. 9.

„ tusque sponſionibus ſuis ; ita Petro ;
„ navis hujus Archinautæ clavuum te-
„ nenti , pollicitus : Rogavi pro Te ,
„ Petre , ut non deficiat fides tua .

Quæ tamen hæc tenus dicta ſunt , hæc
juxta mentem eorum , qui ſæculum de-
cimū omnium infeliciffimum vocant ,
dicta ſunt . Ceterum , ſi accuratius ad
res eo ſæculo in toto terrarum orbe ge-
ſtas animus advertatur , iidem ipſi , quos
ſupra laudavi , doctiffimi piiffimique viri ,
mutata , ut arbitror , ſententia , mecum
affirmabunt , nullum decimo ſæculo feli-
cius Sanctæ Catholicæ Eccleſiæ , atque
adeo Romanæ , quæ omnium Eccleſia-
rum caput eſt & magiſtra , contigiffè ;
proinde tantam in illud ſæculum , ob
pravos paucorum Antiffitum mores De-
clamationem , non aliter ſe habere , ac
ſi quis denſiffimam uni civitati caliginem
aliquando incubare conſpiciens , excla-
met , toto etiam terrarum orbe lumen
ſolis in meridie defeciſſè . Ut enim ab
Inſcitia , & *Ignorantia* incipiam , cujus
cauſa ob Scriptorum paucitatem ſæcu-
lum decimū *Obſcurum* , omnibuſque
In-

Indoctrinus appellatur ; si ejusdem sæculi decimi cum præcedentibus aut subsequen-
tibus comparatio fiat , complures in
eo Latinos Græcosque Scriptores florui-
sse , longe hodie notius est , quam Baro-
nii & Bellarmini ætate , uti Catalogos
Scriptorum Ecclesiasticorum , eorumque
Operum evulgatas editiones percurren-
tibus perspicue apparet . Si probitatem
cum doctrina conjunctam requiras ; cla-
ruere etiam insigni sanctitate multi Epi-
scopi & Abbates , Monachi & Sanctimo-
niales , viri ac mulieres cujuscunque ge-
neris ac conditionis , ut ex iis , quæ apud
eundem Baronium & Pagium in Anna-
libus Ecclesiasticis referuntur , planum
fit .

Atque hic juverit Mabillonii ipsius
verba de florentissimo per ea tempora
in Italia , Germania , Gallia , & Anglia
Ecclesiæ statu usurpare . „ Non defuere
(inquit ^(a)) per illa pestilentissima tem-
„ pora in Italia optimi Episcopi [adde
etiam optimi Pontifices quos idem Ma-
bil-

---

a In Præfat. ad Tomum III. Annalium Benedictinorum.

billionius laudat : (a)] „ non defuere [in-
 quam] „ in Italia optimi Episcopi : in-
 „ his Theodoricus & Grimoaldus Pisani :
 „ Adelbertus Bergomatenfis : Zenobius
 „ Fesulanus : Sergius Cæſenas , & Alber-
 „ tus Aretinus , qui communem Cleri-
 „ corum vitam in ſuis Eccleſiis reſtitue-
 „ runt . His adde Attonem Vercellen-
 „ ſem Episcopum , æque doctum ac
 „ pium , ejuſque æqualem Ratherium
 „ Veronenſem , qui Eccleſiæ ſuæ Cleri-
 „ cos & Laicos ad mores defæciores
 „ verbis ac ſcriptis reducere conatus eſt .
 „ Nec omittendi Petrus , & Gauzlinus
 „ Patavini Antiſtites , quorum ille Aria-
 „ nis ſuam Dioceſim etiam tunc infe-
 „ ſtantibus ſtrenue reſtitit , hic , eximia
 „ vir ſanctitatis , eodem penitus delevit ,
 „ ac cœnobium Sanctæ Juſtinæ inſtaur-
 „ ravit . Denique inter pios Italiæ Anti-
 „ ſtites cenſendi ſunt , Notherius ma-
 „ gnæ ſanctitatis , necnon Dominici duo
 „ Venetiarum , alter ob præclaras virtu-
 „ tes coacte conſecratus Episcopus ; al-
 „ ter pius & doctus , abdicata dignitate ,
 „ factus

a Ineunte Libro XLI. Annalium Benedictinorum .

„ factus in locis sanctis Eremita. Coro-
„ nidis loco, ut alios præteream, aderit
„ Sanctus Stephanus, primum cœnobii
„ Sancti Salvatoris apud Capuam Ab-
„ bas, dein Cajacensis electus Antistes:
„ de cujus confirmatione exstat memo-
„ rabile Gerberti, ex Casinate Monacho
„ Capuani Metropolitanæ, decretum ad
„ Clerum & Populum Cajacensem.

„ At longe felicior, ac florentior
„ erat Ecclesiæ status in Germania, Gal-
„ lia, & Anglia. In Germania quidem
„ Bruno Coloniensis, Notgerus Leodi-
„ censis, Vvolfgangus Ratisponensis,
„ Udalricus Augustensis, Adalbertus
„ Magdeburgensis, & Pragensis cogno-
„ minis, præ cæteris florere: quorum
„ ille Slavos, hic Bohemos, Polonos,
„ & Hungaros Christianis mysteriis im-
„ buere. His omnibus compares fuere
„ in Belgica prima, Henricus Treviren-
„ sis Metropolita: Adalberones duo
„ Mettenses: Dado, & Berengarius,
„ Virdunenses: Gauzlinus, & Gerardus
„ Tullenses: quorum facta, eorum pro-
„ bitatem, & sanctitatem prædicant.

„ Porro

„ Porro in Belgica secunda, non minus
„ celebres exstiterunt Fulco, Heriveus,
„ Attaldus, & Adalbero Archiepiscopi:
„ ex quibus Fulco duas Rhemis Scho-
„ las, unam Canoniorum, alteram ru-
„ ralium Clericorum, sub Remigio, &
„ Hucbaldo Magistris, restituit, quas
„ Gerbertus itidem, Adalberone Archie-
„ piscopo curante, excoluit. Ne nimius
„ sim, alios optimos Galliae Praesules
„ omitto, quales exstiterunt Theotolo-
„ ronensis, Hagano Carnutensis, quo-
„ rum primus Sancti Juliani, alter San-
„ cti Petri Monasteria in sua uterque
„ urbe instauravit. His adde Turpionem
„ Lemovicensem, cujus rogatu Sanctus
„ Odo, tunc Monachus, postmodum
„ Abbas Cluniacensis, Collationum li-
„ bros duos ad emendandos Clericorum
„ & Monachorum mores composuit.
„ Ad Angliam quod attinet, vix ullum
„ saeculum plures doctrina & sanctitate
„ praestantes protulit, quam Decimum:
„ quales fuerunt Plegmundus, Odo, &
„ Dunstanus Cantuarienses: Osvaldus
„ Eboracensis: Elfegus, atque Ethelvol-
„ dus

„ dus Vvintonienſes. Omnibus aliis Re-
„ gnis ſæculo nono præcelluit Martyrum
„ numero Hiſpania, quæ ſæculo decimo
„ Rudelandum Episcopum Dumienſem
„ ſanctitate inſignem protulit, multos
„ que ſine dubio alios non inferioris
„ meriti Præſules, quorum acta ad nos
„ minime pervenerunt.

Solos fere, ut vides, ſui Ordinis in-
ſignes viros Mabillonius recensuit. Quid
vero? ſi reliquos probitate & doctrina
præſtantes enumerare velimus, quos in
occiduis partibus floruiſſe, ex chronicis
uniuſcujuſque gentis cognoſcimus? Quid
etiam? ſi oculos mentemque ad Orien-
tem Chriſtianum convertamus: ubi Im-
peratores orthodoxi, iidemque de Fide
Catholica deque bonis literis optime
meriti claruere, Baſilius Macedo, Leo
Sapiens, Conſtantine Porphyrogenitus,
aliique in Hiſtoria Byzantina ſummis
laudibus exornati: Patriarchæ Conſtanti-
nopolitani, Alexandrini, Antiocheni,
Hieroſolymitani, cum Sancta Romana
Eccleſia, Fidei vinculo (nulla Photiani
ſchiſmatis habita ratione aut facta men-
d tione)

tionem) conjuncti : Scriptores Ecclesiastici , quorum volumina in Bibliothecis adhuc servantur : Sanctissimi Monachi , sive in Asceteriis Syriæ ac Palæstinæ , sive in Monte Atho , aliisve Græciæ eremis : fortissimi Martyres , a Saracenis , Bulgaris , Scythis , pro Christi nomine cæsi , quorum certamina in Menæis leguntur.

Celeberrimæ illius Hierosolymitanæ expeditionis ad eripienda e manibus Saracenorum Terræ Sanctæ Loca , hortante Urbano II. Summo Pontifice , a Christianis Principibus exeunte sæculo undecimo , duobusque sequentibus susceptæ præconia , editis propemodum innumeris libris , Græci Latinique auctores decantant . Et jure quidem meritoque : nam tota Palæstina , oraque Syriæ maritima ab Antiochia usque ad urbem Gazam , Christianis cessit ; tametsi propter mutua eorundem Principum dissidia , ea ipsa Loca , quæ Dominus noster natalibus , vita , miraculis , & sanguine consecraverat , exeunte sæculo terdiodecimo barbaris tandem & insensissimis

mis Christiani nominis hostibus in hære-
 ditatem deinceps quiete relicta sint. At-
 qui sæculo decimo non inferior expedi-
 tio adversus eosdem Saracenos, nec mi-
 nus prospero eventu, suscepta præcesse-
 rat. Nam Nicephorus Phocas Imperator
 Anno Imperii secundo, Christianæ Epo-
 chæ DCCCCLXIV., motis in Ciliciam
 & Syriam, quibus Saraceni incubabant,
 armis, Ciliciæ urbes [a] Anazarbam,
 Rhossium, Adanam, Tarsum, & Mopf-
 vestiam cepit: Cyprum quoque insu-
 lam, Infidelibus ereptam, Imperio Con-
 stantinopolitano adjecit. Anno sequenti,
 in interiores Syriæ partes profectus,
 multis urbibus & agris ad Libanum &
 maritima loca sitis in suam potestatem
 redactis, victor Byzantium rediit, secum
 adducens ollam, quæ habebat effigiem
 non manufactam formæ Christi Domini,
 quam Hierapoli a se expugnata reperit,
 & capillorum Sancti Joannis Baptiste
 partem sanguine concretam. Et Byzan-
 tini quidem Historici narrant, in hæc

d 2

& se-

---

a Curopalates; & Cedrenus ad ann. II. Nicephori
 Phocæ: edit. Reg. Paris. pag. 654. & seqq.

& fequentibus Nicephori Phocæ expeditionibus , captas urbes amplius centum : Ciliciæ nempe , & Syriæ , & Phœniciæ , & Libanefiæ , quarum maximæ & nobiliffimæ , Anazarba (ut modo dicebam) Adana , Mopfveftia , Tarfus , Rhoffus , Pagrae , Hlierapolis , Synephium , Laodicea , Arca , Beroea : tributarias quoque eidem Nicephoro Imperatori factas Tripolim Phœniciæ urbem , & Damafcum : Antiochiam denique ab ipfo arcta obfidione cinctam , & mox per Burtzam & Petrum ejus Duces expugnatam .

Sed quid hæc ad hujus sæculi decimi decora ? Longe majora in hoc Tomo confpiciuntur , quum constet , tertiam fere Christiani Orbis partem eo sæculo Ecclefiæ Catholicæ accessiffe . Slavos dico , Hunnos , & Nortmannos , quorum fedes in Svedia , Dania , Ruffia , Polonia , Bohemia , Moravia , Carinthia ; Dalmatia , Illyrico , Thracia , Macedonia , Hungaria , Valachia , Moldavia , Scythia , ceterisque locis , ubi Slavicus Turcicusque fermo ufurpatur : ita ut illi etiam

No-

Novatores , qui tam corruptissimo , ut
ajunt , sæculo errores nonnullos in Ec-
clesiam Catholicam irrepsisse nugantur,
fateri coacti sint „ infelici (a) huic ævo
„ non defuisse barbararum quarundam
„ gentium ad Christi fidem conversio-
„ nes; Nortmannorum, Rollone Duce
„ anno DCCCCXII. sacro lavacro tin-
„ cto; Ruthenorum seu Moschorum cir-
„ ca annum DCCCCLXIX. : mox Po-
„ lonorum, Danorum, Hungarorum,
„ aliorumque populorum Borealium,
„ qui relicto Paganismo in Christi ca-
„ stris transfierunt. „ Mera itaque im-
postura est (inquit Pagius (b)) „ quod
„ Heterodoxi fingunt, inimicum scilicet
„ hostem sæculo decimo, dum vitiorum
„ fomno Ecclesiæ Pastores oppressi ef-
„ sent, & omnia tenebris plena, zizania
„ superfeminasse, quæ puram ac genui-
„ nam Fidei fementem suffocarint, ac
„ Transubstantiationis & realis Christi
„ in Eucharistia præsentia Dogma, alia-
d 3 „ que

---

a Verba hæc sunt Gulielmi Cavei in Historia Literaria,
in conspectu sæculi decimi:

b Ad annum DCCCC. num.3.

„ que quædam , in locum antiquæ &
„ primigeniæ fidei Christianæ puritatis
„ induxerint , lateque propagarint ;
„ quum e contra in illo sæculo tam
„ pauca circa fidem errata exorta fue-
„ rint ; & tot populi ad Christi fidem
„ conversi , ut illud felicissimum fuisset
„ dici possit. Nortmanni , Moscovitæ ,
„ Syeci , Poloni , Sclavi , ac Hungari
„ Christiani effecti . Varii Episcopatus
„ erecti . Plura Monasteria condita :
„ pluresque Ecclesiæ large dotatæ .

Quæ omnia quum in hoc Tomo à
me singillatim explicentur , ea præ cæ-
teris causâ fuit , ut illum Celsitudini Tuæ
Regiæ , PRINCEPS EMINENTISSIME , auda-
cter offerrem ; tum , ut aliquod meæ in
Te observantiæ [quod jamdudum opta-
veram] testimonium publicum exstaret ;
tum quia pro eo , quo Regia Tua Celsi-
tudo in omnem Antiquitatem , præfer-
tim vero sacram , studio incenditur , hoc
ipsum argumentum gratum Tibi ratum-
que fore non dubitavi . Quis enim ne-
sciat , abjectis sæculi curis , omnem ma-
xime operam a Te in id impendi , ut
in-

inter sacrarum literarum studia , & Ecclesiasticarum exercitationum officia ;
[non nobis tantum , qui Deo optimo maximo in Augustissima Principis Apostolorum Basilica Tecum ministramus , sed omnibus etiam , qui in culmine Ecclesiasticæ dignitatis sunt collocati , exemplo futurus ,] vitam transigas religiosissimam ? Ita ut [absit verbo invidia] illud de Te , SERENISSIME PRINCEPS , usurpari jure possit , quod magnus ille Anglorum Apostolus Gregorius Pontifex de Sancto Hermenegildo Vvisigothorum Regis filio pronuntiavit : tanto nempe sublimius gloriam transeuntis mundi a Te despici , quanto & Ecclesiasticis ministeriis addictus , palam universo terrarum orbi facis , nihil fuisse quod potuerit auferri . Hinc a solemnibus tritoque more abstinendum mihi ratus sum , quo laudes ejus , cui quid inscribitur , non leviter attingi necessarium existimatur : nimirum perspectum mihi exploratumque est , universum hoc laudationis genus Tibi invisum esse , idque unum a Te spectari , ut apud Deum commenderis : quo tamen
fit ,

fit, Ambrosio teste, ut nemo laudabilior sit, quam qui ab omnibus laudari potest. Hinc etiam prolixius fortasse, quam par aut decorum videtur, ad Regiam Celsitudinem Tuam de tot gentibus, quæ seculo decimo nomen Christo dederunt, sermonem habui: noveram quippe, non modo id Tibi tædio non esse, sed potius nulla alia re Te magis delectari, quam quum de Ecclesiæ Catholicæ triumphis differis, aut differentes audis.

Hoc igitur qualecumque est operis ac laboris, quod Tuo sub auspiciatissimo nomine in publicam lucem protrahitur, uti pro Tua indulgentia non tantum æquibonique ducas ac foveas, rogo; verum etiam, ut simul auctorem ejus, Regiæ Tuæ Celsitudini addictissimum, Tibique tot aliis nominibus devinctissimum, in Tuum patrocinium adsciscas: dum pro Tua incolumitate vota ex intimo corde persolvere non desino.

Dabam e Bibliotheca Vaticana Nonis Decembris Anni MDCCLIV.

AP.

APPROBATIONES.

LEgi alterum Tomum Operis, cui titulus est *Kalendaria Ecclesie Universae*, Auctore Illmo ac Rmo Praefule Josepho Simonio Assemano: & quum in illo celebratissimi Auctoris jam spectatam in tot aliis ejus libris pietatem & eruditionem singularem miratus fuerim, publica luce dignum censeo, & litteratis hominibus gratissimum, & utilem futurum fore; in cujus judicii mei fidem mea manu subscripsi.

Petrus Franciscus Fogginus.

PErlegi jussu Rmi P. Augustini Orsi Sac. Palatii Apostolici Magistri librum secundum *De Kalendaris Ecclesie Slavicae*; Auctore Illmo, & Rmo D. Josepho Simonio Assemano Vatic. Basilicæ Canonico, & Bibliothecæ Praefecto: quumque in eo miram diligentiam, eruditionem, rerumque haud vulgarium notitiam, criteriumque perspexerim, nihilque quod a recta Fide, bonorumque morum institutis alienum sit appareat, sicut in reliquis ejusdem Illmi Auctoris operibus cuique perspectum est, publicis typis, ac communi praeconio dignum censeo.

*Franciscus Marianus Vatic. Bibliothecæ
Graecus Scriptor.*

I M P R I M A T U R .

Si videbitur Reverendissimo Patri Sacri Palatii
Apostolici Magistro .

*F. M. de Rubcis Patriarch. Constantinop.
Vicesgerens .*

*****

I M P R I M A T U R .

Fr. Vincentius Elena Magister Socius Reverendis-
simi Patris Sac. Pal. Apost. Mag. Ord. Prædic.

LIBER SECUNDUS

DE KALENDARIIS ECCLESIAE SLAVICÆ,
SIVE GRÆCO-MOSCHÆ.

P. A. R. S. I.

ORIGINES ECCLESIASTICÆ SLAVORUM, BULGARORUM,
ET RUSSORUM.

C A P U T I.

*Slavi, & Abares Hunni sub Regibus Francorum,
usque ad Caroli Magni tempora.*

*Slavos a Gothis, Winidis, & Hunnis Abaribus
longe disferre.*

Rigines, resque gesta *Slavorum*, & *Hunorum*, tum in Scythia & Sarmatia, hoc est, in patriis sedibus, tum etiam in iis, in quas migrarunt, regionibus, Germania scilicet, Pannonia, Thracia, Illyrico, & Dalmatia, sunt a me in Secunda Primi Libri Parte usque ad Heraclii Imperium expolitæ.

Nunc vero, velut reliqua membra capitijungens, ut ipsum Slavicae Historiae corpus integrum representem, ad ea, quæ deinceps sequutisque temporibus contigerunt, pergo.

Tom. II.

A

A Fran-

L.
Prologus.

II.
 Hunni Abres
 in Thuringiam in-
 vadunt, tempori-
 bus Sigeberti Fran-
 corum Regis. His
 cum Francis confi-
 gunt: pacem de-
 mum componunt.

A Francarum Rerum Scriptoris exordior, inde ad Græcos progressurus. Aimoinus Monachus Floriacensis in Hittoria Francorum lib. 3. cap. xi. de Chunis seu Avareibus, Franciam (quæ Gallia ab ipso dicitur) idest, Germaniam, invadentibus, hæc scribit. *Chuni, qui & Avares, raptò sædere, quod cum Rege Francorum Sigeberto pèpigerant, in imparatam se Galliam infundunt: quos quum ille congregato exercitu bello excipere destinavisset, Chuni magicis artibus, priusquam ad manus veniretur, quibusdam phantasmatibus Francos perterrefactos fugere compulerunt. Rex ipse frustra resistere conatus, capitur: Sed prudentiæ suæ astu oblati muneribus, honorifice ad suos redire permissus, pacem cum Chunis in reliquum stabilem firmavit.* Gregorius Turonensis in Histor. Francor. lib. 4. duo Regis Sigeberti cum Hunnis bella refert: primum cap. 23. *Post mortem Chlotharii (a) Regis, Chuni Gallias adpetunt. Contra quos Sigebertus exercitum dirigit, & gesto contra eos bello, vicit atque fugavit. Sed postea Rex eorum cum eodem per Legatos meruit. Secundum bellum cap. 29. Chuni vero iterum in Gallias venire conabuntur. Adversus quos Sigebertus cum exercitu dirigit, habens secum magnam multitudinem virorum fortium. Quumque configere deberent, isti magicis artibus instructi, diversas eis fantasias ostendunt, & eos valde superant. Fugiente autem exercitu Sigeberti, ipse inclusus a Chunis retinebatur, nisi postea (ut erat elegans & versutus) quos non potuit superare virtute prælii, superavit arte donandi. Nam datis muneribus, sædus cum Rege iniiit, ut omnibus diebus vitæ suæ nulla inter se prælia commoverent. Ideoque ei magis ad laudem, quam ad aliquod pertinere opprobrium, iusta ratione pensatur. Sed & Rex Chunorum multa munera Regi Sigeberto dedit. Vocabatur autem (b) Caganus: omnes enim Reges gentis illius hoc appellantur nomine.* Ad primum illud bellum ea referuntur, quæ Paulus Diaconus lib. 2. cap. 10. narrata Chlotharii

a Chlotharius Francorum Rex obiit exeunte anno 561. teste Maxio Aventicensi in Chron.

b Vox Hunnica sive Turcica خاقان Chakan, Regem sive Imperatorem significat. Vide Annotationem nostram Tom. 1. pag. 403.

tharii Francorum Regis morte sic scribit : *Es quoque tempore (a) , comperta Hunni qui & Avars , morte Chlotharil Regis , super Sigisbertum ejus filium irruunt . Quibus ille in Thuringia occurrens , eos juxta Albiu fluvium potentissime superavit , eisdemque pacem dedit .* Ad alterum vero bellum , quæ ibidem apud Paulum Diac. subjiciuntur : *Rursumque Avars cum Sigisberto in locis , ubi & prius , pugnantes , Francorum proterentes exercitum , victoriam sunt adepti .* Ante primum illud bellum , quum Legati Abarum Byzantium (b) mense Novembri anni 565. ad Justinum juniorem Imperatorem venissent , ut consueta munera , quæ Justinianus conferre erat solitus , acciperent ; quumque ab Imperatore repulsam tulissent ; visum est eis a Romanorum ditione discedere , atque Istro trajecto , in Francorum regiones venire : tum vero id accidit , quod in Menandri Protectoris historia legitur Tom.2. Histor. Francor. Duchesnii pag. 248. in hæc verba : *Quum Avars & Franci sædus inter se percussissent , & pax firmissima inter eos esset , Cbaganus Sigisberto Francorum Duci significavit , exercitum suum fame laborare : decere eum , qui Rex esset , ac præterea indigena , minime negligere exercitum federe conjunctum . Quodsi copias Avarum rebus necessariis reficere ac recreare vellet , spondebat Cbaganus , hradquaquam se ultra triduum in ea regione moraturum esse . Hæc ubi Sigisberto nuntiata sunt , statim farinas , & legumina , ovesque ac bôves ad Avars misit .* Itaque , (ut ordinem rerum gestarum persequar ,) Hunni qui & Avars , exeunte anno 565. a Justino juniore Augusto rejecti , ad conterminos Pannoniæ Francorum fines sese conferentes , a Sigeberto Francorum Rege alimoniam , fame urgente , petierunt obtinueruntque . Mox fixis in Pannonia post Langobardorum in Italiani discessum anno 568. sedibus , Thuringiam invadentes , ab eodem Sigeberto victi sunt atque fugati . Demum commisso altero cum Francis ante annum 575. quo Sigebertus decessit , bello ,

Tom. II.

A 2

vi.

a Nimirum , post annum 568. quo Hunni Abates Pannoniam a Langobardis relictam occuparunt . Vide Tom. 1. pag. 402.

b Vide Papium de hac Abarum Legatione ad ann. 566. num. 4.

victoriam, ut supra, sunt adepti. Bajano nomen fuisse ei Hunnorum Regi, ex iis, quæ Menander Protector de Abaribus scripsit, Tom. 1. Par. 2. pag. 43 1. & seqq. demonstratum est.

III.

A Brunchildæ Regina acceciis manebit, e Thuringiis, in quam exacerant, ad Pannoniam Hunni Abares revertuntur: Bajuarios Sclavi superant.

Sigeberto filius Childeberty successit: quo regnante (ut ait Paulus Diac. lib. 4. cap. xi.) *Bajarii usque ad duo millia virorum super Sclavos irruunt; superveniente Cacano, omnes interficiuntur.* Nimirum, nisi Sclavis Hunni Abares in Pannonia degebant, Rege utrorumque Bajano, qui Hunnica lingua *Chacanus* dicebatur. Pergit Paulus loc. cit. post narratam ejusdem Childeberty mortem, quæ anno 596. contigit: *Hunni quoque, qui & Avaros dicuntur, a Pannonia in Thuringiam ingressi, bella gravissima cum Francis gesserunt: Brunichildis tunc Regina cum nepotibus adhuc pueris Theudeberto & Theuderico regebat Gallias, a quibus accepta Hunni pecunia, revertuntur ad propria.*

IV.

Dagobertus Francorum Rex Sclavos & Abares intra suos limites conficere compellit.

Dagobertus a patre Chlothario II. Chilperici filio, Chlotharii I. nepote, anno Chr. 622. super Austrasios Rex institutus, anno Regni sui septimo, (sive Christi 628.) ut scribit Fredegarius in *Rec. Franciar. Chronotaxi cap. 58. usque eodem tempore ab initio, quo (post patris obitum) regnare cæperat, consilio primus beatissimi Arnulfi Metensis urbis Pontificis, & Pippini Majoris-Domus usus; tantæ prosperitatis Regale regimen in Auster regebat, ut a cunctis gentibus immenso ordine laudem haberet. Timore vero sic fortis sua concusserat utilitas, ut jam devotione adreperent, suæ se tradere ditioni: ut etiam gentes, quæ circa limitem Avarorum, & Sclavorum consistebant, eum prompte expeterent, ut ille post tergum eorum iret feliciter, & Avaros & Sclavos, ceterasque gentium nationes usque manum publicam, suæ ditioni subjiciendum fiducialiter spondebant.* Hæc anno Chlotharii, patris Dagoberti, *trigesimo nono gesta esse, ostendit Pagius ad ann. Chr. 622. num. x.*

V.

Sclavi Vinidi in Hunnos Abares conspirant, eosque superant: Samoæ natione Francum, sibi Regem constituant.

Anno sequenti, (idest Chr. 623. Chlotharii 40. Dagoberti 2.) de Samoë inter Sclavos Rege constituto sic scribit Aimoinus lib. 4. cap. 9. *Anno XL. Principatus Chlotharii.*

tharii, homo quidam, nomine Samo, natione Francus, de pago Senonico, multos negotiatorum, mercandi causa, in Sclavorum patriam (qui etiam Winidi dicuntur) secum deduxit. Sclavi jamdudum Hunis (qui & Avoares dicuntur) subiecti, dominationis eorum jugum detestare tentabant. Si quidem quam primum vestigalia eis, uti dominis dependere, praeliantium castra tutarentur, fugientibus auxilia ad resistendum subministrarent, tantas ab ipsis sibi illatas tolerabant contumelias, ut non homines hominibus, sed feras crederes quibuslibet vitibus imperitare jamentis. Nam inter cetera, quae crudeliter (dictu quoque horrendum) in eos exercebant, unum illud nefandum, cunctisque antea seculis inauditum erat scelus, quod quasi biematuri, eorum adveniens domicilia, uxores ipsorum suis assumebant socias stratis. Verum illi, qui de conjugibus Sclavorum, & Hunis erant geniti, hoc malum, quod vltatrici eorum diu fuerant perpeffi, nolentes perpetui, immane contra dominos & patres suos excitare bellum. Ad quod Samo cum sociis, adjumento Winidis futurus, forte profectus est. Factaque congressione, Winidi Hunnos superant. In hoc certamine Samo cum suis praeclarum militiae documentum dedit. Prærupto namque sese periculo dans, plurimos hostium destruxit. Hoc successu Samo a Sclavis ad regnandum expetit, eo quod egregia ejus delectarentur fortitudine, de negotiatore Rex constitutus, per XXXVI. annos strenuus Regnum gubernavit, adversum innumeros bellorum tumultus, quae cum Avaris gessit: in quibus semper, prudenti astutia usus, victor exitit. Habuit quoque duodecim ex genere Winidorum uxores, ex quibus XXII. filios, ac XV. genuit filias.

De eodem Samone Winidorum Sclavorum Rege apud eundem Aimoinum lib. 4. cap. 23. redit sermo ad annum (a) Dagoberti IX. his verbis. *Eo tempore, commutatores mercium ex Francia, Sclavorum ingressi patriam, a Sclavis rebus exspoliati suis, & qui resistere tentaverant, interfecit sunt. Quapropter quidam, Sicbarius vocabulo, mis-*

VI.
Dagobertus Francorum Rex adversus Samonem Sclavorum Vvindorum Regem digne exercitum ex Alemannis, Langobardis, & Aulicis confilium Australi profugantem.

a. Annus Dagoberti IX. exordium suavit mensis Martii anni Chr. 630.

*sus a Dagoberto ad Samonem memorate gentis Principem, postulaturus de commissis iustitiam, dum sciret se a Samone nolle videri, vestibus quibus Sclavi utebantur, ne agnosceretur, indutus, conspectibus se offert Regis presentiam suam recusantis: & quæ sibi in mandatis tradita fuerant gentem Francorum, eo quod ipse ac populus ei subiectus, obnoxii forent servitutis Dagoberto eorum Regi. His verbis Samo provocatus ad iram, respondit, se cum populo suo, simul & terra, Dagoberto libentissime pariturum: si tamen, inquit, dispulerit nobiscum amicitias conservare. Ad hæc Sicharius: non est, ait, possibile, ut servi Christi cum canibus fœdera jungant. Et respondente Samone: Quandoquidem vos servos profiteamini esse Dei, & nos sumus ejus canes; ideo ea quæ vos nequiter contra ejus geritis voluntatem, ut inutiles famuli, nobis frequenter conceditur morsibus ipsi ulcisci: statim ejectus est Sicharius de conspectu ipsius. Quæ exasperatus Dagobertus contumelia, lectas ex Austria dirigit militares copias, ad debellandum Vvinidorum gentem. Quibus fuerit auxilio Alemanni cum Rotberto Duce, nec non & Longobardi. Qui in ea qua congressi parte victoriam adepti, plurimum captivorum ad propria redeuntibus abduxerunt numerum. Austrasti vero Franci Winidos, qui in Vogostense confugerant castrum, obsidione clauserunt. Quam dum segniter administrarent, irruentibus super se hostibus graviter afflicti, castra cum tentoriis deserentes aufugerunt. Hac victoria Vvinidi animosiores redditi, in Thoringiam & circumjacentes Francorum terras sese effundunt: ita ut Deruanus Dux, qui urbibus præerat Sclavorum, quæ usque ad id tempus Francis paruerant, desperatis rebus, se ad ceteros transferret Sclavos. Enimvero non tam virtute Vvinidorum hæc clades accidit Francis, quantum ignavia Austrastorum: alioquin vindictam, quam sub Chlothario in Saxones, hæc ipsam sub Dagoberto in Sclavos exercuissent. Hoc ipsum legere est apud Fredegarium cap. 68. ad annum Dagoberti IX. Eo anno Sclavi, cognomento Vvinidi, in Regno Samonis, negotiantes Francorum
quum*

quum plurima multitudo interfecissent, & rebus exposuissent, hoc fuit initium scandali inter Dagobertum & Samonem Regem Sclavorum. Dirigens quemdam Dagobertus Sicharium Legatarium ad Samonem, petens, ut negotiantes, quos sui interfecerunt, aut res illicite usurpaverant, cum iustitia faceret emendare; Samon nolens Sicharium videre, nec ad se eum quum venire permetteret; Sicharius vestem indutus adinstar Sclavorum, cum suis ad conspectum pervenit Samonis: universa quæ injuncta habuerat, eidem nunciavit. Sed ut habet gentilitas & superbia pravorum, nihil a Samone, quæ sui admiserant, est emendatum, nisi tantum placita volens instruere, ut de his & aliis intentionibus, quæ inter partes ortæ fuerant, iustitia redderetur in invicem. Sicharius, sicut stultus Legatus, verba improprii, quæ injuncta non habuerat, & minas adversus Samonem loquitur, eo quod Samo & populi Regni sui, Dagoberto deberent servire. Samo respondens jam saucius dixit: & terram quam habemus, Dagoberti est, & nos sui sumus, si tamen nobiscum disposuerit amicitias conservare. Sicharius dixit: non est possibile, ut Christiani & Dei servi, cum canibus amicitias collocare possint. Samo contrario dixit: si vos estis Dei servi, & nos sumus Dei canes, dum vos assidue contra ipsum agitis, nos permissum accepimus, vos moribus lacerare. Ejectus est Sicharius de conspectu Samonis. Quum hæc Dagoberto nunciasset, Dagobertus superbiter jubet de universo Regno Austrasorum contra Samonem & Voinidos movere exercitum. Ubi tribus turmis phalangæ super Voinidos exercitus ingreditur: etiam Langobardi, sollicitatione Dagoberti, idemque hostiliter in Sclavos perrexerunt. Sclavi his & aliis locis e contrario præparantes, Alamannorum exercitus cum Chrodoberto Duce in parte, qua ingressus est, victoriam obtinuit. Langobardi idemque victoriam obtinuerunt; & plurimum numerum captivorum de Sclavis Alamanni & Langobardi secum duxerunt. Austrasii vero quum ad castrum Vogulense, ubi plurima manus fortium Voinidorum immoraverat, circumdantes, triduo præliantes, plures ibidem de exercitu Dagoberti gladio trucidantur, & exinde

inde fugaciter omnes tentoria & res, quas habuerunt, relinquentes, ad proprias sedes revertuntur. Multis posthæc vicibus Vvini in Thoringiam & reliquos vastando pagos, in Francorum Regnum irruunt: etiam & Dervanus Dux gentis Urbiorum, qui ex genere Sclavorum erant, & ad Regnum Francorum jam olim aspexerant, se ad Regnum Samoni cum suis tradidit. Istamque victoriam, quam Vvini contra Francos meruerunt, non tantum Sclavinorum fortitudo obtinuit, quantum demeritio Austrasorum, dum se cernebant cum Dagoberto odium incurrisse, & assidue exspoliarentur.

VII.
Bulgari ab Hunnis
Abatibus & Panno-
nia expulsi, in Ba-
joariam se reci-
piunt, ubi omnes
ad unum, jussu Da-
goberti, interfi-
ciuntur.

Post istud cum Samone Sclavorum Winidorum Rege commissum bellum, prosequitur Fredegarius cap. 72. enarrans alterum Hunnorum & Bulgarorum: de quo & Regino lib. 1. ad annum 1x. Dagoberti hæc habet: "Huni & Bulgares inter se prælia conferunt. Huni Bulgares superant, qui devicti, & de Pannonia expulsi, novem milia cum uxoribus & liberis Regem Dagobertum expetunt, terram ad manendum requirunt. Quos Rex ad hiemandum, & Bajoariam recipere præcepit: dispersosque per domos, omnes una nocte cum mulieribus & liberis interficere fecit". Eadem scribit Aimoinus lib. 4. cap. 24. commisso inter Francos & Winidos prælio subjungens ad eundem annum 1x. Dagoberti, Christi 630. "His diebus inter Avars cognomento Hunnos, & eos qui Bulgari dicuntur, magna surrexit contentio, cui debere-tur Regni successio; utrum ex Bulgaris orto, an ex Avarum semine [a] procreato. Lis utque ad arma deducta, Hunnis victoriam peperit. Victi Bulgari, & a propriis exules terris, Dagobertum expetunt Regem Francorum, poscentes uacantem tellurem sibi concedi ad habitandum. Ille hiematum eos in Bajoariam dirigit: donec cum amicis deliberaret, quid de eis ageret. Quibus per domos Bajoariorum hospitantibus, Rex habitio cum familiaribus tractatu (veritus, nequid novi molirentur) evocatis
,, Ba-

a Videatur hæc inter Hunnos & Bulgaros contentio orta post obitum Bajani, de quo supra dictum est.

„ Bajoariis dedit in mandatis ; ut unusquisque eum , qui
 „ apud se hospitaretur , cum conjuge ac liberis contruci-
 „ daret . Quod factum est : Et una nocte , quæ tam crude-
 „ li operi designata erat , omnes neci traditi sunt ” : Au-
 „ ctor Gestorum Dagoberti ad annum ipsius ix. hæc eadem
 „ refert ; sed pro *Bulgaris* ponit *Regnum Hispaniæ* , per
 „ summam librarii oscitantiam , sic : ” Eodem anno inter
 „ Avaros cognomento Chunos , & Regnum Hispaniæ , ve-
 „ hemens surrexit contentio , eo quod certarent inter se ,
 „ cui deberetur Regnum ad succedendum : altera pars ex
 „ Avaris , & altera ex Bulgaris ” . Idem Auctor una cum
 „ Reginone , Bulgaros ab Avaribus superatos , & ad Dagobertum
 „ confugientes , *novem millia virorum fuisse cum uxeribus &
 „ liberis* affirmat : quod ipsum & apud Aimoinum . cap. 72.
 „ de Bulgarorum e Pannonia in Bajoariam venientium nume-
 „ ro legitur , additurque post eorum cædem : ” Nec quisquam
 „ ex illis remansit Bulgaris , nisi tantum Altius (*al. Alci-
 „ ceus , vel Alciocus*) cum dcc. viris , & uxores cum li-
 „ beris , qui in Marca Winidorum salvatus est . Post hæc
 „ cum Vvallaco (*al. Walluco , seu Walduco*) Duce Vvi-
 „ nidorum annis plurimis vixit cum suis .

Ad (*α*) annum x. & xi. Dagoberti Aimoinus & Frede-
 garius describunt bellum , quod in Sclavos paravit Dago-
 bertus , a Saxonibus ob tributi levationem sicte susceptum ,
 sed a Sigeberto ipsius Dagoberti filio feliciter gestum .
 „ Anno autem x. (*inquit Aimoinus lib. 4. cap. 26.*) post
 „ quam præfatus Dagobertus regnare cœperat , memor
 „ malitiæ Sclavorum in suos , collegit lectam e Franciæ bel-
 „ latoribus scaram , quam nos turmam vel cuneum appel-
 „ lare possumus . Cui properanti ad capiendam ultionem
 „ ex inimicis , occurrere Saxonum Legati , spondentium se
 „ fore vindices contumeliarum , quæ Francis illatæ erant ,
 „ si tributo , quod regiis exhibebant usibus , levari me-
 „ ruisse . Quingentas namque vaccas inferendales a Chlo-
 „ thario Seniore , Chlodovei filio , Chilperici patre , Re-
 „ giæ mensæ inferre jussi fuerant . Quæ ideo inferendales

B

„ di-

VIII.
 Saxones Dago-
 berto Regi pro-
 mittunt , Franco-
 rum limitum ab
 Hunnis Abacibus
 se defensuros , si
 tributo levaren-
 tur . Illis tamen
 tributo liberatis ,
 nec promissa sol-
 ventibus , Sig-ber-
 to filio Austrasis
 Rege impoſito ,
 Dagobertus Scla-
 vorum incurſion-
 bus occidit .

α Annus x. & xi. Dagoberti, exordium sumpsit mense Martio anni Chr. 611. & 612.

dicebantur , eo quod singulis inferrentur annis . Dago-
 bertus ergo , sapienti Aufrasiarum consilio , petita non
 abnuit , eo videlicet pacto , ut per succedentia semper
 tempora , Francorum litem sibi vicinum Saxones con-
 tra adversantium defenserent incurfus . Hoc pactum sa-
 cramento quidem super arma (ut eis mos erat juranti-
 bus) firmatum : sed nulla efficacia factorum est stabili-
 tum , licet censu , quem solvere solebant , liberati ef-
 sent . Sequenti etiam anno (*Dagoberti* xi. *Chr.* 632.)
 quum assiduis Sclavorum incursionibus Thoringia labora-
 ret , collato cum Pontificibus ac Senioribus gentis consi-
 lio, Dagobertus filium suum Sigebertum Aufrasiis præpo-
 suit , ut fungeretur Restoris munere cum Regni hono-
 re . Tutores duos filio delegavit , Chunibertum Colo-
 niæ urbis Præfulem , & Adalgisum Palatii Rectorem .
 Thesaurum etiam eis sufficientem tribuit : & quæcumque
 concessit , testamento cuncta inseri , ac sigilli impressione
 signari mandavit . Deinceps quamdiu Sigebertus vixit ,
 studio ac industria Aufrasiarum, irruptiones reſrenate sunt
 Vvinidorum . *Gesta Dagoberti* . Anno itaque xi. Regni
 sui , quum Vvinidi iuſu Samonis iterum fortiter sævi-
 rent , & sæpe tranſcenſo proprio limite , Regnum Fran-
 corum vaſtandum , Thoringam & reliquos pagos ingre-
 derentur ; Dagobertus Rex Mettis urbem veniens , cum
 consilio Pontificum , seu & Procerum , omnibusque Pri-
 matibus Regni consentientibus , Sigebertum filium suum
 in Regno Aufrasiæ sublimavit , sedemque Mettis civitatem
 habere permisit ; Chunibertum vero Coloniae Pontificem,
 & Adalgisum Ducem (a) Palatii ad Regnum gubernan-
 dum instituit . *Et post pauca* . Deinceps enim , Aufrasio-
 rum studio , litem & Regnum Francorum contra Vvi-
 nidos utiliter defendere noſcitur , . Pagius hunc Dago-
 berti Regis annum xi. quo filium suum Sigebertum Aufrasiæ
 Regem constituit , mense Martio anni Chr. 632. in-
 choatum fuisse scribit : " Quare ((b) *inquiens*) Sigeber-

» tus

a. Fidegatus cap. 75. Hunibertum Coloniae Urbis Pontificem , & Adalgisum Da-
 cem , Palatium & ad Regnum gubernandum instituit . . . Dein. epi. aufrasiæ , eorum
 suad. , litem , & Regnum Francorum contra Vvinidos utiliter defendere noſcitur .
 b. Ad ann. 631. num. xxx.

„ tus agens annum ætatis suæ tertium , Austrasiis a patre
 „ præfectus est , ut *Slavi* cognomento *Vvinidi* , qui Carin-
 „ thiam & vicinas provincias circa Danubium incolebant ,
 „ & frequentibus irruptionibus Austriam lacescebant , fa-
 „ cilium repellerentur .

Tria hæc genera Barbarorum commemorari a
 Scriptoribus vidimus: nimirum *Abares* sive *Hunnos*: *Sclavos*;
 & *Vvinidos*. Et unum quidem populum longe ab alio diversum
 esse, jam nonni Tom. 1. Par. 2. ubi cap. 5. a pag. 292. demon-
 stravi, *Slavos* indigenas quidem fuisse in Scythia & Sarmatia;
 advenas vero in Pannonia, Bohemia, Polonia, Germania & in
 aliis usque ad Balticum mare regionibus: adeoque origine,
 patria, lingua, a *Vvinidis*, (qui & *Vvinisti* & *Vvinuli*,
 & *Venedi* dicuntur,) profus differre: Et cap. 9. a p. 409.
 ostendi, alios esse *Slavos*, alios *Abares* sive *Hunnos*, &
 alios *Langobardos* & *Gothos*: quidquid in contrarium
 scripserint nonnulli, qui aut *Gothos* & *Slavos*, aut *Slavos*
 & *Vvinidos*, aut *Slavos* & *Hunnos* sive *Abares*, eandem
 esse gentem putant. Hoc ipsum cl. *Daniel Farlatius* Soc.
 Jesu, in præclaro opere *Illyrici Sacri*, (Venetiis nuper
 impresso anno 1753. Tom. 2. pag. 1308. & seqq.) recte ob-
 servat *Animadversione secunda in excerpta ex Constantino*
Porphyrogenito & Thoma Archidiacono circa Salonæ exci-
 dium, quod anno *Christi* 639. per *Hunnos* & *Sclavos* con-
 tigit: ubi primum quidem *Thomam Archidiaconum* mani-
 festi erroris arguit, eo quod pro *Hunnis* sive *Abaribus* *Go-*
thos posuit, eoque a *Slavis* nihil differre dixit: deinde
Constantinum ipsum, qui *Sclavos* & *Hunnos* in Salonæ exci-
 dium conspirantes scribit, sic interpretatur, non quia utro-
 que pro una eademque gente acceperit, sed quia utriusque po-
 puli, et si lingua moribusque diversi, alteri cum alteris so-
 cietatem in ea excursionem inierint. ” Tria (inquit *Farla-*
 „ *tus loc. cit.*) Barbarorum genera commemorant *Constanti-*
 „ *nus Porphyrogenitus* & *Thomas Archidiaconus*: *Gothos*,
 „ *Slavos*, & *Abares*, quibus præclarissima illius civitatis
 „ (*Salonæ*) excidium, *Dalmatiaeque* depopulationem at-
 „ tribuunt. Uterque *Slavos* nominat: sed alter *Slavos*
 „ ab *Abaribus* distinguere non videtur; alter vero *Slavos*

Tom. II.

B 2

„ & Go-

IX.
 Sclavi, Hunni
 Abares, Vvinidi
 & Gothi, origine
 & lingua differunt,
 et si commissa eor-
 um nomina apud
 Scriptores occur-
 rant. Farlatius, vit
 doctilissimus, auctore
 Illyrici sacri laudat.

„ & Gothos vocabulo quidem , non autem genere inter se
 „ differre existimat . Constantinus (*de Administ. Imperio*)
 „ cap. 39. ait: *Sclavinos* sive *Sclavos* appellari etiam *Abares*,
 „ *Invenerunt Sclavinos, qui & Abari nuncupati . . . Scla-*
 „ *vi qui trans flumen habitabant, qui & Abari dicti . . .*
 „ *Hoc igitur confilio Sclavi sive Abari* . Et eodem capite,
 „ evertores illos Salonæ , populatoresque Dalmatiæ , mo-
 „ do *Sclavos* , modo *Abares* appellat . Idem vero Constan-
 „ tinus sub initium capituli trigelimi , *Sclavos* semel iterum-
 „ que nominat ; sed deinde perpetuo constanterque *Abares*
 „ vocat , hosque fuisse tradit , qui Salonitanæ urbis exci-
 „ sionem , & Dalmatiæ vastitatem intulerunt . Contra ea-
 „ Thomas Archidiaconus e Slavis & Gothis unam nationem
 „ gentemque constavit ; & ab his Gothis sive Slavis Salonam
 „ oppugnatam , captam , direptam , incensam , funditus
 „ everfam fuisse scripsit cap. VII. *Quamvis pravi essent &*
 „ *feroces , tamen Christiani erant , sed rudes valde . Aria-*
 „ *na erant tabe respersi , Gothi a pluribus dicebantur ; &*
 „ *nihilominus Sclavi secundum proprietatem nominis eorum,*
 „ *qui de Polonia , seu Bobemia venerant . . . . Igitur Dux*
 „ *Gothus , qui toti præerat Slavoniæ , coadunato magna*
 „ *exercitu equitum peditumque , descendit de montibus ,*
 „ *& castra posuit ex Orientali parte civitatis &c.* Satis
 „ apparet , unde occasionem erroris sumpserit Archidiacono-
 „ nus , nimirum ex Anonymo Diocleate , qui in Opusculo
 „ *de Regno Slavorum* , inter Gothos & Slavos nullum di-
 „ scrimen agnovit . Atqui Slavos a Gothis origine , patria ,
 „ moribus lingua , religione plurimum differre , ut sæpe
 „ diximus , fere omnis eruditorum hominum natio sum-
 „ mo consensu affirmat ” . Idem ipsi de Slavis &
 „ Vvinidis dicendum , quod Farlatus de Slavis & Go-
 „ this . Pergit porro Farlatus , excusans Diocleatem ,
 „ simulque ostendens , alios esse Slavos , & alios Gothos ,
 „ etsi fieri potuit , ut Gothorum reliquiæ , initis
 „ cum Slavorum gente connubiis , in Slavos transferint .
 „ Verum enim vero postquam debellatum est cum Gothis
 „ anno 554. ineunte , nullum sive nominis sive imperii
 „ Gothici vestigium in Dalmatia apud idoneos & probatos

scriptores reperire licet ; eaque provincia Imperio
 Orientis restituta , in fide ac potestate Græcorum Im-
 peratorum usque ad Heraclium perpetuo mansit . In ex-
 trema quidem superioris Dalmatiæ parte adhuc erant
 reliquæ Gothorum ; quos sub initium belli Gothici
 Ostroyllus cum Slavis illuc induxerat ; sed post Gothos
 victos , & Dalmatiâ pariter Italiaque expulsos , quum
 nulli e natione Gothica , plures vero quotidie ex Sla-
 vonica gente in eam regionem migrarent , ut alio loco
 diximus, Gothorum genus paullatim deficere , Slavorum
 numerus auctior in dies fieri & magis magisque propa-
 gari cœpit . Hinc factum est , ut Gothorum quod reli-
 quum erat , nationis Slavonicæ prævalentis mores , in-
 stituta , linguam , nomenque adscisceret ; ac nihil ex
 antiquo præter primigenium sanguinem , nec eum incor-
 ruptum , sed propter connubia cum Slavis inita consu-
 sum mistumque cum Slavonico retineret . Reges vero
 ipsi , quamvis e Gothorum stirpe ultimam originem re-
 peterent , tamen propter crebras affinitates cum Sla-
 vorum dynastis junctas , materno genere & sanguine
 præpollente , Slavi esse & haberi , Slavonicisque vo-
 cabulis appellari cœperunt . Quapropter historia eorum
 Regum ab Anonymo Diocleate non in scite inscribitur
Regnum Slavorum . Quare si ex his duabus gentibus ,
 Gothis & Slavis , in Dalmatia superiori , & Prævalita-
 na provincia sedes ac regnum jam pridem adeptis , exer-
 citum illum constatum putes , qui Salonæ supremum
 excidium (anno 639.) attulit, evertores illius urbis Sla-
 vos rectius , quam Gothos fuisse dixeris . Ceterum ne-
 que Archidiaconus , neque Porphyrogenitus hinc pro-
 fectos esse scripsit , qui Salonam everterunt , & Dal-
 matiam vastarunt ; sed eos alter quidem (*Constantinus*
scil.) e regione proxima , quæ aliquot post annis dicta
 est *Chrobatia* , sive *Slavonia* ; alter vero (*neque Tho-*
mas) inde usque ab septentrionalibus ultra Danubium
 provinciis (*e. Polonia scil. & Bobemia*) evocavit .
 Mox concludit , Thomam quidem errasse , qui *Slavos* il-
 los vocat *Gothos* ; Constantinum vero , quum non *Slavos*
 cum .

cum *Abaribus* confundat , sed utroque populos inita societate in Dalmatiam excurrisse affirmet , majorem apud eruditos fidem mereri . " Nullo igitur modo [*inquit*] calamitas Salonitana , & depopulatio Dalmatiæ ad Gothos referri potest ; & erravit Archidiaconus , omninoque hoc omnis est error , quod inter Gothos & Slavos nihil interesse putaverit , præter diversitatem vocabuli ; & quod Salonæ everfæ depopulatæque Dalmatiæ causam in ipsos Gothos contulerit . Constantinus Porphyrogenitus , quamvis annis fere trecentis excidio Salonitano (*a*) posterior fuerit ; totidem tamen annis ab eodem propior aberat , quam Thomas Archidiaconus , qui sæculo XIII. floruit : quapropter illius , quam hujus auctoritas pluris esse debet ; præsertim quum ipsemct Thomas fateatur , *sibi non satis perspicuum esse , qualiter Salonæ finaliter everfa fuerit* . Constantinus autem sine ulla dubitatione affirmat cap.30. de Admin. Imperio , ab Avâribus & Slavibus Salonam funditus excisam , & Dalmatiam vastatam fuisse tum , quum Heraclius in Oriente Imperium obtinebat . Quod autem superiori capite everfores Salonæ vocet *Sclavinos* , eosque etiam *Abares* nuncupatos tradat , id argumento est , alteros cum alteris in societatem coisse , & gentem utramque in exitium hujus urbis conspirasse ; ex qua consiliorum & armorum conjunctione factum est , ut perinde quasi in populi unius corpus coaluissent , utrique alterutro vocabulo , nunc Slavi , nunc Abares , promiscue & communiter appellarentur . Ceterum Slavi & Abares , ut nomine , sic genere inter se differunt .

Prosequitur Farlatus pag. 309. demonstrans , *Abares* quidem sive *Avares* gentem *Hunnicam* fuisse , ab *Avaro* proprio eorum Rege sic appellatos , qui primùm Græcis cogniti fuerunt sub Justiniano Imp. uti scribit Theophanes in Chronographia ad annum 31. Justiniani : *Advenit gens prorsus insolens atque incognita , Constantinopolim . Abares ei nomen . Et ad ejus spectaculum cuncta urbs effusa est* ,

^a Excidium quippe hoc contigit anno 679. Porphyrogenitus autem scribitur anno 949.

est, quod nusquam visi fuissent hujus formæ mortales. *Cornus siquidem a tergo longas admodum tenis revinctas & implexas gestabant, reliquus licet habitus Hunnico simillimus conspiceretur. Illi porro relicta patria regione, in Scythiæ (Europæ) Mysiæque partes se conferentes, ut humanius in iis provinciis admitterentur, ad Justinianum Legatos destitaverunt, petentes ut reciperentur. Illos Justinianus recepit, sedesque eisdem & agros trans Istrum attribuit, imprudens, (ut ait Farlatus) & ignarus quantam Imperio perniciem ascisceret: nam exinde per annos fere centum vix alia gens infestior, aut pestis exitior fuit. Ad hæc Abarum Chaganus, sive Rex *Bajanus*, Tiberio imperante, sub jus ditionemque suam *Slavos* populos redegerat, quemadmodum ex Menandro narravi Tom. 1. Par. 2. a pag. 434. eisdemque *Slavos* (qui *Sclaveni* & *Sclavini* appellantur) sub Mauricio Imp. ad invadendam Romano-rum ditionem ab eodem Chagano. submissos fuisse; alios insuper *Slavos*, qui ad Oceani limites pertinebant, (idest, qui in Vvinidorum terris habitabant,) in Romanorum perniciem extimulatos habes eod. Tom. 1. Part. 2. a pag. 437. ad 464. ubi res *Abarum Slavorumque* sub Mauricio, Phoca & Heraclio ab anno 583. ad 620. gestas fusius descripsi.*

Fallitur tamen idem Farlatus, dum loc. cit. postquam *Slavos* ab *Hunnis Abaribus* subactos & vectigales redditos dixisset, *Slavos illos* qui *Bajano Abarum* Chagano parebant, confundens cum aliis *Slavis*, quibus *Samo* in Vvinidorum per Germaniam usque ad Balticum mare regionibus imperabat, illos ait, Samone duce, a servitute Hunnorum in libertatem se vindicasse. Certe ex Aimoino jam vidimus, & Vvinidos vocari *Slavos*, & hos ab *Hunnorum* sive *Avarum* jugo, opera & adjumento Samonis, fuisse liberatos. Id ipsum Fredegarius in chron. cap. 48. testatur: " Erant ab antiquo Vvinidi bifulci Chunis, sive
 ,, Hunnis, sive Avaribus (eadem quippe gens fuit, sæpius variato nomine) quasi bifariam illos fulcientes:
 ,, nam in præliis præsto esse debebant Slavi, seu Vinidi,
 ,, & præliari pro Hunnis. Hunni vero castra servabant spectatores præliorum, neque accurrebant, nisi pericli-
 ,, tan-

X.
 Slavi Vvinidi
 differunt ab aliis
 Slavis, quibus Ba-
 janus Hunnorum
 Abarum Rex im-
 perabat. Notatur
 proinde cl. Farlatus.

,, tantibus Slavis . Præter hæc auxilia , magnis oneraban-
 ,, tur tributis Vvinidi , & venientibus ad se Hunnis ad hie-
 ,, mandum , cogeantur illis filias suas prostituerè : quo
 ,, barbaro agendi ritu effecerunt Hunni , ut ipsimet filii ,
 ,, quos apud Slavos genuerant , contra ipsos arma corri-
 ,, puerint . ,, Narrat deinde , quo pacto , Samone
 (homine Franco de pago^(a) Senonico .) cum sociis negotia-
 toribus , opem Vvinidis Slavis ferente , congressione cum
 Hunnis Abaribus circa ann. 623. facta , Vvinidi Hunnos
 superarunt , ipsumque Samonem de negotiatore Regem si-
 bi constituerunt . Mox Farlatus pag. 310. subjungit . " Ira-
 ,, que ante Salonam (anno 639.) everfam , anni jam erant
 ,, amplius sexdecim , quam Slavi Avarum dominatu exem-
 ,, pti , sui juris erant , suis legibus utebantur , suos ha-
 ,, bebant magistratus ac duces , quorum auctoritate ductu-
 ,, que rempublicam administrabant , & bella cum hostibus
 ,, gerebant . Hinc fit , ut Slavi , non tamquam vestigales &
 ,, subditi , ut antea , sed tamquam socii & foederati , arma &
 ,, copias cum Avaribus junxerint , atque ad expeditionem
 ,, Dalmaticam contulerint . Avars quippe , ut illatas a Dal-
 ,, matis injurias , quas Porphyrogenitus commemorat , ulci-
 ,, scerentur , ab Slavis finitimis , inito cum illis foedere ,
 ,, copias auxiliares sibi adsciverunt : jampridem enim ces-
 ,, satum fuerat a bellis , quæ Samo Slavorum Rex cum Ava-
 ,, ribus feliciter gesserat , quippe^(b) anno 636. armis ac vi-
 ,, ribus ab ortu in occasum , ab Avaribus in Francos conver-
 ,, sis , Dagoberto Francorum Regi bellum indixit , tres-
 ,, que illius florentissimos exercitus ex Australis , Aleman-
 ,, nis , Langobardis collectos , ad interneccionem concidit :
 ,, quæ clades , ait Aimoinus , non tam virtute Vinidorum
 ,, accidit Francis , quam ignavia Australium . Utrique
 ,, igitur juncti foedere sociali Avars Slavique , depopu-
 ,, lationem & vastationem Dalmatiæ , excisionem exci-
 ,, diumque Salonæ intulerunt : sed in ejusmodi expeditione

,, ne

^a Ex pago Senogago , quæ pars est Belgicæ juxta Bruxellam . Hanfiz. in German. Sact. tom. 1. pag. 104.

^b Ex Aimoino l. 4. cap. 23. constat , & bellum a Samone cum Dagoberto anno 630. non 636. gestum ; & in eo bello non Alemannos , neque Langobardos , sed solum Australios fuisse superatos . Vide supra .

ne partes priores Abarum fuisse existimo, sub quorum imperio ductuque Slavi auxilio acciti rem gesserunt. Hæc vir doctus, ab Aimoino & Fredegario in errorem inductus, a quibus quum *Vvinidos* Slavos, & *Hunnos*; qui *Vvinidis* vim inferebant, *Abares* appellari, *Samonemque* Slavorum *Vvinidorum* Regem constitutum legisset, exiitavit, de iisdem Hunnis Abaribus sermonem ibi fieri, qui trans & cis Danubium incolentes, Bajano eorum Chagano ductore, unacum subjectis Slavis in Dalmatiam anno 639. invasere. Verum, sicuti *Slavi* non uno in loco confederant, nec unum eundemque Ducem habebant, sed alii Hunnis nisi eisque subjecti cis & trans Danubium sedes fixerant; alii cum *Vvinidis* ad Balticum Oceanum habitabant; ita & *Hunnorum* sive *Abarum* pars Bajano Chagano, qui in Thraciam & Dalmatiam sæpius irrupisse legitur, obtemperabant; pars altera usque ad fines *Vvinidorum* occurrerat; quos diro, ut supra dictum est, jugo premebat. De primis Hunnis, Slavisque intelligendus est Porphyrogenitus, dum ab illis ait, inita societate, Dalmatiam depopulatam, & Salonam excisam. Alteros Hunnos Slavosque (a) designant Fredegarius & Aimoinus, quum de *Vvinidis* & *Samone* Rege loquuntur. Ceterum *Vvinidos* sive Slavos *Samoni* Regi obtemperantes, in auxilium *Hunnorum* *Abarum* in Dalmatiam irrumpentium, non fuisse accitos, constat ex eodem Fredegario, qui enarrato bello, quod Slavi, *Vvinidi* dicti, *Samone* opitulante, cum Hunnis Abaribus gesserant, statim subjicit: *Hoc successu Samo a Slavis ad regendum expetitus, eo quod egregia ejus delectarentur fortitudine, de negotiatore Rex constitutus, per triginta sex annos (id est, ab anno Chr. 623. usque ad annum 659.) strenue Regnum gubernavit, aduersus innumeros bellorum tumultus, quæ cum Avaris gessit,*

Tom. II.

C

in

a Hinc scrupulos Bandurio eximitur, qui Animadvers. in lib. Porphyrogen. de Adm. Imp. edit. Paris. p. 89. sic scribit. *Dagoberium Francorum Regem, Avars & Slavos sua ditioni subegisse, Regni ejus anno 7. gestorum ejus scriptor tradit. Sed sicuti Avars tunc Pannonias incoluisse constat; ita Slavos Francis in Germania a septentrione, in Lyrico vero ab Oriente conterminos fuisse patet. De quibus autem Slavis hæc intelligi debent; an de Septentrionalibus, vel de Orientalibus, incertum est. Ex dictis supra num. 4. 5. & 6. res plana est.*

in quibus semper prudenti astutia usus victor exstitit . Si ergo anno Chr. 623. bello cum Hunnis Abaribus gesto, Slavi Vinidi, ope Samonis, victores exstiter, idemque Samo Rex factus, per annos 36. continuum cum Abaribus bellum commisit, semperque victoriam de iis retulit; non video, quo pacto aut Samo ipse aut subiectus ei Slavorum Vinidorum populus, in auxilium Hunnorum Abarum in Dalmatiam excurrere volentium acciri potuerint. Quid? quod, (Theophane teste ad annum Mauricii Augusti IX. Christi 590.) habemus, tres Sclavinos ad Imperatorem adductos & ab eo examinatos, significasse, legationem a Bajano Hunnorum Abarum Chagano missam ad ipsorum gentem, quæ *ad Oceani limites habitabat*, ut auxilio sibi essent adversus Romanos. Recole Theophanis verba, quæ Tom. 1. Par. 2. pag. 444. recitavi, ex quibus palam fit, *Slavos illos nequaquam fuisse Bajano subiectos: Chaganum (inquiunt tres illi Sclavini) Legatos ad se misisse, & tribuum suarum præfatos muneribus sollicitasse, ut sibi suppetias adversus Romanos ferrent: se vero ab familiarum capitibus missos, qui eos apud Chaganum excusarent, quod ob viarum remota intervalla manuum auxiliarem ei præbere nequeant: octidecim vero mensum iter fecisse, ac ita demum in Romanorum manus se prolapsos asseverabant.* Proinde *Voinidi Slavi* isti non alii sunt ab iis, quos idem Farlatus *Dalmatas Germanicos* vocat Tom. 1. *Illyrici sacri* a p. 118. ad 120. eisque regionem illam obtigisse affirmat, quæ *Albi & Oderæ fluminibus interjacet, eique finitimæ sunt ab occasu Misua sive Sorabia, a Septentrione Lusatia, ab ortu Silesia, a meridie Bobemia: nam satis constat, inquit, universam illam regionem, quæ inter Albin ac Vistulam a Danubio usque (a) ad mare Balticum longe lateque porrigitur, Slavorum colonis refertam fuisse, qui partim e Sarmatia, vel e Palude Meotide, unde oriundi erant, partim e regionibus, quas citra Danubium occupaverant, partim etiam ex Illyrico*
 & Dal-

^a Eorum fines longius etiam in Septentrionem usque ad oram maritimam (sicut Codanæ & Regione Danicæ, quam veteres dixerunt Chersonesum Cimbricam, præterit Anonymus Ravennas apud eund. Farlatum pag. 120.

Et Dalmatia, illuc alii post alios, incertum quomodo tempore, confluerant.

Atque hæc de sedibus ac discrimine *Vvinidorum*, *Gothorum*, *Slavorum*, atque *Hunnorum* sive *Abarum*, dixisse sufficiat. Ad Francicam eorum historiam redeo. Ab anno Christi 638., quo Dagobertus Francorum Rex obiit, usque ad Caroli Magni regnum, nulla amplius occurrit apud antiquos Historiæ Francicæ scriptores, *Slavorum*, aut *Hunnorum Abarum* mentio, sive quod composita cum vicinis pace quieverint; sive quia nihil memoratu dignum gesserint. Ante ipsius tamen Caroli tempora de *Sclavis* nonnulla memorantur, tam in Pseudosynodo *Marana*, quam a *Biographis*, quæ sunt a cl. viro Joanne Bollandi ad diem v. Februarii diligenter collecta, quæque Pagius ad annum 590. a num. x. accurate expendit. Synodus itaque illa Schismaticorum Episcoporum in *Marano* seu *Mariano*, (quod munitionissimum Venetorum oppidum est, stagnis Adriaticæ maris fere circumdatum in Foro juliensi litore ad Celinam, sive, ut incolæ vocant, Zelinam,) habita anno (a) Chr. 590. in suggestione ad *Mauricium* Imperatorem adversus *Tria* Capitula, queritur, *Bremensem*, *Tiburientem*, & *Augustanum* Episcopos, jam a Galliarum, hoc est Franciæ, Episcopis ordinari cœptos esse, quum antea consuevisent per *Aquilejensem* Metropolitanum constitui. Suggestio, rimus etenim, Pie Dominator (*inquiant Episcopi illi schismatici*) quia tempore ordinationis nostræ, unusquisque Sacerdos in Sancta Sede Aquilejensi cautionem scriptis emisimus studiose de fide ordinatoris nostri, nos

Tom. II.

C 2

33 fi-

XI.

Marano Schismaticorum Episcoporum Synodus apud Mauricium Imperatorem, ne Francorum Episcopos in terris Hunnorum & Slavorum Episcopos mitterent aut consecrarent.

a. Cl. Farlati Illyrici Sacri Tom. 1. pag. 73. ad annum 591. confert, sic scribens: *Noricos jam inde ab ætate Justiniani, Francorum Imperio obnoxios fuisse, confirmat Epistola illa, quam ex Synodo Istriensis anno 591. ad Mauricium Imp. acceperunt Episcopi Provincia Aquilejensis; in extrema autem Epistola de Archiepiscopis Galliarum sibi suisque graviter queruntur; quippe eos imminere ajunt in omnem occasionem invadendi in Ecclesias Metropolis Aquilejensis, & earum Episcopos consecrandis suis potestatemque intervenire sibi que vindicare conari: tres Ecclesias jam pridem ab ea distractas, videlicet Tiburtientem, Beconensem, Augustanam, (quarum prima sine controversa ad Noricum pertinebat, de reliquis duabus ambigunt eruditi;) & alias porro distractas fuisse, nisi Justinianus Imp. eorum consensu obtulisset. Justinianus enim, ut hunc locum interpretatur Jo. Georgius ab Eckart in comment. de Rebus Franciæ Orient. l. 5. §. 36. Franci possessionem Pindelicæ & Norici sub ea conditione firmam esse jussi & ratam habuit, ut ne ultra Rhatiam Noricumque ditentiam protenderent.*

33 fidem integram Sanctæ Reipublicæ servaturos : quod ipse
 33 novit Dominus , nos fideliter toto corde & servasse , &
 33 hucusque jugiter conservare . Si conturbatio illa & com-
 33 pulsiō piis jussionibus vestris remota non fuerit , si quem
 33 de nobis , qui nunc esse videmur , defungi contingeret ,
 33 nullus plebium nostrarum ad ordinationem Aquilejensis
 33 Ecclesiæ post hoc pateretur accedere ; sed quia Gallia-
 33 rum Archiepiscopi vicini sunt , ad ipsorum sine dubio or-
 33 dinationem accurrent : & dissolvetur Metropolitana Aqui-
 33 lejensis Ecclesia sub vestro Imperio constituta , per
 33 quam , Deo propitio , Ecclesias in Gentibus possidet ;
 33 ut quod ante annos jam fieri coeperat , & in tribus Ec-
 33 clesiis nostri Concilii , idest (a) , Bremensi , Tiburiensi ,
 33 & Augustana , Galliarum Episcopi constituerant Sacerdo-
 33 tes : & nisi ejusdem tunc divæ memoriæ Justiniani Prin-
 33 cipis jussione commotio partium nostrarum remota fuisset ,
 33 pro nostris iniquitatibus pene omnes Ecclesias ad Aquile-
 33 jensem Synodum pertinentes , Galliarum Sacerdotes
 33 pervaserant ” . Hæc Iulianarum provinciarum Episcopi
 Schismatici ad Mauricium Imperatorem , conquerentes ,
 Bremensis , Tiburniensis & Augustana Ecclesiarum Sacer-
 dotes non amplius ab Aquilejensi Metropolitanano constitui ,
 sed ab Episcopis Galliarum , idest Franciæ : *Victis enim*
Gothis , eæ urbes in Francorum potestatem reciderunt . Id

vero

a *Augusta Vindelicorum* Metropolis erat Mediolanensi Episcopo contributa . *Tibur-*
nia , quæ & *Teurnia* , Urbs erat Norici , hodie in Carniōia , vulgo *Villach* , sed *Brema*
 ad Visurgim sita , Urbs clara Veteris Saxoniæ , quæ necdum Christi fidem eo tempore re-
 ceperat , longe ab Aquilejensi provincia distat . Mendosus itaque fuit codex , quo usus
 est Baronius , neque alium superesse scimus . Bollandus citatus dicit , vix sibi dubium
 esse , quin loco *Bremensis* , legendum hic sit *Breconensis* , aut *Breunenſis* , sive *Bren-*
nenſis , quos Populus Ptolemæus Tab. v. Europæ. cap. 13. inter Vindelicos locat ; sicut
 et Strabo lib. 4. de quibus plura isidem Bollandus . Sed quum hic non ostendat horum
 Populorum Urbem Episcopalem fuisse , hæc conjectura non admittenda . Hæc Pagius .
 Sunt qui non dubitant , quin pro , *Bremensis* , legendum sit , *Brunensis* , sive *Brun-*
ensis , *Bruno* incolis , *Bryn* Germanis , Urbs Bohemiæ Regni , caput Moraviæ Provin-
 ciæ , ad Suvartam fluvium , qui ibi in Zuitram cadit quinque milliariis Germanicis dis-
 tans ab Olomocio Metidien versus . Vide Baudrandium in *V. Brunnem* , & *Bruno* .
 Farlati loc. cit. pro *Bremens* , seu *Breconens* , aut *Brunens* , habet , *Beconens* . Porro Pagius
 Quum igitur Francorum Imperio *Alemanni* & *Vindelici* subjecti essent , Galliarum Epi-
 scopi in illis partibus Episcopos ordinarunt , quæ de re queruntur Schismatici . Hætenus
 Pagius ad ann. 590. num. 21 v. *Mibi valde arides s. Hanſizii sententia* , qui in Ger-
 man. Sacr. tom. 1. p. 94. pro *Beconensi* , *Bremensi* & *Brunensi* , legendum ait *Bevovent* ,
 seu *Petovenſis* , cujus Urbis laudantur Episcopi Victorinus p. 21. & Marcus p. 61. Idem
 Hanſizius rem quoque attigisse videtur , dum ibidem *Augustam* existimat non aliam esse a
Celeſia , cui quædam nomen erat *Celeſia Augusta Claudia* .

vero quando aut quomodo contigerit, Agathias narrat lib. 1. belli Goth. ubi quum reulisset, Alemannos & Theoderico Gothorum Rege subactos ac tributarios factos, eo mortuo, ubi bellum Gothicis a Justiniano illatum est, illos ait copias omnes undique contraxisse ad tutandam Italiam, cæteris neglectis: & subdit: *Sic itaque Alemannorum gentem per Gothos dimissam, Theodebertus in ditionem accepit: quo mortuo ad Theodebaldum filium cum cæteris & hi simul in potestatem cesserunt.* Successit Theodebertus, de quo hic agitur, Theoderico patris, Clodovæi primi filio, anno Chr. 533. Obiit ipse anno 543. Ejus filius Theodebaldus anno 555. Quod igitur queruntur Schismatici illi Episcopi, ordinatos a Gallis in Tiburnensi, Betovenſi, & Augustana Ecclesia Sacerdotes, innuunt circa illud tempus contigisse, Justiniano Augusto superſtite, qui demum anno 565. die 14. Novemb. decessit. Etſi enim Chriſtianam fidem tunc Norici, Alemanni, & Vindelici, seu Pannonæ non omnes amplexi fuissent, neque omnes Francorum Imperio subiecti essent, aut Episcopus haberent; potuissent tamen, ut ad alias gentes, Romani Pontificis auctoritate, e Francia ad Alemannos, Noricos, Vindelicos seu Pannonæ proficisci zelo Apostolico Antillites, ut eos a gentilitiis superstitionibus, quas ibidem refert Agathias, ad Chriſtum vocarent, eaque occasione Augustæ Vindelicorum, seu Celeje Augustæ, Tiburnæ, & Brunæ seu Betovii Sacerdotes consecrare, quum nullus forte eis sedibus tunc Episcopus præſet; aut alibi consecratos, in variis illarum dioceseon locis collocare.

Quo tempore e Burgundia a Theoderico Rege ac Brunichilde avia ejectus est S. Columbanus sub annum Chr. 610., *ei cogitatio in mentem ruit, at [a] Veneticorum, qui & Sclavi dicuntur, terminos adiret, cacumque mentes Evangelica luce illustraret, ac ab rigrine post devia oberrantibus viam panderet;* uti in ejus vita XXI. Novomb. Jonas scribit. Verum ex Angelo intellexit, non esse gentis illius in promptu fidei profectus. Sancti Columbani discipulus Eustasius, qui XXI. Martii colitur, ad

Bo-

XII.

Sanctus Columbanus ad Vvinidos Slavos proficisci cogitavit, ut illos Chriſtiana fide imbueret: ab Angelo tamen intellexit, nondum advenisse opportuuum conversionis eorum tempus. Eustasius Columbani discipulus Boyos nonnullos convertit: Rupertus Javanienſis Episcopus plenius per Bavariam fidem diffrinavit. Sanctus Anandus ad Sclavos penetravit. P. uel Sclavi sub Dagoberto Chriſtianam fidem accepit.

a Qui Venetici Slavi sic dicuntur, fidem suam ac Vvinidi, Venda, Vinda, Venidi, Vinidi, Poinull & de quibus dixi Tom. 1. Pat. 2. a p. 199.

*Bojos, qui nunc Bicarrii [forte Bajoarii] vocantur, tetendit, eosque multo labore imbutos, fideique lineamento correctos, plurimos eorum ad fidem convertit. Plenius fidem per Bavariam disseminavit S. Rupertus, Vvormatiensis primum, deinde Juvaviensis sive Salisburgenis Episcopus, cujus vitam Bollandus dedit xxvii. Martii. De neutro, an Sclavorum fines ingressus sit, constat: diu enim post S. Ruperti mortem, quam ad annum 628. Velferus Brunnerusque consignant, gentiles fuere Sclavi, ipseque cuniprimis eorum Rex Samo, uti supra a Fredegario memoratum. Haud multo post, S. Amandus ad Sclavos penetravit: nam, ut scribit Baudemundus vi. Febr. in ejus vita, *audivit, quod Sclavi nimio errore decepti, a Diaboli laqueis tenerentur oppressi. Illicque martyrii palmam se assequi posse confidens, transfretato Danubio, eadem circumiens loca, libera voce Evangelium Christi gentibus predicabat. Paucis vero ex eis in Christo regeneratis, videns etiam sibi non satis accrescere fructum, & martyrium, quod semper querebat, non se adepturum, ad proprias iterum reversus est oves. Pauci illi, ex iis fortassis fuere, qui apud Fredegarium & in Gestis Dagoberti Regis dicuntur, ejus dittoni sub annum 634. se subjiciendos fideliter spondisse: hallucinatur enim Aventinus dum lib. 3. Annal. Bojor. ex Auctore vitæ S. Virgillii Episcopi Salisburgenis, scribit, ab exercitibus Dagoberti, Venedorum regionem in obsequium & dittonem redactam: Venedos quoque sub jugum religionis Christianæ missos: non enim Venedi a Dagoberto subacti, sed repressæ dumtaxat eorum in Thuringiam incurSIONES, & pauci ex iis ad fidem Christi adducti, de quibus Gestis Dagoberti intelligenda sunt, dum sic habent ad annum ejus vii. Chr. 634. *Intantum ut Avari & Sclavi, caterarumque gentium nationes manu publica ipsius dittoni se subjiciendas fiducialiter sponderent.* Quæ haud probabile est, a Sclavis, saltem publico consilio, fuisse promissa, quum feliciter iis Samo imperaret, qui etiam Francos ipsos ultro irritare ausus, variis deinde cladibus affecit, atque usque ad annum Chr. 659. regnavit.**

Qui

Qui Sancti Virgilii Episcopi Salisburgenſis vitam ſeculo XII. ſcripſit, B. Eberardi Archiepiſcopi diſcipulus, de Sclavis & Hunnis multa (a) narrat, ſed a vero ut plurimum aliena: Nam primo ſcribit, *Samonem* Sclavorum Venedorum Regem cum ſuis a Dagoberto ſubactum fuiſſe: quod falſum eſſe, modo demonſtratum eſt. Deinde de Carinthia poſt Samonem ſtatu & Ducibus iſta ſubjungit:

Non multo poſt tempore, coeperunt Huni eoſdem Quarantanos (*Carinthiae incolae*) hoſtili ſeditione graviter affligere, fuitque Dux tunc eorum, Boruth nomine, qui Hunnorum exercitum contra eos videns, interim Bavaniſ nunciare fecit, rogans eos ſibi in auxilium venire. At illi cum magna feſtinatione venientes, expugnaverunt Hunos, & obſtinaverunt Quarantanos, ſervitutique eos Regum ſubjecerunt, ſimul & confines eorum: duxeruntque inde obſides ſecum in Bavariam, inter quos erat filius Boruth, nomine (b) Karaltus, quem pater ejus more Chriſtiano nutrire & baptizari poſtulavit: quod ita factum eſt. Similiter de Chetimario filio fratris ſui fieri rogavit. Mortuo autem Boruth, juſſu Francorum, Bavari Karaltum Chriſtianum factum, penitentibus eiſdem Sclavis, remiſerunt, & illi eum Ducem fecerunt: ſed poſtea ille tertio anno deſunctus eſt. Iterum autem, permiſſione Pipini Regis, populis idem petentibus, Chetimarius Chriſtianus Ducatum ſuſcepit. . . . Mortuo autem Chetimario, & orta tertia ſeditione, aliquot annis nullus Presbyter ibi erat, uſque dum Vvaltunc Dux eorum miſit iterum ad Virgilium Episcopum, & intente poſtulavit, ut ad confortandam in fide praedictam terram aliquos deſtinaret Presbyteros. Quod & factum eſt: ipſeque deinde Virgilius per *Karltiam ſenſim tranſeundo ad fines Hunno-um, ubi Hrabus (Dravus) inſiſit Danubium . . . pertranſiit*. Ex his confici-

XIII.
 Annotaverſione,
 in ea quae de Sclavis
 Vvirdis in vita
 S. Virgilii Episcopi
 Salisburgenſis nar-
 rantur; ac praeter-
 rim de Samone,
 Slavorum Rege de-
 que primis Carin-
 thiae Ducibus.

a Eadem leguntur apud Anonymum de conversione Baſariorum & Carinthianorum ad fidem Chriſtianam. Item de Juvenenti, ſive Salisburgenſi Eccleſiae origine & diaceſi: Fragmentum perſectus ſcriptum circa annum Domini 858. In Rer. Bohemicar. antiq. Scriptor. Hanoviae 1602. pag. 19.

b Rer. Bohemic. p. 17. Caraltus: & Chetimarius, ſive Chetamarius, pro Karaltus & Chetimario: & Bojaris, pro Bavari: & Vv. al. in. b. Dux, pro Vvaltunc.

ficitur (verba hæc sunt cl. Bollandi tom. 1. Febr. pag. 698. num. 34.) *Boruthum* Ducem usque ad Pipinum Regem vixisse : quo annuente *Cbetimarus* , triennio post Boruthi mortem , Dux Carantanorum est creatus , qui secum *Majoranum* a S. Virgilio sacerdotio initiatum , propter doctrinam Christianæ Religionis detinuit : namque ipse *Virgilius* primus (a) anno 767. Pipini penultimo , Episcopus erat ordinatus ; *Vvaltunco* vero Dux , iterum Presbyteros ad se mitti ab eodem S. Virgilio postulavit . Obiit autem S. Virgilius anno 784. At *Vvaltunco* sive *Vvaltunoni* , sine liberis defuncto , *Vvolfgangus* Lazijs , & Hieronymus Megiferus , *Theodonem* Tassilonis Bavarix Regis filium , Carantanis a patre anno 772. præfectum scribunt : *Ingenem* dein Ducem Carantanis datum volunt , postquam Caroli Magni essu anno 788. Tassilo Theodoque attonsi in Monachos essent . Hæc illi : quorum tamen Chronologia ab eodem Bollandi num. 35. & seqq. improbat . Et jure quidem optimo : confundunt enim Slavos Venedos cum Carantanis ; & Samonem qui Slavorum Vinidorum Rex fuit , faciunt Carinthix Ducem , eique successisse perhibent Boruthum , aliosque modo enumeratos . Quid ? quod in ipsa Ducum Carinthix recensione Chronologiam perturbatam ait Bollandus , & quædam haud satis consentientia cum iis , quæ in vita S. Virgilii narrantur : ut quum Lazijs refert ,
 ,, Boruth , cum fratre Cotio , ab Avaribus Carantano Re-
 ,, gno exutum , a Francorum denuo Regibus in dignitatem
 ,, restitutum : Carastum sacris undis perlutum a B. Do-
 ,, mningo , D. Ruperti Juvaviensis Episcopi discipulo : Ce-
 ,, temarum Carnis principem ex gente Francorum da-
 ,, tum .

---

a Auctor vitæ S. Virgilii Episcopi , de anno ejus consecrationis hæc scribit : *Ordinatusque est a Provincialibus Præsulibus anno Nativitatis Domini DCCLXVI. XVII. Kal. Julii* : vel ut alia lectio habet : *Anno Nativitatis Domini DCCLXII* . Verum quum in eodem Vita dicatur , Pipinus Rex , cui Bavaria , & tota Norica Provincia parebant , transfidisse Virgilium ad *Orilonem* Bavarix Ducem , illique Episcopatum Salzbургensem concessisse ; quumque Orilo , seu Odilo , Bavarix Dux , anno Chr. 748. decellerit , manifestum est , pro anno Nativ. Domini DCCLXVI. vel DCCLXVII. legendum , DCCCLXVI. vel DCCCLVII. id quod ex die obitus ejusdem S. Virgilii confirmatur . Obiit enim , ut in ejus vita dicitur , anno 780. vel 781. aut potius 784. quum Episcopatu Salzburgensi per annos terre XL. prævisisset . Itaque cl. Bollandus emendandus , quum ait Virgilium anno 767. Pipini penultimo obiisse . Vide *Hansæ Germ. Sacr. Tom. 2. a pag. 89. ad 96.*

25 tum " . Megiserus autem quum scribit , " Samonem
 25 obiisse anno Chr. 638. Boruthum inde annis 42. imperaf-
 25 se , Carastum 19. , Chetimarum annis 57. , eundemque
 25 Pipini auctoritate anno 700. Carantanis Ducem datum ;
 25 huic Valtuncum filium successisse,ultimumSlavici generis.
 25 Valtunco autem sine prole defuncto , a Tassilone Bava-
 25 rix Duce datum Carinthix Ducem Theodonem filium
 25 anno 772. " Quem tamen Theodonem Velferus eo pri-
 25 mum anno natum tradit , qui & de Carantanis ad eum an-
 25 num ista habet : " Domestici Annales , Carantanos eodem
 25 anno a Tassilone victos atque subactos memoraunt : rem
 25 tantam [nam ea ingens fuit Boicæ potentix accessio]
 25 verbo stricim significasse satis habentes . Valtuncum ,
 25 quem Bojis volentibus regnasse , Virgiliti amicitia ostendit,
 25 prius obiisse , in dubium apud me quidem non ve-
 25 nit .

Verum , quidquid sit de istis Carinthix Ducibus , ad
 Slavos Venedos quod spectat , cæteris Scriptoribus præfe-
 rendus mihi videtur Helmoldus Presbyter Buzoviensis
 qui *Chronicon Savorum* a Caroli Magni temporibus exor-
 ditur . Sic autem scribit lib. 1. cap. 3. " Inter omnes ergo
 strenuos Christianæ fidei propagatores , qui pro fidei
 suæ merito , laudabilem adepti sunt Principatum , glorio-
 sissimus semper elucet Carolus , vir omnium scriptorum
 præconis attollendus , & in fronte statuendus coruim ,
 qui pro Domino in partibus Aquilonis laboraverunt : ipse
 enim Saxonum gentem ferocissimam atque rebellem ,
 ferro perdomuit , & Christianis legibus subegit . *Et mox* .
 Nullis itaque fere annis a bello vacantibus , tandem Sa-
 xones ita profligati leguntur , ut ex his , qui utraque
 ripas Albix incolunt , decem nullia hominum cum mu-
 lieribus & parvulis in Franciam translati sint . Et hic an-
 nus est diuturni Saxonum belli tricesimus tertius , quem
 Francorum historici ponunt memorabilem , scilicet Caro-
 li Imperatoris tricesimum septimum , quo Vvidikindus
 rebellions incensor , deposita tyrannide , imperio sub-
 jectus baptizatusque est ipse cum aliis Saxonum magnati-
 bus : & tunc demum Saxonia in provinciam redacta .

Tom. II.

D

25 Et

XIV.

Epitome Chronici
 Savorum ab Hel-
 moldo Presbytero
 Buzoviensi conscri-
 pta circa Christia-
 nam fidem a Slavis
 Venedis susceptam
 temporibus Caroli
 Magni .

„ *Et post pauca* . Divisa est ergo Saxonia (a) in octo Epi-
 „ scopatus , & dignissimis Pastoribus subjecta , qui ad im-
 „ buendas rudes in fide animas verbo & exemplo suffice-
 „ rent : quibus etiam hujus vitæ stipendia memoratus Cæ-
 „ sar multo honore , plena denique munificentia providit” .
 Tum de Slavis subjungit . ” Quo tempore quum Slavorum
 „ quoque gentes Francorum imperio subjicerentur , fertur
 „ Carolus Hammenburg civitatem Nordalbingorum , con-
 „ structa ibidem Ecclesia , Heridago cuidam Sancto viro ,
 „ quem loci Episcopum designavit , regendam commisisse ,
 „ proponens eandem Hammenburgensem Ecclesiam , cun-
 „ ctis Slavorum Danorumque gentibus Metropolim sta-
 „ tuere . In qua re ad perfectum ducenda , & mors Heri-
 „ dagi Presbyteri , & occupatio bellorum Carolum Impe-
 „ ratorem , ne desiderata completeret , præpedivit ” . Nec
 plura de Carolo Magni temporibus Helmoldus : qui tamen
 Slavicam historiam post illius obitum accurate perducit us-
 que ad annum circiter Chr. 1170. idest usque ad tempora
 Henrici Leonis , Ducis Saxonie & Bavarie , qui super om-
 nes , qui ante ipsum fuerunt , duritiam Slavicam perdom-
 nuit , & non solum ad tributa solvenda coëgit , sed etiam
 erga Dei cultum , relictis superstitionibus idololatriæ , hu-
 miliatis cervicibus promptissimos fecit ; adeo ut pacem ma-
 ximam in omni terra Slavorum firmaret , & omnes provin-
 ciæ aquilonares Vvagirorum , Holzatorum , Polaborum ,
 Obotritorum , otio & quiete vacarent ; uti scribit Arnol-
 dus Abbas Lubecensis ejusdem *Slavici Chronici* continua-
 tor lib. 2. cap. 1. in Prologo ad Philippum RACESBURGEN-
 SIS Ecclesie Antistitem . Quia vero multa scitu digna
 idem ipse Helmoldus de Slavis habet , ex quibus lux
 magna Francicis Scriptoribus affulget , ideo præmittenda
 ex ipsius Chronico existimo , quæ ad Ottonis usque tertii
 obitum in Slavia contingere . Itaque Helmoldus cap. 4. de
 Lu-

* Apud Nicolaum Schatenum , fundati in Saxonia Episcopatus ita enumerantur . An-
 tiquissimus Osaoburgensis . Inde Paderbornensis : Halberstadtensis : Bremensis : Vev-
 denensis : Mindensis : Mithigardvordensis seu Monasteriensis : Hildesheimensis , fundasti ?
 His accesserunt Hamburgensis , & Schildrensensis , capiti inchoantique a Carolo Magno ; ab e-
 rum Lutovicus Pias , atque ceteri Imperatores , dum postremo Magdenburgum trans-
 ferretur , Otto magnus abfolvit .

Ludovico Imp. Caroli Magni filio sic scribit . " Hic ubi
 ,, super Hammenburg patris sui comperit votum , com-
 ,, municato statim sapientum consilio , sanctissimum virum
 ,, Anscarium , quem etiam aliquando ad Danos & Svedos
 ,, prædicatorem direxerat , Hammenburgensi Ecclesiæ or-
 ,, dinari fecit Archiepiscopum , statuens eandem civitatem
 ,, Metropolim universis borealibus populis , ut legatio ver-
 ,, bi Dei exinde uberius pullularet in omnes barbaras na-
 ,, tiones . Quod & factum est . Nam Hammenburgensis Ec-
 ,, clesiæ Pontificum instantia , disseminatum est verbum Dei
 ,, in omnes Slavorum , Danorum , sive Nortmannorum po-
 ,, pulos " . Verum orto inter filios Caroli Magni dissidio ,
 occasione nacti Dani , qui cum Carolo pacem fecerant ,
 prius quidem Slavos , & Fresones tributis subjiçunt ; dehinc
 classe piratica per Rhenum subveçti , Coloniam obsident , &
 per Albiam , Hammenburg funditus excidunt . Sanctus igitur
 Anscarius Hammenburgensis Archiepiscopus , & cæteri
 prædicatores in Slaviam sive Daniam destinati , magno per-
 secutionis fervore sedibus suis pulsi sunt , & usquequaque
 dispersi . Tum vero Ludovicus Imp. cui Germania cesserat ,
 Bremensem Sedem , quæ defuncto Pastore vacabat , Ham-
 menburgensi adjiciens , voluit , ut essent de cætero non
 duæ Parochiæ , sed una : recepitque Sanctus Anscarius utram-
 que regendam . Fuere autem Hammenburgenses Episcopi ,
 primus *Anscarius* , secundus *Reimbertus* , tertius *Adelga-
 rius* , quartus *Hagerus* , quintus *Reinwardus* , sextus *Unni* ,
 qui sub Henrico Auctipe videns Danorum Slavorumque pertinaciam
 esse edonitam , osiumque fidei in gentibus esse aper-
 tum , omnem suæ dioecesis latitudinem cepit per seipsū
 circuire , multosque Danos , Svedos , & Gothos ad Christi
 fidem perduxit : obiit autem (Helmoldo teste cap 8.) anno
 Chr. 936. At Slavi , quos sub Ludovico II. Corbejenfes
 Monachi Christianis sacris imbuerant , paulo post a fide de-
 ficientes , pulsos Sacerdotibus atque Christicolis , religio-
 nem verterunt in superstitionem : nam Sanctum Vitum ,
 Christi martyrem , Corbejæ patronum , ipsi pro Deo vene-
 rantes , Svante wit Deum appellarunt , & quamquam dignis-
 simi Præfules & evangelici prædicatores Anscarius , Reim-

bertus, alique in conversione Slavorum curam omnem adhibuerint, aliquem tamen in eis fructum nec per ministros fecisse leguntur, usque ad Ottonis Magni tempora: qui subactis Christianæque fidei copulatis Slavorum gentibus, urbem Magdeburg super ripas Albæ fluminis conditam, Slavivis Metropolim statuens, *Adelbertum* ibidem consecrari fecit Episcopum, eique Metropoli totam subjecit Slaviant usque ad Panim fluvium, Suffraganeis quinque Episcopatibus constitutis. Item Aldenburgensem instituit Episcopatum, quem tamen, Adeldago postulante, Hammenburgensi Metropoli subdidit, eo quod terminus Slavix esset, *Marcone* ei Ecclesiæ Episcopo præposito: qui una cum *Adeldago* populis Wagirorum sive Obotritorum sacro Baptismi fonte abluendis egregiam operam impendit: "Crevit autem populus fidelium (*Helmoldi verba hæc sunt cap. 12.*)
 ,, nec fuit aliquid quod novellæ Ecclesiæ adversaretur omni tempore Ottonum. Horum tres fuisse comperi, omnes pari devotione erga Slavorum vocationem affectos.
 ,, Et repleta est omnis Wagirorum, Obotritorum, sive Kycinorum provincia, Ecclesiis, Sacerdotibus, Monachis, & Deo dicatis virginibus". Post Marconem, primum Aldenburgensium Episcopum, fuere *Edwardus*, *Vuago*, *Ezico*, *Volkwardus*, & *Reginbertus*: *Adeldago* autem in Hammenburgensi Metropoli successit *Libentius*. Hujus *Libentii*, & *Eziconis* temporibus, Slavi defecerunt a fide. Postquam enim *Bernardus* Saxonix dux arma adversus *Henricum* Pium Imp. corripuit, Slavi, quorum principes erant *Misliwoi*, & *Mizzudrag*, opportunitate accepta, congregato exercitu, totam primo Nordalbingiam ferro & igne depopulati sunt: deinde reliquam peragrantes Slaviam, omnes Ecclesias incenderunt, & ad solium usque diruerunt: Sacerdotes autem & reliquos Ecclesiarum ministros, variis suppliciis enecantes, nullum Christianitatis vestigium trans Albiam reliquerunt. Hæc fusius ab *Helmoldo* narrantur a cap. 13. ubi Slavos, qui inter Albiam & Odoram habitant, per annos septuaginta & amplius ait Christianam religionem coluisse, omni scilicet tempore Ottonum: eorum vero regulos quosdam nominat: nimirum, Obotritorum

rum seu Vvinulorum Principes, *Billuz*, *Miffalaum*, *Naccon*, & *Sederich*, sub quibus pax continua fuit: deinde *Anadrag*, *Gneum*, *Udonem*, & *Godefcalcum*, sub quibus dira Slavorum in Christianos persecutio: tum *Bathuem*, & *Henricum*, Godefcalchi filios: & hunc quidem Henricum scribit ad tantam potentiam pervenisse, ut *Ranos* seu *Rugianos* subjugaverit, eique tum (a) hi servierint, tum *Vagiri*, *Polabi*, *Obotriti*, *Kycini*, *Circipani*, *Luticii* seu *Vvilzi*, *Pomerani*, & universæ Slavorum nationes, quæ sunt inter Albiam & mare Balticum, & longissimo tractu portenduntur usque ad terram Polonorum. Relictis autem duobus filiis *Zventopolco*, & *Kanuto*, tum obiisse, quum Magdeburgensibus Sanctus *Northbertus* Episcopus præfisset, & *Adalbero* Hammenburgensibus, a quo *Vicelinus* Slavis Evangelista destinatus est. Postremo *Bolizlaum* Polonorum Regem narrat cap. 15. cum Oitone tertio scedere junctum, omnem Slaviam, quæ est ultra Odoram, tributis subjecisse, sed & Russiam, & Prussiam, a quibus passus est *Adelbertus* Episcopus, cujus Reliquias idem Bolizlaus in Poloniam transtulit.

His ex Helmolde usque ad Henrici primi tempora, hoc est, usque ad caput XVI., prælibatis, ad Francicos scriptores redeo. Eredegarius in Chronico, jussu Childibrandi Comitis, avunculi Regis Pipini conscripto, postquam Carolomannum, devotionis causa, Regnum una cum

XV.
Reges Vvinid-
orum Slavorum Pip-
pino Francorum.
Regi openi adver-
sus Saxones rebel-
lantes ferunt.

a Reineccius in Append. 1. de gentium Germanicar. & Hæneticar. seu Slavicar. appellationibus; hi (inquit) Populi secundum litus Maris Baltici, ac deinde post Viadrum ad occidentalem plagam occurrunt. 1. *Pomerani*, idest Maritimi, 2. *Polabi* & *Luticii* seu *Lutitii* *Vvilzi* scil. Lupini, forte a moribus barbaris, seu Introrocinandi & ptædandi consuetudine, *Tolenzi* ab æmne Tolenzo. *Redarii* seu *Kiadari*, ab urbe Rethra. Stettinensium fines inter Panim & Viadrum incolerunt. *Circipani*, a Pani fl. sedes habuerunt ad Gripwaldiam, *Vvolgalium* & Sondium. *Kycini*, ad Gucegovium oppidum. (*Lutitii* ad Lutitiam seu Leuticiam in Pomeranis citeriori ad Panium fl. Baudrand.) 3. *Rugiani* seu *Rani* a Ropia insula, ac si dicas *quietos* & *pacificos*: sicut Cæci de Boemia dicuntur *Boemi*. 4. *Vvarnavi*, a Vvarnavo fl. in Agro Rostochiensis. 5. *Obotriti* Megalburgensem terram possederunt, inter Holfatiam ad occ. suam & Pomeraniam ad ortum. 6. *Polabi*, a regionis pianitie, oppidum habuere primarium *Raceburgum*. 7. *Vvagiri* habitaverunt ad Aldeburgum. 8. *Lisones*, & *Lingones*, ad Luneburgum. 9. *Heruli* seu *Heveldi*, h. e. Vagabundi seu peregrinantes, ad Havelum fl. 10. *Leubusii* ad Lebusium oppidum. 11. *Vvilini*, ad Berlinum. 12. *Stoderani* & *Brixani* ad Havelburgum & Brandeburgum: reliquum hodie est Brizanorum nomen in oppidis Britzen, & Britz. denique *Venedæ*, *Venedi*, *Veneti*, *Voinitibi*, & *Voinuli*, iidem ac *Hæneti*, gentis lingua *Vagabundi*; *nomades*, ab *Honasi* vagari, dicuntur: sicut Geravini seipso *Vvullen* dixerunt, & *villidun* ab *Hænetis* *Nemetzi* dicti sunt.

cum filio suo Drogone manibus germani sui Pipini commi-
 sisse scripssisset : " Eodem anno (*inquit, hoc est Chr. 747.*)
 Saxones more consueto fidem , quam germano suo pro-
 miserant , mentiri conati sunt . Qua de causa , aduna-
 to exercitu , ad eos pervenire compulsus est . Cui etiam
 Reges Vvinidorum seu Frisionum ad auxiliandum uno
 animo convenerunt : quod videntes Saxones , consue-
 to timore compulsi , multis ex eis jam trucidatis & in
 captivitate missis , regionibus eorum igneque concre-
 matis , pacem petentes , juri Francorum sese , ut
 antiquitus mos fuerat , subdiderunt ; & ea tributa , qua
 Chlothario quondam praestiterant , plenissima solutione
 ab eo tempore deinceps esse reddituros promiserunt .
 Ex quibus plurima multitudo videntes , se contra impe-
 tum Francorum rebellare non posse , propriis viribus de-
 stituti , petierunt sibi Christianitatis sacramenta confer-
 re . Quo peracto tempore , Bagoarii (*Bavari*) consi-
 lio nefandorum , iterum eorum fidem sefellerunt , & con-
 tra praefatum Principem eorum fidem mentiti sunt . Qua
 de re commoto exercitu cum magno agmine apparato ,
 eorum patrias peraccessit . Ipsi vero terrore compulsi ,
 ultra fluvium Wni cum uxoribus ac liberis eorum fu-
 gientes , & memoratus Princeps super ripam Wni castra
 metatus , navale praelium preparavit , qualiter eos ad
 internecionem persequeretur . Quod videntes Bagoarii ,
 eorum viribus se auxiliare non posse , Legatos cum mu-
 neribus multis transmittunt , & in ejus ditione se sub-
 dunt , & sacramenta vel obliides donant , ut ne ulter-
 rius rebelles existant . Ipse vero , duce Christo , cum
 magno triumpho in Franciam ad propriam sedem felici-
 ter remeavit . Pagius primum Pipini Regis adversus
 Saxones bellum refert ad ann. Chr. 747. num. 6. Secun-
 dum vero adversus Bajoarios a Pipino susceptum affirmat
 anno 749. quum Tassilo in locum patris Odilonis Bavaror-
 um Ducis anno 748. defuncti successisset : sic enim habet
 Annalista Metensis . *Anno Dominicae Incarnat. DCCXLIX.*
Gripo videns , quod Saxonum armis minime defendi posset ,
in Bajoariam confugit . Quorum Dux eo tempore Odilo de-
fan-

functus erat; cui Tassilo filius ejus successerat. Quem de Principatu Gripo abegit, & sibi ipse Bajoarios subjugavit; cui etiam in solatium Lanfridus (Alemanorum Dux) venit. Hæc audiens Pippinus, cum exercitu illuc pervenit, vicisique Bajoaritis, Griponem secum & Lanfridum inde abducens, Tassilonem in Ducatu Bajoariorum collocavit. Ex his colligitur, anno 747. Vvinidis Sclavis Regem præfuisse, qui Pipino Francorum Regi adversus Saxones opem tulit: anno vero 748. Odiloni Bavarix Duci defuncto successisse Tassilonem, quem a Principatu per Griponem amotum, anno sequenti idem Pipinus in Ducatum restituit: adeoque quæ a Lazio & Megifero de Carantanis Ducibus narrantur, ad Sclavos Vvinidos spectare non posse.

CAPUT II.

Slavi, & Abares Hunni temporibus Caroli Magni.

Pipino Rege anno 768. defuncto, Carolus Magnus ipsius filius Regnum Francorum suscepit. Is per annos 33. continuum fere bellum cum Saxonibus gessit, ab anno scil. 772. ad ann. 804. Eginhardus in vita Caroli Magni, narrato bello Langobardico, ad Saxonicum orationem convertit. "Post ejus finem (*Inquit*) Saxonicum, quod quasi intermissum videbatur, repetitum est, quo nullum neque prolixius neque atrocius, Francorumque populo laboriosius susceptum est, quia Saxones, sicut omnes fere Germaniam incolentes nationes, & natura feroces, & cultui dæmonum dediti, nostræque Religioni contrarii, neque divina, neque humana jura vel polluere vel transgredi inhonestum arbitrabantur. Suberant & causæ, quæ quotidie pacem conturbare poterant, termini videlicet Francorum, & illorum pene ubique in plano contigui, præter pauca loca, in quibus, vel silvæ majores, vel montium juga interjecta, utrorumque agros certo limite determinant, in quibus cædes & rapinæ & incendia vicissim facere non cessabant. Quibus adeo Franci sunt irritati, ut non jam vicissitudinem

I.
Slavorum Vvinidorum multitudine anno Chr. 780. baptismum suscipit. Saxones quoque Baptismo, licet scilicet, abluantur.

red:

,, reddere , sed apertum contra eos bellum suscipere di-
 ,, gnum judicarent . Susceptum est ergo adversus eos bel-
 ,, lum , quod magna utrinque animositate , tamen majo-
 ,, ri Saxonum , quam Francorum damno , per continuos
 ,, triginta tres annos gerebatur ,, . Eo in bello sæpe in-
 ,, voluti Sclavi Vvinidi , aut Abares , de quibus per singu-
 ,, los annos est nobis digerenda narratio . Igitur anno Chr.
 780. *Sclavorum Vvinidorum* multitudo baptizata dicitur .
 Chronicon Moissiacense , tom. 3. Francicæ Historiæ Scrip-
 torum Duchesnii pag. 138. " Et in sequenti anno (*h. e.* 780.)
 ,, Carolus Rex congregans exercitum magnum , ingressus
 ,, est iterum in Saxonia ; & pervenit usque ad fluvium ma-
 ,, gnum Herlba , & Saxones tradiderunt se illi omnes , &
 ,, accepit obsides tam ingenuos , quam Etlidos . Et divi-
 ,, sit ipsam patriam inter Episcopos , Presbyteros & Ab-
 ,, bates , ut in ea habitarent , & prædicarent . Nec non
 ,, & Vvinidorum , seu & Fresonum paganorum magna mul-
 ,, titudo baptizata est ,, . Annales Bertiniani ad eundem
 ann. 780. " Gloriosus item Carolus Rex iter peragens ad
 ,, disponendam Saxoniam , ad Heresburgum castrum per-
 ,, venit , & inde ad locum , ubi Lippia confurgit . Ibi-
 ,, que Synodum tenuit . Indequè perrexit partibus Albiæ flu-
 ,, vii , & in ipso itinere omnes Bardongavenfes & multi
 ,, de Nortleudis baptizati sunt in loco qui dicitur Orhaim
 ,, ultra Obacrum-fluvium , & pervenit usque ad fluvium
 ,, supradictum , ubi ora confluit in Albia . Ibi-
 ,, que cuncta
 ,, disponens , tam Saxoniam , quam & Sclavos , reversus
 ,, est præclarus Rex in Franciam ,, . Eadem in Annalibus
 Metensibus . At Fuldensis brevissime : *Carlus habito con-*
ventu in Saxonia iterum eam subigit , dispositisque tum
Saxonum , quam Sclavorum rebus , orationis casu Romam
vadit : nulla facta baptismi Saxonum , & Sclavorum men-
tione . Eginhardus vero , Poeta Saxonicus , Regino , &
alii , multos de Nortleudis baptizatos scribunt , idest ,
de Saxonibus , idque fecte & simulate . Eginhardus : iterum
rum magno exercitu in Saxoniam profectus est : transiens-
que per arcem Eresburgum , ad fontem Lippicæ venit , ubi
egstrametatus , per aliquot dies moratus est . Inde ad Orientem

tem itinere converso, ad Obacrum fluvium accessit. Cui quum ibi omnium Orientalium partium Saxones ut iusserrat occurrissent, maxima eorum multitudo in loco, qui Horheim appellatur, solita simulatione baptizata est. Profectus inde ad Albiam, castrisque in loco, ubi Hora & Albia confluunt, ad habenda stativa collocatis, tam ad res Saxonum qui exteriorem, quam & Sclavorum qui ulteriorem fluminis ripam incolunt, componendas operam impendit. Id factum, sicut & cætera Caroli omnia quæ sequuntur, in Annalibus Francorum apud Duchesnium Tom. 2. pag. 15. ad annum sequentem differtur.

Anno 782. Prima sub Carolo Magno Abarum mentio in Annalibus Francorum, ab anno 708. ad annum 800. perductis, Tom. 2. Duchesnii pag. 9. Hoc anno dominus & religiosus Rex Carolus habuit magnum Placitum in Saxonia super flumen Lippia: & ibi venerunt Legationes Unorum ad presentiam Principis. Id factum anno sequenti, idest 783. refertur in aliis Annalibus auctioribus ab anno Chr. 708. ad annum 808. quo auctor se vixisse testatur, Tom. 2. cit. pag. 15. Tunc Rex iter in Saxoniæ peragens, & Rhenum transiens ad Coloniæ, Synodum tenuit, ubi Lippia confurgit. Ibi Saxones convenientes, excepto Wisikingo, & illuc convenerunt Nortmanni, etiam & missi Caganano & Vigurro. In aliis Annalibus Francorum ab anno 741. ad 814. Tom. cit. pag. 32. ad annum 782. eadem leguntur: Ibiq; omnes Saxones venientes, excepto rebelli Windikinde: etiam illuc convenerunt Nordmanni missi Sigisfredi Regis, idest, Hultoni cum sociis. Similiter & Avari illuc convenerunt missi a Caganano & Vigurro. Et in vita Karoli Magni incerto auctore, ibid. pag. 54. ad ann. 782. Avarique similiter missi a Caganano & Vigurro. Regino ad eundem annum 782. Necnon etiam Legati Avarorum missi a Caganano & Jugurro. Annales quoque Bertiniani: Similiter & Avari illuc convenerunt missi a Caganano & Jugurro. At vero Eginhardus de gestis Karoli Magni ad annum 782. Tom. cit. pag. 242. Ubi inter cætera negotia & Legatos Sigisfredi Regis Danorum, & quos ad se Caganus & Jugurrus Principes Hunnorum vel

II.

Reges Hunnorum
Abatum, & Ipu-
torum legatos ad
Carolus Magnus
mittunt anno 782.

lus pacis causis miserant, & audivit & solvit. Pagus ad annum 782. num. 2. de anno undecimo Belli Saxonici loquens, Annalistræ Metensis verba hæc recitat: *Carolus Rex Cumam* (legendum, *Coloniam*, cum Eginhardo in Annalibus, & aliis:) *veniens, Rbenam transit, & Synodum tenuit, ubi Lippia consurgit, ubi omnes Saxones conveuerunt, excepto rebelle Widichindo. Illic etiam venerunt Legati Godefridi Regis Norrmannorum* (idest, Danorum) *Alidem & Hofmundus: nec non etiam Legati Avarorum missi a Cagano & Jugorro.* Mox subjungit: *Dicit etiam Eginhardus, Caganum & Jugurram, qui Legatos velus pacis causa ad Carolum misere, fuisse principes Hunnorum.* Mira nominis transformatio: dicitur enim *Vigurrus, Jugurrus, Jugurtus, & Jugurgus*: tam in citatis Annalibus, quam in Bertinianis, & Fuldensibus ad ann. 782. *missi quoque Hunorum Cagani & Jugurri: & apud Reginonem: necnon etiam Legati Avarorum missi a Cagano, & Jugurro.* Ita & Poëta Saxonicus de gestis Caroli Magni lib. 2. ad ann. 782. Indict. 1v.

*Illic disponens complura negocia Regni,
Danorum Regis Sigfridi nomine missos,
Et quos Jugurgus, pariterque Chaganus ad ipsum
Hunorum misere Duces, pro pace petenda
Audiit, absolvitque datis prudenter eisdem
Responsis.*

Verum sicut in nomine Sigefridi Danorum Regis erratum est, quem Annalista Metensis *Godefridum* vocat; sic etiam error irrepsit in titulo horum duorum Avarum Principum. Nam *Caganus*, seu *Cachan* nomen proprium non fuit, sed ei Principi ab Hunnis tributum, qui summam totius Regni obtineret. Item nomen *Jugurro*, sive potius *Igur*, Hunnicæ cujusdam gentis, cui princeps præerat ab Avarum Principe diversus.

III.
Sclavorum Sor-
abotini, & Saxo-
num contumaciam
Carolus Magnus
anno 782, conpiti-
uit.

Ad eundem annum 782. Eginhardus de Sclavis Sorabis hæc habet. " Interea Regi allatum est, quod Sorabi Sclavi, qui campos inter Albim & Salam interjacentes incolunt, in fines Euringorum ac Saxonum, qui eis erant contermini, prædandi causa, fuissent ingressi, & direp-
tiore.

tionibus atque incendiis quædam loca vastassent . Qui statim accitis ad se tribus ministris suis , Adalgiso Cubiculario , Geilone Comite Stabuli , & Vvorado Comite Palatii , præcepit , ut sumptis secum Orientalibus Francis atque Saxonibus , contumacium Sclavorum audaciam quam celerrime comprimerent . Qui quum iussa facturi , Saxoniam fines ingressi fuissent , compererunt Saxones ex consilio Vvidikindi ad bellum Francis inferendum esse paratos ; omissoque itinere , quo ad Sclavos ituri erant , cum Orientalium Francorum copiis ad locum , in quo audierant Saxones congregatos , ire contendunt . Hoc ipsum cæteri Annalistsæ narrant , Bertinianus , Metensis , Fuldenis . Necnon Poëta Saxonicus & Regino . Sed Anonymus auctor Annalium Francorum editus Tom. 2. Duchesnii pag 15. ad annum 783. id factum differt .

IV.

Anno 788. Abares in Marchiam Forojulensem , & in Bajoariam irrumpunt : utrobique a Carolo Magno devicti . Eginhardus . " Huni , sicut Tassiloni (Bajoariorum Duci) promiserant , duobus exercitibus comparatis , uno Marchiam Forojulensem , altero Bajoariam aggressi sunt : sed frustra . Nam in utroque loco victi fugatique sunt , & multis suorum amissis , cum magno damno ad loca sua se receperunt . Quam injuriam velut vindicaturi , Bajoariam iterum majoribus copiis petierunt : sed in primo congressu pulsi a Bajoariis , & innumera multitudo eorum caesa , multi etiam ex iis qui per fugam evadere conati , Danubium tranare voluerunt , gurgitibus fluminis absorpti sunt . " Regino ad ann. 788. " Convictus est Tassilo ad Avaros transmisisse . *Et mox* . Eodem anno commissum est bellum inter Græcos & Langobardos , Ducibus Hildebrando Spoletano & Grimaldo Beneventano , & Vvinegiso a Rege directo cum Francis : & fugati sunt Græci , & victores extiterunt Franci & Langobardi . Per id tempus pugna commissa est inter Avaros & Francos qui in Italia habitabant , & Deo largiente victoriam obtinuerunt Franci . Tertia pugna commissa est inter Avaros & Bajoarios in campo Iboræ (al. Ibofæ) & fuerunt ibi missi Regis Crahamanus & Odoacer cum aliquibus Francis ,

Huni Abares
commissa cum
Francis in Italia, &
cum Bajoariis in
Germania bello,
utrobique profi-
gantur anno 788.

„ & Deo auxiliante victoria fuit Francorum seu Bajoario-
 „ rum. Quarta pugna fuit contra Avaros, qui voluerunt
 „ vindicare eos, qui in praelio superius dicto conciderant :
 „ sed, Deo adjuvante, victoria Christianis cecit. Sige-
 „ bertus Gemblacensis ad ann. 787. "Bellum inter Francos, &
 „ Avaros oritur. Et ad ann. 788. In Italia inter Græcos &
 „ Romanos pugnatur. Secundo in Italia inter Francos & Ava-
 „ ros pugnatur. Tertio inter Avaros & Bajoarios pugnatur.
 „ Quarto inter Avaros & Francos pugnatur : & in omnibus
 „ Carolus suis provenisse victoriam lætatur ". In Annali-
 „ bus Francorum tom. 1. pag. 16. ad annum 789. quatuor hæc
 „ prælia ponuntur. Sed Annales Bertiniani, Metenses, Ful-
 „ denses, & alii, cum Eginhardo, & Reginone conveniunt.
 „ Pagius ad ann. 788. num. v. 11. "Porro bellum istud Hunnicum
 „ diversum est ab eo, quod postea per annos octo a Carolo
 „ gestum fuit, anno 791. inchoatum, annoque 799. conse-
 „ ratum. " Causam vero belli istius Hunnici ad ann. 788:
 „ commissi dedisse videntur Græci & Bajoarii: Græci quidem,
 „ quum vellent Langobardos suæ ditioni subigere; & Bajoa-
 „ riorum Dux Tassilo, quum in Carolum rebellare decrevisset,
 „ Hunnos vicinos suos partim in Foro-Julianum Ducatum inci-
 „ tarunt, partim in Bajoariam ipsam.

V.
 Slavi Vvilli,
 quorum Rex Vviti-
 zan, anno 789. a
 Carolo Magno sub-
 jugatus.

Anno 789. Carolus Rex subigit Sclavos, qui Vvili-
 „ si dicuntur. Chronicon Moissiacense. " Et in sequen-
 „ ti anno (b. c. 789.) Karolus Rex per Saxoniam,
 „ pervenit usque ad Sclavos, qui dicuntur Vvilli. Et vene-
 „ runt Reges terræ illius cum Rege eorum Tranquito ei
 „ obviam, & petita pace, tradiderunt terras illas univer-
 „ sas sub dominatione ejus, & se ipsi traditi sunt ". Men-
 „ dum in Regis nomine, qui hic dicitur *Tranquitus*, quum
 „ *Tranquiti* seu potius *Dragawiti* nomen fuerit urbis, non
 „ Regis Eginhardus ad ann. 789. " Natio quædam Sclavono-
 „ rum est in Germania, sedens super litus Oceani, qui
 „ propria lingua Weletabi, Francica autem Vvilli vocan-
 „ tur. Ea Francis semper inimica, & vicinos suos, qui
 „ Francis vel subjecti, vel foederati erant, odiis infecta-
 „ ri, belloque premere ac lacessere solebat. Cujus info-
 „ lentiam Rex longius sibi non ferendam ratus, bello eam

,, aggredi statuit : comparatoque ingenti exercitu , Rhe-
 ,, num apud Coloniam trajecit . Inde per Saxoniam iter
 ,, agens, quum ad Albiam pervenisset, castris in ipsa positus
 ,, annem duobus pontibus junxit, quorum unum ex utro-
 ,, que capite vallo munivit, & imposito presidio firmavit.
 ,, Ipse fluvio transito, quo constituerat exercitum duxit :
 ,, ingressusque Vvilforum terram, cuncta ferro & igni vastari
 ,, iussit . Sed gens illa quamvis bellicosa, in sua numero-
 ,, sitate confidens, impetum exercitus regii diu sustinere non
 ,, valuit : ac proinde quum primum in civitatem
 ,, Dragaviti ventum est, Vviltzan (nam is cæteris Vvilforum
 ,, regum regulis & nobilitate generis, & auctoritate senectutis
 ,, præminebat) extemplo cum omnibus suis ad Regem de civitate
 ,, processit : obsides qui imperabantur dedit, fidei se Regi ac Francis
 ,, servaturum jurejurando promissit . Quem cæteri Sclavorum primores ac reguli
 ,, sequuti, omnes se Regis ditioni subdiderunt . Tum ille sub-
 ,, acto illo populo, & obsidibus quos dare iusserat acceptis,
 ,, eadem via qua venerat, ad Albiam regressus est : & exercitu
 ,, per pontem reducto, rebus quoque ad Saxones pertinentibus
 ,, secundum tempus dispositis, in Franciam reversus est . Poëta
 ,, Saxonicus *Wilfos* vocat *Sclavorum gentem*, Oceani litora
 ,, incolentem, *jungit ubi Oceano proprios Germania fines* : de Rege
 ,, autem eorum, hæc habet : *In primis Rex Dragawiti, quem
 ,, nobile clarum præ reliquis fecit genus & maturior ætas* : Ubi Duchesnius
 ,, in margine hanc apposuit notam . *Acquiescendum hic in
 ,, Auctoris sententia . Nam Francorum Annales variant, &
 ,, Regem hunc Wiltzan vocant, qui infra Auctori est Rex
 ,, Obodritorum . Nimirum suspicatur vir doctus a Poëta dictum
 ,, hunc Regem Dragawitum . Verum hoc Poëta non dicit, sed
 ,, eum scribit esse Regem Dragawiti, scilicet civitatis . Alii
 ,, Annalistsæ præter *Wilzorum* nomen, alia Sclavorum
 ,, expriment . Fuldenis ad 789. ” Carlus per Saxones iter
 ,, faciens, venit ad Albim fluvium, habens in exercitu suo
 ,, Francos, Saxones Sorabos & Abodritos, quorum Princeps
 ,, erat Vviltzan . . . Transito flumine, Sclavorum qui
 ,, vocantur Vvilzi, terram ingressus, magnis eos præliis domuit .*

33 *Bertinianus*. Fuerunt etiam Sclavi cum eo, quorum vo-
 33 cabula sunt hæc, Suburbi, nec non & Abotriti, quorum
 33 princeps fuit Vvitzan". Metensis: *Fuerunt etiam cum*
eo Sclavi, Survi, & Abotrudi, quorum princeps vocaba-
tur Vvitzan. Regino. *Fuerunt autem cum eo Sclavi, Ur-*
bi, & Abotrudi, quorum princeps vocabatur Vvizan.
 Corrupta Sclavorum nomina. Legendum proinde. *Sclavi,*
Sorabi, & Abotriti, seu Obotriti. Annales Francorum
 tom. 2. p. 17. id factum ad ann. 790. conferunt. De Rege
 Obotritorum Vvizan, mox sermo redibit.

VI.
 Hunnorum cum
 Francis circa limi-
 tes anno 790. altere
 catio.

Anno 790. Eginhardus: "Hoc anno nulla expeditio a
 33 Rege facta est, sed in Vvormacia residens, Legatos
 33 Hunnorum & audivit, & suos vicissim ad eorum Princi-
 33 pes misit. Agebatur de confiniis inter eos Regnorum
 33 suorum, quibus in locis esse deberent. Hæc contentio at-
 33 que altercatio, belli, quod postea cum Hunis gestum
 33 est, seminarium & origo fuit". Poëta Saxonicus hoc ip-
 sum refert ad ann. 790. Indict. XII.

Illic Hunnorum Missos audivit, ad illos
Ipsc suos etiam misit. Nam maxima causa
Hos inter populos (Francos scil. & Hunos) litem com-
movit atrocem,

Dum quo Regnorum confinia certa suorum
Esse loco veteri deberent jure statuta,
Ingenti studio disceptaretur utrinque.
Hæc & origo fuit belli, quod posteriori
Tempore cum Hunnis (Chunis) Franci gessisse pro-
bantur.

Annales Francor. ad ann. 790. pag. 23. *& venit ibi-*
dem legatio Hunnorum: & transmisit Carolus maxi-
mam partem de exercitu suo in Bajoriam contra ipsam
insandam gentem Hunnorum, quum scilicet confinia
Francorum & Hunnorum, per legatos terminari non
potuissent.

VII.
 Reportata a Ca-
 tolo M. de Hunnis
 Pannoniæ anno
 791. victoria.

Anno 791. Primus annus belli a Carolo gesti in
 Hunnia, idest Pannonia, Hunnis Abaribus tum subje-
 cta. Eginhardus. *Transacto vere, circa aestatis initium*
Rex de Vvormacia movens, Bajoriam profectus est ea medi-
tatio-

tatione ; ut Hunis factorum suorum vicem redderet , & eis quamprimum posset bellum inferret . Comparatis igitur ad hoc ex omni Regno suo quam validissimis copiis & commeatibus , bipartito exercitu iter agere cœpit . Cujus partem Thederico Comiti & Meginfrido Cubiculario suo committens , eos per Aquilonarem Danubii ripam iter agere jussit . Ipse cum parte , quam secum retinuit , Australem ejus fluminis ripam , Pannoniam petiturus , occupavit , Bajoariis cum commeatibus exercitus , qui navibus devehebantur , per Danubium secunda aqua descendere jussis . Ac sic inchoato itinere , prima castra super Anesum posita sunt , nani is fluvius inter Bajoariam atque Hunnorum terminos medius currens , certus duorum Regnorum limes habebatur . Ibi supplicatio per triduum facta , ut id bellum prosperos ac felices haberet eventus . Tum demum castra mota , & bellum genti Hunnorum a Francis indictum est . Pulsis igitur Hunnorum præsiidiis , ac destructis munitionibus , quarum una super Cambum fluvium , altera juxta Comagenos civitatem in monte Cumeberg , vallo firmissimo erat extructa , ferro & igne cuncta vastantur . Quumque Rex cum eo , quem ducebat , exercitu usque ad Arrabonis fluenta venisset , transmissis eodem fluvio , per ripam ejus usque ad locum , quo is Danubio miscetur , accessit , ibique stativis per aliquot dies habitis , per Bajoariam reverti statuit . Alias vero copias , quibus Thedericum & Meginfridum præfecerat , per Behemannos , via qua venerant , reverti præcepit . Sic peragrata ac devastata magna parte Pannoniæ , cum incolumi exercitu Francorum in Bajoariam se recepit . Hæc breviter Siebertus in Chron. Ann. 791. *Carolus Rex Regnum Avarorum terra marique impetit , eisque in sola fuga spem evadendi relinquit* . Chronicon usque ad ann. 810. productum , & a Duchesnio Tom. 3. publicatum . *Carlus Rex primum fuit in Chunia* . Aliud ad ann. 799. perductum . Tom. 2. Duchesnii p. 10. " Hoc anno dominus Rex Karolus commoto

» magno exercitu perrexit in Hunia , ibique habuit confl-

» ctum magnum cum Hunis , & vastavit Hunia plaga magna

» usque flumen Rava , cum præda magna Deo protegente

» victor revertit in Franciam . » Aliud eod. Tom. 2. p. 17.

(ad

(ad annum tamen 792.) "Inde autem itinere permoto parti-
 bus Bajoariz, pervenit ad Ragnisburg, & inde promovens
 venit ad Anisam: inde ad Comisberg. Avari enim quum vidif-
 sent, timore perterriti loca munita dereliquerunt, in fugam
 lapsi: Rex cum exercitu ipsos fines ingressus, usque ad flu-
 vium Raba pervenit." Eodem Tom. 2. pag. 23. causa hujus
 belli exponitur: "Ibique (*in Reganesburg*) consilio pera-
 to, Francorum, Saxonum, Frisonum, disposuerunt, prop-
 ter nimiam malitiam & intolerabilem, quam fece-
 runt Avari contra Sanctam Ecclesiam, vel populum
 Christianum, unde justitias per Missos impetrare non va-
 luerunt, iter peragendi, cum Dei adjutorio, partibus
 jam dictis Avarorum perrexerunt". Vel ut habent alii
 Annales ibid. pag. 36. "iter, fuit consilium, peragendi cum
 Dei adjutorio, partibus jam dictis Avarorum: & perre-
 xerunt ad Anisam fluvium properantes". In editione
 Canisii additur hoc: "Sed & ille tertius exercitus, quem
 Pipinus filius ejus de Italia transmisit, introivit in Illy-
 ricum, & inde in Pannoniam, & fecerunt ibi similiter,
 vastantes & incendentes terram illam, sicut Rex fecisset
 cum exercitu suo ubi erat". Verum in hac ipsa editio-
 ne modo *Danaus* modo *Danubius* dicitur: "Et sic intra-
 vit ipse per partes jam in fines Hunnorum, ex meridiana
 parte Danaum, sed & de alia parte Danaum alius exer-
 citus Ripuariorum, & Frisonum, & Saxonum, cum
 Thuringis. Sed & navalem hostis per Danubiam, ut ex
 utraque ripa Rex potestatem habere potuisset cum exer-
 citu suo, & sic intravit terram illam istinc & illinc. In
 medio autem erat exercitus navalis". Nomina locorum,
 quæ apud Annalistas Francicos hic diversis modis proferun-
 tur, exponit Pagius ad ann. 791. num. 3. Regnum Avarum
 seu Hunnorum, Antiqui modo *Huniam*, modo *Chuniam*
 vocitabant. Ejus Regni ditiones in Australes & Boreales
 medius dividebat Danubius, cui commissentur in hodierno
 Austria Archiducatu *Anisus* sive *Anefus* (al. Anisa, Ana-
 se, vulgo *Ens*) & *Cambus* (al. Campus, vulgo *Camb*,) Francorum
 eorundemque Avarorum certii tunc termini. *Anisus* ad urbem
 cognominem subit dexteram Danubii ripam,

pani, sinistram *Cambus* infra *Chrembsam* oppidum (vulgo *Chrembs*) e regione *Trigisani*, vulgo *Trafmaur*. *Raba* sive *Arabo*, (al. *Rabah*, *Rafa*,) quem *Carolus* pertransiit, fluvius est in hodierna *Hungaria* cuique notus, vulgo *Rab*. *Cumeburg*, (al. *Cammiberg*, *Cumberg*, *Cuameoberg*,) *Cumanus* mons. *Reganesburg*, *Reenesburg*, *Regneburg*, *Roganesburg*, *Roganisburg*, *Reginum* civitas, hodie *Ratibona*. Caterum de ista a *Carolo* in *Hunia* de *Abaris* reportata victoria, exstat ejusdem *Caroli* M. Epistola ad *Fastradam* *Reginam* ex edit. *Jacobi Sirmundi* evulgata a *Duchefnio* Tom. 2. pag. 187. qua hæc habet de misso sibi a *Pipino* Rege filio suo nuncio: " Et insuper retulit nobis, qualiter illæ *Scaræ*, quas prius de *Italia* jussimus pergere partes *Avariæ*, in illa confinia residendum, perrexerunt infra fines ipsorum x. Kal. Sept. & inierunt pugnam cum eis. Et dedit eis *Deus* omnipotens pro sua misericordia victoriam, & multitudinem de ipsis *Avaris* interfecerunt, in tantum, ut dicunt, quod in multis diebus major strages de ipsis *Avaris* facta non fuit. Et exspoliaverunt ipsum vallum, & sederunt ibidem ipsa nocte, vel in crastina, usque hora diei tertia, & acceptis spoliis reversi sunt in pace. Et centum quinquaginta de ipsis *Avaris* vivos comprehenderunt, quos reservaverunt, ut nostra fiat jussio, qualiter exinde agere debeant. Fideles *Dei* ac *nostri*, qui hoc egerunt, fuerunt ille *Episcopus*, ille *Dux*, ille & ille *Comites*. Ille *Dux* de *Histris*, ut dictum est nobis, ibidem benefecit cum suis hominibus. *Vassi* vero *nostri* fuerunt illi. Nos autem *Domino* adjuvante, tribus diebus *Litanias* fecimus, idest, *Nonis Septembris*, quod fuit *Lunis* die, incipientes, & *Martis*, & *Mercoris* ". Cætera.

Anno 792. *Chronicon Moissiacense*. " Eodem anno refedit *Rex* in *Bajuaris*, & apud *Raganisburg* celebravit *Pascha*. Sed appropinquante æstivo tempore, *Saxones* existimantes quod *Avarorum* gens se vindicare voluisset, hoc quod in corde eorum diu latebat, manifestissime ostenderunt. Quasi canis qui revertitur ad vomitum suum, sic reversi sunt ad *Paganissimum*, quem primum

Tom. II.

F

, respue-

VIII.

Saxones Christianam fidem, quam acceperant, ejurantes, missa ad *Hunos* *Abares* legatione, illos ad arma in *Francos* converteunda anno 794. sollicitant.

respuerant, relinquentes iterum Christianitatem, con-
 jungunt se cum Paganis, qui in circuitu eorum sunt. Sed
 & missos suos ad Avaros transmittentes, conati sunt re-
 bellare inprimis contra Dominum, deinde contra Re-
 gem &c." Annales Francorum ex Codice Bavarico, quem
 sequutus est Canilius, Tom. 2. Duchesnii pag. 38. hanc
 Saxonum defectionem ad ann. 793. referunt. Idipsum tra-
 dit Eginhardus ad eundem annum 793. *In hoc opere* (fossa
 scil. navium capace, inter Radantiam & Almonum fluvios
 ducenda) *occupato, duo valde displicentia de diversis ter-
 rarum partibus allata sunt. Unum erat Saxonum omnimo-
 da defectio &c.* Addunt Annalistsæ Francorum ad ann. 792.
 Pontem super Danubium a Carolo Rege factum, ancho-
 ris & funibus ita coherentem, ut jungi & dissolvi posset.
 Poëta Saxonicus pag. 156.

*In Bajoaria vero regione moratus,
 Instabat Princeps navalem condere pontem,
 Qui per Danubium bello prodesset agendo,
 Quod contra sævos olim susceperat tiunos.*

Eginhardus: Rex autem propter bellum cum Hunis suscep-
 tum, in Bajoaria sedens, pontem navalem, quo in Danu-
 bio ad id bellum uteretur, edificavit.

Anno 793. Eginhardus. *Quam Rex bellum a se in-
 choatum conficere cuperet, & Pannoniam iterum petere
 decrevisset, nunciatum est copias, quas Theodericus Comes
 per Frisiam ducebat, in pago Rhiusfri juxta Vuifram a
 Saxonibus esse interceptas atque deletas.* Poëta Saxonicus.

*Quum Rex ad ceptum statuisset conficiendum
 Belli certamen, Hunos invadere rursus,
 Comperit extinctas, Theodricus Dux Legiones
 Quas per Frefoniam pogum Hriusfri vocitatum
 Ducebat. Nam Saxonum periere dolosis
 Infidiis, captæ Vuifuræ prope litera palabræ.
 Dissimulans legitur tanti infortunia domni,
 Intermisit iter, quo disponebat adire
 Pannonias, & cum Hunis committere pugnam,*

Annales Francorum Tom. 2. pag. 10. *Gloriosus Rex
 Karolus iterum refedit Bavvarios, missisque exercitibus
 suis.*

IX.

Ponte navali sa-
 per Danubium con-
 structo Carolus Ma-
 gnus dum copias
 suas anno 793. in
 Pannoniam mitte-
 ret, hæc a Saxonibus
 interceptæ de-
 lentur.

suis vastavit Hania, victorque refedit Bavariorum.

Anno 795. Theodo vel Thudo, aut Todanus, alias Thudun, Hunnorum Princeps, legatos suos ad Carolum misit, seque cum suis fidem Christianam suscepturum spondit. Ad eund. Carolum quum Vvitizan Sclavorum Obotritorum Rex tamquam foedere junctus accederet, a Saxonibus per insidias interfectus est. Eginhardus. " Quamquam Saxones astate
 ,, praterita & obides dedissent, & secundum quod iussi
 ,, erant, sacramenta jurassent; Rex tamen illorum perfidie non immemor, conventum generalem trans Rhenum in villa Cussenstein, quæ super Moenum contra Moguntiacum urbem sita est, more solito habuit, atque inde cum exercitu Saxoniam ingressus, pene totam populo lando peragravit. Quumque in pagum Bardengau pervenisset, & juxta locum qui Bardenvvig vocatur, positis castris, Sclavorum quos ad se venire jusserrat, expectaret adventum; subito ei nunciatum est, Vvitizan Regem Abotritorum, quum Albim trajiceret, in dispositas a Saxonibus insidias in ipso flumine incidisse, & ab eis esse interfectum. Quod factum animo Regis ad Saxones citius debellandos velut quosdam stimulos addidit, & in odium perfidie gentis amplius excitavit. Terra igitur magna parte vastata, & obidibus quos dare jusserrat acceptis, in Franciam reversus est. In hac expeditione dum castra super Albim haberet, venerunt ad eum legati de Pannonia, unus ex primoribus Hunnorum, qui apud suos vocabatur Thudun. Is & suum adventum, & se Christianum fieri velle promisit. Ad Sclavos quod attinet, Annale Francor. tom. 2. pag. 10. DCCXCV. eodem anno interfectus fuit a Saxonibus Voitsilus Dux in Voinedis. Abotriti enim alias Vvinithi, & Vvinedæ appellantur. Vita Karoli M. incerto auctore, ibid. pag. 57. " Audiens vero quod Saxones more solito promissionem suam, quam de Christianitate servanda, & fide Regi tenenda fecerant, irritam fecissent, cum exercitu Saxoniam ingressus est, & usque ad fluvium Albim pervenit, ad locum qui dicitur Lihni: in quo tunc Vvitizin Abotritorum

Tom. II.

F 2

,, Rex

X.
 Vvitizan Slavorum Vvitorum & Abotritorum Rex cum ad Carolum M. tamquam foedere junctus accederet, a perditis Saxonibus, anno 795. caeditur. Carolus M. Saxoniam vastat, & acceptis obidibus in Franciam revertitur. Thudo seu Theodo Hunnorum Abotritorum Rex Legatos ad Carolum mittit, seque cum suis fidem Christi spondit.

„ Rex a Saxonibus occisus est . Poëta Saxonicus ad ann.
795. Ind. 2.

*Rex Abodritorum fuit is , cognomine Voitzan .
& paulo superius .*

quos iusserat ad se

Pergere Sclavorum Proceres sibi fodere junctos .

Annales Fuldenses. Anno 795. *Carlus cum exercitu Saxoniam ingenti populatione vastando, pervenit usque ad locum, quem vocant Liuni, ubi Voitzan Dux Abodritorum ad Regem pergere volens, a Saxonibus occisus est.* Ita & Annales Bertiniani, & Metenses. At Regino: *Et usque ad fluvium Albiam pervenit ad locum qui dicitur Hilluni, in quo iidem diebus Voitzam Abotritorum Rex a Saxonibus occisus fuerat.* Annalista Anonymus, qui ab anno 794. usque ad annum 803. res a Carolo Magno gestas prosequutus est, extatque lib. 2. Biblioth. Casar. cap. 5. ” Sed & tunc omnes ad eum venientes, excepto his, quos jam supra commemoravimus, & hi qui trans Albe erant; ipsi ad eum (*Carolus*) pleniter adhuc non venerunt, eo quod vassum Domni Regis (*idest Vassallum seu clientem*) Vvitzin Regem Abotridarum occiderunt; ideo non credebant, quod in gratia ejus pervenire potuissent ”. Hæc gesta ad ann. 795. ab omnibus referuntur, præter Annalistsam Francicum Tom. 2. pag. 17. qui ad annum sequentem differt, nulla tamen de Vvitzan Abotritorum Rege facta mentione: sed tantum de Avaris, in hæc verba: ” Ibi etiam venerunt missi Thudun, qui in gente, & Regno Avarorum magnam potestatem habebat. Qui dixerunt, quod ibi Thudun cum terrâ & populo suo se Regi tradere vellet, & Christianam fidem suscipere ”. Verum legationem Thuduni Avarorum Regis ad annum 795. Annalistsæ omnes conferunt, Poëta Saxonicus:

*Tunc ex Hunnorum quidam primoribus illuc,
Tudun habens nomen, venit per longa viarum,
Velle fatebatur Regi qui subdere sese,
Et Christo Domino devota credere mente.*

Annales Fuldenses. *In eo loco Tudun, qui in gente Hunnorum.*

norum magna potestatis erat, per Legatos suos se & terram cum populo cui praeerat, Regi daturum, & Christianum futurum esse promisit. Bertiniani: Ibi etiam venerunt Missi Tudan, qui in gente & regno Avarorum magnam potestatem habebant (lege, habebat:) qui dixerunt: quod idem Tudan cum terra & populo suo se Regi dedere vellet, & ejus ordinatione Christianam fidem suscipere vellet. Idipsum & Annales Metenses. Regino quoque: Ibi etiam venerunt Missi a Thudone, qui in gente & regno Avarorum magnam potestatem habebat, affirmantes quod idem Thudon cum terra & populo suo se Regi dare vellet, & ejusdem ordinatione Christianam fidem suscipere. Itaque non hoc anno 795. uti innuit Eginhardus, sed sequenti venit Theudo ad Carolum Magnum; quemadmodum mox patebit: legatio enim ejus praecessit, uti ex Annalibus demonstratum est. Pagius Hunnorum Avarum Baptisimum ad hunc annum 795. narrat. Verum id anno 796. contigisse, ex his quae mox recitabimus, manifestum sit.

Anno 796. Theudo cum Abaribus suis Baptisimum suscepit. Alii Abarorum Principes intestina clade interfecti. Dux Forojulianus cum Svonimiro Sclavo in Pannoniam missis exercitibus, Abares superavit, & thesaurum Regium ad Carolum misit. Eginhardus ad ann. 796. " Romae Adriano defuncto, Leo Pontificatum suscepit. Et mox per Legatos suos Claves Confessionis S. Petri, ac vexillum Romanae Urbis cum aliis muneribus Regi misit: rogavitque ut aliquem de suis optimatibus Romam mitteret, qui populum Romanum ad suam fidem atque subjectionem per sacramenta firmaret. Missus est ad hoc Engilbertus Abbas Monasterii S. Richarii. Per quem etiam tunc ad S. Petrum magnam partem Thesauri, quem Ericus Dux Forojulienis, spoliata Hunnorum Regia, quae Ringus vocabatur, eodem anno de Pannonia Rege detulerat, misit: reliquum vero inter optimates & aulicos, caeterosque in Palatio suo militantes, liberali manu distribuit. Atque iis expletis, ipse cum exercitu Francorum Saxoniam petiit. Pipinum vero filium suum cum Italicis ac Bajoaricis copiis. in Pannoniam ire jussit: & ipse quidem Sa-

XI.

Theudo cum Hunnis Abaribus suis baptizatur. Alii Abarum Principes intestina clade perirent. Henricus Dux Forojulienis cum Svonimiro Sclavo in Pannoniam ingressus, Abares superavit, eorumque thesaurum, Ringum dictum, spoliavit, & ad Carolum M. anno 796. misit.

33 xonia magna ex parte vastata , ad hiemandum Aquasgra-
 33 ni Palatium revertitur ; Pipinus autem Hunis trans Ti-
 33 zam fluvium fugatis , eorumque Regia , quæ , ut dictum
 33 est , Ringus , a Langobardis autem Campus vocatur , ex
 33 toto destructa , direptis pene omnibus Hunorum opibus ,
 33 ad patrem Aquisgrani hyberna habentem venit : ac spolia
 33 Regni quæ secum detulit , eidem præsentavit . Thudun
 33 etiam , de quo superius mentio facta est , fidem dictis
 33 suis adhibens , ibidem ad Regem venit : ibique cum om-
 33 nibus , qui secum venerant , baptizatus ac remuneratus
 33 est . Post datum fidei servandæ sacramentum , domum
 33 rediit ; sed in promissa fide diu manere noluit : nec mul-
 33 to post perfidiæ suæ pœnas dedit ,, . Poëta Saxonicus ,
 una cum Pipino ad Carolum patrem post devictos Hunnos
 accedente , Teudonem ivisse scribit .

*Ad patrem victor memorata venit in Aula
 Pippinus , Regni cui thesauros spoliast
 Attulit , exuviasque Ducum , vexillaque capta .
 Cum quo jam dictus Tudun quoque venerat illuc ,
 Promissisque fitem propriis adhibere satagit ,
 Cum toto Comitum numero Episcopis suorum ,
 Percipiens , etiam per sacramenta spondit ,
 Se fore subiectum Francis , fidemque per ævum .
 Sed postquam rediit , mutans promissa fidemque ,
 Perfidiæ luerat parvo post tempore pœnas .*

De spoliata vero Hunnorum Regia , paulo superius hæc idem
 Poëta .

*Nam spoliata fuit Hunnorum Regia , Hringum
 Quam vocitant . Hanc Dux Ericus hoc ceperat anno .
 nimirum 796 . Indiët . III . Verum hæc fusius ab aliis Anna-
 listis narrantur . Vita Karoli Magni Tom. 2 . pag. 57 . ” Sed
 33 & Heiricus Dux Forojulienfis , missis hominibus suis cum
 33 Vvononiro Sclavo in Pannonias , Hringum gentis Ava-
 33 rorum longis retro temporibus quietum , civili bello
 33 fatigatis inter se Principibus , spoliavit . Cagan , sive Ju-
 33 gurro intestina clade a suis occisis , thesaurum præcorum
 33 Regum , longa seculorum prolixitate collectum , domno
 33 Regi Karolo Aquisgrani misit . Quo accepto , peracta
 33 Deo*

„ Deo largitori omnium gratiarum actione , idem pruden-
 „ tissimus Dei dispensator magnam inde partem Romam ad
 „ Limina Apostolorum misit per Angelbertum dilectum sibi
 „ Abbatem . Porro reliquam partem optimatibus , Clericis
 „ suis vel Laicis ceterisque fidelibus suis largitus est . Eo-
 „ dem anno Tudun secundum pollicitationem suam cum
 „ magna parte Avarorum ad Regem venit , seque cum
 „ populo suo & patria Regi dedens , ipse cum suis bapti-
 „ zatus est : & honorifice muneribus donati redierunt .
 „ Rex collectis exercitibus Saxoniam ingressus est , & si-
 „ lium suum Pippinum Regem Italie in Pannonias misit
 „ cum exercitu : cujus Lezationes ad eum in Saxonia ven-
 „ nerunt , quarum una nunciavit ei , occurrisse Cagan cum
 „ ceteris optimatibus , quem sibi Avars post interfectio-
 „ nem priorum constituerant . Altera dixit , Pippinum cum
 „ exercitu suo in Rhingo sedere . Et dominus Rex peragrata
 „ Saxoniam , cum integro exercitu in Gallias se recepit , &
 „ Aquis Palatio Pippinum filium suum e Pannonia redeun-
 „ tem & partem thesauri quæ remanserat adducentem laetus
 „ aspexit : & ibidem natalem Dñi ac Pascha celebravit „ .
 „ Eadem Annalista Metensis , Bertinianus , Fuldenis , & Regi-
 „ no : sed Regino & Annalista Metensis , *Hringum* Avaro-
 „ rum Regiam , perperam vocant , *Avarorum* Principem .
 „ Regino : ” Henricus Dux Foro-Julianorum missis hominibus
 „ cum Vvonomiro Sclavo in Pannoniam , *Hringum* gentis
 „ Avarorum Principem , longis retro temporibus , qui cum
 „ (*lege quietum* ,) civili bello fatigatis inter se Principi-
 „ bus , improvisè exspoliavit „ . Metensis . ” Sed & Heri-
 „ cus Dux Foro-Julianorum missis hominibus suis cum Vvo-
 „ nomiro Sclavo in Pannoniam , *Hringum* gentis Avarorum
 „ Principem , longis retro temporibus quietum : „ &
 „ cætera . Nec meliora Annalista Loiselianus apud Pagium ad
 „ ann. 796. num. 16. ” Henricus Dux Fur-Julientis , missis ho-
 „ minibus suis cum Vvonomiro Sclavo in Pannonias , *Hri-
 „ gum* gentis Avarorum longis retro temporibus quietum ,
 „ Civili bello fatigatis inter se Principibus , spoliavit „ :
 „ ubi *Hringum* pro Rege Avarum sumit . Sed quid sit *Hringe*,
 „ exponit Lambecius vir doctus lib.2. Biblioth. Cæsar. p 379.
 „ ubi

ubi ait vocabulum esse Germanicum, & hoc loco significare locum rotundum sive orbiculatum, in mediatullo castrorum vel munimenti, vel confessus, alicui situm, quem honoris & securitatis causa Rex cum suis optimatibus obtinet. Eodem fere modo vocem illam Germanicam explicat Cangius in Glossario suo. Anonymus a Lambecio editus.

„ In ipsa ætate transmisit Rex Carolus Pippinum filium
 „ suum cum suis, quos in Italia secum habebat, & Bajoa-
 „ rios cum aliqua parte Alamanæ, in finibus Avarorum;
 „ & coadunatus est Pipinus cum omnibus, quos Pater
 „ ejus ei transmisit in solatium: & transito Danovio,
 „ cum exercitu suo pervenit ad locum, ubi Reges Avarorum
 „ cum Principibus suis sedere consueverant, quem & in nostra lingua Hringè nominant: & inde
 „ tulit thesauros multiplices, & transmisit patri suo. „

Porro distinguenda est expeditio Hunnica ab Henrico Duce Foro-Julienli suscepta, ab expeditione Pipini Italiae Regis, quæ post priorem peracta est. Verum an hæc Henrici expeditio ad præsentem, vel ad superiorem annum pertineat, Annalistis inter se dissidentibus, sciri non potest. Annales Francorum tom. 2. pag. 17. utramque ad ann. 797. conferunt. Cæteri ad annum antecedentem.

XII.
 Hunni in Pannonia alii Abares, alii Ipruci; plures etiam Regulis subjecti. De Hunnorum ad Christi fidem conversione. Epistola Alcuini ad Paulinum Patriarcham Foro-Jul. & carmen Theobaldi Aurelian. Episc. ad Carolum. Quisnam Vonimitus Slavorum Princeps?

Jam vero ad Reges Hunnorum Abarum quod attinet, apud omnes Annalistas sic legitur: *Chogano sive Jugurro* (al. Vigerro) *inestina clade additis & a suis occisis, thesaurum præcorum Regum a Duce Foro-Julienli sublatum & Carolo Regi missum*: Hunni enim non uni, ut olim, Regi, sed pluribus Regulis seu Ducibus parebant, quorum unus *Choganus* Hunnorum Abarorum, alter *Hunnorum Jugurorum*, tertius *Tadon* qui Baptismum suscepit. Inde ortum civile bellum, quo pars virium consumta est; inde quoque diversa gentis unius consilia, quæ multiplex etiam Religio sic fovit, ut postmodum sequuntur a vulso provinciarum.

Audita Abarorum ad Christi fidem conversione, Alcuinus Epistolam cxiii. ad Paulinum Foro-Juliensem Patriarcham scripsit, in qua ait: „ Mirabiliter de Avarorum
 „ gente triumphatum est, quorum Missi ad Domnum Re-
 „ gem

„ gem directi , subjectionem pacificam , & Christianita-
 „ tis fidem promittentes ; & , si hoc , divina eos præve-
 „ niente gratia , verum est , quis se servorum Dei tam
 „ pio & laudabili labori subtrahere debet , ut Diaboli di-
 „ ruatur sævitia , & Christi Domini crescat servitium „ ?
 „ In iisdem literis Alcuinus eidem Paulino bis se paulo ante
 „ scripsisse testatur : *Binas vestre Puternitati paulo ante di-*
 „ *rexisti cartulas , unam per Sanctum Episcopum Istriensem ,*
 „ *altiam per virum Venerabilem Ericum (Henricum) Du-*
 „ *cem : nimirum Forojuliensem , de quo supra . De eodem*
 „ *Henrico , deque Hunnia Episcopo Salisburgensi sive Juvav-*
 „ *ensis subjecta , hæc Anonymus ab Henrico Canisio tom. 6.*
 „ *editus : necnon a Duchesnio Tom. 2. Francicæ Historiæ*
 „ *Scriptorum pag. 220. sub titulo : De rebus Caroli Magni*
 „ *Regis cum Hunis & Slavii seu Bojariis , Fragmentum , ex*
 „ *Historia de Conversione Bojorum & Carantanorum ad fidem*
 „ *Christianam , quæ circa annum 871. scripta est .*” Carolus
 „ Imperator anno Nativitatis Domini 796. Ericum Comi-
 „ mitem (*Henricum Ducem*) destinavit , & cum eo immen-
 „ sam multitudinem , Hunos exterminare . Qui minime
 „ resistentes , reddiderunt se per præfatum Comitem Ca-
 „ rolo Imperatori . Eodem igitur anno misit Carolus Pip-
 „ pinum filium suum in Hunos cum exercitu multo , qui
 „ perveniens usque celebrem illorum locum , qui dicitur
 „ Rinch , ubi iterum omnes eorum Principes se dederunt
 „ Pippino . Qui inde revertens partem Pannoniæ , circa
 „ lacum Pelilla inferioris ultra fluvium , qui dicitur
 „ Rapa (*Rab*) & sic usque ad Dravum fluvium , & eo
 „ usque Dravus fluit in Danubium , prout potestatem hab-
 „ buit , prænominavit cum doctrina , & Ecclesiastico of-
 „ ficio procurare populum , qui remansit de Hunis & Scla-
 „ vis de illis partibus , Arnoni Juvavensi Episcopo , usque
 „ ad præsentiam genitoris sui Caroli Imperatoris . Post-
 „ modum ergo anno 803. Carolus Imperator Bojariam in-
 „ travit , & in mense Octobri Salzpurgensem : & præfa-
 „ tam concessionem filii sui cernens , potestative multis
 „ astantibus fidelibus suis confirmavit , & inconvulsam
 „ fieri jussit . „ Hoc igitur anno 796. ut Francicus
 „ Tom. II. G di-

ditionibus , sic & Salisburgensi diocesi adjectus est terrarum tractus , qui protenditur usque ad Dravi confluentes in Danubium , & eosdem fluvios Dravum , & Danubium , atque Arabonem interjacet. De *Vonimiro* seu *Svonimiro* Slavo, nulla apud Dalmaticæ historiæ scriptores ad hunc annum mentio . Videtur tamen is fuisse Slavorum Princeps, qui in Dalmatia sedes fixerant : quique a Diocleate *Zuanimirus*, ab aliis *Satimirus* & *Svetmirus* appellatur, tamen ad Heraclii tempora , immani prochronismo, rejicitur : quem admodum postea dicam, ubi de *Rasimiro* Dalmatiæ & *Moymaro* Moraviæ Principe sub Ludovico Germaniæ Rege, Ludovici Pii filii , & Caroli Magni Nepote, sermo erit . Sublatis autem Hunnorum Principibus Chagano & Juguro, alium eodem anno 796. Chaganum sibi Hunnos præfuisse, ex Francicis scriptoribus constat . Regino : *Eo tempore Rex cum exercitu Saxoniam intravit , & Pipinus Rex in Pannoniam cum exercitu introivit . Venit autem Legatio Pipini Regis ad patrem in Saxoniam , quæ dixit , Avaros post interfectionem priorum Ducum super se constituisse Regem nomine Karam , & Pipinus contra eum certare disponderet .* Annalista Metensis eadem habet verba, sed pro *Karam*, legit *Kajam*. Verum utrobique legendum esse *Cagan*, patet ex Annalista Bertiniano : *Rex vero . . . Pipinum filium suum , Italiæ Regem , in Pannonias cum exercitu misit : cujus legationes ad Regem in eadem Saxonia venerunt : Una , quæ dixit occurrisse ei Cagan cum cæteris optimatibus , quem sibi Avaros , post interfectionem priorum , constituerunt : altera quæ dixit , Pipinum cum exercitu in Hringo sedere : nimirum eodem Cagano jam devicto .* Porro , ut sæpe monuimus , *Cagan* nomen est dignitatis regiæ apud Hunnos & Turcos , non hominis proprium . Pagius ad ann. 796. num. 19. refert Theodulphi Aurelianensis Episcopi ad Carolum Regem Armen, in quo victoriam adversus Hunos & eorundem Hunorum conversionem ad Christianam fidem gratulatur , conversoque etiam ad Saracenos , qui Cordubensi Regno suberant , sermone , ut Hunnorum exemplo Christiani fierent , seseque Carolo manciparent , hortatur .

*Pone venit textis ad Christum crinibus Hunnus ,
 Etque humilis fidei , qui fuit ante ferox .
 Huic societur Arabs : populus crinitus uterque est ,
 Hic textus crines , ille solutus eat .
 Cordoba prolixo collectas tempore gazas
 Mitte celer Regi , quem decet omne decens .
 Ut veniant Auares , Arabes Nomadesque venite ,
 Regis & ante pedes flectite colla , genu .*

Anno 797. Saxoniam petiit Carolus , castrisque super
 Vvisiram fluvium positus confedit , & locum castrorum He-
 rristelli vocari iussit . Eginhardus : *Ibi Legatos Hunnorum
 cum magnis muneribus ad se missos audivit & absolvit .*
 Annales Bertiniani : *Illuc Legati Avarorum cum muni-
 bus magnis venerunt .* Ita & Metenses , & Poëta Saxoni-
 cus , & Annales Francorum tom. 2. pag. 39. & Regino ad
 ann. 797.

Anno 798 Nortliudi trans Albiam habitantes Saxones
 commisso cum Sclavis Obotritis prælio victi sunt . Egin-
 hardus : " Transalbiani , qui Nordmanni vocantur , su-
 ,, perbia elati , eo quod Legatos Regis impune occidere
 ,, potuerunt , arreptis armis contra Abotritos proficiscun-
 ,, tur , quorum Dux Thralico , cognito Transalbianorum
 ,, motu , eis cum omnibus copiis suis in loco , qui Suen-
 ,, tana vocatur , occurrit : commissoque prælio , ingenti
 ,, eos caede prostravit . Nam in prima congressione qua-
 ,, tuor millia eorum cecidisse narravit Legatus Regis Eber-
 ,, vvinus nomine , qui in eodem prælio fuit , & in Abo-
 ,, tritorum acie dextrum cornu tenuit . Fusi igitur fugati-
 ,, que , & multis suorum amissis , cum magna calamitate
 ,, ad loca sua reversi sunt . ,, Poëta Saxonicus , *Abodrito-
 rum Ducem Ibasionem* vocat : Nortliudos vero *Hortal-
 bingos* . Annales Fuldenfes : " Transalbianos per Ebur-
 ,, sum Legatum suum , & Trasugonem Ducem Obodrito-
 ,, rum in prælio vicit , cæsis in loco certaminis 1v. milli-
 ,, bus , cæteris pacem postulantibus . ,, Annales Francor.
 Tom. 2. p. 18. " Nortliudi contra Suchonem Ducem Abo-
 ,, dritorum , & Eburisum Legatum nostrum , commisso
 ,, prælio acie victi sunt . Cæsa sunt ex eis in loco prælii
 Tom. II. G 2 ,, 1v. mil.

XIII.

Hunnorum Abs-
 rum legati cum
 muneribus ad Ca-
 rolum anno 797.
 missi.

XIV.

Thralico Sla-
 vorum Obotrito-
 rum Dux commiso
 cum Northal-
 bingis , sive Trans-
 albians , qui Le-
 gatus Caroli Re-
 gis occiderant ,
 prælio , victor exi-
 stit . Slavi illi ad-
 hac erant gentiles,
 Carolo tamen sub-
 jecti.

,, iv. millia . ,, Alii Annales eod. Tom. pag. 40. *contra*
Trafaconem Ducem Abodritorum . Vita Karoli M. per
Anonymum ibid. pag. 58. contra Thraficonem Ducem Abor-
ditorum & Eburifum Legatum Regis. Moiffiacensis Anna-
lista Tom. 3. pag. 143. " Et interim congregati sunt Scla-
 ,, vi nostri, qui dicuntur Abotridi cum Miffis domni Re-
 ,, gis ad illos : Saxones congregaverunt fe in unum &
 ,, commiferunt prælia : & habuerunt victoriam, & ceci-
 ,, dere Saxones in ipfa pugna duo millia octingenti &
 ,, unus : & in Toringas ibi pervenerunt aliqui ad Regem,
 ,, & honoravit eos Rex ut digni erant, mirifice . ,, Ber-
 tinianus pag. 163. " Nortliudi autem contra Sigeonem
 ,, Ducem Abodritorum, & Eborifum Legatum nostrum,
 ,, commiffio prælio acie victi sunt. Cæfa sunt ex eis in loco
 ,, prælii 4. millia, cæterique fugerunt. ,, Metenfis p. 288.
 ,, Nortliudi trans Albiam fedentes, feditione commota,
 ,, Legatos Regios, qui tunc ad iuftitias faciendas apud
 ,, eos converfabantur, comprehenderunt, quofdam ex
 ,, eis trucidantes, cæteros ad redimendum refervave-
 ,, runt. *Et mox.* Nortliudi contra Tranafchonem Du-
 ,, cem Abrothidorum & Ebroinum Legatum Regis,
 ,, commiffio prælio victi sunt &c. ,, Regino ad 798.
 ,, Nortliudi contra Tranafchonem Ducem Abotritorum &
 ,, Hebbruinum legatum Regis, commiffio prælio, victi sunt.
 ,, Cæfa sunt ex eis in eo prælio 4. millia, cæterique fu-
 ,, gerunt, de pacis conditione tractare ceperunt. Rex ac-
 ,, ceptis obfidibus a Saxonibus, in Franciam reverfus
 ,, eft. ,, Annalista Lambecianus : " Et interim congre-
 ,, gati sunt Sclavi nostri, qui dicuntur Abotridi, cum
 ,, Miffis domni Regis ad illos Saxones, qui in Aquilonis
 ,, parte abierant, & vastaverunt terram illam & incen-
 ,, derunt ; & illi Saxones congregaverunt fe in unum, &
 ,, commiffum eft forte prælium inter eos : & quamvis illi
 ,, Abotridi fanatici erant (*ideft, gentiles*) tamen fides
 ,, Christianorum, & domni Regis adjuvit eos, & habue-
 ,, runt victoriam super Saxones, & ceciderunt de ipfis
 ,, Saxonibus ante eos in ipfa pugna 2901. & in North.
 ,, Thuringos ibi pervenerunt ipfi Sclavi ad domnum Re-
 ,, gentis,

„ gem , & honoravit eos dominus Rex ut digni erant mi-
 „ rifice . „

Ad eundem annum 798. Carolus Rex Hunnos , a filio
 Pipino , Italiæ Rege ; anno 796. subactos , per præcones
 Evangelicos ad Christi fidem adducendos curavit . Anony-
 mus Discipulus B. Eberardi Archiepiscopi , in Vita San-
 cti Virgilio Episcopi Salisburgensis apud Canisium Tom. v. l.
 Antiq. Lect. ” Postquam Carolus Imperator Hunnis eje-
 „ ctis , & Episcopatus dignitatem Juvavenfis Ecclesiæ Re-
 „ ctori commendavit , Arnoni scilicet Archiepiscopo &
 „ suis Successoribus , tenendi perpetualiter atque regendi
 „ perdonavit ; cæperunt populi , sive Sclavi sive Bajoarii
 „ inhabitare terram , unde illi expulsi sunt Hunni , &
 „ multiplicari . „ Et in vita Sancti Ruperti Salisburgen-
 „ sis Episcopi primi apud eundem Canisium . ” Interim con-
 „ tigit anno videlicet Nativitatis Domini 798. Arnorem
 „ jam Archiepiscopum a Leone Papa accepto Pallio , re-
 „ meando de Roma , venisse ultra Padum , eique obviasse
 „ Missum Caroli cum Epistola sua , mandans illi ipso iti-
 „ nere in partes Sclavorum ire , & exquirere voluntatem
 „ populi illius , & prædicare illi verbum Dei . Sed quia
 „ hoc facere nequivit , antequam responsum redderet
 „ suæ Legationis , festine perrexit ad Imperatorem , &
 „ retulit ei quidquid per eum dominus Leo Papa manda-
 „ vit . Post expletam legationem , ipse Imperator præcepit
 „ Arnoni Archiepiscopo pergere in partes Sclavorum , &
 „ providere omnem illam regionem , & Ecclesiasticum
 „ officium more Episcopali colere , populosque in fide &
 „ Christianitate prædicando confortare . Sicut ille præce-
 „ pit , fecit : illuc veniendo consecravit Ecclesias , or-
 „ dinavit Presbyteros , populumque prædicando docuit ;
 „ & inde rediens nunciavit Imperatori , quod magna ibi
 „ potuisset effici , siquis inde habuisset certamen . Tunc
 „ interrogavit illum Imperator , si aliquem haberet Ec-
 „ clesiasticum Virum , qui ibi lucrum potuisset agere
 „ Deo . Et ille dixit se habere talem , ut Deo placuisset
 „ & illi populo Pastor fieri potuisset . Tunc jussu Impera-
 „ toris ordinatus est Theodoricus Episcopus ab Arnore
 „ Ar-

XV.
 Sclavi & Bajoarii desertam Hun-
 norum in Panno-
 nia terram inhabi-
 tare incipiunt an-
 no 798. In Juv-
 avia sive Salisburgo
 Archiepiscopalem
 dignitatem Acto ,
 qui jam Episcopus
 fuerat , obtinens
 ordinatum a se
 Theodoricum Epi-
 scopum , & a Gerol-
 do Comite perdu-
 ctum , mittit in
 Sclaviniam , ut er-
 gionem Carinthia-
 norum Evangelice
 luce indueret .

„ Archiepiscopo Juvavensium , quem ipse Arno , & Ge-
 „ roldus Comes perducentes in Slavoniam , dederunt in
 „ manus Principum ; commendatæque illi Episcopo
 „ regionem Karinthianorum , & confines eorum Occiden-
 „ tali parte Dravi fluminis , usque dum Dravus fuit in
 „ amnem Danubii , ut potestative populum regeret sua
 „ prædicatione , & Evangelica doctrina doceret servire
 „ Deo , & ut Ecclesias constructas dedicaret , Presbyte-
 „ ros ordinando constitueret , totumque Ecclesiasticum
 „ officium in illis partibus , prout Canonicis ordo ex-
 „ poscit , perficeret ; dominationem & subjectionem ha-
 „ bens Juvavensium Rectorum , sicut ille fecit , quan-
 „ diu vixit . „

Fragmentum supra laudatum , *de rebus Caroli Magni*

XVI.
 Quinque continii
 Constat in Panno-
 nia , Hunnis par-
 tium expulsi , par-
 tium subjugati , a
 Carolo Magno con-
 tituti .

„ *Regis cum Hunis , & Slavos seu Bojaris* , a Duchefnio
 „ editum Tom. 2. pag. 220. post verba illa , quæ ex Vita
 „ S. Ruperti modo recitata sunt , hæc subjungit . „ Post-
 „ quam ergo Carolus Imperator Hunnis ejectis Episcopa-
 „ tus dignitatem Juvavensium Ecclesiæ Rectori commenda-
 „ vit , Arnoni videlicet Archiepiscopo & suis successori-
 „ bus tenendi perpetualiter atque regendi perdonavit ,
 „ cœperunt populi sive Slavi , seu Bojaris inhabitare ter-
 „ ram , unde illi expulsi sunt Hunni , & multiplicari .
 „ Hunc primus ab Imperatore constitutus est continii Co-
 „ mes , Gonteramnus . II. Vverenharius . III. Albricus .
 „ IV. G. tefridus . V. Geroldus . Interim vero dum præ-
 „ dicti Comites Orientalem procurabant plagam , aliqui
 „ Duces habitavere in illis partibus ad jam dictam Sedem
 „ pertinentibus : qui Comitibus præfatis subditi fuerunt
 „ ad servitium Imperatoris : quorum nomina sunt: Prinnih
 „ lavuga : Ceincias : Hroymar : Etgar . Post illos vero
 „ Duces , Bojaris cœperunt prædictam terram , dato Re-
 „ gum , habere in Comitatum , Hebrwinus , (a) Albgar-
 „ rius , (b) & Palio (c) . His ita peractis , Ratbodus susce-
 „ pit defensionem Terminum . In cujus spatio temporis qui-
 „ dam Prinnina exulatus a Moymaro Duce Moravorum
 „ „ supra

a Al. Eboifus , E'rolnus , & Helbrwinus . Vide supra ad ann. 798.
 b Albgarius Unrochi nepos ad ann. 817. c Al. Palio .

„ supra Danubium, venit ad Ratbodum. Qui statim præ-
 „ sentavit illum Domino Regi nostro Ludovico, & suo
 „ jussu fide instructus, baptizatus est in Ecclesia S. Mar-
 „ tini, loco Treisina vocato, ante videlicet pertinenti
 „ ad Sedem Juvavensium. Qui postea Ratbodo commissus,
 „ aliquod cum illo fuit tempus. Interim exorta est inter
 „ illos antiqua dissensio: quam Prinnina timens, fu-
 „ gam iniit in regionem Vvlgariam cum suis, & Cho-
 „ zil filius ejus cum eo. Et non multo post de Vul-
 „ garis, Ratimari Ducis adiit regionem. Illoque
 „ tempore Ludovicus Rex Bajoariorum misit Rat-
 „ bodum cum exercitu multo ad exterminandum Ra-
 „ timarum Ducem. Qui diffusus se defendi posse, in
 „ fugam conversus est cum suis, qui eadem evaserunt,
 „ & prædictus Prinninas substitit cum suis, pertransiit
 „ fluvium Savum, ibique susceptus a Salachone Comite,
 „ pacificatus est cum Ratbodo. Aliqua vero occasione
 „ iterum percepta, rogantibus prædicti Regis fidelibus,
 „ præstitit Rex Prinninæ aliquam inferioris Pannoniæ in
 „ beneficium partem circa fluvium qui dicitur Sana. „
 Sed hæc postrema ad annum Chr. circiter 842. pertinent,
 uti mox sermo erit. Hinc tamen patet, ejectis Hunnis a
 Carolo Magno. constitutos fuisse quinque Confiiii(a) Comi-
 tes, & quatuor sub illis Carinthiæ Duces, qui eidem Regi
 parebant.

Bollandus ad v. Febr. §. vi. pag. 700. existimat, ex
 quatuor istis Ducibus primum, cui nomen *Prinniblavuga*
 ipsum esse *Ingonem* sive *Inguonem*, & secundum, qui
Ceincias dicitur, esse *Domitianum* Carinthiæ Ducem; cu-
 jus vitam describit. De Inguone ista narrat Æneas Sylvius
 Piccolomineus apud eundem Bollandum num. 49. „ Fama
 „ est, Anno 790. post Christi Salvatoris ortum, imperan-
 „ te Carolo Magno, Ducem gentis, Inguonem nomine,
 „ ingens convivium provincialibus præparasse: & agreiti-
 „ bus quidem ad conspectum suum intromissis, in vasis
 „ aureis atque argenteis; nobilibus vero & magnatibus,
 „ „ PRO-

XVII.

Boji & Carantha-
 ni ad Christi fidem
 conversi, opera
 Antistiti Jua-
 vensium, & Comi-
 tum Confiii, quos
 Carolus constitue-
 rat. Bollandi seq-
 uentia.

a Non omnes quinque simul, sed unus post alium Marchiam Pannonicæ limitis custodiebant.

„ procul ab oculis collocatis , fœtibus ministrari jussisse :
 „ interrogatum , cur ita faceret , respondisse , non tam
 „ mundos qui urbes & alta palatia ; quam qui agros & hu-
 „ miles casâs colerent . Rusticis , qui Christi Evangelium
 „ acceperant , Baptismatis unda purificatis , candidas &
 „ nitidas esse animas ; nobilibus ac potentibus , qui spur-
 „ citias idolorum sequerentur , sordidas ac nigerrimas : se
 „ vero pro animarum qualitatibus instruxisse convivium .
 „ Castigatos ea re nobiles , catervatim Sacri Baptismatis
 „ undam quærentes , brevi tempore , Virgilio & Arnone
 „ Juvavensibus Episcopis , universos Christi fidem acce-
 „ pisse . „ Sed hoc Ingonis factum ad ann. 803. ab auctore
 „ Vitæ Sancti Arnonis ponitur , uti mox videbimus . Ad
 „ ipsum vero Ingonem quod spectat , Hanc ego Ingonem
 „ (*Inquit Bollandus*) sive ut scribit Lazius , Inguonem , ef-
 „ se Prinnihlavugam Ducem suspicor , supra num. 40. memo-
 „ ratum : solent enim barbara illa nomina varie a Scriptori-
 „ bus , diversæ præsertim nationis , exarari , ac sæpe dimi-
 „ diari . Et dictus est fortassis Inguon , & Bruningvuo : un-
 „ de Prinnihlavuga detortum . Ita qui in Historia de con-
 „ versione Bojorum & Carentanorum *Prinnina a Moymaro*
 „ *Duce Moravorum exulatus* , is apud Megiserum & alios
 „ *Bryno* appellatur , atque ab eo *Bryna* seu *Bruna* urbs
 „ Moraviæ dicta creditur . Ea si probetur conjectura ,
 „ augurari & illud licebit , qui ei videtur successisse , *Cein-*
 „ *ciam* esse *Domitianum* nostrum , qui & *Tuitianus* dici-
 „ tur , & fortassis duriore aliquo vocabulo a gentilibus suis
 „ nuncupatus fuit , quod deinde propinquior ille scriptor
 „ *Ceincias* dixerit , posterius *Tuitianus* , ac dein *Domitianus* .
 „ Quid ? Si non *Ceincias* , sed *Tuicias* scriptum , unde
 „ *Tuicianus* , vel *Tuitianus* ? Facilis ea literarum muta-
 „ tio , ut T in C transeat , ut in *in* . Omnino ad hoc tem-
 „ pus referendus videtur Divus hic noster , non (ut Lazius)
 „ lib. 6. de migrationibus gentium , & Megiserus voluere)
 „ post Baldricum circiter annum 828. tempore Ludovici
 „ Pii . Et verisimile est , a S. Modesto Episcopo Baptisma
 „ suscepisse , interque illos fuisse Principes , de quibus in
 „ Vita S. Virgili : O quam ta Principum cujuscunque reli-
 „ „ gio-

,, gionis, obviam illi cum pompa procedentium, exultatio !
 ,, Atque inter eos , in quorum manus Arno & Geroldus ,
 ,, supra num. 39. dedisse Theodoricum Episcopum narran-
 ,, tur . ,, Pergit Bollandus num. 51. Lazium ipsum confu-
 ,, tans , qui lib. 12. Commentarior. Reip. Romanæ Sect. 6.
 cap. 5. scribit : " Vvaldcunonem Ducem , in Christianismo
 ,, Domitianum nominatum esse , & non solum ad fidem do-
 ,, ctrinamque salubrem suscipiendam inductum esse a Mo-
 ,, desto Episcopo , verum etiam ut duo maxima in Carno-
 ,, rum agro templa poneret , in ruinis municipiorum quon-
 ,, dam Romanorum , Solvensi videlicet colonia , & Mille
 ,, Stâtus . ,, Nam ex vita S. Virgilii constat , imperante
 etiamnum Carantanis Chetimaro, obiisse Modestum Episco-
 pum : Waldcunonem autem , mortuo Chetimaro , in Du-
 catu Carantanorum successisse . Postremo in vita & transla-
 tione S. Domitiani Ducis , auctore Millstatisi Monacho
 circa annum 1300. exarata , dicitur in Epitaphio tumbæ
 ejus inventus lapis cum hac inscriptione : " In nomine Pa-
 ,, tris & Filii & Spiritus Sancti . Hic requiescit B. Domi-
 ,, tianus Dux , primus Fundator hujus Ecclesiæ , qui con-
 ,, vertit istum populum ad Christianitatem ab infidelitate . ,,
 Fit insuper mentio *Palatini de Bavaria Erbonis nomine,*
 & *Herdwici Comitis, prefati Erbonis nepotis*, quorum
 primus dicitur *Prædii quod circa Millstad situm est domi-*
nius , & fundator Monachorum Ordinis S. Benedicti ,
quosdam de parentela sua jam defunctos in eadem a S. Do-
mitiano olim conditam tumulare præsumpsisse : Secundus
 vero , *quum cæsus fuisset , in tumulum B. Domitiani quod*
jam vacuum erat , corpus ejus fuisse positum : quod nocte
proxima ejectum & longe extra tumulum repertum est .
 Erbonem vocat Hartuvigi Palatini Comitis filium Abbas Ur-
 spergensis ad annum 1102. his verbis : " Erbo jam grandæ-
 ,, vus , nobilis de Carinthia Princeps , & quondam Pala-
 ,, tinus in Bajoaria Comes , migravit in Domino . ,, Idem
 ad annum 1104. Botonis Comitis morte narrata : " Hi duo
 ,, fratres , (*inquit*) Erbo scilicet & Boto , paterno de
 ,, sanguine , Noricæ gentis antiquissimam nobilitatem trahē-
 ,, bant , illius nimirum famosi Erbonis posteri , quem in-

venatu a bisonte bestia confossum vulgares adhuc cantilenæ resonant, Hartuyigi Palatini Comitis filii; maternum vero illis erat Stenima, de Saxonia Immidingorum tribus egregia, quæ & Ottonum inclytæ stirpi traditur vicina: „ Sed ad Caroli Magni tempora redeo .

XVIII.
Geroldus Bajoariz, & Henricus Foro-Julianorum, Comes ab Hunis Avaribus a fide, quam promiserant, deficientibus, interficiuntur anno 799. Carolus Magnus bello Hunnico anno 791. inchoato, finem imponit anno 799.

Anno 799. duo Caroli Proceres in Hunia occisi, & Hunnico bello finis impositus. Eginhardus in Annalibus, postquam narravit discesum e Galliis Leonis Papæ III. „ Quo dimisso, Rex paucos dies ibidem (*idest Paderbornæ*) moratus, Legatum Michaëlis Patricii de Sicilia, nomine Danielem, ad se missum absolvit. Accepit etiam triste nuncium de Geroldi, & Erici interitu, quorum alter, Geroldus videlicet Bajoariæ Præfectus, commisso cum Hunis prælio, cecidit; alter vero, idest, Ericus post multa prælia & inignes victorias apud Tharsiticam Liburniæ civitatem, insidiis oppidanorum interceptus atque interfectus est. „ Regino in Chronico ad hunc annum. „ Eodem anno gens Avarorum a fide, quam promiserat, defecit, & Henricus Dux Foro-Julianorum post tot victorias prospere gestas apud Tharsiticam Liburniæ civitatem insidiis civium oppressus est. Per id tempus Geroldus quum esset Bajoariæ præfectus, commisso cum Avaribus prælio, interficitur, & in Augia sepelitur: de quo in visione Vvetini legitur, quod inter Martyres sit adnumeratus. „ Epitaphium Geroldi ex Canisio Tom. v. 1. Antiq. Leq. recitat Pagius ad ann. 799. num. 18. ubi dies ejus æmortalis exprimitur his versibus.

*Pannoniis verò Ecclesiæ pro pace peremptus
Oppetiit sævo Septembribus ense Kalendis .*

Hinc factum puto, ut in Annalibus Francorum apud Duchesnum Tom. 2. pag. 18. ad ann. 800. tam Geroldi, quam Henrici mors ponitur, sic: „ Eodem anno gens Avarorum a fide quam promiserat defecit: & Ericus Dux ab insidiis oppressus est, & Geroldus Comes occisus est. „ Annales Bertiniani præmittunt, Carolum filium a Carolo Magno „ Cum mediæ exercitus ad colloquium Sclavorum & ad recipiendos qui de Nordliudis venerant Saxones in Bardegavi directum fuisse. „ Hoc ipsum

ipsum habent Annales Metenses iisdem verbis . Eginhardus
 in vita Caroli Magni de hoc bello Hunnico : ” Maximum
 „ omnium , quæ a Carolo gesta sunt bellorum , præter Sa-
 „ xonicum , bello contra Vviflos successit illud , quod con-
 „ tra Auares siue Hunos susceptum est , quod ille & ani-
 „ mosius quam cætera , & longe majori apparatu admini-
 „ stravit . Unam tamen per se in Pannoniam (nam hanc
 „ Provinciam ea gens tum incolebat) expeditionem fecit ;
 „ cæteras filio suo Pippino ac Præfectis Provinciarum, Co-
 „ mitibus etiam atque Legatis perficiendas commisit. Quod
 „ quum ab his strenuissime fuisset administratum , octavo
 „ tandem anno completum est . Quot prælia in eo gesta
 „ quantum sanguinis effusum sit , testatur vacua omni habi-
 „ tatore Pannonia , & locus , in quo Regia Cagani erat ,
 „ ita desertus , ut ne vestigium quidem in eo humanæ ha-
 „ bitationis appareat . Tota in hoc bello Hunorum nobilitas
 „ perijt , tota gloria decidit , omnis pecunia & congesti
 „ ex longo tempore thesauri direpti sunt . Neque ullum
 „ bellum contra Francos exortum humana potest memoria
 „ recordari , quo illi magis ditati & opibus aucti sint . Quippe
 „ quum usque in id temporis pene pauperes viderentur ,
 „ tantum auri & argenti in Regia repertum , tot spolia
 „ pretiosa in præliis sublata , ut merito credi posset , hoc
 „ Francos Hunis iuste eripuisse , quod Huni prius aliis gen-
 „ tibus iniuste eripuerunt . Duo tantum ex proceribus Fran-
 „ corum eo bello perierunt ; Ericus Dux Forojulii in Li-
 „ burnia juxta Tarsaticam maritimam civitatem insidiis op-
 „ pidanorum interceptus ; & Gerholdus Bajoariæ Præfe-
 „ ctus , dum in Pannonia contra Hunos præliaturus aciem
 „ strueret , incertum a quo , cum duobus tantum , qui
 „ eum obequitantem ac singulos hortantem comitabantur ,
 „ interfectus est . Cæterum incruentum pene Francis hoc
 „ bellum fuit , & prosperrimum exitum habuit , tamen si
 „ diutius sui magnitudine traheretur . „ Ubi Eginhardus
 „ res a Carolo pluribus annis gestas conjungit : nam Regia
 „ Cagani anno 796. ut supra diximus direpta fuit : Geroldus
 „ autem & Henricus anno 799. interfecti : eodemque anno
 „ finis quidem bello Hunico impositus ; non tamen tota Hu-

nia habitatoribus vacua reddita est: nam alii Hunnorum Principes in Pannonia imperabant, quamquam Caroli clientes, ut mox videbimus.

C A P U T I I I.

Hunni Slavi, Sorabi, Abotriti, Saxones, a Carolo Magno devicti. Slavi in Pannonia, Slavonia, & Bobemia. Chrobati e Dalmatia in Pannoniam & Illyricum Carolo subiectum secedunt. Slavi & Hunni ab Arnone Archiepiscopo ad Christi fidem conversi. Lechus & Zechus, Polonorum & Bobemorum conditores.

Zodan Princeps Pannoniæ, multi- que Slavi & Hunni Carolo se se dedunt, Carolus Pannoniæ vacuæ per immittas Coloniarum vicinarum generibus, maxime Bojorum, consulit.

Anno 803. Annalista Metensis. " Imperator autem Carolus Bajoariam profectus, venationem bubulorum ceterarumque ferarum per saltum Hircanum (a) exercuit. Inde vero ad Regenesburg veniens, dispositis his quæ utilia videbantur esse, adventum exercitus de Pannonia redeuntis præstolabatur. Quibus reversis obviam illis ad Regenesburch venit. Ibi etiam cum illis Zodan Princeps Pannoniæ veniens, Imperatori se tradidit. Multi quoque Slavi & Huni in eodem conventu fuerunt, & se cum omnibus, quæ possidebant, Imperatoris dominio subdiderunt. " Hæc brevissime alii Annalistiæ. Chronicon Hildensheimense ad ann. Caroli 35. " Ibi venit Legatio Avarorum omnem terram Imperii sui sub ditione Imperatoris Caroli subdunt., Annales Francorum Tom. 2. Duchesnii p. 42. ad ann. 803. " Imperator autem in Bajoariam profectus, dispositis Pannoniarum causis, Decembrio mense Aquasgrani reversus est. " Ita & Annales Bertiniani, & Regino, & Anonymus in Vita Caroli. Brunnerus in Historia Bojorum lib. 6. num. 4. " In Boicam rediit *Carolus Imp.*, ut quando nuperis bellis Hunnorum res attrita, magnaue Pannoniæ pars cultore nudata fuerat, pulcherrimæ fertilissimæque Provinciæ caveretur, ne in solitudinem abiret; quo tempore in-
,, agrum

^a Hercynius saltus, Hercynia silva, & Orcynium nemus. Vide Baudand. in V. Hercynia.

agrum vacuum Colonias ductas vicinarum gentium, Bo-
 jorum maxime, credere non abnuerim.

Ad hæc igitur tempora spectare videtur illa Chroba-
 torum quorundam in Illyricum & Pannoniam secessio, quæ
 a Constantino Porphyrogenito de Adm. Imp. cap. 40. facta
 dicitur a Chrobotis iis, qui in Dalmatia sedes fixerant, his
 verbis: "Atque ex illo tempore (*nimirum sub Heraclio*
Imp. ejectis e Dalmatia Abaribus) a Chrobotis possef-
 sa hæc regio fuit, suntque etiamnum in Chrobotia Abari-
 bus reliquæ, & Abares esse cognoscuntur. Cæteri ve-
 ro Chroboti versus Franciam commorabantur, & appel-
 lantur hodie Belochroboti, sive Chroboti albi, qui pro-
 prio Principi subiecti sunt. Parent autem Othoni Ma-
 gno Regi Franciæ, quæ & Saxonia, Baptismi que expertes,
 affinitatem cum Turcis & amicitiam contrahunt. At a
 Chrobotis, qui in Dalmatiam venerunt, pars quædam
 secessit, & Illyricum atque Pannoniam occupavit; ha-
 bebantque etiam ipsi Principem supremum, qui ad Chro-
 botiam tantum Principem amicitia ergo legationem mit-
 tebat. s. Nimirum, in vacuam (a) Pannoniæ (post de-
 victos ac fere deletos Abares) sedes, permissu Caroli Ma-
 gni, pars quædam eorum Chrobotorum, qui Dalmatiam
 incolebant, secessit, eidem Carolo subiecta, ut & cætera
 gentes, quæ in Pannonia remanserant, aut illac Colonias
 duxerant. Porro eidem Carolo Magno subditi quoque
 erant reliqui Chroboti albi, quos Porphyrogenitus, Otho-
 ni Magno Franciæ & Saxoniæ Regi suis temporibus paruisse
 scribit. Nam Carolus Magnus Sclavos omnis generis, tan-
 qui ultra Albim erant, quam qui Abaribus misti Panno-
 niam inhabitabant, suo subiecit imperio, quemadmodum
 supra dictum est.

Eodem anno Mense Octobri Carolus adiit Salisbur-
 gum,

II.
 Chrobotorum,
 parr, qui in Dal-
 matiam, ejectis Abaribus, sub Hera-
 clio Imp. venerat,
 permissu Caroli
 Magni, in vacua
 Pannoniæ sedes,
 post devictos Hæ-
 nos, secessit circa
 annum 803.

III.
 Carolus M. Im-
 perator instructio-
 nem Slavorum &
 Hunnorum in Scla-
 vinia, idest in par-
 tibus Carinthiæ
 atque infœderis
 Pannoniæ, cum Ar-
 chiepiscopo
 Salisburgensi,
 quam Ducibus at-
 que Comitibus, &
 præsertim Ingoon,
 coramissit. Ab hoc
 Ingone plurali ma-
 gnates ad fidem ad-
 ducuntur, anno 803.

a Cl. Farlaus Tom. 8. Illytici sacri pag. 127. col. 1. recitat Porphyrogeniti verba,
 hæc adiecit. & Chrobotis igitur, qui Dalmatiam occupaverant, duplex Chrobotarum
 secessio facta est, altera ad Orientem, altera ad Septentrionem: hi quidem migrarunt
 in Pannoniam Saviam, quæ ab novis incolis genere Sclavis, Slavonia nomen accepit;
 illi vero profecti sunt in Illyricum, idest, in adriaticam superiorem, & ab Serbis ejus-
 dem Nationis & lingua populis in agrorum societatem admisi, sedes ac domicilia col-
 locarunt in Mœsia, quæ tunc dicta est, hodieque dicitur Serbis. Ubi Porphyrogeni-
 tus Dalmatiam ab Illyricis, & Pannoniam distinguit.

gum, & Arnoni Episcopo concessionem a Pippino filio quondam factam confirmavit, id est, erudiendorum Hunnorum curam, quam anno 796. Pippinus post debellatam illam gentem eidem Arnoni commiserat, usque ad presentiam genitoris sui Caroli, ut videre est apud Anonymum editum a Canisio Tom. vi. Antiq. Lect. ubi Caroli confirmationem, vitæ Sancti Ruperthi subijcit, his verbis.

” Anno Domini octingentesimo tertio Carolus Imperator
 ,, Bojoriam intravit, & in mense Octobri in Saltzburg
 ,, venit, & præfatam concessionem filii sui iterans, pote-
 ,, stative multis adstantibus fidelibus suis affirmavit, & in
 ,, avum inconvulsam fieri concessit. ,, Deinde Arnonis
 Episcopi zelum in promovenda per Karinthiam & Pannoni-
 am religione sic laudat. ” Simili modo etiam Arno Epi-
 ,, scopus. successor Virgilii, Sedis Juvavenfis deinceps cu-
 ,, ram gessit Pastoralem, undique ordinans Presbyteros,
 ,, & mittens in Sclaviniam, in partes videlicet Karinthia-
 ,, nas, atque Inferioris Pannoniæ illis Ducibus atque Co-
 ,, mitibus, sicut pridem Virgilius fecit, quorum unus In-
 go vocabatur, multum charus populis & amabilis pro-
 pter suam prudentiam. Cui tam obediens fuit omnis po-
 pulus, ut si cuique vel charta sine literis ab illo directâ
 fuit, nullus ausus est suum negligere præceptum. Quod
 etiam mirabiliter fecit. Vere servos credentes secum
 vocavit ad mensam, & eos qui eis dominabantur infide-
 les, foris quasi canes sedere fecit, ponendo arte illos
 panem & carnem, & fusca vasa cum vino, ut sic sumerent
 victus. Servis autem itaupis de auratis propinare iussit.
 Tunc interrogantes primi desoris dixerunt; cur facis no-
 bis sic? At ille: non estis digni, non abluti corporibus,
 cum sacro fonte renatis communicare, sed foris domum
 ut canes sumere victus. Hoc factò, fide sancta instructi,
 certatim concurrerunt baptizari, & sic deinceps Religio
 Christiana succrescit. ,, Ex his colligitur, id Ingonis Ducis
 Carantanorum factum ab Ænea Sylvio Piccolomineo loco
 non suo fuisse narratum, dum illud ad annum Chr. 790. col-
 locat, uti supra vidimus.

Anno 804. Annalista Metensis. ” Incipiente ætatis
 ,, tem-

IV.

Thracico five
 Thracis, Rex Sla-
 vorum, sub Caroli M.
 clientela. Finit bel-
 li Saxonici a Caro-
 lo M. suscepti, quod
 per annos 33. du-
 raverat. Decem ho-
 minum millia ex-
 jis, qui utraque
 ripas Albis fluminis
 incolebant, inde
 transiati, per Gal-
 liam & Germaniam
 divisi. Ea conditio
 a Carolo Saxoni-
 bus propofita, &
 ab illis suscepta, ut
 abjecto idolorum
 cultu, Christianam
 fidem amplecteren-
 tur, & Fracis adu-
 nati, unus cum eis
 populus efficien-
 tur.

,, tempore Carolus Imp. ad Aquis Palatium revertens ,
 ,, exercitum in Saxoniam misit . Transitoque Rheno , ge-
 ,, neralem Conventum Francorum habuit juxta Lippiz fon-
 ,, tem . Sumptoque inde itinere , per Saxoniam profectus ,
 ,, castra metatus est in loco qui dicitur Boldonstat . In qui-
 ,, bus castris etiam Sclavorum Principes adfuerunt . Quo-
 ,, rum causis discussis , & secundum arbitrium dispositis ,
 ,, Regem illis Traliconem constituit . Misitque inde exer-
 ,, citibus suis per diversas partes Saxoniz , tam perfidos
 ,, illos , qui ultra Albiam transierant , quam illos qui in Wig-
 ,, moti manebant , & frequentibus maleficiis populum Sax-
 ,, onum a via veritatis averterant , cum mulieribus & in-
 ,, fantibus , Deo auxiliante , sapientissima dispositione de
 ,, Saxoniam per diversas vias dirigens , funditus exterminavit ,
 ,, & per Gallias ceterasque regiones Regni sui , sine ulla
 ,, latione exercitus sui , dispersit . ,, Bertinianus : " ætate
 ,, autem in Saxoniam ducto exercitu , omnes qui trans Al-
 ,, biam , & Wimhuodi habitabant Saxones , cum mulieri-
 ,, bus & infantibus transtulit in Franciam , & pagos Trans-
 ,, Albanos Abodritis dedit . ,, Eadem in Annalibus Fran-
 ,, corum Tom. 2. pag. 29. & 43. & in Fuldenibus , & apud
 ,, Reginonem , & Eghinhardum . " Chronicon vero Moissia-
 ,, cense hæc habet ad ann. 804. " Ætatis tempore Karolus
 ,, Imperator movit exercitum magnum Francorum , &
 ,, perrexit in Saxoniam , & abiit ultra Alaram ad locum qui
 ,, vocatur Oldonastach . Et venit ad eum ibi Rex Abotri-
 ,, torum nomine Fherfosuc , & detulit ei munera multa .
 ,, Et deinde misit Imperator Scaras suas in Wimodia , &
 ,, in Hostingabi , & in Rosogavi : ut illam gentem foras
 ,, patriam transduceret : necnon & illos Saxones , qui ul-
 ,, tra Albiam erant , transduxit foras , & divisit eos in Re-
 ,, gnum suum ubi voluit . ,, *Quæ Transiconem vocat* An-
 ,, nalista Metensis , is in Moissiacensi Chronico *Fherfosuc* di-
 ,, citur : fortasse amanuensis vitio pro *Thersuc* , sive *Thrasuc* .
 ,, Nam in eodem Chronico infra ad ann. 810. idem appella-
 ,, tur *Drosocus* Rex Abotritorum . Hoc itaque pacto finitum
 ,, bellum Saxonicum quod per annos 33. duraverat . Vide
 ,, Pagium ad ann. 804. num. 6.

Anno.

V.
Theodorus Hun-
norum Abazarum Rex
Christianus, a Sla-
vis Bohemis infesta-
tus, fedes obtinet a
Carolo M. inter Sa-
bariam & Carnun-
tum. Ei mortuo
succedit alter Hun-
norum Rex, cui
idem Carolus sum-
mam Regni in-
omnes Hunnos con-
cedit: & misso ad-
versus Bohemos
Sianos exercitu,
eorum regionem
vastat, Ducemque
Lechonem interce-
dit, anno 805.

Anno 805. Eghinhardus. " Non multo post Caganus
Princeps Hunnorum propter calamitatem populi sui Im-
peratorem adiit, postulans sibi locum dari ad habitan-
dum inter Sabariam & Carnuntum, quia propter infesta-
tionem Sclavorum; qui Behemanni vocantur, in pristi-
nis sedibus esse non poterant. Illi enim omnem terram
Hunorum depopulantes, Lechonem tunc Ducem habue-
runt. Hunc Imperator benigne (erat enim Caganus
Christianus, nomine Theodorus) suscepit, & precibus
ejus annuens, muneribus donatum redire permisit. Qui
rediens ad populum suum, paucis tempore transacto,
diem suum obiit. Et misit Caganus unum de optimati-
bus suis, petens sibi honorum antiquum, quem Caganus
apud Hunos habere solebat. Cujus precibus Imperator
assensum præbuit, & summam totius Regni juxta præscium
eorum ritum habere præcepit. Eodem anno misit exerci-
tum suum cum filio suo Karolo in terram Sclavorum, qui
Behemanni vocantur, qui omnem illorum patriam depopu-
lantes, Ducem eorum nomine Lechonem occidit. "
Regino. " Anno Dom. Incarn. 805. Caganus Princeps Ava-
rorum, Imperatorem adiit, postulans sibi locum dari ad
habitandum inter Sabariam & Carantanum, qui propter
infestationem Sclavorum, in pristinis sedibus manere non
poterat: quem Imperator benigne suscepit, ejusque pre-
cibus favit. Eodem tempore misit exercitum cum filio
suo Carolo super Sclavos, qui vocantur Boëmi, qui om-
nem terram eorum depopulantes, Ducem eorum qui ap-
pellabatur Letzo, occiderunt. " Annalista Metensis
hæc fusius narrat apud Pagium ad ann. 805. num. 3. " Cap-
canus (a) Princeps Hunnorum propter necessitatem popu-
li sui Imperatorem adiit postulans sibi locum dari ad
habitandum inter Sabariam (b), & Carnuntum (c), quia
propter infestationem Sclavorum, in pristinis sedibus esse
non poterat. Quem Imperator benigne suscepit, ejus-
que precibus favit. Erat enim Capcanus Christianus,

» NO-

a *Legit Caganus.*

b *Politam ad cognominem fluvium, qui in Arabonem influit.*

c *Sita erat hæc Ucis in ripa Danubii, viciniam inter & Pelsoniam.*

33 nomine Theodorus : & precibus ejus annuens , mueri-
 33 bus donatum redire permisit . Qui rediens ad populum
 33 suum , pauco tempore transacto diem obiit . Et misit alter
 33 Caganus unum de optimatibus suis petens sibi honorem
 33 antiquum dari , quem Caganus apud Hunos habere sole-
 33 bat . Cujus precibus Imperator assensum præbuit , &
 33 summam totius Regni , juxta priscum eorum ritum , Ca-
 33 ganum habere præcepit . Eodem anno quum esset Impe-
 33 rator in Palatio , quod situm est Aquis , misit exercitum
 33 suum cum filio suo Carolo in terram Sclavorum , qui vo-
 33 cantur Behemi (a) & per tres vias in eandem regionem
 33 exercitum penetrare præcepit . Partem autem exercitus
 33 cum Carolo Rege filio suo per Orientalem partem Fran-
 33 cix seu Germanix ire præcepit , ut Hircano saltu transje-
 33 cto , jam dictos Sclavos invaderet . Aliam vero partem
 33 per Saxoniam dirigens , ut ex altera parte cum Saxoni-
 33 bus & innumerabilibus Sclavis transito ab Aquilone jam-
 33 dicto saltu , in Sclavos prorumperet . Tertia quoque ex
 33 parte expeditionem totius Bajoariæ in eandem regionem
 33 intrare jussit . Venientes autem undique in planitiem
 33 Behemi , univèrsi Principes diversarum gentium , in con-
 33 spectu Regis Caroli (b) pervenerunt . Castra metati sunt
 33 autem haud procul a se illi innumerabiles exercitus di-
 33 stantes . Caroli autem Regis & Principum , qui cum eo
 33 erant , imperio usus totus ille exercitus , ipsam regio-
 33 nem invasit . Sed Sclavi in vias & saltus penetrantes ,
 33 se minime ad pugnam præparaverunt . Vastata autem &
 33 incensa per 40. dies eadem regione , Ducem eorum no-
 33 mine Lechonem occidit . Et dum nec jam pabula equis ,
 33 aut cibaria exercitui superessent , vastata & ad nihilum
 33 redacta jam dicta Regione , ad propria reversus est .
 33 Idem habent Annalists Bertinianus , Loiselianus , aliique .
 33 Itaque post subactam a Carolo Magno Hunniam sive Pan-
 33 noniam , adhuc Hunni Abares suum habebant Caganum sive
 33 Regem , sed Christianum , eundemque Carolo subditum .

Tom. II.

I

Bohe-

* Qui hodie Bohemi vocantur , quique tunc adhuc idololatæ erant , & Hunni
 Christianis injuriam interebant . Pagus ann. 801. num. 1.

† Erat Carolus junior Rex Neustrix . Pagus ex Chron. San. Dionysiano .

Bohemi autem *Slavi*, qui ab Annalibus *Bohemi*, *Behemanni*, & aliter vocantur, quam tunc idololatræ essent, eisdem Hunnis Christianis injurias inferebant. Istorum contumaciam Carolus hæc anno & sequenti fregit, vastata eorum regione: quumque eruptionem anno 848. molirentur, a Ludovico Germaniæ Rege devicti, obliquesque dare sunt compulsi: anno vero sequenti iterum contra Francos rebellantes, iterum subjugati ab eodem Rege, pacem postularunt: Anno demum 895. Arnulfus Germaniæ Rex concessit Sventibaldo Slavorum Moravorum Regi Ducatum Bohemorum, qui hætenus Principem suæ cognationis ac gentis super se habuerant, Francorumque Regibus fidelitatem promissam inviolato fœdere conservaverant.

VI.
Martini Cromeri
sententia circa Le-
chonem Bohemo-
rum Ducem, a Ca-
rolo Caroli Magni
filio interfectum an-
no 807. quem pu-
tat esse Lesconem
secundum, tertii pa-
trem, qui Primi-
lao sive Lesconi pri-
mo, Polonorum
simul & Bohemo-
rum Regi successisse
sic.

Martinus Cromerus (a) de origine & rebus gestis Polono-
rum lib. 2. p. 424. & seq. agens de commissio Francos inter &
Sclavos Bohemos bello, in quo Franci victores. Lechonem
Bohemorum Ducem interfecerunt, quaerit, quis iste Lecho
fuerit? Et an Bohemorum, vel potius Polonorum Rex?
Lescus ne secundus, an Lescus tertius ejus filius? Et de
Lescos quidem secundo, Præmisli sive Lesci primi succes-
sore, hæc habet. " His moribus & hac moderatione animi
quandiu; quibusque rerum successibus regnaverit, &
quomodo vita defunctus sit, itidem atque alia illius
temporis incertum est: nisi forte ad hunc Lescum perti-
nere existimandum est id, quod Dlugosius Martinum.
Gallum memoriæ prodidisse refert, Lechum seu Le-
chonem, ut scribit ille, principem, prælio cum Caro-
lo, Caroli Magni Imperatoris Romanorum filio notho,
quem pater contra Polonos, & Bohemos, Saxoniam bello
vexantes (imo, Pannoniam, ubi Theodorus Hunnorum
Abavorum Rex Christianus degebat:) cum exercitu mise-
rat, occubuisse: idque actum esse anno quarto vel quin-
to post octingentesimum a Christo servatore nostro nato,
translato jam ad Francos & Germanos Occidentis Impe-
rio. Quamquam Blondus Foroliviensis, & Sabellicus,
Leonem Bohemorum Ducem ab hoc Carolo interfectum
esse

„ esse scribunt . Sed nullum per ea tempora Leonem apud
 „ Bohemos regnasse comperio : ne Lechonem quidem .
 „ Apud Polonos Lescus regnavit : quem Gallus, & H. Mu-
 „ tius Lechonem, ceteri Leonem vocant . Facilis est au-
 „ tem Lechonem in Leonem commutatio . Tametsi nihil
 „ vetat credere , Polonis pariter & Bohemis cum præfuis-
 „ se . Tam Dlugossus autem cum suo Gallico , quam Blon-
 „ dus & Sabellicus , Carolum eo bello Poloniae fines de-
 „ populatum , repressis modo hostibus , cito ad patrem
 „ revertisse , memorant . Eginhartus , qui Caroli Magni
 „ vitam conscripsit , eumque Dominum ac nutritorem
 „ suum appellat , Polonorum quidem nusquam meminit :
 „ sed omnes barbaras ac feras nationes , quæ intra Rhe-
 „ num ac Vistulam fluvios , Oceanumque & Danubium po-
 „ sitæ , lingua quidem pene similes , moribus vero atque
 „ habitu valde dissimiles , Germaniam incolunt , ita per-
 „ domuisse Carolum scribit , ut eas tributarias effecerit .
 „ Sabellicus vero Slavorum , Polonorum , & Bohemorum
 „ legatos Aquisgranum cum amplissimis muneribus ad hunc
 „ ipsum Carolum venisse refert , ut pax sibi cum Gallis
 „ (quos equidem Francos fuisse crediderim) incolumis
 „ maneret . „ Subjungit de Lescio tertio , secundi filio
 pag. 425 . „ Multra hic cum finitimis , qui novitate & lumi-
 „ litate generis ejus despecta , novos ciebant motus , bel-
 „ la gessit : eosque vel perdomuit , vel ad officium revo-
 „ cavit . Slavis consanguineis Polonorum , Pannoniam tunc
 „ imperio tenentibus , ut vult Dlugossus , & cum Orientis
 „ atque Occidentis Imperatoribus bellum gerentibus , ro-
 „ gatus , auxilio assuit aliquoties , collatisque signis cum
 „ utroque hoste prospere dimicavit . Nec tamen is memo-
 „ rat , quinam hi fuerint Imperatores . *Et post pauca .*
 „ Magis consentaneum est rationi temporum , Lescum su-
 „ perioiorem quidem , Ungaris (a) & Slavis promiscue
 „ Pannonias tunc incolentibus , contra Carolum Magnum ,
 „ paulo ante quam Imperatoris Romani titulum , Pontifi-
 „ cis Maximi beneficio , adeptus est , octo annis in Panno-
 Tom. II. I 2 „, 11a

a Leg. Hunnis : nam Hungari , tametsi & ipsi Hunnicæ sunt gentis , non tamen in
 Pannoniam ante annum Chr. 896. invaserunt .

nia bellum gerentem , præsto fuisse , & nonnunquam bene rem gessisse : ad extremum vero debellatis Ungaris , propter latam illis opem , vel infestatam , ut vult Blondus , Saxoniam (imo , propter infestatos Hunnos Abares quibus Rex Theodorus præerat) a Carolo , Caroli ejusdem filio , bello petito : commissoque prælio interfectum esse : Albique , & Saæ fluviis , quod idem Blondus memorat , imposita præsidia . Tum demum autem illud accidisse , quod e Sabellico superius memoravimus , ut filius interfecti , de quo nunc agimus , Legationem Aquisgranum ad Carolum patrem de pace mitteret , & quidem cum muneribus : eaque munera , tributi nomine , ab Eginharto Carolum suum ornante , appellata esse . Posterius certe hoc bellum contra Bohemos sive Polonos , quam illud contra Pannonios & Ungaros , a Carolo Magno gestum esse , ab iis qui res gestas ejus quoquo modo attigerunt , memoratur . Ante Carolum vero trecentis plus minus annis vacavit Occidentis Imperium . Orientis quidem Imperatores nullum per hæc tempora bellum in Pannonia gessisse reperio . Cum Bulgaris gesserunt Imperatores Orientis & Occidentis , & ante , & post etiam , sed in Thracia : ac non inferentes , sed illatum depellentes . Quamquam Nicephorum Imperatorem in Moesia contra Bulgaros bellum gerentem , victum , & interfectum esse , hujus Caroli tempore , reperio . Sed Bulgaria quoque & Moesia longissime tunc aberat a finibus Poloniæ , partim Ungaris , partim Russis & Valachis sive Moldavis magna terrarum intercapedine interjectis , ita ut difficulter eo auxiliares copiæ a Polonis transmitti potuerint . Verum penes Lectorem esto horum judicium . Hactenus Cromerus .

VII.
Slavi omnes in Scythia & Sarmatia indigenæ ; adventus vero in Germania , Pannonia , Bohemia & Polonia . Lecho & Zechus , Polonorum & Bohemorum conditores , non e Croatia , neque e Dalmatia , aut Illyrico ; sed e Septentrionali plaga inter Vistulam & Borythenem , in Bohemiam & Poloniam advenerunt . Cromeri sententia refertur , ac probabile .

Lectorem hic meminisse velim eorum , quæ Tom. 1. Par. 2. cap. 5. a pag. 292. de *Slavis* a nobis demonstrata sunt , illos nempe esse in *Scythia* quidem & *Sarmatia Indigenas* ; *Adventas* vero in *Germania* , *Pannonia* , *Bohemia* , & *Polonia* : fabulosum autem esse quidquid de *Polonis* & *Bohemis* , e *Lecho* & *Zecho* , filiis aut nepotibus Javani , aut certe ex propinqua ejus & Noëmi posteritate progenitis ,

NON

non multo post Diluuium e Croatia sive Pannonia in Bohemiam & Poloniam commigrantibus traditur: neque enima ante Justiniani tempora *Slavicam* gentem, Croatiam aut Dalmatiam aut Slavoniam tenuisse; ac ne Pannoniam quidem; multo minus eam Germaniæ partem, qua nunc Polonia fere, Silesia, Moravia, Bohemia, Lusatia, & Pomerania continetur; nec fuisse origine Germanos populos, qui in Bohemiam & Poloniam ante Mauricii Imperatoris tempora anno circiter Christi 550. non quidem e Croatia aut Illyrico, sed e septentrionali inter Vistulam & Borysthenem plaga advenerunt, *Lecho* & *Zecho* Ducibus, ut fert communis Bohemorum & Polonorum traditio; quam hæc traditio a Scriptoribus Rerum Polonicarum & Bohemicarum multis sit infecta commentis. Quamobrem de *Lecho* & *Zecho*, Polonorum Bohemorumque auctoribus, (Dubravio, Crantio aliisque relictis,) iuverit probabiliorum Cromeri sententiam exscribere. Sic autem Cromerus, relatis refutatisque aliorum opinionibus, lib. 1. cap. 16. scribit. " Quid igitur certius, aut probabilius dumtaxat nos asserimus? Illud nimirum, quod, quum ostensum sit superius, e Russia & Sarmatia Slavos in Mœsiam, Daciamque ac Pannoniam, secundum citeriorem Danubii ripam, penetrasse: inde vero non ante Justiniani tempora, in Thraciam, Macedoniam, Dalmatiam, & Illyricum inundasse; & aliquanto post demum, nempe circa Mauricii & Phocæ tempora, in iis oris certum domicilium fixisse, ante quod tempus jam eadem gens ad Sarmaticos montes & fontes Vistulæ, ubi nunc est Polonia, habitabat: aliquanto prius autem Vandalos ex iis locis in Pannoniam, atque inde mox in Gallias, Hispanias & Africam commigrasse: consentaneum ac prope necessarium est, tunc, vel certe paulo posterius circa Attilæ tempora, eos populos, qui nunc Poloni & Bohemi dicuntur, progressos e Russia & Sarmatia, itidem atque illos Slavos, vacuas aut certe infrequentes Vandalorum sedes occupasse; indeque porro in interiori Germaniam, & Bohemiam arma protulisse. Et sane minore longe negotio citiusque hac secundum dextrum

latum

„ latus Carpathi montis ad interiorem Germaniam vacuum
 „ aut certe semivacuum tunc, sicuti modo diximus, ii
 „ penetrare potuerunt, e patria sua profecti, quam in
 „ Slavoniam ac Dalmatiam, longius a se distantes, & Ro-
 „ manorum Imperatorum armis defensas. In hac sen-
 „ tentia fuit ante nos Bernardus Vapovius, tanetli neque
 „ tam firmis argumentis, neque tam multis aut tam cer-
 „ tis testimoniis usus. Idem Blondus quoque sensisse vi-
 „ detur. Antonius vero Sabellicus diserte scribit, Slavos
 „ a Cimnerio Bosphoro bipartito digressos, partem unam
 „ ad dexteram deflexisse, Septentrionem versus, scissam-
 „ que in duos populos, Bohemos & Polonos; alteram
 „ transverso Istro, secundum Savum amnem ad Dalma-
 „ tiam usque sedes tenuisse, nihil mutato nomine. Hac
 „ nos (*inquit Cromerus*) de Polonorum & Bohemorum
 „ origine & adventu ad has terras, gravibus argumentis
 „ & auctoribus, ratione temporum & locorum consentien-
 „ te, comprobamus. Sive autem ii Lecho & Zecho. Ducibus
 „ initio e Sarmatia profecti, hac gesserunt; sive quum initio
 „ nullo, aut uno duntaxat imperio regerentur, successu
 „ temporis longe lateque propagato imperio, hi duo prin-
 „ cipes regnum inter se partiti sunt; alterum (*Lechum scillicet*)
 „ Polonis; alterum (*Zechum nempe*) Bohemis nomen
 „ dedisse, dubitandum non est. Neque enim fabulosum om-
 „ nino habendum est id, quod diuturno non tantum horum
 „ ipsorum populorum, sed cunctæ Slavicæ nationis consensu
 „ celebratur, Lechum & Zechum principes hisce Slavorum
 „ populis præfuisse, & nomina indidisse. Vapovius quid-
 „ em etiam certum tempus edidit, quo hæc acta sunt:
 „ nempe circa annum Christi quingentesimum quinquage-
 „ simum. Cujus rei penes auctorem fides esto. Illud ve-
 „ ro quod de adventu Slavorum e Croatia vulgo & ipsum
 „ circumfertur, credibile est a sciolo quopiam, rationem
 „ temporum & historię veteris non satis tenente, assutum
 „ esse: quum is advenas esse in his oris Polonos & Bohe-
 „ mos persuasum haberet, nec unde huc venissent, inve-
 „ niret; nescivisse tamen id videri nollet. Eum vero
 „ locum ab eo potissimum electum esse, unde quum hi
 „ po-

populi commune Slavorum nomen acceperint, ori-
 nem quoque duxisse probabiliter videri possent. Nisi
 forte existimandum est, has gentes non ab uno aliquo
 homine regi, sed ab antiquo plebeja communique li-
 bertate vivere solitas, teste Procopio, quum longe
 ante (a) in his sedibus confedissent, quodam tempore
 vel utilitate vel necessitate adductas, peregrinos Re-
 ges, sed ejusdem tamen secum linguæ, e Croatia acci-
 visse, oblatosve ultro accepisse. Quod credere, vel
 non credere, per nos liberum cuique esto. Pergit
 lib. 2. (de Rebus Polonicis agens) a *Lecho* sumere initium,
 quando (inquit) de vetustioribus gentis temporibus nihil
 exploratum habemus. Quum autem stirps Lechi defecisset,
 duodecim (b), ait, Proceres Duces, sive Palatinos (*Voyvodas*,
 hoc est, *Magistros militum* vocant) Polonis præfuisse:
 deinde *Cracum*, ejusque filium *Lechum* secundum & filiam
Vendam: tum alios XII. Palatinos iterum: ac demum post
 septingentesimum, & quinquagesimum, vel sexagesimum
 annum a Christo nato, *Premislum* sive *Lescum* primum, *Le-*
scum secundum, & *Lescum* tertium: & de *Lesco* quidem se-
 cundo ac tertio verba *Cromeri* supra sunt recitata: qui p. 425.
 hæc addit de *Lesco* tertio: " *Lesco* huic (secundo) e re-
 bus humanis sublato, unicus filius, ejusdem nominis,
 successit. & post pauca. Slavis consanguineis Polono-
 rum, Pannoniam tunc imperio tenentibus, ut vult
Dlugossus, & cum Orientis atque Occidentis Imperato-
 ribus bellum gerentibus, rogatus, auxilio affuit ali-
 quoties, collatisque signis cum utroque hoste, prospere
 dimicavit. Nec tamen is memorat, quinam hi fue-
 rint Imperatores. Fabulosius etiam id est, quod scri-
 bit *Vincentius*, C. *Julium Cæsarem* tribus præliis ab
 hoc *Lesco* superatum, sororem suam *Juliam* in matri-

MO-

a Hoc a *Cromero* dictum puta ex eorum mente, qui ante *Lechi* & *Zechi* in *Bohemiam* & *Poloniam* adventum, id est, ante ann. Chr. 550. voluit, a *Slavicis* aliis gentibus eas regiones jam fuisse habitatas, quæ postea, profectis illuc *Lecho* & *Zecho*, nomen *Lechitarum* & *Zechiorum* acceperunt.

b *Joachimus Curcus* in *Annal. Silesiæ* pag. 27. Post interitum stirpis *Lechi* in *Polonia* fuit *Aristocratiæ*, *Provinciis* divisis inter septem *Principes*, quos ipsi sua lingua *Voyvodas*, *scriptores Latini Palatinos* nominant. Ceteri *Scriptores* ad unum pro septem habent *duodecim*.

„ monium ei collocasse : Crassum item Romanum cum
 „ exercitu ab eo deletum esse , „ Adeo commentitia
 „ sunt eorum pleraque , quæ de origine rebusque gestis Sla-
 „ vorum , Polonorum , Bohemorum , aliorumque , ab au-
 „ thoribus , ceteroquin non indiligentibus , ante quintum
 „ vel sextum Christi sæculum narrantur .

VIII.
 Guagnini, & Mat-
 thie de Michovia
 sententia de Lecho
 & Zecho .

Alexander Guagninus Veronensis in compendio (a)
 Chronicorum Poloniæ , necnon Matthias de Michovia (b)
 in Chronicis Regni Poloniæ , ex Illyrico & Dalmatia Le-
 chum & Zechum in Poloniam & Bohemiam migrasse scri-
 bunt : ” Ex hac gente bellicosa Slavonica [*inquit Gua-*
 „ *gninus*] sive Sarmatica , cujus deductionem (c) copio-
 „ se descripsimus , duo illustres magnanimitique Principes
 „ ortum duxerunt , quorum unus Cechus (*Zechus*) alter
 „ Lechus appellatur , fratres germani . Hi exantlatis su-
 „ peratisque multis & difficillimis laboribus , miserisque
 „ bellicis temporibus illis turbulentis , in Illyrico & Dal-
 „ matia , domesticæ seditionis [quæ ex pace compositis
 „ bellis oriebatur) pertæsi , vegetiora nobilioraque nacti
 „ ingenia , vivendi aliam rationem elegerunt , cum
 „ exercitibusque suis a castris suæ tribus Slavonicæ , civi-
 „ li bello disidente , ex Croatia Illyrici regione se se
 „ subdlexerunt , Occidentem versus in Germaniæ citiones
 „ contententes , Regiones sitas inter fluvios celeberrimos
 „ Albim , & Vesperam occupaverunt , Civitatemque
 „ cum arce munitam in ripa Vesperæ condiderunt , cui no-
 „ men Bremiæ indiderunt , ut significarent se in ea onus
 „ miserix deposuisse : Bremie enim Slavis , onus sonat ;
 „ & hucusque hæc Civitas Bremen a Germanis appellatur :
 „ illique multa & præclara bella cum Germanis de sedi-
 „ bus decertantes , gesserunt , multæque Civitates & arces
 „ terrore eorum percussæ libenter se illis dederunt .
 „ Atque ita Cechus ad Danubium & Albim fluvios in
 „ Bohemia (d) antiqua Germanorum Colonia , quæ nunc
 „ „ Bolie-

a Polonicæ historiæ corpus , Basilie anno 1762. Tom. 2. pag. 141.

b Ibid. pag. 7.

c Ibid. Tom. 1. a pag. 22.

d Bojohemia.

33 Bohemia dicitur, primum domicilium habuit, incolis
 33 regionis prioribus partim expulsis, partim inter suos
 33 connumeratis: deinde Austriam, Lusatiam, Moraviam,
 33 Misnam ditioni suæ subegit. Lechus vero frater suus,
 33 magnanimus heros, ulterius cum suo exercitu, anno
 33 quo divina potestas humana in specie ad salutem nostram
 33 cœlitus sese demisit, quingentesimo quinquagesimo,
 33 processit, investigandi eligendique pro sui arbitrio cau-
 33 sa sedes cultiores; primoque ab Occidente in Septen-
 33 trionem plagam se conferens, hos in campos, ubi nunc
 33 Polonia, pervenit, ad Vistulamque fluvium, unde Van-
 33 dali Sarmatica gens surrexerat, confedit, ibique cum
 33 suis requievit: deinde a Vistula ad Oderam usque flu-
 33 vium, Orientem & Septentrionem versus, omnes has
 33 Provincias, ubi nunc est Silesia, Marchionatus Bran-
 33 deburgensis, Prussia, Mehelburga, Pomerania, Hol-
 33 satia, Saxoniaque, armis imperio suo subegit, quibus-
 33 dam incolis earum partim cæsis, partim expulsis, cate-
 33 ris vero in gratiam susceptis. 33 Hoc ipsi fere Mat-
 33 thias de Michovia, & Joannes Pistorius Nidanus in Fami-
 33 liis Principum Poloniæ. Alii aliter fabulam narrant; ni-
 33 mirum quia non modo de tempore, & regione, unde
 33 Lechus & Zechus in Bohemiam & Poloniam advenerint,
 33 sed etiam de causa discessus eorum, deque rebus ab iis
 33 gestis, magna est inter scriptores controversia: & quid-
 33 quid de illis narratur, [si hoc dumtaxat excipias, quod
 33 Slavi fuerint, quodque alter in Bohemia, alter in Polo-
 33 nia Slavis præfuerit, iisque nomen dederit,] ob veterum
 33 scilicet auctorum defectum, pro suo quemque arbitrio con-
 33 finxisse, compertum est.

Daniel Farlatus in Illyrico sacro Tom. 2. a pag. 178.
 ad 182. *Dalmaticam historiam a Presbytero Diocleate con-*
scriptam & a Marco Marulo in Latinum conversam, cum
 Procopio conciliare satagens; quod Procopius ait, anno
 primo Belli Gothici, Christi 535., Justiniano imperante,
 a Romanis Salonam captam, amissam, receptam; obser-
 vat, in Dalmatica illa historia narrari, *Ostrolyllum* primo
 illo Belli Gothici anno in acie cæsum, Regnum Pravalita-

Tom. II.

K

num

IX.

Quid Farlatus,
 aliique recentiores
 ex Diocletana hi-
 storia senserint de
 Lecho & Zecho?
 Quid iidem de pri-
 mis Dalmatiz Ro-
 gibus?

num reliquisse filio *Senulato*, qui pacem cum Romanis fecit. Idem (inquit) confirmat *Jacobus Lucarius lib. 1. Annilium Rogusii*; sed quod *Syllimiro ipse attribuit*, verisimilius puto referendum esse ad *Senulatum parentem Syllimiri*. Pace cum Justiniano facta, nihil aliud imperavit *Syllimirus*, nisi ut *Comes*, seu *Dominus Zentæ* vocaretur; hoc enim nomine (inquit *Lucarius*) ejus successores ac posteros in diplomatis Imperatorii donatos invenio. At vero illi nihilominus (subjungit *Farlatus*) apud suos, & in ejus gentis antiquis tabulis, ac recentioribus nomen Regium, quod initio usurpare cœperant, retinuerunt; *Zenta* (uti idem *Farlatus* exponit) regio est (a) *Provincia Prævalitanæ*, quam palus *Labeatum* interfecat, & quæ pars supra paludem in septentrionem spectat, superior; quæ autem infra vergit ad meridiem, inferior *Zenta* cognominatur: Nec vero propterea Principatum feudicarium *Senulati* exiguis *Zentæ* finibus circumscriptum esse existimes; nam & *Prævalim* totam complexum, & ultra montes in *Dalmatiâ transalpinâ*, & usque ad oram maritimam prolatum fuisse, ex *Diocleate* accepimus. Quinimo, si credere libet *Diocleati*; *Senulatus Regni sui fines longissime in Septentrionem protulerat*: Fuerunt autem Regni ejus fines de *valderino* (b) usque ad *Poloniam*, tam maritimas, quam transfontanas regiones. *Joannes Lucius* in notis ad *Historiam Diocleatis* num. 2. hunc locum sic explicat: *Senulati* 11. Regnum ab *Adriatico Poloniam* usque protensum asserit. In eo Codice, quem *Marulus Latinus* fecit, nominatim percensentur regiones, quas *Senulatus obtinebat*: Ipse autem (c) *Sevioladus Bosnæ, Valachiæ, usque ad Poloniæ fines, & Dalmatiæ Croatiæque imperavit.*

Val-

a Idem *Farlatus* Tom. 1. pag. 161. col. 1. de regione inter *Naronem Drilonemque* sita, quæ continet *Zichlaniam, Terbuniam & Diocleam*. Plures Pagos habet *Dalmatiâ*; quatuor sunt maxime illustres duo teste a. I. *radicus Montis Scardi, Clementiam & Pulatium*: supra utrumque est *Zenta*, et quæ duplex: quæ pars in aquilonem obvertitur, *Zenta superior*; quæ in austrum respicit, *Zenta inferior* nominatur. Hæc a meridie adiacet palus *Labeatum*, quæ aliter *Lacus Zenta*, aliter *Lacus Scardi* vel *Scutari*, ab Urbe ad faucibus ejusdem lacus sita denominatur.

b *Hlyic. Sacr.* Tom. 1. pag. 338. col. 1. *Valderinum* dicitur oppidum seu locus prope ab Istria, unde institutum dicebat *Dalmatiâ interior*.

c Idem ipse *Senulatus*, ab aliis appellatur *Sevioladus*.

Valderinnum idem est, ac Vinodolum, Carolo Ducangio in interprete. Vinodolum autem erat oppidum Tapydiæ ad Sinum Flanaticum, ut licet intelligi ex Diplomate Ludislai Regis Hungariæ anno 1290. & aliis inferiorum ætatum monumentis. Porro Diocleates in hac historia vocabulis fere utitur posteriorum temporum. Nam & Bosnam, & Croatiam nominat; quæ quidem vocabula nondum inventa fuerant, usque Geographorum recepta, quum Senulatus rerum in Dalmatia potiebatur. At nullo prorsus modo credibile est, tam immensa terrarum spatia Senulati ejusque successorum ditone atque imperio comprehensa fuisse. Vereor itaque, ne Diocleates Regnum Senulati e pluribus Regnis, quæ ad alios spectabant, conflaverit; nam & Regnum Sphendoplochi, quem Constantinus Porphyrogenitus Principem Moravia vocat, in Dalmatiam transtulit, & quæ ad hunc pertinent, Sfetopelech undecimo Prævalitano Regi, quem Marulus Budimirum vocat, in scite admodum atque imprudenter affinxit, & multa alia tum ibidem, tum alibi peccat, Regna disjunctissima conjungens, & temporum ordines perturbans: id quod (u) Par. 2. Proleg. cap. 4. §. 2. demonstratum est, & accuratius suis dein. eps locis ac temporibus declarandum erit. Ceterum is locus, historia Diocletanæ, in quo Regnum Senulati latissime protenditur, interpretatione aliquæ adhibita, sic accipi potest, ut a veritate non abhorreat. Nimirum Diocleates, aut ille auctor, a quo hæc sumpsit, ad Regnum Senulati adjunxit varios Principes & populos generis Gothici & Slavonici, quibus erat cum Senulato vel sanguinis communitio, vel affinitas, vel juris rei que communis societas aliqua, vel denique fœdus sive amicitia, lege ac religione sancita: ex his autem aliquo hujusmodi nexu conjunctis ac fœderatis gentibus Regnum unum latissime patens confecit, quod attribuit Senulato, ad quem regiones illæ ac populi jure fœderis & societatis aliquo modo pertinebant Nimirum Æthiopem lavare ritur Farlatus; qui alibi sexcenties ostendit, Diocletanæ Historia in rebus Gothicis Slavicisque antiquis, in quibus a Procopio, Jor-

bande, Constantino Porphyrogenito, aliisque Græcis & Latinis Scriptoribus dissidet, nullam esse adhibendam fidem. Verba ipsius Farlati recito: qui Tom. 2. Illyrici Sacri, quum de Auctore & Interprete ejus hiltoriæ fufe disseruisset, sic ait pag. 144. *In historia Diocletana, multa passim reperies, quæ quum neque temporibus, neque locis, neque veterum monumentis consentanea sint, illius auctoritatem in magnum discrimen conjiciunt: Anachronismis scatet fere ubique; Imperatores, Pontifices, Reges simul jungit, quos intervalla ætatum ac temporum longe inter se disjungunt. Loca commemorat, quæ vetus recensque Geographia penitus ignoravit. Reges nominat vel antiquis seculis ignotos, vel e longinquis terris gentibusque adscitos, atque in Dalmatiam invoclos. Quæ quum animadverteret Joannes Lucius, fabulosum & commentitium magna ex parte habendum esse censuit hujusmodi Regnum descriptum a Diocleate, qui, ut ipse ait lib. 2. cap. 14. de Reg. Dalm. & Croat. in Regno statuendo, Regumque recensione, regiones, stirpes, tempora adeo confundit, ut potius fabulam quam historiam scripissse deprehendatur: idemque aliis locis nibilo mittiorem huic historico & historiæ censuram infligit.* Recole quæ a nobis quoque Tom. 1. a pag. 320. ad 372. in Animadversionibus ad hujusmodi rerum Dalmaticarum, Scriptores observata sunt: ubi ostensum est etiam, Cangium, virum doctissimum, operam perdidisse, dum medicam manum tot asystatis, quæ in Diocletana historia passim occurrunt, adhibere conatus est. Hoc ipsum de clarissimo Farlato dicendum existimo, qui postquam ingenue, quam modo recitavi censuram de illa Historia tulisset, seque judicio gravissimi & sapientissimi viri Joannis Lucii propemodum impulsus fallus esset, ut eam penitus abjudicaret atque rejiceret; non omnino tamen contemnendam sibi vitam esse subjungit, eo quod Marcus Marulus eam dignam censuerit, in qua Latine vertenda operæ haud parum studiique confumeret; quum eandem scriptores fere omnes Dalmatici, veluti Jacobus Lucarius in Annalibus Ragusinis, Maurus Orbinus in opere, quod inscribitur, *Regnum Slavorum*, & alii plures, tanti fecerint, ut pleraque, aut

fere.

Fere omnia indidem accepta in suos libros derivarent; futurumque se opere pretium concludit, si eandem historiam, sublatis mendis Chronologicis, & Historicis, quibus referta est, quantum animo conluti potest, studioque contendere, cum historia conciliet eorum temporum, in quibus illa versatur; præsertim quum res illas Dalmaticas sexti sæculi nemo literis consignaverit: quæ proinde de illis Regibus ac temporibus Diocleates scripsit, idem ipse Diocleates vel e vetustis monumentis, quæ nunc non existant, vel a majorum traditione, quam longinquitas temporum intercidit, accipere potuit; quamvis multa historix universalis ignoratione & perturbatione temporum peccaverit. Profecto Cangius in opere illo *de Familiis Dalmaticis, Sclavonicis, Turcicis*, idem quod Farlatus, de historia illa iudicium fecerat: *Verum*, inquit, *quum nullus alius rerum Dalmaticarum Scriptor habeatur, qui primos istos Servianos Principes recensuerit, eorumque seriem & gesta, donec apud Byzantinos Scriptores horum mentio primum occurrat, exaraverit; haud abs re erit, si quæ ille quacumque ratione commemorat, adhibita interdum levis censura, mutuemur.* Jam vero id & Farlato & Cangio agendum erat, in eoque laborandum, ut quæ in historia Diocletiana sunt perspicue falsa, corrigerent; cætera vero cum scriptoribus antiquis componerent, & ad normam veritatis historiciæ & chronologicæ exigentes, nomina nominibus, factis facta, temporibus tempora conciliarent. Quod an uterque præstiterit, in iis potissimum enarrandis, quæ ab Anastasii Augusti temporibus usque ad Heraclium in Dalmatia, Illyrico, Pannonia, Thuringia, aliisque Septentrionalibus regionibus. per Gothos, Hunnos, & Slavos contingere, iudicium penes æquum lectorem esto. Mihi certum est, ea quæ a Bohemis & Polonis de *Zecbo & Lecho*, gentis suæ primis Ducibus, dicuntur, adhibita, ut supra ex Cromero narratum est, legitima censura, facilius cum veritate historica conciliari posse, quam quæ (a) Diocletianus historicus & *Autor Catalogi Romani* referunt de Dal-

ma-

a. Vide Illyric. sacr. Tom. 2. p. 332. ad 342. & Tom. 2. p. 342. 343.

matix Orientalis, seu Dacia Veteris, inter Poloniam & Bohemiam sita, hoc est Prævalitanæ, ut Farlatus vocat, Provincia, sive Dalmatix superioris, Regibus, *Ostroillo*, *Senalato*, *Silimiro*, *Bladino*, *Ratomero*, quatuor tyrannis, & *Zuanimiro*, qui (a) ab anno circiter 502. ad annum 640. regnasse perhibentur.

X.
Vera Polonorum
& Bohemorum a
Lecho & Zicho
origo.

Quidquid tamen sit de horum Regum numero, successionem & Regno, quum ii quidem (juxta Dalmaticos scriptores) *Gothi* fuerint, *Zechus* vero & *Lechus Slavi*, *Slavorumque Duces*; commentitia prorsus censenda est, quam Farlatus ex Lucario tradit eorundem *Lechi* ac *Zechi* originatio, dum illos affirmat a *Senalato* Gotho Rege ex Matre Slava procreatos. Sic enim scribit Tom. 2. pag. 181. *Quum Justinianus Imperio Romano restituisset fere omnia citra Danubium, erepta barbaris, quos partim expulerat, partim sibi obnoxios & vestigales fecerat; regiones ultra Danubium in sua potestate retinebant cum aliæ gentes, tum præsertim Gothi, & Slavi: his autem cum Senalato & Gothis (b) Slavisque Prævalitanis consanguinitas, sedus, & amicitia intercedebat: idque in dubium revocari nequit, ac ferme pro certo haberi debet, præsertim si verum est, quod de Lecho & Czecho tradit Jacobus Lacarius lib. 1. Annal. Regum. Hos enim docet fuisse filios Senalati, & fratres quidem Sellimiri, qui patri successit in Regnum Prævalitanum, sed ex alia matre procreatos. Quum Regnum paternum angustius esset, quam ut tres fratres regnandi avidos capere posset, Cæchus & Lechus, Regno eo relicto, quod fratri natu maximo, jure hereditario, debebatur, alius sedes, condendoque sibi Regno alias terras quærete constituunt. Itaque quod ex illis populis abundabat,*

a Tom. 1. Illyric. sacr. a pag. 229. ad 236. ex historia Diocletiana. At Auctor cætaloni Romani, Tom. 1. pag. 332. & seq. Dalmatix Orientalis Reges hosc. nominat, *Ostroilam*, *Sencladam*, *Selimirum*, *Bladunum*, *quatuor tyrannos*: per os autem in Dalmatia sive S. rvia, *Selimirum*, & *Bladunum*; in Dalmatia vero Occidentali sive Croatia *Duces*, *Corbatum*, & *Porinum*.

b Abares, sive Hunni, Dalmatiam infederant, antequam Slavi, Chrobuti & Serbii, iis expulsi, permixti Heracii, eam regionem incolerent. Vide Pothyrog. Adm. Imp. c. 31. Ante Hunnos Gothi ea regione ultimam inueniant potiti. Recole quoque iura a nobis observata de Slavis, Hunnis, & Gothis Dalmatiam obtinentibus Tom. 1. a p. 118. ad 120.

bat, præsertim Slavonici generis, in eam expeditionem adiscunt; prosequitur cum his copiis peditum equitumque, quibus alii atque alii, vel ejusdem, vel mixti generis populi, e regionibus; per quas iter habebant, comites ac socios se addiderunt, Danubium trajiciunt; & alter in Bohemia, alter in Polonia regnum sibi suisque filiis ac nepotibus fundant. Utramque regionem Slavi incolebant, qui postquam audissent plerosque advenarum origine Slavos, & suos esse consanguineos, agros illis ac domicilia haud benignius, quam promptius tribuerunt. Quamvis autem Czechus & Lechus Gotho patre orti essent, quum tamen maternum genus, ut est verisimile, a Slavis ducerent; utriusque nobilitatem, indolem, virtutem, atque animum rebus magnis suscipiendis ac gerendis aptum indigenæ admirati, haud grave sibi duxerunt illorum imperio subesse. Atqui Czechum & Lechum ex Illyrico in eas, quas dixi regiones, venisse, fere inter omnes convenit, quamvis alii ex Dalmatia, alii ex Chrobatia profectos esse existimant. De tempore adventus controversus est inter scriptores, quorum tamen plerique ad sextum æræ Christianæ seculum, in quo nunc versamur, referri oportere arbitrantur. Atqui quum idem ipse Farlatus Tom. 2. pag. 331. & 332. dicat, Senulato, Lechi & Czechi [ut putat] patre; Rege Gothorum & Slavorum in Dalmatia superiori anno 547. extincto, Silimirum filium rerum positum fuisse, eique anno 563. mortuo filium Bladinum successisse; sub Silimiro autem Lechum & Zechum, e Dalmatia illu, alterum in Bohemiam, alterum in Poloniam, utramque Regionem a Slavis inhabitatam, profectum, regnum sibi suisque successoribus ibi fundasse: quum hæc, inquam, Farlatus dicat, supponit, ante annum 547. jam Bohemos & Polonos, idest, ante Lechi & Zechi adventum; Slavonici generis fuisse: id quod scriptoribus rerum Bohemicarum & Polonicarum omnibus repugnat, qui circa eum annum (aut etiam longe antea) unatum Lecho & Czecho Slavos in Bohemiam & Poloniam vacuas aut senivacuas regiones, primum fuisse investos affirmant, ab iisque nomen sortitos. Joannes [a] Dubravius histor. Bohem.

lib. 1.

lib. 1. p. 5. *Quippe in hunc usque diem Bojem se a Czecho, Czechos; Poloni autem a Lecho Lechitas, utriusque conditores suos agnoscetes, appellant.* Martinus Cromerus lib. 1. cap. 16. p. 419. *Neque fabulosum omnino habendum est id, quod diuturno non tantum horum ipsorum populorum (Poloniae scilicet & Bohemiae) sed cunctae Slavicae nationis consensu celebratur, Lechum & Zechum principes histice Slavorum populis praefuisse, & nomina indidisse.* Adem lib. 1. cap. 13. p. 417. *Igitur Slavorum ii populi, qui ad Sarmaticos montes, sive Carpathum, & in extrema ora Sarmaticae, qua Germaniae Vistula flumine interlabente conjungitur, & inde porro versus occidentem solem ad Odram fluvium . . . atque adeo ad Bohemiam usque & Albim, qua is relicta Bohemia, in mare decurrit, ut volunt nostrates fere, & ad extremam Sarmatici maris oram confederunt, Polaci sive Polani, a vicinis ejusdem linguae populis, atque inde Poloni a Latine loquentibus, dicti sunt: regio vero Polonia. Duplex autem, nominis hujus ratio assignatur. Vel enim a Pole, quod & Planitiem & Venationem Slavis significat, Polanos & Polacos appellari volunt: propterea quod & planam fere apertamque regionem ii tenent, & apprimè tenentur venandi studio: vel a conditore ac primo Duce gentis Lecho, sive Lacho, quasi Polacos, hoc est, posteritatem Lachi, dici autumant. Cui rationi ac denominationi adspulatur illud, quod Russi & Moschi, nec scio an alii quoque Slavi, praeter Bohemos, non Polanos, neque Polacos, verum Lachos eos in hunc usque diem vocant. Nec multum ab hac diversa esse videtur ratio nominis Ungarici, qui Polonos Lengel, quasi Lechel, ut mihi quidem videtur, hoc est, a Lecho conditos appellant. Convenit certe inter omnes, Zechum & Lechum sive Lachum, germanos fratres, hunc quidem apud Polonos, illum vero apud Bohemos primum regnasse. Alexander Guagninus lib. 1. pag. 341. Itaque a Lecho (a) primo Duce auctoreque Polonorum Poloni*

* In Annalibus Bertinianis ad ann. Chr. 832. memoratur Lech Buvius juxta Vindelicorum urbem Augustam: Ludovicus Pius Imp. cum omni exercitu in Aemanium perrexit, pervenitque ad Augustburg super Lech. Idem Buvius ab aliis scriptoribus vocatur Lechfeld, seu Lech veld: Chronicon Regipolis ad ann. 789. Rex Carolus partibus

mi a Ruthenis ceterisque Slavis *Lechitæ*; Bohemi vero a Cæcho Cæchi appellantur: hoc vero nomen, quo Poloni vocantur, a regionis planitie campisque quos incolunt aperti retinent: campus enim, ut diximus, *Pole* significat. Matthias de Michovia, postquam lib. 1. cap. 1. Czechum fratrem juniorem, & Lechum majorem natu, alterum in Bohemiam, alterum in Poloniam, incultas tunc temporis terras, perrexisse, ibique Slavorum Regnum condidisse scripsisset, subjungit cap. 2. *Rufs autem nepos, vel, ut nonnulli ajunt, germanus Lech, terras Russiæ latissimas populavit, & de suo nomine appellationem toti Russiæ reliquit: quemadmodum a Lech, toti Poloniæ titulatio obvenit, & dicebatur Regnum Lechitarum; quod usque in hanc diem Orientales servant: Græci enim, Tartari, Besserabes, & Rutheni Polonos vocant Lechitas. Hungari quoque a Lech, Polonos vocant Lengel.* Demum, ne longius sermonem protraham, Joachimus Curcus Freistadiensis in Annalibus (a) Silesiæ; "Omnes scriptores Polonici (inquit) 33 narrant, gentem Slavonicam duos habuisse ductores, 33 eosque fratres, Lechum & Zechum. Lechi agmen com- 33 plevit sedes veterum Lygiorum & Quadorum. . . Ze- 33 chus occupavit arvoenam illam vallem inter montes Su- 33 detes, cedentibus ipsi Marcomannis & Hermunduris, 33 eamque servato veteri nomine, appellavit Bohemiam. 33 *Et post pauca.* De appellatione Poloniæ, quæ genti Scla- 33 vitæ, propagatæ in has nostras regiones, attributa est, 33 etiam ipsi autores patrii non consentiunt: derivant ali- 33 qui vocem a planicie, alii a ductore gentis. Mihi ve- 33 risimilia protulisse videtur vir omnibus vitæ ornamentis 33 clarissimus D. Sigismundus ab Herberstein, qui in histo- 33 ria sua Moscovitica (b) ex Annalibus Moschorum tradi-
Tom. II. L 33 dit,

Bavaria exercitum (adversus Tassilonem Ducem) movit, & venit in locum, qui dicitur Lechfeld super Civitatem Augustam. Ibi Otto Imp. anno 950. pugnavit cum Ungaris, qui Teutonicam invaserant, & magna cæde prostravit eos in campo qui dicitur *Lechfeld*, prope Augustam Vindelicorum. Vide Paulum Langium ad ann. 955. & Sissidum Presbyterum ad ann. 950. Nullus dubito, quin a Lecho id nomen fluvio, & campo inditum sit. Idem fluvius, *Licus* aliis scriptoribus appellatur.

a Vitbergæ anno 1571. pag. 16.

b Sigismundus Herbersteinius *Retum Moscoviticarum*, commentar. Basilicæ ann. 1572.

dit , olim ad nobilem urbem Kioviam , ubi est confluentis
 33 Neparis & Borysthenis , non longe a ripa paludis Mæro-
 33 tidis , habitasse populos Ruthenicos , qui dicebantur Po-
 33 leni , idest , Campestris . Inde igitur proculdubio com-
 33 mota est maxima multitudo Sarmatica , que in nostra
 33 loca migravit *Et post paulo* . Existimo vero Polonos
 33 dictos esse respectu aliorum , qui dicebantur Riphæi ,
 33 hoc est , montani , quod propius mundi cardinem , aut
 33 ad montes habitarent , quum ipsi Poloni incolerent
 33 agros vicinos Euxino & Austro . Ex Riphæis vero veteri-
 33 bus multi secuti sunt Zechum in Bohemiam , qui , ut
 33 opinabile est , suam appellationem istis montibus impref-
 33 ferunt : nam altissima juga Sidetum , quæ Silesiam attingunt ,
 33 adhuc hodie nominantur montes Riphæi vel Gigantæi . 33 Atque hæc de Lecho & Zecho , Polonorum
 33 & Bohemorum auctoribus , dicta sufficiant .

XI.
 Quis Lecho ille
 a Carolo Rege Ca-
 roli Magni filio in
 prælio interfectus ?
 Quidve sentien-
 dum de primis Bohemix ac Polonix
 Ducibus , quorum
 series apud rerum
 Bohemicarum scri-
 ptores legitur ?

Ceterum quum ex laudatis Francorum Annalibus perspicuum sit , *Ducem Bohemorum Lechonem anno Chr. 805. a Carolo Rege , Caroli Magni Imperatoris filio , casum fuisse* ; proculdubio colligitur , hunc Lechonem a Lecho illo primo Polonix Rege diversum esse : is enim circa an-

---

pag. 2. *Gentem hanc (Russiz) Slavonicam esse ex Natione Japbet , atque olim confedisse ad Danubium , ubi nunc Hungaria est & Bulgaria , & tum Norici appellatam : tandem dispersam & per terras dispersam , nomina a locis accepisse , utpote Moravi a fluvio , alii Ozechi , hoc est Bohemi : item Chorvati , Bieli , Serlii , idest Servi , Chorvati dicti , qui ad Danubium confederant , a Valacchi expulsi , venientes ad Istulam , nomen Lecherum a quodam Lecho Polonorum Principe , a quo Poloni etiam nunc Lechi vocantur , acceperunt , alii Litvani , Masovienses , Pomerani : alii sedentes per Borysthenem , ubi nunc Chiovia est , Poleni dicebantur : alii Dreouliani , in memoribus habitantes : alii inter Duvinam & Pesi , dicti Dregovici : alii Poleutani ad fluvium Polza , qui insluit Duvinam &c. Hæc Herbersteinius , quæ tamen ut constare possint , dicendum est , ab illo ordinem temporum non esse servatum . Nam quos Lechus in eam regionem invenit , quæ Polonia dicta est , si non Chorvati & Serblor (uti Herbersteinius scribit) subsecuti sunt , sed illos annis circiter centum antecesserunt . Sicut enim sæpe dictum est , Lechi & Zechi in Bohemiam & Poloniam adventus in annu n. fere 550. communiter coniectur : Chorvati vero & Serbli (sive Chrovati & Servii) circa annum Chr. 640. sub Heraclio Imperatore , Abatibus capulis , Dalmatiam mediterraneam occuparunt . Vide cl. Farlatum Tom. 2. Illyrici sacri a pag. 317. ubi ex Constantino Porphyrogenito de Chrovatis & Serblis fuisse agit , & Chorvatos quidem affirmat , eam Sarmatiz , nunc Poloniz , partem intra Carpathios montes incoluisse , que ad Austriam vergit , cuique ab occasu Francia , nunc Germania , a Meridie Turcia , nunc Hungaria Superior , limitata est : nec longe abfuisse Serblorum regionem , utpote Chrovatis contempnam : inde vero advencientes , permissu suaque Heraclii , Abatibus & Javis e Dalmatia ac Mœlia Superiori eiecisset , utramque Provinciam obtinuisse .*

annum 550. Slavos in eam regionem advexit, quæ Polonia dicta est, Zecho fratre in Bohemia cum suis manente: proinde consequitur, illos decipi, qui ante annum 805. id Lechonis & Caroli factum conferunt. Joachimus Cureus in Annalibus Silesiæ pag. 28. (præmissa post Lechum gentis Polonicæ conditorem, Palatinorum, Craci, Leschi, Vandæ, & Premislai serie) subjungit: *Postea recensentur duo Lechi* (Lescos secundum & tertium alii vocant) *pater & filius, quibus intercessit bellum cum Carolo Magno, quod incidit in annum Chr. 786. aut circiter; & excitatus est hac occasione, quod Poloni, aut aviditate prædæ, aut metu potentis Hungaricæ, conjunxerunt se cum Hungaris adversus Germanos: eos repressit Carolus, & ex Pannonia superiori ejecit, erecta contra eos Marchia Orientali, quæ deinde nominata est Austria. Polonos etiam Carolus terruit, & ad petitionem pacis adegit, qui Aquisgranum per legatos reconciliati sunt Carolo, ea conditione, ut perspicue testantur scriptores illius seculi Eginhartus & alii, ut Imperatori solverent tributum. Idem Carolus ad arcendos Polonos a Germania, munivit Brandeburgum anno 789. collocatis eo colonis ex Alsatia, quos tamen Poloni non multo post mortuo Carolo ejecerunt. Nam filii hujus Leschi, quos habuit plures, veteres sedes Longobardorum, Senonum, & vicinorum, inter se partiti sunt, & excitatis multis manitionibus, sese adversus Germanos defenderunt. Cum illis tamen populis Hænetis, Polonis & Bobemis, assidua bella gessisse scribitur Ludovicus Caroli filius circa annum Domini 830. Nihil horum, quæ Cureus de Polonis narrat, leguntur apud Eginhartum, aut alios rerum Francicarum Scriptores, sed isti ad singulos annos, ut supra dixi, commemorant prælia a Carolo Magno cum Hunnis Abaribus in Pannonia, cum Saxonibus in Saxonia, & cum Slavis Venedis ultra Albim commissa. De Bohemis, prima occurrit mentio ad annum 805. Confundit ergo Cureus Hunnos Abares, Saxones, & Slavos Venedos Transilbianos, cum Polonis & Bohemis, & ipis Slavis, sed sub alio Principe constitutis. Alexander Guagninus Seriem & ipse Polonia Princi-*

Tom. II. L 2 pum

pum a *Lecho* ad annum 550. deducens, ejus posteros hoc ordine recenset; *Wisimirus* (inquit) *ex Nepotibus Lechii*, usque ad *Daniam imperium Polonorum extendit*, *Sywardo Danie rege semel iterumque devicto*. Post hunc *Palatini xii*. Deinde *Cracus*. *Nepos Cecbit Bobemorum Principis*, in *Polonia regnavit*, *Craco Lechoque filius*, *filiaque Vanda relicta*. *Cracum secundum Lecho frater occidit*: *Vanda Craci primi filia anno Chr. 730. in ordine Ducum Poloniae quarta*: post *Vandæ obitum*, *Palatini xii*. iterum: tum vero *Premislaus*, sive *Lesco primus*. *ex his xii*. *Palatinis unus anno 750. quo absque posteris decedente*, *Lesco secundus anno 780. Regnum obtinet*, *Lescio quodam alio devicto*. *Lescioni secundo filius ejus Lesco tertius sufficitur*. Hic (inquit *Guagninus*) *a moribus paternis minime degeneravit, omnes finitimos hostes sedavit: Imperiique sui fines in pace, & securitate circumravavit*. Postea otii impatiens, *Hungaris Saxonibusque adversus Carolum M. Imper. auxilia suppeditabat*. Tandem anno *Domini 801. cum Bobemis, Prutenisque a Carolo in Sillesia cruento praelio ad Oderam fluvium prostratus est*. Hæc *Guagninus*, in anno certe 801., quo illud bellum cum Carolo gestum, in eoque *Lescionem tertium cæsum* scribit, egregie deceptus; ut cætera prætermittam. *Cromerus* a *Guagnino* aliiisque dissidet: non enim *Lescionem tertium*, sed secundum tertii patrem in eo prælio, quod gestum esse anno 805. dixi, tradit, sic scribens in *Lescione tertio: Magis consentaneum est rationi temporum, Lescum superiorem*, (secundum scilicet, tertii patrem) *quidem, Ungaris & Sclavis promiscue Pannonias tunc incolentibus, contra Carolum Magnum . . . . . octo annis in Pannonia bellum gerentem præsto fuisse, & nonnunquam bene rem gessisse: ad extremum vero debellatis Ungaris (Hunnis. Abaribus) propter latam illis opem, vel infestam, ut vult Blondus, Saxoniam (imo, ut scribit Eginhardus, propter infestam Hunniam Carolo jam subjectam:) a Carolo, Caroli ejusdem filio, bello petitum, commissoque prælio interfectum esse: Albique & Sala fluvii, quod idem Blondus memorat, imposita præsidia*. Tum de-

num autem illud accidisse, quod e Sabellico superius memoravimus, ut filius interfecti (Lefco tertius scilicet) de quo nunc agimus, legationem Ajulgranum ad Carolum de pace mitteret: & quidem cum muneribus: eaque munera tributi nomine, ab Eginbarto, Carolum suum ornante, appellata esse. Posterius quidem certe hoc bellum contra Bobemos sive Polonos, quam illud contra Pannonios & Ungaros a Carolo Magno gestum esse, ab iis qui res gestas ejus quoquo modo attigerunt, memoratur. Non tamen hæc conveniunt cum iis, quæ scriptores Rerum Bohemicarum de ejus gentis Ducibus narrant: alios enim a Lechi successoribus recensent Zechi in Bohemia posteros, quos *Martinus Cuthenus* Bohemus, & *Gaspar Cropaci*us Pelinensis, item Bohemus, versibus comprehensos, *Chronica Bohemorum* (a) a Cosma Pragensi conscriptæ præmittunt: sic. 1. *Cechus* Dux Bohemiæ primus: 2. *Crocus*: *Lybussa*. 3. *Primislaus*. *Wlasta* puella. 4. *Nezamislaus*. 5. *Mnata*. 6. *Vogenius*. 7. *Vinslaus*, ejusque frater *Wratislaus*. 8. *Grezomil*, qui & *Neclan*. 9. *Hastivus*. 10. *Borivovus*, qui primus Christianam religionem amplexus dicitur, unacum *Ludmilla* uxore a *S. Methodo* baptizatus, quo tempore *Svatoplucus* Moravis imperabat: id quod a Bohemicis scriptoribus ad Arnolphi Imperatoris tempora confertur, idest inter annum 887. & 899. quæ tamen de re sermo redibit. Nunc ad Bohemiæ Duces. *Dubravius* igitur lib. 2. pag. 16 *Vinslaum* & *Wratislaum* fratres, Caroli Magni temporibus, vixisse tradit in hæc verba: *Posthac Vogenus* (sextus Dux) *pacatiorem Bohemiam* habuit. *Hic duos post obitum suum filios superstites reliquit, Uneslaum natu majorem, & minorem*

Vra-

a Hanoviz Typis Vvcheliani anno 1607. Cosmas Pragensis, Zecho omisso, sic Bohemicos Duces a pag. 4. enumerat. 1. *Crob*; tres filii, *Kaci*, *Tejka*, *Labfa*. 2. *Primisl*. 3. *Nezomisl*. 4. *Mnata*. 5. *Vorn*. 6. *Vinslaus*. 7. *Crezomisl*. 8. *Neclan*. 9. *Gostivus*. 10. *Borivovus*, qui primus Dux baptizatus est a *Ven. Methodio* Episcopo in Moravia sub temporibus Arnolphi Imp. & *Zuatapich* ejusdem Moravia Regis. Et pag. 21. Anno D. m. Inc. arv. 894. *Borivovus* baptizatus est primus Dux sanctæ fidei Catholicus. Vide Pagium ad ann. 894. num. 17. & 18. ubi *Zvrentibaldo* sive *Svatopluc*o Moravia Rege mortuo, *Voorivovus* sive *Borivovovus*, & Bohemiæ Ducatum, & baptismum eo anno accepisse refert: quem Ducatum Arnolphus Germaniæ Rex anno 896. ipsi sicuti *Svatopluc*o concesserat.

Wratislæum. Et mox. *Ac nequando fratrum concordiam individuus principatus dirimeret, ita inter illos hereditatem dividi placuit, ut Septentrionalis ploga, ad quam Lucensis sive Zatecensis regio posita est, Uratislao attribueretur; totam autem reliquam Bohemiam Uneslaus, tamquam Bohemiæ Princeps, ut obtineret. Sorte sua uterque contentus, fraternam inter se benevolentiam colebant, mutuaque sibi invicem auxilia præstabant adversus Carolum Cæsarem, Saxones etiam tum & Vandilos, ipsosque præterea Bojemos oppugnantem. Itaque nullus in hiltoria Bohemica occurrit *Lecho Dux Bohemorum* a Carolo in prælio anno 805. occisus; sicuti neque ullus *Lescus secundus aut tertius*, qui simul Poloniæ & Bohemiæ Regnum obtinuerit. Quam ob rem idipsum ego de primis Poloniæ Regibus sentiendum puto, quod Cosmas Pragenlis de Bohemiæ Ducibus a Primislao usque ad Borivojun; primum Christianum Ducem, pronuntiavit p.8. in hæc verba: *Horum igitur Principum de vita & morte siletur, tum quia ventri & somno dediti, inculsi & iudacti, assimilati sunt pecori, quibus profecto contra naturam corpus voluptati, anima fuit oneri; tum quia non erat illo in tempore, qui stylo, eorum acta commendares memorie. Mirum tamen est, in tanta rerum præscarum tum Bohemicarum, tum Polonicarum caligine, nullis antiquis extantibus documentis, tam multa ab iis scriptoribus referri, perinde ac si rebus gestis interfuisent; ea tamen, quæ ex puro Græcorum Latinorumque Veterum fonte haurire poterant, fuisse ab illis aut silentio obruta, aut fabellis inspersa: quale est istud *Lechonis*, non Poloniæ, sed Bohemiæ Ducis, qui anno 805. a Carolo cæsus est, quemadmodum Eginhardus alique Annalistsæ tradunt. Sed ad gesta Caroli Magni, unde in gratiam Bohemorum & Polonorum Ducum disgressi sumus, redeamus.**

XII.
Pax inter Fran-
cos, Venetos, &
Græcos post varias
discepciones ab
anuo 806. ad 810.
circa Dalmatiæ fi-
nos.

Anno 806. Eginhardus. *Statis post Natalem Domini venerunt Wilharius, & Beatus Dux Venetiæ, nec non & Paulus Dux Fideræ, atque Donatus ejusdem civitatis Episcopus, Legati Dalmatarum, ad præsentiam Imperatoris, cum magnis donis, & facta est ibi ordinatio ab imp.*

Imp. de Ducibus & populis tam Venetiæ, quam Dalmatiæ.
 Idem habent cæteri Annaliftæ ad hunc annum. Addit Eginhardus: *Classis a Nicephoro Imp. cui Nicetus Patricius præerat, ad recuperandam Dalmatiam mittitur.* Annalista Metensis ad ann. 803. *Missi Imperatoris a Constantinopoli regressi sunt, & venerunt cum eis Legati Nicephori Imperatoris, qui tunc rem publicam regebat, quorum hæc sunt nomina, Michaël Episcopus, Petrus Abbas, & Callistus Candidatus: qui venerunt ad Imperatorem in Germania super fluvium Sala in loco qui dicitur Salus, & pacem faciendæ pacis in Christo susceperunt.* Inde dimissi cum Epistola Imperatoris, Romam venerunt: Unde Constantinopolim regressi sunt. Venit quoque Fortunatus Patriarcha de Græcis, offerens secum inter cætera dona, duas portas eburneas, mirifico opere sculptas. Erat Fortunatus Patriarcha Gradenus, qui idcirco dicitur de Græcis venisse, idest de Venetiis, juxta modum loquendi Leonis PP. III. in Epist. xi. ad Carolum M. in qua ait: *Reperimus in eis, quatenus a Gradenſi insula, ubi Fortunatus Archiepiscopus suam propriam sedem habere videbatur, propter persecutionem Græcorum seu Veneticorum, exul esse dignoscitur.* Veneti enim tunc Græcorum fœderati erant. Ab aliquot autem annis domestico laborabant bello. Quare illo anno 803. Fortunatus Patriarcha Gradenſis, & Willerus, quem Sigonius Obelerium vocat, Metamaucensis Tribunus, solum vertere coacti, Tarvisium se contulerunt, quod ditionis Francorum oppidum erat. Fortunatus, ut constituerat, ad Carolum Augustum properavit. Willerus vero, Dux a Venetis exulibus est declaratus. Hoc vero anno 806. Tarvisio cum valida armatorum manu egressus, Metamaucum repente repetiit, ac Joanne Mauricloque Ducibus exactis, Ducalem ipse dignitatem assumpsit, & consensu populi, *Beatum*, ac *Valentinum*. fratres, honoris sibi consortes adſcivit. Deinde comparato cum Tribunis exercitu, Heracliam, unde Joannes & Mauricius originem trahebant, in eorum contemptum invasit, ac funditus evertit. Heracliani, alii Metamaucum, alii Torcellum, sed plerique

Ri-

Rivoaltum petierunt. Fortunatus etiam Patriarcha reversus e Francia sub idem tempus Gradum rediit. Porro Joannes & Mauricius Metamauco pulsi, Nicephorum Imp. CP. de tota rerum gestarum serie, deque exilio quod patiebantur, certiore fecerunt, nec omiserunt affirmare, id sibi dedecoris atque injuriarum illatum, quod propensiore erga eum animo ac studio essent. Rumor paulo post increbuit, Nicephorum classem ad eos reducendos missurum. Eo nuncio territi Vvillerus & Beatus, Valentino fratre domi relicto, unacum Paulo Duce, & Donato Episcopo Jadertinis, Carolum Augustum adierunt, ut supra diximus ex Eginhardo. Sigonius: *Vvillerus & Beatus Venetiæ Duces cum Dalmatarum Legatis, Carolum in Theodanis Villa magnificis donis cultum rogarunt, ut Venetos Dalmatas in amicitiam reciperet, ac Duces populosque suos confirmaret. Quibus auditis, Carolus haud gravate offensus, ac fœdere concesso dimisit.* Fœdus illud ininitum fuit contra Joannem, Mauriciam, aliosque quoscumque Venetos, qui vel profugerant ad Græcos, vel erga Nicephorum propensiore quam par erat animo ferebantur. Quoad classem a Nicephoro missam, de qua Eginhardus loquitur, hæc idem Sigonius: *Nicetas Patricius cum classe in Adriaticum sinum venit, a Nicephoro ad comprimendas intestinas Dalmatarum Venetorumque discordias. Utrumque tentavit Nicephorus, sed irritò pene conatu.* Nam Nicetas, ut mox sermo erit, in Dalmatia parum profecit; in Venetia, ut veteres Annales tradunt, hiemem egit. Joannes Lucius in historia de Regno Dalmatiæ lib. 1. cap. 15. scribit, Nicephori jugum excussisse Dalmatas, qui Græcorum viribus maritimis in Adriatico in dies decrefcentibus, splendore potentiæ Caroli invitati, Croatorumque freti vicinitate, ac Venetorum amicitia, ad Francorum protectionem confugerant; sed adveniente classe Nicephori, sub Græcorum dominium iterum redire coactos fuisse. Fallitur: non enim eo anno, quo Nicetas cum classe venit, sed anno 810. quo pax inter Carolum M. & Nicephorum Imp. firmata est, Dalmatæ sub Græcorum dominium redierunt. Carolus, teste Eginhardo in ejus

vita,

vita , sub sua potestate tenuit *Istriam* , & *Liburniam* , atque *Dalmatiam* , exceptis maritimis civitatibus , quas , ob amicitiam & junctum cum eo fœdus , *Constantinopolitanum Imperatorum habere permisit* . Ab anno siquidem 789 . , præter *Istriam* , Francis parebat *Liburnia* , quæ pars veteris erat *Dalmatiæ* . Reliquam *Dalmatiam* *Carolus* in amicitiam hoc anno 806 . recepit rexitque , donec aliter cum Græcis anno 810 . convenit . Ut autem uno tenore hic omnia subiciam , quæ hanc ad rem faciunt , Anno 807 . (inquit *Eginhardus*) *Nicetas Patricius* , qui cum classe *Constantinopolitana* sedebat in *Venetia* , pace facta cum *Pippino Rege* & induciis usque ad mensem *Augusti* constitutis , statione soluta , *Constantinopolim* regressus est . Anno 809 . classis *Constantinopoli* missa , primo ad *Dalmatiam* , deinde *Venetiam* appulsa est . Quumque ibi biemaret , pars ejus *Comaculum insulam* accessit : commissoque prælio contra præsidium , quod in ea dispositum erat , victa atque fugata in *Venetiam* recessit . Dux autem qui classis præerat , nomine *Paulus* , quum de pace inter *Francos* & *Græcos* constituenda , quasi sibi hoc esset injunctum , apud *Pippinum Italiæ Regem* agere moliretur , *Vuillarens* & *Beatus* (*Vuillaro* & *Beato*) *Ventiæ Ducibus* omnes conatus ejus impredientibus , atque ipsi etiam insidias parantibus , cognita illorum fraude discessit . Quæ verba (inquit *Pagius*) exscripsere *Regino* in *Chronico* , & *Annalista Bertinianus* ac *Metensis* . *Loiselianus* tamen eadem verba ad annum superiorem recitat : & *Scriptores Veneti* decus victoriæ ad *Paulum* trahere conantur , reclamantibus licet veteribus *Auctoribus* . Anno 810 . (pergit idem *Eginhardus*) *Pippinus Rex* , perfidia *Ducum* (a) *Veneticoorum* incitatus , *Venetiam* bello terra marique jussit appeti .

Tom. II.

M

Sub-

a Cangius de Familiis Dalmaticis cap. 8. pag. 296. editio. Paris. fallitur , quum perfidiam Ducum Veneticorum , qua incitatus *Pippinus* *Venetiam* bello jussit appeti , ad *Vuillarens* & *Beatum* refert , his verbis . At quum *Vuillarens* & *Beatus* *Venetorum Ducum* *Græcis* favere , proditi nemque moliri animadvertisset *Pippinus* , statim recessit , annoque proximo sequenti *Venetiam* obsidione vallavit , accepit , unaqueque ambos *Duces* . Fallitur inquam : nam non de his *Ducibus* , qui ad *Pippinum* & *Carolum Imp.* coniverant , sermo est ; sed de ipsorum adversariis *Joanne* & *Mauricio* , qui *Græcis* favabant , patriamque defendebant .

Subiectaque Venetia, ac Ducibus ejus in deditonem acceptis, eandem classem ad Delmatiae litora vastanda misit. Sed quum Paulus Cephaloniae Praefectus cum Orientali classe ad auxilium Delmatiae ferendum adventaret, Regia classe ad propria regreditur. Paulo post de Carolo Imp. loquens, subdit: *Pacem cum Nicephoro Imp. fecit. Nam Nicephoro Venetiam reddidit.* Eginhardo reliqui Annalistarum, & Regino in Chronico consentiunt. Constantinus Porphyrogenitus de Adm. Imperio cap. 28. " Postquam
 ,, vero Attila recessisset, multis post annis venit rursum
 ,, Rex Pippinus, qui Papiam tunc & caetera Regna tenebat. Habebat enim tres fratres Pippinus, qui Franciae omni & Sclavoniae imperabant. Quum autem,
 ,, contra Venetos proficisceretur Rex Pipinus, ingentem militum multitudinem secum ducens, castrametatus est in continenti ex altera parte trajectus insularum Venetarum, in loco cui nomen Aibolas (Dandolo *Albiola*)
 ,, Videntes autem Veneti Regem Pipinum contra se cum exercitu adventantem, & cum equis appulsurum esse ad insulam Madamauci (*Metamauci*) quae continenti propinqua est, antennis jactis omnem trajectum muniverunt. Quum igitur videret Pipini exercitus nihil se efficere posse, quandoquidem trajectus alibi nullus esset, obsederunt eos in continenti per semestre, quotidie manum conferentes. Et Veneti quidem naves suas ingressi, post antennas quas jecerant, se tuebantur: Rex vero Pipinus cum suo exercitu stabat in litore, quem Veneti cum sagittis & missilibus oppugnabant, ne in insulam trajiceret. Desperans igitur Rex Pipinus, ita Venetos compellavit: *Subditi mei estis, siquidem a mea terra & ditioe huc venistis. At illi responderunt: Romanorum Imperatori subesse volumus, non tibi. Tandem vero crebris molestiis fatigati Veneti, pacem cum Pipino rege vel inviti fecerunt, & tributa plurima promiserunt. Et illo vero tempore singulis annis minutum fuit tributum, quod etiam hodie obtinet: solvunt enim Veneti quotannis Italiae sive Papiae Regnum obtinenti divaria argenti non signati libras triginta sex. Atque*
 ,, hoc

hoc modo bellum inter Francos & Venetos cessavit . . . Verum de belli hujus Pipini cum Venetis exitu , varii varia prodiderunt . Vide Pagium ad ann. 810. num. 4. & seq. & Muratorium tom. 1. Antiquitatum Italicar. medii ævi dissert. 2. pag. 61. & seq. ubi utramque sententiam conciliat his verbis : " Fieri quidem potuit , ut victicia , Pippini arma in aliquot ex iis insulis aditum sibi aperuerint , quæ Provinciam maritimam constituiebant , tunc Venetiam seu Venetias appellatam ; non vero in civitatem illam , quæ celeberrima à multis seculis , Venetiæ seu Venetiarum una nomen retinuit , quæque iis temporibus fortassis unica Rivoalti fuit . At minime hoc obstat , quin Franci in maritimas illas insulas victores penetrarint . Non igitur in Venetiam ipsam , sed in aliquot insulas Venetiarum Urbi finitimas Franci dominationem suam tunc extenderunt , quamquam & illas postea ob amicitiam & junctum cum Nicephoro CP. Imperatore foedus , pristinis dominis restituerunt : nam , ut etiam Dandulus lib 8. cap. 1. scribit , pacem à Carolo Magno cum Imp. CP. constitutam referens . *Per hoc decretum Carolus approbans , quod cum Nicephoro actum fuerat , novam Venetiam à se abdicavit . Et in diplomate , quod a Federico I. Imp. Leonardus Torcellensis Episcopus anno 1177. impetravit , hæc habentur de finibus olim inter Carolum Langobardorum Regem Augustum , & Venetiarum Duces in Fori Julii partibus constitutis : Cum Fossato , quo statutus est terminus tempore Caroli inter Veneticos & Langobardos , unum caput exiens in fluvio Sicla , & aliud in fluvio Tarso , discurrente Tario usque Altinum . Sed nos ad res Slavicas properamus .*

Eodem anno 806. Eginhardus . . . Imperator Carolus , dimisso utroque filio in Regnum sibi deputatum , Pipino scilicet & Ludovico , de Villa Theodonis per Mosellam & Rhenum secunda aqua Noviomagum navigavit : ibique Quadragesimale jejunium , & sacratissimam Paschæ solemnitatem celebravit . Et inde post non multos dies Aquasgrani veniens , Karolum filium suum in terram Sclavorum , qui dicuntur Sorabi , & sedent super Albim fluvium , cum exercitu misit . In qua expeditio-

Tom. II.

M 2

35 ne

XIII.
Sclavi Sorabi , &
Behemanni à Carolo Magno devicti .

92

ne Miliduoch Sclavorum Dux interfectus est, duoque
 Castellæ ab exercitu ædificata, unum super ripam flu-
 minis Salæ, alterum juxta fluvium Albim. Sclavisque
 pacatis, Karolus cum exercitu regressus, in loco qui
 dicitur Sili super ripam Mosæ fluminis ad Imperatorem
 venit. Missa est & manus de Bajoaria & Alemania at-
 que Burgundia, sicut anno superiore, in terram Behe-
 mannorum, vastataque terræ non minima portione,
 absque ullo gravi incommodo regressa est.

XIV.
 Danorum Rex
 una cum Slavis
 Vvifis, Lioonibus,
 & Smeldingis, in
 Slavis Abotritis in-
 vadit quorum Du-
 ces Thraico, &
 Godelaubus.

" Anno 808. quia nunciabatur, Godefridum Regem
 Danorum in Abotritos cum exercitu trajecisse, Karo-
 lum filium suum ad Albim cum valida Francorum & Sa-
 xonum manu misit, jubens ut vesano Regi resisterent,
 si Saxoniarum terminos aggredi tentaret. Sed ille statim
 per aliquot dies in litore habitis, expugnatis etiam &
 captis aliquot Sclavorum castellis, cum magno copia-
 rum suarum detrimento reversus est. Nam licet Thra-
 siconem Ducem Abotritorum popularium fidei diffiden-
 tem loco pepulisset, Godolaubum alium Ducem dolo
 captum patibulo suspendisset, Abotritorum duas par-
 tes vestigales sibi fecisset; optimos tamen militum suo-
 rum & manu promptissimos amisit, & cum eis filium
 fratris sui nomine Reginholdum, qui in oppugnatione
 cujusdam oppidi cum plurimis Danorum primoribus in-
 terfectus est. Filius autem Imperatoris Karolus Albim
 ponte junxit, & exercitum cui præerat, in Hilinones (a)
 & Smeldingos, qui & ipsi ad Godefridum defecerant,
 celerrime transposuit: populatisque circumquaque eo-
 rum agris, transitoque iterum flumine, cum incolumi
 exercitu in Saxoniam se recepit. Erant cum Godefrido
 in expeditione prædicta Slavi qui dicuntur Vvifsi, qui
 propter antiquas inimicitias quas cum Abotritis habere
 solebant, sponte se copiis ejus conjunxerunt: ipsoque
 do-

a Hilinones. Al. Linones. Helmoldus in Chron. Slavov. lib. 1. cap. 38. Porro Slavi illi dicitur Lini, sive Linoges. Chronicon Mosifacense ad ann. 909. Ibi unam Cro- totem cum nostris Guinildinis, qui appellantur Semildini. Connoburg. Et ad ann. 821. Ultra Albiam ad illos Sclavos qui nominantur Lanai, & Bethclitereri. Ubi alii An- taliste Linoz solum nominant.

„ domum revertente , cum præda quam in Abotritis ca-
 „ pere potuerunt , & ipsi domum regressi sunt . Godefri-
 „ dus vero prius quam domum reverteretur , destructo
 „ Emporio , quod in Oceani litore constitutum , lingua Da-
 „ norum Rerich dicebatur , & magnam Regno illius com-
 „ moditatem vectigalium persolutione præstabat , transla-
 „ tisque inde negotiatoribus , soluta classe ad portum , qui
 „ Sliestorff dicitur , cum universo exercitu venit . Ibi-
 „ que per aliquot dies moratus , limitem Regni sui , qui Saxo-
 „ niam respicit , vallo munire constituit eo modo , ut ab
 „ Orientali maris sinu , quem illi Osterfalt dicunt , usque
 „ ad Occidentalem Oceanum , totam Egidoræ fluminis
 „ aquilonarem ripam munimentum valli prætexeret ; una
 „ tantum porta dimissa , per quam carpenta & equites emit-
 „ ti & recipi potuissent . Diviso itaque opere inter Duces
 „ copiarum , domum reversus est . Imperator vero ædifi-
 „ catis per legatos suos super Albim fluvium duobus Ca-
 „ stellis , præsidioque in eis contra Sclavorum incursionem
 „ disposito , Aquisgrani hiemavit .

Anno 809. Godefridus Rex Danorum per negotiatores
 quosdam significavit , se audisse Imperatorem sibi insensum
 ob id , quod in Abotritis duxisset exercitum , & suas ul-
 tus esse injurias : addens , velle se purgare ab eo , quod ei
 objiciebatur , fœderis irruptionem ab illis prius fuisse in-
 choatam . Petebat etiam , ut conventus Comitum Imperato-
 ris atque suarum juxta terminos Regni sui trans Albim
 fieret . Non abnuvit Imperator , colloquiumque trans Albim
 habitum cum primoribus Danorum in loco qui dicitur Ba-
 densfiet , multisque hinc & inde prolatis ac enumeratis re-
 bus , negotio penitus infecto , discessum est . Thrasico vero
 Dux Abotritorum postquam filium suum postulanti Godefri-
 do obsidem dederat , collecta populariam manu , & auxilio
 a Saxonibus accepto , vicinos suos Wilfos aggressus , agros
 eorum ferro & igne vastavit . Regressusque domum cum in-
 genti præda , accepto iterum a Saxonibus validiori auxilio ,
 Smeldingorum maximam civitatem expugnat : atque iis
 prosperis successibus omnes qui ab eo defecerant , ad suam
 societatem redire cœgit . Et post pauca . Imperator autem ,
 quum

XV.

Thrasico Slave-
 rum Abotritorum.
 Dux, summa de Sla-
 vis Vvills, & Smel-
 dingis vindicta ,
 dolo interfecit ab-
 hominibus Gode-
 fridi Danorum Re-
 gis . Trans Albim
 à Carolo M. præsi-
 dium adversus Da-
 nos ponitur .

quum ei multa de jactantia & superbia Regis Danorum nunciarentur, statuit trans Albim civitatem edificare, Francorumque in ea ponere praesidium. Quumque ad hoc per Galliam atque Germaniam homines congregasse, armisque ac ceteris ad usum necessariis rebus instructos per Frisiam ad locum destinatum ducere jussisset, Ibrafrico Dux Abotritorum in Emporio Retich ab hominibus Godefridi per dolum interfectus est. Sed Imperator postquam locus civitati construenda fuerat exploratus, Egbertum Comitem huic negotio exequendo praeficiens, Albim trajicere, & locum jussit occupare. Est autem locus super ripam Sturiae fluminis, nomine Effesfelt, & occupatus est ab Egberto Comite & Saxonibus circa Id. Mart. & muniti ceptus.

Anno 810. Imperator Aquisgrani adhuc agens, & contra Godefridum Regem expeditionem meditans, nuncium accepit classem ducentarum navium de Nordmannia Frisiam appulisse, cunctasque Frisiaco littori adjacentes insulas esse vastatas: jamque exercitum illum in continente esse, servenaque praetium cum Frisonibus commisisse, Danosque victores, tributum vitlis imposuisse, ac vectigalis nomine centum libras argenti a Frisonibus jam esse solutas: Regem vero domi esse: quod & revera ita erat. Qui nuncius adeo Imperatorem concitavit, ut missis in omnes circumquaque regiones ad congregandum exercitum nunciis, ipse sine mora Palatio exiens, primo classi occurrere; deinde transfisso Rheno in loco, qui Lippenheim vocatur, copias quae nondum convenerant, statuit operiri. Congregatis tandem copiis, celerrime ad Alaram fluvium contendit, castrisque juxta confluentem ejus quo Wisrae flumini conjungitur positis, minarum Godefridi Regis praestolatur eventum. Nam Rex ille vanissima spe victoriae inflatus, acie se cum Imperatore confingere velle jactabat. Sed dum Imperator in memorato loco stativa haberet, diversarum rerum nuntii ad eum perferuntur. Nam & classem quae Frisiam vastabat, domum regressam, & Godefridum Regem a quodam suo satellite interfectum: Castellum nomine Hobbuochi, Albi flumini contiguum, in quo Odo Legatus Imperatoris, & Orientalium Saxonum erat praesidium, a

Vvil-

XVI.
Slavi Vvili ca-
stellum Albi flumi-
ni contiguum de-
struunt. Godefrido
extincto succedit
Hemmingus filius
in Regno Daniae.

Vuilfis captum : & Pipinum Regem Italiae VIII. Id. Jul. de corpore migrasse . . . Quibus ille acceptis, disposita pro temporis conditione Saxonia, domum revertitur. At Godefrido Danorum Rege mortuo, Hemmingus filius fratris ejus in Regnum successit, ac pacem cum Imperatore fecit.

Anno 811. Imperator Legatos suos mittit Constantiopolim ad Nicephorum Imperatorem, inter quos erat Ajo Laugobardus de Foro-Julii, & Leo Spatharius natione Siculus, & Wilharius Dux Venetorum: quorum alter ante annos decem Romam ad Imperatorem, quum ibi esset, de Sicilia profugerat, & redire volens ad Patriam remittitur; alter propter perfidiam honore spoliatus, Constantiopolim ad dominum suum duci jubetur. Imperator vero cum Hemmingo pace firmata, & Placito generali, secundum consuetudinem Aquis habito, in tres partes Regni totidem exercitus milit: unum trans Albim in Hilinones (*Linnones*) qui & ipsos vastavit, & castellum Hohbuochi superiore anno a *Willis* destructum, in ripa Albis fluminis restauravit: Alterum in Pannonias, ad controversias Hunnorum & Sclavorum finiendas: Tertium in Brittones ad eorum perfidiam puniendam. Qui omnes rebus prospere gestis incolumes regressi sunt. Fuere etiam Aquis, adventum ejus expectantes, qui de Pannonia venerunt, Cani, Zauci, Principes Avarum, & Thudum, & alii primores Sclavorum circa Danubium habitantium, qui a Ducibus copiarum quæ in Pannoniam missæ fuerunt, ad præsentiam Principis venire jussi erant. *Annalists Bertinianus & Metensis:* Fuerunt etiam Aquis adventum ejus expectantes qui de Pannonia venerunt Canzaucus Princeps Avarorum, & Tudun, & alii primores ac Duces Sclavorum circa Danubium habitantium, qui a Ducibus copiarum, quæ in Pannoniam missæ fuerant, ad præsentiam Principis missi venerunt. Regno quoque: *Canizauci Princeps Avarorum, & Thudun.*

Anno 812. Eginhardus. "Nec multo post Hemmingus Danorum Rex defunctus nunciatur. Cui quum Significi-

XVII.

Carolus Magnus, pace cum Nicephoro Orientis Augusto, & cum Hemmingo Dania Rege facta, tres exercitus mittit: primum Trans Albim contra Slavos *Vilfos*; alterum in Pannoniam ad terminandas Hunnorum & Sclavorum controversias: tertium in Britones. Canzaucus Abarum Princeps, Tudun, & alii Duces Sclavorum circa Danubium habitantium, de Pannonia ad Carolum M. præsentiam accedunt.

XVIII.

Reges Danicæ post Hemmingi mortem, pacem a Carolo impetrant. Foedus ab eodem Carolo cum Michaeli Nicephori Augusti successore confirmatum, & expeditio contra Slavos *Vilfos* suscepta.

29 dus nepos Godefridi Regis , & Amilo nepos Herioldi
 30 quondam Regis succedere voluissent , neque uterque
 31 regnare potuisset , comparatis copiis , & commisso præ-
 32 lio , ambo moriuntur . Pars tamen Amilonis adepta vi-
 33 ctoria , fratres ejus Herioltum & Reginfridum Reges
 34 sibi constituerunt : qui missa ad Imperatorem legatione
 35 pacem petunt , & fratrem suum Hemmingum sibi remit-
 36 ti rogant . Eodem anno Nicephorus Imperator post mul-
 37 tas & insignes victorias , in Mœsia provincia commisso
 38 cum Bulgæ prælio moritur : & Michaël gener ejus Im-
 39 perator factus , Legatos Imperatoris Karoli , qui ad
 40 Nicephorum missi fuerunt , Constantinopoli suscepit &
 41 absolvit : cum quibus & Legatos suos direxit , Michaë-
 42 lem scilicet Episcopum , & Arsaphium , atque Theo-
 43 gnostum Protospatharios , & per eos pacem a Nicepho-
 44 ro inceptam confirmavit , . Non dubitandum (inquit
 45 Pagius ad ann. 812. num. 3.) quin in hac pace Venetia &
 46 Dalmatia comprehensa fuerint : & quoad Venetiam quidem ,
 47 id constat ex eo , quod anno superiore idem Carolus Con-
 48 stantinopolim misit Vvilharium Ducem Venetorum , qui
 49 tamquam Venetorum rebellis ad ipsum Carolum confuge-
 50 rat . Quoad Dalmatiam , magna ejus pars cum Istria &
 51 Liburnia mansit sub potestate Caroli , qui teste Eginhar-
 52 do , *Istriam quoque & Liburniam atque Dalmatiam , ex-*
 53 *ceptis maritimis civitatibus , quas ob amicitiam & jun-*
 54 *ctum cum eo fœdus , Constantinopolitano Imperatori habere*
 55 *permisit .* Poëta Saxonicus lib. 5. de obitu Caroli Magni .

Pannonius etiam victor subjecit utrasque ,

Is cum vicinis urbibus innumeris ,

Arva Liburnorum , vel quæ vocitantur ab Istro ,

Nec non Dalmatiam subdidit & Daciam .

Hinc Jo. Lucius lib. 1. de Regno Dalmatiæ cap. 15. de Dal-
 56 matia inquit , sicut eam partem , quam Croati cum Li-
 57 burnia occupaverant , simul cum reliqua Croatia Carolum
 58 subegisse censendum est : ita illa exceptio civitatum mari-
 59 timarum , de civitatibus continentis Dalmatiæ , scilicet
 60 Jadera , Tragurio & Spalato , Croatis conterminis , quæ
 61 cum insulis Dalmatiæ nomen retinebant , intelligenda est .

Eas

Eas enim civitates etiam Constantinus Porphyrogenitus sub clientela Constantinopolitani Imperatoris fuisse scribit. Pergit Eginhardus ad eundem annum 812. *Expeditio facta ad Voilros, & ab eis obsides accepti.*

Annō 813. Carolus Imp. Amalharium Trevirensē Episcopum & Petrum Abbatē Monasterii Nonantulæ propter pacem cum Michaële Imp. confirmandam, Constantinopolim mittit. Aquisgrani, Ludovicum filium, Coronæ ei imposita, Imperialis nominis sibi consortem facit: & Bernardum, nepotem suum ex Pipino filio, Italiæ Regem declarat. Missi sunt de hoc conventu (Aquisgrani habito) quidam Francorum & Saxonum primores trans Albim fluvium ad confinia Nordmannorum, qui pacem cum eis, secundum petitionem Regum illorum facerent, & fratrem eis redderent. At Michaël Imperator Bulgaros appetens bello, haud prosperis successibus utitur; ac proinde domum reversus, deposito diademate, Monachus efficitur: in cuius locum Leo (a) Papæ Patricii filius Imperator constituitur. Crumas Rex Bulgarorum, qui Nicephorum Imperatorem ante duos annos interfecerat, & Michaëlem de Mœsia fugaverat, secundis rebus elatus, cum exercitu usque ad ipsam Constantinopolim accessit. Quem mœnibus urbis obequitantem Leo Imperator eruptione facta incautum excepit, ac graviter vulneratum fugiendo sibi consulere, ac in patriam turpiter redire coëgit. Hæc Eginhardus: qui anno sequenti 814. Caroli Magni obitum consignat ad v. Kal. Februarii, his verbis: "DCCCXIV. Dominus Karolus Imperator dum Aquisgrani hiemaret, anno ætatis circiter LXXI. Regni autem XLVII. subactæ, que Italiæ XLIII. ex quo vero Imperator & Augustus appellatus est, XIV. , v. Kal. Febr. rebus humanis excessit, De Bulgaris mox sermo erit.

XIX.
Pax cum Danis Regibus facta, eisque fractis redditus. Michaëli succedit Leo Bardæ filius Orientis Imperator. Carolus Magnus anno 814. moritur.

a Leo, Bardæ filius Armenius.

CAPUT IV.

Hunni Abares, Slavi, Sorabi, Abotriti, Dalmatae, Guduscani, Timottiani, Chrobati, Voilfi, Behemani, Moravi, Nordmanni, Rboffi: sub Ludovico Pio Imperatore. Ebo Rhemensis, Ansharius Hamburgensis, & Urolphus Laureacensis, Archiepiscopi, Danos, Svecos, Sclavos, Moravos, Hunnos, ad Christi fidem adducunt.

Ludovicus Pius, Caroli Magni filius, Saxones & Abotritos ad auxilium Heriholto ferendum adversus Godefridi filios, Danorum Reges, mittit. Omnes Orientalium Slavonum primates & legatos ad se venientes anno 815, excipit.

Carolum Magnum Ludovicus Pius Imperator, ipsius filius, excipit. Hic eodem quo pater decessit anno, quum Heriholtus & Reginfridus Reges Danorum, qui anno superiore a filiis Godefridi victi & Regno pulsi fuerant, reparatis viribus iterum eis bellum intulissent, quumque in eo conflictu & Reginfridus & unus de filiis Godefridi qui major natu erat, interfectus esset, Heriholtum rebus suis diffidentem, & se in manus Imperatoris commendantem, excipit, & in Saxoniam ire, & opportunum tempus expectare iussit, quo ei, quemadmodum petierat, auxilium ferre posset. Anno autem sequenti, hoc est, 815. iussit idem Imp. Ludovicus, ut Saxones & Abotriti ad hanc expeditionem prepararentur. Tentatumque est in illa hieme duabus vicibus, si Albim. transire possent. Sed mutatione subita aeris molliti, ac glacie fluminis resoluta, negotium remansit infectum: donec tandem hieme transacta circa medium Majum niensem, opportunum proficiscendi tempus arripit. Tunc omnes Saxonici Comites, omnesque Abotritorum copiae, cum Legato Imperatoris Balderico, sicut iussum erat, ad auxilium Heriholto ferendum trans Egidoram fluvium in terram Nordmannorum in loco nomine Sinlendi perveniunt. Et inde profecti, septimo tandem die in litore Oceani castra ponunt: ibique stativis triduo habitis, quum filii Godefridi contra eos magnis copiis, & ducentarum navium classe comparata, in insula quadam tribus millibus a continenti separata residerent, ipsique cum eis congregari non auderent, vastatis circumquaque vicibus.

vicinis pagis, & acceptis popularium obfidibus XLI., ad Imperatorem in Saxoniam reversi sunt. Ipse enim tunc temporis in loco qui dicitur Padrabrunna generalem populi sui conventum habebat. Ibi ad eum omnes Orientalium Sclavorum primores & Legati venerunt. Ipse vero ordinatis tunc Sclavorum & Heriholti rebus, ipsum in Saxoniam dimisit.

Anno 816, hieme transacta, Saxones & Orientales Franci expeditionem in Sorabos Sclavos, qui dicto audientes non erant, facere iussit, imperata strenue complerunt & contumacium audaciam non magno labore compresserunt. Nam una civitate expugnata, quicquid in ea gente rebelle videbatur, subjectione promissa quievit. Imperator a Stephano IV. Papa Remis unctus & coronatus, Compendium Palatium petiit. Ibi quam moraretur, Legatos Abotritorum suscepit.

Anno 817. Quum Ludovicus Imp. Aquisgranum pervenisset, Legatum Leonis Imperatoris de Constantinopoli, pro Dalmatarum causa missum, Nicephorum nomine, suscepit. Quem etiam, quia Cadolach, ad quem illorum confinium cura pertinebat, non aderat, & tamen brevi venturus putabatur, adventum illius iussit operiri. Quo veniente, ratio inter eum & Legatum Imperatoris de quaestionibus, quas idem detulit, habita est. Et quia res ad plurimos & Romanos & Sclavos pertinebat, neque sine illorum praesentia finiri posse videbatur, illo decernenda differtur. Missusque ad hoc cum Cadolach, & praedicto Legato, in Dalmatiam Albigarius Unrochi nepos. Filii quoque Godefridi Regis Danorum propter assiduam Heriholti infestationem, missa ad Imperatorem legatione, pacem petunt, eamque a se servandam pollicentur. Sed quum haec simulata magis, quam veracia viderentur, velut inania neglecta sunt, & auxilium contra eos Heriholto datum. Eodem anno quum Aquisgrani filium suum primogenitum Lotharium coronasset, & nominis atque Imperii sui Socium sibi constituisset, ceteris Regibus appellatis, uno Aquitaniae, altero Bajoariae; obvios habuit Legatos Leonis Imperatoris: quos quum in Ingelheim Palatio juxta

II.
Sorabi Slavi rebelles a Ludovico Pio domantur. Abotritorum legati audiuntur.

III.
Controversia de finibus inter Dalmatas Romanos sive Graecos, qui Imperatori Orientis patebant, & inter Slavos qui ad Francorum Regnum pertinebant, sub Ludovico Pio & Leone Augusto terminatur. Sciamirus, post Thraheonem, Abotritorum Sclavorum Rex, cum Ceodrago Thraheonis filio Regnum partiti renuit: & conjunctis cum filijs Godefridi Daniae Regibus contra Heriholtum, & contra Francos armis Saxoniam invadit.

Moguntiacum civitatem audisset, ac Legationem eorum non aliam esse, nisi quam Nicephorus ejusdem Imperatoris Legatus proxime attulerat, comperisset, celeriter absolutos dimisit, & quo tendebat proficiscitur. Nunciataque defectione Abotritorum & Slaomiri; comitibus tantum, qui juxta Albim in præsidio residere solebant, ut terminos sibi commissos tuerentur, per Legatum mandavit. Causa defectionis erat, quod regiam potestatem, quam Slaomireatenus post mortem Thraſiconis solus super Abotritos tenebat, cum Ceadrago filio Thraſiconis partiri videbatur. Quæ res illum tam graviter exacerbavit, ut affirmaret se nunquam post hæc Albim fluvium transiturum, neque ad Palatium venturum. Statim missa trans mare Legatione, junxit amicitiam cum filiis Godefridi, & ut exercitus trans Albim mitteretur, imperavit. Nam & classis eorum per Albim usque ad Effesfeld castellum venit, quæ totam Sturiæ fluminis ripam devastavit: & Gluomi Nordmannici limitis. custos pedestres copias ducens, simul cum Abotritis tereno itinere ad ipsum Castellum accessit. Quibus quomodo nostri fortiter restitissent, omnia Castellum oppugnatione disceserunt. Ad legatos Græcorum quod spectat, Joannes Lucius lib 1. Hist. Dalmatiæ cap. 15. Slavos seu Sclavos, in Orientales & Septentrionales separat; hosque ad Mare Balticum, illos in Orientalibus Francorum ditionibus sitos fuisse docet. Deinde Dalmatiam duas in partes dividit, quarum una Francis, altera Græcis parebat: ideoque duplex tunc habebatur Dalmatia. Dalmatiæ alii vocantur Sclavi seu Franci, quia Sclavis sub Francorum potestate constitutis annumerantur: alii cognominantur Romani seu Græci, quia subsunt Imperatori Græcorum, qui se Romanorum Imperatorem dicit. Controversia igitur erat de finibus Dalmatarum Romanorum & Sclavorum, ut ait Eginhardus & Auctor vitæ Ludovici Pii, idest, de finibus inter Dalmatas Romanos, qui Leoni Armeno parebant, & Dalmatas Sclavos, qui ad Regnum Francorum pertinebant, & attributi erant Ducatui seu Præfecturæ Foro-Julienſi, cui præerat Cadolachus. Tota itaque quæstio, quæ tum vertebatur, ex mutuo partium consensu pacifice.

ſce composita eſt, tenninis inter utroſque Dalmatas conſtitutis.

Anno 818. Imperator Ludovicus, quum Hariſtallum veniſſet, obvius habuit Legatos Siconis Ducis Beneventanorum dona (a) ferentes, eumque de nece Grimoaldi Ducis antecelloris ſui accuſantes. Erant ibi & aliarum nationum Legati, Abotritorum videlicet, ac Borne Ducis Gudulcanorum & Timotianorum, qui nuper a Bulgarorum ſocietate deſceiverant, & ad fines noſtros ſe contulerant: ſimul & Liudewiti Ducis Pannoniæ inferioris, qui res novas moliens, Cadolach Comitens & Marca Forojulienſis Præfectum crudelitatis & inſolentiæ accuſare conabatur. Quibus ibi auditis atque dimiſſis, Imperator Aquasgrani adhiemandum profectus eſt. Anno 819. conventus menſe Julio apud Ingelheim Palatium habitus, & exercitus de Italia Pannoniam propter Liudewiti rebellionem miſſus: qui rebus parum proſpere geſtis, infecto pene negotio regreſſus eſt. Liudewitus vero ſuperbia elatus, Legatos quaſi pacem petendo ad Imperatorem miſit, conditiones quaſdam proponens, ad quarum conſeſſionem ea quæ jubentur ſe facturum pollicebatur. Quas quum Imperator non reciperet, aliaſque ei per ſuos Legatos proponeret, permanendum ſibi in inchoata perfidia velut optimum iudicans, miſſis circumquaque Legatis, vicinas gentes ad bellum ſollicitare curavit. Timotianorum quoque populum, qui dimiſſa Bulgarorum ſocietate ad Imperatorem venire ac ditioni ejus ſe permittere geſtiebat, ne hoc fieret ita intercepti, ac falſis perſuaſionibus illexit, ut omiſſo quod facere cogitabat, perfidiæ illius ſocius & adjuvor exiſteret. Exercitu vero de Pannonia reverſo, Cadolach Dux Forojulienſis febre correptus, in ipſa Marchia deceſſit. Cui quum Baldricus eſſet ſubrogatus, & in Carantanorum

IV.
Pax inter Beneventanos Duces & Francorum Reges quo pacto firmata? Legati Abotritorum ac Borne Ducis Gudulcanorum & Timotianorum, necnon Liudewiti Ducis inferioris Pannoniæ, ad Ludovicum Pium. Liudewitus cum Timotianis rebelles, & in regione Carantanorum invadit: cui occurrunt Boena Dux Dalmatiæ & Baldricus Dux Forojulienſis. Scilicet deſecto, Regnum Abotritorum traditur. Cerdago.

re-

a. Ludovicus Pius ſuam ac deſuncto Carolo Magno patri in Imperio anno 814. ſueceſſit, cum Grimoaldo Beneventanorum Duce pactum fecit atque firmavit, eo modo quo & pater, ſcilicet, ut Beneventani tribu: uno annis ſingulis 111. milia ſolidorum darent. Eginhardus ad ann. 814. Annaliſta Bertinianus ad ann. 814. Sigivaldus Beneventanorum Dux ad Lotharium cum ſuis omnibus ſui deditionem faciens, centum milium auzerorum annua ſe ſe ipſi fecit obnoxium.

regionem, quæ ad ipsius curam pertinebat, fuisset ingressus, obvium ibi habuit Liudewiti exercitum, quem juxta Dravum fluvium iter agentem parva manu aggressus, pluribus interfectis & avertit, & de illa Provincia fugavit. Borna vero Dux Dalmatiæ cum magnis copiis ad Colaphium fluvium Liudewito ad se venienti occurrens, in prima congressione a Guduscansis deseritur: auxilio tamen Prætorianorum suorum protectus evasit. Perit in eo prælio Dragomofus Socer Liudewiti, qui in exordio defectionis relicto genero, Bornæ se conjunxerat. Guduscansis domum regressi, iterum a Borna subiguntur. At Liudewitus occasionem nactus cum valida manu mense Decembri Dalmatiam ingressus, ferro & igne curceta devastat. Cui quum Borna se penitus imparem respiceret, omnia sua castellis includit, & ipse cum delecta manu nunc a tergo, nunc a latere insitens, Liudewiti copias & noctu & interdium ubicumque poterat laceravit, neque eum in sua provincia impune versari permisit: ad extremum gravi damno affectum, regione coëgit excedere, tribus hominum millibus de exercitu illius interfectis, & 300. vel eo amplius caballis captis, præter sarcinas & spolia diversi generis direpta. Quæ qualiter gesta fuerint, per legatos suos Imperatori nunciare curavit. Hæc in Pannonia & Dalmatia, Sclaomir vero Abotritorum Rex, ob cujus perfidiam ulciscendam exercitus Saxonum & Orientalium Francorum eodem anno trans Albim missus fuerat, per Præfectos Saxonici limitis & Legatos Imperatoris qui exercitui præerant, Aquasgrani adductus est. Quem quum primores populi sui, qui simul jussi venerant, multis criminibus accusarent, & ille rationabili defensione, objecta sibi refellere non valeret, exilio damnatus est, & Regnum Ceadrago Thraconis filio datum.

V.
Adversus Liudewitum Pannoniæ inferioris Ducem a Ludovico Pio tres exercitus diriguntur. Carniolenses Baldeico Forojuliensium Duci se dedunt: item patres Carantanorum, qui ad Liudewitum deserant.

Anno 820. mense Januario conventus Aquisgrani est habitus, in quo de Liudewiti defectione deliberatum est, ut tres exercitus simul ex tribus partibus ad devastandam regionem, atque ipsius audaciam coercendam mitterentur. Borna quoque primo per legatos, deinde ipse veniens, quid sibi factu opus esse videretur, suggestit. Transacta hieme,

hiente, ut primum herba pabulum jumentis præbere potuit, tres illi exercitus contra Liudewitum mittuntur. Quorum unus de Italia per Alpes Noricas, alter per Carantanorum provinciam, tertius per Bajoariam & Pannoniam superiorem intravit. Et duo quidem, idest dexter ac sinister, tardius ingressi sunt, eo quod unus Alpium transitu, hostium manu resistente, prohibebatur; alter & longitudine itineris, & Dravo flumine, quod trajiciendum erat, impediabatur. Medius autem, qui per Carantanos intrabat, quamquam tribus in locis ei resisteretur, felice usus fortuna, ter hoste superato, Dravo etiam transmisso, celerius ad destinata loca pervenit. Contra hæc Liudewitus nihil molitus, munitione tantum Castellum, quod in arduo monte construxerat, se suosque continuit: & nec belli nec pacis, vel per semetipsum vel per legatos, ullum sermonem habuisse dicitur. Exercitus vero postquam in unum convenerunt, totam pene regionem ferro & igne vastantes, haud ullo gravi damno accepto, domum reversi sunt. Is tamen, qui per Pannoniam superiorem iter fecerat, in transitu Dravi fluminis ex locorum & aquarum insalubritate, soluti ventris incommodum graviter affectus est, & pars ejus non modica hoc morbo consumpta est. Hi tres exercitus de Saxoniam, & Orientali Francia, & Alamaniam, Bajoaria quoque & Italia congregati sunt. Quibus domum reversis, Carniolenses, qui Carcasavum fluvium habitant, & Foro-Julienfibus pene contigui sunt, Baldrico se dediderunt. Idem & pars Carantanorum, quæ ad Liudewiti partes a nobis defecerat, facere curavit.

Anno 821. Conventus mense Febr. Aquisgrani habitus, & in eo de bello Liudewitico tractatum, ac tres exercitus ordinati, qui futura æstate perfidorum agros per vias vastarent. Interea Borna Dux Dalmatiæ atque Liburniæ defunctus est: & petente populo atque Imperatore consentiente, nepos illius, nomine Ladasclavus, successor ei constitutus est. Fortunatus Patriarcha Gradenfium quum a quodam Presbytero suo, nomine Tiberio, apud Imperatorem fuisset accusatus, quod Liudewitum ad perseverandum in perfidia quæ cœperat hortaretur, eumque ad Ca-

stella.

VI.

Bornæ Dalmatiæ atque Liburniæ Duci defuncto, Nepos ejus Ladasclavus succedit. Fortunatus Gradenfium Patriarcha, a Joanne Jaderæ præfecto Constantinopolim mittitur. Missi adversus Liudewitum Exercitus, devastata ejus regione, domum redeunt. Heliotus a filio Godefridi in societatem Regni Daniæ receptus, Sclaonitas ab exilio revocatus, & in patriam remissus, percepto Baptismatis sacramento moritur.

Aella sua munienda, artifices & murarios mittendo, juvaret, & ob hoc ad Palatium ire juberetur, primo velut justificationem impleturus in Histriam profectus est. Inde simulato reditu ad Gradum civitatem, nullo suorum, prater eos, cum quibus hoc tractaverat, suspicante, nactus occasionem, clam navigavit; veniensque Jaderam Dalmatiae civitatem, Joanni Praefecto provinciae illius, fugae suae causas aperuit. Qui eum statim navi impositum, Constantinopolim misit. Medio mense Octobri conventus generalis apud Theodonis villam, magna populi Francorum frequentia, celebratur. Assuere & Comites in eodem conventu jam de Pannonia regressi, qui depopulata desertorum & Liudewitoadhaerentium universa regione, quum nullus eis ibidem copiam pugnandi fecisset, domum regressi sunt. De parte Danorum omnia quietata eo anno fuerunt, & Heriholtus a filiis Godefridi in societatem Regni receptus. Quae res tranquillum inter eos hujus temporis statum fecisse putatur; sed quia Ceadragus Abotritorum Princeps, perfidiae & cujusdam cum filiis Godefridi factae societatis notabatur, Sclaomir amulus ejus in patriam remittitur. Qui quum in Saxoniam venisset, aegritudine decubuit: perceptoque Baptismatis Sacramento, defunctus est.

VII.

Liudewitus ad Sorabos, qui magnam Dalmatiae partem obtinebant, fugiens, uno ex Ducibus eorum per dolum interfecto, civitatem ejus in suam redigit ditionem. Saxones depulsi Sclavis castrum quoddam Trans Albim aedificant. Ad Ludovicum Imperatorem accedunt Legati omnium Orientalium Sclavorum: hoc est, Abotritorum, Soraborum, Vivilforun, Behemanozum, Marvanorum, Predecentorum, & Abarum in Pannonia residentium: nec non Heriolti, & filiorum Godefridi.

Anno 822. exercitus de Italia propter Liudewiticum bellum conficiendum in Pannoniam missus est. Ad cujus adventum, Liudewitus Siscia civitate relicta, ad Sorabos, quae natio magnam Dalmatiae partem obtinere dicitur, fugiendo se contulit, & uno ex ducibus eorum, a quo receptus est, per dolum interfecto, civitatem ejus in suam redegit ditionem. Missis tamen ad exercitum Imperatoris legatis suis, ad ejus praesentiam se velle venire promisit. Saxones interea jussu Imperatoris Castellum quoddam trans Albim, in loco cui Delbende nomen, aedificant, depulsi ex eo Sclavis, qui illum prius occupaverant: praesidiumque Saxonum in eo positum contra incursiones illorum. Imperator hiematum ad Franconofurt profectus est: ibique generali Conventu congregato, necessariaeque & ad utilitatem Orientalium Regni sui finium pertinentiae, more solemnium cum optimatibus, quos ad hoc evocari jusserrat,

rat, tractare curavit. In quo conventu omnium Orientalium Sclavorum (a) hoc est Abotritorum, Soraborum, Wilforum, Behemannorum, Marvanorum, Predeucentorum, & in Pannonia residentium Avarum Legationes cum muneribus ad se missis exceptit. Fuere in eodem conventu & legationes de Nordmannia tam de parte Heriholti, quam filiorum Godefridi.

Anno 823. mense Majo Conventus Franconofarti habitus est, in quo non universæ Franciæ primores, sed de Orientali Francia, atque Saxonia, Bajoaria, Alemania, atque Alemanniæ contermina Burgundia, & regionibus Rheno adjacentibus adesse iussi sunt. In quo inter cæteras barbarorum legationes, quæ vel iussu, vel sua sponte venerunt, duo fratres, Reges videlicet Wilforum, controversiam inter se de Regno habentes, ad Imperatoris præsentiam venerunt. Quorum nomina sunt, Meligastus, & (b) Celedragus. Erant enim filii Liubi Regis Wilforum. Qui licet cum fratribus suis Regnum suum divisum teneret, tamen propterea quod natu major erat, ad eum totius Regni summa pertinebat. Qui ubi commisso cum Orientalibus Abotritis prælio cecidisset, Wilfi filium ejus Meligastum, qui major erat, Regem sibi constituunt. Sed quum is secundum ritum gentis, commissum sibi Regnum parum digne administraret, illo abjecto, juniore fratri regium honorem detulerunt. Quam ob causam ambo ad præsentiam Imperatoris venerunt. Quos quum audisset, & gentis voluntatem proniorem in junioris fratris honorem agnovisset, statuit, ut is delatam sibi a populo suo potestatem haberet. Ambos tamen muneribus donatos, & sacramento firmatos, in patriam remisit. Accusatus est in eodem Placito apud Imperatorem Celedragus Abotritorum Princeps, quod se erga partem Francorum parum fideliter ageret, & ad Imperatoris præsentiam jamdiu venire dissimulasset. Propter quod ad eum Legati directi sunt, cum quibus ille iterum quosdam ex primoribus gentis suæ ad Imperatorem misit, perque illorum verba promissi se

Tota. II.

O

ad

VIII.
Liubus Wilforum
Rex commisso cum
Abotritis prælio
cædit. Meligastus
filium ejus natu
major, a Wilfo
Rex constituitur
& mox ab eisdem
deponitur, ejusque
loco Celedragus
iussu natu minor
sufficitur. Ambo-
bus de Regno con-
tendentibus, & ad
Ludovici præsen-
tiam venientibus,
Ludovicus Regnum
Celedrago con-
firmat. Celedragus
Abotritorum Prin-
ceps ad Ludovicum
accedens, muneri-
bus donatur, & ad
Regnum suum di-
mittitur. Linde-
vicius relictis Sorabis,
in Daciam ad
Liudemulum Bor-
næ avunculum ve-
niens, dolo ipsius
interficitur. Ebo
Rhemorum Ar-
chiepiscopus, mul-
tos ex Danis ad
Christi fidem adducit.

a Jorasi usque ad Septi seu Septiv. Bohemii, Bohemi. Marvani, Moravi.
Predecenti, seu Predeucenti, Pannonia. b Al. Celedragus.

ad proximum hiemis tempus ad illius præsentiam esse venturum . Peracto itaque Placito , & dimissis Proceribus , quum Imperator jam inde digredi statuisset , allatum est ei de interitu Liudewiti , quod relictis Sorabis , quum in Dalmatiam ad Liudemullum Avunculum Bornæ Ducis pervenisset , & aliquantum temporis cum eo moratus fuisset , dolo ipsius esset interfectus . At Ceadragus Abotritorum Princeps pollicitationibus suis fidem adhibens , cum quibusdam primoribus populi sui Compendium venit : dilatique per tot annos adventus sui rationem coram Imperatore non improbabiler reddidit . Qui licet in quibusdam causis culpabilis appareret ; tamen propter merita parentum suorum non solum impunitus , verum muneribus donatus ad Regnum ire permissus est . Venerat & Heriholtus de Nordmannia , auxilium petens contra filios Godefridi , qui eum patria pellere minabantur . Ob ejus causam diligentius explorandam , ad eosdem filios Godefridi Theotharius & Rodtmundus Comites missi fuerunt . Qui causam filiorum Godefridi , & Statum totius Regni Nordmannorum diligenter explorantes , adventum Heriholti præcesserunt , & Imperatori omnia quæ in illis regionibus comperire potuerunt , patefecerunt . Cum quibus Ebo Rhemorum Archiepiscopus , qui consilio Imperatoris & Romani Pontificis auctoritate , prædicandi gratia , ad terminos Danorum accesserat , & ætate præterita multos ex eis ad fidem venientes baptizaverat , regressus est .

IX.

Hunni in Pannonia sub Liudevito a Francis deſcunt post annum 819. At Chrobati, qui sub Heraclo Dalmatiam occupaverant, Porgæ patre & Porgæ ipſo Principatum eorum obtinentibus, ſidem circa annum 841 bello inter filios Ludovici Pii exortito, liberi ac ſuijuncti facti ſunt, Porino illis imperante.

Jam vero ex iis , quæ de Liudewito Pannoniæ Duce hætenus narrata ſunt , quæque Cangius in Familiis Sclavonicis cap. 5. pag. 296. & ſeq. reſert , manifeſtum ſit , Pannoniæ incolæ Avars ſive Hunnos tunc temporis Regi Francorum ſive Imperatori ſubjectos fuiſſe , poſtquam ſcilicet a Carolo M. ſubjugati ſunt : Chrobatos etiam illos , qui e Chrobatis Dalmatiam incolentibus , ſecedentes , in Illyrico & Pannonia ſedes fixerant , eorundem Regum Francorum clientelæ obnoxios ; quamquam poſtea ab iis deſecerunt . Quum enim Franci in Chrobatos ſumma immanitate graſſarentur , Chrobati occiſis , qui ab iis ſubmittebantur , Ducibus , jugum excuſſere . Franci vero miſſis ingentibus in

Chro-

Chrobatos copiis , gesto per septennium bello , tandem a Chrobatis penitus deleti sunt , Cotzili (a) eorum Duce imperfecto . Tum vero liberi ac sui juris facti , missi ad Summum Pontificem nunciis , Christianos ritus petierunt edoceri , sacroque Baptismate donati sunt , quum ii forte ad paganismuni rediissent aut potius Christianam religionem nunquam antea accepissent : qua quidem tempestate Porinus Chrobatorum principatum tenebat , uti narrat Porphyrogenitus Adm. Imp. cap. 30. tametsi , qua hæc peracta sint tempestate , minime dicat . Verum , quum , mortuo Ludovico Pio Imperatore , acre prælium inter filios ipsius Lotharium , Ludovicum , & Carolum ab anno 840. exarsisset , tunc videntur Chrobati , Francis olim subjecti , ab iis descivisse . Et de prælio quidem ad Fontanetum anno 841. VII. Kal. Julii inter Lotharium ex una , & Ludovicum & Carolum ex altera parte commissum , hæc habet Annalista Metensis : " Itaque post hæc Ludovicus Karolo Fratri auxilium laturus in Gallias pergit . Ubi quum convenissent tres fratres in regione Alcedronense , juxta villam Fontaneticam , & de partitione Regni concordare non possent , ferro decernendum decreverunt . In qua pugna ita Francorum vires attenuatae sunt , ac famosa virtus infirmata , ut non modo ad amplificandos Regni terminos , verum etiam nec ad tuendos proprios in posterum sufficerent . " Hinc Helmoldus lib. 1. cap. 4. primum quidem narrat bellum plus quam civile filiorum Ludovici Pii Imperatoris : " Illo siquidem ex hac luce subtracto , orta sunt inestina bella , quatuor scilicet filiis ejus propter Principatum contententibus . Multa itaque inter fratres orta est discordia , bellumque maximum , in quo , ut historiici testantur , omnes Francorum gentes consumptæ sunt . " Tum vero cap. 5. subjungit , fructum belli civilis fuisse eum in Slavia Septentrionali , ut Dani in Germaniam irruerint : " Ea ergo tempestate , qua germanæ discordia maximos bellorum motus & diminutionem

Tom. II.

O 2

,, scilicet

a Cotzili . In vita Ludovici Pii Imp. Tom. 1. Histor. Franc. Scriptor. apud Duchefnium pag. 342. Gostelinus quidem Comes memoratur , sed qui anno 834. cum aliis capitibus plexus est .

33 scisso Imperio parturivit, multos ad rebellionem op-
 33 portunitas temporis adduxit. Inter quos primi vel præ-
 33 cipui Danorum populi, viribus & armis præpotentes,
 33 prius quidem Slavos, itemque Frefones tributis subji-
 33 ciunt. Dehinc classe piratica per Rhenum subvecti,
 33 Coloniam obsederunt: per Albiam Hammenburg fundi-
 33 tus exciderunt. Incluta civitas & recens Ecclesiæ stru-
 33 ctura, tota incendio disperiit. Quin & Nordalbingo-
 33 rum provincia, & quidquid flumini contiguum fuit,
 33 barbarorum direptionibus cecit. Saxonia magno terro-
 33 re concussa est. Sanctus autem Ansharius Hammenbur-
 33 genis Archiepiscopus, & cæteri prædicatores in Sla-
 33 viam sive Daniam destinati, magno persecutionis fervo-
 33 re, sedibus suis pulsi sunt, & usquequaque dispersi,
 33 Pagius autem postquam ad ann. 826. num. 21. Dalmatiam
 33 Græcis olim subjectam Michaële ac Theophilo imperan-
 33 tibus, sui juris factam scripsisset, hæc subjicit de Slavibus,
 33 Dalmatiæ & Illyrici, Francico Imperio subjectis. "Rece-
 33 dentibus itaque ex Adriatico Græcorum classibus, ejus
 33 accolæ Dalmatiæ & Servii sui juris effecti sunt. Quoni-
 33 que non multo post (*idest*, anno 841.) bella civilia
 33 Francorum Imperium debilitassent, Croatiæ, qui eis
 33 parebant, spretis pactis iater duo Imperia initis, sin-
 33 brias dilatare, & Adriaticum infestare cæpere. Ita-
 33 que, sicuti anno 826. (ut inquit Porphyrogenitus in Con-
 33 tinuatione Theophanis) "Omnis Dalmatia (*que nimi-*
 33 *rum Græcis parebat*) sub id tempus a Romano Impe-
 33 rio defecit, sui que omnes juris, ac sibi capita exstite-
 33 runt, quoadusque inclutus ille Basilius Imperium re-
 33 gendum suscepit: tunc enim Romanæ facti sunt ditio-
 33 nis: Ita anno 841. exortis inter Ludovici Pii filios
 33 bellis civilibus, non solum Slavia Septentrionalis a Danis,
 33 Helmoldo teste, occupata est; sed etiam Slavi Dalmatiæ
 33 & Illyrici, & Hunni ipsi in Pannonia, qui Francico pre-
 33 bant Imperio, jugum excussere: ut idem Porphyrogenitus
 33 de Chrobatis scribit cap. 30. Ac proinde initium quidem
 33 defectionis Hunnorum in Pannonia sub Liudewito contigit
 33 temporibus Ludovici Pii ab anno 819. uti supra narratum
 33 est

est ex Eghinhardo , & Annalibus Bertinianis : integra vero Slavorum Chrobatorum rebellio accidit circa annum 841. quando Francorum Regibus inter se digladiantibus , eorum vires attenuatæ sunt , & Chrobati in libertatem sese vindicarent . Joannes Lucius de Regno Dalmatiæ & Croatia lib. 11. cap. 1. Croatorum Duces aliqui (*inquit*) superioriori libro nominati fuerunt, qui Regibus Italiae (*imo, Franciæ*) sub jurisdictione Foro-Julientis Ducis , & Pannoniæ inferioris Præfecti parebant . At Marchia hac limitanea a Ludovico Pio in quatuor Comites. divisa , & exinde debilitata , succedentibus etiam in Imperio Francorum divisionibus , Croatos jugum excussisse constat : quæ quomodo , quandoque evenerit , nemo , præter Porphyrogenitum , memorat ; sed adeo parce ea tradit , temporaque confundit , ut vix quedam distingui possint . Existimat siquidem Lucius , Porphyrogenitum in ea fuisse sententia , ut affirmaret , Croatos , Heraclii tempore , jugum Francorum excussisse , & Baptismum suscepisse . Id vero quam longe a Porphyrogeniti mente distet , jam supra ostendimus , & verba ipsa Porphyrogeniti aperte declarant : qui sub Heraclio quidem scribit , Chrobatos devictis Abarribus Dalmatiam occupasse , principatum eorum tunc obtinente Porgæ patre ; eisdemque Heraclii jussu accersitis Roma Sacerdotibus Baptismum suscepisse , Porgæ post Patrem eis imperante : at vero quum de iisdem Chrobatis subjungit eorum scilicet partem a Chrobatis Dalmatiam incolentibus secedentes , Illyricum & Pannoniam occupasse ; illam vero partem , quæ Pannoniam tenebat , per aliquot annos Francis paruisse , donec ob summam Francorum crudelitatem , facto dissidio , omnibus Francis interfectis , exinde liberi ac sui-juris facti , sacrum Baptisma a Romano Pontifice petierunt , missisque Episcopis baptizati sunt , Principatum tenente Porino ; id , inquam , quum scribit , nullam Heraclii mentionem facit , neque Porgæ Chrobatorum Principis . aut ejus patris : quidquid alii textum Porphyrogeniti non recte intelligentes , dicant , a Porphyrogenito affirmari , Porgæ patrem Porinum fuisse .

Ad Ebonem Danorum Apostolum quod attinet : hic

Juxta

X.

Dani ab Ebone Rhemensis Archiepiscopo anno 844 ad fidem Christi adducti . Danorum , Svecorum , Slavorumque Septentrionalium Apostoli S. Anicetus & Rembertus Episcopi , nec non Monachi Cosbigenfes , Hamburgensis Ecclesiæ , eique sub- jectione Diocesis .

juxta Eginhardum , annò 823. ex Nordmannia , hòc est , Dania , cum Missis Ludovici Imp. rediit , qui consilio Imperatoris & auctoritate Romani Pontificis , prædicandi gratia , ad terminos Danorum accesserat æstate præterita , & multos ex eis ad fidem venientes baptizaverat . Hinc Annalista Fuldenfis ad ann. 822. ait : Ebo Remorum Episcopus genti Nordmannorum evangelizavit verbis Dei . Et Flodoardus lib. 2. cap. 19. sine ullo temporis caractere : Hic Præsul Ebo cum consilio Ludovici Imp. & auctoritate Paschalis Romani Pontificis , prædicandi gratia , ad terminos usque Danorum accessit , ac multos ex eis ad fidem venientes baptizavit : quæ sunt Eginhardi verba . Idipsum Annales Bertiniani ad ann. 823. verbis iisdem ac Eginhardus de Ebone , qui consilio Imperatoris & auctoritate Romani Pontificis , prædicandi gratia , ad terminos Danorum accesserat æstate præterita & multos ex eis ad fidem venientes baptizaverat . Non igitur anno 823. uti Pagius num. 4. autumat , Ebonis missio contigit , sed anno 822. quo anno , æstivo tempore , multos ex Danis baptizasse dicitur . Recitat illud Paschalis Papæ Decretum *super Missione Ebonis* Bollandus ad diem 3. mensis Februarii , quo Sanctus Ansharius Archiepiscopus Hamburgensis , Danorum & Svecorum , Slavorumque Apostolus colitur , sicuti & Mabillonius Sæc. IV. Benedict. Par. 2. apud quos legi potest Vita S. Ansharii . Huic Paschalis Decreto præponitur epistola ejusdem Ansharii , *omnibus Sanctæ Dei Ecclesiæ Præsulibus in Regno dumtaxat Ludovici (a) Regis commanentibus data* . In ea ait Sanctus Præsul : " Nosse
 ,, vos cupio , quia in hoc libello continetur , qualiter
 ,, Ebo Remensis Archiepiscopus divino afflatus spiritu ,
 ,, temporibus domini Ludovici Imp. cum consensu ipsius ,
 ,, ac pene totius Regni ejus Synodi congregatæ , Romam
 ,, adiit , ibique a venerabili Papa Paschali publicam evan-
 ,, gelizandi licentiam in partibus Aquilonis accepit ,, .
 Subjungitur autem apud eundem Bollandum ad 14 Febr.

§. XVI.

^a Cur in Regno dumtaxat Ludovici Regis? nimirum, quia S. Ansharius non ad omnes Franciæ Orientalis & Occidentalis Episcopos scribetur, sed ad illos dumtaxat, qui in Regno Ludovici, hoc est, in Germania, debebant.

§. xvi. pag. 404. Præceptum Ludovici Imperatoris super
 Missione S. Ansharii , anno Imperii Ludovici XXI. Indict.
 xxi. hoc est Chr. 834. in quo ait , ob spem conversionis
 Danorum & Svecorum , sedem Episcopalem instituendam :
 " Karolum enim Magnum , suum genitorem , quum om-
 " nem Saxoniam Ecclesiasticæ religioni subdidisset , jugum-
 " que Christi adusque terminos Danorum atque Slavorum ,
 " corda ferocia ferro perdomans , docuisset ; quumque in-
 " ter has utraq; gentes , Danorum videlicet sive Wan-
 " dalorum , ultimam Saxonix partem situm , & diversis
 " periculis . temporalibus videlicet & spiritualibus in-
 " terjacentem , prospexisset , Pontificalem ibidem Sedem
 " fieri decrevisse trans Albiam , : atque eam ob causam
 " illuc Amalarium Episcopum , & Heridachum Presbyterum
 " misisse . " Nunc autem (*verba ejus sunt de se ipso*)
 " tam propter suprascripta Ecclesiastica lucra in Gentibus
 " demonstrata , quam & propter votum pii genitoris no-
 " stri , nequid ejus studii imperfectum remaneat , statui-
 " mus unacum consensu Ecclesiastico , præfata ultima in
 " regione Saxonica trans Albiam , in loco nuncupato Ham-
 " maburg , cum universa Nordalbingorum provincia , Ec-
 " clesix proprii vigoris constituere Sedem : cui & primum
 " præesse atque solemniter consecrari per manus Drogonis
 " Metensis & summæ Sanctæ Palatinæ dignitatis Præfulis ,
 " Ansharium fecimus Archiepiscopum , astantibus Ar-
 " chiepiscopis Ebone Remensi , Hetti Treverensi , &
 " Otgario Mogontiacensi . &c. " In decreto. Gregorii
 " Papæ IV. apud eund. Bollandum §. xvi. pag. 406. eadem
 " fere de Karolo Magno leguntur. Mox de S. Anshario sub-
 " dit Pontifex : " Nos igitur omnem ibi Deo dignam statu-
 " tam providentiam cognoscentes ; instructi etiam præsen-
 " tia Fratris filiique nostri Ansharii , primi Nordalbingo-
 " rum Episcopi , per manus Drogonis Metensis Episcopi
 " consecrati , sanctum studium magnorum Imperatorum
 " tam præfenti auctoritate , quam etiam Pallii datione ,
 " more prædecessorum nostrorum , roborare decrevimus :
 " quatenus tantæ auctoritate fundatus prædictus filius no-
 " stræ ejusque successores , lucrands plebibus insistentes ,
 " ad-

„ adversus tentationes diaboli validiores existant : ipsam
 „ que filium nostrum jam dictum Anscharium , Legatum
 „ in omnibus circumquaque gentibus Sveonum sive Dano-
 „ rum , nec non etiam Slavorum , vel in cæteris ubicum-
 „ que illis in partibus constitutis , divina pietas ostium
 „ aperuerit , una cum Ebone Remensi Archiepiscopo ,
 „ statuentes , ante corpus & Confessionem S. Petri , pu-
 „ blicam Evangelizandi tribuimus facultatem : ipsaque
 „ Sedem Nordalbingorum , Hammaburg dictam , in ho-
 „ nore Salvatoris sanctæque ejus & intemeratæ genitricis
 „ semper Virginis Mariæ consecratam , Archiepiscopalem
 „ deinceps esse decernimus . „ Sedit Gregorius IV. ab
 „ anno 827. ad 843. cujus decretum confirmat Nicolaus Pa-
 „ pa I. dato Diplomate anno Chr. 858. apud eund. Bolland.
 „ loc. cit. Terminos dictæ Diocæsis Hamburgensis describit
 „ Helmoldus lib. 1. Chron. Slavor. cap. 6. „ Præter hono-
 „ rem Metropolitanæ Sedis , qua omnes nationes seu Re-
 „ gna complectitur Aquilonis , habet utique Hammenbur-
 „ gensis Ecclesia præscriptos terminos suæ Parochiæ , ulti-
 „ mam scilicet partem Saxoniz , quæ est trans Albiam ,
 „ & dicitur Nordalbingia , continens tres populos , Thet-
 „ marsos , Holfatos , Stormarios . Inde extenduntur ter-
 „ mini ad Winithos , eos scilicet , qui dicuntur Vvagiri ,
 „ Obotriti , Kycini , Circipani , & usque ad flumen Pa-
 „ nim , & urbem Dimin . Ibi est locus Hammenburgensis
 „ Ecclesiæ „ . Hæc Vvinithorum , Vvinulorum , ac vicini-
 „ norum Slavorum ditio , sub Ottone I. Imperatore , secu-
 „ lo decimo , fide Christiana imbuta , proprium accepit
 „ Episcopum *Edwardum* , Sede ejus *Aldenburgi* in Vvagrìa
 „ assignata . Huic duo alii Episcopatus seculo undecimo , sub
 „ Henrico III. Imp. Conradi Salici filio , adjuncti , *Meklin-
 „ burgensis* & *Raceburgensis* . Vorum Meklenburgo bellis
 „ Vvinithorum seculo duodecimo deleta , & Aldenburgo
 „ plurimum labefactata , Sedes hæ translatae sunt , prior *Sve-
 „ rinum* , altera *Lubecam* : manseruntque Episcopi harum
 „ trium Dioceseon Archiepiscopis Hamburgensibus seu Bre-
 „ menensibus subjecti , uti in Chronico Helmoldi legitur . Mi-
 „ ratur idem Helmoldus , a SS. Anschario & Remberto , non

majori cura, quam in Danorum Svecorumque conversione, adlaboratum fuisse in dictis Vvinithis Slavis ad fidem Christi revocandis, nec tamen quidquam profecisse. In Actis tamen S. Ansharii num. 21. dicitur, Sanctus Præsul pueros ex gente Slavorum emptos, aut ex captivitate liberatos, in Christiana religione educandos curasse, quorum auxilio in gente illa convertenda postea uteretur. Ita & in Actis S. Remberti ad 1v. Febr. cap. 5. num. 22. de eo legitur: "Præterea legationis suæ officium, quod ad prædicandum Gentibus verbum Dei primitus a decessore suo (S. Anshario) susceptum est, & postmodum sibi successione jure quasi hæreditarium provenit, impigre exequutus est; ipse quidem per se, quoties alia occupationes sinerent, eidem legationi insistens; semper autem constitutos habens Presbyteros, per quos & verbum Dei Gentiles audirent, & solatium captivi Christiani haberent, ad Ecclesias inter ipsos Paganos constitutas, longe ab Ecclesia Sedis suæ, quodque gravissimum erat, marinis discriminibus adendam. Quod enim Rembertus per se non potuit efficere, per suos cooperatores Corbeja novæ Monachos præstitit." Tradit enim (apud eundem Helmoldum) veterum antiqua relatio, temporibus Ludovici secundi (qui ab anno 876. ad 882. regnavit) egressos fuisse de Corveja monachos sanctitate insignes, qui Sclavorum salutem sitientes, impendunt seipso ad subeunda pericula & mortes pro legatione verbi Dei. Peragratisque multis Sclavorum provinciis, pervenerunt ad eos, qui Rani seu Rugiani dicuntur & in corde maris habitant. Hactenus de Slavis Septentrionalibus.

Ad Slavos Hunnosque in Pannonia & Moravia pergo. Circa annum 818. Urolphus Laureacensis Archiepiscopus creatus, perrexit in *Avariam & Moraviam*, ut illarum Provinciarum populos Fide Christiana imbueret. Anno vero 824. vel sequenti, ad Eugenium II. Papam profectus est, & quæ in Avaria & Moravia a se gesta erant, exposuit: ut colligitur ex ipsius Eugenii literis, quæ tom. 7. Conciliorum leguntur. Literæ Eugenii Papæ inscriptæ

Tom. II.

P

sunt,

XI.

Urolphus Hunnos Abates, Moravosque fide Christiana imbuit Laureacensis Archiepiscopus ab Eugenio II. Papa constituitur. Laureacensis, Paraviensis, & Salsburgensis Ecclesiarum status ab anno circiter 818. ad 824.

sunt, *Rathfrido Favianensis Ecclesiæ*; & *Metodio Ecclesiæ Speculi Juliensis*, quæ & *Soriguturenfis*, Ecclesiæ; atque *Aleuvino Nitriaviensis Ecclesiæ*: parique modo *Annoni Vetuariensis Ecclesiæ* Episcopis: simul etiam duobus ducibus, *Tattundo scilicet & Moymaro*, & optimatibus, exercitibusque plebis *Hunniæ*, quæ & *Avaria* dicitur, & *Moraviæ*. In ipsis literis *Eugenius* de *Urolpho* scribit.

„ Is ad Apostolorum limina orationis causa veniens, novam Ecclesiam nostris Apostolicis benedictionibus informandam subnixè commendavit, quam Domino auxiliante catholice gubernandam in vestris partibus suscepit.

„ In quibus etiam quondam Romanorum quoque Gepidarumque ætate, ut lætione certum est, in septem Episcoporum Parochias Antecessores sui jure Metropolitanano obtinuerant Diocesim &c. Quem nos doctissimum divini oraculi ministrum salutis vestræ cognoscentes per omnia necessarium &c. ab hac Sancta Romana Matre Ecclesia, vobisque Rectorem transmisimus, atque in præfatis regionibus *Hunniæ*. quæ & *Avaria* appellatur, sed & *Moraviæ*, Provinciarum quoque *Pannoniæ* sive *Mœsiæ*, Apostolicam vicem nostram, & Diocesim, atque jus Ecclesiasticum exercendi, & usum ac potestatem Antecessorum suorum, videlicet Sanctæ *Lauriacensis* Ecclesiæ Archiepiscoporum, sibi Successoribusque suis, canonica auctoritate, committimus, atque hujus Constitutionis nostræ Decretum subscriptionis Privilegio roboramus. Pallium præterea juxta consuetudinem antiquam Sanctitati suæ dedimus, sicut Prædecessores nostri suis Prædecessoribus concessere &c. Propter vestras autem petitiones super hac re flagitantibus, ad honorem suum nostram Apostolicam vicem & auctoritatem insuper accumulavimus, quod nunquam suis permissum est prioribus &c. Ad perfectam autem & necessariam eruditionis vestræ salutem, ut comperimus, quum non sufficienti pauci, qui modo constituti sunt vobis Episcopi, quia plures sunt adhuc gentilitatis errore ibidem detenti, ad quos propter inopiam Præconum Divini verbi nondum pervenit notitia Christi: idcirco enim, ut

„ ac-

,, accrescat turba fidelium , studeat solertia vestra , pro
 ,, mercede , & remissione peccatorum vestrorum , admi-
 ,, niculum atque juvamen præbere Reverendissimo Urol-
 ,, pho Archiepiscopo , quatenus dudum illi constitutorum
 ,, Episcoporum numerus impleatur . ,, Laureacum , anti-
 ,, qua Noricorum civitas , ad Anasi confluentes in dexteram
 Danubii ripam , Episcopos habuit , imo & Metropolitana
 fuit prioribus Ecclesiæ sæculis ; nam Symmacho Papa , ip-
 so Sexti sæculi initio Ecclesiam Romanam gubernante ,
 Theodorus Laureacensis Archiepiscopus erat , ut patet ex
 ejusdem Symmachi literis à Lambecio tom. 2. Biblioth.
 Cæsar. pag. 650. recitatis , quibus Theodoro Laureacensis
 Ecclesiæ Archiepiscopo Pallium concedit . Verum ob se-
 quuta bella , ab Hunnis seu Avaribus illata , religio Chri-
 stiana in Norico penitus collapsa est . Eam postea insta-
 ravit Sanctus Rudbertus seu Rutupertus , qui illuc ex civi-
 tate Vormatiensi , ubi Episcopus erat , anno 2. Childe-
 berti tertii Francorum Regis , profectus est , exunte
 scilicet seculo septimo . Post Rubertum , Sanctus Bonifa-
 cius Germaniæ Legatus Apostolicus , aliquot Episcopatus
 in Germania instituit , & Sedem Moguntinam in Metro-
 polim erexit : in literis autem ad Zachariam Papam an-
 no 742. datis , testatur , Francos , Orientales nempe , ne-
 que Archiepiscopum habuisse , neque Synodum fecisse , plus
 quam per tempus octoginta annorum : ideoque ab anno
 circiter 660. ad tempus , quo eas (a) literas scribebat : ad-
 eoque Laureacensis Ecclesia eo tempore excisa erat & de-
 structa . Tum regnante Carolo Magno , Colonia eodem
 honore Metropolitanico , ut Moguntia , ornata ; tandem-
 que ejusdem Caroli tempore , anno 798. Urbs *Saltzbur-*
gensis Metropolis erecta , eique subjecti Episcopatus , qui

Tom. II.

P 2

alias

a Carolus tamen à S. Paulo in Geographia sacra de Illyrico occidentali scribit , Vi-
 viloniam , alias Unilonem à Gregorio II. Pontifice anno Chr. 730. Romæ consecratam
 fuisse Archiepiscopum Laureacensem ; anno vero 735. quum Hunni Avares Laureacum
 moruo Hugoberto Bojorum Ducem , funditus excidissent , iussu fuisse ab Utilone
 Hugoberti filio , sedem Petavium (idest Pataviam) transierit . Sic eos Archiepiscopos
 per aliquot annos appellatos fuisse Pontifices Petovianenses , & Archymistas Laureacenses .
 Hæc Carolus ex Buischio . Verum certiora sunt quæ profert , cl. Hanzizius tom. 1. Ger-
 man. sacra de Laureacensi Metropoli cum Episcopatu Pataviensi , & tom. 2. de Archiepi-
 scopatu Salisburgensi seu Juvavensi profert , & nos suo loco ex ipso exhibebimus .

alias metropoli Laureacensi subditi fuerant . Verum quum tres illi Archiepiscopatus amplissimis Germaniæ & Norici regionibus non sufficerent , visum est Romanis Pontificibus , Laureacensem jam a tot annis extinctum in integrum restituere , eique è septem Episcopatibus olim illi subditis , quatuor subdicere , donec alii erigi possent . Extat tom. 9. Concil. pag. 595. Epistola Leonis VII. ad Gerhardum Laureacensem Episcopum , data anno 937. qua ei Pallium mittit : Altera item ejusdem Pontificis Epistola data ,, Regibus , Ducibus , Episcopis , Abbatibus , Comitibus , pari etiam modo Egilolpho Juvavenfis , Isingrimo ,, Ratisponensis , Lantberto Frisingensis , Vvifundo Sebonensis Ecclesiæ , Venerabilibus Episcopis , & cæteris per ,, Galliam , Germaniam , Bavariam , Alemaniam commorantibus . *In ea Leo VII. ait :* Gerhardus Sanctæ Laureacensis Ecclesiæ Archiepiscopus , causa orationis ad ,, limina veniens Apostolorum , nostram Apostolicam præsentiam visitare , & benedictionis gratiam à nobis percipere sollicitè studuit &c. De quibus ergo Apostolicam ,, Sedem consuluit , & qualia nos ei responsa dedimus , ,, per hos nostros apices vobis intimare curamus . ,, Et postquam ad Gerhardi Consultationem singillatim respondit , subdit : ,, Præter hæc Eberhardo Duci Bavariorum nostra auctoritate injungimus , ut præfato Gerhardo Archiepiscopo in omnibus auxilium præstet . ,, Quum vero orta esset dissensio inter eundem Gerhardum Archiepiscopum Laureacensem & inter Archiepiscopum Salisburgensem , ob susceptum in una Provincia ab utroque Pallium , Agapitus II. Papa anno 952. hanc dedit Epistolam ad eundem *Gerhardum Laureacensem Archiepiscopum* (apud Lambec. tom. 2. Bibl. Cæsar. pag. 651. & Labb. tom. 9. Concil. pag. 629.) in qua hæc habet : ,, Laureacensem Urbem antiquitus Metropolitanam fore , & Archiepiscopi sedem , ,, cui Sanctitas tua præesse dignoscitur , sicut in Privilegiis ad nos usque à te directis legimus : ita quoque inventis quibusdam exemplariis chartæ vetustate admodum attritis , in Archivo Sancti Petri reperimus . Hanc ,, etiam in exordio nascentis Ecclesiæ & immanissima
 ,, Chri-

„ Christianorum persecutione , a doctoribus istius Sedis
 „ Catholicæ Fidei novimus rudimenta percepisse , &
 „ exinde a succedentibus Prædicatoribus in Superioris at-
 „ que Inferioris Pannoniæ Provincias ejusdem Fidei ema-
 „ nasse gratiam: Quibus etiam duabus Provinciis, illarumque
 „ Pontificibus , uique ad tempora Hunnorum , non alius ,
 „ quam Sanctæ Laureacensis præfuit Archiepiscopus ; quo-
 „ rum barbarica feritas non solum prædictam Laureacen-
 „ sem civitatem ; verum etiam in circuitu adjacentes re-
 „ giones depopulavit , atque funditus desolavit . Inde
 „ quidem contigit , ut Episcopi hac necessitate compulsi ,
 „ Sede illa deserta , atque alio translata , simul etiam Ar-
 „ chiepiscopalem ipsius Sedis desererent honorem. Moder-
 „ nis autem, nec multum retro elapsis temporibus, vacante
 „ ab Apostolico Vicario Bavariorum Regno, Arno primus
 „ Sanctæ Salzburgenis Ecclesiæ subrogatur Archiepisco-
 „ pus. Hæc testatur anno fæmoralis sacri scrinii historia. „
 „ Utque omnis dissensio inter utrumque Archiepiscopum tol-
 „ latur , subdit Pontifex : " Distribuire atque determinare
 „ ita vobis Parochias , bonum & pacificum æstimamus ;
 „ ut divisis duabus Noricæ regionis Provinciis , Heroldo
 „ Archiepiscopo (*scil. Salzburgenfi*) Occidentalis Panno-
 „ niæ cura committatur & custodia ; Tibi autem, successo-
 „ ribusque tuis , propter emeritam antiquitatem S. Lau-
 „ reacensis Ecclesiæ , cui jure juniorum reverentia assur-
 „ git , in benedictionis & Sedis ordine prælatas atque
 „ præpositus , providentiam Orientalis Pannoniæ , regio-
 „ nemque Avarorum atque Maharorum (*hæc est , Mora-*
 „ *vorum*) sed & Sclavorum , qui modo Christiani , vel
 „ adhuc per Baptisma Christo lucrandi sunt , circumqua-
 „ que manentium , credimus , nostramque Apostolicam
 „ vicem in illis partibus prædicandi , & pro arbitrio ve-
 „ stro , ubi opus est , Episcopos constituendi , omniaque
 „ disponere atque ordinare tali auctoritate atque po-
 „ testate delegamus , ac si ipsi præsentem assuissemus . „
 „ Hanc Agapiti 11. Papæ Epistolam quum Pagius ad ann.
 „ 818. num 5. recitasset , eandemque ad ann. 952. num. 5.
 „ & 6. iterum protulisset , subjungit ad ann. 824. num. 18. de
 Ar-

Archiepiscopatu Laureacensi : " Urolpho circa annum 837.
 ,, demortuo , suppressum est Laureacensis Archiepiscopi
 ,, nomen; Dioceses Laureacensis ac Pataviensis iterum si-
 ,, mul , sicuti ante hanc novam erectionem fuerant , uni-
 ,, tæ sunt , & in unam Provinciam coaluerunt Salisburgen-
 ,, sis & Laureacensis Metropoles , usque ad Leonem vii.
 ,, Papam . ,, Idem ad annum 739. ex Willibaldo in Vita
 S. Bonifacii cap. 3. loquens de iis , quæ vir Sanctus egit in
 Germania post suam tertiam profectionem Romanam , hæc
 ,, habet : " Provinciam Bajoariorum , Odilone Duce consen-
 ,, tente , in quatuor divisit Parochias , quatuorque his
 ,, partibus præsidere fecit Episcopos , quos ordinatione
 ,, scilicet facta in Episcopatus gradum sublevavit . Quo-
 ,, rum primus nomine Joannes Ecclesiæ in oppido quod di-
 ,, citur Salzburg , Episcopatus Cathedram suscepit : se-
 ,, cundus Erembercht , qui Frlingensis Ecclesiæ super spe-
 ,, culatoris tenuit principatum : tertius Goibaldus , qui
 ,, Ecclesiæ civitatis Regiæ (*Ratisponæ*) Pastorale excu-
 ,, bitoris subiit magisterium : quartus Vivilo , qui super
 ,, Pataviensem Ecclesiam sacræ indagationis obtinuit digni-
 ,, tatem . ,, Gregorius III. hanc institutionem confirmavit
 literis a Baroribus ad eundem annum 739. recitatis . Vivilo
 seu Vivolus uno aut altero ante anno a Gregorio Papa III.
 Episcopus consecratus fuerat; sed nulli certæ Sedi addictus .
 Hinc Othlonus lib. 1. cap. 31. " Vivolus quoque a Præsu-
 ,, le Apostolico jam ordinatus , Patavienti Ecclesiæ præla-
 ,, tus est ; sed ejus Parochia , quæ quarta erat , a Sancto
 ,, Bonifacio , sicut cætera , dividebatur : ,, idest certi
 termini ei præfixi sunt . Ex quo Laureacum ab Hunnis
 circa annum 568. excisum est , usque ad S. Bonifacium ,
 nec Laureaci , nec Patavii , Episcopi ordinarii fuere , sed
 per hæc tempora , idest anno 739. Episcopatus Patavientis
 erectus fuit , & Sedes Laureacensis cum illo conjuncta ;
 qui vero Ecclesiis Laureacensi ac Patavienti simul junctis
 præerat Antistes , Metropolitanam titulo non gaudebat ; nec
 ante Arnonem anno 798. Metropolitanam Salisburgensem re-
 nunciatum , aliquis in Bajoaria fuit hac dignitate exorna-
 tus . Primus itaque rellituz Laureacensi Metropoli an. 824.

præ-

præfuit Urolphus: tum post ejus obitum suppressa ea dignitas usque ad ann. 937. quo Leo VII. Gerhardum Pallio donavit. Causa vero ejus suppressionis fuit non modo Sclavorum Hunnorumque in Pannonia habitantium reliquæ a Christiana fide alienæ, sed etiam nova Ungarorum in Pannoniam irruptio, quæ primum contigit anno 889. teste Annalista Metensi: " Anno (*inquit*) Dom. Incarn. 889. gens Hungarorum ferocissima & omni bellua crudelior, retro ante seculis inaudita, quia nec nominata, a Scythicis regnis & a paludibus, quas Tanais sua refusione in immensum porrigit, effusa est. *Et mox*. Et primo quidem Pannoniorum & Avarum solitudines pererrantes, venatu ac piscatione victum quotidianum quaritant. Deinde Karantanorum; Marahensium, ac Bulgarum fines crebris impulsione infestationibus erumpunt. Et continuator Freherianus Annalists Fuldenfis ad an. 902. Bajoarii per Boëmanniam ipsis secum assumptis, regnum Marahavorum cuncti per tres hebdomadas devastantes irruerunt. Tandem cum omni prosperitate domum reversi sunt. Interim vero Avari qui dicuntur Ungari, tota devastata Italia, ita ut occisis Episcopis, quamplurimi Italici contra eos depellere nolentes, in uno prælio una die ceciderint xx. millia. Ipsi namque eadem via, qua intraverunt Pannoniam, & maxima parte devastantes, regressi sunt. Missos illorum sub dolo ad Bajoarios pacem optando, regionem videlicet ad explorandum, transviferunt. . . . Igitur ex improvise manu valida, maximo exercitu, ultra Anseum fluvium Regnum Bajovvaricum hostiliter invaserunt, ita ut per 50. milliaria in longum & in transversum igne & gladio cuncta cædendo & devastando jam una die prostraverint. . . . Interim vero quædam pars de exercitu illorum de aquilonari parte Danubii fluminis partem illam devastando, prorupere. Quod ut Luitpoldo Comiti compertum foret, moleste hoc patientem ferens, contra exisse cum quibusdam primoribus Bajovvariorum, uno tantum Euchario Patavienfis Sedis Episcopo comitante, ultra Danubium eos insequendum se transposuit &c. Eodem anno 900. Theotmarus Salis-

bur-

burgensis Archiepiscopus & alii Episcopi Bajoariz in Epistola ad Joannem IX. Papatu data, quæ Tom. 9. Concil. p. 498. legitur, conqueruntur, quod Joannes IX. *Wichingum*, seu *Wichinum* Episcopum Moravorum, Nitriæ residentem, in Episcopatum *Pataviensem* transfulisset, & ex uno Episcopatu Pataviensi, quinque fecisset. *Venerunt* (inquiunt) *de latere vestro tres Episcopi, videlicet Joannes Archiepiscopus, Benedictus & Daniel Episcopi, in terram Sclavorum, qui Maraci* (idest Moravi) *dicuntur, quæ Regibus nostris, & populo nostro, nobis quoque cum habitatoribus suis subacta fuerat, tam in cultu Christianæ religionis, quam in tributo substantiæ secularis, quia exinde primum imbuti.* Et paulo post. *Intrantes prædicti Episcopi in nomine vestro, ipsi dixerunt, ordinaverunt in uno eodemque Episcopatu, unum Archiepiscopum (si tamen in alterius Episcopatu Archiepiscopiam esse potest) & tres Suffraganeos ejus Episcopos, in cujus fuerunt dioecesi. Paucis interpositis. Antecessor vester (nempe Joannes VIII.) Zventibaldo Duce imperante, Voichingum consecravit Episcopum, & nequaquam in illum Pataviensem Episcopatum eum transfudit, sed in quandam Neophytam gentem, quam ipse Dux domuit bello, & ex paganis Christianos esse patavit. Demum rogant Pontificem, ut ex uno Episcopatu, quinque non fiant, neve Moravis fidem aliquam adhibeat. Continuator Freherianus ad ann. 895. ait: *Engilmarus Pataviensis Episcopus obiit, in cujus locum Voichingus quidam Alamannus contra instituta Patrum, prius Marabunensis ab Apostolico* (idest, Joanne VIII. anno 880. Nitriensis Episcopus creatus:) *designatus Episcopus, Rege concedente successit. Sed non multo post a Deotmario Archiepiscopo, nempe Salisburgensi, cæterisque Suffraganeis suis, contra voluntatem Regis, Canonicali judicio abjectus, ac Richardus ad eandem Sedem Episcopus in id ipsum tempus ordinatus est. Qui hic dicitur Richardus, & supra apud eundem Freherianum continuatorem Eubarius, Pataviensis Episcopus, idem appellatur Richardus in litteris Deotmari sive Theotmari, Salisburgensis Archiepiscopi, & Suffraganeorum ejus ad Joannem IX. Papatu. Ex quibus colligitur, suppresso Lauriacensi per ea ten-**

tempora Patavienſem extitiffe Epifcopatum, Metropolitanò tamen Salisburgenſi ſubjectum . Verum ſub Geiſa , Sancti Stephani Hungarorum Regis patre , quum Hungari ad Chriſtianam fidem amplectendam eſſent diſpoſiti, *Pilirinus* ſeu *Piligrinus* anno 971. electus Laureacenſis Antilles , anno 974. a Benedicò VII. Pallium obtinens , ejus Eccleſiæ Privilegia in integrum reſtituit . Pilirini Epiftoſam ad Benedicò VII. datam refert Lambecius lib. 2. Bibl. Caſar. pag. 641. in qua ait : *Quia a Neophyſta Ungrorum gente huc (Romam) ire prohibeor , apud quam federe pacto , ſub occaſione pacis fiduciam ſumſimus operum exercere prædicationis . Cujus enim terror gentis ex longo tempore etiam aliarum provinciarum prædicatoribus mea Diœceſis hæſtenuſ aditum clauſit , ad quas nihilominus præſentis opportunitas temporis ire me vocavit . Quibus Deus omnipotens, qui ſolita ſua pietate ſemper diſperſa congregat, opere dignatus eſt januam cordis ſui diu clauſam , ut diſciſſo celamine duritiæ ſuæ depoſitaque ſerina crudelitate , levi jugo Domini colla ſubmittant . A qua ergo præſata Ungrorum gente multis precibus ipſe invitabar venire , aut miſſos meos in opus Evangelii illuc dirigere, ad hos dum tranſmitterem ſatis idoneos viros ex Monachis , Canonicisque Presbyteros , atque de ſingulis Eccleſiaſticis gradibus Clericos , & vita & omni converſatione illorum ſic ordinata , quemadmodum in Geſtis Anglorum didici, tantum divina gratia ſais inſtitutionibus fructum ſtatim miniſtravit , ut ex iſdem nobilioribus Ungriſ utriuſque ſexus Catholica fide imbutos , atque ſacro lavacro ablutos , circiter quinque millia lucrarentur . Chriſtiani autem , quorum major populi pars eſt , qui ex omni parte mundi illuc trahi ſunt captivi , quibus nunquam ſoboles ſuas licuit niſi ſurtive Domino conſecrare , modo certatim nullo obſtante timore offerunt eas baptizare , & gratulantur omnes tamquam de peregrinatione ſua in patriam redueſſi , quod Chriſtiano modo Oratoria audent conſtruere , & licentia percepta linguam ligatam in laudem Salvatoris præſumunt ſolvere . Ipſi enim barbari , mira omnipotentis Dei operante clementia , quorum licet adhuc gentilitate ſunt quidam detenti*

*nullo tamen ex illorum subditis vetant baptizari, nec Sacerdotibus invident quocumque libet proficisci, sed ita concordantes sunt Pagani cum Christianis, tantumque ad invicem habent familiaritatem, ut illic Isaiæ videatur impleri Prophetæ: Lupus & agnus pascentur simul, leo & bos comedent paleas. Factum est ergo, ut pene cuncta Ungrorum natio sit prona ad percipiendam fidem sanctam. Sed & alia Sclavorum provinciæ ad credendum promptæ: & est ibi messis quidem multa, operarii autem pauci. Unde quoque visum est iam necessarium esse, quatenus sanctitas vestra illic aliquos jubeat ordinari Episcopos, quia & quondam Romanorum Gepidarumque tempore proprios septem Antistes eadem Orientalis Pannonia habuit, & Moesia, nec Sanctæ Laureacensi, cui ego indignus ministro, Ecclesiæ subiectos, quorum etiam quatuor, usque dum Ungri Regnum Bavaricum invaserunt (quod anno 900. contigit) sicut presentis cognitum est ætati, in Moravia manserunt. Quod nimium grave ac valde onerosum est mihi, ut tot Pontificii Parochias solus prædicando circumeam, quibus necessitate, & adjutorii inopia cogor nunquam meam subtrahere presentiam. Ecce, Dominorum amantissime, injusmodi Ecclesiasticis mancipatus officii detineor: & ni fecissem moram sepe dictæ gentis conversioni, ire & proserni ad vestræ sanctitatis vestigia non discessissem. Hactenus Pilirinus. Petit postea, ut sibi Pallium, quod sui Prædecessores accipere soliti erant, dirigere dignetur, & confirmari sibi commissam populi gubernationem. Annuit Benedictus VII. Pontifex Maximus, deditque Literas inscriptas. "Hrotberto S. Moguntinæ Ecclesiæ, & Diotrico
 33 S. Trevirensis Ecclesiæ, atque Adalberto S. Migdabur-
 33 gensis Ecclesiæ: parique modo Gereoni S. Colonien-
 33 Ecclesiæ, atque Friderico S. Juvaven-
 33 Adaldago S. Bremen-
 33 Ecclesiæ, Archiepiscopis; pariterque
 33 Domino nostro Ottoni gloriosissimo Imp. Augusto, atque
 33 nepoti suo Heinrico præcellentissimo Duci Bavariorum,
 33 caterisque omnibus Episcopis, & Abbatibus, Ducibus at-
 33 que Comitibus Galliæ atque Germaniæ. In iis asserit
 Pontifex, Piligrinum duos ad se misisse Presbyteros, &*

Lau-

Lauriacensis Ecclesiæ Privilegia, in quibus continebatur,
 ,, quod ætate B. Symmachi [*anno 514. demortui*] hujus
 ,, alme Sedis Præfulis, præfata sancta Lauriacensis ha-
 ,, beretur Ecclesia Metropolis: & in quantum tam exinde,
 ,, quam etiam de passionibus beatorum martyrum, qui
 ,, illic plures in tempore persecutionis pro fide Christi va-
 ,, riis sunt tormentis multati, colligere possumus, ex
 ,, omnibus Ecclesiarum Diocesisbus Pannoniæ, hæc anti-
 ,, quitate & Archiepiscopii dignitate esse primitiva credi-
 ,, tur; quæ jam multis retroactis temporibus ex vicino-
 ,, rum frequenti populatione Barbarorum deserta & in fo-
 ,, litudinem redacta, nullum Christianæ professionis habi-
 ,, tatorum meminit, usque dum invictissimus (a) Augu-
 ,, stus, & pater patriæ, genitor quippe Pii (*scilicet Or-*
 ,, *tonis II.*) Imperatoris nostri [quem adhuc superesse &
 ,, diu dominari mundus exoptat] bellico trophæo eorum
 ,, vires retulit: (*anno nempe 955.*) Nunc autem, quam
 ,, ob rem vocibus exultantibus in laudem Omnipotentis
 ,, Dei erumpimus, non solum Sancta Dei Lauriacensis Ec-
 ,, clesia, hostium cessante terrore cum accolis suis pace
 ,, & tranquillitate potitur; verum etiam ipsi dudum ini-
 ,, mici, illum, quem persecuti sunt more gentili, jam
 ,, jam Christum baptizati profitentur, & sacerdotes modo
 ,, habere desiderant, ac, prout scire rudes potuere, ve-
 ,, nerantur, & Ecclesias quasdam in sua terra, quas pa-
 ,, tres incendio delerunt, posterius restaurare videntur.
 ,, Hæc ergo suadente ratione, quod prænominati Sanctæ
 ,, Lauriacensis Ecclesiæ Archiepiscopi postulatio antiqua,
 ,, Apostolica auctoritate commendatur, & præterea quod,
 ,, quum justum esset, pariterque utile etiam visum est,
 ,, ut ad fructificandas Deo gentes ex novitiis cultoribus fi-
 ,, dei Ungrorum atque Maravorum, sive etiam alijs mul-
 ,, tis Sclavorum suæ Parochiæ finitimis, illic ordinatis
 ,, Episcopis, secundum quod antiquitus dispositi erant,
 ,, eis hunc constitueremus Archiepiscopum. Quoniam au-
 ,, tem Saltzburgenfis Ecclesia Metropolis abusa est subje-

Tom. II.

Q 2

ctio-

22 tione Sanctæ Lauriacensis Ecclesiæ, Pontificii oblite-
 23 rata & attenuata sua dignitate ex devastatione Barbaro-
 24 rum, quam propterea perceptis Apostolicis Privilegiis
 25 nequaquam patimur privari, quum & priora sint Saltz-
 26 burgenfibus, & ideo auctoritativa, quæ conditio tes-
 27 timoni etiam apud secularia judicia viget & pravalet.
 28 *Et paucis interpositis.* Sicut modernis temporibus San-
 29 ctæ memoriæ Agapitus Papa (*hujus nominis II. cujus*
 30 *litteras supra retulimus:*) terminos earundem Paro-
 31 chiarum abinvicem distinxit; sic & ipsi diffinimus, ita
 32 quoque ut sancta Saltzburgenfis Ecclesia Superioris Pan-
 33 noniæ Episcopus habeat Suffraganeos, quibus usque huc
 34 sui Pontifices præesse videbantur cum tanta talique
 35 Dioecesi, quali hætenus in Inferiori sunt Pannonia.
 36 Sancta autem Lauriacensis Ecclesia in Inferioris Panno-
 37 niæ atque Moesiæ regiones, quarum provinciæ sunt
 38 Avaria atque Maravia, in quibus septem Episcoporum
 39 Parochiæ antiquis temporibus continebantur, & suique
 40 Antistites Archiepiscopalem deinceps potestatem cum
 41 tanta talique Dioecesi, quali hætenus in Superiori usi
 42 sunt Pannonia, . Utraque hæc epistola, tam Pilirini
 43 scilicet Archiepiscopi Laureacensis, quam Benedicti VII.
 44 Papæ, Tom. 9. Concil. pag. 719. recitatur; eas autem
 45 anno 977. scriptas, contendit Pagius ad ann. 979. num. 9.
 46 *quum ibidem* (hoc est, Bibl. Cæsar. lib. 2. pag. 64. & seqq.)
 47 *referat Lambecius Epitomen Diplomatis ab Ottone II. emi-ssi,*
 48 *quo is Metropolitanam Ecclesiæ Lauriacensis dignita-*
 49 *tem confirmavit literis, in quibus dicitur: Datum III.*
 50 *Nonas Octobris anno Domini 977. Indict. 41. anno Regni*
 51 *Domini Ottonis Imperatoris Augusti 17. Actum in civitate*
 52 *Ratisbona.* Porro Pilirinus fuit ultimus Laureacensium
 53 Archiepiscoporum: qui enim ei anno 992. secundum Anti-
 54 quum manuscriptum Bibliothecæ Cæsareæ (sive anno 991.
 55 secundum Hundium in Metropoli Salsburgenfi) successit,
 56 non jam amplius *Laureacensis* fuit *Archiepiscopus*, sed so-
 57 lum *Episcopus Passaviensis*, idest, Pataviensis, & tam ipse,
 58 quam ejus successores deinceps caruerunt Archiepiscopali
 59 Pallio, inquit idem Lambecius. G. i. s. a. vero, qui hoc
 60 tem-

tempore apud Hungaros regnabat, mite ingenium fortitus erat, cujus filium *Stephanum*; ac postea in regno successorem, baptizavit Sanctus Adalbertus Pragensis Episcopus, de quo secundus Auctor vitæ hujus Antilitis loquens, asserit illum, postquam in Episcopatum Pragensem restitutus fuit, quod anno 994. contigit, Hungaros a religione Christiana alienos non invenisse: *Non tacendum, (inquit) quod juxta positis Ungaris nunc nuncios suos misit, nunc seipsum obtulit: quibus etiam ab errore suo parum mutatis umbram Christianitatis impressit.*

Ad Ludovici Pii tempora redeo. Anno 824. Rex Bulgarorum (a) Omortag, velut patris faciendæ gratia, Legatos cum literis ad Imperatorem misit. Quod ille quum audisset, ac literas quæ allatæ fuerant legisset, rei novitate non immerito permotus, ad explorandum diligentius insolitæ, & nunquam prius in Franciam venientis Legationis causam, Michelinum quendam (al. Michelium) de Bajoaria cum ipsi Legatis ad memoratum Regem Bulgarorum direxit. Aquisgrani autem quum Natalem Domini celebrasset, allatum est ei, quod Legati Bulgarorum Regis essent in Bajoaria. Quibus obviam mittens, ipsos usque ad tempus congruum ibidem manere præcepit. Cæterum Legatos Abotritorum, qui vulgo Prædenecenti vocantur, & contemini Bulgaris, Daciam Danubio adjacentem incolunt, qui & ipsi adventare nunciabantur, illico venire permisit. Qui quum a Bulgaris inique infestari se quererentur, & contra eos auxilium sibi fieri depopulerent, domum ire, atque iterum ad tempus Bulgarorum Legatis constitutum redire jussi sunt. Anno 825. celebrato Paschate Imperator Noviomagum profectus, Legatos Bulgarorum circa medium Majum Aquisgrani venire præcepit. Ibi Bulgaricam Legationem audivit. Erat enim de terminis ac finibus inter Bulgaros ac Francos constituendis. Imperator vero audita Bulgarorum Legatione, per eisdem qui ad eum missi fuerant Legatos

Regi

^a *Mortagan*, appellatur Porphyrogenito in Basilii Avi vita. Alii *Mortagon* dicunt. Nullus dubito, quin patrio idiomate dictus sit *Morad chan*, id est, *Moradas Princeps*: live *Morat Princeps*: nam litera *D* ab Hænnis, Persis, Turcis, in *T* commutatur. Hinc *Morad* Turcorum Othomanicus Princeps, corrupte *Amurathes* appellatur solet.

XII.

Mortagon Rex Bulgarorum de finibus inter Bulgarios & Francos constitutis cum Ludovico Pio Rex Legatos misit. Abotriti, qui Prædenecenti vocantur & contemini Bulgaris, Daciam Danubio adjacentem incolunt, apud eundem Ludovicum per Legatos que runtur, quod a Bulgaris injure infestarentur.

XIII.

Mæragon Rex
 Bulgætorum inori-
 tur. Baldericus &
 Gerholtus Avarici,
 sive Pannonici lini-
 tis custodes. Cead-
 ragus Abotritori-
 rum, & Tunglo
 Soraborum princi-
 pes, detractionis ac-
 cusantur. Heriholtus
 cum uxore, & ma-
 gna Danorum mul-
 titudine baptizatur.
 Ceadragus & Tun-
 glo abieci, dimit-
 tuntur. Heriholtus
 a Danis periturus
 Bulgæti Sclavos
 Pannoniæ sibi sub-
 jicentes, Bulgæci-
 cos eis Rectores
 constituunt.

Regi eorum missis literis, prout videbatur, respondit. Anno 826. quum Regi Bulgarorum legati sui quid egissent renunciallent, iterum eum quem primo miserat ad Imperatorem cum literis remisit: rogans ut sine mora terminorum definitio fieret, vel si hoc non placeret, suos quisque terminos sine pacis fœdere tuerentur. Cui Imperator, quia fama erat Bulgarorum Regem a suo quodam optimato aut Regno pulsam aut interfectum, respondere distulit. Illo vero exspectare jussu, propter famæ certitudinem comperiendam, Bertricum Palatii Comitem ad Baldericum, & Gerholtum Comites, & Avarici limitis custodes in Carantanorum provinciam misit. Qui quum reversus, nihil certi super iis, quæ fama vulgaverat, reportasset, Imperator Legatum ad se vocatum sine literis remeare fecit. Circa Kal. Junii idem Imperator ad Ingelheim venit: habitoque ibi conventu, Legati filiorum Godefridi Regis Danorum pacis ac fœderis causa missi adfuerunt: & de Sclavorum regionibus quidam Abotritorum principes Ceadragum Ducem suum accusantes: accusabatur & Tunglo unus de Soraborum primoribus, quod & ipse dicto audiens non esset: quorum utrique denunciatum est, quod si medio Octobri ad Imperatoris generalem conventum venire distulerint, condignas perfidiæ suæ pœnas esse daturos. Eodem tempore Heriholtus cum uxore & magna Danorum multitudine, Moguntiaci apud Sanctum Albanum, cum iis quos secum adduxit, baptizatus est: multisque muneribus ab Imperatore donatus, per Frisiam qua venerat via reversus est. In qua provincia Comitatus qui Rhiustri vocatur, eidem datus est, ut in eum se tantum rebus suis, si necessitas exigeres, recipere posset. [a] Assuerunt & in eodem conventu Baldericus & Gerholtus Comites, ac Pannonici Limitis Præsæti, & adhuc de motu Bulgarorum adversus nos (idest *Francos*) nihil se sentire posse testati sunt. In Ingelheim medio

Ost-

[a] Vita Ludovici Pii ad ann. 826. Interea quum Baldericus, & Geroltus, ecclesiæ Pannoniarum custodes finium adessent, adduxit Baldericus domino Imperatori Presbyterum quendam, nomine Gregorium, bonæ vitæ hominem, qui dicerent, organum miore Græcorum posse componere. Annalista Fuldenis ad eund. ann. *Georgius* quidam Presbyter de Venetia, cum Balderico comite Forojulienti veniens, organum hydraulicum Aquilgrani fecit. Ita & Bertinianus.

Octobri conventu habito, Ceadragum Abotritorum Ducem, nec non & Tunglonem, qui apud eum perfidia accusabantur, Imperator audivit. Et Tunglonem quidem, accepto ab eo filio ejus obside, domum redire permisit: Ceadragum vero ceteris Abotritis dimissis secum retinuit, missisque ad populum Abotritorum legatis, si eum sibi vulgus regnare vellet, perquirere jussit. Quumque legati, quos ad Abotritos miserat, reversi nunciallent variam gentis illius super Rege suo recipiendo sententiam, optimos tamen ac præstantissimos quosque de illius receptione concordare; acceptis ab eo, quos imperaverat obsidibus, in regnum suum eum fecit restitui.

Anno 827. Reges Danorum, filii scilicet Godefridi, Heriholtum de consortio Regni ejicientes, Nordmannorum finibus excedere compulerunt. Bulgari quoque Sclavos in Pannonia sedentes, misso per Dravum navali exercitu, ferro & igne vastaverunt: & expulsis eorum Ducibus, Bulgaricos eis Rectores constituerunt. Qui *Omortogo* seu *Mutragoni* Bulgarorum Regi successit *Uludimirus*, Crumi ex filio nepos, scenseri debet, sub quo Bulgari in Superiorem Pannoniam irrupere. Vide Cangium in Familiis Sclavonicis cap. 6. p. 3 10.

Anno 828. Baldeicus Dux Forojulianensis, quum propter ejus ignaviam Bulgari fines Pannonia superibris impune vastassent, honoribus privatus, & Marcha inter quatuor Comites divisa est. Quum vero in confinibus Nordmannorum tam de fœdere inter illos & Francos confirmando, quam de Heriholti rebus tractandum esset, & ad hoc pene totius Saxonie Comites simul cum Marchionibus Aquasgrani convenissent, Heriholtus rerum gerendarum nimis cupidus, conditam & per obsides firmatam pacem rupit, incensus ac direptis aliquot Nordmannorum villis. Quod audientes filii Godefridi, contractis subito copiis ad Marcham veniunt, & nostros (*Francos*) in ripa Egidore fluminis sedentes, ac nihil tale opinantes, transito flumine, adorti, castris exuunt, eisque in fugam actis, cuncta diripiunt, ac se cum omnibus copiis suis in sua castra recipiunt. Deinde inuito consilio ut ultionem hujus facti prævenirent, missa legatione ad Imperatorem, quam inviti & quanta necessitate coacti id facerent, exposuerunt: se ta-

XIV.

Quum Bulgari fines Pannonie superioris vastassent, Balderico Forojulianensi Duce honoribus privato, Marcha illa a Ludovico Pio anno 818. in quatuor comites dividitur. Heriholto in Danorum fines invadente, Duci trajecto Albi, Francos adorti cuncta vastant: mox de pace cum Imp. tractant.

men.

men ad satisfactionem esse paratos, & hoc in Imperatoris esse arbitrio, quatenus ita fieret emendatum, ut de reliquo inter partes pax firma maneret.

XV.
Ludovicus juvenis
contra Bulgarios
mittitur. Ludovicus
Pius Legationes
plurimas audit, &
dimittit.

Anno 829. Aquisgranii Imperator nuncium accepit, Nordmannos velle Transalbinam Saxoniam regionem invadere, atque exercitum qui hoc facturus esset, nostris (Francorum) finibus appropinquare. Quo nuncio commotus, misit in omnes Franciam regiones, & iussit, ut summa festinatione tota populi sui multitudo in Saxoniam veniret. Sed ubi vanam esse compererat, quæ de Nordmannis fama dispersa erat, sicut constituerat, medio Augusto Vvormatiam venit. Ibiq; habito generali conventu, & oblata sibi dona suscepit, & Legationes plurimas audivit & absolvit.

Hucusque Annales, qui vulgo Eginhardo tribuuntur: ac proinde eos sub Eginhardi nomine supra laudavi. Quæ sequuntur, ex Bertinianis, Metensibus, Fuldensibus, aliisque Annalistis desumpta sunt.

Anno 829. Fuldensis. *Bulgari navibus per Dravum fluvium venientes, quosdam villas nostrorum flumini vicinas incenderunt.* Et supra ad an. 828. *Lotharius cum exercitu ad Marcham Hispanicam missus est: similiter & Ludovicus juvenis contra Bulgarios.*

XVI.
Legati Saraceno-
rum, Danorum, &
Sclavorum ad Lu-
dovicum Pium,
missi.

Anno 831. Bertinianus. Imperator [Ludovicus Pius] peracto Placito, Lotharium in Italiam, Pippinum in Aquitaniam, Ludovicum in Bajoariam ire permisit. Ipse autem circa Calendas Maii ad Ingulenheim veniens, Lotharium illic ad se venientem honorifice suscepit. Hi quoque, qui in-exilium missi fuerant, adducti & absoluti, gratiamque domini Imperatoris adepti sunt. Tertium vero generale Placitum in Theodonis Villa habuit: ibique ad eum legati Amiralnum enim inde perfide venientes, pacem petiverunt: qua mox impetrata, reversi sunt: nec non missi Danorum eadem exorantes venerunt: & scedere firmato, ad propria repedarunt. Multaque legationes Sclavorum ad eum venientes, audita, disposita & absoluta sunt. In vita Ludovici Pii apud Duchesne, Tom. 2. p. 308. ad ann. 831. Porro autumnali tempore in Theodonis Villam convenire generaliter suam pepulum præcepit: in quo loco tres Legati Saracenorum a transmarinis partibus venerunt (quo-

(quorum duo Saraceni , unus fuit Christianus) *afferentes grandia munera suæ patriæ , odorum scilicet diversa genera & pannorum . Qui pace posita & accepta , remissi sunt .* De missis Dannorum, Sclavorumque, altum silentium.

Anno 832. Bertinianus ,,, Convocatis consiliariis, habitoque cum eis consilio, statutum est, ut Imperator suum generale Placitum in Aurelianis civitate habendum denunciaret, illacque Lotharium de Italia, Ludovicum vero ad Aquis venire, pariterque cum patre ad conditum Placitum pergere. Quibus ita consideratis, & ubique ad hoc denunciandum Legatis directis, subito perventum est ad aures piissimi Imperatoris, Ludovicum cum omnibus Bajoriis, liberis & servis, & Sclavis, quos ad se vocare poterat, Alemaniam, quæ fratri suo Carolo a patre jamdudum data fuerat, ingredi velle, eamque vastare & diripere, ac suo Regno adunare, eunctumque populum Regni illius ei fidelitatem promittere: & his peractis, in Franciam cum ipso exercitu hostiliter venire, & de Regno patris sui quanto plurimum potuisset invadere, sibi que subjicere. Quumque hoc compertum esset, statim dominus Imperator mutato Placito, omnes Francos Occidentales & Australes, necnon & Saxones obviam sibi xiv. Kal. Maji Maguntiam venire præcepit. Hoc audientes omnes, alacriter ad dominum Imperatorem venire festinaverunt, ei in omnibus auxilium præbere cupientes. Quo etiam tempore eclipsis Lunæ xiv. Kal. Maji post Solis occasum facta est. Dominus Imperator quum Maguntiam venit, ubi & ad Placitum quod eis constituerat, omnis populus occurrit, mox in crastinum cum valida Francorum & Saxonum manu, Rheno, & Moin fluminibus transitis, circa Triburim villam castrametatus est. Ludovicus vero filius ejus juxta Wormatiam in villa, quæ vocatur Langbartheim, cum suo exercitu residebat, vanis pollicitationibus spei suam habens intentam, quia hoc illi a suis promissum est, nec non & ab aliis, qui cum eo erant, Comitibus & Vassallis domini Imperatoris, & Caroli: ut omnes Australes Franci, & Saxones ei auxilium ferre deberent. Et hoc maxime Mathfridus dolose meditatus &

XVII.
Ludovicus Bajoria Rex cum patre Ludovico Pio Augusto reconciliatur, postquam Bajorii & Sclavi, quibus hæbat, ab ipso recessissent.

machinatus est, cui dominus Imperator anno priore, quam ad mortem dijudicatus fuerat, vitam & membra & hæreditatem habere concessit. Quumque Ludovicus patrem suum cum tanta fidelium copia henum transisse cognovit, minorata est ejus audacia, & expetitæ injustæ potentæ spes ablata est. Nec mora cum suis hominibus Bajoariam per eandem viam qua venerat, festinanter reversus est, plurimique eorum qui cum illo erant, ad dominum Imperatorem regressi sunt. Audiens dominus Imperator subitanam ejus reversionem, perrexit ad locum, de quo ille redierat, ibique plurima devastata invenit, quæ omnia adversa, sicut ei mos est, patienter tulit: & lento gradu non filium persequendo, cum omni exercitu in Alemanniam perrexit, pervenitque ad Augustburg super Lech. Ibi filium suum, qui taliter seductus fuerat, ad se venire fecit, ac solita pietate, quæ contra se facta fuerant, omnia illi indulgit. Qui tamen jurejurando promisit, ne ultra talia perpetraret, neque aliis ad hoc consentiret. Peracto itaque Placito, filium suum cum pace Bajoariam redire permisit; & exercitu dimisso, ipse per Austriam ad Salz venit. *Hildenheimensis ad ann. 832.* Ludovicus filius Imperatoris, anno Regni ejus xx. conjurationem fecit contra patrem suum apud Longobardonheim.

XVIII.
S. Ansharius sit
primus Hamburgi
Archiepiscopus
Sedis Hamburgensis
amplificatio.

Ad ea, quæ supra de S. Anshario Hamburgensium Episcopo ex Helmoldo aliisque dicta sunt, hæc Pagius ex probatis auctoribus ad annum 832. a num. VII. addit, quæ ad Sclavos Boreales maxime faciunt. *Sanctus Ansharius* (inquit Pagius) *non hoc anno 832. sed anno 831. ordinatus est Archiepiscopus Hamburgensis. Is, & Vvitmarus, Corbejenses Monachi, quum Sveonum gentem primis Christianæ fidei rudimentis per sex posteriores menses anni 830. instruxissent, ad Ludovicum Augustum ante Conventum Aquisgranum circa Kalendas Febr. anni 831. habitum redierunt; & Ansharius, antequam Conventus solveretur, consecratus est primus Hamburgensis Archiepiscopus. Peracto apud eos (nempe Sveones, aut Svecos, inquit Rembertus in hujus Sancti Præfulis vita) altero dimidio anno, præfati Servi Dei, [Ansharius & Vvitmarus;] cum certo*

certo suæ Legationis experimento, & cum literis Regia manu more ipsorum efformatis, ad Serenissimum reversi sunt Augustum. Qui honorifice & cum maxima pietatis benevolentia ab eo suscepti, narroverunt, quanta Dominus secum egerit, & quod odium fidei in illis partibus ad vocationem Gentium patefactum fuerit. Hoc itaque devotissimus audiens Imperator, immenso lætificabatur gaudio, pariterque recolens quæ jam olim apud Danos circa Dei cultum concepta fuerant, & laudes & gratias Omnipotenti Domino referens, ardore fidei incensus quærere capit, quomodo in partibus Aquilonis, in sine videlicet Imperii sui, sedem constituere posset Episcopalem, unde congruum esset Episcopo ibi consistenti, causa Prædicationis illas frequentius adire partes, & unde etiam omnes illæ barbaræ nationes facilius uberiusque capere deberent Divini mysterii Sacramenta. Paulo post subjungit, quum jam fides Christi in partibus Danorum atque Sveonum fructificare cepisset, Ludovicum Augustum cum consensu Episcoporum in ultima Saxonie regione trans Albim, in civitate Hamburgensi sedem constituere decrevisse Archiepiscopalem, cui subjaceret universa Nordalbingorum Ecclesia, & ad quam pertineret omnium regionum Aquilonarium potestas; & ad hanc sedem Ansharium consecrari fecisse Archiepiscopum per Drogonem Metensem Præfulem, adstantibus Ebone Rbemensis, Heiti Trevirensis, & Osgario Moguntiacensi. Pergit describens terminos ejus dioceseos, quæ in Actis num. XXX. dicitur admodum parva, solum quatuor baptismales Ecclesias habebat, & commendata fuerat a Ludovico Augusto Episcopis vicinis Vvillerico Bremensi, & Helingando Ferdensi, ut ibid. num. XIX. At sequentibus seculis terminos dictæ Diocesis extensos describit Helmoldus lib. 1. Chron. Slavor. cap. 6. Præter hanorem, inquit, Metropolitanæ Sedis, qua omnes nationes seu Regna complectitur Aquilonis, habet utique Hammenburgenfis Ecclesia præscriptos terminos suæ Parochiæ, ultimam scilicet partem Saxonie, quæ est trans Albiam Nordalbingia, continens tres populos. Ihetmarsos, Holfatos, Stormariss. Inde extenduntur termini ad Vvinithos, eos scilicet qui dicuntur Vvogiri, Obo-

iriti, Kycini, Circipani, & usque ad flumen Panim & urbem Dimin. Ibi est limes Hammenburgensi Ecclesie. Urbs hæc Demminum (inquit Pagius, est hodie Ducatus Pomeranici limes, quo cum vicinis lacubus fluuioque Pani dirimitur a Meklenburgica ditione, in cujus Orientali plaga erant Kycini & Circipani, in Occidentali vero Obotriti. Vvagirom regio seu Vvagia, Holsatia hodie annumeratur. Rembertus in vita ejusdem S. Anscharii. Ludovicus Augustus Anscharium recens ordinatum, honorabiliter ad sedem direxit Apostolicam, & per missos suos Venerabiles Bernoldum & Ratoldum Episcopos (ille Straburgensis, hic Sveffionensis Episcopus erat) ac Geroldum Illustrissimum Comitem, omnem banc rationem Sanctissimo Papæ Gregorio (hujus nominis quarto) intimari fecit confirmandam. Quod etiam ipse tam Decreti sui auctoritate, quam Pallii datione, more Prædecessorum suorum, roboravit, atque ipsum in præsentia constitutum Legatum in omnibus circumquaque gentibus Sueonum, Danorum, Farriæ, Goulandon, Islandon, Schridelindon, Slavorum, nec non Septentrionalium atque Orientalium nationum quocumque nomine nominatarum, unacum Ebone Remensi Episcopo, qui ipsam Legationem ante susceperat, delegavit: & ante Corpus & Confessionem S. Petri Apostoli publicam Evangelizandi tribuit auctoritatem; & ne eorum quidquam in futurum irritum fieret, omnem resistentem & contradicentem, vel quolibet his sanctis studiis piissimè Imperatoris insidiantem, anathematis mucrone percussit, atque perpetua ultione reum diabolica sorte damnavit. Rescriptum Gregorii IV. Papæ recitant Bollandus ad diem 3. Febr. & Mabillonius Secul. IV. Benedict. Par. 2. Quibus limitibus Legatio Anscharii circumscriberetur, explicat Cointius ex Adamo Bremensi anno 830. num. VII. Ad eam Legationem, præter nationes Slavorum cis mare Balticum, in Germania sitas, pertinuerunt Dania; Svedia; Stricteffinia, seu Scridivindia: Haltingalandia sive Helsingia: Nordmannia seu Norvvegia: Farria: Islandia, & Groëlandia. Harum regionum situm, & Episcopales sedes describit Pagius ad eund. ann. 832. num. X. additque num. XI. Gautbertum An-

Anshario Archiepiscopo datum fuisse Adjutorem, eundemque Episcopali auctum dignitate, *Simonis* nomen accepisse. De Anshario ejusque successoribus recole quæ supra dicta sunt ex Helmeldo cap. 1. num. xiv. a pag. 25.

Anno 833. Fuldenfis, Imperator (Ludovicus Pius) initio Quadragesimæ Wormatiam venit, & ibi uxore revocata, atque exercitu congregato, contra filios suos ad se venire volentes, in Alifatiam profectus, atque ibi a suis desertus ac proditus, & in filiorum potestatem redactus est. Addit Sigebertus: Episcoporum judicio arma deposuit, & ad agendum poenitentiam inclusus est. Marianus Scotus: Filii Regis, arripuerunt Regnum, Patrem dehonorentes. Lambertus: Regnum Francorum ad Lotharium est conversum. Fufius impia illa Ludovici Pii exauctoratio describitur in Vita ejusdem ad ann. 833. & in Annalibus Bertinianis, quibus additur de Ludovico Boico: *Post paucos autem dies accidit, ut ob quasdam causas Lotharius & Ludovicus Mogontia colloquium haberent. Ubi Ludovicus fratrem suum Lotharium obnixè deprecatus est, ut patri illorum mittor fieret, nec tam stricta custodia illum teneret. Quod illo renuente, Ludovicus tristis abscessit, deinceps cum suis meditans, qualiter patrem suum ab eadem custodia eriperet.* Conradus Urspergensis ad ann. 833. dissimulata Ludovici Augusti exauctoratione, causam illius refert: *Anno Dom. 833. Imperator filio suo Carolo ex Judith nato, dedit Alemanniam, Rhetiam, & partem Burgundia, indignantibus cæteris filiis.*

Anno 834. Ubi audivit Ludovicus Bajoariæ Rex Ludovicum patrem Compendio Aquasgranum ductum esse, recessit a Bavaria magno dolore compulsus ob injuriam patris. *Qui veniens ad Palatium Franconofurt, statim inde direxit Legatos suos [ad Lotharium scilicet] Gozbardum Abbatem, & Morbardum Palatinum Comitem, postulans & imperans, ut erga patrem humaniorem exhiberet sententiam. Quod frater ejus benigne non suscepit. Postquam illi Legati reversi sunt, statim alios destinavit ad patrem, qui prohibiti sunt, ne eum viderent. Postea perrexit Lotharius de Aquisgrani Palatio, & pervenit Moguntiam, ubi*

XIX.

Ludovicus Pius, opera filiorum, & conjuratione quondam Episcoporum & Procerum, exauctoratur.

XX.

Ludovicus Pii Restitutio, opera Ludovici Boici & Pipini filiorum.

ubi obviam venit ei frater, & colloquium inaequale habuerunt ibi propter hoc: quia omnes quos Lotharius habebat secum, adversarii erant patris sui injuste: quos autem Ludovicus habebat secum, fideles erant patri suo ac sibi. Inde revertens Lotharius, venit Aquis Palatum, celebravitque ibi natalem Domini (anni exeuntis 833.) adhuc clauso patre: Inquit Theganus cap. 45. subditque: Post sanctum diem Epiphaniae (anni ineuntis 834.) iterum Ludovicus misit Legatos ad patrem, Grimoldum Ven. Abbatem atque Presbyterum, & Gebehardum nobilissimum atque fidelissimum Ducem. Qui venientes Aquis, consensit Lotharius, ut viderent patrem cum insidiosioribus, quorum unus vocabatur Osgarius Episcopus (Moguntia) alter vero Richardus perfidus. Venientes Legati ad conspectum Principis, & humiliter prosternebant se pedibus suis, salutaverunt eum ab equivoquo filio suo. Secreta vero noluerunt ei indicare propter insidiatores praesentes, sed aliquo motu signorum fecerunt eum intelligere, quod equivocus ejus hoc consentire nolisset, scilicet supplicium patris. Illis Missis abeuntibus, statim Lotharius compulsi patrem, ut cum eo veniret ad Compendium: qui consentiens filio perrexit cum eo. Hoc audiens Ludovicus, coadunata (a) multisudine, secutus est eos. Qui quum non longe abesset ab eis, Lotharius dimisit patrem, & recessit ab eo cum Consiliariis suis impiis. Ludovicus vero filius ejus pervenit ad eum: & honeste suscepit, & reduxit iterum ad Aquis sedem suam, & Deo jubente restituit eum in Regnum & locum suum: & ibi simul sanctum Pascha Domini celebrarunt. Annalista Bertinianus ad ann. 834. Isterim classis de Danis veniens in Frisiam, aliquam partem ex illa devastavit, & inde per vetus Trajectum ad Emporium, quod vocatur Doreladus, venientes, omnia diripuerunt; homines autem quosdam occiderunt, quosdam captivos abduxerunt; partemque ejus igni cremaverunt. Marianus Scotus conjurationem hiorum

in

a Bertinianus. At illi (Pippinus) statim convocavit exercitum Aquitanorum & ultra Sequanensium; Ludovicus Bajuvariorum, Austravorum, Saxones, Alamannot, nec non & Francos qui circa Carbonariam confluxerant. Nam conjunctis armis Ludovicus & Pippinus patrem Ludovicum Pium in Regnum restituerunt.

in Imperatorem Ludovicum ejusque exauctorationem ad ann. 834. restitutionem vero ad ann. 835. perperam confert. Sigebertus ad ann. 834. *Ludovicus Imp. a suis desertus ac proditus & in potestatem filior. reductus &c.* Et ad ann. 834. *Ludovicus Imp. relaxatur, arma & Imperium & uxorem accipit &c.*

Anno 835. Bertinianus. Ludovicus Augustus Domini-
cæ nativitatæ festum (*exeuntis anni 834.*) hilariter, a
Drogone fratre suo & Metensis urbis Episcopo decentissime
susceptus, in eadem civitate celebravit. Ibiq; festis per-
actis diebus, ad suum Palatium in Theodonis villam rever-
sus est. In quo etiam circa Sanctæ Mariæ Purificationem
Conventum generalem habuit omnium pene totius Imperii
sui Episcoporum & Abbatum, tam Canonicorum, quam
Regularium. In quo inter cetera Ecclesiasticæ instituta
disciplinæ summopere ventilatum est, quod annis prioribus
idem religiosissimus Imperator, malivolorum Deoque ad-
versantium tergiversatione immerito depositus paterno hæ-
reditarioque Regno & honore & Regio nomine fuerat.
Tandemque ab omnibus concorditer atque unanimiter in-
ventum atque firmatum, ut illorum factionibus divino au-
xilio cassatis, ipse avito restitutus honori, decorique regio
merito reformatus, deinceps fidelissima firmissimaque obe-
dientia & subjectione Imperator & Dominus ab omnibus
haberetur. Quam inventionis suæque confirmationis seriem
& unusquisque proprio scripto comprehendit, propriæque
manus seripctione roboravit. Plenius autem & copiosius
communi cunctorum descriptione in unum corpus in mo-
dum Libelli comprehensa, totius rei patratio qualiter acta,
ventilata, inventa, & omnium subscriptione denuo digne-
que fuerit roborata, cunctorum notitiæ manifestissimum
facere non distulerunt. Nam venientes in memoratam ur-
bem in Basilica B. Stephani Protomartyris, Missarumque
celebratione peracta, & universis qui aderant, rei ordine
publice patefacto, Coronam insigne Imperii, a sacrosan-
to Altario sublevatam, sacri ac reverendi Antistites, ejus
capiti cum maximo omnium gaudio propriis manibus resti-
tuerunt. Sed & Ebo Remorum pridem Archiepiscopus,
qui

XXI.

Ebonis Remeusis
Episcopi, Nordal-
bingotum Apostoli.
depositio.

qui ejusdem factionis velut signifer fuerat , conscenso eminentiori loco in eadem Ecclesia , libera voce coram omnibus professus est , eundem Augustum injuste depositum , & omnia quæ adversus eum patrata fuerant , inique & contra totius transtem aquitatis fuisse machinata : & tunc merito , juste , digneque proprio Imperii solio reformatum . Quibus solemniter transactis , ad sæpedictum Palatium regressi sunt . Ibidem Ebo in Plenaria Synodo capitale crimen confessus , seque tanto , idest Episcopali ministerio , indignum proclamans , propriaque scriptione confirmandus , sese omnium consensu atque judicio ab eodem ministerio reddidit alienum . Frodoardus lib. 2. cap.20. *Ebo post hanc depositionem suam , in Cisalpinis fertur regionibus conversatus usque ad obitum Ludovici Imperatoris.* Per illud tempus (subjungit Pagius) successor ei datus non est , ut patet ex literis Caroli Calvi ad Nicolaum Papam datis . Sub custodia tamen detentus fuit tribus in locis , ut testantur Clerici Remenses : *Finito* , inquit , *Concilio* , *reductus est sub arcta custodia ad idem Sancti scilicet Bonifacii Monasterium* (Fuldense nempe , quod eo nomine appellatum fuit) *Post aliquantum vero temporis commendatus est similiter ad custodiendum Freculfo Luxoviensi Episcopo ; inde etiam Bosoni Abbati in Monasterium S. Benedicti* (seu Floriacense ad Ligerim) *sub cuius manu exulabat , quando Dominus Imperator viam totius ingressus est carnis.* Hic finis fuit Ebonis , Nordalbingorum Slavorum Apostoli , qui anno 823. a Paschali Papa , cum consilio Ludovici Augusti , potestatem Evangelii prædicandi ad terminos usque Danorum receperat , collega ei adjuncto Halidgario , qui postea Cameracensis fuit Episcopus . Post quinquennium tamen idem Ebo , decreto Lotharii post Ludovici Pii obitum , anno 840. in sedem Remensem fuit restitutus , uti mox patebit . Primus Nordalbingorum seu Danorum conversionem aggressus fuerat Sanctus Vvilibrordus circa annum 690. *Sed dum obduratum moribus , & idololatria deditum* (Ungindum nempe qui tunc ibi regnabat) *& nullam viam melioris spei habentem offendit , acceptis tunc triginta ejusdem patriæ pueris , ad electos a Deo populos Regni Francorum re-*

vertere destinavit : ut scribit Alcuinus . Postea Carolus Magnus Heridagum Presbyterum Norbalbingiæ fide Christi imbuendæ præposuit , curaturus , nisi mors intercessisset , ut Episcopus ibidem ordinaretur . Post Heridagum missus in Daniam Ebo Archiepiscopus Remensis , quem jam defunctum Ansharius virum divino spiritu afflatum vocat . Bertinianus ad ann. 835. *verum dum in eodem Placito* , quod in Stremiaco prope Lugdunum mense Junio Ludovicus Augustus habuit , *movatur, Nordmanni secunda irruptione Dorestadum irruentes , vastaverunt atque hostiliter depredati sunt . Imperator autem graviter ferens , Aquis perveniens , disposita omni maritima custodia , Arduenna autumnalem venationem exercuit , ac deinde Aquisgranum ad biemandum rediit .* Sigebertus Gemblacensis . Anno 835. Hoc tempore Reliquiæ Viti Martyris a Parisiis ad Corbejam Saxonie transferuntur ; unde ipsi Franci testati sunt , quod ab illo tempore gloria Francorum ad Saxones translata sit . Auctor designat Corbejam novam , in Episcopatu Paderborrensi ad Visurgim fluvium fundatam , de qua in chronico Mss. Saxonico hæc leguntur : *Anno Dom. Incarn. 822. inchoatum est monasterium in nova Corbeja , per Adelbardum Antiquæ Corbeje in Francia Abbatem .* Reliqua vide apud Pagium ad ann. 822. a num. v. Hoc Monasterium primaria utriusque Saxonie Schola fuit , & ex eo , præter Archiepiscopus , Episcopus , Archimandritas , & viros insigniter doctos , prodire Monachi complures , qui Apostolico zelo inflammati , Evangelium in Nordalbingia prædicantes , cultum etiam S. Viti illuc invexere , qui cultus postea , Helmolde teste , in superstitionem degeneravit . vide supra pag. 27.

Anno 836. Bertinianus : Eodem tempore Nordmanni Dorestatum & Frihtam rursus depopulati sunt . Sed & Horich [al. Rhorich] Rex Danorum per Legatos suos in eodem Placito (*mense Septembri apud Wormatiam habito*) amicitiaæ atque obedientiaæ conditiones mandans , se nullatenus eorum importunitatibus assensum præbuisse testatus , de suorum ad Imperatorem missorum interfectione conquestus , qui dudum circa Coloniam Agrippinam quorundam

XXII.

Nordmanni in Frisiam irruunt . Horicus Rex Danorum per Legatos significat Imperatori , vindictam de Pictis qui in suas Francorum irruerant , se sumpsisse . Abotris & Vivilai ad fidem Imperatoris redeunt .

dani præsumptione necati fuerant. Quorum necem etiam Imperator, missis ad hoc solum Legatis, iustissime ultus est. Peracta autumnali venatione in Francono furd Palatio, ad Aquifgrani reversus est: ubi etiam missi ejusdem Horrich venerunt, quærentes summam eorum, quos ipse captos ex his interfici fecerat, qui in nostros fines talia janudum moliti sunt. Fuldenfis. Anno 836. Nordmanni Andwærpian civitatem incendunt; similiter & Vvittham [*al. Wistam*] Emporium juxta ostium Mosæ fluminis, & a Frisionibus tributum acceperunt. Sigebertus hoc ipsum ad annum 837. recitat: Nortmanni Gallias graviter infestant, Dorellatum vastant, Andoverpum oppidum & Vvitlam Emporium situm juxta ostium Mosæ incendunt, a Frisionibus tributum accipiunt.

XXIII.
Annocor in Avaria Episcopus, Reginarius Episcopus, Patavienfis Moravos baptizat, eidem Reginario diplomata concessit a Ludovico Bajoariz Rege.

Ad hunc annum 836. exhibetur ab Hansizio Tom. 1. Germ. Sacr. pag. 156. Diploma Ludovici Bajoariz Regis, Dat. XIV. Kal. Maji, Anno 3. Regni Ludovici in Orientali Francia, Indiæ. XIV. lectum Oltrenhova, Palatio Regio, recognitum ab Adalleo Diacono ad vicem Grimaldi: in quo Diplomate bona olim Episcopo Annocor donata, conceduntur Reginario Episcopo & Ecclesie Patavienfis. *Quia nos (inquit Rex Ludovicus) pro mercedis nostræ augmento, concessimus Ecclesie Patavienfi, quæ est constructa in honore S. Stephani Protomart. ubi etiam Sanctus Valentinus Confessor Christi corpore requiescit, cui presentis tempore Ven. Vir Reginarius Episcopus præesse videtur, quasdam res proprietatis nostræ, quæ sunt in Provincia AVARORUM, in loco qui dicitur Kircbbach; id est, Ecclesiam unam &c. quemadmodum Rathodus Comes Annocor Episcopo ipse rei consignavit, ita prædictæ Ecclesie penitentialiter concessimus &c. ita videlicet, ut quidquid Rectores & ministri supradictæ sedis de ipsis rebus, jure Ecclesiastico, facere voluerint, libero in omnibus perseverent arbitrio faciendi; tantum scilicet, ut dum Annocor Episcopus, atque Anno nepos ejus adviserint, ipsas res tenere & usare faciant, & nullus eis ipsas abstrahere præsumat: & post discessum illorum, cum integritate ad eandem Ecclesiam revertantur.* Fuit, ut puto. Annocor, seu Annoni-

nonitor, Episcopus in Avaria, cujus alibi nulla mentio. *Reginarius* autem, in numero Pataviensium Antistitum, nonus, in vetere Catalogo (apud eund. Hanfiz. p. 157.) nuncupatur *Moravorum Apostolus*: in alio Catalogo de eo sic legitur: *Regnbarius Episcopus Moravorum, baptizat omnes Moravos*. Sed vereor (ut subdit Hanfizius) ut hæc ad Urolphum potius pertineant. Quamquam quid vetat, Reginarium in messem Urolphi successisse?

Anno 837. Bertinianus: Imperator disposita Frisiz maritimaque custodia, mense Majo ad Theodonis Villam venit. *Et mox*. Et tempestate Nordmanni irruptione solita Frisiam irruentes, in insula quæ Walacria dicitur, nostros imparatos aggressi, multos trucidaverunt, plures prædati sunt. Et aliquandiu inibi commorantes, censu prout libuit exacto, ad Dorestadum eadem furia pervenerunt, & tributa similiter exegerunt. Quibus Imperator auditis, prætermisso memorato (*Romano*) itinere, ad Noviomagum castrum vicinum Dorestado properare non distulit. Cujus adventu Nordmanni audito, continuo recesserunt. Fuldensis: Nordmanni tributum expectantes, in Vvalcram insulam venerunt, ibique Eggihardum ejusdem loci Comitem, & Hemmingum Halpdani filium cum aliis multis xv. Kal. Jul. occiderunt, & Dorestadum vastaverunt, acceptoque a Frisionibus tributo reversi sunt. Auctor Appendicis ad historiam Thegani: *Anno vero xxiv. (Ludovici Augusti) prænuñciavit Imperator, ut cum omni exercitu veluisset ire Romam cum filiis suis Pippino, & Ludovico: & statuit seditiones (conflictum) in nonnullis locis contra Danos (Danos) . Illi vero Danai nave venientes ad unam seditionem, interfecerunt ibi innumerablem multitudinem Christianorum, & ibi cecidit Hemminch, qui erat ex stirpe Danorum Dux Christianissimus, & Ecibardus alius Dux; & aliqui comprehensi sunt, & postea redempti. Hoc audiens Imperator, dimisit iter, quod prænuñciatum habebat; & revertens ad prædium Gundulphi, cum omni exercitu venit Noviomagum castrum quod situm est super fl. Valam (Vahalim.)*

Anno 838. Bertinianus. Quia Ludovicus intra Al-

Tom. II.

S 2

pium

XXIV.

Nordmanni in Frisiam iterum invadunt. Dani in Vvalcram irrumperunt, Eginhardum Comitem & Hemmingum ex stirpe Danorum Ducem interficiunt.

XXV.

Ludovicus Bavariz Rex in suspitionem venit intentate in pacem conspationis: a quo crimine iuramento se purgat. Jubeat in Bavaria se continere. Dux Pitatus Horticus Rex asserit a se nulli in litaros: per proinde, ut ibi subdatur Absorici & Frisiani o Spetra ab Imperatore illius potitina.

pium septa colloquium Lotharii fratris expetiit, in suspicionem venit, perinde ac si unacum illo contra patrem conspirare vellet. Id ægre ferens Ludovicus Augustus, directis quaquaversum cursoribus, fideles accersit, & si ita necessitas postulet, ad resistendum paratissimos monet. Quo Ludovicus cognito, in octava Sanctæ Paschæ, jubente patre, advenit: subtiliterque discussus, tandem sacramento cum sibi maxime credulis, nihil fidelitati patris atque honori adversum illo colloquio meditatum firmavit. Sicque remisso ad propria, ut mense Majo Imperatori in Novionago occurreret, injectum est. Nam illo juxta conductum Imperator progredi disponebat, quatenus sua præsentia damnum, quod annis præteritis Piratarum importunitate, nostrorumque desidia contigerat, vitaretur. Habitoque conventu fidelium, copiosus circa maritimam apparatus distributus est. Inter quæ Danorum piratæ patria egressi, ortoque subito maritimorum fluctuum turbine, vix paucissimis evadentibus, submersi sunt. Ludovicus autem patris præsentia, secundum quod justum fuerat, sese offerre non distulit: habitaque secus quam oportuerat conficiatione verborum, quidquid ultra citraque Rhenum paterni juris usurpaverat, recipiente patre, amisit: Helisatiam, scilicet, Saxoniam, Thoringiam, Austriam, atque Alamanniam. *Et post pauca.* Quum Imperator Conventum Carisiacensem mediante Augusto celebrasset, & Compendium primo, deinde Attiniacum venisset: *ibi missi Horich venientes, Piratarum in nostros fines dudum irruentium maximos a se ob Imperatoris fidelitatem captos atque interficere jussos resulerunt; presentes insuper sibi dari Frisianos, atque Abodritos. Cujus petitio quanto Imperatori indecens sive incongrua visa est; tanto villius spreta & pro nihilo ducta est. Verum pridem Imperatore in verno venationem exercente, Adalgarius, & Egilo Comes ad Abodritos & Voilzos a fide deficientes dudum directi, reversi sunt, adductis secum obsidibus, Imperatori deinceps subditos fore nunciantes. Metenus. Imperator post peractam festivitatem Natalis Domini, & Theophaniæ; septem diebus Jenuariis (anni 838.) cum exercitu navigio*

Rbe-

Rhenum transit, obvios habens Saxones, partim vivis partim suasionibus Adalberti Comitis abducos. Quo cognito, Ludovicus nefas esse sciens filium patri repugnare, cedendumque tempori judicans, in Bajoariam se recepit. Et mox Imperator mense Maio Vormatiam veniens, Lothario filio suo de Italia in fidem ejus venienti reconciliatur, Regnumque Francorum inter eum & Karolum filium suum in minimum dividit; Lothario quidem, qui major natu erat, nominis sui dignitatem & sedem Regni tribuens; Ludovico vero filio suo minori, pro eo quod eum offenderat, Bajoariorum provincia tantum concessa. Hoc autem Annalista Fuldenfis ad annum 839. factum narrat.

Anno 839. Metensis: Ludovicus filius Imperatoris partem Regni trans Rhenum quasi jure sibi debitam affectans, per Alemaniam facto itinere venit ad Franconofurd, multorum ad se Orientalium Francorum animis prudenti consilio conversis. Quo comperto Imperator, de Aquitania infecto negotio redire compulsus, Drogonem Archicapellanus & Adalbertum Comitem cum aliis multis præmisit ad tuendum litus occidentale Rheni fluminis. Ipse vero secutus, in Aquisgrani Pascha celebravit. Post Pascha autem Imperator, collecto exercitu, filium per Thuringiam usque ad terminos barbarorum persequitur, exclusumque è finibus Regni, per Sclavorum terram cum magno labore Bajoariam redire compellit. Ipse vero rebus in partibus illis ordinatis, ad Salz villam reversus, dies Letaniorum & Ascensionis Domini solemniter celebravit. Imperator vero illis diebus morbo correptus, ægrotare cœpit, & per Mænum fluvium navigio ad Franconofurd, inde post paucos dies in insulam quandam Rheni fluminis prope Ingilihim delatus, morbo invalescente, xii. Kal. Julii diem ultimum clausit. Corpus vero ejus Metis civitatem perlatum, in Basilica S. Arnulfi Confessoris honorifice sepultum est. Sed hæc omnia ad annum 840. protrahenda, excepto Ludovici in Norejan, quæ nunc Bajoaria dicitur, regressu, deficientibus nimirum, quos ex Australis, Thoringis, & Alemanis illexerat, secumque adduxerat. Id enim ad ann. 839. confert Bertinianus, additque: „Venerunt Legati Græcorum à „ Theo-

XXVI.

Ludovicus Pius
 egit Ludovicum
 filium per Sclavo-
 rum terram cum
 magno labore in
 Bajoariam redire.
 Theophilus Orien-
 tis Imp. per Lega-
 tos pacem cum Lu-
 dovico Pio firmat,
 eundem rogans, ut
 missos Chagani,
 qui se Rhos voca-
 bant, per Imperium
 suum securos By-
 zantium remitte-
 ret.

22 Theophilo Imp. directi , Theodosius videlicet Chalce-
 23 donensis Metropolitanus Episcopus , & Theophanius
 24 Spatharius , ferentes cum donis Imperatore dignis Epi-
 25 stolam : quos Imperator XV. Kal. Junii in Ingulenheim
 26 honorifice suscepit . Quorum Legatio super confirma-
 27 tione pacti & pacis , atque perpetuæ inter utrumque
 28 Imperatorem eique subditos amicitia & caritatis age-
 29 bat , nec non de victoriis , quas adversus exterâs bel-
 30 lando gentes cœlitus fuerat assequutus , gratificatio & in
 31 Domino exultatio ferebatur . In quibus Imperatorem
 32 sibi subjectos amicabiliter datori victoriarum omnium
 33 gratias referre poposcit . Misit etiam cum eis quosdam ,
 34 qui se, idest, gentem suam , Rhos (a) vocari dicebant :
 35 quos Rex illorum , Chacanus vocabulo , ad se amicitia
 36 sicut asseriebant, causa direxerant . Petens per memoratam
 37 Epistolam , quatenus benignitate Imperatoris redeundi
 38 facultatem atque auxilium per Imperium suum totum
 39 habere possent : quoniam itinera , per quæ ad illum
 40 Constantinopolim venerant , inter barbaras & nimis fer-
 41 ritatis gentes immanissimas habuerant , quibus eos ,
 42 ne forte periculum inciderent , redire noluit . Quo-
 43 rum adventus causam Imperator diligentius investigans ,
 44 comperit eos gentes esse Sueonum , exploratores potius
 45 Regni illius, nostrique , quam amicitia petitores ratus ,
 46 penes se eousque retinendos judicavit , quoad veraci-
 47 ter invenire posset , utrum fideliter eo , necne perve-
 48 nerint . Idque Theophilo per memoratos Legatos suos
 49 atque Epistolam intimare non distulit , & quod eos ,
 50 illius amore , libenter suscepit , ac , si fideles inve-
 51 nirentur , & facultas absque illorum periculo in pa-
 52 triam remeandi daretur , cum auxilio remittendos : sin
 53 alias , unacum missis nostris ad ejus præsentiam diri-
 54 gendos , ut quid de talibus fieri deberet , ipse decer-
 55 nendo efficeret . Quibus peractis , Imperator urbem
 56 Vangionum juxta conditum 3. Kal. Junii pervenit , ibi
 57 susce-

a De Rufforum origine primisive scribitur, zecole tom. 1. part. 1. cap. 3. a p. 111. ubi
 pag. 119. hunc Bertiniani locum prorsus . Notandum tamen, legatos illos gentem suam
 Rhos falso vocasse; comperitur enim fuit, eos gentis esse Sueonum, idest Sueorum.

33 susceptis quibusdam, quos adhuc specialiter properare
 33 iusserat fidelibus, Lotharium filium suum ab Italia,
 33 venientem paterno suscipere affectu minime reuit.

33 Mox descripta(a) Regni divisione ab Imperatore facta,
 33 ita ut a Mosa partem Australem Lotharius acciperet,
 33 Occiduum vero Carolus; pergit idem Bertinianus, Impe-
 33 rator autem indicto generali Placito Kalendas Septem-
 33 bris erga Cavallonem, Legatos ad Ludovicum dire-
 33 xit præcipiens, ut fines Bajoariæ nullatenus egredi, nisi
 33 se jubente, præsumeret; idque sacramento firmare
 33 juberet: sin alias, circa initia Septembris ad August-
 33 burg hostiliter sibi occursum minime dubitaret. De-
 33 scriptis itaque atque destinatis, qui secum Bajoariam
 33 si necessitas compelleret, quique cum filio suo Carolo
 33 Cavallonem contra motus Aquitanicos, quibus cum Pip-
 33 pino Pippini filio quidam Aquitanorum nuper ab Imp.
 33 defecerant, compescendos, etiam cum Saxonibus ad-
 33 versus Danorum Sclavorumque qui ferebantur incur-
 33 sus, occurrerent; ipse in Cruciniaco castro sese ven-
 33 tionibus alacriter exercendo, Missorum in Bajoariam di-
 33 rectorum reditum statuit operiri. Qui reversi, missis
 33 Ludovici ad Imperatoris usque præsentiam comitanti-
 33 bus, nunciaverunt paternis eum iussionibus non admodum
 33 obviaffe; sed ea se paritum conditione spondisse, si
 33 sacramenti firmitas, quam quærebat, ab Imperatoris
 33 fidelibus sibi etiam fieret. Verum quia tum contigit de-
 33 fuisse Primates, per quos eandem firmitatem fieri de-
 33 possebat, illius fidei Imperator atque supplicibus pro-
 33 missionibus potius committendum delegit, quousque à
 33 partibus Aquitanis adepta divinitus victoria rediens,
 33 mandatis perseverantem benigne susciperet; secus vero
 33 molientem, pro viribus insequi non tardaret. Dire-
 33 ctis interim ad hoc specialiter missis, qui ab his hujusmo-
 33 di firmitatem sacramento susciperent, dispositis quoque
 33 Saxonum adversus Soraborum & Wiltzorum incuriones,
 33 qui

XXVII.

Divisio Regni
 Francie à Ludovico
 Pio inter filios ia-
 ta, Ludovicus Pii
 filius cogitur intra
 Bajoarie fines se
 continere. Repressa
 Soraborum, Wiltz-
 orum, Aqstriorum,
 & Linorum inou-
 siones. Casu Cim-
 sico Soraborum,
 Colodorum Rege,
 pax cum ejus suc-
 cessore statuitur.
 Horicus Danorum
 Rex fœdus cum
 Imperatore percu-
 sit.

a Hec divisio anno 838 facta dicitur in conventu Vvornatiensi. Vid. Pegium ad eund.
 ann. num. 3.

35 qui nuper quasdam ipsius Marchæ Saxoniarum villas incendio cremaverant, & Austrastorum Thoringorumque contra Abodritorum & qui dicuntur Lino, defectiones, expeditionibus: ipse per Arduennam venatu sese destabiler exercens, ceteros totius Regni sui fideles circa Kalendas Septembris Cavallonem, ut condixerat, sibi obvios adesse præcepit. Quidam etiam Piratæ in quandam Frisiarum partem non parum incommodi nostris finibus intulerunt. Direxit & Orichus Missos ad Imperatorem, quemdam videlicet, cujus consiliis præcunctis fidere, & omnia agere videbatur, & cum eo nepotem suum, munera gentilitia deferentes; pacis amicitiarumque arctius stabiliusque gratia confirmandæ. Quibus hilariter susceptis atque muneratis, quia propter quædam incommoda super Frisonibus querebantur, Duces strenui destinati sunt, qui tempore constituto illis de omnibus justitiam adimplerent. *Et post pauca de Imperatore ad Pictavos in hiberna concedente:* Saxones interea contra Sorabos, qui Colodici vocantur, apud Kesigeburch dimicantes, caelestibus auxiliis fulti victoriam adepti sunt: Regeque ipsorum Cimusclo interfecto, eandem urbem, & undecim castella ceperunt: receptis etiam sacramentis à Rege inter eosdem tumultus repente creato, insuper obsidibus, multam Terræ indixerunt: sed & Legati Imperatoris ad Horich pacis gratia directi, receptis sacramentis indissolubilem pepigerunt.

XXVIII.

Ludovicus Pius
 filium Ludovicum
 filium Bajoariorum
 Regem armis ad officium
 redigere studet,
 morbo correptus,
 diem claudie extremum anno
 840. Post obitum
 Patris Lotharius filius
 Ebonem Rhemensem restituit Ecclesiam.

Anno 840. Bertinianus. Imperator Nativitatis atque Apparitionis Dominicæ festum, & B. Mariæ semper Virginis Purificationem in Urbe Pictavorum celebrans, motus Aquitanicos componere satagebat. Quum interim propinquante Quadragesimali observatione finitrum quippiam illi nunciatum est, Ludovicum videlicet filium suum consuetam jamdudum insolentia usque ad Rhenum Regni gubernaculum usurpare. Quo admodum nuncio motus, relicta Augusta & filio Carolo cum non pauca parte exercitus in urbe memorata, ipse ad Aquis Palatium veniens, Resurrectione Dominica inibi celebrata, Germaniam transpositus

posito Rheno ingreditur. Fugatoque filio, & Pagano-
rum, exterarumque gentium adminicula, etiam sui præ-
sentia, compluribus datis numeribus expetente, eum ul-
terius perfequi desistit. Imperator vero à perfequendo
filium rediens, correptus morbo in insula Rheni infra Ma-
guntiam ad prospectum Ingulenheim Palatii sita, xii. Kal.
Julii defunctus est. Lotharius, comperto genitoris obitu,
ab Italia Gallias ingressus, jura naturæ transgressus, Im-
peratorio elatus nomine, in utrumque fratrem, Ludovi-
cum videlicet & Carolum, & hostiliter armatur, & nunc
hunc, nunc illum prælio impetit: sed utrumque minus
prosperè secundum suam dumtaxat insolentiam, patrato
negotio, quibusdam conditionibus usque ad tempus ab
utroque discessit. Frodoardus lib. 2. cap. 20. recitat Edi-
ctum Lotharii Augusti dat. v.iii. Kal. Sept. Ind. 111. quo
Lotharius dum in vicinis ad Rhenum & ad Mœnum locis,
donec inducias cum Ludovico fratre pactus esset, degeret,
Ebonem, qui è sede Rhemeni, eo quod Lotharianis par-
tibus favisset, dejectus fuerat, eductum è custodia, di-
gnitati pristinae anno 840. restituit.

CAPUT V.

*Slavi, & Abares Hunni sub Ludovici Pii filiis
usque ad annum 876.*

Ludovico Pio Imperatore anno 840. xii. Kal. Julii de-
functo, ex eius filiis, *Lotharius* quidem Imperator
actus est: *Ludovicus* autem Germaniæ Rex; & *Carolus*
Colvus Franciæ seu Aquitaniæ. Anno 841. orto inter Lu-
dovici Pii filios dissidio, Lotharius Saxones ad idololatriam
redire permittit; Ludovicus partim terroribus, partim
gratia, Saxonum complures, omnes autem Austrasiorum,
Thoringorum atque Alamannorum suæ subjugat ditioni.
Lambertus Schafnaburgen. Anno 841. *Lotharius bellavis*
contra fratres suos Ludovicum & Carolum, in quo prælio
pene ad intervencionem deleti sunt Franci, & Lotharius
vicius est, ubi & Adelbertus Comes occisus est. Annalista
Tom. II. T Berti-

I.
Saxones à Lothario
Augusto ad idolo-
latriam redire per-
mitti, postquam à
Ludovico & Carolo
tractibus devictus
est. Ludovicus Ba-
jarii Rex Austras-
ior, Thoringos,
Alamannos, & par-
temque Saxonum,
suæ subdidit ditioni.

Bertinianus . *Lotharius terga vertens, & Aquasgrani perveniens, Saxones ceterosque confines, restaurandi praelii gratia, sibi conciliare studet, intantum ut Saxonibus, qui Sterlingæ appellantur, quorum multiplicior numerus in eorum gente habetur, optionem cujuscumque legis, vel antiquorum Saxonum consuetudinis, utram earum mallent, concesserit. Qui semper ad mala proclives, magis ritum Paganorum, quam Christianæ fidei sacramenta tenere delegerunt. Herioldo, qui cum cæteris Danorum maritimis incommoda tanta, sui causa, ad patris injuriam invexerat, Gaule Crusulia quæ vicina loco, hujus meriti gratia, in beneficium contulit. Dignum sane omni detestatione facinus, ut qui mala Christianis intulerant, iidem Christianorum terris & populis, Christianique Ecclesiis præferantur; ut persecutores fidei Christianæ, domini Christianorum existerent, & dæmonum cultoribus Christiani populi deservirent.*

II.

Colloquium fratrum Lotharii, Ludovici, & Caroli de divisione Regni Francorum inter se faciendum. Ludovicus Saxonem rebellantem & a Christiana fide deficientem, multis occisis, ad officium revocat.

Anno 842. Bertinianus : Ludovicus peragrata omni Saxonia, cunctos sibi catenus obsidentes vi atque terrore ita perdomuit, ut comprehensis omnibus auctoribus tantæ impietatis, qui & Christianam fidem pene reliquerant, & sibi suisque fidelibus tantopere obstiterant, cxi. capitibus amputatione plecteretur, xiv. patibulo penderet, innumeros membrorum præcisione debiles redderet, nullumque sibi ullatenus refragantem relinqueret. Fuldenfis : Anno 842. Ludovicus vero videns Lotharium in pristina pertinacia perdurantem, nec adhuc velle desistere victum, collecta Orientalium non modica manu, Rhenum transiit, civitates in Occidentali Rheni litore positas, quæ partibus Lotharii favebant, in deditioem accepit; occurritque ei Karlus apud urbem Argenteratum, quæ nunc Strasburgus vocatur. Unde pari intentione pergentes, Lotharium in Villa Sentiaca morantem & a suis desertum, in quibus non parum confitebat, fugere compellunt xvii. Kal. Apr. Putantes autem eum, ut fama vulgabat, rebus desperatis Italiam petere, partem Regni, quam habuit catenus, inter se disperserunt. Lotharius vero collecto fido satis exercitu, apud Madaconam Gallicæ Urbem confedit. Quem

consecuti fratres sui, quum jam vidissent prouorem ad faciendam cum eis pacem, facti inire maluerunt, quam diu contentionibus deservire; ea tamen conditione, ut e partibus singulorum xl. ex Primoribus electi in unum convenientes, Regnum equaliter describerent, quo facilius postmodum inter eos pari sorte divideretur. Quibus gestis, Ludovicus inde reversus mense Augusto in Villam, quae vocatur Salz, habito generali conventu, in Saxonium pergens, validissimam conspirationem libertorum legitimis dominos opprimere conantium, auctoribus factionis capitales sententia damnatis fortiter compercuit. Metensis. Tres fratres apud Maduseonam Galliae urbem convenientes, consilio fidelium suorum fides inire maluerunt, quam contentionibus deservire; ea tamen conditione, ut de partibus singulorum, xl. ex primoribus electi in unum convenientes, Regnum equaliter describerent, quo facilius postmodum inter eos sorte divideretur.

Anno 843. Metensis & Fuldenis. " Descripto Regno
 a Primoribus, & inter partes diviso, apud Viridunum
 Galliae civitatem tres Reges mense Augusto convenientes,
 Regnum inter se dividunt, & Karolo quidem Occidentalia
 Regna cesserunt; Ludovico vero Orientalia, scilicet, omnis
 Germania usque Rheni fluente: Porro Lotharius, quia
 major natu erat, & Imperator appellatur, medius inter
 utrosque incedens, Regnum sortitus est, quod haecenus
 ex ejus vocabulo Lotharii nuncupatur, totaque Provinciam,
 nec non & omniam Italiae cum ipsa Romana urbe. Factique
 inter se pace, & juramento firmata, singuli ad disponendas
 & tuendas Regni sui partes, revertuntur. Bertinianus. Ubi
 (hoc est, apud Virodunum,) distributis portionibus, Ludovicus
 ultra Rhenum omnia, citra Rhenum vero Nemetum,
 Vangium, & Moguntiam civitates pagosque sortitus
 est. Lotharius inter Rhenum & Scaldim in mare decurrentem,
 & rursus per Camaracensem, Hainnaum, Loëmsensem,
 Castritium, & eos Comitatus, qui Mosae citra
 contigui habentur usque ad Ararem Rhodano In-

Tom. II.

T 2

, fluen-

III.

Regnum Francicum inter fratres sic divitum, ut Ludovico Germania omnis Transrhenaena cum aliquot cis Rhenum utribus obigerit.

* Cujus nomen Urbis Patricius & Defensor esset, utpote Imperator Romanorum; non dominus, nam Urbis Romae cum adjunctis, ad Romanae Ecclesiae ditionem pertinebat, uti res est certa.

fluentem, & per deflexum Rhodani in mare cum Comitatus sibi similiter sibi utrinque adherentibus: Cetera usque ad Hispaniam Carolo cesserunt. *Hildebrandus* *br-*
vissime: Hoc anno facta est pax inter Lotharium, & Ludovicum, & Karolum fratres suos. *Pagius ad ann. 843. num. 2.* Obtigit itaque Ludovico Germania omnis Transrhenana, cum paucis aliquot cis Rhenum urbibus & pagis. Carolo ad Occidentem, quidquid Galliae ab Oceano hinc ad Mosam & Scaldim, inde ad Rhodanum & Ararim porrigitur. Lotharius Imperator reliquas Galliae provincias, quae inter Mosam & Rhenum, quaeque inter Rhodanum, Ararim, & Alpes sitae sunt, cum Longobardiae Regno, sortitus est. Ex hac divisione (*inquit Hugo Flaviniacensis Abbas in Chronico Virdunensi*) factum est, ut omnes Francorum Reges appellati, unitum Francorum Regnum foeda sectione sciderint, & exteris nationibus occasionem rebelliandi contulerint. Ingressibus enim Normannis, Dacis (Danis) & Brittonibus fiunt Christianorum strages, deprædationes, vastationes. Regino in Chronico de eadem inter tres fratres Francorum Reges pace agit, sed perperam ad annum 842.

IV.

Ludovicus Germaniae Rex populos Regulosque Sclavorum suæ subjugationi. Gollomulium Regem Abodritorum interfecit. Regem Sclavorum fecit.

Anno 844. Ludovicus Rex Germanorum populos Sclavorum & terras aggressus, quosdam in deditionem cepit, quosdam interfecit: omnes penè illarum partium Regulos aut vi aut gratia subegit. Hæc Bertinianus. Metentis veno: Ludovicus Abodritos defectionem molientes bello perdomuit occiso Rege eorum; terramque & populum per Duces ordinavit. Fuldenis. Hludovicus Obodritos defectionem molientes bello perdomuit, occiso Rege eorum Gozzomvil: terramque illorum, & populum sibi divinitus subjugatum per Duces ordinavit. Hinc Annalista Hildensheimensis emendandus, qui pro Ludovico, Lotharium, & pro Gozzomvil, habet Gestianulum, sic: Anno 844. Lotharius Rex cum Orientalibus Francis venit in Silviam (leg. Slaviam) Et eorum Regem Gestianulum occidit, ceterosque sibi subegit. Corrigenendus etiam Marianus Scotus, qui ad an. 844. sic scribit: Lotharius Imperator Regem Sclavorum Gestianulum occidit. Hoc ipsum legere est apud Lambertum Schafnaburgensem. Jam supra dictum est, post Thraconis obita

tana

tum ann. 817. *Sclaomirum* unacum *Ceadrago* *Tbrafi. onis* *Filio* Regnum *Obodritorum* partitum; mox anno 819. *Sclaomiro* a primoribus sui Populi ob multa quorum acculabatur crimina, exilio condemnato, Regnum integrum *Ceadrago* datum. Tandem anno 821. eodem *Ceadrago*, quia perfidiae & cuiusdam cum *Northmannis* factae societatis notabatur, dejecto, *Sclaomirum* ejus avunculum in Patriam remissum; quumque in *Saxoniam* venisset, aegritudine correptum, & percepto *Baptismi* Sacramento defunctum fuisse. Itaque *Sclaomiro* mortuo & *Ceadrago* in Regnum restituto, quum de *Sclavorum* regionibus quidam *Abodritorum* primores *Ceadragum* anno 826. accusassent, quumque ei denunciatum esset, quod, si mense *Octobri* ad Imperatoris generalem conventum venire distulisset, condignas perfidiae suae poenas daturus esset; eo, ut videtur, regis mandatis non obtemperante, *Obodritorum* Rex *Gozzomvilus* eodem anno 826. aut sequenti creatus, quum praesente rebellasset, hoc anno 844. a *Ludovico* Rege oppressus fuit. *Sigbertus* *Gemblacensis* eam *Abodritorum* defectionem ad annum 845. differt: *Ludovicus* Rex *Germaniae* *Abodritos* a se deficere molientes, bello perdomuit, occiso eorum Rege, eorumque terram & populum sibi divinitus subjugatum per *Duces* ordinavit. Horum Regum seriem apud *Helmoldum* frustra quaeris.

Anno 845. *Bertinianus*: *Normannorum* Rex *Oricus* excentas naves per *Albim* fluvium in *Germaniam* adversus *Ludovicum* dirigit. Quibus *Saxones* occurrentes, commisso praetio, *Domini* *Nostri* *Jesu* *Christi* auxilio, victores efficiuntur. Unde digressi, *Sclavorum* quandam impetunt & capiunt civitatem. Rex *Oricus* ad *Ludovicum* Regem *Germanorum*, legatos pucis gratia destinat, captivos absolvere, thesaurosque paratos pro viribus restituere. Metentis. Anno 845. *Ludovicus*, *XIV.* *Duces* *Boëmanorum* cum hominibus suis *Christianam* Religionem desiderantes, suscepit & in octavis *Epiphaniae* baptizari iussit: & in *Autumno* in *Saxonia* apud *Padrabrunno* generale *Placitum* habuit, ubi fratrum suorum, & *Normannorum*, *Sclavorum* quoque & *Bulgarorum* legationes suscepit, audiit, absol-

V.

Oricus *Danorum* Rex a *Saxonibus* *Ludovico* subiectis victus, pacem expevit. *Ludovicus* quatuordecim *Duces* *Bohemorum* cum hominibus suis suscepit & baptizari jubet. Legatos fratrum suorum, nec non *Normannorum* seu *Danorum*, *Sclavorum*, & *Bulgarorum*, audiit & absolvit.

viz.

vis. Eadem apud Fuldensem ad eundem annum 845. quæ tamen ad annum 846. conferuntur a Sigeberto sic, *Ludovicus quatuordecim Duces Bobemanorum cum suis baptizari fecit*. Mirari sinit, hanc celeberrimam Ducum Bohemiarum ad Christi fidem conversionem, a nullo rerum Bohemicarum Scriptore narrari.

VI.
Moravi. Pannones, & Bohemi defestationem inno-
centi, a Ludovico Rege subintrantur.
Moravi Rex post Moymari obitum Rastices qui & Rastizlaus imponitur.

Anno 846. Fuldenfis & Metensis. *Gisalbertus quidam miles Karoli, filiam Lotharii Imperatoris rapuit, & in Aquitaniam profectus, in conjugem accepit. Ludovicus Occidentem profectus, mense Martio cum Karlo Placitum habuit, in quo uterque coram publice contestatus est, suam non fuisse voluntatis, quo Gisalbertus filia Lotharii jungeretur, ut his auditis, Lotharius placari facilius potuisset. Inde reversus juxta lacum Briganticum, 11. Non. April. Pascha celebravit. Postea cum Lothario locutus, volens eum cum Karlo pacificare, quum res non haberet effectum, circa medium mensem Augusti cum exercitu ad Sclavos Margenses defestationem molientes profectus est. Ubi ordinatis, & juxta libitum suum compositis rebus, Ducem eis constituit Rasticem nepotem Moymari. Inde per Boëmanos eum grandi difficultate & magno damno exercitus sui reversus est. Bertinianus. Ludovicus Rex Germanorum, adversus Sclavos profectus, tam intestino suorum consilio, quam hostium victoria conterritus, reversus est. Hanfizius Tom. 2. Germ. Sacr. p. 130. ad ann. 847. quo Luitpramus Juvavensem regebat Ecclesiam, & Privina Slavis in Pannonia inferiore Dux præerat: Subinde motus in Maravia & Pannonia exorti sunt anno 846. Moymaro Duce defuncto, defestationem moliebantur. Ludovicus Rex incendium in villa oppressit, Pannoniam subegit, teste Lamberto: Maravi Ducem constituit Rasticem. Qua tempestate Privonæ files adversus Regem erant: cujus præmium brevi accepit. Annalista Hildensheimensis, & Lambertus Schafnaburgensis, ad ann. 846. Ludovicus, filius Ludovici, Pannoniam (a) subegit, & Bohemos domum rediens vastavit.*

Idem

a Apud Marianum Scotum ad ann. 842. id idem confertur, sc. Ludovicus filius Ludovici, Pannoniam subegit, & Bohemos domum rediens vastavit.

Idem Hanfizius Tom. 1. pag. 159. *Tempore Hardwici* (Pataviensis Episcopi ad annum, uti notatur in margine, 845.) *res ejus Ecclesiæ turbari cepta*. Nam circa (a) ann. 845. *Moravi primum tumultus ciere, Boicum dominatum excutere; seu a Bohemis, seu Bulgaris concitatis: utrisque enim aliena a Bojis rationes erant. Bohemos cum vetus certamen, tum odium religionis in arma converterat, recente stimulo, quod Duces ipsorum quatuordecim per Ludovicum Regem ad Christiana sacra novissime traducti, & Baptismo initiati erant. Ergo Moravi vicinorum opibus Boicus anno 846. compressit, Duce eis imposto quodam Rastice, Moymari nepote, qui haud diu persistit in fide.*

Anno 847. Bertinianus: " Lotharius, Ludovicus, & Carolus Legatos ad Orich Danorum Regem destinant, mandantes, ut suos a Christianorum infestationibus cohiberet; sin alias, bello se impetendum, nullatenus dubitaret. Ludovici Germanorum Regis exercitus adve: sus Sclavos prospere dimicant, ita ut quod ante annum amiserat, reciperet. Metensis & Fuldenfis: " Normanni Dorestadam incendentes vastaverunt. "

Anno 848. Bertinianus " Sclavi in Regnum Ludovici hostiliter irruentes, ab eo in Christi nomine superantur. Metensis: Ludovicus Rex Boëmanos eruptionem molientes, per Ludovicum filium suum missa adversus eos expeditione continuit; Legatos, pacis gratia, mittere, & obsides dare coëgit. Fuldenfis: Circa Kal. Octobris generale Placitum habuit apud Mogontiacum, in quo Legatos fratrum suorum, & Nordmannorum, Sclavorumque suscepit, audivit & absolvit. Gotescalcus quidam Presbyter de Prædestinatione Dei prave sentiens, & tam bonos ad vitam, quam malos ad mortem perpetuam inevitabiliter a Deo prædestinatos esse affirmans, in Conventu Episcoporum rationabiliter, ut plurimum visum est, convictus, & ad proprium Episcopum Inguimarum (Hincmarum) Remis transmissus est: prius tamen, jura-

VII.
Legatione ad Orich Danorum Regem missa, Northmanni comprimuntur. Sclavi & Bohemi legatos pacis gratia mittere & obsides dare compelluntur. Gotescalchi Presbyteri hæresis condemnantur.

a. Legendum tamen 846. nam Baptismus Bohemorum Ducum antecesserat.

juramento confirmans , ne in Regnum Ludovici ultra
 rediret . Bertinianus id factum ad Annum 849. refert
 sic : " Godescalcus Gallus quidam , Monasterii Orbacensis
 parocix Sveffonicæ Monachus & Presbyter , scientia
 tumidus , quibusdam superstitionibus deditus , Italiani
 specie religionis aggressus , inde turpiter ejectus , Dal-
 matiam , Pannoniam , Noricumque adorsus , quædam
 nostræ salutis valde contraria , præcipue sub nomine Præ-
 destinationis , pestiferis dictis & scriptis adstruens , in
 præsentia Ludovici Germanorum Regis , Episcopali
 Concilio detectus atque convictus , tandem ad diocæ-
 seos suæ urbem Metropolim Remorum Durocortorum
 nomine , cui Hincmarus vir venerabilis præsidet , redire
 compellitur . De eo vide Pagium ad ann. 848. 49. 51.
 52. & 53.

VIII.
 Exercitus Ludovi-
 ci Regis a Bohemis
 turpiter profigat-
 us : quod Taculfo
 Sorabici limitis Du-
 ci mos gestus non
 fuisset .

Anno 849. Bertinianus " Ludovicus Rex Germano-
 rum ægrotans , exercitum suum in Sclavos dirigit : qui
 turpiter profigatus. quid dispendii sibi absentia Ducis in-
 tulerit , cadendo fugiendoque expetitus est . *Metensis* :
 Boëmani more solito fidem mentientes , contra Francos
 rebellare disponunt . Contra quos Arnulfus Dux illa-
 rum partium cum multis Comitibus & Abbatibus & co-
 piofo exercitu mittuntur . Barbari vero pro pace peten-
 da Legatos ad Taculsum præmittunt , cui præ ceteris
 credebant , quæ scienti leges & consuetudines Slavicæ
 gentis . Erat quippe Dux Sorabici limitis ; sed in illa ex-
 peditione in sinistro genu sagitta graviter vulneratus : &
 ne ejus debilitas deprehenderetur , equo sedens cum
 Legatis simulata sanitate locutus est . Quumque ille
 quibusdam ex Primatibus , Legatorum verba nuncialset,
 indignati adversus eum , quod quasi summam rerum
 gerendarum in se vellet transferre , citato impetu incon-
 sultis aliis bellum hostibus paci studentibus intulerunt :
 statimque experti sunt , quod sine Dei timore parum
 profit virtus & audacia . Hostes enim effecti superiores ,
 cædendo persecuti sunt eos usque ad castra , & spe eva-
 dendæ ex toto sublata , coacti obsides dabant , a quibus
 suscipere deçdignati sunt . *Addit Annalista Fuldensis* :

» Un-

„ Unde coacti obsides dabant eis, a quibus suscipere de-
 „ dignati sunt, ut illæsi ab hostibus, & via tantum pu-
 „ blica pergentes, in patriam reverti potuissent. Et ut
 „ major confusio superbientibus, & de sua virtute præfu-
 „ mentibus fieret, contigit eodem anno post non multi
 „ temporis spatium in villa Hogstedi, quæ est in territo-
 „ rio Mogontiaci, spiritum nequam per os cujusdam ar-
 „ reptitii protestari, bello se Boëmanico præfuisse, so-
 „ ciosque suos spiritum superbiæ atque discordiæ fuisse,
 „ quorum dolosis machinationibus Frauci Boëmanis terga
 „ vertissent. „, Siegbertus ad ann. 850. „ Franci a Boëma-
 „ nis gravi prælio vincuntur, cui bello spiritus malignus
 „ se præfuisse per os arreptitii publice proteltatus est, &
 „ per suos spiritus, scilicet superbiæ & discordiæ, egisse,
 „ ut Franci terga verterent. „, Nimirum tam fœdæ cla-
 „ di, hostis contemptus, superbia & discordia Ducum Fran-
 „ corum, causam præbuit. Vide Pagium ad ann. 850. n. 1v.
 ubi Annalitam Metensem Siegberto præferendum affirmat.

Anno 850. Bertinianus: „ Orich Rex Normannorum,
 „ impugnantibus sese duobus nepotibus suis, bello impe-
 „ titur. Quibus partitione Regni pacatis, Rorich nepos
 „ Herioldi, qui nuper a Lothario defecerat, assumptis
 „ Nortmannorum exercitibus, cum multitudine navium
 „ Friesiam & Batavum insulam aliaque vicina loca per Rhe-
 „ num & Vachalem devastat. Quem Lotharius quum com-
 „ primere nequiret, in fidem recepit; eique Dorestadum
 „ & alios Comitatus largitur. „, Metensis & Fuldensis;
 „ Roruc, qui cum fratre (a) Harioldo vicum Dorestadum
 „ jure beneficii tenuerat ab Imp. Ludovico, post obitum
 „ Imperatoris apud Lotharium, qui patri successerat, pro-
 „ ditionis crimine, falso, ut fama est, insimulatus, ten-
 „ tus & in custodiam missus est. Unde fuga lapsus, ad
 „ Regem Ludovicum confugit. Quumque per aliquot an-
 „ nos inter Saxones, qui confines Normannis sunt, ma-
 „ neret, collecta Danigenarum non modica manu cepit
 „ piraticam exercere, & loca Regni Lotharii, quæ sibi

Tom. II.

V

„ erant

IX.

Orichus Regnum
 Danorum cum duo-
 bus nepotibus par-
 titur. Normanni
 Regnum Lotharii
 intellunt, Ductus
 Rorico, & Gode-
 frido, quot Cato-
 lus Calvus in fo-
 cietatem Regni re-
 cepit.

* A Bertiniano vocatur nepos Herioldi.

33 erant viciniora , vastare : venitque per ostia Rheni flu-
 33 minis Dorestadum , & occupavit eam atque possedit . Et
 33 quum a Lothario sine periculo suorum non posset expelli,
 33 consilio suorum, Legatis mediantibus, in fidem est rece-
 33 ptus , ea conditione , ut tributis ceterisque negotiis ad
 33 Regis ararium pertinentibus fideliter inserviret , & pi-
 33 raticis Danorum obviando resisteret . Igitur Normanni
 33 Godefrido Duce per Sequanam ascendentes , Regnum
 33 Caroli prædantur : ad quorum expulsionem Lotharius
 33 evocatus , quum sibi pugnandum cum hoste putaret ,
 33 Carolus mutato consilio Godefridum cum suis in societa-
 33 tem Regni recepit , & terram eis ad inhabitandum de-
 33 legavit : Lotharius adventum suum illo supervacuum vi-
 33 dens , ad propria reversus est . 33 Auctor Chronici
 33 Fontanellensis : " Classis Danorum in Regnum Chlo-
 33 tharii appulit , Ducibus Rorico & Godefrido : nec mora
 33 de Vvalo fluvio recedentes absque ulla præda, Flandren-
 33 sem adorsu regionem , variis deprædationibus populati
 33 sunt .

X.
 Ludovicus Sorabos & Slavos pene omnes subjugat .
 Gravidissima famas Germaniam opprimis non hoc tamen sed antecedenti anno Piræ Danorum Galliam & Germaniam infestant .

Anno 851. Bertinianus : " Ludovicus Rex Sclavos pene omnes populatur , & suæ subjugat ditioni . *Me-
 tensis* : Ludovicus contra Sorabos , qui fines Franco-
 rum crebris incendiis infestabat , commotus , cum exercitu per Thuringiam iter faciens , terram eorum graviter devastavit , & magis eos fame , quam ferro perdomuit . *Fuldensis* : Sorabi Francorum fines crebris incursionibus atque incendiis infestant . Unde Ludovicus Rex commotus , cum exercitu per Thuringiam iter faciens , terram eorum ingressus , gravi eos obsidione fatigavit ; perditisque frugibus , & omni spe adempta , magis eos fame , quam ferro perdomuit . *Sigebertus* : Fames Germaniam attrivit , ut etiam pater filium suum devorasse voluerit . Quo tempore Rabanus Archiepiscopus multam benevolentiam pauperibus exhibuit . Sed Annalista Fuldenensis ad annum 850. gravissimam famem Germaniæ populos oppressisse scribit . Vide Pagium ad ann. 850. & Hansizium Tom. 2. Germ. sacr. p. 131. ubi Poëtæ Synchroni versus ad Luitprammum Episcop. Juvaven. reci-

recitat . Bertinianus : " Pirata Danorum , Fresiam & Bata-
 36 vos populantur : sed & usque ad Monasterium S. Bavo-
 37 nis , quod Gant dicunt , debacchantes , idem Mona-
 38 sterium incendunt . 39 Addit Monachus de miraculis
 S. Bavonis apud Mabillon. Sec. 11. Benedict. lib. 1. num. x.
 " Venientesque urbem Rotomum usque ad Belvacum pe-
 36 desri gradu perveniunt . *Et paulo post* . Dani post mul-
 37 tam generis humani interfectionem , Gandavum redie-
 38 re , suisque ibi reparatis navibus , terra marique iter
 39 facientes , Mosam ingressi sunt , & famosissimum Aquif-
 39 grani Palatium igne cremaverunt , & Monasteria , civi-
 39 tatem Treveris nobilissimam , & Coloniam Agrippinam
 39 cum habitatoribus interfectis , igne cremaverunt . 39

Anno 852. Bertinianus : " Normanni 252. navibus
 39 Fresiam adeunt , acceptisque multis , prout ipsi statue-
 39 runt , ad alia divertunt . Godefridus Herioldi Dani
 39 filius , qui quondam sub Imp. Ludovico Maguntiaci fuc-
 39 rat baptizatus , a Lothario deficiens , ad suos se con-
 39 fert ; unde conrogata manu valida , Fresiam cum mul-
 39 titudine adgreditur : deinde vicina Scaldis fluminis ad
 39 postremum ingreditur . Quo occurrentibus Lothario &
 39 Carolo , cum omni suo exercitu utramque ripam ejus-
 39 dem fluminis obsident . *Fuldensis* : Henaldus (a) Nord-
 39 mannus , qui superioribus annis iram domini sui Horue
 39 Danorum Regis fugiens , ad Regem Ludovicum se con-
 39 tulit , ab eo benigne susceptus , baptizatus , ac fidei
 39 sacramentis imbutus est ; quum per plures annos hono-
 39 rifice inter Francos haberetur , tandem Principibus Bo-
 39 realium partium & custodibus Danici limitis , quasi lu-
 39 brica fidei & molimine proditiionis cœpit esse suspectus .
 39 Unde & ab eis occisus est . Habita est autem & Synodus
 39 in civitate Magontia Metropoli Germaniæ , præside
 39 Rabano ejusdem urbis Archiepiscopo cum omnibus Epif-
 39 copis atque Abbatibus Orientalis Franciæ , Bajoariæ ,
 39 & Saxonix . Et illi quidem de absolvendis quæstionibus
 39 Ecclesiasticæ tractatum habebant ; Rex vero cum Prin-

Tom. II.

V 2

39 ci-

XL
 Godefridus He-
 rioldi Dani filius,
 olim baptizatus, a
 Lothario deficiens,
 Fresiam infestat: sed
 quibusdam pactio-
 nibus conciliatur.
 Synodus Moguntia
 anno 852. habita
 a Bulgari & Sclavi
 a Ludovico vinci-
 untur.

a. Godefridus Herioldi filius.

cipibus & Praefectis Provinciarum, publicis causis litibusque componendis insistens, postquam Synodalia eorum decreta suo iudicio comprobavit, & Legationes Bulgarorum, Sclavorumque audivit & absolvit, Bajoariam reversus est. „

Anno 853. Bertinianus: „ Carolus eundem Godefridum quibusdam pactioibus sibi conciliat. Ceteri Danorum usque ad mensem Martium inibi absque ulla formidine resident, cuncta eo furiosius quo liberius diripiunt, cremant, atque captivant. Bulgari, sociatis sibi Sclavis, & ut fertur, a nostris muneribus invitati, adversus Ludovicum Germaniae Regem acriter permoventur: sed, Domino pugnante, vincuntur. Graeci vero non minus contra Ludovicum filium Lotharii Regem Italiae concitantur propter filiam Imperatoris Constantinopolitani ab eo desponsatam, sed ad ejus nuptias venire differentem. „

Anno 854. Bertinianus: „ Dani intestino inter se praelio dimicantes, adeo tridui concertatione obstinatissima bacchati sunt, ut Orico Rege & ceteris cum eo interfectis Regibus, pene omnis nobilitas interierit. *Meteffs*, & *Fuldensis*: Nortmanni, qui continuis viginti annis Regni Francorum fines per loca navibus accessibilia caedibus & incendiis atque rapinis crudeliter vastabant, congregati de nationibus, per quas dispersi fuerant, in patriam suam reversi sunt. Ibi inter Horuc Regem Danorum, & Guturm (a) filium fratris ejus, qui pulsus a Regno, Piratico more vivebat, orta contentione, ita se mutua caede mastrarunt, ut vulgus quidem innumerabile caderet; de stirpe vero Regia nonnisi unus puer remaneret: Domino Sanctorum suorum injurias ulciscente, & adversariis digna factis retribuyente. „

Horucus Danorum Rex, qui dicitur anno 854. intestino praelio occisus, Sanctum Ansharium Hamburgensem Episcopum, Evangelium in suo Regno praedicantem, mul-

to.

XII.
Datus intestino
praelio inter se de-
certantibus, Oricus
Rex ejusque nepos
Guturmus interfe-
cti sunt: nec de-
stirpe Regia reman-
sit, nisi Oricus ju-
nior puer. Uterque
Oricus S. Ansharii
Sautor.

▲ Fuldensis: *Guturma*.

to affectu coluerat (ut inquit Rembertus in Vita S. Ansharii cap. 41.) " Ita ut & inter secreta sua, dum de negotiis Regni cum consiliariis tractaret, ipsi liceret interesse, cui post alia vota Pater Sanctissimus patienter suggerere cœpit, ut Christo Domino concederet hanc benevolentiam, ut in Regno suo Ecclesiam fieri permitteret, ubi Sacerdos omni tempore præsens adesset, ut verbi divini semina ac Baptismi gratiam quibuscunque suscipere volentibus traderet. Quod ille benignissimo concessit affectu, & in portu Regni sui ad hoc aptissimo & huic regioni proximo, Sleaswich vocato, ubi ex omni parte conventus fiebat negotiatorum, Ecclesiam illic fabricare permisit, tribuens locum, in quo Presbyter maneret; data pariter licentia, ut qui cumque vellet, in Regno suo fieret Christianus. " Horico Seniori successit Rex Horicus junior, is nempe puer, qui solus de stirpe Regia in illo Danorum intestino prœlio supervivisse narratur: de quo hæc idem Rembertus: " Inter hæc divino contigit iudicio, ut Pitararum infestatione memoratus Oricus Rex quibusdam propinquis hujus, Regnum ipsius invadere conantibus, bello interemptus sit: cum quo pariter omnes primores terræ illius, qui olim domno Episcopo familiares & amici habebantur, gladio interierunt. Deinde post hæc constituto in Regno ipsius Horico juniore, quidam illorum, quos ille tunc habebat Principes, & minus antea domno cogniti fuerant Episcopo, persuadere ei cœperunt, ut Ecclesia apud eos facta destrueretur, & religio Christianitatis ibi cœpta annihilaretur, dicentes, Deos suos sibi iratos esse, & quod ideo eos tanta mala invenerint, quia alterius & incogniti Dei culturam apud se receperint. Qua de re Comes præfati vici, Sleaswich videlicet, nomine Hovi, qui huic religioni præcipue resistebat, & ad destruendam Christianitatis fidem Regem provocabat, Ecclesiam ibi factam jussit claudi, religionemque Christianitatis ibidem prohibuit observari. Unde & Presbyter, qui ibi aderat, persecutionis acerbitate compulsus inde recessit.

22. Sed:

,, sed Anſebarius ad divinum auxilium confugiens , cer-
 ,, tior est factus , quod Religio ibi cepta non periret :
 ,, indeque Rex p̄ factum Comitem de illo vico expulit ,
 ,, & legatum ad Ep̄iscopum direxit , eique mandavit , ut
 ,, Sacerdotem suam ad propriam remitteret Ecclesiam :
 ,, non se minus , quam seniore Horicum , Christi velle
 ,, gratiam promereri , domuique Ep̄isopi amicitiam obti-
 ,, nere . Anſebarius igitur ad Regis p̄sentiam veniens ,
 ,, tanta gratia a juniore susceptus est Horico , ut statim ei
 ,, omnia , quæ Antecessor suus , causa Christianitatis , in
 ,, Regno suo fieri permiserat , ipse quoque concederet .
 ,, Insuper etiam , quod antea nefandum Paganis videba-
 ,, tur , ut Clocca (*campana*) haberetur in Ecclesia , con-
 ,, sentit .

XIII.

Lothario Impera-
 tore mortuo , filii
 ejus Ludovicus Ita-
 liam cum Imperio
 accepit , Lotharius
 Lotharingiam Ca-
 rolus Provinciam .
 Ludovicus Germa-
 nia Rex ad erit
 Raticem Moravia
 Regem bellum ge-
 rit . Roricus & Go-
 defridus Dani , Do-
 resticum cum ma-
 gna Frisia parte oc-
 cupant .

Anno 855. Lotharius Imperator , Ludovici Germa-
 nia Regis frater , iv. Kal. Octob. decessit , quum ex tri-
 bus filiis , Ludovicum (hujus nominis II) Imperatorem
 renunciaſſet : Lothario eam partem Gallia , quæ ab illo
 Lotharingia dicta est , dedisset : & Carolo natu minimo
 Provinciam concessisset . Eodem anno 855. ” Bertinianus :
 ,, Lotharius totam Frisiam filio suo Lothario donat . Vnde
 ,, Roric & Godefridus patriam , idest , Daniam , repe-
 ,, dant , spe potestatis Regia nanciscendæ . *Et mox* . Ro-
 ,, ric , & Godefridus , nequaquam arridentibus sibi suc-
 ,, cessibus , Dorestado se continent , & parte maxima
 ,, Frelia potiuntur . Ludovicus Rex Germanorum , cre-
 ,, bris Slavorum defectionibus agitatur . *Fuldensis* : Rex
 ,, Ludovicus in Selavos Margenses contra Raticem Ducem
 ,, eorum , sibi rebellantem , parum prospere ducto exerci-
 ,, citu , sine victoria rediit , malens adversarium firmissi-
 ,, mo , ut fertur , vallo munitum ad tempus dimittere ,
 ,, quam militum suorum periculose pugnando damna susti-
 ,, nere . Magnam tamen provincia partem p̄dis & in-
 ,, cendiis vastavit exercitus , nec parvam multitudinem
 ,, hostium castra Regis invadere cupientium usque ad in-
 ,, ternecionem delevit : quia post reditum Regis , Rati-
 ,, ces cum suis insēcutus , plurima trans Danubium finiti-
 ,, morum loca p̄dando vastavit . *Hildensheimensis* : Lu-
 ,,

33 dovicus Rex cum magno exercitu perrexit contra Rat-
 33 zidum Regem Marahenium . 33 Quæ verba etiam apud
 Marianum Scotum & Lambertum Schafnaburgensem ad
 ann. 855. leguntur .

Anno 856. Bertinianus : " Piratæ Danorum xiv. Kal.
 33 Maji civitatem Aurelianis adeunt , prædantur , & im-
 33 pune revertuntur . Comites pene omnes ex Regno Karli
 33 Regis cum Aquitanis adversus eum conjurant , invitantes
 33 Ludovicum Regem Germanorum ad suum consilium
 33 perficiendum . Quo diutius in expeditione Sclavorum
 33 detento , ubi & magnam partem sui exercitus amisit , isti
 33 moras illius non ferentes , Karlo Regi reconciliantur .
 33 *Fuldensis* : mense Augusto Ludovicus Rex collecto exerci-
 33 citu , per Sorabos iter faciens , Ducibus eorum sibi
 33 conjunctis , Dalmatas prælio superat , acceptisque
 33 obsidibus , tributarios fecit . Inde per Boëmanos tran-
 33 siens , nonnullos ex eorum Ducibus in deditiōem ac-
 33 cepit : in qua expeditione perierunt Comites Bardo , &
 33 Erpf cum aliis quæm pluribus . , Quinam hi Dalmata
 33 sint , quos Ludovicus Rex prælio superavit , Farlatus , Vir
 33 clarissimus , Tom. 1. Illyrici sacri a pag. 18. exponit , con-
 33 tendens , non esse illos Dalmatiæ Illyricæ , sed Germanicæ
 33 incolas . Quam tamen ejus opinionem , ubi de Dal-
 33 matis sermo erit , ad examen revocabimus .

Anno 857. Metensis : *Roric Normanus , qui præerat
 Dorestado , cum consensu domini sui Lotharii Regis junioris
 classem duxit in fines Danorum , & consentiente Horico
 (a) Danorum Rege , partem Regni , quæ est i ter
 mare & Egidoram , cum Sociis suis possedit . Ita & Ful-
 denfis : additque : Osgarius Episcopus & Hruodolfus Comes
 Palatii , & Henustus filius Henusti Ducis , cum hominibus
 suis & Boëmanis missi , civitatem Witztrachi Ducis
 ab annis multis rebellem occupaverunt , expulso ab ea
 Scla-*

XIV.

Ludovicus Rex Germaniæ in expeditione Sclavorum detentus , magnam sui exercitus partem amittit . Per Sorabos idem Ludovicus iter faciens , Ducibus eorum sibi conjunctis , Dalmatas victos , tributarios facit . Inde per Boëmanos transiens , nonnullos ex eorum Ducibus in deditiōem accepit .

XV.

Roricus consentiente Orico Danie Rege , partem Regni accipit . Ludovicus per Comites suos civitatem Witztrachi Ducis , ejecto inde Selavito filio , occupat , præterque ejus Ducem creat . Selavitus ad Raticem Moravie Regem coniugit . Castris Sorabotum Dux Ludovicus fidelissimus creditur . Ludovicus tres exercitus mittit : unum in Slavos Moravicos contra Raticem ; alterum in Obotritos & Lino-nes ; tertium in Sorabos , qui castris Cailliboro , defec-
 rant .

a. Anno 864. dicitur orta inter Horic Regem Danorum ejusque nepotem contentione de stirpe Regiæ nonnulli unum puerum remanisse . Is puer ad Regnum evectus , *Horico* & ipse vocatus , & *junior* in vita S. Ansharii dicitur . Vido quæ ad ann. 868. num. 2. ad 6. observat Pagius de gestis S. Ansharii, deque Bremensi Episcopatu cum Haraburgensi anno 849. unito , & deque ista unione , anno 857. in conventu Wvomariciensi & in Synode Alouantia confirmata .

Sclavitago filio Ducis Wiztrachi, qui tyrannidem tunc in ea exercebat. Quo per fugam lapsa, & ad Rastlicem se conferente, frater ejus, qui ab eo patria pulsus apud Cziztiborum Sorabum exulabat, ad Regem fideliter veniens, loco si aris Dux constituitur.

Anno 858. Hildensheimensis: Ludovicus filium suum Ludovicum cum magno exercitu misit ad Abovros. Mentis: Ludovicus reversus in Franconofurt, quum multa de utilitate Regni cum suis tractaret atque disponderet, tunc etiam decrevit tres exercitus in diversos Regni sui terminos esse mittendos; unum quidem per Karlowannum filium suum seniorem in Sclavos Margenses contra Rastlicem: alterum vero per Ludovicum filium suum minorem in Obovros & Linones: tertium autem per Tracholfum in Sorabos dicto obedire nolentes. Et post pauca. Interea nunciatum est ei, in Oriente rem publicam Sorabici limitis esse turbatam, eo quod Sorabi, Duce ejus Cziztiboro nomine, sibi fidelissimo, insidiosè perempto, defectionem meditentur, ac per hoc ille quidem ad comprimendam seditionem exoriam, in Regnum suum, quanta potuit celeritate, regressus est.

Anno 859. Sub Michaële Balbo Imperatore, contigit

XVI.

Russi, gens Scythica, a Ponto egressi, in urbem Byzantinam irrunt. Danorum gradationes in Regnum Francorum. Pax sancita inter Ludovicum, Carolum & Lotharium.

Russorum in urbem Constantinopolitanam irruptio: quam Baronius & Pagius ad annum 861. perperam conferunt. Eam Nicetas in vita S. Ignatii sic describit: "Interea athleta Christi (Ignatius) semestri Mytilenæ exacto, ab exilio redit; redit autem voluntate Principum, restitutus non tam honori, quieti, & solatio, quam ignominie, vexationi, majorique afflictioni. Quanta enim inimicus in eo malignatus sit, quantasque arumnas Nicetas regie classis Drungarius, cognomento Oryphas, quantas item contumelias, Photio & Principibus gratificaturus, irrogavit; quæ dicendi vis, & copia allequatur? Quis speciatim hostium impetum, convicia, verbera, tormentata, quæ ille in familiares illius parricida manu exprompsit, exponat? Accessit & alia sancto viro calamitas. Ea tempestate Rhossi (sive Russi) gens Scytharum, a Ponto Euxino ad Stenum excursionem facta, omnem circum regionem, omniaque Monasteria deprædati sunt: In-

la-

„ lanorum quoque Byzantinorum, per populationem,
 „ vasa omnia diripuerunt, argentum abstulerunt, captos
 „ ad unum omnes trucidarunt. Ipsius denique Patriarchæ
 „ Cœnobium barbarico furore & impetu incurfantes, to-
 „ ta suppellectili direpta spoliarunt, duosque supra vigin-
 „ ti ex familiarissimis in uno navigii trochantere omnes se-
 „ curibus frustatim conciderunt. „ Zonaræ, Cedreni,
 „ Simeonis Logothetæ, & Anonymi continuatoris Constanti-
 „ ni Porphyrogeniti verba de eadem Rusforum excursione
 „ recitavi Tom. 1. pag. 241. & seqq. ubi demonstravi, eam
 „ non anno 861. sed 859. accidisse. Quia vero idem Anony-
 „ mus Porphyrogeniti Continuator post narratam Rusforum
 „ invasionem subjungit: „ Verum hi quidem abunde Dei
 „ ira exsaturati, Photio qui ad Ecclesiæ gubernacula se-
 „ debat, Deum exorante, Urbique propitium reddente,
 „ domum rediere, nec multo post, Legatis in Urbem
 „ missis, Divinum efflagitantes Baptismum, etiam impe-
 „ trare: „ quia, inquam, ex his Anonymi verbis Pa-
 „ gius ad ann. 861. num. 7. 8. & 9. contendit, Russos eod-
 „ dem anno 861. fidem Christianam recepisse; eodem Tom. 1.
 „ pag. 251. ego ostendi, ea verba, *non multo post*, ad tem-
 „ pora Basilii Macedonis, & signate ad illud temporis spa-
 „ tium, quod inter annum exeuntem 867. & ineuntem 877.
 „ excurrit (quum scilicet Ignatius sedi suæ restitutus Con-
 „ stantinopolitanam regebat Ecclesiam) esse omnino refe-
 „ renda; aut saltem, (si Pagio & Baronio permittendum sit
 „ Russos anno 861. sive 863. Christiana sacra fuisse ample-
 „ xos,) dicendum est cum eod. Pagio ad ann. 861. n. 9.
 „ „ Ruthenos qui hoc tempore [*anno scil. uti ipse conten-
 „ dit 861.*] Christo nomen dedere, ad idololatriam anno
 „ „ incerto rediisse; quam exeunte seculo sequenti, quan-
 „ „ do rursus Evangelium Russis annunciatum & Baptisma
 „ „ ab iis susceptum, nulli in Russia Christiani inventi fuerint
 „ „ præter Helenam Reginam; „ aut cum eodem Pagio ad
 „ „ ann. 876. n. 19. concludendum, Russos qui sub Michaële &
 „ „ Photio fidem susceperunt, diversos esse ab illis Russis, qui
 „ „ temporibus Basilii, & Ignati post ann. 867. Christianæ Re-
 „ „ ligionis sacra amplexi sunt. Sed de his postea sermo erit.

Bertinianus . Anno 859. " Dani loca ultra Scal-
 ,, deni populantur . Vulgus promiscuum inter Sequa-
 ,, nam & Ligerim inter se conjurans , adversus Danos in
 ,, Sequana consistentes fortiter resistit . Sed quia incaute
 ,, suscepta est eorum conjuratio , a potentioribus nostris
 ,, facile interficiuntur . ,, Alias Danorum grassationes ,
 ex eodem Bertiniano Pagius describit ad hunc ann. 859
 860. 861. 864. & 865. " Hildesheimensis : Ludovicus .
 ,, Carolus , & Lotharius cum juramento invicem pacem ;
 ,, firmaverunt . ,, Quod & Lambertus Schafnaburgensis ad
 hunc annum habet . At Bertinianus ad annum 860. & 862.
 vide Pagium ann. 862. num. 8.

XVII.

Ludovicus Rex
 Germaniæ bellum
 gerit adversus Scla-
 vorum gentes , ac
 præsertim adv. f. su
 Rastitiam Moraviz
 Regem .

Anno 860. Regino in Chron. " Ludovicus senior , fra-
 ter Lotharii Imperatoris , plurima bella gessit adversus
 ,, Sclavorum gentes : siquidem Marahenlium Regna ingres-
 ,, sus , armis cuncta perdonavit , capto eorum principe ;
 ,, nomine Rastitz , cui etiam propter violata fœdera oculo-
 ,, rum erui iussit . *Metensis* . Ludovicus frater Lotharii Im-
 ,, peratoris plurima bella strenuissima gessit adversus Scla-
 ,, vorum gentes . ,, Hæc a Sigeberto Gemblacensi ad an-
 num 859. conferuntur his verbis : " Ludovicus Rex Ger-
 ,, maniz plurima prælia contra Sclavos strenue gessit , &
 ,, capto principe eorum , Rastix nomine , propter viola-
 ,, tam fidem oculos ei eruere iussit . ,, Verum hoc quod
 de Rastitzio narratur , non ante annum 870. contigit , uti
 mox demonstrabitur .

XVIII.

! Carolomanus
 Ludovicus Germaniz
 Regis filius cum Ra-
 stice Moravorum
 & Winidorum Re-
 ge fœderatur : Du-
 cibz Pannonici &
 Carantani limitis
 expulsi , Marchiam
 per suos ordinat .
 Ludovicus pater
 honoribus privat
 Comes , & Ful-
 densen Abbatem ;
 tamquam Carolo-
 manno filio rebel-
 lanti adhaerentes .

Anno 861. Bertinianus : " Carolomanus Ludovici
 Germaniz Regis filius cum Resticio Winidorum Regulo
 ,, fœderatur , a patre deficit , & Resticii auxilio , magnam
 ,, sibi partem usque ad Hiu fluvium paterni Regni præsumit.
 ,, Ludovicus Socerum Carolomanni filii sui Arnostum
 ,, honoribus privat , & nepotes ipsius a Regno suo expellit.
 ,, Qui cum Adalardo Irmintrudes Reginae avunculo , suo
 ,, autem propinquo , quem Lotharius patris sui Ludovici
 ,, factione insequabatur , Karolum addeunt , a quo benigne
 ,, suscipiuntur , & honoribus consolantur . Sed & pene
 ,, omnes , qui nuper a Carolo ad Ludovicum defeecerant ,
 ,, ad Carolum revertuntur , & ab eo familiaritate & ho-
 ,, nori-

noribus redonantur . *Hildensheimensis* : Udo , Ernult ,
Bernger Comites , & Walda Abbas honoribus depositi .
Lambertus . Udo , Ernost , Berngerus Comites , &
Waldo Abbas Fuldenſis honoribus depositi ſunt . Thio-
do Abbas ſucceſſit . *Fuldenſis* : Ludovicus Rex conven-
tum habuit in Reganeſburg tertia ſeptimana poſt ſan-
ctum Paſcha , in quo Ernullum ſummatem inter omnes
optimates ſuos quaſi infidelitatis reum , publicis priva-
vit honoribus . Utonem quoque & Berngarium fratrem
eius , atque Sigihardum Comites , Waldonemque Ab-
batem , unacum aliis nonnullis , quaſi complices infide-
litateſ ejus , exauſtoravit : e quibus Uto & Berngarius
cum Waldone fratre ſuo in Gallias ad Carolum Regem
ſeceſſerunt , ceteris intra patriam in proprietate ſua re-
manentibus . Carolomannus quoque filiorum Regis ma-
ximus res novas molitus eſt . Expulit enim Duces , qui-
bus cuſtodia commiſſa erat Pannonici limitis , & Ca-
rantani , atque per ſuos Marcham ordinavit . Quod Re-
gis animum rebellionem ſuſpicantis non parum com-
movit , . Pagius ad hunc annum 861. num. 7. confert
Ruſſorum ad Chriſti fidem converſionem : item num. 10.
Bulgarorum . Sed de his alibi diſſeram .

Anno 862. Fuldenſis : " Carolomannus per ſacra-
menta pacis & ſecuritatis ſuæ , Reganeſburgum venit ,
& reddita ratione , convicit adverſarios , patrique ſuo
reconciliatur ; juramento confirmans , ne contra ejus
juſtam poteſtatem quicquam deinceps mente malitioſa
machinaretur : & Carolomannus quidem ad ſua cum
pace revertitur . Rex vero Magontiam profeſtus , oc-
currentem ſibi ad colloquium nepotem ſuſcepit Lotha-
rium Regem . Eodem quoque anno Rex ducto in
Obotritos exercitu , Ducem eorum Tabamvizilem
rebellantem , dicto obedire , & filium ſuum cum aliis
obſidibus dare coëgit . *Annaſiſta Bertinianus* . Ca-
rolomannus Ludovici Regis Germaniæ filius , con-
ceſſa ſibi a patre Regni portione , quam pridem in-
vaſerat , & dato ſacramento , ne amplius inde ſine
patris voluntate excederet , cum patre paciſcitur ,

XIX.

Carolomannus cum
Ludovico Rege pa-
tre reconciliatur .
Ludovicus Rex ducto
in Obotritos
exercitu , Ducem
eorum Tabamvizi-
lem , qui rebelle-
rat , dicto obedire
compellit . Dani
magnum Regni Lu-
dovici ratem præ-
dant . Ungri tunc
primum viſi , Re-
gnum ejuſdem po-
pulantur .

„ Ludovicus Rex Germaniæ Lotharium nepotem suum
 „ apud Moguntiam accersens, petit, ut cum eo contra
 „ Winidos qui appellantur, adversus Regulum (*desse*
 „ *aliquid, sed ex Fuldensi suppletur:*) cum apparatu
 „ hostili pergat. Qui se primum iturum promisit, post
 „ vero a promissione sua defecit. Ludovicus autem, reli-
 „ cto in patri a filio Carolo, quoniam nuper uxorem Er-
 „ cangarii Comitis filiam duxerat, Ludovicum filium
 „ suum ducens, aggreditur Winidos. Unde amissis qui-
 „ busdam prioribus, & nihil prospere gestis, sub ob-
 „ tentu obsidum, ad Francofurt Palatium super Mœ-
 „ num fluvium (*regreditur:*) Dani magnam Regni
 „ ejus partem cæde & igne vastantes prædantur. Sed &
 „ hostes antea illis populis inexpecti, qui Ungri vocan-
 „ tur, Regnum ejusdem populantur. Ludovicus ad re-
 „ conciliandum, vel ad resistendum filio suo, qui auxi-
 „ liante Reseccio (al. Resticio) Winidorum Regulo,
 „ contra patrem rebellaverat, Bajoariam petit „ *Un-*
 „ *garorum* hic prima mentio. Sed quia *Hungari* ejusdem
 „ sunt cum *Hunnis* originis, iidemque a scriptoribus sæpe
 „ confunduntur cum *Hunnis Abaribus*; idcirco *Ungri*, qui
 „ hoc anno 862. Regnum Ludovici invasisse perhibentur;
 „ aut uni iidemque cum Abaribus Hunnis dicendi sunt, qui
 „ sedes in Pannonia adhuc habebant; aut potius affirman-
 „ dum, illos jam ante annum 862. a Scythicis Regnis, &
 „ a paludibus, quas Tanais sua refusione in immensum por-
 „ rigit, profectos, & a Pacinacis ejectos, ad Pannonio-
 „ rum & Abarum solitudines sese contulisse. Id enim sibi
 „ vult, quod Metensis ad ann. 899. de illis refert, post-
 „ quam Pannoniam invaserant: *Deinde Karantanorum,*
 „ *Marabensium & Bulgarum fines crebris impulsione in-*
 „ *vasionibus irrupunt:* nimirum ab anno Chr. 862. uti
 „ habet Bertinianus.

XX.
 Ludovicus per le-
 gatam a Carolo Re-
 ge itare perit, ut
 Carolomanum a
 Rastice desertum,
 & a se iugatum non
 recipiat. Idem Ca-
 rolomanus, qui
 Carantanis pignora
 prodicione Gundachari
 Comitis, ab
 exercitu desectus,
 per juramentum Prin-
 cipum ad patrem
 venit, & cum eo
 reconciliatur. Lu-
 devicus Gundacha-
 rum Carantanis
 præbet. Dani Re-
 gnum Ludovici in-
 festant, & comitum
 Rorici, ad propria
 redeunt.

Anno 863. *Bertinianus*. Carolus Rex missum fratris
 sui Ludovici, nomine Blitgarium, accipit, petentem,
 ut Carolomanum filium ejus a Resticio Vvindo desertum,
 & a se fugatum, si ad illum venerit, non recipiat. Quæ
 non longo post tempore deceptum, atque desertum a suis,

sub.

sub conditione sacramenti pater suus Ludovicus recepit, & secum in libera custodia tenuit. *Annalista Fulderfis*: Carolomannus filius Regis, qui prælatus erat Carantanis, tam multis criminibus & tam magnis apud patrem absens accusatus est, ut merito reus majestatis haberi debuisset, si ea quæ in eum dicta sunt, ab accusatoribus probari potuissent. Quod Regis animum adeo commovit, ut per seipsum coram frequentia populi sui protestatus sit, Carolomannum filium suum ab eo tempore & deinceps, donec ipse viveret & regnaret, sua voluntate publicis honoribus nunquam esse potiturum. Quo audito, Carolomannus ab itinere quod ad Palatium ire cœperat, perterritus in Carinthiam se recepit, ibi tutari apud suos, quos sibi fideles arbitratus est, volens, donec patris ira quiesceret, & ipse per internuncios veraces, sibi fallaciter objecta purgaret. Interea Rex collecto exercitu, specie quidem quasi Rasticem Margensium Sclavorum Duce[m] cum auxilio Bulgarorum ab Oriente venientium, ut fama fuit, domaturus; re autem vera ad Carantanos filium expugnaturus accessit: qui revera ad id temporis defenderet, nisi proditione Gundachari Comitis sui deciperetur incautus: qui totum pene robur exercitus secum habens, quasi vada fluminis Hin hostibus prohibiturus, cum omnibus copiis transivit ad Regem, & prælatus est Carantanis, sicut ei prius occulte promissum est, si dominum suum fraude decepisset. Et hic quidem Præfecturæ dignitatem hoc modo promeruit. Carolomannus vero per juramenta Principum venit ad patrem, & de objectis sibi criminibus securus, quia innocens erat, & testimonio conscientie fretus, lætum se per omnia exhibebat atque jucundum. Bertinianus. *Dani mense Januario per Rbenum versus Coloniam navigio ascendunt: & depopulato imperio, quod Dorestatus dicitur, sed & villa Nonmodoca, ad quam Frisii confugerant, occisis multis Frisonum negotiatoribus & capta non modica populi multitudine, usque ad quandam insulam secus castellum Novesium perveniunt. Quibus Lotharius ex una parte Rbeni cum suis, & Saxones ex alia parte aggrediuntur, & usque circa Kalendas Aprilis con-*

*confident . Unde iidem Dani , consilio Roricæ , sicut ac-
cesserant , & recedunt . Ad hunc annum 863. Pagius col-
locat sacram expeditionem SS. Cyrilli & Methodii in Mo-
raviam , evocante Rastice Rege : de qua alibi sermo erit .*

XXI.
Ludovicus Ger-
manicus Rex Rastice
Mocaviz Regem
regem subjugat . Ca-
rolomanno filio suo
Marchas ablatas re-
stituit . Bulgarorum
Regi , qui se Chri-
stianum fieri velle
promiserat , hosti-
liter obviam pergit .
S. Ansharius
anno 863. notat .

Anno 864. Bertinianus . *Ludovicus Rex Germaniæ
hostiliter obviam Bulgarorum Cagano nomine , qui Chri-
stianum se fieri velle promiserat , pergit : inde ad compo-
nendum Vvinidorum Marcham , si se prosperari viderit ,
perrecturus . Normanni , qui cum plurimo navigio iu
Flandris appulerunt , resistentibus sibi pagensibus , per
Rhenum ascendunt , & vicina Regnorum Losbarii ac Lu-
dovici ex utraque ripa ipsius fluminis vastant . Caroloman-
nus filius Ludovici Regis Germaniæ , qui in libera custo-
dia cum patre suo morabatur , simulans se venatum ire ,
a patre fuga labitur , & Marchas sibi a genitore ablatas ,
cum consensu Marchionum , qui eum tradiderant , recu-
pat . Quem Pater e vestigio insequens , sub firmitatum
conditionem ad se venire facit , & ei honores donat . Inde-
que revertens versus Palatium Franconofurd , in quodam
broilo cervum venans , de caballo cadit , & costis latus in
vicino Monasterio jacet , filiumque suum Ludovicum ad præ-
dictum Palatium , ubi uxor ejus erat , præmittit : ipseque
in brevi convalescens subsequitur . Fuldenis : Ludovicus Rex
in mense Augusto ultra Danubium cum manu valida profe-
ctus , Rastice in quadam civitate , quæ lingua gentis il-
lius Dovvina , idest puella , dicitur , obsedit . At ille quum
Regiis copiis congregari non auderet , atque loca sibi effu-
giendi denegata cerneret , obsides quales & quantos Rex
præcepit , necessitate coactus dedit ; insuper cum universis
optimatibus suis , fidem se cunctis diebus Regi servaturum
esse juramento firmavit , licet illud minime servaverit .
Hildensheimensis . Ludovicus Rex Francorum Rastidum
Regem Marabensium sibi subegit . Hoc ipsum iidem ver-
bis Lambertus Schafnaburgensis ad ann. 864.*

Anno 865. Bertinianus : *De Insaco Ludovicus Bajoa-
riam pergens , Carolomanno filio suo sibi familiariter re-
conciliato , Marchas quas ab eo tulerat , reddidit . Rem-
bertus S. Ansharii septentrionalium regionum Apostoli
difici-*

discipulus ac in Episcopatu Hamburgensi Bre-nensique successor, in ejusdem Anscharii vita scribit, sanctum Præfulem postridie Purificationis B. Mariæ Virginis animam Deo reddidisse. Annum Rembertus non notavit, sed Adamus Brementis lib. 1. cap. 31. hæc habet: *Obiit anno Domini 865. Indict. 13. qui est Lutbovici secundi xxvi. Verum (ut observat Pagius) loco , anno xxvi. , legendum , xxv. Ludovicus enim Germaniæ Rex mense Febr. hujus anni versabatur tantum in anno xxv. Regni sui . Ad hunc annum 865. pertinet, quod Bertinianus scribit de Rege Bulgarorum, Chrillianam fidem suscipere volente; id quod postea factum ab ipso ait anno 866. qua de re mox differam.*

Anno 866. Bertinianus. *Ludovicus Germaniæ Rex contra quosdam suorum in Marcha adversus Vvinidos rebellionem molientes, hostem movit: quem præcedens in brevi, rebellantes sine conspectu domat, & hostem nondum penè promotum, domi residere mandavit.* Eo respicere videtur Bertinianus, quod supra ex Hildensheimensi ad ann. 864. de Ratzido Moraviæ Rege, atque ex eodem Bertiniano, de componenda Vvinidorum Marcha, dictum est. Pergit Bertinianus. *Ludovicus Ludovici Germaniæ Regis filius, consilio Vvarnarii, ac ceterorum, a quibus pater ejus propter infidelitatem suam honores tulit, rixam contra patrem suum movit, concitato Restitio Vvinido, ut usque ad Bajovvariam prædatum ventat, quatenus in illis partibus occupato patre, vel ejus fidelibus, ipse liberius quod cepit, prosequi posset. Sed Carolomanno, cui pater ipsam Marcham dederat, sutagente, Restitius intra sua se cohibet. Ludovicus autem Senior in talibus experientia prudens, concite ad Palatium, quod Franconofurd dicitur, properat: & datis mutuo dextris, eundem filium suum ad se venire facit, ipsæque dexteræ usque v. Kalendas Novembris manere invicem promittunt. Sicque Ludovicus ad confirmandam Marcham suam contra Restitium velociter repedit, reversurus octavo die ante Missam S. Martini obviam fratri suo Carolo, & nepoti suo Lothario secus civitatem Metensium. Annalista Fuldenis Rastisen pro Rastio habet*

ad

XXII.

Ludovicus, Ludovici Regis Germaniæ filius, contra patrem concitat Rasticem Moraviæ Regem, volens Marcham Carolomanno fratri traditam invadere. Carolomannus, cui ea Marcha concessa fuerat, Rasticem intra sua se cohibere motis armis compellit. Ludovicus, interventus Liuberti Episcopi Moguntini, cum patre reconciliatur.

ad eundem annum 866. in hæc verba. " Vverinharius Comes, unus ex Primoribus Francorum, apud Ludovicum Regem accusatus, quasi Rastizen suis hortationibus adversus eum incitasset, publicis privatus est honoribus. Ludovicus Ludovici Regis filius, graviter ferens quod Rex quædam beneficia illi subtraheret, Karlmanno fratri suo reddidit, patri molestus efficitur. Nam nunciis per universam Thuringiam & Saxoniam missis, quos potuit ad se traxit, & contra Regem rebellare disposuit. Vverinharium quoque, Utonem, & Berengarium, Comites a patre suo depositos, suis adhibens consiliis, pristinam eis dignitatem se restitutum esse promisit. Sed & Henricum Principem suæ militiæ ad Rastizen destinavit, omnium postulans, ut ejusdem conspirationis fautor fieri non recusaret. Quo comperto, Rex Karlmannum ad tuitionem Bajoariæ derelinquens, concitus venit in Franciam, & a suis undique confluentibus honorifice apud Franconofurt susceptus est, & conspirationem exortam facile extinxit. Tanta etenim multitudo fidelium suorum cum eo tunc aderat, ut pars adversa, nisi timor filii ejus adfuisset, ligari proculdubio potuisset. Interea Guntpoldus quidem de satellitibus Karlmanni contra dominum suum volens dimicare, a nullo exercitu, vix vivus evasit. Ludovicus vero, mediante Luitberto Archiepiscopo (*Moguntino*) aliisque pacis amatoribus, mense Novembri apud Vormatiam patri suo reconciliatur. "

XXIII.

Rex Bulgarorum anno 857. Christianus fit & anno 866. Legati ejus ad Nicolaum Papam Romanam veniunt. Ludovicus Rex Germaniæ cum Rege Bulgarorum foedera conjungit.

Eodem anno 866. Bertinianus: " Rex Bulgarorum qui præcedente anno, Deo inspirante, & signis atque afflictionibus in populo Regni sui monente, Christianus fieri meditatus fuerat, sacrum Baptisma suscepit. Quod Proceres sui moleste ferentes, concitaverunt populum adversus eum, ut illum interficerent. Quotquot igitur fuerunt intra decem Comitatus, adunaverunt se circa Palatium ejus. Ille vero, invocato Christi nomine, cum quadraginta tantum octo hominibus, qui erga Christianam devotionem ferventes sibi remanserant, profectus est contra omnem illam multitudinem: & mox ut portas civitatis exiit, apparuerunt eis & his
,, qui

„ qui cum eo erant , septem Clerici , & unusquisque eor-
 „ rum tenebat cereum ardentem in manu sua ; sicque
 „ præcedebant Regem , & illos qui cum eo erant . Eis
 „ vero , qui contra eum insurrexerant ; visum erat , quod
 „ magna villa ardens super eos caderet , & equi eorum ,
 „ qui cum Rege erant , sicut contrariis videbatur , ere-
 „ cti incedebant ; & cum anterioribus pedibus eos percu-
 „ tiebant . Tantusque timor eos apprehendit , ut nec ad
 „ fugiendum , nec ad defendendum se præpararent , sed
 „ prostrati solo se movere nequibant . Rex autem ex Pro-
 „ ceribus , qui populum maxime adversus eum incita-
 „ verunt , interfecit numero quinquaginta duos . Reli-
 „ quum autem populum in læsum abire permisit : & mit-
 „ tens ad Ludovicum Regem Germaniæ , qui ei fœdere
 „ pacis junctus erat , Episcopum & Presbyteros pos-
 „ tulavit , & ab eo missos cum debita veneratione susce-
 „ pit . Ludovicus autem ad Carolum fratrem suum mit-
 „ tens , in ministerium Clericorum apud fratrem suum
 „ vasa sacrata sacrasque vestes , ac libros petit . Unde
 „ Carolus ab Episcopis Regni sui non parvam summam
 „ accipiens , ei ad dirigendum Regi Bulgarorum , Rex
 „ filium suum , & plures ex Proceribus Regni sui Ro-
 „ mam direxit : & arma , quibus inditus fuerat , quando
 „ in Christi nomine de suis adversariis triumphavit , cum
 „ aliis donis Sancto Petro transmisit , & plures quæstio-
 „ nes de Sacramentis fidei consulendo , Nicolao Papæ
 „ direxit , & Episcopos atque Presbyteros mitti ab eo
 „ sibi poposcit : quod & obtinuit . Ludovicus vero Italiæ
 „ Imperator hoc audiens , ad Nicolaum Papam misit ,
 „ jubens ut arma & alia quæ Rex Bulgarorum Sancto Pe-
 „ tro miserat , ei dirigeret . De quibus quædam Nico-
 „ laus Papa per Arsenium ei consistenti in partibus Bene-
 „ ventanis transmisit , & de quibusdam excusationem
 „ mandavit . „ Hoc ipsum de Bulgaris Annalista Fulden-
 „ sis ad eundem ann. 866. „ Legati Bulgarum , Radespo-
 „ nam ad Regem venerunt , dicentes , Regem illorum
 „ cum populo non modico ad Christum esse conver-
 „ sum ; simulque petentes , ut Rex idoneos prædicatores

„ Christianæ religionis ad eos mittere non differret . „
 „ Hanc Legationem Siebertus ad ann. 865. refert , in-
 „ quiens : ” Rex Bulgarorum ad Christianismum cum sua
 „ gente conversus , missis ad eum a Sede Apostolica fa-
 „ cri Ordinis ministris , acceptis etiam a Rege Ludovico
 „ subsidiis , adeo in fide solidatur , ut non multo post filio
 „ majore in Regnum ordinato , ipse abrenunciens sæculo
 „ Monachus factus sit . Sed quum filius ejus juveniliter
 „ agens , ad gentilitatis cultum vellet redire , militiæ
 „ cingulo & cultu regio resumpto , filium persecutus cepit ,
 „ & oculis ejus effossis , eum in carcerem trusit ; & filio
 „ juniore in Regnum locato , sacrum habitum recepit , &
 „ in eo usque ad finem vitæ perseveravit . „ At quæ Sie-
 „ bertus & Annalista Fuldensis & Bertinianus uno tenore hic
 „ de Bulgarorum Rege ac gente narrant , non dubium quin
 „ ad plures annos pertineant , quemadmodum suo loco
 „ ostendam , ubi de Bulgaris eorumque ad Christi fidem
 „ conversionis anno sermo erit .

Ceterum anno 866. Legatos Regis jam ad Chri-
 „ stum conversi , Romam advenisse , testatur vivens & præ-
 „ sens Anastasius Bibliothecarius in vita Sancti Nicolai
 „ primi Papæ his verbis : ” Interea meritis beatissimi
 „ hujus in orbe prorsus exuberantibus , operante po-
 „ tentia summi Dei , qui quotidie suos per famulos signa
 „ & mirabilia magna facit , Rex Bulgarorum Christiani-
 „ tatis & fidei sanctæ doctrinas agnoscens , meruit bap-
 „ tizari , & qui prius creaturæ serviens sæviebat crudelita-
 „ te , hujus temporibus creatori colla submitens , am-
 „ pla cœpit religione jubere , magnaue usus est pieta-
 „ te . Tunc ad hunc Catholicum & vere Præsulem ortho-
 „ doxum Legatos suos mense (a) Augusto, Indictione XIV.
 „ destinavit ; donaque non parva tam sanctis locis ,
 „ quam eidem Summo Pontifici contulit , suggerens ejus
 „ Apostolatui , quid se facere salubrius oporteret , vel
 „ quid erga reliquum Bulgaricum adhuc Baptismo sacro
 „ carentem populum , ut fidei sacramenta perciperet ,
 „ „ agi

a Indictio XIV. inchoata est à Kalendis Septembris anni 865. & desinit in fine Augusti
 anni 866.

,, agi deberet . Quod beatissimus Papa audiens , magna
 ,, repletus lætitia laudes Christo reddidit amplas , & cum
 ,, omni sibi divinitus commissa Ecclesia gratulans , infini-
 ,, ta præconia Deo nostro , qui novissimis his temporibus
 ,, tantum fecit miraculum , devota mente , supplici quo-
 ,, que voce resolvit . Porro Legatos ejusdem jam nomi-
 ,, ne Michaëlis Bulgarici Regis à Sancto Papa receptos ,
 ,, honorifice apud se eos retinuit , & interim Sedis Apo-
 ,, stolicæ missos , Paulum scil. Populoniensem , & Formo-
 ,, sum Portuensem , magnæ sanctitatis Episcopos , sta-
 ,, tuens, hosque monitis mellifluis atque doctrinis instruens,
 ,, ad prædicandum genti illi eos ire decrevit . Cum qui-
 ,, bus , quoniam per Bulgaricum Regnum iter usque
 ,, Constantinopolim terra tenus tenditur , ut quidquid
 ,, de Sancta Constantinopolitana Ecclesia , licet jam per
 ,, Orientem hoc ipsum idem Papa semel & bis Apostoli-
 ,, cis literis divulgatum habuerit , apud se decretum exi-
 ,, steret , eidem per suos Legatos Ecclesiæ notum faceret .
 ,, Donatum Episcopum Ostiensem , Leonemque Presby-
 ,, terum S. R. E. necnon & Marinum Sanctæ Sedis Dia-
 ,, conum Apostolicæ , missos idoneos æque direxit , ut il-
 ,, li Bulgariæ populum ad fidem converterent ; & isti
 ,, quid , vel qualiter Apostolica Sedes de eadem Con-
 ,, stantinopolitana deliberatum habuisset Ecclesia , mo-
 ,, dis omnibus nunciarent . Quod in nomine Domini , cum
 ,, adjutorio Sancti Petri & Pauli factum est . Sed præ-
 ,, fatis Paulo & Formoso Venerabilibus Episcopis in Bul-
 ,, garia morantibus , Donatus reverendus Episcopus , Leo-
 ,, que Presbyter , & Marinus Apostolicæ Sedis Minister ,
 ,, dum Constantinopolim ire vellent , ecce inter fines
 ,, Bulgariæ , Constantinopolitanorumque quendam Theo-
 ,, dorum Marchiam illam custodientem invenerunt , qui eos
 ,, ultra non dimisit abire ; quin potius innumeris eos deno-
 ,, tans injuriis , adeo tantæ Sedis Legatis abusus est , ut
 ,, etiam equorum , in quibus sedebant , capita percute-
 ,, ret , diceretque : Imperator noster vos necessarios sa-
 ,, ne non habet . Sed idem Imperator Legatis Regis Bul-
 ,, garorum ita fertur dixisse ; nisi per Bulgariam missi

33 Sedis Apostolicæ venissent, nec faciem meam, nec
 33 Romam diebus vitæ suæ viderent. Illi vero per qua-
 33 draginta dies illic residentes, ut cognoverunt, quia
 33 hoc Imperator Græcorum fieri iusserat, terga vertē-
 33 runt, & Romam hæc eadem nunciantes coacti reversi
 33 sunt. Porro à prænominato Rege Bulgarorum Aposto-
 33 lici Missi mente alacri magnaque suscepti devotione,
 33 cœperunt salutaribus edocere populum monitis, & à
 33 minimo usque ad maximum (a) sacro fonte cum Dei
 33 gratia abluerunt, omnemque (b) ritum Christianæ fidei,
 33 sicut à Sanctissimo Papa instructi fuerant, in consuetudi-
 33 nem Bulgarorum tradiderunt. Gloriosus autem Bulga-
 33 rorum Rex fidei tanta cœpit flagrare, monitis hujus pii
 33 Patris illectus, constantia, ut omnes à suo Regno pel-
 33 lens alienigenas, præfatorum Apostolicorum solum-
 33 modo prædicatione usus Missorum, pascuis vitæ ater-
 33 næ jugiter refici nempe decreverit, unumque ex his
 33 Formosum vita & moribus Episcopum, sibi dari Archie-
 33 piscopum expetierit. Tunc iterum Legatos suos Romam
 33 direxit, & inter alia beatissimo Papæ idipsum sug-
 33 gerens, ab ejus sanctitate pro instructione gentis illius
 33 Presbyteros postulavit. Ipse vero talibus Papa comper-
 33 tis, valde gavisus est, & infinitas Deo laudes repen-
 33 dens, non pauci numeri coram se probavit Presbytero-
 33 ros, & quos dignos reperit, prædicationis gratia in Bul-
 33 gariam direxit: cum quibus & Dominicum (c) Triven-
 33 sem, & Grimoaldum Poli-nartensem Episcopos destina-
 33 vit: ut quia ipsum Formosum plebem dimittere sibi
 33 creditam non oportebat, Episcopum ex his Presbyteris
 33 ad Archiepiscopatum, qui dignus inveniretur, in nomi-

33 NC

a Metrophanes Smyrnæ metropolita in epist. ad Emmanuelem Patricium apud Baron- ad
 an. 57. num. 49. Quam vero Photius adhuc in sua pravitate permaneret, didicit quod
 Legati Papæ, quum in Bulgariam venissent, sacrum ipsius Photii chrisimatis unguentum
 reprobant, & omnes eos qui præterant, quive subiciebantur in Bulgarorum regione,
 iterum sacro unxerunt unguento. Furor quodam percitus propterea Photius, œcume-
 nicam Synodum finxit, cetera.

b Reliquos scilicet, quos à Græcis nondum baptizatos didicerant. Nam ante hunc an-
 num Bulgari complures à Græcis & baptizati fuerant, & sacro unguento delibuti, ut
 innox patet.

c Leg. Turvisensem.

„ ne Domini tandem eligeretur, & Sedi consecrandus
 „ Apostolicæ mitteretur. Inter hæc quidem statuit bea-
 „ tissimus Papa, solertissimusque vitiorum corrector, &
 „ Dei cultor, ut penetrantibus ipsis Bulgariam Episcopis,
 „ Paulus, cujus supra memoria n fecimus, Populoniensis,
 „ ipseque Grimoaldus Episcopi Bulgarie, quiquid ad
 „ divinum ministerium pro instructione gentis illius per-
 „ tineret, efficerent: Et sæpius dictus Formosus, atque
 „ Dominicus Venerabiles Episcopi iterum Constantinopoli-
 „ polim pro schismate ibi exorto, de quo jam late disse-
 „ rui, proficiscerentur. Sed dum hæc agerentur, Dei
 „ judicio Michaellem Græcorum Imperatorem ultio divi-
 „ na perculit, & nefanda nece peremit. Imperante au-
 „ tem Basilio in Constantinopoli, quam non voluit Deus
 „ ipsius Sancti Pontificis juges labores, quos pro Sancta
 „ Constantinopolitana passus fuit Ecclesia, cum sine boni
 „ operis consummare, sicut fama se habuit, Photius
 „ Neophytus ac invasor, ut mæchus pellitur, & juxta
 „ decretum Sedis Apostolicæ, Patriarcha Ignatius Con-
 „ stantinopolitano redditur Throno. „ Hæc Anastasius:
 „ quæ tamen non uno, sed duobus annis contigisse oportet.
 „ Nam Legati quidem Regis Bulgarorum, sicut supra dictum
 „ est, mense Augusto Ind. xiv. hoc est anno Chr. 866. Ro-
 „ mam advenerunt, quos absolvens Nicolaus Papa, suos una-
 „ cum ipsis Legatos Episcopos & Literas ad Michaellem Im-
 „ peratorem, Idibus Novembris ejusdem anni 866. scriptas
 „ misit. At Michaelle Imperatore die 24. Sept. anni sequen-
 „ tis 867. caso, Photius die sequenti, hoc est 25. Sept.
 „ dejectus est a Basilio Macedone; Sanctus autem Nicolaus
 „ Papa die 13. Novembris ejusdem anni 867. ad superos mi-
 „ gravit, quum fama vulgatum accepisset, Ignatium Pa-
 „ triarcham Constantinopolitano redditum fuisse throno: id
 „ quod tamen, etsi statim ac Photius depositus fuit, a Ba-
 „ silio Imperatore decretum fuisset, non est opere imple-
 „ tum, nisi die 23. Novembris anni jam dicti 867.

Idem Nicolaus Papa in Responsis ad Consulta Bulgarorum, ab ipso in Bulgariam unacum Legatis mense Novembri anni 866. directis, de ejus gentis ad fidem con-
 ver-

verfione hæc habet, num. xvii. „ Igitur referentes, qua-
 „ liter divina clementia Christianam religionem perce-
 „ peritis, qualiterque populum veftrum baptizari omnem
 „ feceritis; qualiter autem illi postquam baptizati fuere,
 „ infurrexerint unanimiter cum magna ferocitate contra
 „ vos, dicentes, non bonam vos eis legem tradidiffe,
 „ volentes etiam vos occidere, & Regem alium constitue-
 „ re; & qualiter vos divina cooperante potentia adver-
 „ fus eos preparati, à maximo ufque ad modicum supera-
 „ veritis, & manibus veftris detentos habueritis, quali-
 „ terque omnes Primates eorum atque majores cum omni
 „ prole fua gladio fuerint interempti; mediocres vero feu
 „ minores nihil mali pertulerint. „ Hoc ipfum à Constanti-
 „ no Porphyrogenito aliisque Græcis Scriptoribus narratur,
 „ quorum verba poftea recitabo.

XXIV.

Hermenricus Epi-
 fcopus Pataviensis
 cum Presbyteris &
 Clericis à Ludovi-
 co Rege ad Bulgaro-
 rum Regem Bopri-
 fikum feu Michael-
 em mittitur.

ANNO 867. Fuldenfis: „ Rex Ludovicus, Bulgarum
 „ petitionibus annuens, Ermenricum Epifcopum cum
 „ Presbyteris & Diaconibus ad propagandam fidem catho-
 „ licam præfatæ genti destinavit. Sed quum illuc perve-
 „ niffent, Epifcopi à Pontifice Romano miffi totam illam
 „ terram prædicando & baptizando jam tunc repleverant:
 „ quapropter ifti accepta à Rege licentia, redierunt in
 „ fua. „ Sed hæc ad annum fuperiorem referenda funt.
 Annalifta Saxo apud Hanfiz German. Sacr. tom. 1. p. 161.
 ad ann. 867. *Ludovicus Rex Germaniæ Epifcoporum atque
 epifcopum fuorum confilio, Ermenricum Archiepifcopum
 cum aliis Epifcopis, Presbyteris ac Diaconibus, ad gentem
 Bulgarorum, Catholicam fidem prædicare deftinavit. Sed
 Romanorum Epifcopi jam tunc totam illam prædi-
 cando & baptizando repleverunt. Illi vero accepta à Re-
 ge licentia, cum pace ad loca propria venerunt.* Her-
 menricus Epifcopus Patavienfis, Hartuici fuccelfor erat, de
 quo idem Hanfizius tom. cit. p. 160. à Ludovico Rege id-
 circo ad Bulgaros miffus, quia *Mæfia* (ubi Bulgari dege-
 bant) *Diœcefsis Laureacenfis portio ad curam Patavienfis
 Epifcopi pertineere videbatur.* Sed quum is vidiffet, ad
 eoldem Bulgaros à Romano Pontifice jam miffos Pa-
 lum Populonienfem & Formofum Portuenfem Epifcopos, mef-
 fem

sem ab aliis occupatam cernens, illud fatius arbitratus est, falcem non inmittere. Ad suam igitur Ecclesiam reversus, Synodo Vormatiensi anno 868. habitæ interfuit & subscripsit.

Annalista Bertinianus : " Hincmari Clerici in mense
 ,, Augusto (anni 867.) Romam venientes, Nicolaum Pa-
 ,, pam jam valde infirmatum, & in contentione, quam
 ,, contra Græcorum Imperatores Michaëlem & Basilium,
 ,, sed & contra Orientales Episcopos habebat, magnopere
 ,, laborantem invenerunt. Quapropter usque ad mensem
 ,, Octobrium ibidem sunt immorati. Nicolaus vero Papa
 ,, gratanter suscipiens quæ Hincmarus scripserat, ei de
 ,, omnibus sibi satisfactum esse rescripsit. Sed & alteram
 ,, Epistolam eidem, & ceteris Archiepiscopis & Episcopis
 ,, in Regno Caroli constitutis transmisiit, innotescens, præ-
 ,, fatos Græcorum Imperatores, sed et Orientales Episco-
 ,, pos calumniari Sanctam Romanam Ecclesiam, imo om-
 ,, nem Ecclesiam, quæ Latina utitur lingua: Quia jejuna-
 ,, mus in Sabbatis. Quod Spiritum Sanctum ex Patre Fi-
 ,, lioque procedere dicimus. Quia Presbyteros fortiri
 ,, conjuges prohibemus. Dicentes ipsi Græci, quod
 ,, Christina ex aqua fluminis Latini conficiamus. Repre-
 ,, hendentes nos Latinos, quod octo Hebdomadibus a
 ,, casei & ovorum esu more suo non cessamus. Dicentes
 ,, etiam, quod in Pascha more Judæorum super Altare
 ,, pariter cum Dominico Corpore Agnum benedicamus &
 ,, offeramus. Succensentes etiam nos, quia Clerici apud
 ,, nos Barbas suas radunt. Dicentes, quia Diaconus non
 ,, suscepto Presbyteratus officio apud nos Episcopus ordi-
 ,, natur. De quibus omnibus per singulas Provincias a
 ,, Metropolitanis cum eorum Coëpiscopis sibi rescribi præ-
 ,, cepit: alloquens eundem Hincmare in Epistola sine
 ,, hoc modo. Tua, inquit, frater Hincmare, caritas
 ,, quam hanc Epistolam legerit, mox ut etiam ad Ar-
 ,, chiepiscopos qui in Regno filii nostri Caroli gloriosi
 ,, Regis consistunt, deferatur, summopere agere stu-
 ,, deat: & ut de his singulis in Diocæsi bus propriis una-
 ,, cum Suffraganeis suis, in cujuscunque Regno sint con-
 ,, sti-

XXV.

Nicolaus Papa
 Præfatis Gallia-
 rum præcipit, ut
 sibi rescribant de
 calumniis, quibus
 Græci Latinam Ec-
 clesiam circa pro-
 cessionem Spiritus
 Sancti, jejunium
 Sabbati, calibatam
 Presbyterorum, &
 alias observationes,
 criminabantur.

,, situti, convenienter tractare, & nobis quæ repere-
 ,, rint, suggerere curent, eos incitare non negligant.
 ,, Ita ut eorum omnium, quæ præsentis Epistolæ nostræ
 ,, circumstantiæ continent, tu & strenuus executor illic
 ,, existas, & apud nos verax & prudens Scriptorum tuo-
 ,, rum serie relator inveniaris. Data x. kal. Novembris
 ,, Indiæ. 1. Quam Epistolam Hincmarus Idus Decembris
 ,, primæ Indictionis suscipiens, in Corbonaco Palatio con-
 ,, sistenti Regi Carolo cum pluribus Episcopis relegit, &
 ,, per alios Archiepiscopos, sicut in mandato acceperat,
 ,, dirigere studuit. Nicolaus Papa Idus proxime præce-
 ,, dentis mensis Novembris obiit, cui successit Adrianus
 ,, Papa electione Clericorum & consensu Ludovici Impe-
 ,, ratoris, in Pontificatu. Quem Astardus Romanus ve-
 ,, niens cum superscriptis Epistolis, in Apostolica Sede jam
 ,, ordinatum invenit. ,, Hactenus Bertinianus. At vero
 ,, Fuldensis ad annum 868. (nimirum loco non suo) & Ni-
 ,, colai Papæ mortem, & scriptam ab eo Epistolam de ca-
 ,, lumniis Græcorum confert: *Nicolaus (inquit) Pontifex*
Romanus Episcopis Germaniæ duas destinavit Epistolas,
unam quidem de factionibus Græcorum, alteram vero de
Ibenigaudi & Guutharii Episcoporum depositione. cete-
ra. Ita & Metensis ad ann. 868. Nicolaus Sanctissimus &
beatissimus Papa post multos pro Christo labores, multa
pro sanctæ Ecclesiæ inviolabili statu certamina, migravit
ad cælestia Regna. Quum certum sit, sanctum Pontificem
 die 13. Nov. anni 867. ad superos migrasse.

XXVI.
 Photius auctor ca-
 lumniarum in Lati-
 nam Ecclesiam: tum
 quia a Romanol' con-
 titi ee depositor fue-
 rat; tum, ut Bul-
 garos a Latino a-
 verteret.

Porro Calumniarum hujusmodi in Romanam Eccle-
 siam auctor fuit Photius, qui quum anno 858. in sedem
 Constantinopolitanam, deposito S. Ignatio, intrusus fuisset,
 in Synodo Romana anno 863. anathematizatus, Eccle-
 siam Latinam calumniari, & Bulgaros a Sedis Romanæ
 subjectione anno 867. avertere satagebat: In Encyclica
 Epistola *ad Archiepiscopales Thronos per Orientem obti-*
nentes sic scribens: " Nondum gens illa (*Bulgarorum*)
 ,, per Biennium rectam Christianorum fidem amplecteba-
 ,, tur, quum impii quidam homines & execrandi, por-
 ,, tenta (vel quo illos titulo Christianus insigniat,) ho-
 ,, mines

„ mines e tenebris prorepentes (erant enim exorti ab
 „ Occiduis partibus) heu quomodo reliqua persequi po-
 „ tero ? Isti, inquam, in gentem (novella quorum pie-
 „ tas & nuper constituta) tamquam fulgur, terramotus,
 „ seu copiosa grando, aut, ut propius quod accedit ad
 „ rei veritatem dicam, tamquam aper agrestis, Vineam
 „ Domini dilectam, nuper consitam, pedibus & denti-
 „ bus, hoc est, semitis quibusdam politiæ turpis, &
 „ dogmatum depravatorum, quæ illorum erat auda-
 „ cia, deprædantes devastabant, omni cum fraudulentia
 „ a sanis & puris dogmatibus, & a fide inculpata Chri-
 „ stianorum, eos subdole deducere & corrumpere con-
 „ bantur. In primis contra Ecclesiæ canones illicite ad
 „ Sabbatorum jejunia traducebant. „ Refert postea qua-
 „ tuor alia contra Latinos accusationis capita, quæ in lau-
 „ data S. Nicolai Papæ Epistola enumerantur: in quibus il-
 „ lud etiam, quod *Christumate inunctos per Sacerdotes, de-
 „ nuo inungere non dubitaverint*. Quam Photii, aliorum-
 „ que Græcorum Schismaticorum vesaniam, non aliunde
 „ erupisse, quam quia Bulgari ad Latinam confugissent Ec-
 „ clesiam, affirmat idem Nicolaus Papa in eadem ad Hincma-
 „ rum Epistola, inquit: „ Invidia, quia Regem Bulga-
 „ rorum, Michaëlem nomine, cum gente sua, Christi
 „ fide suscepta, a Sede B. Petri institutores & doctrinam
 „ expetisse audierunt. Volentes quippe, & nimium
 „ anhelantes, eosdem Bulgaros a B. Petri subjectione
 „ subducere, suoque imperio sub prætextu Christianæ re-
 „ ligionis callide subjugare, talia de Sancta Romana Ec-
 „ clesia non habente maculam neque rugam, aut aliquid
 „ hujusmodi, prædicant, quatenus illi, utpote adhuc
 „ in fide rudes, hæc audientes, nos quasi noxios & di-
 „ versarum hæreseon squalore resperfos, vitent, de-
 „ jectent, atque penitus deserant. „

Et vasserianum quidem istud Græcorum consilium non
 in irritum cecidit: nam, ut mox patebit, ejectis Sacer-
 dotibus Latinis, Bulgaros Constantinopolitanæ subjecerunt
 Ecclesiæ. Sed nunc ad ea enarranda pergo, quæ in Fran-
 corum Annalibus de Slavis reperiuntur.

XXVII.
 Res Bulgarorum
 d. v. x. annis gestæ,
 a b. Annalista Metensi
 a. l. ann. 868. uno te-
 nore narratur.

Anno 868. Annalista Metensis. " His temporibus gens
 Bulgarum ferocissima ac bellicosa, relictis idolis, in
 Christum ex permaxima parte credidit, & abluta salu-
 tari Baptismatis unda, in religionem Christianam tran-
 sivit. Directi sunt autem a Sede Apostolica ad eandem
 gentem Sacerdotes ac Viri religiosi, qui populum
 adhuc rudem divinis informarent præceptis, & incultam
 barbariem sacris dogmatibus excolentes, Christo gra-
 tum præpararent habitaculum. Ludovicus Christianissi-
 mus Rex, qui super Germanos regnabat, non medicre
 præbuit adjumentum. Ferunt autem de hujus gentis
 Rege, quod a tanta perfectione post perceptam Baptis-
 mi gratiam cœperit, ut diebus ornamentis regis in-
 dutus coram populo procederet, noctibus vero sacco
 vestitus, latenter Ecclesiam intrans, super pavimen-
 tum ipsius Basilicæ, subtrato tantum sibi cilicio, pro-
 stratus in oratione jaceret. Non post multum tempus
 divina inspiratione communitus, Regnum terrenum di-
 misit, ut in cœlis æternaliter regnaret cum Christo.
 Et ordinato in loco suo in Regem majori filio suo, co-
 mam capitis deposuit, habituque sanctæ conversationis
 suscepto Monachus effectus est; eleemosynis, vigiliis,
 & orationibus die noctuque intentus. Interea filius
 ejus, quem Regem constituerat, longe a paterna in-
 tentione & operatione recedens, prædas cœpit agere,
 ebrietatibus, commessationibus & libidinibus vacare,
 & omni conamine ad Gentilitatis ritum populum novi-
 ter baptizatum revocare. Quod quum pater audisset,
 nimio zelo accensus, sacrum habitum deposuit, & mi-
 litariæ cingulum resumpsit; & cultu regio indutus, ad-
 sociatis sibi Deum timentibus, filium persecutus est.
 Quem mox absque difficultate cepit, oculosque ejus
 effodit, & in carcerem misit. Deinde convocato omni
 Regno suo, filium juniorem Regem constituit, inter-
 minatus coram omnibus, similia fore passurum, si in ali-
 quo a recta Christianitate deviare. His ita gestis, deposito
 cingulo, & resumpto sanctæ Religionis habitu, ad Mona-
 sterium regressus, in sancta conversatione reliquum vita
 præsentis tempus duxit. At

Ad hæc omnia non uno, eodemque anno gesta fuisse, mox demonstrabo, ubi de Bulgaris sermo erit.

Ad hæc tempora (a) referendum est, quod Porphyrogenitus in vita Basilii Macedonis num. 52. ad 55. Scylitzes pag. 40., & Cedrenus pag. 576. narrant de Ragusio a Saracenis obfesso, oppidis nonnullis Dalmatiæ captis, missoque ad expugnandum Barium navali exercitu " Eadem, ac reliqua ratione (*inquit*) etiam rebus Occidentis majorem in modum Michaelis Imperatore, neglectis, totaque fere Italia, quanta novæ nostræ Romanæ cesserat, potissimaque Siciliæ parte, Carthaginensium (*Syracenorum nempe Africa*) armis debellata, atque barbaris vestigali facta. Ad hæc etiam, qui in Pannonia (b) & Dalmatia, ac qui ultra hos Scythæ, Chrobati scilicet, & Serbli, & Zachlumi, Terbuniatæ item, & Canalitæ, & Diocletiani, & Rentani, excusso Romani Imperii jugo, cui pridem suberant, sui juris atque liberi facti, suis duntaxat Regulis, ac Magistratibus parebant. Plerique vero majoris defectionis specimine, etiam Baptismum ejuraverant, ut nullum erga Romanos amicitia, ac subjectionis pignus retinerent. Sic igitur Occidentis rebus (*ante annum 867.*) constitutis, inque eum modum per anarchiam laborantibus, ac perturbatis, arrepta Agareni Carthaginenses occasione, conjunctis viribus (*anno 867.*) expeditionem suscipiunt: creatisque ducibus, Soldano, (c) Samano, & Chalphuro, qui longe militiæ, bellicæque rei experientia tribulibus reliquis præstare existimabantur, sex supra triginta naves in Dalmatiam miserunt, quibus Dalmatarum plures urbes captæ sunt, Butoma, Rosca, & inferius Decaterum. Sic quum secundis auris res hostibus succederent, ad ipsam venerunt totius gentis Metropolim, quam Ragusium vocant, eamque ad

Tom. II. Z 2 ,, lon-

a Pagus id narrat ad num. 867. a annum 18. de Dalmatis scil. ab Imperio Orientis antea deficientibus, mox a Saracenis graviter assistis, d:um a Basilio Imp. exercitu navali adhuc: deque Chrobatis per eund. Basilium, Fidei & Imperio restituitis.

b Hoc ipsum legere est apud eund. Porphyrogenitum in lib. de Administr. Imper. cap. 49. & lib. 2. de Thematibus cap. 21.

c Pro Samano, Scylitzes, & Cedrenus habent, Saba.

XXVIII.

Post solutam Ragusii obfessionem, Saracenis iude egestis, Chrobati, & Serbli sub Basilio Macedone Orientis Imperatore ad obedientiam Grecanici Imperii redierunt, tum si qui baptismum ejuraverant, tum qui nondum acciperant. Ex Constantino Porphyrogenito.

longum tempus circumfederunt . Haud tamen facile expugnare potuerunt , iis qui intra moenia erant , magno animo concertantibus : quippe quibus pro anima , ut ajunt , cursus agigaretur . Dum itaque Ragusini pro temporis diuturnitate malis conficerentur , atque ad incitاس redacti essent , Legatos ad Imperatorem mittunt , necessitatis angustiis pressi ; quamquam non nesciebant , aliis potius rebus eum distineri ; suppliciter rogantes , ut ipsorum misertus , eis vindex foret , ac tueretur , qui jamjam in Infidelium , Christumque negantium potestatem essent redigendi . Nondum Legati in Urbem venerant , sed in itinere adhuc subsistebant , quum ignavus malusque Imperator (*Michael Balbus*) in humanis esse (*a*) deliit , rerumque summa ad vigilem sobriumque curatorem Basilium per ejus excessum transiit : qui antea quoque ægre ferebat atque animo agebatur ; tuncque Legatis diligenter auditis , suaque ipsius vulnera , eorum mala ducens , quos ejusdem fidei foedera sociarent , in auxiliorum apparatu erat , quæ supplicibus mittenda destinabat : instructaque centum (*b*) navium classe , cunctisque rite apparatis , singularis prudentiæ virum , experientiaque supra vulgi usum præditum deligit Nicetam Patricium , cognomen-

3, 10.

a Cæsus fuit Michael Balbus die 14. Sept. anni 867.

b Instructaque centum navium classe . Ita Græci omnes scriptores . At Justinianus Annalista ad annum 869. pro centum ; habet quatercentum ; Interim Basilium , quem Michael Græcorum Imperator sibi in sortem Imperii asciverat , eundem Michaelem solo interfecit (anno scil. 867. non 869.) & Imperium sibi ascivit . Qui Patricium suum (Nicetam) ad Bauram (Baurum) cum cccc. navibus miserat , ut & Ludovico contra Saracenos ferret suffragium , & filiam ipsius Ludovici a se desponsatam de eodem Ludovico susciperet , & illi in conjugio suo copulandam duceret . Sed quodam occasione interveniente displicuit Ludovico dare filiam suam Patricio . Unde idem Patricius multum Corinthus rediit & reverente Ludovico ab obsequio Saracenorum de partibus Beneventanis , idem Saraceni de Bauris (Bario) egredientes , & hostem Ludovici post tergum sequentes , plusquam duo milia caballorum ipsius hostis prædant sunt ; & cum ejusdem caballis duos ex se ipsis ordinantes cuneos , ad Ecclesiam S. Michaelis in Monte Gargame perrexerunt ; & Clericos ejusdem Ecclesiæ , multosque alios qui ad orationem illuc convenerant , depradantes , cum multa spolia ad sua redierunt . Quod factum valde Imperatorem , atque Apostolicum , sed & Romanos turbavit . Idem tamen Justinianus Tom. 3. Duellensii p. 114. paulo superius dixerat : " Sed , ut dicebatur , Ludovicus Imperator ab obsequio Saracenorum pro fratris sui petitione non desistit bullas discedere , cui amplius quam ducentas naves Rex Græcorum in auxilium contra eosdem Saracenos destinato mittebat . Verum de his vide E. Champertum cum notis Reginali .

22 to Oorypham, rei navalis Drungarium, quem velut
 22 fulmen cuncta amburens ac proclernens, in hostes im-
 22 mitteret. Agareni ut missos ad Imperatorem Lega-
 22 tos auxilia rogaturos ex profugis acceperunt, tum quod
 22 mittendas sublidio copias formidarent, oblidionem diri-
 22 munt; indeque solventes, atque in Italiam (cui nunc
 22 Longobardia (a) nomen est) transmittentes, Barensem
 22 arcem (b) expugnarunt; ibique habitantes, quum vi-
 22 cinioribus quotidie ingruerent ac remotiora tentarent,
 22 semperque ditioni suæ aliquid adjicerent, omnem Lon-
 22 gobardiam (c) ad usque præcellsa quondam prope gloria
 22 Romani, subegerunt. Atque in hunc modum se res
 22 Occidentis habebant. Quod (d) ita Dalmatarum auxi-
 22 liis a Romanis gestum erat, videntes quas paulo superi-
 22 rius memoravi, nationes, Chrobati nimirum, & Ser-
 22 bli, & reliqui, ejusque qui tum rerum potiretur æqui-
 22 tatem, in omnibusque justitiam & virtutem audientes,
 22 beneque subesse, quam periculose ausuque temerario
 22 præesse ac imperare, pluris facientes; operam adhibent,
 22 ut ad pristinum redeant dominatum, iterumque
 22 Romanis serviant. Quare & ipsi oratores mittunt ad
 22 Imperatorem, tum scilicet, qui eadem ipsa integra-
 22 que religione defecerant; tum qui excussa prima sua
 22 servitute, ipsi sponte Baptifinum prorsus ejuraverant;
 22 quamque utiles quandoque Romanis extitissent, oppor-
 22 tune memorantes, rogantesque humanissimo Romanæ
 22 potentiaæ jugo ac illius ductori rectorique subdici. Ho-
 22 rum votis ac petitioni, ut quæ niti ratione viderentur
 22 se facilem præbens Imperator (quippe qui etiam antea
 22 pro

a Longobardia minor, sive Apulia.

b Jani Barium occupaverant Saraceni, eamque urbem Ludovicus II. Augustus usque ab anno 866, oblidione cingebat. At eoque legendum sic: in Barensem arcem se recepimus: aut si mavis, transfretarunt.

c Hæc a Saracenis ab anno scilicet 843, usque ad ann. 865, gesta fuerant: non autem post solutam Ragusii oblidionem (uti indicat Porphyrogenitus) gerebantur.

d Ita interpretor: Quod ita in Dalmatia auxilio Romanorum gestum videntes, &c. sic Cæsius: At Chrobati, Servi reliquæque Syrbica, quas supra nominavimus, gentes, quum vidissent, quomodo missi a Romano Imperatore auxilium res in Dalmatia acta esset, missi ad eum legatis, petunt rursus sub jugum Romana potentia se recipere, &c. &c.

„ pro illis animo angeretur atque doleret, velut ditionis
 „ suæ non modica accisa parte raptaque ac discerpta) pla-
 „ cide, quemadmodum humanissimus pater filium qui stulte
 „ imperium detrectarat, ductusque poenitentia redierat,
 „ ipse quoque istos admisit atque recepit. Ac statim cum
 „ illis Sacerdotes, suoque nomine delegatum hominem
 „ misit, ut ante alia ab ipso animarum periculo eos eri-
 „ peret, ac pristinae fidei restitueret, atque ex delictis,
 „ quæ vel ignorantia, vel dementia ac temeritate contra-
 „ xerant, liberaret. Peracto autem religioso istiusmodi
 „ opere, cunctisque divino Baptismate impartitis, atque
 „ Romanorum fascibus inclinatis, hac parte redintegra-
 „ tus est Imperatoris principatus; cunctis humanissima
 „ ejus jussione ex suis ejusdemque gentis hominibus, ma-
 „ gistratus rectoresque, qui illis imperio præessent, ac-
 „ cipientibus. Non enim ille magistratus illis præpositos
 „ venales habuit, ut inde eaque ratione, qui plus da-
 „ rent, exque subditis amplius meterent, illis præfice-
 „ ret; sed qui ab eis ipsis electi essent ac velut suffragio
 „ creati, tamquam arbitros Magistratus paternaque bene-
 „ volentia eos prosecuturos, eis pro imperio præesse pru-
 „ denter constituit. „

XXIX.
 Refelluntur qui id
 Chrobatotum &
 Serblotum factum,
 tribuunt SS. Cy-
 sillo & Methodio.

Joannes Lucius de Regno Dalmatiæ & Croatiæ lib. 2.
 & cap. 3. existimat, conversionem *Dalmatarum, Croatorum,*
Serblorum, & reliquorum, qui adhuc Baptismo carebant,
 aut qui Baptismum ejuraverant, de qua loquitur Porphy-
 rogenitus, adscribendam esse Sanctis *Methodio, & Cyril-
 lo.* Andreas quoque Dandulus in Chronico lib. 8. cap. 5.
 sub Urso Particiaco, qui ab anno 864. ad 881. Venetis
 Dux præfuit, ante susceptum a Basilio Macedone impe-
 rium, eorundem Dalmatarum conversionem post Bulgaros
 per Cyrillum factam refert (a), his verbis: *Eodem tempo-
 re Constantinus natione Thesulonicus, cui Papa, Cyrillus,
 nomen imposuit, vir Catholicus, divinisque scripturis eru-
 ditus, & in variis idiomatibus peritus, Regem Bulgaro-
 rum cum gente sua ad fidem convertit, & acceptis a Sede*
 Ano.

Apostolica Sacri Ordinis ministris, adeo Rex in fide solidatur, ut non multo post filio majore in Regem ordinato, ipse abrenuncians seculo, factus sit monachus. Sed quum filius ejus juveniliter agens, ad gentilitatem redire vellet, Regio cultu resumpto & baltheo militari, filium cepit, & trusit in carcerem, effossis oculis sibi, tribuens Regnum filio minori. Deinde autem sacrum assumpsit habitum, & usque ad mortem in eo permansit. Hujus etiam B. Cyrilli prædicatione Svethopolis Rex Dalmatiæ, qui ab Ostreillo germano Tosilæ Regis Gothorum originem duxerat, cum toto populo suo fidem Catholicam suscepit, & ab Honorio Cardinale Legato Apostolicæ Sedis, assistentibus orthodoxis Episcopis, & Apocrisariis Michaelis Imperatoris Constantinopolitani (de Michaële Balbo sermo est) a quo Regnum suum recognoscebat, in Piano Dalmatiæ coronatus est, & Regnum suum in quatuor partes divisit. Et post Dalmatiæ descriptionem: hic Beatus Cyrillus pene omnium Sclavorum dictus est Apostolus, qui eos ad fidem reduxit, & Divinum Officium in Lingua Slavonica eis transtulit. Reliqua. Verum (præter quam quod) Svethopolis Rex Dalmatiæ, & Tosilas Rex Gothorum perperam appellantur, quum hic Hunnorum Rex fuerit, qui sunt a Gothis diverli; & ille Moraviæ, non Dalmatiæ principatum tenuerit, neque a Cyrillo ipse, sed ejus pater Rastizes ad Christi fidem adductus dicatur, ut infra ostendam:) Constantinus, sive Cyrillus, & Methodius, sanctissimi fratres, Slavorum Apostoli (verba hæc sunt Farlati Tom. 1. Illyrici sacri p. 126. col. 2.) apud Bulgaros quidem & Chazaros & Moravos Evangelio operam dedisse leguntur; at Slavos Dalmatas ab avita superstitione ad Christi cultum avocasse, aut in Dalmatiam pedem intulisse, nusquam in eorum Actis leguntur, in quibus scriptum invenio, post Moraviam Christiani præceptis ac mysteriis imbutam, a Nicolao Pontifice Maximo Romam accitos esse, & Cyrillum quidem haud multo post diem suum obiisse; Methodium vero, Moravorum Archiepiscopus creatus quum esset, rediisse in Moraviam. Hac Farlatus. Pagius autem ad annum 867. num. 21. recte observat: Quum uterque sanctus (idest, Cyril-

lus

lus ac Methodius) *ipso sine Pontificatus Nicolai , hoc scilicet anno , Romam venerit , & anno sequenti in Moraviam missus sit , de illis intelligi non potest Porphyrogeneta , qui loquitur de re , quæ serius non contigit , quam priori parte sequentis anni , idest , 863.*

XXX.
Animadversiones
ad narrationem
Porphyrogeniti de
Barii expugnatio-
ne, deque suppe-
titiis a Basilio Mace-
done Ludovico II.
Augusto missis.

Pergit Porphyrogenitus de subsidio ad expugnandum Barium a Basilio misso. "Quod vero barbaris, qui sic neglecto segniterque administrato Imperio in Romanam ditionem trajecerant, pulsique Ragusio fuerant, uti jam dictum est, adhuc in Italia fixo pede, continue eam incurfabant direque desolabant, centum quinquaginta munitis oppidis qua spontanea deditioe, qua oblidione vique in potestatem suam redactis; audiens Imperator, valde animo discruciabatur; horumque sollicitudine invigilans, modum quarebat, quo facile vel hostes penitus fundere liceret, vel a Romana saltem ditione abigere ac propellere. Jam itaque quæ ante Ragusinorum causa gentisque omnis Dalmatarum missæ fuerant copiæ, Niceta Oorypha Patricio ductore, ut supra diximus, adversus tantam Barbarorum multitudinem haud satis pares existimans; ac vel maxime, quod in Mediterraneis haud raro manus conferendæ essent, longiusque a mari abscedendum, quod navalibus copiis haud conduceret, nec certe ab illis præstari posset; alias vero rursus Byzantio copias mittere haud utile putans ob expeditionis nimios sumptus, & Orientalis tractus regionum necessitatem; prudenti consilio inito, ad Ludovicum Franciæ Regem, & ad Romanum Antistitem Legatos mittit, ut abs se missis copiis opem ferant, ac cum eis adversus Agarenos Barii sedes habentes pugnam instruant; jubens, ut & quas paulo ante memoravimus, Sclavenorum gentes institutum suum juvent, transmisso Ragusii incolarum ope suisque ipsorum navigiis, Dalmatarum mari. Hoc modo conjunctis viribus ingens contractus est exercitus; quodque Romanæ classis præfectus longe omnibus solertia ac fortitudine præstaret, Barium brevi capitur, oppidumque ipsum & ager, omnesque captivi in Romanorum potestatem cedunt,

,, suos-

suosque regio cives accolonos recipit . Rex Francia ,
 Soldarem illum subditosque Saracenos , sibi ipse capti-
 vos sumens , Capuam adduxit , cujus illa ditionis erat ,
 ut & Beneventum . Huncque prima Imperatoris in Oc-
 cidentem expeditio nacta finem est , ejusque spoliis ac
 claritate Urbs Augusta ornatur . Verum (*ut recte notat*
Pugius ad ann. 868. num. 22.) magis oratorie , quam
 historice loquitur inclytus Imperator : Barii enim oppi-
 di munitissimi obsidio , hoc & sequenti anno continuata ,
 nec illud ante annum 870. expugnatum . Præterea Ludo-
 vicus II. Occidentis Imperator , quem ipse decessio-
 rum suorum more , vocat tantum τὸν Παῖα φραγγίας ,
 idest , *Regem Franciæ* , jam ab anno 866. Barium ob-
 sidione cingebat , & varia ex centum illis & quinquag-
 inta castris a Saracenis occupatis [*si quidem hic castror-*
um numerus constat] in potestatem redegerat , tam
 hæc , quam duobus superioribus annis . Insuper Ludo-
 vicus Augustus in Epistola ad Basilium Imp. data , & a
 Baronio anno 871. num. 51. & seqq. recitata , queri-
 tur , domus Sclavorum suo imperio subditorum directas
 fuisse : *non enim congrue gestum est , ut iisdem Sclavi-*
nis nostris cum navibus suis apud Borim in prociuctu
communis utilitatis consissentibus , & nihil sibi adversi
imminere putantibus , tam impie demus quæque sue di-
riperentur . Quare Sclavi seu Croati maritimi , Ludo-
 vico Imperatori subditi , cum suis navibus ad Barium
 oppugnandum cum ceteris Croatis & Dalmatis Basilio
 Imp. subditis convenerant : quod tamen Porphyrogen-
 neta Avo blandiens dissimulat . Ludovicus Augustus in
 eadem Epistola num. LXV. respondet hæc ad Basilium
 Imp. qui questus fuerat de paucitate Francorum in obsi-
 dione Barii . *Quam diu demorante , inquit , stelo Fra-*
teruitatis tue (idest , exercitu navali) & illius jam
minime præsolarem adventum , & in anno de obsi-
dione Bari nihil omnino fieri putaremus : omnes ad sua
redire permissemus , his solum retentis , quos ad pro-
hibitionem recipiendorum alimentorum sufficere crede-
bamus . Et hoc est , quod stelo insperatus apprens-

„ nonnisi paucos nostros invenerunt. Verumtamen isti pauci,
 „ & adhuc pauciores, quibusdam eorum diverso languo-
 „ re gravatis, effecti, antequam Baris caperetur, tres
 „ Anniradus, qui totam Calabriam depopulabantur, &
 „ numerosam multitudinem Saracenorum prostraverunt,
 „ & magnam destratibus salutem divino beneficio contule-
 „ runt. Quare non solum Calabritanorum Ismaëlitarum
 „ ingens ex tunc facta est diminutio, sed & Barensum po-
 „ tentatus omnino dissolutio, ac per id ad capiendum fa-
 „ cilis adinventio. „ Hactenus Pagius. Huc accedit,
 quod & Græcorum stolidus nihil prorsus contulit ad Barii
 expugnationem, & Barium a Francis expugnatum una cum
 agro & captivis, non cessit in Romanorum, id est, Græ-
 corum, potestatem, sed Beneventani Principatus ad di-
 tionem rediit; quare concluditur, falso dictum esse a
 Porphyrogenito: *Conjunctis viribus ingens contractus est
 exercitus; quodque Romanæ classi præfectus longe omnibus
 solertia ac fortitudine præstaret, Barium brevi capitur,
 oppidumque ipsum, & ager, omnesque captivi in Roma-
 norum potestatem cedunt.* Pagius quidem ad ann. 870.
 num. 31. Porphyrogenito fidem plus justo adjungens, qui-
 bus verbis (inquit) intelligimus, Barium communi fede-
 re inter utrumque Imperatorem inuito obsessum, quod inde
 non minus Græcos quam Latinos Saraceni vexarent, &
 illud Græcis cessione. Atqui captum Barium non Græcis ces-
 sit, sed Beneventano principi Adelgiso: qui illud retinuit
 ab anno 870. usque ad annum circiter 872. quando nimi-
 rum, reparatis a Saracenis viribus, *Atmagnus* [ut scribit
 Erchempertus num. 38.] *Tarantum intravit, & Rex ef-*
fectus est; egressusque, Beneventum graviter deprecavit,
& Telesum, & Alipham, tantamque victoriam adeptus
est, ut Saugdanem jam sepedictum in potestatem ab Adel-
giso recolligeret: nam Anosum & Abadelbach ante Apo-
crisarios illi miserat. Hoc audientes qui Bari residebant,
Gregorium Bajulum Imperialem Græcorum, qui tunc in
Hidrunto degebat, cum multis exercitiibus, adsciverunt,
& Barium introduxerunt ob Saracenorum metum. Qui sta-
tim apprehensum Gansf (id est Castaldeum Bario per A. lel-
 gifum

gifum præpositum) illiusque primores, Constantinopolim misit, ut quibus iurejurando fidem dederat. De navali autem Græcorum stolo, audiatur Ludovicus Augustus: *Obstupefcimus enim* [inquit in Epist. ad Basilium Imp. data anno 871. num. 64.] *Obstupefcimus in iis, quæ Serenitas tua profequitur, dicens, suis, idest, Græcis, Barim ex parte sua debellantibus, nostros vel solum intuits, vel prandis dissolutos nullum auxilium præstitisse; hancque ideo civitatem minime capi potuisse; quum nostri, sive intuendo tantum, sive prandendo, sive aliud quid agendo, Barim tamen, licet perpauca, & finescens, impugnasse & ope divina cepisse dicantur; vestri autem sicut bruchi multitudinis apparentes & sicut locustæ primum impetum dantes, eo ipso quo conatum suum in prima fronte monstraverunt, pusillanimitate superati, protinus infirmati sunt, & more locustarum, repente quidem salierunt, sed confestim, fatigati quasi a nisibus volandi, deciderunt; ac per hoc neque intuendo, neque prandendo, neque bellando, quibuslibet insignibus triumphis monstratis, motu subitaneo & clandestino recesserunt, & inefficaces, nonnullis e contra Christianis solummodo captivatis, ad propria repedarunt. De illo autem Niceta Duce, quem Porphyrogenitus longe omnibus solertia ac fortitudine præstitisse prædicat, sic ait idem Ludovicus Augustus in citata Epistola num. 66. Ceterum Fraternitatis tuæ dilectionem rogamus, nullam Nicetæ Patricio molestiam irrogare, pro eo, quod nostrum tam insolenter offenderit animum: nam licet adeo protervus & concumax in nostrum fuerit Imperium, ut fideliam quoque nostrorum numerosa multitudo in eum severioris mente commoveretur, nisi a nobis, causa tui honoris pariter & a-novis, præventa compesceretur; tamen malum pro malo retribuere non solumus, nec debemus. Et idcirco deposuimus, siquid minarum super ipsam protestatis tuæ fortassis imminet, celeri benignitatis tuæ manu pro nostro removeatur amore.*

Postremo Ludovicus in laudata Epistola dum Basilium Imp. redarguit de Legatis Apostolicæ Sedis non custoditis, expröbat quoque eidem, quod Selavini sui a dicto Niceta

XXXI.

Gregor. Ludovici Augusti contra Basilium Macedonem circa Selavos suos subdito a Niceta Ostropha Patricio ductor, & circa Apostolicas Sedis Apostolic non custoditis.

Patricio direpti essent. *Non autem tales Apocripharios Apostolica Sedis esse (inquit num. 66.) vel professi docet, vel eruditio dicitur, vel conversatio antea demonstrat, quales illos scripta predicant, quae nobis Fraternalitatis tua direxit: electus enim, & approbator eos tam Spiritualis Pater noster summus Pontifex, quam Ecclesia per diuturna tempora scientes, & Ecclesiasticae correctionis negotia strenue peragentes, ad preces sublimis a Deo servandi Imperii sui, illos direxisse noscuntur. Unde & decuerat excellentiam tuam ita munitos eos remittere, ut in nullos, vel piratarum, vel aliorum pravorum incursum inciderent. Grave namque contra te super hoc tam Spiritualis Patris nostri Apostolici Papae, quam totius Ecclesiae Romanae murmur accenditur, eo quod illos a Sede Apostolica tam desiderabiliter expetieris, sed tam improvida dispensatione remiseris. Et Nicetas quidem Patricius, Hadriatici freti servator cum classibus destinatus, accepta quasi per huiusmodi rem occasione, multas praedas ab ipsis Sclavinis abstulit, & quibusdam castris direptis, eorum homines captivos abduxit; nec tamen quae praefati Venerabiles Apocripharii perdidit, haecenus restituta sunt. Sane Spiritualem tuam volumus ignorare Fraternalitatem, super castra nostra destructa, tot populis Sclavoniae nostrae in captivitate sine qualibet parcitate substructis, supra quam dici potest animum nostrum commotum. Non enim congrue gestum est, ut isdem Sclavinis nostris cum navibus suis apud Barim in prociectu communis utilitatis consentientibus & nihil sibi adversi aliunde imminere putantibus, tam impie domus suae quaeque diriperentur; sibi quae contingeret quae si praenoscerent, nequaquam prorsus incurrerent.*

Quod de Apocriphariis Sedis Apostolicae dicitur, id ut intelligatur, res est ab anno usque 369., quo illi ab Hadriano Papa huius nominis secundo ad octavam Synodum missi fuerant, repetenda. Anastasius in Hadriano Post
 ,, haec cum Epistolis decessoris sui, sicut ab eo fuerant ordi-
 ,, dinati, Donatum Episcopum Ostiensem, & Marinum,
 ,, Diaconum, Constantinopolim destinavit: quibus eju-
 ,, dem Epistolas suo tantum nomine titulas, sed & com-

,, 110-

XXXII.

Subiols Gregoriam
 are, qua Bulgarum
 a Sancti Romanae
 Ecclesia avulsum
 sibi vindicant.

„ monitorium dedit . His autem & Stephanum Nepesinum
 „ Episcopum sociavit, eisque præcepit, ut omne scandalum
 „ Ecclesiæ Constantinopolitanæ solerter sopirent , & segre-
 „ gatis a Methodio & Ignatio sub satisfactione libelli, quem
 „ de scrinio susceperat , proprias Ecclesias redderent ;
 „ Photianis vero sub eadem & strictiori satisfactione com-
 „ municarent quidem , sed Sacerdotium usque ad recidi-
 „ vam Apostolicæ Sedis sententiam , manente Sanctissimi
 „ Nicolai Papæ iudicio, protelarent, „ Habita Constantinopo-
 „ li Synodus 111. *Nonas Octobr. Indiæ. 3. anni 869.* & ab-
 „ soluta *Præd. Kal. Mart. Indiæ. 3. anni 870.* Post diem ter-
 „ tium (*inquit Guillelmus Bibliothecarius in vita Hadria-
 „ ni II.*) quo sacratissima Synodus cum suis subscriptioni-
 „ bus omnino in codice consummata redactaque ad omnem
 „ elegantiam in Ecclesia Sanctæ Sophiæ fuerat ; ab Impe-
 „ ratore in domo quadam , Vicarii Patriarcharum , videli-
 „ cet Apostolicæ Sedis , Alexandrini , Antiocheni , & Hie-
 „ rosolymitani , simulque Patriarcha Ignatius, ubi cum ali-
 „ quibus residebat , convocati sedere iubentur, quo eas,
 „ quas Princeps Bulgarorum ei literas cum donis per Pe-
 „ trum aliosque direxerat , audirent . Quorum legatio-
 „ nem , Imperatore potissimum annuente , suscipiant . Sic-
 „ que post salutationem Petrus Bulgarorum Legatus exor-
 „ ditur : Dominus Michael Princeps Bulgarorum audiens,
 „ quod pro utilitate Sanctæ Dei Ecclesiæ ex diversis parti-
 „ bus auctoritate Sedis Apostolicæ conveneritis , gratanter
 „ accepit : Vobisque , qui ex Sede Apostolica missi estis ,
 „ quia in vestro transitu vestris cum literis visitare digna-
 „ ti estis , multiples gratias agit . Legati Sanctæ Roma-
 „ næ Ecclesiæ responderunt : Nos , quia vos filios Sanctæ
 „ Romanæ Ecclesiæ novimus , in salutatos præterire neque
 „ debuimus , neque volumus , quos nimirum Sancta Se-
 „ des Apostolica , ut propria membra , complectitur . Bul-
 „ garorum Legati dixerunt : Usque hodie pagani fuimus ,
 „ & nuper ad gratiam Christianitatis accessimus . Ideoque
 „ ne in aliquo errare videamur , cui Ecclesiæ subdi debea-
 „ mus , a vobis , qui vices summorum Patriarcharum gerit-
 „ tis , nosse desideramus : Legati Ecclesiæ Romanæ ref-
 „ „ pon-

33 ponderunt : Sancta Romana Ecclesia , cui per te , o Pe-
 33 tre , tuus senior & Beato Apostolorum Principi Petro cum
 33 omni gentis suae populo se tradidit , a cuius successore , vi-
 33 delicet , egregio Papa Nicolao , & praecepta vivendi , &
 33 Episcopos , & Presbyteros suscipere neciuit ; vos per-
 33 tinuistis , & pertinere debere , etiam in eo monstratis ,
 33 quod postulatos nostros Sacerdotes & suscepistis , & de-
 33 votione congrua retinetis . Bulgarorum Legati dixe-
 33 runt : A Sancta Romana Ecclesia Sacerdotes nos petiis-
 33 se , suscepisse , hactenusque habere nos confitemur , &
 33 eis omnibus obedire decernimus . Verum , utrum Roma-
 33 nae , an Constantinopolitanae Ecclesiae rationabiliter subdi-
 33 deamus , cum his Patriarcharum Vicariis definitae . Le-
 33 gati S. R. E. responderunt : Propter quae Sancta Sedes
 33 Apostolica cum Orientalibus definienda mandaverat , Do-
 33 mino iuvante finivimus . Causa autem vestra non secus ,
 33 quam iam definita est , definienda . Quia nihil in manda-
 33 tis accepimus , nihil definivimus , vel in praedictum
 33 S. R. E. definiendum censemus . Quinimmo quia omnis
 33 vestra patria nostris Sacerdotibus ubique plena est , nul-
 33 li vos , nisi Sanctae Romanae Ecclesiae pertinere debere ,
 33 definitiva sententia , quantum nobis est , promulgamus .
 33 Vicarii Orientalium Patriarcharum Bulgaris dixerunt :
 33 Quando vos illam patriam cepistis , cuius potestati sub-
 33 dita erat ? Et utrum Latinos , an Graecos Sacerdotes ha-
 33 buit , dicite . Legati Bulgarorum dixerunt : Nos illam
 33 patriam a Graecorum potestate armis evicimus , in qua
 33 non Latinos , sed Graecos Sacerdotes reperimus . Vica-
 33 rii Orientalium responderunt : Si Graecos Sacerdotes ibi
 33 reperistis , manifestum est , quia ex ordinatione Constan-
 33 tinopoleos illa patria fuit . Legati S. R. E. responderunt :
 33 Sicut Bulgariae nobis diverso modo pertinere ordinatio-
 33 nem nos dicentes , mendacium non loquimur : ita nini-
 33 rum eandem Bulgariam ex Graecorum Regno fuisse nun-
 33 quam negamus . Sed intueri vos decet , quia aliud ordi-
 33 nant jura Sedium , aliud patiuntur divisiones Regno-
 33 rum . Nos de divisione Regnorum non agimus , sed de
 33 jure Sedium loquimur . Vicarii Orientalium Patriarcha-

rum dixerunt : Illud , quod vobis diverſo modo Bulgariam pertinere dicitis , addicere volumus . Legati S. R. E. responderunt : Sedes Apoſtolica juxta quod in decretalibus Sanctiſſimorum Romanorum Præſulum doceri poteritis , utraque Epirum , novam videlicet veteremque , tota que Theſſaliam , & Dardaniam , in qua & Dardania civitas hodie demonſtratur , cujus nunc patria ab his Bulgaris Bulgaria nuncupatur , antiquitus canonicè ordinavit , & obtinuit . Ac per hoc ordinationem , quam tunc paganorum Bulgarorum irruptione amiferat , non a Conſtantinopolitana Eccleſia , ut modo fingitur , abſtulit , ſed ab iis factis modo Chriſtianiſ recepit . Secundo modo , quia Bulgaris , qui jure gentili ſibi patriam ſubjugantes , ecce per quot annos retinent , quod ceperunt Sedis Apoſtolicæ ſemet (ut ſupra diximus) patrocinio , ordinationique ſpecialiter committentes , nobis debent , nec immerito , ſubjici , quos ultronea voluntate magiſtros elegerunt . Tertio modo , quia eodem Bulgaros Sancta Sedes Apoſtolica juſſu quondam Sanctiſſimi Papæ domini Nicolai , tam per aliquos noſtrum , qui hic ſumus , illic multas Eccleſias dedicantes , Sacerdotes creavimus ; quam per Paulum , Dominicum , Leopardum , ac Formoſum venerabiles Epiſcopos , ſed & Grimoaldum Coëpiſcopum noſtrum , quem hætenus iſti Bulgari cum multis noſtris Sacerdotibus , in conſpectu veſtro habere faſſi ſunt : a diverſis erroribus ad Catholicæ fidei veritatem , multo ſudore , Chriſti gratia præduce , transferens , ecce ultra triennium (a) tenuit & tenet , ordinat & diſponit . Ideoque conſequens non eſt , ut ſine conſcientia Romani Pontificis Eccleſia Romana , de quibus præſentialiter veſtita cernitur , ſpolietur . Vicarii Orientalium Patriarcharum dixerunt : At quem iſtorum modorum modo diſpenſare velitis , edicite . Legati S. R. E. responderunt : San-

,, &c

a *Ultra Triennium* . Exeunte anno 866. miſſi ſunt in Bulgariam a Nicolao Papa Legati Pontificiſ ; die tertio autem Martii anni 874 dicebant Legati Pontificiſ ad Græcos Præſules : *Ecce ultra triennium tenuit & tenet* . Veriſſime , ultra triennium .

„ ſta Sedes Sedes Apoſtolica vos , quia revera inferiores
 „ eſtis , ſuper ſua cauſa iudices nec elegit , nec per nos
 „ eligit : utpote quæ in omni Eccleſia ſola ſpecialiter ſas
 „ habeat iudicandi : ſed neque nobis de hac cauſa ſenten-
 „ tiam proferre commiſit . Quapropter & quod ab ea fa-
 „ ciendum non ſuſcepimus , ejus cognitionis iudicio , quæ
 „ librorum multiplicitate ad deſenſionem ſui multa pro-
 „ ferre prævalet , ex integro reſervamus ; a qua omnis
 „ veſtra ſententia tanta facilitate reſpuitur , quanta levi-
 „ tate proferitur . Vicarii Orientalium Patriarcharum di-
 „ xerunt : ſatis indecens eſt , ut vobis , qui Græcorum
 „ Imperium detreſtantes , Francorum fœderibus inhære-
 „ tis , in Regno noſtri Principis ordinandi jura ſerventur .
 „ Quapropter Bulgarorum patriam , quam ex Græcorum
 „ poteſtate dudum fuiſſe , & Græcos Sacerdotes habuiſſe
 „ comperimus ; Sanctæ Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ , a
 „ qua per paganifmum receſſerat , nunc per Chriſtianif-
 „ muſ reſtitui iudicamus . Legati S. R. E. reclamantes
 „ dixerunt : Sententiam , quam non electi , neque ad-
 „ miſſi , ſive timore , ſive gratia , vel quidquid illud eſt
 „ modo præcipitaſtis , potius quam protuliſtis , auctoritate
 „ Spiritus Sancti uſque ad definitionem Sanctæ Sedis Apo-
 „ ſtolicæ omnino reſcindimus , ita ut nullo modo vel no-
 „ men habere ſententiæ mereatur . Teque reu. n. Patriar-
 „ cham Ignatium auctoritate Sanctorum Apoſtolorum Prin-
 „ cipum coram Deo ſuiſque Angelis omnibus præſentibus
 „ conteſtamur , ut ſecundum hanc Epistolam Sanctiſſimi reſ-
 „ titutoris tui domni Hadriani Summi Pontificis , quam
 „ tibi ecce offerimus , induſtria tua ab omni Bulgaria ordi-
 „ natione immunem te , nullum tuorum illuc mittendo ,
 „ cuſtodias ; ne Sancta Sedes Apoſtolica , quæ tibi tua
 „ reſtituit , per te ſua perdere videatur . Quin potius , ſi
 „ (quod non credimus) juſtam te habere querimoniam
 „ aſſimas , Sanctæ Romanæ Eccleſiæ reſtitutrici tua ſo-
 „ lemniſter ſuggerere non omittas . Tunc Patriarcha Igra-
 „ tius Epistolam ſuſcipiens , licet magnopere admonitus ,
 „ eam legere diſtulit , reſpondit : Abiit a me , ut ego
 „ his præſumptionibus contra decorem Sedis Apoſtolicæ
 „ „ inpli-

„ implicer ; qui nec juveniliter ago , ut mihi subripi va-
 „ leat ; nec ita similiter deliro , ut quod in aliis repre-
 „ hendere debeo , ipse committam . Hoc sine collocutio
 „ illa finita est . „

De subdola Græcorum arte , qua Bulgariam a Sancta
 Romana Ecclesia avulsam sibi vindicarunt , dicam postea . XXXIII.
 Nunc ad Apocrisarios Sedis Apostolicæ regredior . Quo Quo pacto Apocri-
 autem illi pacto in Piratas incurrerint , narrat Anastasius sarii Sedis Aposto-
 Bibliothecarius in Præfat. ad octavam Synodum , ubi de licæ post Synodum
 libellis poenitentium oblatis , & custodum fraude sublati , obtavam redeuntes,
 mox per Basilium Imp. restitutis , demum a piratis inter- in Piratas incide-
 ceptis , sic (a) scribit . *Notandum est , & memoriæ com-*
mendandum , quoniam libelli hujus tenorem beatæ record.
Nicolaus Papa exposuit ; sed quia tunc a prævaricatoribus
non est admittus ; rursus ab Hadriano Papa , mutato nomi-
nis Pontificis , Constantinopolim est transmissus , secundum
cujus formam omnes Archiepiscopi & Metropolitani , &
ceteri Episcopi Constantinopolitanæ diæceseos , nec non
etiam omnes Clerici vel in honorem , vel in communionem
consequendum , Chirographum Sedi Apostolicæ Græce scri-
psum fecere , & tam propriæ manus scripto , quam tes-
tium a se rogatorum testimonio & subscriptione roborave-
re , nomina & tempus signantes , quo singuli Chirogra-
phum suum scribebant , & Sedis Apostolicæ Legatis porri-
gebant , ita ut nullus Antistitem vel reliquorum Clerico-
rum fuerit in consensu receptus , qui non secundum exem-
plar hujus codicillis Chirographum scripsit , & Missis Sedis
Apostolicæ , Ecclesiæ Romanæ nomine deferendum porrexerit .
Verum postquam omnes Chirographa sua fecerunt , & tes-
tibus roborata tradiderunt ; surrexerunt quidam eorum ,
& ad Sanctissimum Patriarcham Ignatium atque ad Basili-
um pium Imperatorem accedentes , secreto dixerunt :
non bene factum fuisse , quod Ecclesiam Constantinopolita-
nam tanta subjectione Romanæ subdi Ecclesiæ permiserint ;
ita ut hanc ei tamquam dominæ ancillam tradiderint .
Quibus verbis Imperator commotus , jussit primoribus , qui

Tom. II.

Bb

Vica-

† Vide Baron. ad ann. 869. a num. 81.

Vicariorum Apostolicæ Sedis obsequio deputati erant, ut quum illi ad aliquam Ecclesiam cum suis pergerent, ipsi mansionem eorum ingressi, Chirographa illa latenter auferrent. Nam eos palam scandalizare, penitus recusabat. Quum ergo Vicarii, Donatus scilicet & Stephanus Episcopi, atque Marinus Diaconus ad colloquutionem Patriarchæ perrexissent, custodes fures facti, penetrantes domum, quamdam partem clanculo ex illis numerosis chirographis abstulere. Quo illi reversi comperto, taliter inter alia Imperatori loquentes dixerunt: nos quidem Romam ob amissa Chirographa redire non audebimus; tu tamen inchoatæ pro Ecclesiæ statu pietatis nihil omnino mercedis lucraberis. Nos autem (pergit Anastasius de se ipso dicens) qui pro causa nuptialis contractus inter utrumque Imperatorem efficiendi aderamus, his ei verbis dicta transmisimus: non deceat Imperatoriam potestatem, aut ea facere, quæ destruenda sunt, vel destruere, quæ non destruenda consistunt. Quum ergo consensu tuo chirographa facta fuerint, si male consensisti, palam penitentiam age; & quod fecisti, non clam, sed palam destrue. Jam vero si bene fecisti, consentiendo, ut Sedi Apostolicæ pro futura cautela fierent ab Episcopis Chirographa; quamobrem ea, penitens de bono, sublata tibi consentis? Jam vero si futeris, quod non voto tuo factum fuerit, ut auferrentur chirographa, respondemus: tum liquido patebit, voto tuo non fuisse tantum piaculum commissum, quum hos distringens, quos Vicariis pro custodia dedisti, quæ ablata sunt, eos reddere jure cogeris. Neque enim alii debent restituere, vel corrigere, si quid Vicarii perdiderunt, vel siquid sinistri perpeffi sunt, nisi illi, qui hos cum suis omnibus ad custodiendum reverenter & salvandum insigniter Imperatoria pietate receperunt. At vero Imperator his auditis, accessit Vicarios, & eis omnia Chirographa reddidit, ut nec unum saltem deesse putaretur, dicens: Ego quidem ut magistræ Ecclesiasticorum negotiorum Sedem Apostolicam per meos Legatos odii; & ideo vestram presentiam præsolatus sum, ut vestro decreto & solertia, Ecclesiæ nostræ remedia sanitatis reciperet, & nos non vestris motibus,

bus, sed vestrae sententiae pareremus. Ergo Chirographa, quae a nostris Sacerdotibus ac cunctis Clericis salubriter exegistis, recipite, & spiritali Patri nostro sanctissimo Papae representate: ita ut si quis eorum per abrupta vitiorum vel devota pravitatum solito incedere more tentaverit, his quodammodo ab eis refranetur, & talibus loris ad rectum iustitiae tramitem revocetur. Quo facto Vicarii gavisissimi libellos acceptos caute nobis deferendos tradiderunt: qui videlicet ut remeandi ad patriam iter arripuisse reperti sumus, quia Dyrrbachio navigio venimus Sipontum, deinde terreno itinere Beneventum, posthac Romam, eosdem libellos portantes. Missi vero Sedis Apostolicae, Dyrrbachio simili modo navim ingressi, Auconam petebant. Sed in Sclavenorum (a) piratas incurrentes, omnia quae possidere videbantur, penitus amiserunt, simul & Codicem Aethiopianum praesentis Synodi. Verum ego, qui Romanae Bibliothecae curam gerebam, studium habui a Constantinopoli mecum ipsius Synodi codicem deferendi, delatumque summo Pontifici representavi. Ac per hoc factum est, ut Sedes Apostolica, Deo auctore, Codicem Synodi per nos susciperet, & libellos Missi quidem a nobis redditos, sed per nos salvatos haberet, quos nimirum si Missi penes se retinuisent, ut Codicem Synodi & caetera scripta, hos proculdubio perdidissent. Hucusque Anastasius. Guillelmus Bibliothecarius id ipsum scribit: Sed Imperialis commotio (inquit) licet spem fronte simularet, augmentum suscipit; Legatos tamen S. R. E. ad prandium convocans, donis optimis decoravit; eosque Ibeodosio Sparbario non ea, qua congruebat, sollicitudine, deducendi gratia, commendavit. A quo Dyrrbachium usque perducti, negligenterque sine ulla provisione dimissi. In vita Hadriani II. de

Tom. II.

B b 2

iisdem

a Factatus Illyrici Saeci Tom. 1. pag. 210. Narentanis quoque attribuendum censet quod Anastasius Bibliothecarius refert de Legatis Hadriani Pontificis; qui post octavam Oecumenicam Synodum, qua in Sedem Constantinopolitanam restitutus est Ignatius Ponto expulso, quum in Italiam Supero mari transmitterent, a Sclavis piratis, in quos inciderant, capti sunt, exnisque rebus omnia: ex quo factum est, ut illa autographa eiusdem concilii, qua secum deferrebant, intericerent. Atqui tum Narentani, tum alii Sclavi Maritimae Dalmatiae, tunc temporis, Balisio Imperatori parebant. Quamobrem Graecorum laudi tribuendum est, quod ad piratas Sclavos illi retulere.

isdem Legatis. Post dies aliquot navigantes, in Sclavorum deducti manus, proh dolor! inciderunt. Bonis omnibus, ac authentico, in quo subscriptiones omnium fuerunt, denudati sunt; ipsique capite plexi essent, nisi ab his, qui ex illis aufugerant, timeretur. Tandem Apostolicis Imperialibusque literis ab exilio liberati, undecimo Kalendarum Januariarum die, Indictione quarta (excuntis anni 870.) Romam reversi, omnia quæ superius diximus, coram summo Pontifice & Proceribus retulere, nihil aliud scripturarum, quam librum Actionis Ignatii, & libellos, quos a Slavis receperant, & reliquos libellos, quos Supponi Archiministro Imp. & Anastasio prudentissimo Bibliothecario Sedis Apostolicæ, (cujus præscientiæ sollicitudine, salvos, & exemplar amissæ Synodi, quod sibi scribendum impetraverat, Ecclesia Romana suscepit:) dudum Constantinopoli commendaverant, ostendere potuerunt.

Baronius ad ann. 869. num. 86. hæc narratis addit:
 " Ceterum in Hadriani Papæ Epistola ad Basilium Imp.
 ,, data anno (a) sequenti, nequaquam ex literis Imperatoris,
 ,, sed divino tantum auxilio liberatos Legatos asseritur.
 ,, Imo non sine magna Imperatoris culpa in tantum
 ,, discrimen incurrisse Legatos, idem Hadrianus significat,
 ,, sic inquit in Epist. ad Basil. Imp. data an. 871.
 ,, Apocrifarios quoque nostros, super quorum nihilominus
 ,, reversione scripsistis, licet sero, post multa tamen pericula,
 ,, de prædationes, atque propriorum hominum truncidationem,
 ,, nudos tandem recepimus, non cujuslibet hominis fretos
 ,, auxilio, sed Dei solius præditos adminiculo. Unde audientes
 ,, hæc universi gemunt: & quia isti pertulerunt, quæ sub nullo
 ,, piorum Principum quemquam Sedis Apostolicæ Missum
 ,, pecculisse recolunt, omnes stupefacti mirantur, sitque
 ,, continui clamoris ab Ecclesia nostra murmur, quod ita
 ,, dispositionis vestræ constitutio improvide prodire potuerit,
 ,, ut in barbarorum gladiis, nullo Imperii vestri fulti præsidio,
 ,, miseranter incidere
 ,, ruit;

a. Hanc Epistolam recitat Baronius non anno 870. sed 871. num. 10. & seq.

rint; præsertim quum hos, quos ab Apostolica Sede toto desiderio postulaveratis, & ab ipsis Apostolorum Principum testis per Legatos vestros salvos acceperatis, salvos rursus, dispositis rite propter quæ missi fuerant, ad propria remittere, summa diligentia procurata debueritis; exemplo saltem provocati Michaëlis decedentis Imperatoris, qui quos ab Apostolica Sede suscipere meruit, idoneo sociato prævio, ut nostræ illæsi præsentarentur Ecclesiæ, solerti cura fategit.

Ex quibus omnibus non immerito colligitur, Græcorum opera, & ipsius fortasse Basilii studio aut saltem permissu factum esse, ut Sclavi, sive Narentani sive alii Chrobati, Imperio Orientali obnoxii, in navim, qua Legati Pontificii Dyrrhachio Anconam petebant, invaderent, ut eos scilicet authenticis quos ferebant libellis spoliarent, quemadmodum idem ipse Basilius a custodibus fieri jusserat aut permiserat, dum Chirographa clam subripuere, uti supra narratum est.

Anno 869. Fuldenis. *Sclavi qui vocantur Bebemi, terminos Bajeeriorum crebris incurfionibus infestant, & quasdam villas incendio tradentes, mulieres inde duxere captivas. Contra quos Ludovicus Rex tutores partium illarum interim missi, donec ipse opportuno tempore suorum vindicaretur injuriam in desertores arma corripere. Carolomannus exercitibus Rastici bis numero congressus, victor extitit, prædam inde capiens non modicam, sicut ipse litteris ad patrem suam destinatis resultat. Sorabi, junctis sibi Bebemis, & cæteris circumcirca vicinis, antiquos terminos Thuringisrum transgredientes, plurima loca devastant, & quosdam sibi incaute congregientes interficiunt. Gundachar vassallus Carolomanni, qui multis perjuriis, & dolosis machinationibus, Ludovico Regi, ejusque filiis sæpe numero extitit infidelis, & proprium dominum derelinquens, ad Rasticeum defecerat, contra patriam, more Catilinae, dimicare volens, occisus est. Hic Carolomanni ductibus ad locum certaminis appropinquantibus, dixisse fertur ad eos, quibus a Rasticeo erat prælati: Pugnite fortiter, vestram Patriam tuentes. Ego enim in hoc certamine*

XXXIV.

Carolomannus, Ludovicus, & Carolus Ludovici Regis Germanie filii cum Slavis Bohemis, & Sorabis, atque Suallicum Rasticeo Moraviae Regi, & cum Zuentibaldo episcopo Rasticeo filio, tribus copiarum exercitibus congregiuntur, & victoriam reportant. Gundacharus qui ad Rasticeum defecerat occiditur.

*mine vobis proficius non ero, quoniam Sanctus Emmeramus, ceterique Sancti, in quorum reliquiis Ludovico Regi, filiisque illius fidem me servaturum esse juravi, meum clypeum & hastam tenentes, mea brachia iisdem depriment, & me undique constrictum, quasi loris ligatum retinent, itaut nec manum quidem ad os mittere valeam. Dum hæc loqueretur, nostris supervenientibus occubuit, Domino illi infidelitatis suæ condignam mercedem retribuente. Quod quum Regi relatum fuisset, omnes in commune laudare Dominum, signis etiam cunctarum in Reganesburg Ecclesiarum concrepaniibus, pro interitu hostis extincti præcepit. Mense vero Augusto Rex Ludovicus collectis copiis in tres partes dimisit exercitum. Equivocum suum cum Thuringiis, & Saxonibus ad comprimendam Sorabum audaciam destinavit. Bajoarios vero Carolomanno in adiutorium fore præcepit, contra Zuentibaldum nepotem Rastizi dimicare volentem. Ipse autem Francos, & Alemannos secum retinuit adversus Rastizen pugnaturus. Quumque jam proficiendum esset, ægotare coepit. Unde necessitate compulsus, Carolum filiorum suorum ultimum eidem exercitui præficit, Domino exitum rei commendans. Qui dum cum exercitu sibi commisso in illam ineffabilem Rastizi munitionem & omnibus antiquissimis dissimilem venisset, divino auxilio fretus, omnia mœnia regionis illius cremavit incendio, & abscondita quæque in sylvis, vel defossa in agris reperiens cum suis diripuit, omnesque sibi congregantes fugere compulit, vel interfecit. Nec minus Carolomannus Regnum Zuentibaldi nepotis Rastizi igne, & gladio depopulatur, vastataque omni regione, Carolus, & Carolomannus fratres convenerunt, de victoria sibi cælitus data gratulantes. Interea Ludovicus frater illorum cum Sorabis manum conferens, primo quidem quibusdam occisis, hostes terga vertere cœgit: deinde vero non modica ex eis multitudine prostrata, & Bebemis, qui a Sorabis mercede conducti fuerant, partim occisis, partim turpiter ad sua redeuntibus, ceteros in deditioem accepit. Bertinianus: Ludovicus Ludovici Germaniæ Regis filius cum Saxonibus Winidis, qui in Regionibus Saxonum sunt, bellum committens, cum multa strage hominum ex
 ultra-*

utraque parte quoquo modo victoriam est adeptus.

Anno 870. Bertinianus. Ludovicus Germaniæ Rex mox ut aliquantulum de morbo convaluit, ad Reginzburg pervgens, Rastitium winidorum Regulum a Carolomanno per dolum nepotis ipsius Rastitii captum, & aliquandiu in custodia detentum, post judicium mortis excæcari, & in monasterium mitti præcepit: suosque filios Ludovicum, & Carolum ad se venire præcepit: qui sentientes, satagente matre, inclinatiorem esse voluntatem patris erga Carolomanum, quam erga se, ad illum venire detractaverunt. Tandem interuentu Legatorum Sedis Apostolicæ, inter patrem & filios utrinque factæ sunt firmitates, ut usque ad futurum mensem Majum, & ipsi ex parte patris securi manere possent, & vastationem Regni, quam inciperant, dimitterent. Fuldenfis. "Zuentibald nepos Rastitzi, propriis utilitatibus consulens, se Carolomanno una cum Regno, quod tenebat, tradidit. Unde Rastiz vehementer iratus, ne poti occulte ponit insidias, & eum in convivio nihil mali suspicantem jugulare disponit. Sed gratia Dei a periculo mortis liberatus est. Nam antequam illi, qui eum necaturi erant, domum intrarent, surrexit de loco convivii, annuente sibi quodam ejusdem fraudis conscio, & quasi cum falconibus ludum exercens, præparatas devitavit insidias. Rastiz autem videns denudatum consilium suum, nepotem cum militibus quasi comprehensus insequitur; sed justo judicio Dei captus est laqueo quem tetendit; nam ab eodem nepote suo comprehenditur, ligatur, & Carolomanno præsentatur: a quo sub militibus illum ne elaberetur observantibus, in Bajoariam missus, usque ad præsentiam Regis servandus in ergastulum retraditur. Carolomannus vero Regnum illius nullo resistente ingressus, cunctas civitates, & castella in dedicationem accepit, & ordinato Regno, atque per suos disposito, ditatusque gaza Regia, revertitur. Et paulo post. Ludovicus Rex circa Kal. Novemb. in Bajoariam profectus est, ibique cum suis colloquium habens, Rastizen gravi catena ligatum sibi præsentari iussit, eumque Francorum judicio, & Bajoariorum, necnon Sclavorum,

,, qui

XXXV.

Rastices Mortuorum seu Vinidorum Rex, dolo nepotis Zuentibaldi, capitur a Carolomanno, & ad Ludovicum patrem, Germaniæ Regem mittitur: qui illum excæcari, & in Monasterium detradi præcepit. Contentio Ludovici & Caroli filiorum cum Patre Ludovico, quod is erga Carolomanum inclinatio esset animo.

„ qui de diversis provinciis Regi munera deferentes ade-
 „ rant, morte damnatum, luminibus tantum oculorum
 „ privari præcepit

XXXVI.

Bulgarorum
 Rex a Paulo Pre-
 sbytero Romano
 ad Christi fidem
 necnon a S. Metho-
 dio conversus, Epi-
 scopum & Cleri-
 cos a S. Romani
 Ecclesia postulat.
 Sed dolo Græcorū
 ejus Lathis Sa-
 cerdotibus, Bulga-
 rificatos recipiunt.

Absoluta pridie Calendarum Martiarum anni 870. Synodo Constantinopolitana, & Legatis Apostolica Sede, ut supra dictum est, dimissis, Bulgari Græcos Sacerdotes, ejectis Romanis, receperunt. Anastasius in præfat. ad viii. Synodum. *Quum Rex Vulgarorum cum propria gente fidem suscepisset per hominem Romanum, idest quemdam Presbyterum Paulum nomine, documentum, atque mysterium propositum habuit a Sede Apostolica, non modo fidei regulam, sed & Sanctæ Legis sumere disciplinam: quod & fecit, non solum a præfato Presbytero, verum etiam per divinam revelationem instructus.* Pagius ad annum 867. num. 1v. his verbis Anastasii recitatis, addit num. v. *Quare post hæc verba, quum Rex Vulgarorum cum propria gente fidem suscepisset, ponenda interpunctio, alioquin verum non esset, Bulgarorum Principem Constantinopoli baptizatum fuisse: quod tamen in dubium revocari non potest, ut ex dictis anno superiori etiam constat.* Verum, etli Pagio, Græcisque Scriptoribus concedatur, Michaellem Bulgarorum Regem Constantinopoli fuisse baptizatum, non est tamen verbis Anastasii vis inferenda, scribentis, *cum Regem cum sua gente fidem suscepisse per hominem Romanum:* loquitur enim Anastasius de prima ejus Regis, ac gentis conversione, quæ certe per hominem Romanum, idest *Methodium*, contigit; non de suscepto subinde baptismo, quod neque Constantinopoli factum est, uti mox patebit. Quid? si pro *Methodio*, apud Anastasium *Pauli* nomen obrepserit? nam Paulus, qui una cum Formoso, in Bulgariam missus fuit, Episcopus Populonienfis erat, non Presbyter. Verum Anastasii verba plana sunt. Paulus Presbyter Romanus in Bulgaria degebat, quum Bogoris baptizatus est, quem proinde idem Bogoris una cum suis Legatis Romam misit anno 866. Nicolaum Papam consulturus de rebus Ecclesiasticis Guillelmus Bibliothecarius in vita Hadriani II. *Superiore tempore* (anno scil. 866.) *Formosus Portuensis, & Paulus Populonienfis Venerabiles Episcopi, qui cum cæteris jussu Sanctissimi Pa-*
 pa

pe Nicolai, causa prædicationis, destinati fuerant, remeantes, de Christianitate Bulgarum ac omnimoda subjectione, qua specialiter S. Romanæ Ecclesiæ devotissima collata submiserant, Sedem Apostolicam recrearunt, & Michaelis Bulgarici Regis Legatum, Petrum nomine, summo Pontifici (a) præsentarunt (anno nimirum 867.) Qui Legatus cum donis regalibus, regius quoque literas obtulit, summum Præsulem summopere deprecantes, ut aut Marinum sibi comperitum Diaconum Archiepiscopum consecratum remitteret, aut aliquem ex Cardinalibus dumtaxat suæ Ecclesiæ, virum sapientiâ, persona, vitæque Archiepiscopatu dignissimum, Bulgaris eligendum dirigeret, quem post approbationem eorundem, denuo remeantem Archiepiscopali ministerio sublimaret. Sed Marino Constantinopolitanum missivicum devotissime, ut diximus, sortito (quem Hadrianus Papa, una cum Donato Ostiensi, & Stephano Nepesino Episcopis ad Synodum Constantinopolitanam anno 869. miit) Summus Pontifex Silvestrum quemdam Bulgaris eligendum direxit, quem cum Leopardo Anconitano & Dominico Tarvisensi Episcopis, simul & literas pro

Tom. II.

C c

Ar-

a Anastasius hæc sulsus narrat in vita Nicolai I. Forro (inquiens) a pronomato Rege Bulgarorum, Apostolici Missi pia mente, clarissimæque devotione suscepti, capere salutaribus edocere populum moniti, & a minimo usque ad maxima (sacro fonte, Dei gratia, abluere, omnemque ritum Christiana fidei (sicut a sanctissimo Papa instruiti fuerant) & consuetudinem Bulgaris tradiderunt. Gloriosus autem Rex Fidei tanta cupis flagrare monitis hujus pii Patris constantia, ut omnes a suo Regno pellens alienigenas (Grecos scilicet Sacerdotes, qui Bulgaros sacro Chritmate ungebant) præfatorum Apostolicorum sollemnitate prædicatione usus Missorum, pasuis vitæ æternæ sagiter refeci, pia mente d. crevit: unumque ex eis Formosum vita & moribus Episcopum, sibi dari Archiepiscopum optulerit. Tunc iterum idem Rex Legatos suos Romam direxit, & inter alia beatissimo Papa id ipsum suggerens, ab eius sanctitate genit illius Presbyteros postulavit. Ipse vero talibus Papa comperitis, vade gavisus est, & infansia Deo laudes rependens, non paucos numero coram se probavit Presbyteros, & quos dignos reperit, prædicationis gratia in Bulgariam direxit, cum quibus Dominicus Trivensem (Tarvisensem) & Grimaldum Polimartinesem Episcopos destinavit: ut quia Formosum ipsum plebem suam dimittere sibi creditam non oportebat Episcopum, ex his Presbyteris ad Archiepiscopatus dignitatem, qui dignus inveniretur, in nomine Domini tandem eligeretur, & Sedi consecrandus Apostolica mitteretur. Inter hæc idem statuit beatissimus Papa, solertissimaque vitiorum corrector & Dei cultor, ut præfatoribus ipsam Bulgariam Episcopis Paulus, cuius supra mentionem fecimus, Polimartinesis, ipsaque Grimaldus Episcopi, in Bulgaria quidquid ad divinum ministerium pro institui: ne genit illius pertineret, efficerent, & sæpius dictus Formosus & Dominus venerabiles Episcopi, iterum Constantinopolim pro schismate ibi exorio proficiscerentur. Quæ omnia ante eadem Michaelis Imperatoris, que anno 867. die 24. Septembri contigit, peracta fuisse, supra dictum est.

Archiepiscopo, aut Formoso Portuensi Episcopo remittendo importunissime deprecantes remittentibus Bulgaris magna sub velocitate, recepit. Quibus inter nonnulla rescripsit, ut quemcumque nominatim devotio regalis exprimeret, cum sine dubio Pontificali proviso Bulgaris Archiepiscopum commodaret. At vero Bulgarum Rex expectationum moras diutius ferre non valens, ad Græcorum Imperatorem, qui natorum Theodoræ occasione, alterna Regna sibi alternatim rapere machinabantur, adductus, eundem Petrum, quem a Roma sine desiderio sui effectu, sero receperat, cum aliis a latere suo Constantinopolim [exeunte anno 869. aut ineunte 870.] requisitionis gratia, cui potissimum Bulgaria pertinere deberet, emisit: ibique a Legatis nostris, quod iuri Romano pertinerent, sunt convicti [in ea colloquutione, quæ post absolutam Synodum, mense Martio anni 870. facta est] At postmodum per Orientales Constantinopolitanosque donis, ac promissionibus persuasi, Græcos Sacerdotes, iuxta quod Grimoaldus Episcopus qui ab his se repulsum fatetur, suscipientes, nostros ejiciant, & per eundem Grimoaldum Episcopum, quia sine conscientia Sedis Apostolicæ commissum sibi prædicationis officium deserens, Romanam distissimum remeavit, magnum Epistolæ volumen frivolis allegationibus, tamquam sub pretextu deliberatæ sententiæ Synodopresidentium implicatum, Apostolicæ Sedi super excusatione sua remisit. In quo facta, quia Episcopus a Bulgaris expulsus, Epistola tacente, se offerit, & Presbyteri non sepulsi a Græcis, vel Bulgaris, sed ab Episcopo circumventos; profecto dubium, quin musæ subisti proditionis imago, donec Christus renum rimator, & cordium, in suorum servorum examine, hanc in lucem protrulerit, non videatur.

XXXVII.

Hadriani II. Pa-
pæ eccle. de iur. Le-
gatis in Slavorum
separationem in-
currentibus, deque
Latinis Episcopis
& Clericis à Barga-
ria ejectis. A. 869.
primus à Græcis ad
Bulgares missus E-
piscopus Theophyl-
actus, an Gabriel?

Ignatius ab octava Synodo, favore Hadriani Romani Pontificis, in Sedem suam Constantinopolitanam restitutus, statim post Legatorum Sedis Apostolicæ ex illa Urbe abscissum, auxilio Imperatoris unacum Legatis Bulgarorum, misit in eam provinciam, tamquam ad Ecclesiæ Constantinopolitanæ Diœcesim pertinentem, creatum à se Episcopum (a) unacum aliis Clericis Græcis, Theophylactum

no-

a. Baron. ad ann. 870. num. 52. & Pagus num. 11. Ignatius Bulgaris Theophylactum

nomine. Id quod quum Hadrianus Papa accepisset, hanc anno 871. ad eundem Basilium Imp. dedit Epistolam: *Leitis excellentie vestre literis &c.* Queritur primum de suis Legatis in Slavorum deprædationem incurrentibus: Deinde aliam subjungit æque justam querelam, dicens:

„ Est præterea & aliud, quod prima pietatis vestræ ope-
 „ ra, vel circa Sedis Apostolicæ prioris benignitatis in-
 „ dicia contra spe n nostram decolorasse convincitur, imo
 „ funditus destruxisse probatur: videlicet, quia favore
 „ vestro frater & coëpiscopus noster Ignatius, Vulgarum
 „ regioni consecrare præsumpsit Antistitem. Unde mirati
 „ sumus, & quod à pia intentione vestra retroversi sitis,
 „ admodum obstupuimus. Veruntamen saltem nunc jam
 „ dictum reverentissimum Præsulem ab illius regiminis
 „ dispositione salubribus monitis quæsumus coerceret,
 „ alioquin nec ipse canonicam effugiet ultionem; nec hi
 „ qui Præsulatus vel alterius officii sibi nomen illic usur-
 „ pant, cum excommunicatione, qua jam tenentur ad-
 „ stricti, etiam proprii gradus jactura carebunt. In ea
 „ vero Epistola, quam ad Ignatium Patriarcham dedit, idem
 „ Hadrianus Papa lamentatur, omnes Latinos Episcopos &
 „ Clericos cum ignominia & contemptu è regione Bulgarorum
 „ expulsos fuisse. „ Scripsisti (*inquit*) ut illa tua multa alia
 „ omittamus) ut Presbyteri nostri e Bulgarorum regio-
 „ ne magno cum dedecore & contumelia ejicerentur, &
 „ Episcopi cum non parva ignominia, nulla dignitatis
 „ habita ratione, inde expellerentur, & hæc quidem
 „ scribere ausus es, licet nullum hac de re coram no-
 „ bis judicium habitum sit. Neque enim super hoc, ut
 „ jus diceremus, fuimus accersiti. Sin autem dixeris,
 „ priores nos Constantinopolitana Diœceseos Presbyteros
 „ in prædicta regione rem sacram facere prohibuisse;
 „ non inficias imus. Erant enim ex eorum numero, qui
 „ cum Photio communicaverant, atque ejus focii: qui
 „ non solum ne Sacerdotum munus exercerent in prædi-
 „ cta regione Bulgarorum, interdiximus; verum etiam

C c 2

„ nunc

Ar. hiepiscopum hoc anno constituit. Est hic diversus a Theophylacto Arch'episcopo: qui claruit anno circiter 1080, de cujus operibus legendi Lubbenz, & Oudin.

,, nunc iterum interdiximus : Oportebat igitur , ut ratio-
 ,, ni congruum erat, quum hæc scires , ut nihil tale in re-
 ,, gione Bulgarorum patreres . ,, Porphrogenitus tamen
 in Basilio Macedone , Avo suo , num. xcv. tacitis quæ Lat-
 inos inter & Græcos de Bulgarorum regimine versaban-
 tur controversijs , in Avi gratiam scribit : ,, Ea gens (*scil.*
 ,, *Bulgarorum*) etsi antea ad pietatem transisse visa fue-
 ,, rat, & Christianorum ritus recepisse; adhuc tamen in bo-
 ,, no instabilis ac quasi volatica erat, velut folium quod
 ,, facile levi aura quatitur atque movetur . Crebris tam-
 ,, en Imperatoris hortamentis, splendidisque acceptio-
 ,, nibus ac cultu, nec non magnificis largitionibus ac mu-
 ,, neribus Archiepiscopum recipere suadetur, nec plures
 ,, in provincia creari Episcopos, isque constipari abnuvit .
 ,, Horum opera, eorumque, quos ex montibus & cavern-
 ,, nis terræ religiosissimos monachos Imperator acciverat,
 ,, inque eam messem destinaverat, avitis moribus valere,
 ,, iussis, in Christi sagemam quidquid Bulgaricæ gentis
 ,, est, concessit ,, Primi ad Bulgaros Archiepiscopi missi no-
 men à Baronio, Pagio, & aliis dicitur fuisse *Theophyla-*
stus: sed nullo antiquo teste. Si Photio fides est adjungenda,
 is fuit *Gabriel*. Nam in Pseudosynodo Photiana post mor-
 tem Ignatii anno 879. mense circiter Novembri inchoa-
 ta, subscripsisse reperitur *Gabriel Achridæ Γαβριὴλ Ἀχρίδης*
 sed non inter metropolitans censetur, quia ne ipse Achridæ
 nondum Bulgarorum Archiepiscopus consitebat. Vide
 tom. xi. Concil. edit. Venet. anni 1730. pag. 339. lin. 20.
 Vereor tamen ut ea fere omnia Episcoporum nomina sint
 a Photio conficta. De Georgio, cujus in epist. 75. Joan-
 nis Papæ fit mentio, dicam postea quum de Moravorum
 Antistite Methodio sermo erit .

XXXVIII.

Zuentibaldus, Ra-
 sticis nepos Mora-
 via Rex infidelita-
 tis crimine accusa-
 tus, in custodia
 detinetur. Moravi
 Sclavoniam quon-
 dam Presbyterum
 sibi Regem præfici-
 unt, putantes Zuen-
 tibaldum exortum
 fuisse Zuentibal-
 dum absolutum atque
 diuissus, armis in-
 Episcopos motis Ca-
 roloianum compellit,
 omnes obseques
 qui in suo Regno
 erant, sibi relin-
 quere. Bohemos cum
 Moravia in Bajarum
 iterumpet, per Annum
 Episcopum, Rodol-
 phum a Comitem
 atque Ludovicum
 Rex comprimit.

Anno 871. Bertinianus Annalista. ,, Sicque ab invicem
 ,, *Ludovicus & Carolus* in capite mensis Septembris sepa-
 ,, rati, quisque ad sua repedare curavit . Ludovicus
 ,, scil. ad Rainisburg perrexit, quia maximum damnum
 ,, à nepote Resticii, qui Principatum Wini sorum post
 ,, eum susceperat, habuit, intantum, ut Marchiones
 cum plurima turba suorum perdiderit, & terram quam
 ,, in

,, in præteritis annis obtinuerat, perniciose amiserit.
 ,, *Fuldensis*. Zuentibald nepos Rastizi apud Carolomannum
 ,, infidelitatis crimine insimulatus, in custodiam missus
 ,, est. Sclavi autem Marahenses Ducem suum perisse pu-
 ,, tantes, quemdam Presbyterum ejus Ducis propinquum
 ,, nomine Sclagamarum (a) sibi in Principem constituunt;
 ,, ei minantes interitum, nisi Ducatum super eos suscipere-
 ,, ret, qui eisdem necessitate coactus assensum præbens,
 ,, contra Engiscalcum & Willihelinum Duces Carolomanni
 ,, pralia movere, & eos ex obsessis civitatibus expel-
 ,, lere nititur. Illi vero adversus hostem pari intentione
 ,, dimicantes, & nonnullos de exercitu ejus prosternentes,
 ,, eum fugere compulerunt: & post pauca. Rex
 ,, Ludovicus mense Junio ad Occidentem profectus, loca
 ,, ad se pertinentia peragravit. Interea Zuentibald, quum
 ,, nullus crimina quæ ei objecta fuerant probare potuisset,
 ,, à Carolomanno dimissus, & muneribus regiis honoratus
 ,, in Regnum suum rediit, ducens secum Carolomanni
 ,, exercitum, quasi Sclagamarum expugnaturus. Sic
 ,, enim per dolum Carolomanno promiserat, si ei ad patriam
 ,, reditus concederetur. Sed sicut solet incautos & de se
 ,, præsumentes sequi ignominia, sic illi contigit exercitui.
 ,, Nam Zuentibald ceteris castrametantibus, Urbem antiquam
 ,, Rastizi ingressus est, statimque Sclavisco more fidem
 ,, mentitus, & juramenti sui oblitus, non ad expugnandum
 ,, Sclagamarum, sed ad ulciscendam contumeliam à Carolomanno
 ,, sibi illatam vires studiumque convertit. Denique Bajoarios
 ,, nihil mali suspicantes, & minus se observantes, cum
 ,, exercitu in castris aggressus est, & multos ex eis vivos
 ,, comprehendit, ceteris pene omnibus occisis, exceptis
 ,, his qui prius se prudenter de castris subtraxerant;
 ,, omnisque Noricorum lætitia de multis retro
 ,, victoriis conversa est in luctum & lamentationem.
 ,, Quibus auditis, Carolomannus de exercitu sui
 ,, interitu nimium consternatus est, & necessitate
 ,, compulsus, omnes oblates, qui in suo Regno erant,
 ,, jussit colligi, & Zuentibaldo reddi, vixque unum

a Leg. S. laovirum.

virum Ratbodoni inde seminecem recepit . *Et mox* .
 Rex Ludovicus mense Octobri cum suis colloquium ha-
 buit in Franconofurt . Inde in Bajoariam profectus ,
 contra Behemos irruptionem in Regnum suum molientes ,
 tutores partium suarum misit , Arnum (a) videlicet
 Episcopum , & Ruodoldum Comitem , aliosque cum
 eis . Adversarii autem quendam loco vallo firmissi-
 mum circumdederunt , iter angustum in ipso aditu fa-
 cientes , ad insidias scilicet illorum qui terminos observa-
 bant , ut si forte aliquis ex illis illuc veniret , in ipso angu-
 sto itinere nusquam declinare valens occideretur . In-
 terea Sclavi Marahenses nuptias faciunt , ducentes cu-
 jusdam Ducis filiam de Behemis . Quod quum supra-
 dicti viri , idest , Arni , & alii qui cum eo erant , com-
 perissent , illico armati adversarios sequebantur . Illi
 autem fugientes , ad vallum memoratum ignari vene-
 runt , ibique propter loci angustiam , equis & armis
 derelictis , vix nudi evaserunt . Nostros vero su-
 pervenientes 644 . equos cum frænis & sellis , atque
 ejusdem numeri scuta , quæ fugientes dimiserant , in-
 venerunt ; & hæc nullo resistente tollentes , ad castra
 læti reversi sunt . *Sigebertus* . Ab exercitu Ludovici
 Germanici vario eventu varia bella contra Sclavos ge-
 runtur .

XXXIX.
 Ludovicus Rex ma-
 nix Rex conciliata
 inter filios suos pa-
 ce, Thuringos & Sa-
 xones contra Scla-
 vos Moravos mit-
 tit qui eos in lu-
 gam convertunt ,
 eo quod nec Re-
 gem haberent ne-
 que inter se con-
 cordes essent . A-
 lli de Francia ab
 eodem Ludovico
 contra Sclavos jam
 dictos , & alii con-
 tra Behemos missi ,
 proferunt quin-
 que eorum Duces ,
 Sventislaum , Viti-
 slavam , Hetima-
 num , Spoitimanum
 & Moydavum , Zu-
 entibaldum Moravo-
 rum Rex misso ex-
 ercitu de Bajoriis
 victoriam reportat .

Anno 872. Fuldensis ., Mense Januario circa Epipha-
 niam , Basilii Græcorum Imperatoris Legati cum mun-
 neribus & Epistolis ad Ludovicum Regem Radasbo-
 nam venerunt , atque ei inter cætera xenia , crystallum
 miræ magnitudinis , auro gemmisque pretiosis ornatum ,
 cum parte non modica salutiferæ Crucis obtulerunt .
 Qui honorifice suscepti , & congrua responsione acce-
 pta , redierunt in sua . Rex vero mediante Quadragesi-
 ma apud villam Foracheim generali conventu habito ,
 filios suos de Regni partitione inter se dissidentes pa-
 cificavit , & quam quisque partem post obitum suum
 , tue-

a Synodo Vormatiensi Anno 168. habita Antistes e Bajoaria inter cætera , *Addi-
 mus* Salisburgen. Anno Fuldingen. & *Hermanic* in Patavien . Proinde pro Anno , legendum
 Anno Vide Hanc tom. 1. Geom. fact. pag. 161.

,, tueri deberet , liquido designavit . Ibi etiam Ludovi-
 ,, cus & Carolus filius ejus in conspectu totius exercitus
 ,, fidem se illi servaturos esse omni tempore vitæ illorum ,
 ,, juramento firmaverunt . Inde Rex in Bajoariam rever-
 ,, sus , Pascha celebravit . Mense autem Majo militi Thu-
 ,, ringos & Saxones contra Sclavos Marahenses , qui quo-
 ,, niam Regem secum non habebant , & inter se concordēs
 ,, esse volebant , idcirco hostibus terga verterunt , & plu-
 ,, rimis suorum amissis , turpiter redierunt : ita ut qui-
 ,, dam Comites in illa expeditione fugientes , à muliercu-
 ,, lis illius regionis verberati , & de equis in terram fu-
 ,, stibus dejecti referantur . Iterum quidam de Francia
 ,, mittuntur Carolomanno in auxilium contra Sclavos su-
 ,, pradiatos : alii destinantur contra Behemos : qui Dei
 ,, adjutorio freti , Duces quinque , quorum ista sunt no-
 ,, mina , Zuventislav , Vvitislav , Heriman , Spoitiman ,
 ,, Moyslav , cum maxima multitudine sibi rebellare ni-
 ,, tentes , in fugam verterunt , & alios quidem occide-
 ,, runt , alios vero in fluvio Fuldaha submerserunt . Qui
 ,, autem evadere potuerunt , in civitate defecerunt . De-
 ,, inde parte non modica illius Provinciæ depopolata , in-
 ,, columes reversi sunt . In hac expeditione Luitbertus
 ,, Archiepiscopus primatum tenuit . Hi vero qui Carolo-
 ,, manno missi sunt in auxilium, idest, Aran Episcopus & Siga-
 ,, hardus Abbas Fuldenfis Monasterii , quamvis fortiter
 ,, hostes premendo pugnassent , plurimis tamen suorum
 ,, amissis , cum magna difficultate regressi sunt . Sed quum
 ,, Carolomannus cædes & incendia in Marahensibus exer-
 ,, cuisset , Zuentibald missio clam exercitu copioso , Ba-
 ,, joarios , qui ad tuendâs naves in litore Istri fluminis
 ,, relictæ fuerant , occupavit , & alios occidit , alios ne-
 ,, cavit in flumine , alios vero duxit captivos : nullusque
 ,, inde , nisi Embrico Radasbonæ civitatis Episcopus eva-
 ,, sit . *Bertinianus* . Ibiq̃ue (idest apud Silvacum) Ada-
 ,, lardus ex parte Ludovici fratris sui veniens , petiit , ut
 ,, cum eodem fratre suo Ludovico locuturus , secus Traje-
 ,, ctum veniret , quum idem Ludovicus ad Renisburg
 ,, post emissam hostem cum Carolomanno filio suo ad-

„ versus Vvinidos Aquis rediret. *Et mox.* Prædictus autem
 „ Ludovicus Rex Germaniæ filios suos Ludovicum &
 „ Carolum ad se vocans ut eos cum Carolomanno pacifi-
 „ caret, dolose illis jurare fecit. Sed & iidem filii sui &
 „ homines eorum, dolose nihilominus Ludovico sacra-
 „ menta præbuerunt. Et volens item Ludovicus pater, ut
 „ ipsi filii sui cum fratre illorum Carolomanno adversus
 „ Vvinidos pergerent, obtinere non potuit. Unde ho-
 „ stem quam magnum potuit, cum Carolomanno direxit.
 „ Quinque illos Bohemorum Duces, Sventislavum scil., Vvi-
 „ tislavum, Herimanum, Spoitimanum, & Moyslavum,
 „ qui anno 872. Bohemis præerant, apud Rerum Bohemi-
 „ carum Scriptores, Cosmam Pragensem, Æneam Silvium,
 „ Joannem Dubravium, & alios, frustra quaeris. Proin-
 „ de ante Borivojum, qui anno 894. baptizatus dicitur,
 „ sunt omnino in historia Bohemica inserendi.

XL.
 Ludovicus Rex
 cum Zuentibaldo
 Moraviæ Rege pa-
 cem facit. Legatos
 Bohemorum in car-
 cerem detruddit: sup-
 petias Caroloman-
 no filio adversus
 Vvinidos mittit.

Anno 873. Bertinianus „ Ludovicus Rex Germaniæ
 „ apud Mettis civitatem Placitum suum tenere disponens,
 „ nuncium accepit, quod nisi citissime filio suo Carolo-
 „ manno in Monarchia(a) contra Vvinidos subveniret, illum
 „ ulterius non videret. Qui statim reversus, Renisburch
 „ pergens, Carolomannum cæcum Liutberto Archiepisco-
 „ po pacendum in Monasterio S. Albani apud Moguntiam
 „ commendavit; evidenti demonstrans indicio, qualiter
 „ illi displicuerint mala, quæ isdem Carolomannus in San-
 „ cta Dei Ecclesia, in populum Christianum, & contra
 „ patrem suum egit, quandocumque vel ubicumque præ-
 „ valuit. Ad Renisburch autem perveniens, per missos
 „ suos, Vvinidos sub diversis Principibus constitutos, mo-
 „ do quo potuit missos suscipiens, conciliavit. Legatos
 „ autem ab illis qui Behim dicuntur, cum dolo missos susci-
 „ piens, in carcerem misit. *Fuldensis.* Dum Rex Ludov-
 „ vicus in villa Bisestat, prope Vvormaciam Placitum habe-
 „ ret, quidam de Alemania nomine Berthrammus, qui su-
 „ periori anno in Marahensibus Sclavis comprehensus fue-
 „ rat, a Zuentibaldo dimissus, venit ad Regem, & Legatio-
 „ nem sibi ab eodem Duce injunctam retulit, sicut prius ju-

„ ra-

^a *Leg. Marchia.*

ramento confectus se facturum esse pollicitus est. Mense
 Novembri, Agathon Archiepiscopus Basilii Græcorum
 Imperatoris Legatus, ad renovandam pristinam amicitiam,
 cum epistolis & muneribus ad Ludovicum Regem Rada-
 bonam venit. Quem Rex honorifice suscepit & absolvit.
 Tachulfus Comes & Dux Sorabici limitis, mense Augu-
 sto defunctus est.

Bertinianus iterum Ludovicus Imperator Italia in
 Capua residens, mortuo jam Landberto Calvo (*qui Adel-
 gisi partes tuebatur*) & pervento Patricio Imperatoris
 cum hoste (*idest exercitu*) in civitate quæ Hidrontus
 dicitur, in auxilium Beneventanorum, qui censum, quem
 Imperatoribus Franciæ eatenus dabant, illi (*Imperatorii
 Græcorum*) persoluturos se promittebant; quoniam ali-
 ter Adelgisum obtinere non poterat, mandavit Apostoli-
 co Joanni (*v. l. i. scilicet, qui Hadrianum 11. an. 872.
 mortuum, xix. Kal. Januar. ejusdem anni exeun-
 ceperat*) compatri Adelgisi, ut ad eum ad Campaniam
 veniret, & sibi Adelgisum reconciliaret: volens osten-
 tare, quod quasi intercedente B. Petri Vicario, ipsum Adel-
 gisum reciperet, de quo juraverat, quod nunquam de illis
 partibus rediturus esset, antequam illum caperet, quem
 revera virtute sua obtinere non posset. In chronico Ca-
 venfi apud Pratillum Tom. 4. Hist. Langob. p. 398. ad ann.
 872. res aliter narratur: "Ludovicus Imp. contra Beneventi
 civitatem minas multas ructabat. Quare Athelchisus Prin-
 ceptus ad Joannem Apostolicum se commendavit, quate-
 nus cum Augusto pacem & amicitiam faceret: qui pro-
 pe Beneventum adveniens, Athelchiso veniam pro sua
 fœditate commissâ a piissimo Imp. impetravit, & secum
 Roman. versus progressi sunt, ut veniam a B. Petro im-
 petraret. Sed primus error est in anno 872. quo non-
 dum Ludovicus ad Beneventanas partes redierat. Alter
 vero est error in persona ejus, qui pro pace Joannem Pa-
 pan. interpellavit: qui sane Ludovicus fuit, non Adelgisus,
 auxilio Orientalium sussultus. Tertius error in adventu
 Adelgii Romani. Annalista Bertinianus utpote antiquior,
 majorem fidem meretur, quam Cavenfis Chronographus,
 qui circa ann. 1085. vivebat. Adelgisus Beneventi Dux Lu-

"XLI.
 De Ludovico II.
 Augusto, & Adel-
 gis Beneventi Prin-
 cipe.

dovicum Augustum anno 871. dolo detinuerat, nec nisi juramento prælitato, se nunquam cum exercitu in Beneventanam terram intraturum, dimiserat. Id factum consilio Seodani Saracenorum reguli, & impulsu Basilii Græcorum Imperatoris narratur. In concilio Romano (a) a juramento quo se obligarat, fuit a Papa absolutus. Ita Ludovicus cum exercitu in Campaniam perrexit, ubi ea contigerunt quæ sunt paulo superius narrata. Ergo ab ann. 873. Beneventani ad Imperatorem Græcorum defecerunt: eoque respicit Porphyrogenitus, dum lib. 2. de Them. cap. xi. scribit, "ex eo tempore (postquam scil. Ragusinus obsidio soluta est) urbium illarum præfecti, [id est Apuliae, Samnii, & Campaniæ] Romanæ rei fideles persisterunt, easque in Imperatoris obsequio conseruarunt: Nimirum, non eodem illo anno 867. quo Saraceni obsidione Ragusii soluta, ad propria, hoc est, partim in Africam, partim Barium, unde venerant, redierunt; sed ab anno usque 871. quo Adelgisus captum Ludovicum Augustum dimisit, usque ad annum. 873. quo eodem Ludovico Augusto in Beneventanas partes cum exercitu properante, Patricius a Basilio Græcorum Imperatore in subsidium Adelgisi missus, Hydruntum cum copiis Orientalibus peruenit, Beneventani aliique urbium illarum Italiæ principes, Græcorum Imperatori fidelitatem promiserunt: quam tamen paulo post violarunt, uti ex Lupo Protospatha, Ignoto Barensi, & aliis chronicis constat, nosque suo loco narravimus. Mansius v. cl. not. in ann. 873 ad num. 1. Criticæ Pagii "Ve reor (inquit) ne defectio illa Adelgisi ad Græcos, quam

• Bertonius ad ann. 873. Joannis Oltavi Papæ primum, concitæ Concilii Romani celebrationem, Romanam iue Ludovici Augusti professionem: qui Romanam venisse dicitur in vigilia Pentecostes, & in crastinum coronatus ab Hadriano Papa: & exercitu collecto, Roma incipit in partes Beneventanas perrexisse, ex Annaliâ Bertoniano ad ann. 873. Pagii vero tum ad ann. 871. num. 4. tum ad ann. 873. num. 1. Romanam Ludovici professionem conferre ad ann. 871. ejusque in partes Beneventanas sive in Campaniam rediit ad annum 873. id quod se ego verissimum esse existimo: at vero hoc duntaxat quæro a Pagio: si Ludovicus anno 871. mente Augusto ab Adelgiso fuit captus; si dimissus, Venetias se contulit, ibique per menses fere xi. manit: Si circa Pentecostem Romanus fuit, id est anno 871. Si demum Joannes Papa vltimus, ann. 871. exente, id est die 14. Decembris Pontifex in uigurat us est; ergo Ludovicus in Concilio Romano anni 871. non ab anno VIII. (uti scribit Regio) sed ab Hadriano II. iuramentum absolutus. Hinc recte Andr. Dandulot in Chron. lib. 8. cap. 5. part. 15. Imperator vero post ignominiosam passionem Romanam rediit, & coram Papa Adriano, præsentibus Senatibus, consensu exposuit, tanquam Adelgisi a Senatu hostis iudicatus est.

„ quam ex Porphyrogenito hic Pagius memorat , Græca fi-
 „ de afferatur ; nam Anonymus Salernitanus a Muratorio
 „ *Rev. Ital. Tom. 2. Par. 2. col. 264. vulgatus cap. 123.*
 „ tradit , Græcos qui Hydronti & Barii continebantur , le-
 „ gatos Beneventum (ubi Adelgisus principabatur ,) &
 „ Salernum misisse , auxilium postulantes , & utrinque spre-
 „ tos fuisse . Ibi pariter cap. 122. legimus , Ludovicum
 „ Beneventum frustra obsedisse , adeoque coactum ad pro-
 „ pria cum ignominia remeasse , conjuge & nata Capuæ re-
 „ lictis : Hæc autem vix cohærere videntur cum reconci-
 „ liatione , de qua hic Pagius . Neminem vero esse credo ,
 „ qui scriptoris hujus , utpote fere coævi , resque regionis
 „ suæ narrantis fidem , authoribus cæteris sive recentiori-
 „ bus , sive patria remotioribus , non præferat . „ Verum
 hæc docti viri argumenta , meo judicio , parum aut nihil
 ad rem faciunt . Nam quod Salernitanus ait cap. 122. a
 Ludovico Beneventum frustra obsesum fuisse , æque stare
 potest , sive dicatur Ludovicus cum Adelgiso nunquam re-
 conciliatus , sive post illam obsessionem , quam incalsum
 tentaverat , pacem cum Adelgiso , opera Joannis Papæ , fe-
 cisse : *volens scilicet ostentare , quod quasi intercedente B.*
Petri Vicario , ipsum Adelgisum reciperet , quem revera
virtute sua obtinere non posset , uti scribit Bertinianus ,
quod ab Anonymo Salernitano siletur , non negatur . Id ve-
 ro , quod cap. 123. ex eodem Salernitano subjungitur , jam
 superius a me est præoccupatum , quum dixi , foedus a Be-
 neventanis ad repellendam Ludovici Augusti vim , cum Im-
 peratore Græcorum tunc temporis initum , paulo post vio-
 latum fuisse . Cur enim Beneventani & Salernitani non ef-
 sent aliero a Græcis animo , postquam hi , nimirum Græci ,
 non contenti promisso sibi ab Italiæ Principibus censu , in
 urbes eorum invasere ? *Anno (inquit Lupus Protospatha)*
875. intraverunt Græci Barum mense Decembri die Nata-
lis Domini feria 3. & Gregorius Stratigo , qui & Bajulus
dicebatur . Et Erchempertus cap. 38. Hoc audientes qui
Bari residebant , Gregorium Bajulum Imperialem Græco-
rum , qui tunc in Hydronto degebat cum multis exerciti-
bus , adsciverunt , & Barim introduxerunt , ob Saraceno-
 Tom. II. rùm

„ guitate remota crederet, quicquid verbis dicebat, fa-
 „ cramento firmabat, videlicet: ut Zuentibald Regi fide-
 „ lis permaneret cunctis diebus vitæ suæ, & censum a Re-
 „ ge constitutum per annos singulos solveret, si ei tan-
 „ tummodo quiete & pacifice a Rege vivere concedere-
 „ tur. Behemorum quoque nuntia Rex audivit & absolvit,
 „ & posthæc in Bajoariam venit ad Franconofurt. *Sigebertus*.
 „ Normanni a Regno Ludovici Germanorum Regis
 „ tributum exigentes, ab exercitu ejus graviter cæsi vin-
 „ cuntur.

Anno 875. Ludovicus II. Imperator five die 12. fe-
 ve 13. Augusti moritur, & Carolus Calvus, ejus patruus,
 (ut Annalista Bertinianus scribit) audita ejus morte, Ro-
 mam se confert, ut a Pontifice coronaretur. Kalendis Sep-
 tembris iter suum inceptit, & per S. Mauritii Mona-
 sterium pergens, montem Jovis transit, & Italiam in-
 gressus fuit. Ludovicus Rex Germaniæ, frater ejus, filium
 suum Carolum in Italiam, ut fratri suo adversaretur, trans-
 misit. Quem Carolus Rex fugam accipere, & inde abse-
 dere coëgit. Ludovicus autem Rex Germaniæ alium filium
 suum Carolomannum cum quibus potuit, in adversitatem
 fratris sui in Italiam direxit. Quod prænoscens Carolus Rex
 obviam ei cum validiori manu perrexit. Et quia Carolo-
 mannus prænovit se patruo suo non posse resistere, pacem
 petens, cum eo locutus fuit, & sacramentis utrinque con-
 firmatis, ad propria rediit. Carolus autem, quibusdam
 de Primoribus ex Italia ad se non venientibus, pluribus au-
 tem receptis, Romam invitante Papa Joanne perrexit. Et
 XVI. Kal. Jan. ab eo cum gloria magna in Ecclesia S. Petri
 susceptus est. Anno (a) Dom. 876. in die Nativitatis Domini,
 B. Petro multa, & pretiosa munera offerens, in Imperato-
 rem unctus, & coronatus, atque Romanorum Imperator
 appellatus est. Annalista Fuldenfis, utpote Ludovico Ger-
 manicæ Regi addictus, de Caroli Calvi inauguratione ab Jo-
 anne Papa, Romæ facta sic obloquitur ad ann. 875. *Quod*
quum Carolus Gallie tyrannus comperisset (mortuum scilicet

XLIII.
 Ludovico II. Au-
 gusto deuncto Ca-
 rolus Calvus eius
 patruus a Jo. VIII.
 Papa die 25. De-
 cembri Imperator
 coronatur, in aula
 obitante Ludovico
 Germanicæ Rege.

4 Bertinianus a die 25. Decem. annum inchoat.

cet esse Ludovicum II. Imp.) illico Regnum Italiae invasit, & omnes thesauros, quos invenire potuit, una manu collegit. Unde Ludovicus Rex Iratus, Carolomannum cum exercitu per Bajoriam destinavit in Italiam: ipse vero, juncto sibi equitico suo, cum manu valida Regnum Caroli ingressus est, ut eum de Italia exire compelleret. Exercitus autem qui Regem sequebatur, versus ad prædam, cuncta que invenit diripuit, atque vastavit. Carolus vero audito Carolomanni adventu in Italiam, primo clavis Alpium se defendere nititur, sed nihil proficit. Carolomannus enim loca accessu difficilia cum suis præoccupavit. Ille autem dum negotium ferro decernendum timuisset (est enim lepore timidior) ad calliditatem solitam convertitur. Nam aurum, & argentum gemmasque pretiosas infinita multitudinis Carolomanno obtulit, ut eum sibi placere, & a paterna fidelitate segregare potuisset: juravitque se de Italia cito exiturum, & Ludovici fratris sui judicio illud Regnum disponendum servaturum, si Carolomannus inde discederet. Quo inde discedente, & promissionibus illius cretente, ille quæcumque pollicitus est, mentitur, & quanta potuit velocitate Romam profectus est, omnemque Senatum populi Romani, more Jugurthino, corrupit, sibi que sociavit: ita ut etiam Joannes Papa votis ejus annuens, corona capiti ejus imposta, eum Imperatorem & Augustum appellare præcepisset. Qualiter autem Regnum illud postea cum suis disposuerit, qualiterve cum thesauris quos tulerat, in Regnum suum redierit, quantasque caedes, & incendia in itinere exercuerit, quia certum non habui latorem, scribere nolui. Melius est enim tacere, quam falsa loqui.

XLIV.

Ludovicus Rex Germaniæ moritur. Post reportatam de Carolo Calvo Imperatore victoriam Tres filii ejusdem Ludovici, Carolomannus scilicet, Ludovicus & Carolus, Regnum partem inter se dividunt. Carolomanno obcingit Bajoria, Pannonia, Carinthia, & Regna Sclavorum, Bohemorum, & Moravorum. Eiusdem Carolomanni adversus Vindicos expeditione.

Anno 876. Annalista Metensis. Ludovicus Germaniæ Rex filius Ludovici Pii apud Francofurtum Palatium, diem clausit extremum V. Kal. Septembris, sepultusque est in Monasterio S. Nazarii, quod Laurebham nuncupatur. Carolus Calvus Imperator, audita Ludovici Regis, fratris sui, morte, cum omnibus viribus Regnum Germaniæ invadit. Ludovicus, ejusdem Ludovici filius, exercitum ex Saxonia, Thuringia, & Orientali Francia congregat, transitoque Rheno, inito contra Carolum Calvum patrum certamine

mine in pago Meginenſi, non longe ab Andrenaco [a] caſtello, Reginarium Comitem, qui regium vexillum ferebat, primo impetu extinguit, confertiſſimæ acies a Ludovici ſociis irrumpunt; exercitus Caroli graviter eſt caſus, terga vertit; & Ludovici victoria fuit, Carolus videns ſuos fugere, & ipſe fuga vitam ſervavit. Acta eſt autem hæc ſtrages VIII. Idus Octobris. " Poſt hæc convenerunt tres fratres, Ludovici filii, in loco qui dicitur Sualifelt, & ibi
 ,, diviſerunt paternum Regnum: Carolomannus fortitus eſt
 ,, Bajoariam, Pannoniam, & Carnutum, quod corrupte Carantanum dicitur, necnon & Regna Sclavorum, Behemenſium, & Marahenſium: Ludovicus Orientalem Franciam,
 ,, Thuringiam, Saxoniam, Friefiam, & partem Regni Lotharii: Porro Carolo Alemannia in parte ceſſit, & aliarum civitates ex Regno Lotharii. ,, Bertinianus poſt narratam victoriam a Ludovico contra Carolum Calvum reportatam " Ludovicus Ludovici quondam Regis filius
 ,, de Andrenaco per Sinciacum Aquis rediit, ibique tribus diebus ſtetit, indeque obviam fratri ſuo Cirolu apud
 ,, Confluentes venit: ubi ſimul locuti, Carolus verſus Mettis, indeque in Alemaniam infirmus rediit, & Ludovicus ultra Rhenum perrexit: Carolomannus frater eorum,
 ,, nec ad eos, nec ad patrum ſuum Carolum Imperatorem, ſicut ei mandaverat, venit, occupatus in belligeratione
 ,, contra Winidos. *Fuldensis*. Sequenti autem menſe (*ideſt poſt VIII. Idus Octob.*) Carolomannus & Ludovicus, atque
 ,, Carolus Ludovici Regis filii, in pago Recienſi convenientes, paternum inter ſe Regnum diviſerunt, & ſibi invicem fidelitatem ſervaturos eſſe ſacramento firmaverunt: cujus ſacramenti textus Teutonica lingua conſcriptus, in nonnullis locis habetur. ,, Marianus Scotus ad ann. 875. (loco nimirum non ſuo) " Deinde tres fratres in loco qui dicitur Saleſ-It, inter ſe Regnum paternum diviſerunt. ,, Carolomannus Bojariam, Pannoniam, Carnutum, & Re-

,, gna

a Hildeſheimen. Anno 876. Bellum iuſta Andarnacha inter Karolum, & Ludovicum fratres (ſui Ludovici filium ſucceſſorem Regni). Lambertus. *Tugna iuxta Andarnacha ſita eſt inter Civitates, & Ludovicum Ludovici Regis filium. Marianus Scotus i. in pago Meginenſe nomine Rypuria non longe ab Andarnacin caſtello.*

„ gna Scavorum Behemensium . Ludovicus Orientalent
 „ Franciam &c. „ Dicere debuit , *Regna Slavorum , &
 Behemensium , & Marabensium* . Nam Carolomanno ces-
 sere , tum Bohemi , tum Moravi , tum Slavi , qui trans
 Albin habitabant , quorum regionem describit Helmoldus
 in Chronico Slavorum lib. 1. c. 1. & 2. Hos enim Slavos ditio-
 ni Regis Germaniæ , & Bajoariz fuisse subjectos , idem Hel-
 moldus cap. 7. demonstrat , de Ludovico trium istorum Re-
 gum patre loquens : *Noster autem Ludovicus (Rex scilicet
 Germaniæ) Northmannos federibus , sive præliis hoc
 modo retinuit , ut quum Franciam totam vastaverint , Re-
 gno ejus vel minime nocuerint . Post cujus mortem effera bar-
 baries laxis regnabat habentis . Nam Bohemi , Sorabi , Su-
 si (Slusi) & ceteri Slavi , quos ipse tributis subjecerat ,
 tunc servitutis jugum excusserunt .*

XLV.
 De causa Formosi
 Portuensis a Jo.
 VIII. Papa dejecti .

Joannes VIII. Papa in Epistola , quæ est (a) ordine 319.
 dat. xi. Kal. Maji Indict. ix. anno Christi 876. Archiepis-
 copis , Episcopis , Abbatibus , Sacerdotibus , cunctisque
 Judicibus , & universo populo , per omnes Gallias , &
 Germanias constitutis , scribit , „ Ecclesia Dei , quæ pe-
 „ nes nos est , (*nimirum , S. R. Ecclesia*) zelo Chri-
 „ stianæ religionis , instinctuque dilecti filii nostri Serenif-
 „ simi Imperatoris , imo spiramine Spiritus Sancti con-
 „ monita , pro diversis Ecclesiæ Dei referendis incommo-
 „ dis , contra Gregorium Nomenclatorem & Georgium
 „ generum ejus , duo scil. iniquitatis vasa , contra excel-
 „ si Dei religionem pugnantia , tam præterito mense Fe-
 „ bruario præsertis Nonæ Indictionis (*anni scil. 876.*) per
 „ Petrum Ven. Forosemproniatem Episcopum , penes præ-
 „ fatum spirituales filium , lacrymabilem suggestionem
 „ deposuit : quum nostram quoque Pontificalem sugges-
 „ tionem pridie Kalend. Aprilis contra eosdem per seme-
 „ ipsam offerre curavit . Quapropter nos per Zachariam
 „ & Gaidericum Venerabiles Episcopos , & Christopho-
 „ rum Sedis Apostolicæ Primicerium , eis suggestionum
 „ contestationem emulimus , admonentes atque jubentes ,

33 118

„ ut si aliquid de conscientia suae puritate considerent , ad
 „ conditum venire studerent examen . At illi mollibus
 „ sermonibus & exquisitis adinventionibus , se quidem ven-
 „ turos , & ad voluntatem nostram cuncta se emendaturos
 „ dixerunt : sed de die in diem sub obtentu aegritudinis
 „ tamdiu iudicii diem distulerunt , donec aut nos cum
 „ fidelibus Ecclesiae Dei potuissent perimere , aut Sarace-
 „ nos , quos jam per suos familiarissimos aequae Saracenos
 „ invitaverant , in Romanam urbem ad perditionem
 „ omnium intromittere valuissent . Quumque nos contra
 „ utramque fraudem iuvante Domino praeparatos vidissent ,
 „ & imminere sibi iudicii statutum diem cognoscerent ,
 „ decepti se cum quibusdam suis complicitibus , videlicet
 „ Formoso Episcopo , Stephano Secundicerio , & Sergio
 „ Magistro militum , & Constantino Nomenclatoris filio ,
 „ quos non nostrae conventionis iudicium , sed reatus pro-
 „ priae conscientiae stimulabat , contra salutem Reipubli-
 „ cae & Regni dilecti filii nostri Caroli Serenissimi Principis ,
 „ cui semper infideles fuerunt , & cujus profectioni
 „ semper detraxerunt , conspirantes , nescimus quo pro-
 „ fecturi , noctis silentio cum clandestinis clavibus Portas
 „ Urbis , quae vocatur Sancti Paneratii , aperuerunt , &
 „ cum suis complicitibus , cumque omnibus thesauris San-
 „ ctae Dei Ecclesiae , Saracenis undique populantibus , dis-
 „ fugerunt : portasque patentes relinquentes , multis Mar-
 „ garitis fugiendi , & Saracenis ingrediendi aditum , nisi
 „ nos divina custodia tueretur , proculdubio reliquerunt .
 „ Itaque obstupescens in talibus , Dominicum & Gri-
 „ moldum Ven. Episcopos ad evocandum eos direximus :
 „ Qui revertentes nunciaverunt sibi a satellitibus suis fuisse
 „ responsum , nescire se , quonam profecti fuissent .
 „ Iudicio sane in diem alterum protelato , quum eos ite-
 „ rum Synodice simulque & legaliter quareremus , & ha-
 „ bere minime valeremus , cum omni Dei Ecclesia in Ba-
 „ silica Sanctae Dei genitricis , quae ad Martyres vocatur ,
 „ Synodum vocavimus . Et post regulares allocutiones ,
 „ sententias in eos protulimus , quarum exempla secundum
 „ Ecclesiasticum morem generalitati vestrae direxi-
 „ Tom. II. E e „ mus ,

„ mus , ne vobis communicandi cum eis occasionis aditus
 „ tribuatur . Quæ scilicet sententia ita se habet . Formo-
 „ sum Portuensem Episcopum , qui a beatæ memoriæ
 „ domino prædecessore nostro Papa Nicolao in Bulgarorum
 „ patriam destinatus , noviter in Christo regenerati Regis
 „ (*Michællis*) animos adeo suis calliditatibus vitiauit ,
 „ ut terribilibus sacramentis eum sibi obstrinxisset testatus
 „ sit , ne se vivo quemlibet Episcopum a Sede Apostolica su-
 „ sceperisset , seque eidem terribilibus nihilominus juramentis ,
 „ ut ad eum quantocius reverti debuisset , obstrictum
 „ fuisse professus sit , quique a nobis proficiscendi illuc li-
 „ centiam , literas , & necessaria adjutoria impetravit :
 „ quoniam jamdudum a minori Ecclesia in majorem , vi-
 „ delicet Sanctam Sedem Apostolicam , proflire conatus ,
 „ plurimos sibi consolatores effecit , & nunc per reper-
 „ tam hypocrisim retrorsum rediens , sine licentia vel
 „ conscientia nostra , propriam Paroeciam deseruit , Urbe
 „ discessit , & contra salutem Reipublicæ dilectique fi-
 „ lii nostri Caroli a nobis electi & ordinati Principis cum
 „ suis fautoribus conspiravit : nisi amodo intra diem dec-
 „ imum , idest , III. Kal. Maji , præsentis Nonæ Indi-
 „ ctionis , præsentiam suam nobis satisfaciendo monstra-
 „ verit ; Auctoritate Dei Omnipotentis , Sanctorumque
 „ Apostolorum Principum Petri & Pauli , omni Ecclesia-
 „ stica communione privatum esse decernimus . Decerni-
 „ tis & vos ita ? Responderunt omnes ; Decernimus . Et
 „ nisi post diem decimum quintum , idest , IV. Nonas
 „ Maji , præsentis IX. Indictionis , respiciens satisfactur-
 „ us nobis occurrerit , auctoritate & judicio Sancti Spi-
 „ ritus , qui semper effugiet effectum , omni Sacerdotali
 „ ministerio penitus denudatum fore judicamus . Judica-
 „ tis & vos ita ? Responderunt omnes : Judicamus . Qui
 „ si nec hujus dilationis miseratione commotus , hu-
 „ militer se post diem XX. , idest VII. Idus ejusdem Maji
 „ mensis , præsentiam nostram reddiderit , vel si in Ecclesia
 „ Dei , in aliquo conturbare præsumperit , si contra
 „ hanc communem omnium nostram sententiam agere vel
 „ resistere tentaverit ; Anathema sit a Patre & Filio &
 „ Spi-

„ Spiritu Sancto, numquamque in ulla Synodo recuperationis spem aut satisfactionis aditum sibi noverit reservatum. Gregorium Nomenclatorem, Theophylacti quondam Nomenclatoris filium, qui jusjurandum fidei suæ diverso modo corrumpens, puritatem Sanctæ Dei Ecclesiæ fraudulentis, avaritiis, rapinis, cupiditatibus, simulque calliditatibus, per octo ferme annorum curricula maculans, Summum Romanæ urbis Pontificatum, conjurantibus sibi dudum suis complicibus, factiose præripere affectavit; & de multis palam recitatis capitulis, tam primo penes dilectum filium nostrum, Carolum Serenissimum Imperatorem, quam postea penes nos ad generalitatem Sanctæ Dei Ecclesiæ, per nonnulla suggestionum capitula, noxius diffamatur, & pro eisdem criminibus a nobis per Zachariam & Gaudericum Ven. Episcopos, & Christophorum Primicerium Sanctæ Sedis Apostolicæ, cum fratre & genero, suisque complicibus, juridice contestatus, examini se præsentandum fore, & cuncta, quæ Ecclesiis, vel piis locis, aliisque hominibus abstulerat, sub jurjurandi interpositione restitutum promissit: deinde conventum nostrum de die in diem fraudulenter (usquequo nos vel fideles hujus Ecclesiæ interimere, vel hostes Christiani nominis, idest, Saracenos, quos per suos familiarissimos Saracenos jam invitaverat, intra Urbem introducere potuisset:) elusit: & præfinitum diem, quo canonicè sive legaliter audiri debuisset, fraudulenter præripiens, cum Georgio & Sergio Magistris militum, nec non & Stephano Secundicerio, aliisque suis complicibus, nocturno silentio, portas hujus sacræ Urbis, Saracenis circumquaque imminentibus, cum clavibus adulterinis aperuit, seque contra salutem Reip. simulque quietem Imperii præfati filii nostri Serenissimi Augusti, contra leges conspirando, fraudulenter proripuit, & cum omnibus pene thesauris Ecclesiæ Romanæ, dubium quo profecturus, excessit. Simulque Stephanum Secundicerium, qui diversas Ecclesias spolians per avaritiam, turpisque lucri compen-

Tom. II. E e 2 „ dia,

,, dia , tributa vetera multiplicavit , & in omnibus per-
 ,, versitatibus superius nominatis fratri complex & con-
 ,, sentaneus extitit : nec non & Georgium Gregorii Pri-
 ,, micerii filium , qui germani proprii concubinam subri-
 ,, piens , eum veneno necavit : deinde post execrabiles
 ,, Christianis incestus , vivente nepote Sanctissimæ recor-
 ,, dationis Benedicti Papæ , cujus opibus de paupertate
 ,, surrexerat , præfati Nomenclatoris Gregorii filie se
 ,, fornicario more commiscuit , propter quam pene pu-
 ,, blice jamdictam legitimam uxorem peremit . De cujus
 ,, homicidio , a Principibus adulterinos missos eruens ,
 ,, adjudicante conscio focero nefandus gener impunitus
 ,, exiit . Quique post diversa homicidia , deprædatio-
 ,, nis & malignitatis genera , tam Patriarchium , quam
 ,, Vestiarium Sedis Apostolicæ sibi commissum , non tan-
 ,, tum auro , argento , vel palliis , verum etiam æreis
 ,, signis valisque privavit : & in omnibus impietatibus so-
 ,, cerum sequens , imo præveniens , Saracenis undique
 ,, favientibus , Portas Urbis cum eo fraudulentè aper-
 ,, ruit , & cum sibi conspirantibus contra salutem Reip.
 ,, demigravit . Simulque Sergium Magistrum militum ,
 ,, Theodori Magistri militum filium , qui reverendæ me-
 ,, moriæ domno Nicolao , cujus nepotem in conjugium
 ,, suscipiens , ita ingratus ac inhumanus extiterat , ut vi-
 ,, vente eo & in extremis posito , eidem thesauros suos
 ,, ad eleemosynas faciendum cum præfatis suis complici-
 ,, bus abnegasset . Quique eadem sua conjugè , propter
 ,, quam de maxima paupertate convalescerat , derelicta ,
 ,, cum Valvisindula concubina , præstato jurejurando ut
 ,, eam nuptialiter sumeret , nuper effugit , & in omnibus
 ,, iniquitatibus cum nominatis suis complicitibus conspira-
 ,, vit . Sed & Constantinam præfati Gregorii Nomenclato-
 ,, ris filiam , quæ primo per consensum patris , sub con-
 ,, ditione jurisjurandi , legaliter Cessario Pipini potent-
 ,, tissimi Vestarii filio copulata , dein consumptis om-
 ,, nibus foceri sui divitiis , viventem & valentem spon-
 ,, sum suum sine ulla legali disquisitione deseruit , & ad
 ,, Gratiani , Gregorii Magistri militum filii , nuptias pu-
 ,, blice

,, blice convolvavit ; postremam cum alijs fugere gestans ,
 ,, incestum comisit , ex quo prægnavis inventa , prædi-
 ,, ctum Gratianum Gregorii filium maritum suum relin-
 ,, quens , cum rapacibus , perjuris , sacrilegis , mæchis ,
 ,, fornicatoribus , turpiter fornicatura discessit . Nisi in-
 ,, tra diem decimum , idest , III. Kal. Maji , præsentis
 ,, Nonæ Indictionis , præsentiam suam nobis præfati , vi-
 ,, delicet , Gregorius , Stephanus , Georgius , & Ser-
 ,, gius , simulque Constantina , congrue satisfaciendes
 ,, exhibuerint , auctoritate Dei Omnipotentis , Sancto-
 ,, rumque Apostolorum Principum Petri & Pauli , omni
 ,, Christiana communione privatos , cum omnibus com-
 ,, municatoribus & fautoribus suis permanere decernimus .
 ,, Et nisi post diem quintumdecimum , idest , IV. Nonas
 ,, Maji , jamdictæ præsentis Indictionis , simpliciter & hu-
 ,, militer nobis , imo Ecclesiæ Dei , sæpediti scilicet
 ,, Gregorius , Stephanus , Georgius & Constantina , pu-
 ,, rificari occurrerint , eos auctoritate & judicio S. Spi-
 ,, ritus , cum cunctis sibi communicantibus , perpetuo
 ,, anathemate condemnamus . Hi vero , qui ab omni se
 ,, societate removens , ad unitatem S. Apostolicæ Sedis
 ,, redierint , communionis & benedictionis nostræ gratiam
 ,, sibi reddendam esse confidant . His itaque auctoritate
 ,, S. Spiritus promulgatis , omnium vestrum generalitatem
 ,, his Apostolicis literis exhortamur , ut has literas per
 ,, omnes diceceses vestras publice relegentes , & ad vici-
 ,, nas Parœcias dirigentes , præfatorum depolitorum , ex-
 ,, communicatorum , & anathematizatorum , confortia ,
 ,, quasi venenum pestiferum , declinetis . *Cætera .* ,,
 ,, Causam damnationis Formosi Portuenis Episcopi nescire
 ,, se dicit Baronius ad ann. 876. §. 22. & ad ann. 883. §. 1.
 ,, ait diversam a diversis tradi . Ex recitata vero Joannis
 ,, VIII. Papæ Epistola , triplex fuisse agnoscitur . Prima ,
 ,, quod a Nicolao I. in Bulgariam missus , Bulgarorum Re-
 ,, gem sacramento obstrinxisset , ne alium Episcopum , ipso
 ,, superflite , a Sede Apostolica susciperet . Deinde , quod
 ,, contra præscripta Canonum per ambitum ab Ecclesia Por-
 ,, tuensi ad Romanam profilire conatus esset . Postremo , quod
 ,, incon-

inconsulto Pontifice propriam deseruisset Ecclesiam, & relictâ Urbe, contra Reip. & Imperii salutem cum suis fautoribus conspirasse crederetur. Hæc ab inimicis Formosi, & in primis a Caroli Calvi fautoribus, contra Formosum in Synodo Romana, mense circiter Februarii anni 876. celebrata, objecta sunt, eademque relecta in Synodo Pontigonensi, quæ mense Junio & Julio ejusdem anni coram Carolo Calvo Imp. habita fuit, præsentibus Apostolicæ Sedis Legatis Joanne Tuscanensi, Joanne Aretino, Leone Apocrifario ac Nepote Apostolici, atque Petro Foro'empronienfi, Episcopis: in qua Synodo, x. Kalend. Julii, *Indiç. 1x. Lecta sunt Epistola a domno Apostolico missa, & lecta est electio Domini Imperatoris, ab Episcopis & cæteris Italiæ Regni* (in Synodo Ticinensi, mense Februarii Indictione 1x. eodem anno 876.) *firmata, sed & capitula, quæ in Palatio Ticinensi constituit, ab omnibus* (Carolus Calvus) *confirmari fecit, quæ & Episcopis Cisalpinis confirmare præcepit. Et v. Idus Julii convenientibus Episcopis, lecta est Epistola Apostolici de damnatione Formosi Episcopi, Gregorii, & consentientium eis: & præsentata sunt Imperatori ab Apostolico missa dona, inter quæ fuerit præcipua Sceptrum & Baculus aureus. Sed & Imperatrici dona sunt ab eo missa, pallia, & armilla cum gemmis. Ex quibus vera Formosi damnationis causa haud obscure colligitur, nimirum, quod ipse unacum nonnullis Romanis, quum esset proniore in Ludovicum Germaniæ Regem ejusque filios animo, electioni Caroli Calvi ejusque coronationi in Imperatorem ab Joanne VIII. Papa factæ adversaretur. Hinc eadem damnatio dicitur a Carolo Calvo procurata, & Joannes ipse Pontifex in suis literis clare protestatur, potissimam illius causam esse, quod Formosus sine licentia vel conscientia nostra, propriam deserens Parochiam, Urbe discessit, & contra salutem Reip. dilectique filii nostri Caroli a nobis electi & ordinati Principis cum suis fautoribus conspiravit, Existimabat enim Pontifex, si Carolum Calvum Imperiali corona redimiret, magnum ab eo auxilium contra Saracenos Italiam agrumque Romanum popu-*

populantes [a] sibi adfuturum esse. Contra Formosus, qui in Bulgaria, Regno Ludovici contigua, versatus fuerat, ejusdem Ludovici partes tuebatur, utpote quem viribus validiorem & Ecclesiæ utiliorem fore censebat: hinc idem ipse Formosus quum demum ad Romanam Cathedralam anno 891. ascendit, Arnulphum, Carolomanni filium, ejusdem Ludovici nepotem, Augustum anno 896. coronavit. Ceterum quæ de Bulgarorum Rege dicuntur, sacramentis obstricto, ne alium Episcopum, Formoso superstite, a Sede Apostolica susciperet, deque eodem Formoso Bulgariam sine conscientia Sedis Apostolicæ deferente; ea corruunt; tum quia certum est Formosum a Romano Pontifice fuisse e Bulgaria Romam (b) evocatum; tum etiam quia Formoso adhuc in Bulgaria degente, missi sunt in Bulgariam Episcopi Leopardus Anconitanus & Dominicus Tarvisiensis, necnon Silvester a Bulgaris Archiepiscopus eligendus: tum demum quia in vita Hadriani II. legitur, Bulgaros a Papa petiisse, ut aut Marinum Diaconum Archiepiscopum consecratum remitteret, aut aliquem ex Cardinalibus suæ Ecclesiæ Bulgaris eligendum dirigeret, quem post eorundem approbationem de novo remeantem, Archiepiscopali dignitate exornaret: quumque nihil horum Pontifex fecisset, eosdem Bulgaros enixe flagitasse, ut Formosum Episcopum Portuensem ipsis remitteret; Regem denique Bulgarorum expectationum moras ferre non valentem, ad Græcos Legatum misisse: atque ita contigisse, ut misso sibi a Græcis Archiepiscopo, Latini exinde ejicerentur. Quæ omnia ostendunt, nullam fuisse, ad Bulgaros quod spectat, Formosi culpam. Nam (sicuti ex Gulielmo Bibliothecario in vita Hadria-

a Sed contrarium evenit: nam Carolus Calvus Imp. de nepotum suorum, Ludovici filiorum ditonibus invadendis, non vero de Italia decedenda cogitabat: ut recte scribit Pagnus ad ann. 876. num. 1.

b Certe Formosus Romæ degebat post mensem Julium anni 869 ex Annalibus Bertiniano: qui narrato Hadriani Papæ & Lotharii Regis e Monte Casino Romam reditu, sic pergit: *Nam idem Pontifex Formosum Episcopum, & alium etiam cum eo Episcopum, in vias Galliarum partes mittendos disposuit; ut cum pluralitate Episcoporum de his que Lotharius petebat traherent, & illi & tendis Mariti que inventa forent in synodo renunciant, quam Roma in ipsi Kalendis Martii denunciavit.*

Hadriani II. supra narratum est) absoluta octava Synodo anno 870. *Per Orientales Constantinopolitanosque Bulgari persuasi, Græcos Sacerdotes una cum Episcopo Theophylacto* (quem S. Ignatius Patriarcha Constantinopolitanus ordinaverat) *suscipientes, eiecerunt Latinos cum Episcoposum Presbyteros*: Et Hadrianus ipse Pontifex, qui certe rem in Bulgaria tunc gestam optime noverat, nulla Formosi facta mentione, culpam omnem in Græcos rejecit, qui Bulgari Episcopum consecrare præsumentes, Latinos e Bulgaria Sacerdotes expellendos curarunt. Anastasius (a) quoque, & Gulielmus [b] Bibliothecarii, in vitis Nicolai I. & Hadriani II. summis Formosum laudibus exornant, tametsi uterque (c) temporibus Joannis VIII. Papæ vixerit. Quare Joannes VIII. Papæ, ni fallor, Grimoaldi Episcopi (qui a Græcis seu Bulgariis se repulsum atque e Bulgaria recedere, locumque Græcis Sacerdotibus dare coactum distabat, tametsi sine conscientia Sedis Apostolicæ commissum sibi prædicationis munus deserens, Romam ditissimus remeaverit) Grimoaldi, inquam, Episcopi fallaci suggestione deceptus, eum videtur Formoso reatum tribuisse, quem Grimoaldo imputare debuerat. Quidquid tamen sit de causis Joannem Papam impellentibus, ut Formosum Synodo Romæ celebrata damnaret, atque in Galliam exulatum mitteret, devinctum prius jurejurando, se neque Romam, neque ad Ecclesiam suam Portuensem rediturum; Marinus certe Pontifex, immediatus ipsius Joannis successor, & Photium ab eodem Joanne in Constantinopolitanam Sedem restitutum, anathe-

a Anastas. Et interim Sedis Apostolica missi, Paulum scilicet Populiensem, & Formosum Portuensem, magna sanctitatis Episcopos, statuent, hocque monitis melissis aique doctrinis instruens ad prædicandum gentis illi (Bulgarorum) eos ire decrevit.

b Gulielm. Superiori tempore Formosus Portuensis & Paulus Populienensis, Venenabiles Episcopi, qui cum cæteris jussu sanctissimi Papæ Nicotæ, causa prædicationis, destinati fuerant, remeantes, de Christianitate Bulgarum ac omnimoda subjectione, qua specialiter S. R. Ecclesia devotissima cella jumentur, Sedem Apostolicam reorantur.

c Anastasius anno circiter 877. Acta Concilii VIII. quæ ex Oriente rediit, secum detulerat, Joannis VIII. Papæ jussu e Græco Latine reddidit. Gulielmus autem vitam scripsit Hadriani II. qui ab anno 867, ad 872. sedet.

themate perculit; & Formosum ipsum, cui Joannes Papa Episcopatum abrogaverat, in locum suum restituit, facta potestate Romam repetendi. Hinc Baronius ad ann. 883. num. 1. *Marinus Papa (inquit) perperam facta Joannis Papæ rescindens, inter alia Formosum Episcopum Portuensem restituit in Urbem & in Episcopatum, quem damnans Joannes jurare cogerat, se nunquam repetiturum Episcopatum, sed Laica communione contentum quiescere. Sed sicut causæ ignorantur (a), cur fuerit a Joanne depositus ab Episcopatu, aliis alias opinantibus; ita nescitur restitutionis per Marinum facta modus, an scilicet absolutus fuerit a juramento vi extorto, atque declarata nulla Joannis Papæ sententia fuerit. Sed illud valde indecens, quod ob reassumptum Episcopatum, in eundem nonnulli rerum gestarum ignari temere obloquantur: nam istum quidem (sicut superius suis locis vidimus) si quem alium unquam, præclara gesta commendant. Apostolatum hic a Sanctissimo Nicolao Papa accepit ad Bulgares, ubi annis pluribus degens, gentem illam ad Christi fidem converterit, & magnam inde sibi gloriam comparavit, aliisque postea legationibus perfunctus honorificentissime majori gloria auctus est. Quod autem a Joanne fuerit condemnatus, haud adeo mirandum, quippe quod Joannes ipse, ut vidisti, magno suo dedecore aversari visus est prædecessorum res bene dispositas, restituendo Zachariam Anagninæ Episcopum, prævaricationis damnatum a Nicolao, laica tantum communione ab Hadriano donatum, quem & honorifico munere Bibliothecarii Apostolicæ Sedis auctum, consiliarium suum fecit, & legationes credidit; quem & restituit Photium ab iisdem prædecessoribus sæpe damnatum. Fortasse accidit, ut non ferens Formosi in ipsa isthac vel alia hujuscemodi exprobrantis libertatem, ut rebellem habitum, quod ipsi resisterit, ex albo Episcopatum abstraxerit. Marinus vero virum insignem, & fulgentem insignibus Apostolatus, & aliarum Legationum*

Tom. II.

Ff

me-

4 Satis notæ sint ex supra dictis.

meritis ornamentis , sed obrutum ignominia , (ut par erat) erutum in statum pristinum revocaverit . Sic igitur quod apud Zachariam prophetam est de Zorobabel : quum vestimenta sordida sublata sunt ab eo , postaque est Cidaris munda super caput ejus , Formosus Episcopus per Marinum Pontificem est consecutus .

PARS SECUNDA

DE RUSSIS, BULGARIS, ET MORAVIS.

C A P U T I.

Russi ad Christi fidem sub Basilio Macedone Imperatore convertuntur, & a S. Ignatio Patriarcha Episcopum accipiunt.

Diviso (ut supra dictum est) post Ludovici Germaniæ Regis obitum inter tres ipsius filios Regno, Carolomannus Bajuariam, Pannoniam, Carinthiam, Bohemiã, & Moravian accepit: Ludovicus Franciam, Thuringiam, Saxoniam, Frisiam, & partem Lotharingiæ: Carolus partem Alemanniæ & Lotharingiæ. Hanfiziuz Carolomannum laudat, tamquam plurium ædium sacrarum in Diocesi Pataviensi fundatorem. *Hic Princeps* [inquit Tom. 1. German. Sacr. pag. 163.] *longe pientissimus Diocesim Pataviensem pluribus ædium sacrarum monumentis ornavit, celebri cum primis canobio Sacerdotum ad Oetingam Villam regiam e fundamentis extructo; cui per diploma datum anno octingentesimo septuagesimo sexto (an septimo ?) vi. Kal. Martii contulit Abbatiam Mutuseensem cum Capella Oringensi, & prædio ad Bouche. Actum Marachove curte regia. Sed illud, ut* Tom. II. E f 2

^{I.}
Regni Francorum Orientalium post mortem Ludovici Regis inter tres ipsius filios divisio. Carolomanno præter Bajuariam, Pannoniam, Carinthiam, Bohemia & Moravia obtigit.

dixi,

didit, memorandum, quod eo fere tempore contigit a nobis dudum indicatum, ut corpus S. Maximiliani una cum corpore S. Felicitatis, ex eade veteri Matefcenti in novae adificationis Basilicam ad Ottingas, idem Carolomannus transferri curaret; quam solemnitatem vix erat, ut non Episcopi quoque praesentes honestarent. Engelmarus tunc temporis Pataviensis atque Laureacensis Episcopus erat: cujus cum Methodio Moravorum Apostolo contentiones ibidem ab Hanfizio narrantur: Diezmarus autem, sive Theodmarus, Juvaviensium seu Salisburgensium Antistes habebatur, de quo idem Hanfizius Tom. 2. pag. 138. Contigit subinde Carolomannum, qui in Carantanis versabatur, pronuntiari a patre, Bojariae Regem sub anni 875. finem. Qui sibi continuo sacrorum judiciorum praesidem seu Archiepiscopum adoptavit Theodmarum, ut constet ex Placitis, quae ad vicem Theodmari Archiepiscopi a Cancellariis aut notariis recognita sunt. Qui Theodmarus, accepto a Jo. VIII. Papa Pallio [uti constat ex Epist. ejusdem Pontificis Dat. mense Novembr. Indict. xi. h. e. anno Chr. 877.] auctoritate Metropolitana jam fretus, tanto impensius causam agere coepit adversus Methodium, qui jam non Maravensium modo, sed etiam Pannoniorum se Metropolitanam ferebat. Sed de his postea.

II.
 Russi sub Basilio
 Macedone ad Ignatium
 Patriarcha CP.
 ad fidem conversi,
 Episcopum accipiunt,
 ex Porphyrogenito.

Interim dum Christiana fides in Pannonia, & Moravia
 floureret, contigit, ut *Russi* quoque eandem acciperent.
 Constantinus Porphyrogenitus in vita Avi Basilii Macedonis
 Constantinopolitani Augusti num. 96. hanc Russorum ad
 Christiana Sacra conversionis occasionem fuisse scribit, Genti
 Russorum nescienti mansuescere, ullive cedere, atque
 a Dei sensu, & pietate remotissimae, auri, argentique
 ac ferucarum vestium affluentem largitione, in foedus per-
 tractae, initisque cum ea induciis, ac pace firmata, di-
 vini quoque Baptismatis participes fieri persuasit, (*nempe*
Basilium Imperator) ac Archiepiscopum ab Ignatio Patriar-
 cha ordinatum ut susciperent, effecit. Is ad dictae gen-
 tis provinciam quum venisset, ex tali eventu illustrique
 facinore, illius sibi animos faciles reddidit. Gentis enim
 Princeps, subdita plebis coacto coetu, cum Senatori-

bus

„ bus suis , ac proceribus præsidebat , qui & falsæ Religio-
 „ ni ob longam consuetudinem proclivius reliquis adhære-
 „ bant : deque sua , ac Christianorum fide deliberantibus,
 „ in conventum vocatur qui ad eos recens Episcopus vene-
 „ rat, ac quænam ipse profiteretur, eosque docturus esset ,
 „ ex illo sciscitabantur. Eo sacrum divini Evangelii librum
 „ protendente, ac quædam Salvatoris nostri miracula , Dei-
 „ que in veteri Testamento prodigia exponente, statim Russi
 „ subdiderunt: Nisi nos etiam ejusmodi aliquid viderimus,
 „ ac potissimum quale in trium Puerorum camino accidisse
 „ dicis, nullam prorsus tibi fidem habebimus, nec tuis
 „ verbis animum auresque nostras ultra accommodabimus .
 „ Præsul vero de illius promissionis veritate fretus , qui
 „ ait : Siquid petieritis in nomine meo , accipietis : & :
 „ Qui credit in me , opera quæ ego facio , & ille faciet
 „ & majora his faciet ; tum nimirum , quoniam non osten-
 „ tationis causa , sed ad salutem animarum hæc quæ fiunt,
 „ sunt futura ; ait ad eos : etsi non licet Dominum Deum
 „ tentare ; si tamen ex animo statueritis ad Deum accedere ;
 „ quod libuerit hoc & petite ; omninoque Deus præstabit
 „ propter fidem vestram , etsi nos despicabiles & minimi
 „ sumus . Petiere, ipsum fidei Christianæ librum (divinum
 „ scilicet sacrumque Evangelium) in rogam injici ab eis
 „ accensum ; ac , si quidem librum nihil flamma læserit
 „ aut exusserit , ad Deum accessuros , qui ab illo præ-
 „ dicaretur . Quibus sic dictis , ac Sacerdote oculos ac
 „ manus ad Deum levante atque dicente : Clarifica no-
 „ men sanctum tuum Jesu Christe Deus noster etiamnum
 „ in oculis gentis hujus universæ : Sancti Evangelii liber in
 „ rogam ignis conjectus est . Nec paucis decursis horis ,
 „ ac rogo exinde extincto , inventum est sacrum volumen
 „ illæsum , nec edacis flammæ vi ulla violatum, nulla ejus
 „ ab igne noxa , aut diminutione ; ut ne fimbria quidem
 „ librum claudentes , ullam aut corruptionem aut labem
 „ senserint . Quo viso Barbari , ac miraculi magnitudine
 „ in stuporem acti, omni sublata hæsitacione, Baptismo intin-
 „ gi coeperunt .

Idem Porphyrogenitus , nullo mediante , antea præ-
 misc-

III.
 Quid de ex Russo-
 rum conversione,
 ab Historicis Græcis?

miserat num. 95. Archiepiscopum a Basilio Imp. Bulgaris missum, cujus verba ad annum 870. supra recitavi. Hoc ipsum scribunt Scylitzes Curopalates pag. 44. Cedrenus pag. 589. & Zonaras pag. 173. qui tamen omnes, nomen Ignatii Patriarchæ, a quo Archiepiscopus jussu Basilii Augusti ad Russos missus dicitur, silentio premunt. Intra omnium accipe Zonara verba. " Pace cum gente Russica, facta, effecit (*Easilius Imperator*) ut illa in cognitionem arcanorum nostrorum perveniret: & quum se baptizari velle promisissent, Pontificem (*a*) eis dedit. Ceterum a sua religione ad nostram transituri, tergiversabantur, & dubitabant: ac, nisi miraculum viderimus, inquit Pontifici, qualia tu multa a Christo facta esse doces, nunquam tuam doctrinam amplectemur. Tum is: Petite, inquit, quod vultis. At illi dixerunt: Liber, qui de Christo docet, est in ignem conjiciendus: qui si inviolatus manserit, argumento nobis erit, vere Deum esse qui a te prædicatur. Assenso Episcopo, rogitus est accensus. Pontifex quum manibus & oculis in coelum sublati dixisset: Glorifica nomen tuum Christe Deus: Sacrum Evangelium in rogam imponit, quod diu in flamma relictum, illæsum mansit. Eo miraculo Barbari obstupesciti, prædicationi crediderunt, & ut sacro Baptismate initiarentur, flagitarunt.

IV.
Pagius id Russorum factum ad annum 876. vel sequentem confert.

Pagius ad ann. 876. num. 19. *Hoc, inquit, vel sequenti anno Archiepiscopus est Russis a S. Ignatio datus. Quumque verba Porphyrogeniti a nobis supra relata exhibuisset, subjungit: Idem narrant Curopalates, & Cedrenus, qui jam scripserant, Russos Michaelæ imperante fidem suscepisse: Quod fraudi fuit viris doctissimis, qui existimant, Russos, qui hoc tempore baptismum suscipere, diversos non esse a Russis, qui sub imperio Michaelis Theodoræ filii sacro Lavacro tincti sunt; quum tamen priores sub Michaelæ, posteriores sub Basilio Christiani facti fuerint: illi Photio Sedem Constantinopolitanam regente, ipsi S. Ignatio in Patriar-*

* Græc. text. Ἀρχιερεὺς αὐτοῖς ἐσάλην καὶ τὴν αὐτοκράτορος, Pontifex ad eos missus est ab imperatore.

triarchatum restituto. Priores Episcopum ad se missum statim recipere, ut anno 861. demonstravimus; posteriores vero Archiepiscopum a S. Ignatio ordinatum non nisi post insigne miraculum admisere, ut mox narravimus. Ipsi itaque Russi ab illis diversexistere, illisque vicini. Russorum enim nomen, sicuti & gens, late extendebatur. Seculo decimo omnes citeriores, & ulteriores Russi unico Principi, cujus Metropolis Kiovia, parebant; ideoque Russi, qui hoc anno fidem amplexi sunt, eandem postea anno incerto abiecerunt; quam anno 988. quo Russia Christiana facta, nulli ibi Christiani, præter Helenam Reginam, inventi fuerint. Porro hoc, vel sequenti anno Archiepiscopum Ruthenis ab Ignatio datum fuisse, ex eo liquet, quod Nicetas in vita S. Ignatii prodatur, initio restitutionis Photii in Patriarchatum Constantinopolitanum, Basilium Imperatorem amississe Constantinum minorem natu filium, & Porphyrogeneta de ejusdem morte sermonem faciat, statim ac institutionem præfati Archiepiscopi narravit. Baronius anno 886. num. 6. postquam Basilii Imp. mortem retulit, verba Curopalates de Russorum conversione refert, incertus, quo Imperii ejus anno illa acciderit.

Hactenus Pagius. cui primum assentiri nequeo, quoad annum dati Russis Archiepiscopi: nam verum quidem est, id factum & a Niceta, & a Porphyrogenito referri ante amissum a Basilio Imp. Constantinum natu majorem filium, qui obiit anno Chr. 879. uti Baronius, & Pagius affirmant; sed æque verum est, idem ipsum factum a Porphyrogenito, Curopalate, Cedreno, immediate subjungi Episcopo Bulgaris dato: id quod quum post absolutam Synodum octavam anno 870. exeunte, aut incunte 871. contigerit, Episcopus quoque Russis circa eundem annum missus fuerit, oportet. Quod vero idem Pagius, tam hic ad ann. 876. quam supra ad ann. 861. asserit, sub Imperio Michaelis Theodoræ filii a Photio missum fuisse prioribus Russis Episcopum, Rulsofque illos ab iis qui sub Basilio Antistitem ab Ignatio accepere, esse diversos; in hoc ego ut cum docto viro sentiam, nullam invenio idoneam auctoritatem Nam quæ incertus Porphyrogeniti continuator, Simeon Logotheta, & Cedrenus scribunt

V.
Pagii sententia
examinatur: simul-
que ostenditur, Rus-
sos sub Michaeli
quidem Bilio Con-
stantinopolim obside-
disse; at sub Basilio
Macodone circa
ann. 871. Episco-
pum accepisse.

bunt de Russis anno 860. in Byzantium invadentibus, urbemque (Michaelē in expeditione adversus Iſnaëlitas occupato) obsidentibus: quod scilicet ii, *Phoio Deum exorante, domum redierint, nec multo post, Legatis in Urbem missis, divinum efflagitantes Baptismum, etiam impetraverint*: hæc, inquam, quum definitum tempus non signent, recte a Porphyrogenito ad ætatem avi sui Basilii referuntur, ita ut non duplex fuerit Russorum, uti vult Pagius, conversio, altera scilicet sub Michaelē, altera sub Basilio; sed una dumtaxat, eorum nempe Russorum, qui quum sub Michaelē Urbem obsidione cinxissent, postea sub Basilio Legatis missis Episcopum & Baptismum accipere. Certe Zonaras p. 161. de illa Russorum sub Michaelē Imp. in Urbem Byzantinam irruptione loquens, nihil de Episcopo tunc temporis ad eos misso addit: *Genſ Scythica Russi (inquit) Tauri montis accola, classe Eaxinum pontum aggressa, ipsi Byzantino agro minabatur; sed consilium ei non successit, divina providentia impeditum, que effecit, ut invicta, vel potius iram ruminis experta, rebus infestis discedere cogeretur*. Hoc ipsum legere est apud Leonem Grammaticum in Michaelē Theodoræ filio pag. 463. cujus hæc sunt verba de Russis. Porro Imperator, Ooripha præfecto, ut eam custodiret, in Urbe relicto, adversus Agarens expeditionem suscepit. Ooriphas, imperatore nondum longe posito, neque eorum quæ meditabatur & in mente habebat, quidquam exequuto, impiorum Russorum ad Nigrum fluvium præfectorum adventum nunciat. Imperator arreptæ viæ poenitens, expeditionem remittit, nihil regium, vel generosum exequutus. Russi Hierum usque penetrantes, plurimam Christianorum eadem ediderunt, & innoxium effuderunt sanguinem. Erant illis navigia ducenta, quibus Urbem circumdederunt, & civibus terrorem incusserunt ingentem. Urbem versus appellens Imperator, vix potuit pertransire, & ingredi: & exinde cum Patriarcha Phoio ad Sanctæ Dei genitricis Templum Blochernense accessit, ubi divinum nunquam placare contendunt. Deinde cum bynorum cantibus sacram Deiparæ Vestem effrentes, extremo maris littori can-

moerunt, magnaque prius data aëris tranquillitate, confestim ventorum impetus vehemens excitatus, & in mari prius pacatissimo fluctuum insulsus ad invicem facti sunt ingentes, adeo ut impiorum Rufforum navigia confringerentur, paucis eorum periculo ereptis. Eadem fere verba de Ruffis leguntur apud Simeonem Logothetam ad annum Michaelis solius imperantis nonum num. 37. pag. 446. & apud Georgium Monachum in Michaelæ Theodora filio num. 21. pag. 536. nulla scilicet facta missi ad Ruffos Episcopi, aut accepti ab illis Baptifini mentione. Quod argumento est, Curopalata & Cedrenum, qui pag. 30. & 551. scripserunt, Ruffos, Michaelæ imperante, postquam Constantinopolim frustra obsedissent, domum reversos, Legatis in Urbem missis, divinum baptismum petiisse & impetrasse; uno tenore res diversis annis a Ruffis gestas complexos fuisse: ita ut obsidio quidem, qua Constantinopolim cinxere, sub Michaelæ contigerit; Baptifinus vero illorum usque ad tempora Basilii Augusti dilatatus sit.

Ad confirmandam tamen Pagii opinionem facere videtur *Epistola Photii (a) ad Patriarchales Sedes Orientis*, a Baronio edita ad ann. 863. a num. 34. cujus initium: *Photius misericordie divina Archiepiscopus Constantinopolitanae Romæ & œcumenicæ Patriarcha. Humani generis hostis nondum videtur nostris malis satis contentus*. In hac enim Epistola num. 41. disertè fit Rufforum conversionis mentio in hæc verba: " Non enim (b) sola gens

Tom. II.

G g

33, illa

VI.

Quoniam Anno scripta sit Photii Epistola ad Patriarchales Sedes Orientis, in qua Photius invenit Rufforum conversionis?

a Encyclica Photii Epistola ad Archiepiscopales thronos per Orientem obtinentes, in editione Montacuti est ordine 11.

b Montacutus Photii verba Latine sic rediit p. 58. Certe non modo gens universa antiquam suam impietatem pro fide in Christo commutavit; sed insuper, quod multorum vocibus decantatur, quum post se omnes, quod crudelitatem atinet & sanguinis fundendi cupiditatem, in secundis reliquerint, & illud quod vocatur Rôa, apud eos ita obriuit, ut ut Romani imperii subditos sibi quaquaverjum proximos, in servitutem redirent, atque autem, ultra votum elatis manus in terrent violentas; illi ipsi in presentiam sinceram & impermissam religionem Christi pure proficentes, pro paganica impiebat, ista, qua prius potestati desinebantur, in numero semet & ordine repugnant subditorum; adeo ut quum non ita pridem prædarentur nostra cum audacia summa, nunc satis habeant, si acquirant. Et eo quidem usque fidei amor & zelus intendit (de qua re cum Paulo dixerunt: Benedictus sit in sæcula Deus); ut Pallares & Episcopum sibi propositum admittant, & Christianos ritus religionis sedulo suscipiant, & maxime licentissime.

,, ista (*Bulgarorum*) a priore sua impietate ad Christi
 ,, fidem conversa est; verum etiam, quod apud multos
 ,, sapenu. nero est dictitatum, gens illa, quæ crudelitate
 ,, ac cædibus omnes superat, qui Rutheni dicuntur qui
 ,, que infinitos populos sibi subjecerunt, & propterea
 ,, multum elati adversus Romanum Imperium manus in-
 ,, jecerunt, nihilominus etiam isti puram & immacula-
 ,, tam Christianorum religionem, deposita sua illa ethni-
 ,, ca & impia superstitione, quam antea sequebantur,
 ,, nostram fidem susceperunt; subditorum loco & clien-
 ,, tum humane nobiscum se habentes, pro illa sua prio-
 ,, re adversus nos deprædatione; & pro magna illa sua
 ,, audacia, ita eos fidei desiderium & zelus accendit, ut
 ,, iterum Paulus clamare videatur: Benedictus Deus in
 ,, sæcula. Episcopum enim & Pastorem receperunt, &
 ,, Christianorum sacra magno studio & diligentia vene-
 ,, rantur. ,, Hanc autem encyclicam Photii Epistolam anno
 867. fuisse datam, colligitur ex Epistola (a) S. Nicolai I.
 Papæ, Hincmaro & cæteris Archiepiscopis & Episcopis
 in Regno Caroli gloriosi Regis Ecclesias constitutas regen-
 tibus, data x. Kal. Novembris Indiæ. 1. hoc est, die 23.
 Octobr. anno 867. in qua Epistola Nicolaus Pontifex accu-
 sationum capita a Græcis contra Latinos evulgata dum re-
 fert ac refellit, clare demonstrat, memoratam Photii
 Epistolam a se designari: ac proinde Russorum conversio-
 nem, cujus in eadem Photiana Epistola fit mentio, sub
 Michaeli Imp. contigisse, annumque 867. antecessisse: adeo-
 que esse ab altera Russorum conversione diversam, quæ
 sub Basilio Imp. & Ignatio Patriarcha post eum annu-
 facta perhibetur.

VII.

Offenditur, S. Ni-
 colai Papam in
 Epist. ad Episcopos
 Gallie anno 867.
 data, non illam
 Photianam Episto-
 lam, sed aliam sub
 nomine Imp. Mi-
 chaelis & Basilii
 evulgatam respic-
 xisse.

Verum si attentius ad laudatam Nicolai Pontifi-
 cis Epistolam animum advertamus, facile perspiciemus,
 eundem Pontificem non ad Photianam illam Epistolam
 respexisse, sed ad alias ejusdem farinae literas, nominibus
 Imperatorum Michaelis & Basilii inscriptas. Hos enim
 Imperatores, non Photium, Nicolaus Papa illatarum in-

Lati-

Latinos calumniarum auctores facit apud Baron. ann. 867. num. 43. inquiens: " Verumtamen inter alia, quæ nos in-
 ,, menis laboribus inferunt, illa nos præcipue commo-
 ,, vere videntur, quæ nobis, imò univèrsæ Occiduz par-
 ,, ti a Græcorum Imperatoribus Michaelè & Basilio, &
 ,, ab iis, qui sibi parent, nequiter ingeruntur. Hi enim
 ,, odio & invidia contra nos inflammati, quæ inferius an-
 ,, notabimus, nobis quasi crimina hæreseos impingere,
 ,, moliantur. Odio quidem, quia Photii adulteri & in-
 ,, vasoris Ecclesiæ Constantinopolitanæ atque Neophyti a
 ,, depositis & anathematizatis factam promotionem non
 ,, approbaverimus; fratris scilicet & comministri Ignatii
 ,, ejusdem Ecclesiæ Patriarchæ dejectionem, utpote a
 ,, subjectis & ab imperiali potentia factam, nullo susci-
 ,, pientes assensu. Invidia vero, quia Regem Bulgaro-
 ,, rum, Michaelèm nomine, cum gente sua, Christi
 ,, fide suscepta, a Sede B. Petri institutores & doctrinam
 ,, expetiisse audierunt; volentes quippe & nimium anhe-
 ,, lantes, eosdem Bulgaros a B. Petri subjectione subdu-
 ,, cere, suoque Imperio sub prætextu Christianæ religio-
 ,, nis, callide subjugare, talia de Sancta Romana Ecclesia,
 ,, non habente maculam neque rugam aut aliquid hu-
 ,, jusmodi, prædicant, quatenus illi, utpote adhuc in
 ,, fide rudes, hæc audientes, nos quasi noxios & diver-
 ,, sarum hæreseon squallore resperfos vitent, dejectent,
 ,, atque penitus deserant. ,, Pergit Nicolaus Papa enar-
 ,,rans, quo pacto legatos suos tum ad Bulgarorum Regem,
 ,, tum ad Imperatores Michaelèm & Basilium miserit, &
 ,, quomodo illi Sanctam Romanam Ecclesiam calumniis impe-
 ,, tierint. " Videbatur (inquit num. 47.) nobis iter nava-
 ,, le satis difficile, & propter eorumdem Græcorum ex-
 ,, pertas insidias valde cavendum. Quum in his itaque
 ,, anxietatibus undique coarctaremur, & ingentibus pre-
 ,, meremur angustiis: ecce subito Legati jamfati Regis
 ,, Bulgarorum nobis adesse nuntiantur. Unde quis est,
 ,, qui dicere possit, quanto gaudio & quanta exultatione
 ,, sinus repleti, eo quod & salubrem eorum conversionem
 ,, per divitias bonitatis Dei cognovimus. & quia

„ illos doctrinam B. Petri Apostoli, Sedisque ejus exqui-
 „ sisse comperimus, qui licet longe positi corpore, nobis
 „ tamen facti sunt fide præsentes; sed & quia per eorum
 „ Regnum, facilem ac terrenum Missis nostris ad terram
 „ Græcorum accessum patere perspeximus. Ordinatis igitur
 „ tam quæ Bulgarorum gentis congruere fidei rudi-
 „ mentis agnovimus; quam quæ Constantinopolim mitte-
 „ re disposueramus, Missos quoque nostros cum Legatis
 „ jam nominati Regis per ipsius transituros regionem di-
 „ reximus. Quos Imperatores Græcorum non solum reci-
 „ pere minime consenserunt; verum etiam vehementer
 „ aversati Bulgaros, animos commovere, eo quod per
 „ suam eos terram transire permiserint, nisi quod eos,
 „ si per sibi subjectas regiones transissent, illis periculis
 „ tradere nt, quibus prædicti Urbis hæretici Principes saepe
 „ Sedis Apostolicæ Legatos pro causâ fidei vel correctio-
 „ nis Ecclesiasticæ destinatos tradidisse legimus. Præte-
 „ rea cum Bulgarorum Rege demorantibus, & ad Ur-
 „ bem Constantinopolitanam ipsam nostris accedere Missis
 „ conantibus, iidem Imperatores Epistolam suam (a),
 „ ipsi Regi Bulgarorum transmissere: quam ille accipiens,
 „ nobis

a Quam accepisset Photius, Nicolaum Papam ad Consulera Bulgarorum Epistolam
 Responsa civit' complectentem transmississe, quæ Tom. 8. concil. Labb. pag. 116. edita
 est: suam & ipse ad Michaelem eorundem Bulgarorum Principem direxit Epistolam,
 τί ἐστιν ἔργον ἀρχόντος, *Quid sit officium Principis*: quam Richæus Montacutus
 Londini 1651. pag. 1. Græce & Latine edidit: Ubi eum Principem dum vocat,
 Καλὸν ἀγάλμα τῶν ἐμῶν πόρων, *laborum meorum exitium ornamentum*: &
 τῶν ἐμῶν πνευματικῶν εὐγενὲς καὶ γνήσιον γέννημα, *partus mei spiritus-
 tis veram & genuinum genema*, seu, veram, & genuinam prolem, splendide, ut
 solet, mentitur: non enim Photio predicante, Michael ille Bulgarorum Princeps ad
 fidem conversus est, neque a Photio idem Princeps Constantinopoli baptizatus fuit; sed,
 ut ref. et Jo. Curopalates alique Græci scriptores, *Principis Soror captiva Constantino-
 polim abducta, sit Christiana, & postea domum reversa, fratri Christianorum myste-
 rionum commendat, & fidei semen in eju cor spargit. Quamque deinceps Bulgari ab
 iugenti fame premere videntur, ad Deum Christianorum per preces Princeps confugit, idque
 genti sibi subdita, ut faceret, imperat. Impetrato auxilio, a Meboldio baptizatur,
 postquam in depictâ Christi universos homines judicantis imagine Principem eum induxisset,
 ut illico suam eju arceret superstitionem. Non igitur a Photio, neque Constantino-
 poli, is Princeps baptizatus fuit, neque ab Episcopo per Photium, missus; sed aut per
 Paulum Romanum Presbyterum, de quo Anastasius Bibliothecarius loquitur, aut per
 alium quemcumque Sacerdotem Græcum, live is Methodius pichor fuerit, qui postea
 Moravorum Episcopus esse inscriptus, live alius: quemadmodum suo loco demon-
 strabitur.*

„ nobis per Legatos nostros deferri devota mente decre-
 „ vit. Accipientibus itaque nobis, & perscrutantibus
 „ tandem cum aliis scriptis Epistolam, non hanc sapeme-
 „ morati Principes dictantes, nisi in lacu blasphemix
 „ tinxisse calamum, & luto erroris usi pro atramento fuis-
 „ se, proculdubio potuere. Conantur enim tam nostram
 „ specialiter, quam omnem generaliter quæ lingua Latina
 „ utitur, Ecclesiam reprehendere, quod jejunamus in-
 „ sabbatis: quod Spiritum Sanctum a Patre & Filio pro-
 „ cedere dicimus. ” Cetera. Non negaverim, eas literas
 calumniis in Sanctam Romanam Ecclesiam refertas, quæ
 nomen Imperatorum Michaelis & Basilii præferebant; a
 Photio Sedis Constantinopolitanæ invasore procuratas, aut,
 si mavis, dictatas fuisse; eodem nempe modo, quo olim
Æthess Heraclii, ac *Typus* Constantis, suggestione By-
 zantinorum Præsulum, prodierant: Verum, alias eas
 fuisse oportet ab Epistola Photio tributa, quæ apud
 Montacutum p. 47. sic inscribitur: *Encyclica Epistola ad*
Archiepiscopales Thronos per Orientem obtinentes, Ale-
xandrinum scilicet, & ceteros, in qua de capitibus qui-
busdam dubiis solutiones meditatur, & quod non licet di-
cere, Spiritum procedere a Patre & a Filio, sed e Patre
solo. Si enim Photii nomen ex Literæ, de quibus agit Ni-
 colaus Papa, gessissent, illas utique idem Nicolaus Pho-
 tio, non Imperatoribus Michaëli & Basilio tribuisset;
 Photium insuper earum auctorem, præter invasionis Con-
 stantinopolitanæ Sedis, hoc etiam blasphemix & calumnia-
 toris nomine notasset.

Quienus tom. 1. *Orientis Christiani, in Præfat. de*
Patriarchatu Constantinopolitano cap. 15. *de Bulgarica*
Diaecesi altera, num. 5. pag. 103. existimat hanc Photii
 encyclicam contra Latinos anno 866. scriptam; Russos
 autem, qui a Photio dicuntur gentilem Deique nesciam
 opinionem cum pura & immaculata Christiana religione
 coinmutasse, & Episcopum suscepisse, affirmat illos ipsos
 populos fuisse, quos *Chazaros* atque *vocabant, Cherso-*
nesi Taurica accolos; quos, ambo (*inquit*) vitæ SS. Mo-
 ravix Apostolorum Cyrilli & Methodii scriptores Latini,

VIII.
 Quibus refellitur,
 qui existit nat. Rus-
 sos, de quibus est
 sermo, non alios a
 Chazaris fuisse.

Mi.

Michaële Theophili & Theodoræ filio Imperatore, ab eodem Cyrillo, cui tunc Constantino nomēn erat, ad Christi fidem adductos tradunt. Quam proinde Russorum sive (ut vult) Chazarorum conversionem, concludit, male a Græcis auctoribus illi tempori assignari, quo Basilius Macedo, præempto Michaële, solus imperabat. Tria hæc falsa. Falsum primo, quod Photius encyclicam anno 866. scripserit: quum Legatos Pontificios redarguat, qui anno 867. in Bulgariam abiere. Falsum secundo, quod Chazari a Cyrillo conversi, iidem sint ac Russi, de quibus hic est sermo. Falsum tertio, quod Græci scriptores de Russis loquentes, Chazaros intellexerint.

IX.
Demonstratur Photianum ad Orientales Patriarchas Epistolam post annum 867. scriptam iussisse.

Quod autem Photius eam, quæ ad Orientales Archiepiscopos directæ dicitur, Epistolam non anno 863. uti Baronio visum, sed post annum 867. conscripserit, non uno colligitur indicio. Nam primum in ea Photius mentionem facit Episcoporum, quos Nicolaus Papa ad Bulgaros misit, una cum responsis ad consulta Bulgarorum: qui Legati in Bulgariam venientes, non solum ea Bulgaris prædicarunt dogmata, quæ ab eodem Pontifice prædicare iussi fuerant, sed etiam chrisinate inunctis per Sacerdotes Photianos, denuo chrisinate inunxerunt. Sic enim scribit Photius num. 3. & seq. (ut Montacutii versione utar:) *Sed & insuper barbara Bulgarorum gens, & Christo inuisa & infesta, in tantam mansuetudinem & Dei cognitionem convertitur, ut a patriis diabolicisque orgiis recedentes, & pagana superstitionis errorem excutientes, præter omnem expectationem in fidem Christianam insit transierunt. Sed o improbum, invidum, Deo inuisum consilium & inceptum! Talis enim narratio, Evangelii vel boni nuntii argumentum quæ futura esset, in dejectionem vultus commutatur: delectatio & gaudium in luctum & lamentum abiere. Nondum enim gens illa per biennium rectam Christianorum religionem amplexabatur, quum impij quidam homines & execrandi, portenta [vel quo illos titulo Christianus insigniat?] homines e tenebris prorepentes [erant eim exorti ab Occidentis partibus] heu quomodo reliqua persequi poterō? Illi, inquam, in*

in gentem, novella quorum pietas, & nuper constituta, tamquam fulgur, terramotus, seu copiosa grando, aut ut propius quod accedit ad rei veritatem dicam, tamquam aper agrestis, Vineam Domini dilectam, nuper confitam, insipientes, pedibus & dentibus, hoc est semitis quibusdam politis turpis, & dogmatum depravatorum, quæ illorum erat audacia, depradantes, devastabant; omni cum fraudulentia a sanis & puris dogmatibus & a fide inculpata Christianorum, eos subdole deducere & corrumpere conabantur. In primis contra Ecclesiæ canones, illicite ad Sabbatorum jejunia tradebantur. . . . Sed & chrisinate inunctos per Sacerdotes, denuo chrisinate inungere non dubitabant: quum se Episcopos prædicarent, & Presbyterorum chrisma inuile quiddam ac frustra factum comminiserentur. . . . Præter memoratas absurditates, sanctum & sacrum Symbolum, quod ab omnibus æcumenicorum conciliorum calculis confirmatur, & vim obtinet irresistibilem, sensibus spuriis, verbis adscititiis, quæ summa fuit ipsorum audacia, conabantur adulterare. O machinationes Diabolicas! Spiritum Sanctum novo more comminisebantur, non de solo Patre, sed etiam Filio procedere. . . . Hanc impietatem tenebrarum illi Episcopi (nam se Episcopus præferebant) una cum illicitis & illegitimis aliis apud gentem Bulgariam disseminabant. Harum rerum fama pervenit ad aures nostras; vulnerati sumus lethali vulnere per media viscera nostra, non secus quam si coram & sub aspectu suo viderit quispiam ventris sui fetus a serpentibus & belluis huc illuc discerptos & direptos circumraptari. Qui enim studium, labores, sudores, in illorum regenerationem & baptismum contuleramus, non sine ratione dolorem iussufferendum & calamitatem tulerimus, partus nostros deperditos cernentes. Atque eodem modo de hoc trisli casu condoluimus, quo gaudio majori perfuadebamur, quum liberatos eisdem primum a vetusto paganismi errore videremus. Atqui Paulus Populoniensis & Formosus Portuensis Episcopi, (quos Photius reprehendit,) a Nicolao Papa ad Bulgariam non sunt missi, nisi exeunte an-

no 866. uti ad oram (a) demonstro : neque ii in Bulgariam ante initium anni 867. pervenire potuerunt , atque ibi illa omnia , quæ Photius commemorat , cum Bulgariis peragere , neque eorum notitia ad Photium potuit meare ante exitum anni 867. Nullus præterea alius Latinus Episcopus , ante prædictos Formosum & Paulum , in Bulgaria extitit , uti idem Nicolaus Papa significat in Responsis ad Bulgarorum consulta [quæ scripta fuisse *Idibus Novemb. Ind. AV.* hoc est , 13. Novembris anno 866. , ex iis quoque constat , quæ ad oram adnotavi] quum ait cap. 106. *Verumtamen in his omnibus aderit misericordia Dei Missis nostris , & futuro Episcopo vestro , qui vos instruant , & quid agere debeatis , abundanter erudiant . Et inferius : Quum autem Episcopum ; Deo concedente , ad Præsulatus nostri ministerium habueritis , ille vos docebit omnia , quæ ad officium suum pertinent ; & si quæ sunt , quæ non capiet , ab Apostolica Sedis auctoritate suscipiet .*

X.
Emmentissimi Ba-
renii sententia ex-
penditur, existiman-
tis Photianam illam
Epistolam ann. 863.
cesariam, tum
cum Photius Schis-
maticas Guntharii
& Theogaudi liti-
ras accepit.

Jam ergo satis clare , ut existimo , ostenditur , Photianam illam Epistolam non fuisse ante finem anni 867. scriptam : quare vir eruditissimus Baronius allucinatus mihi videtur , dum ad annum 863. a num. XXI. relata sententia , quam Nicolaus Papa in Guntharium ac Theotegaudum Episcopos in Synodo Romana tulerat , de iisdem perfidis Episcopis num. XXVII. sic prosequitur : " Perditissimi autem
 33 Episcopi illi duo , quum desperatam restitutionem viderent , schismaticis adhaferunt , quos scirent infensissimos
 33 esse odio in Nicolaum , nempe Photio , ejusque sectariis . Ad Photium enim miserunt Epistolam hanc , quam
 33 ad Nicolaum ab ipsis scriptam ex Synodo confinxerunt ,
 33 ca-

a Regis Bulgarorum nuper ad Christifidem converti Legati Romam venire mensis Augusto Indiæ. xv. hoc est anno Chr. 866. Anastasius in vita Nicolai I.

Nicolaus Papa eos dimisit , datis Responsis ad eorum consulta , missisque una cum ipsis Paulo & Formoso Episcopis , nec non dilectis Constantinopolitansibus Legatis , *Idibus Novembris Indiæ. xv.* hoc est , die 13. Nov. anni 866. uti patet ex Literis ab ipso Nicolao scriptis , quas Legatos suos jussit ad Michælem Imp. ad Photium , ad Bardam Cæsarem : ad Ignatium Patriarcham : ad Theodoram Augustam : & ad Eudoxiam Augustam deferre . Tom. 8. Concil. Labb. Epist. Nicol. Papæ num. ix. pag. 126. num. xi. p. 371. n. xi. p. 377. num. xi. p. 381. num. xiv. p. 384. & num. xv. p. 389. quæ datæ dicuntur *Idibus Novembris Indiæ. xv.*

33 calumniis, mendaciis, atque blasphemiiis refertam, spi-
 33 ritu plane satanico elaboratam, quæ ab eodem veteris
 33 Chronici Auctore a Pithæo editi sic recitatur. *Nicolaus*
 33 *Pontifici, Gunibarius atque Theutigaudus, Patres Epif-*
 33 *copi, & fratres [a] Cœpiscopi ad Te nos direxerunt. Cetera.*
 33 *Hucusque Epistola Schismaticorum (pergi Baronius)*
 33 *qui (ut dictum est,) Schismaticis illis se conjunxerunt,*
 33 *qui erant sub dominio Orientis Imperatoris, Photii red-*
 33 *ditii communicatores, ad quem scribentes, has confictas*
 33 *ex Synodo literas misere. Mox num. 33. Ita quidem*
 33 *mens perditorum furore percita dictam Epistolam misit*
 33 *ad Photium & per ipsum ad alias Orientales Ecclesias.*
 33 *Hac igitur, quam multo pretio redemisset, arrepta Pho-*
Tom. II. H h 33 tius

a Summa audacissimæ & calumniosæ hujus Epistolæ hæc est. I. Ab Episcopis missæ
 se dicunt ad Patrem Nicolaum, seque sponte venisse, ut ipsum consulere, ut per-
 secutari omnibus, quid in se sentiret, & quid vellet, sibi significaret. a. Sed nos (in-
 quirit) per tres hebdomadas tuum expectantes responsum, nihil certitudinis, nihilque
 doctrinæ nobis exoptavisti. Tantum quodam die in publico discursu, nos excusabiles appere-
 re & innocentes, juxta asseriones nostri libelli. 3. Ad ultimum autem nos evoca-
 re, ad tuam presentiam deducti sumus, nihil adversus nos suspicantes, sibi que obferat obli-
 gata more latrociniis conspiratione, ex Clericis & Laicis turba collecta, & permissa
 nos violentè inter tantos opprimere conatus; longa scilicet intercapidine a nostris, a
 Clericis, a Laicis separatos, atque sine Synodo, atque sine Canonico examine, nullo
 accusata, nullo testificante, nullaque disputationis discretionè dirimere, vel auctoritate
 vel probatione convincere, absque nostri mens confessione, absque rebus aliis Metropolitanis,
 & Diocesanis, & Episcopis, & compatriibus nostris, extra omnium omnino consen-
 sum, tui solius arbitrio & tyrannico favore, nos met damnare voluisti: subitè quæ-
 dam tibi chartula, & improvè porrecta, lectoris officium assumens, assistente lateri
 tuo Anastasio olim Presbytero ambitu damnato & deposito & anathematizato, cujus
 Keier tu ministerio tuus præcipitur furor. 4. Ergo tuam pravam sententiam a zelo re-
 ligionis alienam, insolitam & irrationabilem, canonicis legibus contrariam, nequa-
 quam recipimus: imo cum omni ritu iratè, quasi nefas atque inlicitum scilicet prola-
 tum contemnimus atque abjicimus. Tuoque anathematizatorum & reprobis laicis ab-
 jectorum & contemptorum favori & communicatori, reventa communicate volumus,
 contenti Ecclesie communionè & fraterna societate, quam tu arroganter, te exaltans,
 despicias, reque ab ea elationis tumore indignum faciens, segregas. r. Legitur ex tua le-
 vitatis temeritate propria tibi met sententia anathematis plagam inlitterisse, exclamans:
 Qui præcepta Apostolica non servat, anathema sit: quæ multipliciter violare & viola-
 ta dignoscere, divinas leges simul & sacros canones calcans, & quantum in te est,
 evadens: prædecessorum tuorum Pontificum vestigia sequi volens. Nunc ego qui frau-
 dulentiam tuam, & calliditatem experti sumus, indignationem quoque tumidumque po-
 tentiam agnoscimus: nihil tibi tuæque superbia cedimus, qua nos ad vora nostrorum,
 quibus fucos inimicorum obruere solitas, sentientes nos non tuos esse, ut retrahat &
 extollat, Clericos, quos ut fratres & Cœpiscopos recognoscere, si elatio permitteret,
 debueras: Et hæc tibi nostri ordinis non inscii, nimium tuâ improbitate compelli, respon-
 demus, non quasi ad illatam nobis contumeliam provocati, sed contra tuam Iniquitatem
 Ecclesiastico refo accensu, nec nostræ utilitatis personam attendentes, sed omnium nostri
 ordinis universitatem, cui vim inferre conaris, præ oculis habentes.

,, tius occasione ; mox scripsit ad Patriarcham Alexandri-
 ,, num Epistolam de cogenda adversus Nicolaum Papam
 ,, & Latinam Ecclesiam Synodo Œcumenica . Ea quidem
 ,, Epistola integra habetur in pervetusto Codice , carie
 ,, pene consumpto , Bibliothecæ Vallicellanz in Urbe ;
 ,, eadem vero in Codice Collegii Græcorum Romæ exi-
 ,, stentis habetur carens sine , decurtata illis , quibus agi-
 ,, tur de Legatione Episcoporum Latinorum adversus Ni-
 ,, colaum Pontificem , eademque nomine Sisinnii Patriarchæ
 ,, Constantiuopolitani , ea niuirum ratione , quod Sisinnius
 ,, ipsa usus , ea abstulit , quæ tunc ad rem miuime spectare
 ,, viderentur , de accusationibus Latinorum quorundam
 ,, Episcoporum adversus Nicolaum Pontificem . Caterum
 ,, Photii , & non Sisinnii Epistolam esse , quæ in ea tractan-
 ,, tur de Bulgaris & Ruthenis ad fidem converlis , perspi-
 ,, cua luce demonstrant . ,, Anno igitur 863. perditissimos
 Episcopos Guntharium & Theutgaudum misisse Epistolam
 illam ad Photium , & Photium scripsisse encyclias ad Ale-
 xandrinum aliosque Orientis Archiepiscopos literas , arbi-
 tratur Baronius , eo potissimum ductus argumento , quod
 Photius in suis Encycliis apud eund. Baron. ad ann. 863.
 num. 42. Schismaticorum illorum Præsulum Epistolam com-
 memorat in hæc verba : " Ex partibus enim Italiæ Synodi-
 ,, ca quædam Epistola ad nos allata est , sexcenta conti-
 ,, nens mala & delicta , quæ adversus proprium ipsorum
 ,, Episcopum , illi qui Italiam incolunt , conqueruntur .
 ,, Sexcentas enim obtestationes cum magna iræ Dei com-
 ,, minatione nobis adhibent , ne ipsos prætermittamus ita
 ,, misere perditos , & tanta & adeo gravi tyrannide op-
 ,, pressos ; Sacerdotales præterea leges & omnes Ecclesi-
 ,, sticas regulas conculcatas narrant . Quæ jamdiu a Mona-
 ,, chis & Presbyteris inde confugientibus ad omnium aures
 ,, devenerunt : inter quos Basilius fuit & Zosimus & Metro-
 ,, phanes , & cum ipsis alii multi , qui hujusmodi tyranni-
 ,, dem deplorabant , & ad Ecclesiarum defensionem nos
 ,, vocabant multis cum lacrymis . Nunc vero (ut supe-
 ,, rius dixi) diversæ literæ diversorum inde venerunt hu-
 ,, jusmodi tragœdiæ & sexcentorum malorum plenæ , qua-
 ,, rum

„ rum exempla , juxta eorum preces & obtestationes (ad
 „ universas enim Patriarchales Sedes illas dari cum hor-
 „ rendis obtestationibus nos rogarunt , ut ipsæmet literæ
 „ quum legentur , manifestum vobis facient) his nostris
 „ literis adjecimus , ut de his rebus etiam Sancta univer-
 „ sali Synodo congregata , quæ placuerint Deo , communi
 „ sententia confirmentur , & magna pax Ecclesiæ Christi
 „ restituatur . Nec enim solum vestram beatitudinem ad
 „ hoc advocamus , verum etiam alias Patriarchales &
 „ Apostolicas Sedes , ex quibus quidem alii jam adsunt ,
 „ alii vero brevi affuturi expectantur .

Montacutius in not. ad istam Photii Epistolam pag. 64.
 duo asserit a veritate longe aliena : primum scilicet , non
 Guntharium & Theutgaudum (uti Baronius affirmat) sed
 Zachariam , & Rothaldum , auctores fuisse earum litera-
 rum , quas ex Italia sibi missas Photius commemorat : de-
 inde modestiam Photii summis laudibus extollit , eo quod
 suppresso Nicolai Papæ nomine , dixerit , Italos illos Episco-
 pos adversus *proprium Episcopum* scripsisse ; Sic enim ad
 hæc verba cap. 37. Photianæ Epistolæ : " Quum præcipue
 „ ab Italiæ partibus , *συνοδική τις ἐπιστολή* , Synodalis ad nos
 „ Epistola venerit , accusationibus infandis repleta , quas
 „ contra proprium ipsorum Episcopum Itali ad nos cum
 „ multiplici condemnatione & juramentis non parvis trans-
 „ miserant ; „ Sic , inquam , adnotat pag. 64. " Intelli-
 „ gere potest Nicolai Papæ Epistolam , vel ad Photium
 „ ipsum , vel encyclicam aliquam ; quam ad omnes Pa-
 „ triarchales Ecclesias scripsit e concilio . Nam per illa
 „ tempora Pontifices non de plenitudine potestatis , sed cum
 „ Concilio tractabant res Ecclesiæ , & de nomine Concilii
 „ scribebant passim ad Episcopos . Sed Phorius intelligit
 „ literas nec a Concilio , nec a Nicolao , sed ab Italicis
 „ quibusdam contra Nicolaum scriptas , & per Monachos
 „ Zosimum , Metrophanem , ac Basilium allatas . Qui autem
 „ scripserant , aut confenserant , *ἡ κείται* . Præcipui autem
 „ auctores erant Zacharias & Rothaldus , missi ex Italia
 „ Constantinopolim in causa Photii : Baronius hic scilicet
 „ quia omnia *τῷ καλῶς* de Nicolao , homine imperiosissi-
 Tom. II. H h 2 „ mo

XI.
 Montacutius Pho-
 tii laudator , & Emi-
 lentissimi Baronii
 calumniator , con-
 futatur .

mo, cujus tyrannidem Italici illi ferre non poterant. Dole-
 ,, lendum est autem Epistolas istas non extare. Photius
 ,, non meminit; noluit enim morbum illum depalare: unde
 ,, patet, non fuisse illum tam inimico animo in sive Nico-
 ,, laum, sive Romanam Ecclesiam, quam passim Baronius tra-
 ,, gice exaggerat. Rodoaldus Portuensis & Zacharias Ana-
 gninus Episcopi, a Nicolao Papa pro causa S. Ignatii an. 860.
 in Orientem missi, minis & inuneribus excitati, quum ad Pho-
 tii partes transissent, & exauctorationi S. Ignatii anno 861.
 manus dedissent, Romam quidem reversus anno 862. Zacha-
 rias, & in Synodo coram Pontifice prævaricationem confessus,
 depositus est: causa Rodoaldi, qui maras in Galliis traher-
 bat, alteri Synodo reservata: qui quum postea Romam
 anno 864. venisset, rursusque ex Urbe fugisset, eodem
 anno (a) a Nicolao Papa sententiam depositionis tulit:
 non tamen aut ipse Rodoaldus aut Zacharias, ullam ad
 Photium adversus Nicolaum Papam Epistolam dedisse le-
 guntur. Contra, Guntharius Colonienfis & Theutgaudus
 Trevirensis Archiepiscopi, eo quod in Synodo Metenit
 tam ipsi, quam Rodoaldus Portuensis Episcopus, & Joa-
 nes Ficoclenfis, Apostolicæ Sedis Legati, mense Junio
 anni 863. corrupti muneribus, Epistolas Nicolai Papæ oc-
 cultantes, nihil de his quæ sibi commendata fuerant, ege-
 runt, sed e contrario, repudium Theutperge Regine a
 Lothario factum, & superinductionem Waldradæ concu-
 binæ probarunt, in Synodo Romana sunt depositi. Anna-
 lista a Pithæo editus apud [b] Baron. ann. 863. num. xx.
 Hoc anno 863. In Regno quoque Lotharii pro eo quod dimissa
 uxore legitima alteram duxit, Synodus in Metis congrega-
 ta est omnium Episcoporum ejus, præter Hungarum Tra-
 jectensem quem ægritudo detinuit. Aderant & Missi Ni-
 colai (c) Romani Pontificis ob eandem causam diligenter
 investigandam, directi. In quo negotio ventilato, Rex sa-
 lutem suam, propter quod arguebatur, consilio & aucto-
 rita-

a Vide Epist. 121. Nicolai PP. ad Orientales apud Baron. ad ann. 864. a num. 12. ad 4.

b Hæc ipsa in Liber Bertinianus an. 864. pag. 2. ann. 857. num. 1.

c Rodoaldus fil. Portuensis, & Jo. Ficoclenfis: ut scribit Bertinianus Annalista.

virtute Episcoporum se fecisse testatus est. Quod illi non inficientes, quasdam assertiones rationum verisimilium, quibus gestæ rei qualitatem munire nisi sunt, opposuerunt, easque literis comprehensas, ut Legati Apostolici suggererant, per Guntharium Agrippinæ Colonia, & Theutungaudum Trevirensis Galliæ Belgicæ Archiepiscopos, Apostolicæ Sedis Pontifici probandas transmiserunt. Qui convocato Romanæ Sedis Episcoporum Concilio, & Metensium anathematizavit (a) Synodum, & ad se missis Episcopos deposuit, & communionem privavit, iuste quidem & canonicè, ut scriptis suis ipse testatur; iniuste vero, sicut illi scriptis & assertionibus firmare conantur. Hanc igitur Guntharius & Theutgaudus sententiam quam accepissent, exeuntes ab Urbe, ad Ludovicum II. Imp. Bene-

ven-

a Nicolaus PP. in Epist. ad Germaniæ Episcopos. Igitur decernente vobiscum Sancta Synodo in presentia depositi, (Theutgaudus & Guntharius) & ab officio Sacerdotiis excommunicati atque a regimine Episcopatus alienati indubitanter existunt. Sententiam in Synodo Romana adversus Metensium conciliabulum & adversus Theutgaudum & Guntharium Episcopos a Nicolao Papa anno 861. prolata vide apud Baron. n. n. 31. Damnatio vero Rodolphi & Joannis Legator. dilata est in annum 864. quo Romam venerunt. Zacharias, & Theutgaudus anno 867. ab Hadriano Nicolai successore recepti sunt. Guilielmus in vita ejusdem Hadriani. Itaque Sabbato peractis rite orationibus vigiliis, & eleemosinis, Dominico secundum morem, idem Ven. Sacerdos (Hadrianus) ab universitate ad Ecclesiam S. Petri Apostolorum Principis ductus, XII Kal. Januarii. Indi. 1. Anno pres. Julii XII. (ex quo regnare cum patre ceperat) per Episcopos reverentissimos, scilicet Petrum Gavensem (Baron. in marg. Cavensem: sed legendum. Gabeniem, idest Gabiorum Episcopum) Leonem Silva Candida, deinde tercio loco Donatum Ostiensem, quia Episcopus Albanensis obierat; Formosus vero Portuensis a Beatissimo Papa Nicolao ad predicationem & instructionem Bulgarorum destinatus extiterat (ergo Rodoldus aut certe obierat: aut eo deposito, Formosus a Nicolao Papa ad Potentiam in Ecclesia in promotus fuit:) benedictionem Summi Pontificis, ad consolationem videlicet multorum Sancte Dei Ecclesie filiorum, qui a Theutorum tyrannide liberis filio servente, inter unius decessionem & alterius substitutionem Pontificis, diversi ageruntur exitus, variisque afflicti sunt incommodis, succipere meritis in nomine Domini. Siquidem ad celebritatem Missæ ipsius tam incredibilis exitus multitudo, ut certam de manu ejus omnibus communicare nitenibus, Theutgaudus Trevirensis Archiepiscopus, & Zacharias Anagninus Episcopus, qui a bono Nicolao Sacerdotio deudati, citam communionem caruerant, simulque Anastasius, qui studium a Leone, Benedicti que Pontificis Presbyterio deudatus, inter Laicos communicare solitus erat, Ecclesiasticam communionem sub congrua satisfactione receperunt. Idem Guntharius anno 869. ab eodem Hadriano PP. co mmunione n accepit. Bectinarius Anagnita apud Patrum ad ann. 863. n. x. Sed & sui (nemo Luthari Regis) fautores eam eo ab ipso P. pa percerere communionem. Inter quos & Guntharius, auctor & inventor hujusmodi adulterii, communionem inter Laicos ab ipso Hadriano Papa accepit, data illi prius coram omnibus professione, que ita habetur. Profiteor ego Guntharius & c. ego Guntharius hinc professione a me facta manam propria subscripsi. Data Kal. Julii Indi. 2. in Ecclesia S. Salvatoris, que est in Monasterio S. Benedicti in Casino.

ventum eodem anno 364. perrexerunt, eumque innumeris calumniis in Nicolaum jactatis, magnopere in eum commoverunt: qui quum ei per literas persuadere non potuisset, ut eos absolutos suis redderet Ecclesiis, in Urbem ipse cum suis se contulit, & indignas Catholico Imperatore adversus Nicolaum exercuit contentiones: quem quum adamante duriolem esset expertus, re infecta reversus est Beneventum. Tum vero illi Episcopi, desperatam suam restitutionem videntes, eam quam supra recitavi, Epistolam, calumniis plenam, capitibus quinque comprehensam, tamquam ex Synodo scriptam contingentes, ad Nicolaum Papam transmiserunt, ejusque exemplar per Basilium, Zosimum ac Metrophanem Monachos ad Photium direxerunt. Disceat igitur Montacutius & Epistolam istam Schismatico furore conscriptam extare, & ejus auctores non Zachariam & Rothaldum, sed Guntharium & Theutgaudum esse, & Baronium isthæc omnia adversus Sanctissimum Nicolaum gesta nequaquam silere. Quod autem Photius de infami illa Epistola loquens, *Nicolai Papæ* nomen tacuerit, non id egit (ut putat Montacutius) quod in eundem Nicolaum & Romanam Ecclesiam inimico non esset animo, sed ne ab ipsis Orientalibus, ad quos scribebat, Patriarchis reprehenderetur, qui omnes (uti ex Actis Synodi v. 11. constat) & pro Nicolao Papa, & pro S. Ignatio steterunt. Quin & illos ipsos Monachos, qui Guntharii ac Theutgaudi literas ad Photium detulerant, Hadrianus Pontifex, Nicolai successor, ex Oriente sibi remittendos curavit, quemadmodum apparet ex ejusdem Epistola ad Basilium Imp. anno 369. data [a] in qua ait: " Porro divinitus protectum Imperium tuum precamur, ut Basilium, Petrum, Zosimum, & alterum Basilium, qui scelerum suorum conscii, & cupiditatis ardore succensi, propositum deseruerunt, & sine commendatitiis literis Constantinopolim properaverunt, ad nos per præsentis Apostolicæ Sedis Missos remittat, quatenus dum professionem

,, & lo-

---

* Cujus initium: *Legationis excellentia tua præstantissimos gerulos.* Tom. 8. Concil. Labb. pag. 560.

,, & loca, quæ propter Deum primitus elegerunt, repe-
 ,, tierint, & tibi cœleste præmium conferatur, & illis sua-
 ,, rum lucrum animarum, divinitate propitiæ, concedatur.
 ,, Alias autem, si Sanctorum Patrum regulæ calcari mini-
 ,, me vel contemni tentantur, eos impune profecto nullus
 ,, penes se retinere profus audebit: apud nos quippe a ru-
 ,, dimentis ablaçtati, & Sanctæ sunt conversationis habi-
 ,, tum consecuti, quin & in Monasteriis nostris officium
 ,, Presbyteratus adepti: interim tamen eos, quod sint
 ,, excommunicati, donec ad nos redierint, tamquam sa-
 ,, crorum violatores canonum, cognoscere volumus.

Hæc obiter dicta sunt, ut intelligatur, quam injuste
 causam Photii tueatur Montacutius, qui tamen in notis ad
 eandem ipsam Photii Epistolam, eum hæreseos arguere non
 dubitat, dum contra Latinos Spiritum Sanctum a solo Pa-
 tre, non a Filio procedere asserit. Nunc a Montacutio ad
 eum Baronium redeo. Photius quidem in sua Encyclica
 Epistola, res anno 863. per Guntharium & Theutgaudum
 in Italia gestas, suppressis eorum nominibus, commemorat;
 literas etiam ab ipsis per Monachos illos ad se transmissas
 adversus Nicolaum Pontificem designat: at non est necesse,
 ut eodem anno ipse quoque Photius suam illam Encyclicam
 scripserit; imo longe postea id peregerit oportet, quum in
 eadem Epistola de Episcopis in Bulgariam ab eodem Nico-
 lao nonnisi exeunte anno 866. missis conqueratur.

Huc accedit, quod in VIII. Synodo, Actione VIII.
 quæ die 5. Novembr. Ind. 3. anno 869. habita est, dicun-
 tur (a) introducti in Synodum Petrus & Basilus, quos
 Photius finxerat in suo Conciliabulo attulisse libellos ab
 urbe Roma adversus Nicolaum Pontificem: qui interro-
 gati, negaverunt omnino. Sed & falsarius ille, qui in
 eodem Conciliabulo supposuerat Leontium quemdam sub-
 scribentem tamquam Apocripharium Patriarchæ Alexandrini:
 introductus iste in medium, negavit omnino se fuisse Apo-
 cripharium, vel subscripsisse, sed tantum ab eodem Pa-
 triarcha literas accepisse ad Imperatorem. Præterea
 Actio-

XII.

En illis, quæ Pho-
 tius de rebus ante
 annum 867. gestis
 in sua Epistola con-
 memorat, non recte
 inferat, eam quor-
 que ab ipso Episto-
 lam ante annum
 867. evulgatam
 fuisse.

XIII.

Photiani concilia
 buli personæ con-
 tra: & Acti re-
 probata.

* Vide Baron. ad ann. 869. num. 41.

Aktione I. ejuſdem Synodi celebrata die 5. Octobris, Ind. 3. anno Chr. 869. ab Apoſtolice Sedis Legatis juſſa ſunt legi Legatorum Patriarchalium Sedium Orientis litera, quas ab ipſarum Patriarchis accepiſſent. Venerant hi ante annum integrum. Interrogati autem, cur venientes [a] Conſtantinopolim, Photium non convenerint, ſed ut execrabilem habuerint: reſponderunt & probaverunt, quod nunquam ab ulla Patriarchalium Sedium Orientalium eum receptum certo ſcirent, ſed & damnatum a Romano Pontifice. Ex quorum reſponſione redargutum eſt falſitatis ipſum Conciliabulum Photii adverſus Romanum Pontificem Nicolaum, cui, mentitus fuit, interfuiffe & ſubſcripiſſe Legatos Sedium Patriarchalium Orientis. Denique Aktionem 2. habita die 7. Octobris, ejuſdem anni 869. Epifcopi, qui olim vel a S. Methodio vel ab Ignatio ordinati, lapſi deſciverant ab eodem Ignatio, ſecuti Photium aliena Sedis invaſorem; juſſi ſunt ingredi Synodum, & legi ab eis oblatus libellus, in quo, præter alia, dicebant, ab eodem Photio mendaciter aſſertum, Sedes Patriarchales cum ipſo ſentire in deſiſtione Ignatii Patriarchæ: ſicut etiam quum in Nicolaum Papam jaculatus eſſet anathema, mentitus eſt, Sedes Patriarchales ab ipſo ſtare. Quale autem & quantum fuerit Conciliabulum illud, ad quod Photius in Encyclica ſua Patriarchas Orientis evocare ſe dicit, quodque ſe celebraſſe adverſus Nicolaum Papam mentitur, audiatur Nicetas (b) in vita S. Ignatii: " Tunc igitur Imperator (*Michuël Theodore ſi-*
lius) ad regiam urbem quamprimum revertitur, & quum
 ,, eſſet (c) Pentecoſte, Baſilium Patricium & Excubitorem
 ,, ſtemmate ornans, Imperatorem illum proclamavit. Pho-
 ,, tius vero verſutus multa adverſus Nicolaum Papam do-
 ,, loſe ſcribens, quum nihil aliud adverſus eum efficere
 ,, poſ-

a Baron. *ibid.* num. 17. & 22.

b Apud Baron. ad ann. 867. num. 84.

c Baronius exiſtimat, Baſili inaugurationem factam fuiſſe anno 867. in die Pentecoſte, ætate quoque *Indict. xv. die 18. Maſi*. At Porphyrogenitus, Curopalates & alii, eam contigille ſcribunt *Indict. xiv. die 26. Maſi*, ac proinde anno 866. non 867. id quod & Pagius confirmat ad ann. 867. num. 10.

„ posset, persuadet Michaëli Imperatori multis rationibus
 „ Synodum congregare, & Nicolaum damnare, atque
 „ omnes qui cum illo communicarent, ut hoc pacto pro
 „ ea damnatione, quam Nicolaus adversus eum niserat,
 „ vices redderet. Congregatis(a) igitur generosus ille Pho-
 „ tius omnibus suis Episcopis & quibusdam fordidis homu-
 „ nionibus & turpibus, nec non quasi Legatis quibusdam
 „ Patriarcharum Orientalium, in medium adductis, & fa-
 „ cta Pseudosynodo, Nicolaum Papam nulla ratione, ana-
 „ themate (ut ipse putabat) damnavit. Magnis etiam nu-
 „ meribus præcipue Regem Franciæ Doliechum (*sic Græci*
 „ *Ludovicum appellant*) & Engilbeinam (*Engilbergam*)
 „ ejus uxorem sibi propitios reddens, eos Imperatores in
 „ urbe Constantinopolitana se proclamaturum polliceba-
 „ tur, si ipsi opem ferrent in hac re adeo absurda & inju-
 „ sta, ut sanctum illum virum Nicolaum ab Ecclesia vi-
 „ ejicerent. Qui quum hoc illis polliceretur, verbo ci-
 „ tius infans Photius omnia frustra tentabat. Hinc sub-
 „ scriptiones fiebant, & clamores, Canonicorum hominum
 „ & politicorum, nec non Metropolitanorum omnia erant
 „ plena, & omnia iis quæ in scena hunt, turpiora & magis
 „ deridenda. „ De eadem Pseudosynodo Photiana Me-
 „ trophanes Smyrnæ Metropolitā in literis ad Manuelem Pa-
 „ tritricum hæc habet: „ Quum intellexisset (Photius) legatos
 „ Pontificis Romani in Bulgariam missos, Confirmationem
 „ ejus reprobasse, omnesque Bulgariæ principes & subje-
 „ ctos chrismate iterum inunxisse; tum vero velut oestro
 „ percitus, œcumenicam Synodum confluxit. Cui consicte
 „ Synodo, qui tum imperitabant, Michaëlem & Basilium
 „ nostrum Præsides induxit: Orientis etiam trium Patriar-
 „ charum Vicarios ac totum Senatū Palatinum, & Con-
 „ stantinopolitanæ Sedis Episcopos; necnon accusatores
 Tom. II. I i „ in-

a Conciliabulum tamen suum Photius non anno 866. sed 867. congregavit; quum
 scilicet Legati Pontifici ad Michaëlem, nonni exeunte anno 866. missi, redire Romam
 coacti fuissent: qui dum Constantinopolim ire vellet, in finibus Bulgariæ a Theodoro
 Marcho illius custode detenti perque dies 40. illic residentes, ut cognoverunt, quis
 hoc Imperator Gencontum fieri jussisset, terga verterunt, & Romam hæc eadem sub-
 stitantes coacti reversi sunt. Vide Pagium ad ann. 867. n. 21.

,, instituit , qui Nicolai Papæ scelera videlicet exponeret ,
 ,, & deplorarent , iudiciumque Synodi implorarent , te-
 ,, stesque adhibuit , qui accusatorum calumnias confirma-
 ,, rent . Atque ipse quidem ficta erga Papam pietate res-
 ,, pondebat , non esse absentem iudicandum : interimque
 ,, orationes contra Papam assidentium sibi Antistitum , qua-
 ,, si repugnantium sibi , inferebat ; quibus scilicet victus ,
 ,, accusationes admiserit , causamque cognoscere coepe-
 ,, rit . Itaque tandem sexcentis obrutum falsis criminibus ,
 ,, Nicolaum damnat , atque anathemata in illum & com-
 ,, municantes cum illo conjicit ; confictis omnium , qui
 ,, per ejus scilicet somnia erant in Conciliabulo , subscrip-
 ,, tionibus , Imperatorum nempe duorum , & trium Vica-
 ,, riorum Orientis , totius Senatus , & Hegemenorum ,
 ,, & Clericorum . ,, Anastasius vero Bibliothecarius (a)
 ,, in Præfat. ad Synodum v. 111. ” Et (quod horribilius
 ,, est) Conciliabulum præsidente Michaële Imperatore
 ,, Phœsius colligit ; falsos homines quasi Vicarios Orien-
 ,, talium Sedium format , accusatores muneribus armat
 ,, & mendaciis construit , testes eos adsciscit quos &
 ,, accusatores opponit . Judices nonnunquam & in ac-
 ,, cusati personam admittit , excessus quosdam quasi
 ,, præfati Summi Pontificis fingit , impingit , & sicut
 ,, putabat , damnatione simul & anathemate punit :
 ,, cunctis qui aderant , exceptis perpauca , & his fauto-
 ,, ribus impietatis , clamantibus non esse justum , in Sum-
 ,, mum & primum Pontificem , & præcipue ab inferiori ,
 ,, quomodolibet sententiam proferendi ; quum id nec Ca-
 ,, non quisquam admittat , nec aliqua Ecclesiæ consuetu-
 ,, do fieri doceat . Verum iste falsarius falsorum excessuum
 ,, adversus insontem absentem & invictum , mendacem
 ,, Codicem compilat , mille circiter Antistitum subscrip-
 ,, tiones falsas interfert , sibi nemine prorsus consentiente
 ,, vel conscribente ex illa numerosa Episcoporum multitu-
 ,, dine , nisi uno & viginti Præfulibus . , Et post pauca ,
 ,, ubi de Legatis Byzantio Romam missis post Michaëlis

Au-

a. Tom. 8. Concil. Laub. pag. 965.

Augusti eadem agit, sic pergit de Codice Photiani Conciliabuli. " Mittitur itaque Romam, a parte quidem
 " Ignatii, Joannes Metropolitae Silxii, qui & Perges Pan-
 " phyliae praeerat Ecclesiae: a parte vero Photii, Petrus
 " Metropolitae Sardinensis, qui contra Ignatium cum jam
 " memorato Gregorio (*Syracusano*) auctor factus fuerat
 " Ecclesiasticae scissionis: porro a Principe (*Basilio Imp.*)
 " destinatur regius Spatharius Basilii nomine, qui inter
 " utramque partem coram Sede Apostolica medius habere-
 " tur, & fidelis eorum quae Sedes eadem decrevisset, au-
 " ditor & nuncius. Sed Petrus quidem, licet nova navi,
 " & quam ipse sibi elegerat, veheretur, naufragium si-
 " mul & mortis periculum pertulit; & qui navim Christi,
 " hoc est, Ecclesiam sciderat, navis suae scissionem non
 " inconvenienter incurrit. Ceteri sane Legati Romam
 " pervenientes, Epistolas & profanum Codicem, in quo
 " continebantur gesta Conciliabuli, quae Photius adver-
 " sus Apostolicam memoriam Papam Nicolaum falso fuerat
 " commentatus, atque omnia, quae crebro memorato exi-
 " mio Praefuli destinata fuerant, quia ille ad meliorem vi-
 " tam migraverat, tibi praclaro successori ejus, Domine
 " junior Hadriane, Praeful eximie, Sedis Apostolicae gu-
 " bernacula egregie moderanti praesentant: qui accingens
 " sicut vir lumbos tuos, & Danielis pueri spiritum fumens,
 " & nec ad dexteram, nec ad sinistram a via regia decli-
 " nans, quae ille decreverat, decrevistis, & quae statuerat
 " statuistis; atque omne providi patris edictum pius haeres
 " executus, injurias propriae Sedis protinus vindicasti.
 " Nam Synodo (*a*) mox apud B. Petrum collecta, profanum
 " Codicem illum cremari censuistis, & ita fieri apud
 " Constantinopolim, si quae exemplaria ejus ibidem inve-
 " nirentur, jure mandastis: quod & factum est: & aucto-
 " rem ejus pro tanta temeritate denuo damnans, hujus

Tom. II.

I i 2

,, paria

a Concilium Romanum contra Photium ab Hadriano II. coactum anno 868. vide Pagium num. 6. Formosus Portuensis ei concilio interfuit. Tom. 8. Concil. Labb. pag. 1090. post allocutionem secundum Hadriani Papae, Honorandum Concilium per Formosum Episcopum Sanctae Porruensis Ecclesiae exclamavit in hac verba: Pia consideratio Summi Pontificis: juxta sententiam universalis Ecclesiae Praesulis omnibus placet &c.

,, paria occultantes censura simili sequestrasti. ,, Hujus
 Romanæ Synodi anno 868. sub Hadriano Secundo habitæ
 Acta & decreta recitantur Act. v11. Concilii (a) octavi, ubi
 cap. 1. de profano Constantinopoli conciliabulo congregato
 penitus abolendo, Pontifex sic statuit: " Conciliabulum
 ,, vanitatis a Photio, & hujus fautore, Michaele vide-
 ,, licet, tyrannice imperante, Constantinopoli nuper adver-
 ,, sus Apostolicæ Sedis reverentiam & privilegium congrega-
 ,, tum, utpote veritatis inimicum, & omni falsitate re-
 ,, pletum, quin & sibi consentientium animas interficiens,
 ,, Ephesino latrocinio comparandum fore statuimus, & ip-
 ,, sius execranda gesta, quibuscumque habeantur monu-
 ,, menti inserta, summi judicis D. N. I. C. sanctorumque
 ,, Apostolorum principum Petri & Pauli, nostræque
 ,, mediocritatis auctoritate, penitus abolenda decernimus;
 ,, ita ut igni voranda tradantur, & anathemate perpetuo
 ,, percillantur. Similiter de ceteris scripturis, quæ, viris
 ,, jam nominatis auctoribus, contra eandem Sedem tem-
 ,, pore diverso sunt editæ, gerendum modis omnibus desi-
 ,, nimus. ,, Et cap. 5. de iis qui gestorum illius conciliabuli
 ,, scripta non produnt, sed defendunt. " Ergo quamdiu post
 ,, notitiam hujus Apostolicæ sanctionis sibi perlata monu-
 ,, menta vel exemplaria gestorum ipsius execrandi conci-
 ,, liabuli penes se quisquam retinens celaverit, vel defen-
 ,, derit, & non potius propalaverit, vel igni traiderit,
 ,, tandiu anathemate constrictus, communionis Christi
 ,, munere careat, quinimo, si Clericus est, qui postmo-
 ,, dum hæc vel celare vel defendere convictus fuerit, gra-
 ,, dum quo potiebatur amittat. Similiter & de illo sta-
 ,, tuimus, qui hæc occultare putatur, & ipse hinc impetitus
 ,, nec respondere, nec decretis Apostolicæ Sedis in hac
 ,, parte parere consenserit, quæ non solum de Constanti-
 ,, nopolitanis, sed & Alexandrinis, Antiochenis, Hiero-
 ,, solymitanis, atque de omnibus omnino fidelibus Apostolica
 ,, sanctione decernimus. ,, Hoc ipsum Actione v111. Con-
 ,, cilii octavi factum est, ut scilicet omnia Photii scripta igni tra-

traderentur .” Jubente (a) Basilio Christo amico & magno
 ,, Imperatore , positum est in medio Synodi vas æneum ad
 ,, id aptum , plenum igne : & delati sunt in marsupio a
 ,, Theophylacto Reverendissimo Diacono & Referendario
 ,, omnes Tomi chirographorum , qui exacti sunt a Photio
 ,, ab omni sacro catalogo , & ordine Clericorum , tam
 ,, magna Ecclesie , quam earum quæ foris sunt , quamque
 ,, etiam a magnis & parvis , & omnibus Senatoriæ dignita-
 ,, tis , & cunctis aliis tam illustribus , quam ignobilibus , at-
 ,, que iis , qui omni arte ac disciplina & diverso studio esse
 ,, videbantur , usque ad pellarios , & pisces vendentes , &
 ,, lignarios , & acus facientes : insuper & libri qui fiste
 ,, conscripti sunt contra beatissimum Nicolaum Papam , &
 ,, gestorum relationes ac Synodos , quæ contra Sanctissimum
 ,, Patriarcham Ignatium factæ sunt a Photio . Et accipiens
 ,, Georgius Reverendissimus Orphanotrophus singulos li-
 ,, bellos & tomos , tribuit hominibus utrorumque Sanctissi-
 ,, morum Vicariorum , qui miserant omnia in ignem , &
 ,, cremata sunt , & redacta in nihilum .

Quum itaque ex actis Synodi octavæ constet , primo ,
 Photium in suo conciliabulo & subscriptione Episcoporum ,
 & nomina , ac personas Legatorum Sedium Patriarcha-
 lium Orientis confinxisse ; Secundo , Legatos , seu Vica-
 rios (b) Orientis , idest Antiocheni , & Hierosolymitani
 Patriar-

XIV.

Demonstratur ,
 Photianam illam
 ad Orientales Pa-
 triarchas Epistolam
 post annum 869.
 conscriptam , aut
 potius confictam .

a Tom. 8. Concil. Labb. pag. 1101.

b Act. 1. Synodi octavæ , Tom. 8. Concil. Labb. pag. 291. habetur definitio Metro-
 politæ Tyri tenentis locum Patriarchæ Antiocheni , & Eliæ Vicarii Patriarchæ Hieroso-
 lymitani , facta Constantinopoli , ubi per biennium morati fuerant , priusquam Legati
 Sedis Apostolicæ pervenissent . Ad istos Orientis Vicarios quum dictum fuisset (pag. 291.) .
*Et vos tempus multum fecistis , hic expectantes a Roma Vicarios ; quomodo prope habentes
 Phoium , non quaesistis & viastis : & ita condemnastis eum ? Responderunt .
 Quum Romana Ecclesia prima Sedes hostium non receperit , neque tres Orientis thro-
 ni , Alexandrinus , Antiochenus , Hierosolymitanus : non opus erat eum in quæstio-
 nem & iudicium denuo vocari ; nisi & nos minime male fecimus , quum a Romana
 Ecclesia & Orientis Ecclesiis non receptus , ad inquisitionem non adduximus : clara
 enim illius causa , erat & damnatio . Et nos quando Constantinopolim venimus , &
 quando adhuc exulabat Ignatius , Patriarcham eum , quantum suo pulsum solto , agno-
 vimus . Cætera . Vide tam in Latina Anastasii interpretatione pag. 296. quam in Græco
 textu pag. 1287. Anastasius ad ea verba Vicariorum Orientis : Quoniam vero multa facta
 est tarditas , & suspicamus , ex Agarenorum tyrannica potestate propter tantam moram
 multas novis superventuras calamitates atque necessitates , imo vero & nostrum totum-
 gentem Christianorum propter talem causam summittendum variis tentationibus ; nequa-
 quam ter , qui a Roma venire putabantur , expectare iustum putavimus : sed &*

Patriarcharum, qui fere per biennium Constantinopoli morabantur, in Synodo octava die 5. Octobris Anni 869. affirmasse, Photium a Nicolai Papæ temporibus usque ad eum annum a tribus Orientis Thronis, videlicet Alexandrino, Antiocheno, & Hierosolymitano, semper damnatum fuisse, & nunquam receptum: nullas præterea ab ipso accepisse, aut ad ipsum dedidisse litteras: adeoque nullam ab iis factam mentionem encyclicæ illius Photianæ Epistolæ, quæ ad Patriarchales Orientis Sedes data confingitur; quæ hæc, inquam, ex Actis Octavæ Synodi, tam ab Anastasio in Latinum conversis, quam Græcis quæ extant, consistent; consequens est, illam Photianam Epistolam ab eodem impostore Photio conscriptam, aut potius confictam fuisse post annum 869. Alioquin si ante eum annum fuisse scripta, aut Legati Sedium Orientalium mentionem ejus fecissent; aut una cum reliquis Photianis scriptis, Actione octava ipsius octavæ Synodi, flammis tradita, lucem nunquam vidisset, sicuti Pseudosynodi illius Photianæ gestorum abolita est memoria.

XV.
Concluditur conclusa a Photio fuisse quæcumque in illa Epistola narrat præsertim de Armeniis, Bulgariis & Russis ad Christi fidem conversis; deque Latinis contra Romanam Pontificem ad se confugiens.

Quapropter (ut nunc tandem ad id, quod demonstrandum assumi, redeam) Auctor(a) Admonitionis ad Lectorem de

superfluum & supervacuum arbitramur esse: præsertim quoniam ea, quæ Roma regulavit ac Synodice gesta sunt, præ manibus habeamus, ita ut hinc constet una nobiscum esse Beatissimum Papam Nicolæum per litterarum suarum vo. et, adhuc etiam & successorem ejus beatissimum Hadrianum Papam per proprias Epistolas: ad hæc, inquam, verba Anastasii pag. 994. lit. b. hanc adnotationem appoluit: Quando hæc isti dicebant, annum integrum Constantinopoli morantes habebant. Batonius ad ann. 869. n. xv. præter annum integrum, habet fere biennium: sic Fenerus bi ante ferme biennium, ut in Actione v. inferius enarratur: Nam Thomas & Elias, Vicarii Orientalium Sedium p. 1041. ajunt: Nobis autem precipientibus & degentibus hic per duos ceteros annos, antipapantibus Sanctissimus vicarius Senicris Roma, in populo (Batilius Imp.) super collo nostro En. alpinu suam &c. Ex quibus colligitur, Vicarios Orientis utique ab meo tempore anno 868. Constantinopolim advenisse; nec tamen commentitiam illam Photianam encyclicam ad illos missam fuisse; alioquin illius meminissent: neque ad Photium ulla ab iis data fuisse littera. Sic enim memorat Vicarii Orientis pergent pag. 1042. Ego autem quoniam Dei gratia per omnes septem annos Synellus sum Hierosolymitanorum Ecclesiæ, scio plane, quia utque litteras suscepimus, neque emisimus penitus ei. Sed & ille Sanctissimus Thomas Metropolitani Syri quid locutus fuerit, sequente e audivisset, similiter & nunc affirmavi dicit, quod Sedes Antiochena neque suscepit litteras a Photio, neque emisit unquam; & multo ante Sancta Romanorum Ecclesiæ super ipso decretum didicisset, & agnovisset, quod Beatissimus Papa Nicolaus promulgavit, & consequenter successor ejus Hadrianus. Hoc autem in præcedentibus vult: & prædicimus: & demonstravimus: & ab hoc etiam nunc dico coram eo, & in facie ipsius & videntibus oculis ejus & audientibus auribus ipsius.

à Tom. 8. Coach. Labb. pag. 1439.

de Pseudosynodo Photii, recte observat, commentitia prorsus esse quæcumque in Encyclica illa Photiana asseruntur. Addunt præterea (*loquitur de Græcis Photiano Schismati* „ *addictis*) Addunt præterea Photiani, a Photio multos „ hæreticos, & barbaras gentes ad fidem Catholicam esse „ traductas. Testes (*inquiunt*) sunt Armeniorum Pro- „ vincia, & Mesopotamia, & integræ nationes barbaræ. Per „ barbaras autem nationes videntur intelligere Bulgaros, „ & Ruthenos, ut ipsemet Photius in sua Encyclica Epi- „ stola innuit. Verum ea quoque hinc falsa esse ostendun- „ tur. Nam Armeni (a) etiam tempore Photii, atque „ adeo post illum, in suis erroribus perdurarunt, donec a „ Sancto Nicone, qui post Photii tempora floruit, ad ve- „ ritatem catholicam perducti sunt. Bulgaros vero non „ Photii opera ad fidem esse conversos, sed a Nicolao „ Pontifice eorum Regem petiisse, ut in Bulgariam fidem mitte- „ ret, qui eos Christianis præceptis imbuerent, restatur „ Anastasius. Extant hæc de re Nicolai, Adriani, & Jo- „ annis octavi summorum Pontificum Epistolæ, & e Sy- „ nodi octavæ Actis colligitur. Rutheni præterea quo „ tempore, & cujus opera sint Christianorum fidem com- „ plexi, Curopalates in Basilio narrat. *Rhos* (ita Russos „ vocat) percusso cum illis, Græcis videlicet, foedere, „ ut salutaris Baptismi participes essent, auctor fuit Basi- „ lius Imperator, missò ad eos Archiepiscopo. Cui quum „ non ante, se, suosque fidem habituros diceret eorum „ Princeps, quam miraculum aliquod cernerent: ut li- „ ber Evangelii conjiceretur in ignem, postulavit. Quod „ si non

---

a Tom. 8. Concil. Labb. pag. 1220. habetur Græcolatina Nicolai Papæ Epistola ad omnes Afix, Europæ & Libyæ Episcopos capita x. completens, quorum postremo continetur, ut *Beatorum Apostolorum nostraque tenuitatis Diaconæ recipiatis, illisque vestram auxilium ubicumque implorantibus pro viribus succurratis, præsertim in casumini certaminis: communis enim omnium labor est in reducendis (Armenis dico) fratribus in viam, atque ad meliorem Dei cognitionem informatis*. Hæc Epistola continet summa omnium capita, quæ Nicolaus Papa scripsit ad Imp. Michaeleni: ad Photium, & ad Clerum Constantinopolitanum, in prioribus x. Epistolis, quæ Latine extant Tom. 9. Concil. a pag. 263. ad pag. 371. in quibus tamen quum nulla fiat Armeniorum mentio, manifeste apparet, id de Armenis in Epistola Græcolatina expositum fuisse, quod de his Græcis Constantinopolitanis dicendum erat, quibus a schismate revocandis omnem Nicolaus operam impendebat.

„ si non deflagraret, se cum suis illico Christianam religio-
 „ nem suscepturum . Conditione accepta , & suis ab Epif-
 „ copo ad Deum precibus , conjectum sacrum volumen in
 „ ardentem fornacem , post aliquot horas illatum est in-
 „ ventum . Quo miraculo permoti , ad Baptismum bar-
 „ bari confugere . Eadem quoque recenset Zonaras , Ce-
 „ drens , & Nicephorus ; nullus tamen ex hisce Scripto-
 „ ribus ullam Photii mentionem facit . „ Hucusque Au-
 „ ctor illius Admonitionis : qui addere debuerat testimonium
 Ignatii Patriarchæ , a quo Russi Episcopum acceperant . Ego
 vero a primo ad ultimum ajo , non solum quæcumque in
 Photiana illa Encyclica narrantur , falsa esse , sed etiam
 eandem Encyclicam a Photio , postquam is , (restituta
 in Sedem Constantinopolitanam S. Ignatio absolutaque die
 ultima Februarii anno 870. Oitava Synodo) in exilium pul-
 sus est , confictam fuisse , perinde ac si ante annum 867.
 ab ipso scripta fuisset . Argumentum , quo potissimum of-
 tenditur , eam ante annum 869. non fuisse scriptam , habes
 ex testimonio Orientalium , qui ab anno , quo Photius ,
 eiectione Ignatio , sedem illam primum invasit , usque ad
 annum 869. quo Synodus octava adversus ipsum celebrata
 est , testati sunt , eodem Photio vidente & audiente ,
 nullam ab ipso Epistolam a se accepisse , nullam ad ipsum
 se misisse . Accepissent utique , si ea Encyclica *ad Orien-
 tales Patriarchas* . (uti fingitur) directa fuisset . Falsa ve-
 ro sunt , ac mendacijs plena , quæ ibi a Photio asseruntur
 apud Montacutum : nimirum cap. 2. de Armeniis , ab-
 iecta Jacobitarum hæresi , & anathematizatis Eutychemate , Se-
 vero , Dioscoro , Petris , Juliano Halicarnasensi , aliisque ,
 ad Catholicam Ecclesiam reversis : cap. 25. de Bulgarijs , ope-
 ra Photii , a vetusto paganorum errore liberatis . cap. 35.
 de Russis ad fidem Christi conversis , & Episcopum ab ipso ,
 (uti innuere videtur) accipientibus . cap. 37. de Legatis
 ab unoquoque Patriarcha ad futuram Synodum mittendis :
 deque Epistola Synodica accusationibus contra Romanum
 Pontificem plena , quam dicit sibi ab Italia missam : de Mo-
 nachis quoque , & Presbyteris inde profugis , per quos ean-
 dem

dem accnsationes olim ad omnium aures dimanarant, Basilio nempe, Zolimo, Metrophane, & aliis. *Iftarum (inquit Photius) literarum exemplaria, secundum quod volebant, & rogabant ipsi, qui summopere contenderant, & nos adjurabant vehementer, ut ad omnes ubique Apostolicas Sedes transmitterentur, vobis legenda offerimus, & quidem literis nos his inclusimus, quo sancta & œcumenica, que conventura est in Domino Synodus, prout cum canonicis congruere videbuntur, suo communi suffragio confirmet, ut sic pace jurgi, & profunda Christi Ecclesia quaquaversum perfrauat.* Atqui Pseudosynodus illa a Photio habita est anno ineunte 867., falsis Metropolitanarum subscriptionibus fictisque Vicariorum in Orientis nominibus; nec enim ullus ex tribus Orientis Patriarchis, aut Legatum suum ad illam misit, aut literas ad Photium scripsit, uti supra ostensum est. Qui autem a Photio inducuntur, tamquam Epistolam accusationibus plenam adversus Nicolaum Pontificem ad se offerentes, iidem in (a) octava Synodo Act. 8. Photium mendacii arguerunt, proteitati, se neque libellum contra Pa-

Tom. II.

K k

nam,

a Tom. 8. Conc. Labb. p. 1554. D'inde Imperator ad Romanos Legatos dixit: *Imperium nostrum attinet vobis et non supposititios illos Legatos, quos Photius contra Basilium Papam nec non subornavit. Si videtur ergo, introducantur. Legati dixerunt: Intrada. au. ut. intra. tu. tu. est. ergo. Petrus. & a. haec. Præposito. interrogatus. Fuit. in. Synodo. Photiana. cum. v. Papam. Nicolaum. in. iusto. aut. contra. illum. sine. tua. obtulit. Petrus. dixit. tibi. horum. mihi. conscius. sum. Legatus. libellus. meus. & quid. a. me. factum. sit. plarium. fiet. Lectus. est. tibi. ut. libellus. in. hac. verba. Quonia. non. nulli. suprica. i. sunt. nostram. i. unitatem. adversus. Romanam. Ecclesiam. libellum. tradidisse. cui. d. in. illo. decan. at. sum. scripto. nostra. nomina. sunt. expressa; non. tamen. neque. libellum. a. me. prorellum. esse. neque. Imperatoris. auribus. me. obrepuisse; Imo. nec. Synodo. si. tamen. facta. est. interfuisse. Hac. mea. certissima. est. descriptio. quam. tempore. addidit. Pot. autem. roga. si. v. l. m. ut. rursus. mihi. Romam. ad. veni. fiat. potestas. Tu. & ceteri. sunt. rogati. inter. quos. Basilius. fuit. ad. quem. dicitur: Tu. libellum. adversus. Romanam. Ecclesiam. tradidit. Ab. istis. inquit. ille. Ergo. inquit. am. ab. motus. & eum. qui. dedit. & qui. scripsit. Basilius. respondit: Qui. libellum. adversus. Ecclesiam. Romanam. tradidit. anathema. est. Ego. vero. sum. e. Sancta. civitate. Interrog. vit. Legatum. Herosolymitani. Patriarcha. Imperatoris. uessine. hunc? Etiam. inquit. ille. Rogatus. iterum. Basilium. cur. ad. iisset. Constantiopolim? Sub. Benedictis. inquit. hoc. vni. & hic. menses. viginti. commoratus. iam. destinebar. rebus. ad. v. tam. necessariis. Et. quando. effectus. est. Patriarcha. Ignatius. Romam. ego. sub. Papa. Nicolao. profectus. in. te. rursus. huc. rediit. nec. libellum. illum. causam. ultimum. dedi. neque. quidquam. de. Synodo. vni. Quid. enim? Ego. ne. Domesicus. sui. Nicolai? Deinde. interrogatus. Leonis. Alex. Alexandrini. Patriarcha. legatus. respondit. nihil. se. scire. de. rebus. que. dicerentur. Basius. Præpositus. ad. Synodum. dixit: Quid. vobis. videtur? Illi. se. rerum. omnium. i. gnare. distitans. Photius. igitur. & libello. & personis. fixit. Cætera. Vide. p. 359. & in Latina Anastasii versione a p. 1101. ad 1103.*

pam, & Ecclesiam Romanam obtulisse, neque Synodo Photianæ interfuisse. Ut hæc igitur; & alia mendacia, quorum Photius in Synodo octava convictus fuerat, a se depelleret, eam, dum in exilio latitaret, confinxit Encyclicam, in qua posteris fucum faceret, illa omnia quæ in suo conciliabulo commentus fuerat, revera contigisse. Nec in irritum cecidit vaserrimum impostoris consilium: nam præter Schismaticos, quos in hodiernum usque diem Sectarios in Oriente habet non paucos, in errorem etiam induxit complures, alioquin non indoctos, Latinos Scriptorios, qui ad res in Synodo octava gestas, quarum mentionem feci, animum non advertentes, perinde ex iis, quæ in commentitia illa Encyclica narrantur, (ad Latinos, Bulgaros, & Russos quod spectat) eorum temporum facta metiuntur, ac si vere contigissent: adeoque duplicem Russorum ad Christi fidem conversionem tradunt, primam nimirum sub eodem Photio, cujus ipse in sua Encyclica meminert; alteram sub Ignatio Patriarcha & Basilio Imperatore.

KVI:

Fabulosa recentioris cujusdam, Græculi narratio de Russis ad fidem Christi conversis, Græcumque præ Latino Ritum eligentibus.

Verum uti hætenus luce clarius demonstravi, id quod, Ignatio in Sedem Constantinopolitanam restituto, a Russis Episcopum fidemque Christi accipientibus gestum est, Photius per summum mendacium sibi tribuit, & ex Photio cæteri tam Græci, quam Latini incaute hauserunt; ac præsertim sequiores Schismatici, qui non contenti fabulosa de Russis ad Christi fidem adductis Photiana narratione, aliam insuper non minus commentitiam historiam addidere, ad deprimentum scilicet Romanum Ritum, & extollendas Græcas ceremonias. Anselmus Bandurius in Animadversionibus ad librum Constantini Porphyrogeniti de Administ. Imper. edit. Paris. pag. 112. eam historiam, seu potius fabulam, initio mutilam, ex codice M. s. Colbertino signato num. 4432. exscriptam, Græce, & Latine evulgavit. Nos Latinam exhibemus ejusdem versionem: qua sic habet. *Et (a) quæ ad Religionem eorum pertinent, accurate ediscerent. Illi vero sciscitandi studio cupidi, Romam se con-*
se-

^a Missi nempe Russorum Legati, ut primum explorarent, quænam esset Latinorum religio, & quis Ritus?

ferunt : istique omnia perscrutantur & exquirunt , ac curioſiſſime diſpiciunt , cum ſanctorum Templorum decorem , tum Sacerdotum & Pontificum ordinem : imo etiam Patriarcham eorum , quem Papam vocant , inviſunt : a quo verbiſ & doctrina ad utilitatem ſuam ſpectante inſtituti , reverentur , ac regionem ſuam repetunt . Hinc ſeſe magno Regi ſiſtunt ; ipſique omnia quæ viderant , & audierant , ſedulo recenſent . Adfirmabant porro , magna illa & veriſſima exiſtere , nec ulteriori perquiſitione & perſcrutatione opus eſſe . Quod ſi velis , inquiunt , illuſtriſſime , & glorioſiſſime Domine , Princepique noſter , ipſorum fidem amplecti , id ipſiſ ſignificato , atque eorum myſteriis riſe initiare . Quibus auditis Proceres , qui cum Rege erant , maximeque ii , qui ipſi talis propoſiti auctores fuerant , ruruſ ipſum ita compellant : Non videtur nobis id agendum eſſe , niſi prius iidem ipſi Conſtantinopolitanos Ritus explorent & ediſcant . Fama quippe eſt , eam urbem magnam , immo præſtantiorem eſſe ; demumque e re fuerit , ut iidem huius quoque religionem , & cultum examine ac experiantur : & ſic poſtea ex hiſ duabus meliorem deligemus . Tum Rex ille prudens & conſpicuus hoc conſilium amiſiſt , & amplexus eſt . Quamobrem quatuor illos ſæpe memoratos viros Conſtantinopolim miſiſt , ut omnia quæ ad religionem ſpectabant explorarent ; ac experirentur . In hanc vero illi Urbem nec ſine magno labore concedunt , atque Baſilio Macedoni tunc Romanorum ſceptiva moderanti ſe ſiſtunt , ipſique tanti ſuſcepti itineris cauſam renunciant . Iſ vero ingenti gaudio hos excipiens , mox viros illiſ eruditos & præclaros adjungit , qui omnia in Urbe pulcherrima monſtrarent , quique rogata eorum rectè intelligere poſſent , iſſique ſatisfacere . Hi autem quum multa ipſiſ in Urbe ſpectaculo digna oſtendiſſent , in celebratiſſimum illud , magnamque Sanctæ Sopihiæ Templum cum ipſiſ Ingreſſi ſunt . Atque ut vulgo fertur , tum magna ſolemnitas celebrabatur , ſive S. Chryſoſtomi , ſive Dormitioniſ Sanctiſſimæ Matris Domini mei ; id vero non certo dicere valeo ; verum tamen eſt , tunc fuiſſe mirabilem , magnamque celebritatem . Quatuor porro viri , qui cum proceribus noſtriſ erant , totum Templum

circumspexerunt, necnon quæ ad celebritatem spectabant: luminaque cernentes, ac canticorum melodiam audientes, stupebant attentii. Quum istic autem vesperini & matutini hymni tempore venissent, multaque dixissent, audivissentque, accedit sacra & divina Liturgia tempus: rursusque laudati viri cum proceribus illis ab Imperatore missis in venerandum & maximum Templum ingrediuntur, ut increuenti & divini mysterii spectatores essent. Huc deducto sermone, Dei erga homines amorem, qui vult omnes salvos fieri, & ad cognitionem veritatis venire, stupens considero. Nam quum Eibnici, & barbari illi in terra maximum, ut diximus, templum intrassent, stantesque omnia quæ ibi tum gerebantur, considerarent, curioseque sciscitarentur, cur primum quem Parvum vocant, Ingressus, deinde vero Magnus feret, quare Subdiaconi & Diaconi ex sacro beate cum lucernis, & stabellis egredierentur, innotiam Sacerdotes, & Pontifices, pro assueto more cum tremendis ac divinis mysteriis, necnon Patriarcha, qui tunc Sedem obtinebat: ac turba in pavimento proccideret, preces effunderet, clamaretque, Domine miserere. Illi vero quatuor gentiles sibi intentis oculis sine reverentia hæc respiciebant, omnesque sacros ritus considerabant. Quare miseriticos ille & miserator Deus noster iisdem viris oculos aperuit, ut quædam tremenda, & mirabilia viderent, ac postea sciscitantes, rei veritatem ediscerent. Absoluto quippe illo divino, & magno Ingressu, quum signo vocati omnes surrexissent; quamprimum viri illi qui stupendam visionem conspexerant, Imperatoris proceres secum adstantes, manibus arreptos sic alloquuntur: Tremenda, & magna esse quæ hæctenus videramus, non diffitemur. Quod autem nunc vidimus, humanam naturam exsuperat: juvenes quippe quosdam conspeximus alatos, specioso nec assueto amictu, qui pavimentum minime contingebant, sed per aëra ferebantur, psallentes, Sanctus, Sanctus, Sanctus. Quod sane nos omnes plus quam cætera in stuporem magnamque admirationem conjecit. Quibus auditis, Imperatoris proceres ita respondent: & fortasse omnia Christianorum mysteria ignorantes, nescitis, ipsos Angelos de

de coelo descendere, & cum Sacerdotibus nostris ministerium obire? Tum illi: verissimum sane & manifestum est quod vos dicitis, nec alio argumento opus habet: omnia quippe ipsis oculis vidimus. Demum nos remittite, ut eo redcamus, unde legati fuimus, quo Principem nostrum de iis quæ vidimus & probe didicimus, certiore faciamus. Quos illi tunc cum gaudio, & lætitia magna dimiserunt. Reversi autem illi in regionem suam, clarissimo, & magno Regi se sistentes, post solitum exhibitum obsequium, omnia quæ viderant, & audierant, ipsi renunciarunt, talia loquentes: Magna & splendida quædam nos Romæ nuper vidisse non negamus: at quæ Constantinopoli visa nobis sunt, humanam omnem mentem obsuæfaciunt: quæ illi minutatim re-ensuerunt. Magnus vero princeps rei veritatem ab ipsis edoctus, de eaque certior factus, nulla interposita mora, Constantinopolim ad piissimum Imperatorem Legatos mittit, qui Episcopum peterent, ut innumeram ibi populi multitudinem doctrina imbueret, & baptizaret. Tunc porro Basilius Macedo Romanorum sceptrum moderabatur, qui exceptis cum gaudio magno huiusmodi Legatis, Episcopum eo misit pietate & virtute clarum, cum comitibus duobus Cyrillo & (a) Athanasio, qui & ipsi virtute, & prudentia ornatissimi erant: neque solum divina Scripturæ notitia repleti, sed etiam in humanioribus literis probe exercitati, ut eorum scripta testificantur. Eo profecti illi, omnes edocuerunt, & baptizaverunt, & Christianæ pietatis rudimentis instituerunt. Quam autem gentem eam omnino barbaram & rudem cernerent, ac nullo modo possent doctissimi Viri viginti quatuor Græcorum literas ipsos edocere: ne rursus a pia religione deflecterent, triginta quinque literas ab se inventas & exuratas iisdem tradiderunt, quarum nomina hæc sunt: As: Mpuçi: Betd: Gland: Dopro: Geeti: Zibit: Zelo: Zeplea: I: Zei: (b) Caco: Ludia: Mi: Nas: On: Poci: Ritzii: Sthlobo:

Te-

a. Auctor schismaticus pro *Metodio*, Cyrilli fratris ac socio, perpetram ponit *Athanasium*.

b. *Ite.*

Tebendo : Ic : Pherot , Cher : Ot : Tzi : Tzerbi : Saa :
 Stia : Geor : Geri : Ger : Geat : Ciu : Geus : Gea :
 Hæ sunt triginta quinque Rusſorum literæ , quas hæſtenus
 omnes edifiunt , atque rectam piæ religionis notiitiam ob-
 ſinent . Narrant autem quidam miraculum hujusmodi iſtis
 in partibus contigiſſe . Quum enim Princeps ille , optima-
 teſque , imo tota eorum natio , priſtina adhuc ſuperſtitio-
 ne teneretur , ac nuper invecſtum cultum , Chriſtianorum-
 que fidem conſiderarent ; Episcopum , qui non diu advene-
 rat , evocant : quem Princeps ille interrogavit , quid con-
 tra religionem ſuam dicendum haberet , & quænam ipſe
 docturus eſſet . Illo autem ſacrum divini Evangelii librum
 protulente , narranteque miracula quædam a Deo in hu-
 mano adventu ſuo patrata : niſi quid ſimile , inquit Ruſ-
 ſorum turba , nos quoque videamus , maxime vero qua-
 le narras in camino trium Puerorum factum eſſe , nullo
 modo iis , quæ dicturus es , credemus . Ille vero fidem habens
 huic veriffimo dicto , quodcumque petieritis in nomine meo
 accipietis : & : qui credit in me , opera quæ ego facio , &
 ipſe faciet , imo majora eorum faciet : reſpondit illis : eſſe
 non liceat tentare Dominum Deum , attamen ſi ex animo
 ad Deum accedere decreviſtis , petite quidquid volueritis ,
 idque Deus petitioni veſtræ obtemperans , exequetur ,
 etiam ſi nos quam minimi & indigni ſumus . Illi vero ſtatim
 petierunt , ut liber Evangeliorum in regum abſe accenſum
 mitteretur ; & , ſi hic illeſus ſervaretur , ſe ad Deum , quem
 prædicabat , cultum acceſſuros . Accepta conditio fuit : Sa-
 cerdoteque ad Deum oculos & manus erigente , ac dicente :
 Spiritum Sanctum (a) glorifica Jeſu Chriſte Deus noſter :
 in conſpectu totius gentis , liber Sancti Evangelii in ca-
 minum conjectus eſt : quumque horis non paucis arſiſſet ca-
 minus , hinc igne penitus extincto , ſanctus ille liber il-
 leſus , integerque repertus eſt , nulla ignis nota , vel dam-

a Legendum omnino , δοξαſτὸς εἶναι τὸ ἅγιον ὄνομα Ἰηſου Χριſτοῦ ὁ Θεὸς
 ἡμῶν : Glorifica ſanctum nomen tuum , Jeſu Chriſte Deus noſter : non , εἶναι τὸ ἅγιον
 πνεῦμα , Spiritum Sanctum tuum .

no remanente. Quod conspicati barbari; ac magnitudi-
ne miraculi percussi, sine mora vel dubitatione ad sanctum
Baptisma sponte acceſſerunt; ac mente purgati, Salva-
rem Dominum laudibus celebrarunt: cui gloria & impe-
rium nunc & semper & in secula seculorum Amen.

Hactenus Historia: cui Bandurius pag. 116. hanc Ani-
madversionem subnectit. " Libet aliqua hic monere ad
,, præfatam Anonymi historiam de Russorum ad fidem
,, Christi conversione. Et primo, quod ait hic scriptor Ano-
,, nymus, Russos adhæsisse Ritui Græcorum, propterea
,, quod Legati Romam & Constantinopolim missi ad utrum-
,, que Ritum contemplandum, Ritum Græcum Romano
,, prætulerunt; eadem ferme narrantur a Scriptoribus de
,, conversione Vvlodomiri Russorum Ducis, qui fidem Chri-
,, sti suscepit Imperatoribus Basilio, & Constantino, qui
,, eidem Duci sororem Annam in matrimonium dederunt:
,, nam & ille Ritui Græco adhæsit, propterea quod Le-
,, gati, quos ea causa Constantinopolim miserat, homi-
,, nes nimirum militares, & adhuc semibarbari, eos ve-
,, hementer commendassent; Latinorum vero Ritus, vel
,, iidem, vel farina ejusdem alii Nuncii, haud satis re-
,, ligiose peragi, ac Tempia parum esse ornata retulissent.
,, Nisi id postea Græci Schismatis propugnatores confinxer-
,, rint: quum Vvlodimirum, ac filios plerosque constet
,, Catholicæ fidei cum primis studiosos extitisse, quorum
,, duo, David ac Romanus, sive Borissus, ac Glebus,
,, in Catalogo Sanctorum a Russis etiam Romanæ Ecclesiæ
,, unitis recensentur. Quod autem ait de Cyrillo, is
,, est ille (a) Episcopus & Apostolus Slavorum, sancti Metho-
,, dii Olomucii in Moravia Episcopi & Slavorum item Apo-
,, stoli frater; quorum quidem memoria colitur die IX. Mar-
,, tii. Pergit Bandurius de Cyrilli ac Methodii gestis dif-
,, ferens, deque duobus Slavorum Alphabetis, quorum unum
,, ait *Kurilitzam* dictum, ipsius Cyrilli esse, a *Kiarul* nomi-
,, ne Slavo, quod *Cyrillum* Latine sonat, denominatum; alte-

XVII.
Anselmi Bandurii
in recitatam narra-
tionem Animate
versionis.

* Jam monui, Cyrillum Slavorum Apostolum, nunquam fuisse Episcopum; sed Monachum & Presbyterum duntaxat.

alterum vero *Bukvizam*, appellatum *Divi Hieronymi*. Relatifque Joannis Palatini, & Guillelmi Postelli de utroque Alphabeto sententiis, suam ipse in hæc verba aperit :
 „ Quid vero ipse de Sancti Hieronymi Alphabeto, & ver-
 „ sione Sacra Scripturæ ab ipso, ut ajunt, in Slavoni-
 „ cam linguam factam, sentiam, libenter fatebor. Nullibi
 „ in operibus divi Hieronymi ne quidem vestigium reperi
 „ Lingua Slavonica: quam quidem si calluisset, in ex-
 „ planandis Scripturis, & pluries quum de nominibus He-
 „ braicis, ea procul dubio usus esset. Ubi vero Divus
 „ Hieronymus patrium sermonem appellat, aut nostratum
 „ linguam; id de lingua Latina, quæ tunc per universum
 „ Romanum Orbem in usu erat, intelligendum esse, ne-
 „ mo eruditus ignorat. „ Demum nomina literarum Sla-
 „ vonicarum a Sancto Cyrillo inventarum, quæ supra ex Ano-
 „ nymo Græco Scriptore sunt prolata, quum sint nonnihil
 „ depravata [ut passim occurrit apud Scriptores Græcos, dum
 „ alias voces proferunt] idem Bandurius proponit, una
 „ cum diversis Slavorum characteribus, tam Russorum, quam
 „ Serviorum, & Dalmatarum, qui etiamnum in usu sunt.

XVIII.

† Ostenditur, ab auctore illius narra-
 tiunculæ confusam
 esse primam Russor-
 um sub Basilio Mac-
 cedone conversio-
 nem, cum altera,
 quæ sub Volodimi-
 ro postea contigit.

Hæc Bandurius. Verum, [ut quid ego de illa Anonymi Græci Historia sentio, ingenue aperiã] ajo, omnia quæ ibi narrantur, (præter Episcopum a Russis expetitum & Librum Evangeliorum in camino ardente illæsum) commentitia esse, & ab Anonymo ad Basilii Macedonis ætatem perperam conferri. Anonymus quippe primam Russorum hujusmodi conversionem, quæ Basilio Macedone imperante contigit, cum altera, quæ Volodimir Ducis, & Basilii atque Constantini Imperatorum temporibus accidit, confundens, & ex duabus unam faciens, ea de Legatis ad Basilium Macedonem & S. Ignatium Patriarcham missis addit, quæ in Annalibus Russorum longe postea sub Volodimiro facta apud Sigismundum Herbersteinium in Rerum Moscoviticarum (a) Commentariis, (absque tamen visionis Angelorum sacræ Liturgiæ ministrantium mentione) le-
gun-

a Basiliez 1571. ex officina Oporiniana pag. 7.
 Vide Pogium ad ann. 987. num. 5. ad 7.

guntur in hæc verba : *Vvolodimerus quum sine impedimento totius Ruffiæ effet Monarcha factus, venerant ad eum ex diversis locis Oratores hortantes, ut se eorum sectæ adjungeret. Varias autem quum videret sectas, misit & ipse Oratores suos, qui perquirerent conditiones & ritus singularum sectarum: tandem quum aliis omnibus fidem Christianam Græco ritu prætulisset, elegissetque, missis Oratoribus Constantinopolim ad Basilium & Constantinum Reges, Annam Sororem, uxorem sibi si darent, se fidem Christi cum omnibus subditis suis suscepturum, & restitutum illi Corsun, & alia omnia quæ in Græcia possideret, pollicetur. Re impetrata, constituitur tempus, eligitur locus Corsun; quo quum venissent Reges, baptizatus est Vvolodimirus, commutatoque nomine Vvolodimiri, Basilio illi nomen imponitur. Nuptiis celebratis, Corsun unacum aliis, sicut promiserat, restituit. Hæc acta sunt Anno Mundi 6469. (legendum 6496: idest Chr. 982.) a quo tempore Ruffia in fide Christi permansit. Præterquam quod in genuina conversionis Rufforum narratione, quam Porphyrogenitus in Basilio Macedone, aliique Scriptores Græci tradunt, nulla sit Cyrilli & Athanasii mentio, quos Anonymus Græcus unacum Episcopo ad Ruffos erudicendos a Basilio Macedone missos fabulatur: Sed neque Cyrillus, Methodii frater, qui Chazaris, Bulgaris & Moravis Evangelium annunciasse atque Literas Slavicas excogitasse perhibetur, ad Ruffos perrexisse legitur apud ullum idoneum auctorem antiquum: quemadmodum mox demonstrabitur, ubi etiam de literis Slavicis a Cyrillo repertis, deque generali illa Rufforum ad sacra Christiana conversione, quæ Vvolodimiro regnante contigit. Hæc enim, quæ sub Basilio Macedone facta dicitur circa annum 871. eorundem Rufforum conversio, neque generalis fuit, neque firmas radices egit: quum exunte sæculo decimo, quando rursus Evangelium Ruffis sub Basilio & Constantino Augustis annunciatum, & baptisma ab eis, hortante Vvolodimiro Principe, susceptum, nulli in Ruffia Christiani inventi fuerint, præter Helenam, alias Olgam, Reginam, ipsius Vvolodimiri Aviam.*

C A P U T II.

*Joannis VIII. Papæ pro recuperanda Bulgarica Diœcesi
Studium. Bulgarorum origines & migrationes.
Eorundem res gestæ, Regesque ab anno
Chr. 392. usque ad Bogorim seu Michaelem,
qui circa annum 865. Christianam
fidem amplexus est.*

I.
Joannes VIII. Pa-
pa per Epistolas ad
S. Ignatium Pa-
triarcham, & ad
Clericos Bulgaricæ
Diœceseos operam
impendit, ut Græ-
cis ejectionis, Latini
Clerici in Bulga-
tiam revocentur.

SEd jam a Russis ad Bulgaros transitum facio. Non so-
lum Hadrianus II. sed etiam Joannes VIII. Papa,
ejus successor, Ignatium Patriarcham semel iterumque
frustra monuerat, ut Græcos Clericos a Bulgaria revoca-
ret; eam enim esse Romanæ Sedis diœcesim. Exstant
complures ejusdem Joannis VIII. literæ hac de re ad di-
versos scriptæ anno 878. nimirum Prima, num. 78. ad
Ignatium Patriarcham, data mense Aprilis Indict. XI.
anno 878. missa per Paulum & Eugenium Episcopos,
quum tamen Sanctus Ignatius a die 23. Octobris ani-
ni 877. e vita migrasset, id quod mense Aprilis an-
no 878. Romæ ignorabatur, uti Pagius ostendit ad eun-
dem annum num. 1. & XI. Initium: "Secundo jam Sedis
" Apostolicæ literis probaris admonitus, & per missos ejus
" contestatoris conventus hortatibus, ut jure tibi Con-
" stantinopolitanæ diœceseos, quod per ejusdem primæ
" Sedis auctoritatem & favorem annuente Deo receperas,
" rite contentus, ultra præfixos tibi ex canonibus limites
" præsumptionis pedem non tenderes, nec antiquos ter-
" minos quos posuerunt patres tui, aliqua usurpatione
" transferres. Nullus autem ignorat, regionem Bulgarum
" a Sanctæ memoriæ Damaso & deinceps usque ad Paga-
" norum irruptionem a Sedis Apostolicæ Præsulibus,
" quantum ad Ecclesiasticæ provisionis attinet Privilegium,
" moderatam: præsertim quum hoc nonnulla scripta, sed
" præcipue diversorum Pontificum Romanorum res gestæ,
" quæ in Archivis antiquitus nostræ reservantur Ecclesiæ,
" clarius attestentur. *Mox subjungit*: Unde merito post
" pri-

,, primam, & secundam commonitionem, a nostræ te de-
 ,, bueramur communionis contubernio sequestrare . . . Sed
 ,, quia Sedis Apostolicæ moderatione utentes, spiritu le-
 ,, nitatis potius quam severitatis erga correptionis tuæ fla-
 ,, gramus affectum, ecce tertio Canonice per missos, &
 ,, syllabas commonemus & hortamur & protestamur, ut
 ,, nullam omnino moram perpessa, strenuos viros in Re-
 ,, gionem Bulgarum dirigas, qui per totam patriam pera-
 ,, grantes, quoscumque illic repererint, qui a Te, vel a
 ,, subjectis tibi, consecrationis munus accepisse dicuntur,
 ,, sine quavis dilatione reducant: ut intra triginta die-
 ,, rum spatium nullus Episcopus, nullus omnino Cle-
 ,, ricus, qui tuæ ordinationis, imo inordinationis sunt,
 ,, intra omnes Bulgarum fines inveniatur: non enim
 ,, patimur eos, quos ibidem tu illicite constituisti,
 ,, quos & ab Apostolica esse jam Sede, hujus rei gra-
 ,, tia, constat excommunicatos, errore suæ prævarica-
 ,, tionis corda novorum Domini famulorum inficere:
 ,, quos videlicet in fide instructionis manu plantavi-
 ,, mus, & aqua salutaris fontis doctrinarum rigavimus,
 ,, atque horum auctori Deo ad incrementum spiritus dan-
 ,, dum, ut sit ipse in omnibus primatum tenens, obtuli-
 ,, mus. Porro si intra triginta intervalla dierum omnes
 ,, quos vel tu, vel Episcopi tui consecraste in aliquo gra-
 ,, du putantur Ecclesiæ, totius regionis Bulgaricæ termi-
 ,, nis non eduxeris, & temeripsum ab omni Ecclesiasti-
 ,, co illius jure dioceseos non subduxeris, tandiu san-
 ,, cto Corpore ac pretioso Sanguine D. N. Jesu Christi
 ,, post duos menses a die numerandos, qua hujus Epi-
 ,, stolæ tonum acceperis, esto privatus, quamdiu his
 ,, obstinatus decretis nostris non inime obedientiæ colla sub-
 ,, miseris. Jam vero si pertinaciter in hac indisciplina-
 ,, tione atque pervasione permanseris, & Episcopos, &
 ,, quotquot illic vel illi, vel tu consecraste videris, foras
 ,, illinc minus expuleris, omnipotentis Dei judicio &
 ,, beatorum Apostolorum Principum auctoritate, nostræ-
 ,, que mediocritatis sententia, omni Patriarchatus esto
 ,, dignitate, quam favore nostro receperas, alienus &

33 exfors, nullo penitus summi Sacerdotii privilegio præ-
 33 ditus vel potitus .

II.

Eiusdem Joannis VIII. Papæ Epistolæ ad Basilium Imp. & ad Michaelen Bulgarorum Regem, de eodem argumento : ubi & Georgii cuiusdam Episcopi meminit, qui Sergium ad Belogradensem Episcopatum promovet .

Eodem die eodemque anno 878. scripsit Joannes VIII. ad Basilium Imp. Epistolam ordine 80. sequē duos prædictos Legatos Paulum & Eugenium Episcopos, qui Constantinopolitanam & Bulgaricam Ecclesias visitarent,mittere significavit : in Epistola vero ordine 81. *data 14. Kal. Martii* (sive Maji) *Ind. xi.* eundem Imp. Basilium monet, ut legatis a se missis fidem adhibeat, & opem Romanæ Ecclesiæ ferat . Scripsit & ad Michaëlem Bulgaricæ Principem literas ordine 75. *datas xv. die mensis Apr. Ind. xi.* anno 878. quarum initium : " Spiritualibus Te
 33 visceribus edito gaudebamus, & pro salvatione tua
 33 gratias agebamus : sed nunc astutia malignorum decepto,
 33 tristamur & ingemiscimus, verentes & pertimescentes,
 33 ne si forte Græcos secuti fueritis, quum illi in
 33 diversas hæreses & schismata solito more ceciderint,
 33 vos quoque cum ipsis in erroris profunda ruatis . "

Hortatur, ut relictis Græcis, ad Romanæ Ecclesiæ gremium redeat ; tum de dono misso gratias agit : *lenium nobis, inquit, ex vobis transmissum, quodam religiosi habitus Urso deferente, suscepimus ; de quo benignitati vestræ gratias agentes, Deum laudavimus, qui Te nobis devote munus offerre docuit ; temetipsum cito totum, ut confidimus, & perfectum daturus .* Postremo Sergium quemdam ad Sacerdotium & Episcopatum a Georgio promotum, depositum fuisse significat : " Ceterum gloria vestra
 33 sciat, Sergium Eunuchum, qui quum genere Sclavus
 33 esset, & multis pravitatibus irretitus, Sacerdotium per
 33 surreptionem obtinuit, & post etiam super aliis detestatus & convictus excessibus, ab Episcopo tunc suo depositus
 33 fuisse dignoscitur, & post indigne satis a Georgio, qui falso sibi Episcopi nomen usurpat, ad Episcopatum
 33 Belogradensem provectus est, Apostolorum principum & Sanctorum canonum auctoritate, etiam nostri essententia decreti depositum : quod tamen vobis, quam
 33 vestræ omnium generalitati Canonice patefacimus ; ut hi qui abjiciuntur, ab aliis non recipiantur ; ne, quod
 33 non

„ non optamus, simili cum eis pœna iudicii teneantur „ astricti .

Binæ aliæ hac de re exstant eiusdem Pontificis Epistolæ ordine 76. & 77. quibus hortatur, ut Michaëlem Regem ad gremium Romanæ Ecclesiæ revocent: *missæ per Paulum, & Eugenium Episcopos mense Aprili, die 16. Iad. xi.* Harum prima inscribitur *Petro Comiti*; altera, *Michaëli glorioso Regi Bulgarum*; sed hæc secunda non ad ipsum Regem Michaëlem missa est, uti falso titulus præfert; sed ad quemdam Principem Bulgarum, qui Michaëli Regi erat aut affinitate aut familiaritate conjunctus: sic enim habet: *Christianissimo Regi Apostolatus nostri mittentes Epistolam, dignum duximus, ut & tuæ gloriæ scriberemus, & genitus ac dolores nostri cordis aperiremus, quos assidue patimur, suspirantes & tristes penitus incedentes. & stupore nimio admirantes, quomodo ipse sapientissimus Rex, & vos ipsi averti potueritis, & a recta semita declinare, & a Sede B. Petri Apostolorum principis omnino recedere . . . nam cuncta, quæ ad salutem gentis vestræ a nobis acta sunt, & quot & quantos labores pro instructione vestri nos assumpserimus, ipse profecto non nescis. Et bene quidem primum in nobis delectabamini, & spiritualibus gaudiis & profectibus fruebamini: sed nescimus, quis vos de cetero fascinaverit, quis deceperit . . . Unde non parum dolemus, nec leviter anxiamur: & idcirco Te, virorum optime, cobortamur, loquere ad aures eiusdem dilecti filii nostri Regis . . . ut ante se gradens, retro nequam respiciat, viam qua ambulabat non deserat . . . In quo pio tua labore opere præ cunctis solertia, ut non solum fratrem carissimum lucrifacias, sed & de salute omnium vestrum ipse mercedum præmia consequaris.*

In Synodo octava Actione x. juxta Latinam Anastasii editionem, post Imperatores Basilium & Constantinum, & Legatos Sedis Apostolicæ, & Patriarcham Ignatium, atque Vicarios trium Patriarcharum Orientis, & Senatium, sic legitur (a): " Similiter confederunt in dextera parte

„ glo

III.
Aliæ ejusdem Pontificis licetæ ad Petrum Comitem, & ad alium quemdam Bulgarorum Principem.

IV.
Elucidantur nomina Legatorum Regis Bulgarum, qui in Synodo vii. adfuerunt: ad quos exstant Joannis Papæ licetæ.

33 gloriosissimi Principes & Apocritarii perspicui Ludovici
 33 Imperatoris Italarum atque Francorum, videlicet, Ana-
 33 stasius Deo amabilis Bibliothecarius Romæ, Suppo pri-
 33 mus Concofanariorum & consobrinus uxoris ejus, &
 33 Evrardus præpositus mensæ ipsius: similiter & glorio-
 33 sissimi Judices Michaëlis sublimissimi Principis Bulgariae,
 33 Stasizercos borlas, Nefundicus, vagantur ille Veltranna-
 33 tabare præstitit Zifunas Camipsis, & Alexius Sampsi Hun-
 33 no. 33, Barbara hæc nomina videntur sic emendanda: *Sta-
 33 sis: Zerbulus seu Cerbulas: Sandicas: Tuennasabare*, seu
 33 *Tuventarus*. Nam in Epistola Joannis Papæ ordine 175.
 nominantur *Petrus, Cerbulas, & Sandica*. Et in Epi-
 stola 294. *Tuventarus*. Horum tamen Legatorum nomina
 in Græca editione supprimuntur: sic enim [a] habetur
 Act. IX. *Quibus assidebant pone ad dextrum latus, οἱ ἐνδοξό-
 τatoi ἀρχοντες τῆτι Μιχαὴλ τῷ ἑξοχωτάτῳ ἢ λαμπροτάτῳ ἀρχοντος
 Βουλγαρίας, & gloriosῶτι Principis Michæelis excellentissimῶτι
 splendissimῶτι Principis Bulgariae: ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ μέρει
 ἀσάτωτες ὄπισθεν ἐκάθισαν οἱ ἐνδοξότατοι ἀρχοντες Λυδοῦκου τῷ πῆ-
 ρισαῶτι φράγκῳ.* In altero vero (v) latere pone assidebant
 33 *summissi gloriosissimi Principes Ludovici perillustri Franci.*
 33 Igitur, ad quem scribit Pontifex, aut unus erat
 33 ex iis Principibus, quos Michaël Rex ad Synodum dire-
 33 xerat; aut potius ejusdem Regis frater, uti ab Joanne
 33 Papa appellatur. De *Petro* vero *Comite* hæc idem Ponti-
 33 fex: "Dilectissimo filio nostro Michaëli, Christianissimo
 33 Regi, Apocritatus nostri mittentes Epistolam, dignum
 33 duximus, ut & tuæ quoque gloriæ scriberemus, & gemitus
 33 nostri cordis aperiremus, quos assidue patimur, sus-
 33 pirantes & stupore nimio admirantes, quomodo ipse
 33 sapientissimus Rex, & vos ipsi averti poteritis, & a
 33 recta semita declinare, atque a Sede B. Petri Aposto-
 33 lorum summi recedere... Scribimus ergo tibi tam-
 33 quam familiari & carissimo nobis: Tu enim in hac cau-
 33 sa

a Tom. cit. pag. 1559.

b Græca hinc videtur mutatus a dextero in sinistram latus locus Apocritatorum Ludovici Imperatoris, qui & per contentum solo *perillustri Franci* titulo insignitur. Latina Anastasii interpretatio, ex primitivo illius Synodi autographo deturcata est.

,, sa primus ipsi Regi præcurfor & dux auctore Deo fuisti :
 ,, Tu inter illum , & nos medius discurrifti , & Deo gratias ,
 ,, cuncta quæ ad salutem gentis illius acta sunt , non
 ,, sine tuo certamine acta sunt , & quot & quantos labores
 ,, pro instructione vestri nos assumpserimus , ipse non
 ,, nefcis . Et bene quidem in nobis delectabamini , & spiritalibus
 ,, gaudiis & profectibus fruebamini : sed nescimus , quis vos de
 ,, cetero deceperit . . . Et idcirco te ,
 ,, virorum optime , cohortamur , loquere ad aures ejusdem
 ,, dilecti filii nostri Regis . . . ut ante se gradiens ,
 ,, retro nequaquam respiciat . Cetera ,, . Ad eundem
 Petrum , & ad Cerbulam , & Sundicam , ceterosque optimates
 & consiliarios Michaëlis Regis Bulgarorum , aliam dedit
 Joannes Papa Epistolam ordine 175. scriptam vi. nonas
 Maji Ind. XII. anno scilicet 879. ejusdem fere argumenti :
 sic enim ait Pontifex : *Denique moneo vestram omnium
 dilectionem , ut continuis adhortationibus atque suggestionibus ,
 dilecto filio nostro Michaëli glorioso Regi , seniori vestro ,
 annuncietis , vosque cum eo ad sinum S. R. Ecclesie ,
 quæ vos æternæ beatitudinis cupit esse participes ,
 redeat , ac redeatis .* Ad ipsum vero Regem Michaelem ,
 Epist. 174. , data ut supra Ind. XII. *Quia vos omnipotens
 Deus (inquit) dono gratuita misericordie sue , gentemque
 vestram ad cognitionem sui nominis vocare dignatus est ,
 meminisse debebatis hoc quod Dominus B. Petro Apostolo dixit :
 Tu es Petrus , & super hanc petram ædificabo Ecclesiam
 meam : cui vos in primordio Christianitatis vestre ad
 regendum commisistis ; ejusque successoribus ad obediendum .
 Sed nescio , qua ratione ab ejus magisterio , calliditate
 quorundam , estis abducti . . . aut illis credidistis , ut pace
 Græcorum loquamur , qui quotidie novis & variis disciplinis
 atque Dogmatibus confunduntur .*

Aliæ sunt Joannis VIII. ad eundem Michaëlem Regem
 Epistole , partim Indictione XII. datæ , partim notis chronologicis
 destitutæ . Et prima quidem ordine 297. *Quam non tam iniuria
 sint in bonis laudanda , quam finis .* Hortatur Joannes Papa ,
 ut ad fidem & obedientiam Romanæ Ecclesiæ redeat , & legatos
 mittat . Altera ordine 312. *Si ab his* in-

V.
 Aliq. Joannis VIII.
 Pontificis ad Michaëlem
 Bulgariæ Regem literæ .

inquit, quos excommunicatos habebamus, Sacramenta quæcumque suscipiitis, constas, quia idololatriam, non ut Catholicis essetis, sed ut Schismaticis efficeremini, reliquisse videmini. Tertia ordine 287. Miratur, quod legatos non miserit, quemadmodum jamdiu promiserat: monet, ut id quamprimum faciat. "Miramur, quod tanto jam tempore tranfacto missos vestros ad S. Romanam Ecclesiam, matrem vestram, & ad nos non transmisistis. Modo vero (sicut nobis retulit Theodosius (a) Venerabilis Episcopus) missos tuos cum eo dirigere promiseras: sed pro qua causa eos dirigere prætermiseris, ignoramus: Quarta ordine 189. dat. vi. Idus Junias Indict. XII. anno 879. Agit Deo gratias, quod legatos suos olim ad Nicolaum Papam miserit, doctrinam Ecclesiasticam & Canonica instituta recepturus: hortatur, ut nunc ad Romanam Ecclesiam redeat: & si ei placuerit, se legatum missurum pollicetur: "Quanta pietatis & miserationis suæ largitate vos omnipotens Deus dilexerit, narrare quis sufficiat, carissime fili? quando per infusionem Sancti Spiritus sui in cor vestrum, unigenitum Filium suum, per quem omnia visibilia & invisibilia condidit, vobis clementer revelare dignatus est, mentemque vestram claritatis suæ lumine irradiare, & de tenebris ad veram voluit perducere lucem, veræque fidei dogmate suo docere. Ipsius etiam gratia vobis revelante, ad Sedem B. Petri Apostolorum principis, quæ caput, & magistra omnium Ecclesiarum Dei exiit, & a qua omnes Reges & Principes, verbum veritatis acceperunt, Legatos vestros, Petrum (b) scilicet cognatum vestrum, & Joannem, atque Martinum, prædecessoris Domini nostri Nicolai beatissimi Præfulis tempore, direxistis, ut & vos inde doctrinam Ecclesiasticam atque Canonica instituta reciperetis, ubi totius Ecclesiæ Christus posuit principatum: quod nimirum, secundam vestram voluntatem, ab eadem

a Nonensis Episcopus Theodosius a Branimiro Croatia Duce missus. Vide Epist. 183. & 184.

b Hic ipse est Petrus Comes, ad quem extat superior Joannis Papæ Epistola octavæ 175.

33 dem Sancta Romana Ecclesia promerulistis . . . Quapro-
 33 pter monemus gloriam vestram, ut ad Sanctam ma-
 33 trem vestram Romanam Ecclesiam devota mente liben-
 33 tique animo redeatis . . . » Et quia vos, ut prædictum
 33 est, multum diligimus, nostrum ad vos volumus cum Se-
 33 dis Apostolicæ visitatione dirigere legatum, visitareque
 33 vos, sicut Pastor viſitat gregem Domini sui sibi commodum:
 33 si tamen cognoverimus voluntatem vestram, quod no-
 33 stram cupietis recipere legationem & Apostolicam visita-
 33 tionem. Quod si volueritis, per hunc (a) Venerabilem Jo-
 33 annem Presbyterum fidelem nostrum nobis sub certitudine
 33 literarum vestrarum remandare curate, dilectissime atque
 33 amantissime fili., Quinta ordine 192. dat. xviii. kal. Jul.
 Ind. XII. Michaëli Regi Bulgarorum gratias agit de missis
 muneribus ac legatione: dolet eum defecisse ab Ecclesia Ro-
 mana, ad quam monet ut revertatur. Ostendit Græcos Bul-
 garorum Diocesim, quum sit Romani Pontificis, contra Ca-
 nones detinere. *Multas regie excellentie vestrae gratias
 agimus, quia sicut carissimus filius divino repletus amore,
 Pateritatem nostram per Funiculum extimum fidelem ve-
 strum visitare, missisque donis honorare voluisti; per quem
 tue salutis incolumitatem, omniumque fidelium tuorum
 audientes prosperitatem, valde sumus gavisi. . . Sed non
 modica nos tristitia, o fili carissime, replevisti, quia Se-
 dem B. Petri caelestis regni clarigeri, qui tibi in manife-
 sta visione (b) apparuit, & opportunum auxilium præ-
 buit, reliquisti. . . . Revertere jam sis amantissime ad
 sanctam matrem tuam Romanam Ecclesiam, quæ te
 religioso utero genuit, & per quam totius religionis &*
 Tom. II. M in Justi-

a Hunc Joannem Presbyterum Branimirus Croatiae Dux ad Jo. Papam legatum misit: eundemque Pontifex ad Branimirum remittens, simul dedit ei Apostolicam Epitola-
 lam delectandam Regi Bulgarorum. Vide Epistolam ordine 184 & 185. Dat. die vii.
 Junii Indict. xii.

b Anastasius in præfat. ad Synod. vii. r. (Tom. 8. Concil. Libb. pag. 970.) *Hæc
 etiam regiosus cum populo suo ad vestrum fidem christianam aquamque justitiam verosam
 perducere, insperavit jam memorata Principi Bulgarorum, per merit. Petri, cuius
 in archif. interventioem sibi apud Deum adeque precatus est, sicque de numer. sa-
 cuncti hostium triumphavit, misit Romam, & a Sede Apostolica, fidei & sana tradi-
 tionis postulare doctri. Vide Responsa Nicolai Papæ ad consulta Bulgarot. cap. 17.
 (cod. Tom. 8. Concil. pag. 524.)*

justitiæ formam, prædecessore nostro Nicolao præfule mittente; suscipisti, quæ omnium gentium retinet principatum, & ad quam totius mundi, quasi ad unam matrem, & unum caput, conveniunt nationes. Noli amplius deserere matrem tuam, quia illa tui non obliviscitur, quin potius quasi unicum diligit, & semper memoriam tui coram Domino facit. Non enim licitum fuit Græcis, alterius Patriarchiam usurpare, sanctis hoc Patribus apertissime prohibentibus; & idcirco ipsi contra canones Spiritu Dei conditos & totius mundi reverentia consecratos, nostras retinenti Diæceses. Quis si pro tuo nobis non esset amore, jam per Apostolicæ Sedis sententiam inde compelleremus exire. Quod igitur Joannes Papa Epist. 78. & 79. tum Ignatio Patriarchæ, tum Episcopis & Clericis Græcis in Bulgaria degentibus, Indiæ. xi. anno 878. edixerat, ut, nisi intra triginta dierum spatium e Bulgaria exirent, proprio gradu exciderent; comminatoria sententia fuit; alioquin Indiæ. xi. anno 879. non dixisset idem Pontifex ad Michaëlem Regem: Si pro tuo nobis non esset amore, jam per Apostolicæ Sedis sententiam inde (e Bulgaria scilicet) compelleremus exire.

VI.

Photius, confecta Basilii Imperatoris genealogia, in gratiam ejusdem & in Palanium recipitur.

Hæc ad Ignatium per Legatos suos Paulum Anconitanum, & Eugenium Ostiensem Episcopos scribebat Pontifex, quum de ejus (ut supra dixi) obitu nondum certior factus esset. Interim Photius videns inter Joannem Pontificem & Ignatium Patriarcham, occasione diæceseos Bulgariaeorum, obortas dissensiones, & jam ea de causa eundem Pontificem ipsi Ignatio infensum redditum, omnem movet lapidem, ut ab Imp. solutus exilio revocaretur Constantinopolim. Nomina videlicet singulorum scrutatus (ut scribit Nicetas in vita S. Ignatii) (a) Basilii, inquam, Imperatoris, & Eudociæ ejus uxoris, & filiorum, Constantini

a. Cangius de Familiis Augustis Byzantinis cap. 19. edit. Paris. pag. 148. Fictitii hujus Scematis Photium Patriarcham fuisse ajunt, quod ille digesserit in Basilii favorem, cujus demeriti gratiam avebat. Exhinc Constantinus Porphyrogenitus Basilii ex filio nepos in Basil. c. 2. 3. ut & Scylites pag. 557. id in vulgus spargere in commentariis fuit, scilicet neque, nullo licet sibi argumento, octava Basilium ab Arfacidis, Medorum, Parthorum, ac Armeniorum Principibus familiari nomenclatura, Cætra.

tini scilicet , Leonis , Alexandri , & Stephani ; & singulorum primas accipiens literas , & componens eas , hinc fraudis occasionem suscipit , ut simplicitatem , seu potius levitatem Imperatoris caperet . Historiam enim & genealogiam hinc format & fingit eam , quæ neque est , neque unquam fuit . Tiridatem illum magnum Armeniorum Regem , qui tempore magni illius Gregorii Episcopi & Martyris fuit , constituit historiæ primum auctorem & originem . Ex illo videlicet Tiridate genealogiam nominibus , quibus voluit consarcinans , aliam ex aliis fictam deducit historiam . Quando vero ad patrem Basilii pervenit , hunc scripsit nativitate talem , qualis Basilii fuit , & ejus nomen (*a*) *Beclas* finxit fuisse , quem felicissimum & annosissimum hic Photius omnium eorum , qui hucusque regnaverunt , futurum auguratur . Sexcentis etiam mendaciis , quibus delectari novit auditores , historiam illam quum repleisset , vetustissimis quidem membranis , characteribus etiam Alexandrinis pro virili inimitatis , talia scribit , & antiquissimis papyris ab antiquissimo libro detractis , omnia hæc obvolvitur , ac deinde in magna Palatii Bibliotheca illa deponit . Qui vero in his omnibus fidelis minister Photio erat & hanc fraudem simul struebat , Theophanes ille fuit , qui tunc temporis Clericus Regius erat , & apud Imperatorem sapientiæ nomine satis præstans habitus , ac deinde Cæsareæ Cappadociæ Episcopus factus , hoc videlicet præmium suæ artis adeptus . Quum enim accepisset factum librum illum , & in Bibliotheca (ut diximus) deposuisset : deinde tempus opportunum nactus , illum ostendit Imperatori , tamquam omnium librorum mirabilissimum & secretissimum , quem fingit se non solum non intelligere , sed nec alium quempiam præter solum Photium . *Quamprimum* .

Tom. II.

M m 2

ita-

---

a Constantinus Manasses elucidat compositam a Photio ex primis literis vocem *Beclas* , sic .

- B Basilii Imp.
- E Eudocia Augusta .
- C Constantinus filius .
- L Leo filius .
- A Alexander filius .
- S Stephanus filius .

itaque mittitur ad Phorium; fingit autem ille, se non posse alteri dicere arcanum, nisi illi, pro quo scriptus est liber, videlicet Imperatori. Quid igitur? hac facilitate vel levitate superatus Imperator, deponit odium, & illi conciliatur. Hæc origo amicitia Photii cum Basilio (a) Imperatore. Hinc frequenter in Palatio erat fraudulentus ille, subfurando Principis benevolentiam. Accessit & alia quamprimum amicitia occasio. Theodorum illum, habitu tantum Abbatem, Santabarenum inquam, nactus Photius, virum quasi sanctum & prudentissimum, mantica vero vel potius magica & insomniorum dæmoniaca scientia præditum, ad Imperatorem ducit, & torquem illi quem fecisset, per eum Patriarchæ Ignatio insidias struit, & illum a Patriarchali Sede ejicere molitur, & sui restitutionem procurat. Quoniam vero animadvertit hoc fatis difficile esse, aperte a Sancto Ignatio recipi, omnem movit lapidem. Ignatius canonibus Ecclesiasticis inhærens, licet multis molestiti fuerit propterea affectus, nullo pacto illum recepit: Qui enim a Synodo canonicè fuerat damnatus, non solum provinciali, sed etiam generali, quinimo quod neque ab initio legitime dignitatem Pontificiam fuerat adeptus, sed potius repudiatus, & ejectus; impossibile affirmabat, illum absque majore Synodo innocentem declarare. Sed ille nulla habita ratione neque Canonis neque legis, sibi Sacerdotium usurpavit, & jam in Palatio manens, in loco qui dicitur Magnaura, Exarchos constituebat, & Ordinationes habebat, & quæ neque erant ad Ecclesiæ honorem, sed ad

---

a Constantinus Porphyrogenitus in vita Basilii cap. 44. hanc originem amicitia Basilii cum Photio, utpote generi suo injuriosam, silentio premit; Jam vero, inquit, viro inclyto Patriarcha Ignatio sancte Deoque placitis moribus vita defuncto spulentiæque cantie ac virtutum obvallante choro cunctisque laudantibus virumque predicantibus, ut, vitis exemplo; ei versus Ecclesiam rite redidit, qui non rite sibi ante eam vindicare visus erat; legitimeque ac canonicè sapientissimum Ebutium in Regia Urbis vacante Sede constituit: quamquam ne prius quidem omni eum humanitate accipere, honoremque habere cessabas, quas ille omni generis sapientia atque virtute præditus erat. Verum quamquam Sede deturharat, quod sane nihil sibi justitia cultu possius esse volebat, nihil ta men quod solanda viri fortune esset, ovissebat. Unde etiam assignato ei in Regia bibliotheca, liberorum suorum institutorem ac disciplinæ præfecerat. Ita neminem, quoad licebat, inestis illius rebus negligebat; sed cunctis benigne placideque utebatur, ac quibus modis poterat, omni studio levamen adhibebat. Hæc Porphyrogenitus, Avi sui honori magis consulens, quam veritati litans.

ad contumeliam & Patriarchæ afflictionem, & interitum animæ suæ, faciebat. Ita Imperatoris levitatem despiciebat, & omnia quæ ad Imperatoris gratiam aucupandam faciebant, simulando, Palatinis omnibus sibi conciliatis, suasque in partes traductis, latente intus scelere multo quam antea magis apertiusque prodito, multoque majore quam antea vi secularis potestatis comparata, non toto, quam Ignatius (a) obierat, triduo elapso, Tribunal Patriarchale occupavit; & furore adversus Sanctum renovato, cunctos illius domesticos ac servos custodiis, verberibus, exiliis, aliisque intolerandis malis, & ærumnis oppressit: aliaque nefanda gessit, quæ ex Niceta apud Baronium ad annum 878. a num. 49. ad 55. narrantur.

Photius igitur ubi iterum Patriarchatum invasit, Theodorum (quem ipse exul Patrarum (b) Metropolitanum creavit, quem quidam facete Aphantopolis, hoc est, nusquam extantis civitatis Metropolitanum nuncupabant) hunc, inquam, Theodorum ad Joannem Papam Apocriſiarium destinavit, per quem scripsit, se per vim a tota Ecclesia totaque Republica coactum, Tribunal sacrum denuo perinvitum conscendisse. Atque ut mendacium in Epistola scriptum stabiliret, per Petrum a secretis, qui postea ob signum Sardinum Pontifex, præmii loco, dictus est, omnium Metropolitanorum signa furatur; adeoque ipsos sibi Metropolitanos suffuratur ignaros se libello subscripsisse, quem arcanam fundi emptionem prætendisset. Tantus ille & tam insignis fraudum omnium, & nequitiarum artifex erat. Basilii quoque Imperator Legatos suos ad Joannem VIII. Papam adjunxit, Photium in Sedis Apostolicæ communionem suscipi, & in Patriarchali Sede confirmari postulans; cujus Legationis meminit idem Pontifex Epist. 168. ad Pindulphum Capuanum Principem dat. 3. non. Apr. Ind. x. 1. Anno 879. inquit: " Sed quia Imperiales missi, ceu
,, in ipsius Bajuli reperimus litteris, per vos transituri sunt
,, qua-

VII.

Mortuo S. Ignatio Patriarcha, Sedem Constantinopolitanam iterum invadit, & a Joanne VIII. Papa admittitur, missi Constantinopolim litentis, in quibus de Bulgariis ad ducem Romaniæ Ecclesie revocandis agitur.

a Ignatius obiit die 23. Octobris anno 877. Photius igitur Sedem eius invadit die 26. ejusdem mensis & anni.

b Apud Baron. ann. 878. num. 52. Patrarum Metropolitanum.

„ quatenus ad nostram Apostolicam presentiam veniant ,
 „ petimus nobilitatem vestram , ut pro nostro amore , &
 „ ipsos vestro auxilio munitos , prospero , annuente Domi-
 „ no , nobis itinere dirigatis . „ Et Epist. 169. ad Gre-
 „ gorium Primicerium & Imperialem Bajulum , eodem men-
 „ se & anno data ” Litteris tuis , quas nobis per Stephanum
 „ Candidatum fidelem tuum direxisti , relectis , devotionis
 „ tuæ sinceritatem & fidem , quam circa Ecclesiam Dei , &
 „ glorioſissimos Imperatores habes Augustos , enucleatus
 „ agnoscentes , plurimum collaudamus . *Et post pauca* .
 „ Quapropter more prædecessorum nostrorum Pontificum
 „ Constantinopolitanam Ecclesiam multiplicibus scandalis
 „ nunc perturbatam , prout justum est atque possibile , se-
 „ dare volumus , & pacem perpetuam stabilire . Præterea
 „ Legati Imperiales , quos ad nostra Apostolica fastigia
 „ dicis esse directos , si venerint , competenti a nobis reci-
 „ pientur honore , & Augustalem per eos nobis delatam
 „ legationem elementer recipiemus ; atque ipsius legatio-
 „ ni . textum & ordinem cognoscentes , unacum Sedis Apo-
 „ stolicæ nobis commissæ assensu , quantum fas est , pro
 „ Ecclesiæ Dei pace , Imperiali voluntati favere omnino
 „ studebimus . „ Obtinere Legati , quæ pro Photio pete-
 „ bant . Hinc Joannes Papa quinque scripsit Epistolas *die 16.*
Augusti Ind. xi i. anno Chr. 879. Datas pro ejusdem Photii
 restitutione : Primam (a) nempe *ad Imper. Basilium*, *Lec-*
nenem & Alexandrum ordine 199. Alteram *ad Photium* (b)
 ipsum , ordine 201. Tertiam *ad Clericos (c) Constantinopo-*
litanos , ordine 200. quibus significat se propter pacis & uni-
 tatis Ecclesiasticæ bonum , de decessorum suorum & Syno-
 di

a Initium: *Inter claras sapientiæ & mansuetudinis vestre laudes oChristianissimi Prim-*
icipes . Tom. 9. Conc. Labb. p. 130. Hanc Photius corrumpens , mutilans , addens , Græce
 sic reddidit : *Puritas & splendor vestra rectæ fidei , & morum probitas & benignitas per-*
fecta , o Christianissimi & maximi Imperatores Romanorum . Ibid. pag. 114.

b Initium : *Experientia tuæ prudentiæ litteris Pontificis nostro delatis satis ubertim*
comperta , Altitonantem dominum , piissimas ei gratias agentes , laudavimus . Tom. 9.
 pag. 141. Apud Photium vero pag. 144. *Sapientiam & prudentiam fraternitatis tuæ in*
litteris quam respexerimus , instar tonitruæ cælitus missæ ex Deo resonantem & omnes ter-
minas terræ suo strepitu replentem , piis Deo gratias & excelsas laudes retulimus .

c Initium : *Quotumdam sane vestrum , itate carissimi , scripta suscipientes , unani-*
mitatem atque consensum in parte Photii in eis plene reperimus . Ibid. pag. 140.

di Œcumenicæ decretis dispensare , & Photium in communionem recipere ea lege , ut is in Synodo coram Apostolica Sedis Legitis celebranda veniam postulare. Quartam (a) ad Joannem , Leonem & Paulum Patricios : atque Stylianum , Joannem , & Metrophanem Metropolitanas , & ceteros Sacerdotes , seu cujuscumque ordinis Clericos seu laicos : Ut sedato schismate , ad Ecclesiæ unitatem redirent , & Photio communicarent . Quintam ordine 203. ad Paulum Anconitanum , & Eugenium Ostiensem Episcopos : qua constituit eos una cum Petro Presbytero Cardinali Legatos , ut sicut illes monuerat , pacem in Ecclesiâ Constantinopolitana conficiant secundum Apostolicos suæ auctoritatis apices , & secundum Commonitorii sui tenorem capitulariter descriptum . Hisce in Epistolis , & signanter in prima , secunda , & quinta , agit de Bulgaris sub diocesi Romanæ Ecclesiæ revocandis : in hæc verba ad Imperatores cap. 14. (b) " Hoc etiam modo ista , excellentiæ vestræ precibus moti , fieri jubemus , si ipse Patriarcha Bulgarorum diocesim , quia pie memoriæ Nicolaus præcessor noster , Michaële ipsorum Rege petente , Apostolicis doctrinis docuit , & per Venerabiles Episcopos suos lavit unda Baptismatis , & omnique Ecclesiastica regula & disciplina , prout oportebat , instruxit , amodo suo juri vindicare vel remittere nullo modo præsumperit , nec aliquam cujusque honoris ibidem ordinationem fecerit [c] . . . ibidem sunt , illicite ordinati Episcopi vel Sacerdotes . . . Archiepiscopi ,

a Ordine 202. Initium pag. 147. Omnium Ecclesiarum Dei secundum Apostolum sollicitudinem habentes .

b Tom. 9. Concil. Labb. pag. 148. Initium : *Quamvis contra nostram egeritis voluntatem , & Constantinopolim venientes , inquisita causa Ecclesiæ pacis & unitatis , Romanam reverti nobis sicut omnia sua certa relatione debeatis referre .*

Commonitorium a Photio factum incipit apud Baron. ad ann. 879. num. 47. *Jo. Episcopus Servus Servorum Dei . Commonitorium fratribus Paulo & Eugenio Episcopis : similiter & Petro Presbytero Cardinali , nostris Constantinopoli Legatis . Quoniam primum divina favente gratia & intercessionibus SS. Apostolorum Constantinopolim ingressi fueritis , illuc divercite quo præcipit Imperator .*

c Videntur hæc lacune sic supplende : *Neque illi qui ibidem sunt ordinati Episcopi vel Sacerdotes , vel alii inferioris ordinis Clerici , ut ibi permanent , decetare : aut Archiepiscopo vel Episcopis , qui ibidem videntur existere , aut propriis manibus , aut per defensores , sacrum Pallium , quo inter sacra distingarum solemnitas uti Pontificatus solitum est , ipse Patriarcha mittere præsumperit .*

„ copo vel Episcopis , qui ibidem videntur existere . . . .
 „ Sacrum Pallium , quo inter sacra Missarum solemniam uti
 „ Pontificibus solitum est , ipse Patriarcha mittere præ-
 „ sumperit . „ Ad ipsum vero Photium cap. 6. ” Præterea
 „ sicut vestra pars suum velle conatur accipere , ita & nos
 „ diocesim nostram Bulgariam , quam Apostolicæ recorde-
 „ rationis sanctissimique Domini Papæ Nicolai certamine
 „ Sedes Apostolica recepit , ac Hadriani aique beatissimi
 „ Præfulis tempore possederat , summa nobis celeritate re-
 „ stitui volumus . Et de cætero omnem ordinationem Ec-
 „ clesie Constantinopolitanæ Præfulibus in eadem diocesi
 „ Bulgarica , auctoritate Apostolica amputamus ; ipsos
 „ autem ordinatorum ibidem Episcopos , & omnes alios infe-
 „ rioris ordinis Clericos , ut inde se subtrahant , & ab in-
 „ vatione Bulgaricæ nostræ diocesis se omnino compescant ,
 „ decertare procures . Quibus si tu , aut Pallium dederis ,
 „ aut quancumque illis ordinationem feceris , vel donec
 „ nobis obediant , cum eis communicaveris , pari excom-
 „ municatione cum eis tereberis annexus . „ Denum in
 „ Commonitorio a Photio falso cap. 9. ” Volumus , ut co-
 „ ram Synodo prædictum Photium Sanctissimum Patriar-
 „ cham adhortemini , ut neque Pallium in Bulgariam mit-
 „ tat , neque ordinationes faciat in illa Provincia . Nam
 „ si hoc fecerit , ipsum secundum Canones arguemus .

VIII.
 Joannis VIII. Pon-
 tificis Literæ a Pho-
 tio falsatæ : & con-
 ficta Pseudosyno-
 dus .

Photius tamen , dum istas Epistolas in Græcum vertit ,
 non modo illas falsavit , sed etiam alias Joanni Papæ suppo-
 suit , cujusmodi est quæ in Pseudosynodo Photiana (c) Act. 3.
 inscribitur , ” Reverentissimis & sanctissimis omnibus Episco-
 „ pis , fratribus & comministris nostris Ecclesie Constan-
 „ tinopolitanorum , & omnibus qui illam suscipiunt , & re-
 „ liquis aliis primis Ecclesiis , Hierosolymorum , Antio-
 „ chie , Alexandria , & earundem Pontificalium Sedium
 „ Episcopis , „ Et quæ in fine ipsius Pseudosynodi (b) po-
 „ nitur inscripta , *Photio reverendo & Catholicæ fraterni ,
 „ Patriarchæ Constantinopolensis* . In his quippe falsandis Epi-

* Edit. Venet. Tom. XI. Concil. pag. 419.

† Ibid. pag. 499.

Epistolis, id potissimum Photius in mente habuit, ut & octava Synodi abrogationem tanquam ab Apostolica Sede fancitam, & additionem illam ad Symbolum *Filioque*, reprobata, & Bulgaricam dicecesim arbitrio ejusdem Photii relicta, ostentaret atque comminisceretur. Quapropter & Synodum confinxit, hoc titulo prænotata: *πρακτικά τῆς ἁγίας Συνόδου συγκροθείσης ἐν Κωνσταντινῶν ὑπὸ Φωτίου τοῦ ἁγιοπάτερὸς καὶ οἰκουμηνικοῦ Πατριάρχου, ἐπὶ ἐνώσει τῆς τοῦ Θεοῦ ἁγίας καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας: Acta Sanctæ Synodi Constantinopolitanae congregatæ sub hæc. io Sanctissimo & Oecumenico Patriarcha, pro unione Sanctæ Dei & Apostolicæ Ecclesiæ: Actionibus septem comprehensam: quarum prima, sine die & Indictione, continet numerum Episcoporum 383. Secunda habita dicitur die 16. Nov. Ind. x111. (h. e. anno Chr. 879.) Tertia die 18. ejusdem mensis Novembris: Quarta, mense Decembri, in vigilia Nativitatis Domini. Quinta, die 26. Januarii, Ind. x111. (anno 880.) Sexta die 10. Martii. Septima die 13. ejusdem mensis. De qua Pseudosynodo (inquit Severinus Binius) illud dignum est admiratione, quod nemo Græcorum scriptorum eorum, qui res Basilii Imperatoris prosequuntur, hujus Photianæ Synodi vel verbo unico meminerit: quum e contra ferme omnes de octava Synodo legitima Oecumenica, in qua Photius e throno depositus fuit, sermonem faciant. Curopalates, Cedrenus, Zonaras, Glycas, Constantinus Manasses de hujusmodi Photiana Synodo ne verbum quidem habent, quam sane nequaquam prætermisissent, si talis tanque numerosa habita, sacrosanctam & legitimam octavam Synodum damnasset. Unde de ea suspicio augetur (iudicio Eminentissimi Baronii) ut ea tota ita fuerit Photii stylo conficta & pennicillo ejusdem mendacis colorata, sicut ab eo alias factum esse, superius est demonstratum. Magno dei beneficio prædictæ Epistolæ Joannis vi111. Papæ integræ hucusque asservatæ fuerunt, ut ex earum collatione (quod præstitit Eminentissimus Baronius ad annum 879.) dolus, fraus, & malitia Photii, admirabilis salutarum architecti, toti mundo innotesceret. Ex ejusdem penetralibus prodiit Epistola ad *quatuor Orientis Patriarchas*: Et*

altera Epistola ad ipsum *Photium*, sub nomine Joannis confictæ, quarum prima Act. 3., altera post finem Pseudosynodi Photianæ apponitur, qua calumniatur insuper eundem Pontificem, quod de Processione Spiritus Sancti eadem cum Græcis Schismaticis senserit, atque particulam *Filioque* e Symbolo tollendam esse censuerit. Hæc sunt igitur quæ pro beneficiis a Joanne Papa acceptis, malitiosus homo & mendaciorum architectus reddidit; ut scilicet non modo Bulgaricam diocesim ei non restitueret; sed etiam literas ejus falsaret, ostentans per summum mendacium, & Synodum octavam Œcumenicam ab ipso fuisse reprobata, & ipsum Pontificem in eadem cum Photio circa Processionem Spiritus Sancti ex solo Patre sententia esse. Quæ omnia pura putantur Photii commenta; non minus quam illæ additiones, detractionesve, aut mutationes, quas pro veræ octavæ synodi abrogatione, sui que ipsius expurgatione, Epistolis Joannis Papæ 199. ad Basilium Imp. nec non 201. ad ipsum Photium, & 203. ad Eugenium & Paulum legatos scriptis, architectus fallitatis calumniose inseruit.

IX.

Bulgarorum Ori-
go. Bulgariz situs.
Prima eorum Sedes
ad Orientem flumi-
nis *Etel*, seu *Volga*
sive *Rha* posita.
Secunda Sedes, re-
gio *Mzotidi* Paludi
contermina. Con-
missio fluvii *Etel*
cum *Tunai* proba-
tur; ex quorum
nempe concursu
Cuphis annis emer-
git. Tertia Bulga-
rorum Sedes, tra-
jecto Danubio, in
Mœsia ac Thracia

Sed omisis Photianis imposturis, ad rem Bulgaricam ut propius accedamus, res ipsa videtur postulare, ut ejus gentis origines resque gestas, usque ad hæc, in quibus versamur, Joannis VIII. Papæ tempora investigemus. A Scandinavia, unde in Pomeraniæ maritima migrarint, ortos primum Bulgaros, tradit Franciscus Irenicus lib.6. cap.32. contra veterum auctoritatem, qui longe aliter de primis hujusce gentis sedibus scripserunt. Quippe Geographi Arabes, Persæ, ac Turci, incoluisse primo regiones illas ad Orientem fluminis *Rha* seu *Volga* positas commemorant, unde & nomen iis inditum, ita ut Latinis primo dicti sint *Vulgari* seu *Vulgari*, deinde *Bulgari*, *V* in *B.* converso, & vicissim: unde Baudrandius, "Bulgaria, *inquit*, regnum,, est Asiæ, & pars Tartariæ Moscoviticæ, vulgo *le Royaume de Bulgar*, inter Cazanum regnum ad occasum, Aitracanum ad meridiem, & Tartariam desertam ad boream,, & ortum; dicitur aliter a quibusdam regio sive Horda,, Zavalhanorum, extenditurque juxta Volgam fluvium,, Zavalhani namque dicti, a Volga, sicut Zaclumi a Chlu-

Chlumo; nimirum G litera in H conversa, sicuti Slavi Russi solent: quod etiam Tartaris, idest Scythis, solemne est, quibus Bulgari appellantur *Bulgar*, & *Bulhar*. Ea de regione Herbersteinus in Commentar. Rer. Moscoviticar. cap. de Tartaris pag. 64. sic scribit. *Bathi Tartarorum Rex magna manu a meridie in septentrionem egressus, Bulgariam, quæ ad Wolgam infra Cazan est, occupavit: (anno videlicet mundi 6744. hoc est Christi 1236.) Anno dein sequenti, qui erat 8745. sequutus victoriam, in Moscoviam usque pervenit, urbem regiam aliquamdiu obsessam per deductionem tandem accepit. Et cætera. Al-Bergendus, & Ben-Alvardi, Geographi, Clim. 7. tradunt præcipuum Bulgarorum ad Wolgam habitantium urbem a Russis antea, hoc est, anno Hegiræ 358. Chr. 968. occupatam fuisse, eamque a Sarajo Crimææ sive Tauricæ Cherfonesi urbe dietis viginti abesse. Subsunt ii Bulgari dominio magni Moscovitarum Ducis a tempore Joannis Basilidis: hinc, ut Paulus Oderbornius in ejus vita pag. 242. testatur, idem Joannes Basilides præter alios quibus se ipse exornabat titulos, etiam *Bulgaricæ* magnum Principem & Dominum appellabat. Nicephorus tamen Patriarcha ac Theophanes, quorum verba Tom. 1. cap. XI. num. VII. pag. 475. recitavi, nulla facta antiquæ hujus Bulgarorum patriæ mentione, secundas ipsorum sedes describunt, quas postea occuparunt; regiones, inquam, Mæotidi paludi conterminas juxta Cophinuum fluvium. *Ab ipsa (a) palude*, (inquit Theophanes) *ad fluminis Cuphis limites, in quibus Xystus Bulgaricus piscis capitur, ipsa antiqua magnaue Bulgaria sita est, & quæ Cotragorum Bulgariis contribulium vocatur regio*. Et paulo supra, quis Caphis fluvius sit, & unde initium ducat, exponit, inquit: *Ad Euxini Ponti partes (b)**

Tom. II.

N n 2

trans

a Eadem verba ex Theophane recitat Auctor Historiæ Miscellæ in Constantino Pogonato lib. 19. apud Murator. Tom. 1. Rer. Ital. Part. 1. pag. 138. *Ab eisdem autem paludibus usque in amnem qui dicitur Cuphis, ubi Xystus capitur qui dicitur Bulgaricus piscis, antiquitus Bulgaria est magna, & ibi qui dicuntur Cotragi, ejusdem cujus & ipsi tribus existunt. Cætera.*

b Auctor Miscellæ loc. cit. In Septentrionalibus namque Euxini ponti partibus, quæ meabiles sunt, & in paludibus quæ dicuntur Mæotides, in eas immittitur fluvius maximus ab Oceano per Sarmatarum terram dilapsus, nomine Aral, cui Tanais æmulus est

trans mare postas & Septentrioni subjētas, ad Mæotidem nimirum Paludem, in quam fluvius ingens, ex Oceano (nimirum ex Hyperboreis Oceanum respicientibus partibus) per Sarmatarum terram procurrens, Atalis nomine (Etel, E del, Volga, & Rha dictus) exoneratur, in quem etiam fluvius alter, Tanais dictus, ipse pariter ab Iberiis portis ad Caucasos montes fixis profluens; ex concursu vero Tanais & Atalis (hic enim Atalis supra memoratam Mæotidem paludem ab altero diffinditur,) emergit amnis, cui Cuphis nomen impostum, qui in maris Pontifici finem juxta Nectropylas ad pronontorium, quod Arietis facies vocatur, prorumpit. Secunda itaque Bulgarorum Sedes, a Septentrionali parte paludis Mæotidis usque ad fluminis Cuphis limites, idest, usque ad locum, ubi Atalis cum Tanai miscetur, & nomen Cuphis inde accipit, ad Mæotidem usque: nam, ut habent Tabulæ geographicæ Constantinopoli nuper impressæ, Atalis quidem cum Tanai commixtus, in Pontum Euxinum exit; potior vero majorque ipsius pars, quæ a Tanai diffinditur, in Caspium mare prorumpit. Hoc ipsum de Rha amne a Salmasio traditum reprehendit Cellarius Geograph. antiq. lib. 3. cap. 24. p. 82. his verbis: *Salmasio geminus est Rha fluvius, ex uno tamen alveo deductus, unus Occidentalis, qui in Mæotid. influit; alter Orientalis, qui in mare Caspium devolvatur. Ptolemæi verbis persuasus ita censet: ἑστὶ δὲ ἐν τῷ τῷ Πᾶ νότιον ἐκβολὴν, πλησιάζουσα τῷ τῷ Ταναϊδὸς: est & aliud Rha fluvii ostium, quod ad illud Tanaidis adpropinquat. Sed quod nec Tabula vetus ad illum conformata, nec loci natura id capit; nullo cum Isaaco Vossio in Melam pag. 243. ἐπιστροφὴν, pro ἐκβολῇ legere, & de reflexione ad Tanaim, ut in Tabula Ptolemæi est, interpretari. Verum pro Salmasio stat non modo laudatus Ptolemæi textus, quem corrigere, perinde est, ac corrumpere; sed etiam Tabulæ recentes, in*

---

junctus, & ipse ab Iberibus portis exiens, quæ in Caucasii montibus esse feruntur, & in eundem Arel fluens interitur. A mixtura vero Tanais & Atel, quæ sic supra jam dictus Mæotidis Paludes, dum scinditur Arel, venit is, qui dicitur Eubhis (infra cuphis) fluvius in Mæotidis Paludes, & redit in terminum Pontici maris juxta Nectropels, & Acrona, quod dicitur Arietis facies.

in quibus unum Rha fluminis ostium cum Tanaide conjungitur, quemadmodum & Theophanes docet, & qui Russiam illustrarunt, testantur. Ac proinde non est cur Cangius cap. 6. de Familiis Sclavonicis, Cophirum fluvium a Tanai & Rha diversum faciat, quum nihil sit aliud, quam Tanais ipse accepto ex amne Rha ostio auctus. Verba Cangii profero, ex quibus colligitur, ipsum Theophanis mentem non fuisse assequutum. " Nicephorus (*inquit*) Patriarcha CP. & ex eo Theophanes, *Bulgaros* incoluisse primo regiones illas. Mæotidi Paludi conterminas commemorant, juxta Cophinum fluvium, qui is videtur, quem Copam nuncupant Tabulæ Geographicæ: qui quidem Tanai licet proximus sit, non tamen ab ejus fluvii & Ateli confluentibus ducit originem, uti subdit idem Theophanes: qui præterea ait adjacentem, quæ ad ortum est, regionem, magnam Bulgariam vocitatum, idque nominis inde consequutam, quod sese porrigeret circa Volgam fluvium, qui idem est cum Atelo seu Edelo, fluviorum quotquot sunt in partibus septentrionalibus maximo, quique in Caspium mare illabitur, quo ferme loco oritur Copa fluvius. Non enim circa Caspium oritur Copa fluvius; sed eo loco incipit, quo supra Caucasios montes Volga in Tanaim alveo deducto influit. Patzinacitis vicinos fuisse Bulgaros, auctor est Porphyrogenitus de Adm. Imp. cap. 5. 8. & 37. qui scilicet eos tractus incolebant, quos Danapris, & Danaltris annes permeant, quorum alter est Borysthenes, alter Tyras. At tum denuum eas incoluere provincias, quæ a prima & secunda eorum habitatione longe distant, quum prolata dominatione, armorumque vi ac fortitudine imperium trajecto Danubio in Mœsiam ac Thraciam protulerunt. Hinc Baulgarum Baudrandius ita definit. *Ab ortu in occasum protensa, ubi antiquitus Mœsia inferior cum parte superioris & Thraciæ, terminatur ab ortu Ponto Euxino, a septentrione Moldavia, ab occasu Servia, & a meridie Romania & Macedonia. Fjus etiam pars, Bulgaria Trans-Istria-na dicitur, quod trans Istrum seu Danubium fluvium protendatur versus Moldaviam. Urbis ejus præcipuæ Sophia regionis caput, Ternobum, Nicopolis, Mesembria, Varna, Seli-*

Selistris, *Axiopolis*, *Develtum*, *Durostorum*, *Sucidava*, & aliæ, quas enumerat cl. Quienus in Oriente Christiano Tom. 1. a pag. 1217. ad 1256. ubi recenset Episcopales Sedes *Mæsæ inferioris*, & *Valachis*, seu, *Ungaro blachis*, & *Moldoblachis*. Nam Valachi nunc *Daciam* incolunt, quæ olim a Bulgaris occupata fuerat.

X.
Bulgarorum excursioniones a Theodosio Magni temporibus usque ad Anastasium: hoc est, ab anno Chr. 392. usque ad annum 514. *Busa* Bulgarorum Rex anno 489.

Bulgarorum tunc primum auditum nomen sub Theodosio Magno circa annum 392. quo imperante, ut scribit Paulus [a] Diaconus lib. 1. de Gestis Langobardorum cap. 16. Bulgari noctu super castra Langobardorum irruentes, Agelmundum primum eorum Regem interfecerunt, filia ejus in captivitatem abducta. Zenone dein imperante, ut Auctor (b) Miscellæ lib. 15. scribit, Theodericus Gothorum Rex, priusquam Italiam adventaret, (adventavit autem anno 489.) *Triophtilam Gepidarum Regem infidias sibi molientem bello superans, extinxit. Busam quoque Bulgarorum Regem magna simul cum suis armibus eade prostravit.* Sigebertus in Chron: ad ann. 487. *Hic Theodericus Traphtilam Gepidarum Regem & Busam Bulgarorum Regem bello victos extinguit.* Traphtilam Sirmondus vocat *Guandarium* Gepidorum Regem: Muratorius vero in Annalibus Italiæ, id factum ad ann. Chr. 489. refert, & pro *Busa*, habet, *Bubam Wulganorum* (h. e.) Wulgarorum seu Bulgarorum, Regem. Anno 493. *dum apud Italiam hæc a Theoderico geruntur* [id est, dum Theodericus victo cæsoque Odoacre Regnum Italicum possidet] *a Bulgaris universa Thracia crudeliter devastatur*, uti scribit Auctor Miscellæ lib. 15. pag. 100. apud Murator. Tom. 1. Rer. Ital. Par. 1. Anno 499. sub Anastasio iidem Bulgari Thraciam incurSIONIBUS vastant, fuso ac deleto exercitu in eos immisso. Marcellinus Comes in chron. *Ind. v 11. Joanne Gibbo solo Cos. Ariflus Illyricianæ ductor militiæ cum xv. millibus armorum, & cum DXX. p[er]stris armis ad præliandum necessariis oneratis, contra Bulgares Thraciam devastantes profectus est. Bellum juxta Zurtam fluvium conserium, ubi*

a Vide Tom. 1. Italicæ historiæ scriptor. pag. 46.

b Apud Murat. Tom. 1. Rer. Ital. Par. 1. pag. 100.

ubi plus quam 10. millia nostrorum aut in fuga, aut in precipitio ripæ fluminis interempta sunt. Ibiq̃e Illyriciana virtus militum perit, Nicostrato, Innocentio & Aquilino Comitibus interfectis. Hoc ipsum de Bulgaris scribit Pagius ad ann. 499. num. 4. *Bulgarorum*, inquit, in Oriente nomen sub Anastasio Imp. primum auditum, idest hoc anno 499. quo Romanorum exercitus ab eis fusus est in Thracia. Ita & Baronius ad eund. ann. 499. num. x11. Cangius quoque de Familiis Dalmaticis, Sclavonicis, & Turcicis, num. 14. de Regibus Bulgariæ, sic ait: *Bulgarorum in Oriente tum primum auditum nomen sub Anastasio*. Verum antea auditum fuerat *Bulgarorum* nomen sub Theodosio & Zenone Augustis; quemadmodum & modo ex Auctore Miscellæ demonstratum est, & Tom. 1. Script. Ital. Histor. pag. 46. ex Prospero Aquitanico & Paulo Diacono ostendi. Anno 502. Bulgari rursus Thraciam deprædantur. Marcellinus Comes in Chron. *Indict. x. Probo & Avieno Coss. Consuetæ gens Bulgarorum deprædantem sepe Thraciam, nullo Romanorum milite resistente, iterum devastavit*. Anno 504. Theodericus Italiæ Rex, victis Bulgariis, Sirmium cepit. Marianus Scotus in Chron. *Anno 504. Virtute Domini Regis Theoderici, victis Bulgaribus, Sirmium Italia recepit*. Idipsum ad ann. 504. habet Cassiodorus. Sed Hermannus Contractus biennio anticipat: *Anno [inquit] 501. Italia Sirmium recepit, victis a Theoderico Bulgariis*. Theophanes ad ann. Incarn. secundum Alexandrinos 494. qui Kalendis Septemb. anni 501. inchoatur, quique erat Anastasii x1. *Hoc etiam anno (inquit) qui vocantur Bulgari, excursionem in Illyricum & Thraciam fecerunt, quum nondum eorum natio audiretur de nomine*. Cedrenus quoque de Anastasio Imp. *Annis x. & x1. rursus Saraceni in Phœniciam & Syriam, & Bulgari in Illyricum & Thraciam incuriones fecerunt*. Auctor Miscellæ lib. 15. in Anastasio pag. 101. *Hoc etiam anno, idest, Imperii Anastasii x1. Bulgares per Illyricum, & Thraciam discurrunt, priusquam agnoscerentur, eamque crudeliter devastant*. Ita & Zonaras pag. 55. & Sozomenus lib. 9. cap. 5. At ex Marcellino & laudatis scriptoribus jam ostensum est, & Bulgarorum.

rorum nomen usque a Theodosii magni temporibus auditum, & hanc Bulgarorum incurSIONem annis 493. & 499. præcessisse. Theophanes igitur, Auctor Miscellæ, Zonaras, & Cedrenus, omnis prioribus eorum incurSIONibus, ad eam respexere, quæ a Marcellino Comite ad ann. 502. narratur. Quod autem a Theophane dicitur de Bulgaris, *antequam eorum natio audiretur de nomine*, in Græco textu sic habetur: *πὲν γινώσκοντο αὐτοῖς*, idest, *antequam ipsi cognoscerentur*, quemadmodum recte interpretatur Auctor Miscellæ: ac proinde non videtur Theophanes in ea fuisse sententia, quam Latinus ipse interpretis ei adscribit. Zonaras tamen sic habet pag. 55. *circa hæc tempora fertur gens Bulgarorum, μὴπω πὲν γινώσκουσαν, ignita prius, in Illyricum & Thraciam impressionem fecisse. Quæ nempe gens nondum in Romanum Imperium excurrerat. Idem Zonaras pag. 58. Idem Anastasius longum murum condidit a magno Mari ad Selybriam, ob Mysorum, seu Bulgarorum & Scytharum incurSIONes. Anno 514. Vitalianus Scythia assumptis secum inter alios barbaros etiam Bulgaris, hostem se Anastasio Augusto exhibet. Marcellinus in Chron. Indict. XII.*

,, Senatore solo Cos. Vitalianus Scythia assumptis Roma-
 ,, norum equitum peditumque plusquam sex millibus arma-
 ,, torum in triduo congregatorum in locum qui Septimus
 ,, dicitur, advenit, ibique castrametatus est: dispositisque
 ,, a mari in mare suorum ordinibus, ipse ad usque portam,
 ,, quæ Aurea dicitur, sine ullius accessit dispendio: scilicet
 ,, pro Orthodoxorum se fide, proque Macedonio urbis Episcopo,
 ,, incassum ab Anastasio principe exulato
 ,, Constantinopolim accessisse asserens. Porro Anastasii sim-
 ,, ulationibus atque perjuriis per Theodorum internuncium
 ,, illectus, atque illusus, octavo die quam urbem accesserat,
 ,, remeavit. Hinc Odyssum Mæsiæ civitatem Vitalianus
 ,, pernoctans astu ingressus est. ,, Theophanes ad ann.
 ,, Anastasii 23. " Hoc anno Vitalianus occupata universa
 ,, Thracia, Scythia, & Myria, ducens secum ingentem
 ,, Unnorum, & Bulgarorum numerum, cepit Anchialum,
 ,, & Odysopolim, ipsumque Thraciæ militiæ magistrum Cy-
 ,, rillum, prædis quaquaversus ad Byzantium usque ab
 ,, actis,

actis, comprehendit. At quum urbi parceret, ad Sthenium castra metatus est. Anastasius rebus jam desperatis, Senatorii ordinis nonnullos qui de pace agenda eum rogarent, misit: juravitque unacum universo Senatu, Episcopus exules Heracleam Thraciæ se revocaturum. Cetera, Eadem apud Cedrenum sic: "An. xxi. i. Vitalianus occupata uniuersa Thracia, Scythia & Myfia, ducens secum Hunnorum, & Bulgarorum agmen, multas urbes, & Cyrillum quoque Thraciæ præfectum cepit. &c. Auctor Miscellæ lib. 15. pag. 102." Itaque Vitalianus, quem populus Imperatorem experierat, excepta (idest occupata) tota Thracia, Scythia, & Myfia, Bulgaros habens secum, & multitudinem Hunnorum, cepit Anchialum, & Odysopolim. Comprehendit autem & Cyrillum magistrum militum Thraciæ, & peruenit prædas gerendo Constantinopolim.

Paulus Diaconus, siue quisquis est Auctor Miscellæ historiæ lib. 16. pag. 104. de Herulis, Hunis, & Iberibus sub Justiniano Imp. hæc præmittit. "Interea Rex (?) Herulorum, Gethes nomine, venit Constantinopolim cum populo suo, & petiit Imperatorem, quod fieret Christianus. Qui baptizatum in Theophanis, suscepit eum ex baptisate, repromittentem auxiliari ei in quibuscumque voluisset. Eodem anno (b) adhaesit mulier quædam

Tom. II.

O o

dam

XI.

Sub Justiniano, Heruli, Iberes, Hunni, Gepidæ, Avars, Scythi, & Bulgari, quorum Reges Vulger, & Drogo. Ab anno Chr. 538. ad ann. 558.

a Theophanes ad ann. Justiniani, Chr. 528. Hoc eodem anno, Elterum Rex, Græci nomine, ad Romanos se adiuuavit: & Constantinopolim una cum gente sua profectus est, & in christianam Religionem transire ab Imp. experit. Cetera.

b Idem Theophanes ibid. Hoc insuper anno mulier quædam barbara ex Unni, Sæber vulgo nuncupatis, nomine Boatez, vidua, adducta secum Unnorum militibus centum, in Romanas partes transit. Hæc amissa vero sui Balach, Unnicis regionibus imperitabat. Duos vero Reges ex illa Unnorum natione, nomen unum Stryx, & alteri Glones, a Cabade Persar, Rege ferendis sibi suppeditis & Romanos bello viciandis accitus, & jam per regiones sibi subditas ad Persar. loca cum milibus hominum viginti transitum habentes, armis illa exceptis & cecidit: & eorum quidem unum Stryacem vincatum in bello comprehensum, vinculis alligatum, Constantinopolim Imperatori misit: Gentes autem in pugna interfecit. Ita deum amicum societatem & pacem cum Imp. Justiniano mulier perpetuo seruavit. Hoc etiam anno Rex Unnorum Boiphoro proximus, nomine Goidas, cum Imp. laedus habiturus, accessit. Is christianam religionem amplius &c. Unnorum itaque Rex factus Christianus, in propriam regionem reversus, iratri quem illic offendit, Imperatoris humanitatem atque liberalitatem, seque Christi num. factum esse ntrauit. Ad hæc direpta undequaque simulacra, que venerabantur Unni, confluxit: erant enim illa argentea, & electra. Quosmobrem ira successi Unni, conuersione cum ejus

dam Romanis ex Hunnis, qui dicuntur Saber, nomine
 Boazer, vidua, habens secum Hunnorum centum mil-
 lia. Tum & Rex Hunnorum, qui sunt iuxta (a) Bospho-
 rum, nomine Gorda, accessit ad Imperatorem, & fa-
 ctus Christianus, susceptus est ab Imperatore; & multis
 ei præstitis donis, misit eum in regionem ipsius ad custo-
 diendas Romanas res, & Bosphorum civitatem, quæ pro
 eo quod Romanis per singulos annos boves pro pecuniis
 inferebat, Bosphorus appellata est. Locavit autem & mili-
 tum Romanorum numerum, & Tribunorum, custodire
 civitatem, propter Hunnos, & exigere tributa boum,
 & p. 108. Interea Iberum (b) Rex, Zamanardus nomi-
 ne, Constantinopolim ascendit ad Justinianum Impera-
 torem, cum uxore ac Senatoribus suis, rogans eum, ut
 esset Romanorum concertator & germanus amicus. At
 imperator hujusmodi proposito ejus accepto, multis
 eum & Senatores ejus munificentis honoravit: similiter
 & Augusta uxori ejus variata gemmis ornamenta donavit,
 & dimiserunt eos pacifice ad regnum suum. His igitur
 ante octavum Justiniani annum præmissis, ad annum ejusdem
 xii. hoc est, Chr. 538. sic subjungit. Anno Imperii Ju-
 stiniani (c) duodecimo moti sunt Bulgarum duo Reges,
 ,, Vvl-

eatre excitata, in eum intrantes necem intulerunt, & civitatem ejus Muagorem creaverunt
 Regem. Veriti porro ne pœnas & Regem occisum expererent Romani, in civitatem
 Bosphorum convolarunt quantocius, & Tribunum Dalmatium prælidariosque milites
 intectereunt. His Imperator auditis, milit Joannem exconsulem, Joannis Scythæ nepo-
 tem, Patricii Rufini filium, cum numeroſis Scytharum copiis: qui adjuncto sibi per
 terroſte iter & Odysſopolim Gordilla & Baduſto Duce, adveſtus eos movit exercitum.
 Hoc nuncio territi Unni, supra arrepta diſparuerunt. Ex quo pax Bosphoro reſtituta,
 locufque a Romanis omni depulſo timore occupatus.

a Bosphorum urbem memorat Procopius l. 2. Bell. Pers. c. 12. & l. 3. de Ædific.
 Bospori & Cberſoni urbiſum, quæ Maritima in eo litore poſt lacum Meotidem in extre-
 ma Imperii Romani habitantur. Porphyrogenitus l. 2. Themat. 12. Bosporum Gimme-
 tium dictum ait ἀπὸ τῆς τῆς Ἰνᾶχης, ab Io, Inachi filia. Dionyſius Petaſgeta
 v. 140. hanc rationem ad Bosporum Thracicum referre, quem Io. in juvenam tranſi-
 ornata tranſverſit. At interpretæ Eulathius, ad utrumque Bosporum accenotat. Cellarius
 l. 2. Geogr. ant. cap. 6. pag. 511. Ridiculum ergo eſt, quod Cedrenus in Juſtiniano de-
 dicit: ἀπὸ τῶν τέλειν, ἀντὶ χρημάτων, Βοας: a bobus Iſtrubus loco dari
 ſolitis. Videtur colonia fuiſſe Bosporanorum a Thracia ad Meotidem, negotiationis
 cauſa, pergentium.

b Theophranes ad ann. 8. Juſtiniani. Hoc anno Rex Iberorum Zamanarſus ad piſ-
 ſimum Imp. Juſtinianum cum uxore & aulicis cunctis Conſtantinopolim acceſſit, in Ro-
 manor. ſocietatem & fidem & amicitiam admitti d'preccatus. Cætera.

c Annus Juſtiniani XII. congruere anno Chri. 538.

„ Vulger & Drocco cum multitudine in Scythiam &
 „ Mysiam, quum esset magister militum Mysiæ Justinus, &
 „ Scythiæ Blandarius. Qui exeuntes contra Bulgares inic-
 „ runt prælium, & occisus est magister militum Justinus in
 „ bello, & factus est pro eo Constantinus Florentii: &
 „ venerunt Bulgares usque ad partes Thraciæ, & egressus
 „ est contra eos magister militum Williriaci (a) cum Hun-
 „ nis, quem suscepit Imperator ex sacro Baptismate; & in
 „ mediam missis Bulgaribus, conciderunt eos, & occide-
 „ runt multitudines copiosas, & receperunt omnem præ-
 „ dam; & vicerunt potenter, occisis duobus Regibus eo-
 „ rum. „ Theophanes ad ann. Justiniani xii. tres Bulga-
 „ rorum fuisse Reges ait. „ Hoc anno Bulgari Reges duo,
 „ cum Bulgarorum innumera multitudine & Drungo, in
 „ Scythiam & Mysiam, militiæ magistro in Myfia Justino
 „ & in Scythia Baudario, arma moverunt. Isti Bulgaris
 „ in adversum progressi, commiserunt prælium: in quo
 „ Justinus militiæ magister cecidit, in cujus locum Con-
 „ stantinus Florentii filius successus est; & ad partes usque
 „ Thraciæ irruerunt Bulgari. In eos autem Acum, pa-
 „ tria Unnus, quem e sacro fonte suscepit Imperator, per
 „ Illyricum militiæ (b) magister, expeditionem suscepit.
 „ Igitur Romani Bulgaros undique suis copiis interclusos,
 „ ferro cadentes, innumeram ex eis multitudinem protra-
 „ verunt, prædam omnem abegerunt; sublatisque Regi-
 „ bus eorum duobus, præclaram sua virtute tulerunt victo-
 „ riam. E pugna revertentibus ac lætis, alii Bulgari oc-
 „ currerunt, & Constantinum, Acum, & Godillam fugien-
 „ tes, foco velut reste interceperunt. Godillas quidem
 „ foco sicæ opera rescisso, esugit; Constantinus autem
 „ una cum Acum, vivus comprehensus est. Constantinus
 „ certe nummorum mille pretio redemptus, Constantinopo-
 „ lium rediit. Acum vero retento cum cæteris captivis,
 „ ad proprios lares remeaverunt.

Idem Theophanes ad ann. Justiniani xii. (Chr. 539.)

Tom. II.

O o 2

„ Hoc

a Legendum omnino, *Illyrici*.

b Male apud Cedren, *Acum Hunnus, Blyrici Rex*.

" Hoc anno Mandus e Gepedibus suum genus trahens ,
 " Giesini filius , qui post patris obitum , ad avunculum ex
 " matre Sirmii Regem , accessit , in Romanorum partes
 " transit. Eo cognito Romæ Rex Theudericus Legatos ad
 " eum misit ; quorum verbis ille suafus , ad Theudericum
 " profectus , cum eo moratus est , armorum ejus socius fa-
 " ctus . Theudericus (*anno 526.*) fatis functo , ad Danu-
 " bium flumen venit , & ab Imp. Justiniano , Imperii subditum
 " se deinceps haberi postulavit . Quin etiam Constantino-
 " polim accessit : quem Imperator unicum filio maximis
 " muneribus donatum , & Illyrici magistrum militiae ren-
 " unciatum , a se dimisit . Illyricum versus iter agenti ,
 " & jam proximo , Bulgarorum manus innumera præcluserit
 " iter. ipse nihilominus viam ferro aperuit , & irruens in
 " adversos , delevit omnes . Selectos vero ex captivis Du-
 " ces cum aliis pluribus Constantinopolim misit , quos
 " publicis affectos ludibriis , per circum traduxerunt . Exin-
 " de profunda pax per Thraciam acta , Unnis Danubium
 " trajicere nusquam amplius ausis . Porro Bulgarum capti-
 " vos in Armeniam & Lazicem misit Imperator , & in mi-
 " litares numeros retulit .

Anno Justiniani 31. (*Chr. 557.*) " gens profus info-
 " lens neque cognita [*Theophane teste*] Abares ei no-
 " men , Constantinopolim advenit : & ad ejus spectaculum ,
 " quod nusquam visi fuissent hujus formæ homines , cuncta
 " urbs effusa est . Comas siquidem a tergo longas admo-
 " dum tæniis revinctas & implexas gestabant : reliquus li-
 " cet habitus Unnico simillimus conspiceretur . Illi porro
 " relicta patria regione , in Scythiæ Myiæque partes se
 " conferentes , ut humanius in iis provinciis admitteren-
 " tur , ad Justinianum legatos destinaverunt . Anno sequen-
 " ti [*Justiniani 32. Chr. 558.*] Unni & Sclavi cum ma-
 " ximis copiis in Thraciam irruentes , eam bello vastave-
 " runt , multosque homines vel occiderunt , vel in capti-
 " vitate abduxerunt : sed & Sergium militiae magistrum ,
 " Bacchi senioris filium , & Ederman Ducem , Calepodii
 " clarissimi Cubicularii & Præpositi filium , ceperunt .
 " Quinque partes quasdam muri Anastasiani terræmotibus col-

col-

„ collapsas reperissent, per eas ingressi, in potestate
 „ suam redegerunt loca ad Drypium, Nymphas & Clitum
 „ vicum sita: cunctique facultatibus secum asportatis, in
 „ urbem confugerunt. Quamobrem Imperator multos ex
 „ civium numero delectos ad Longum murum milit. Ibi
 „ commissa pugna, multi Romanorum & Scholarium ceci-
 „ derunt. Postremum autem iubente Imperatore, ciboria
 „ argentea & sanctæ mensæ pariter ex argento, quæ extra
 „ civitatem in Ecclesiis erant, suis locis exportatæ sunt:
 „ portas vero omnes Theodosiani muri defenderunt Scho-
 „ læ protectores, numeri, & universus Senatus. Sed
 „ quum barbaros illic pertinaciter permanere videret
 „ Imperator, Patricium Belisarium una cum aliis Se-
 „ natus, contra ipsos progredi iussit. Porro Belisarius
 „ sumptis omnibus equis tam Imperatoris, quam Circi,
 „ sed & sacrarum Domorum, nec non uniuscujusque ho-
 „ minis privati cui fuit equus in potestate, Populoque
 „ armis instructo, ad Chiti pagum profectus est: ibique
 „ aciem omnem composuit: tum quosdam ex barbaris ca-
 „ pere & interficere cœpit: quinetiam arbores cædi, & po-
 „ ne exercitum in terram trahi imperavit: ex quo pulvis
 „ ingens vento excitatus, & in barbaros delatus, super
 „ eos incubuit: qui quum maximas copias inde adesse exi-
 „ stimarent, in fugam versi, ad regionem S. Stratonici ad
 „ Decatum recessere. Ac quum subinde a speculatoribus
 „ rescivissent, Constantinopolis muros magno militum nu-
 „ mero esse defensos, Izurulum & Arcadiopolim & San-
 „ cti Alexandri Zuparorum versus digressi sunt: ibique ca-
 „ stris positis usque ad Pascha subsistere. Peracto festo
 „ Paschali, Imperator cum universis civibus Urbe relicta,
 „ ad reparandas muri Longi ruinas Selybriam perrexit,
 „ Quare pedem retulerunt barbari, & trans murum abie-
 „ runt. Ibi mansit Imperator ad Augustum usque mensem:
 „ similiter & barbari usque ad mensem Augustum extra ur-
 „ bem circumvagabantur. Ceterum Imperator bipoppes
 „ naves confici, iisque in Danubio adversos Unnos, si
 „ quando transfretarent, excipere, & cum iis manus iussit
 „ conferere. His auditis Barbari, missis legatis, petive-
 „ runt.

„ runt , ut sibi reditus tuto permitteretur , & Danubium
 „ trajicerent . Misit ergo Imperator Justinum nepotem
 „ suum & Curopalatem , eosque dimisit incolumes . „
 Cangius in Familiis Dalmaticis &c. §. vi. de Regum Bulgaria
 rixæ serie , edit. Paris. p. 306. miscet hoc Barbarorum factum
 quod contigit anno Chr. 558. cum altero quod acciderat
 anno 539. sic scribens : ” Aliquanto deinde interjecto
 „ tempore , anno scilicet 565. (imo 558.) rursus *Bulgari* Da-
 „ nubio transmeato , ad Constantinopolis usque suburbana
 „ pervenerunt , ipsumque Galatæ oppidum : captumque Ser-
 „ gium Patricium , qui copiarum in Africa Dux fuerat ,
 „ distraxerunt . At (a) Belisarius , cui jamjam præ senio
 „ fatiscenti exercitus præfectura a Justiniano demandata
 „ fuerat , prælio subactos , Danubium repetere coëgit .
 „ Agathias , qui hujusce Bulgarorum cladis meminit ,
 „ Cotrigurios vocat ; Nicephorus Constantinopolitanus , &
 „ Theophanes Contragos : qui iidem cum Bulgariis prorsus
 „ censentur . Addit idem Agathias , Bulgarios non modo
 „ ultra Danubium fugatos a Justiniano ; sed etiam missum
 „ in eos Germanum , a quo duobus præliis , terrestri altero ,
 „ altero maritimo , in Cherroneso profligatos : Capti [b]
 „ porro in hisce occasionebus , in Armeniam & Lazicam
 „ translati sunt , plerisque in Imperatoris copias transeun-
 „ tibus . „ Verum , præterquam quod Theophanes ad ann.
 Justiniani 13. *Bulgarios* , ad annum vero 32. *Unnos* , & *Sclavos*
 vocat , non *Contriguros* : jam supra Tom. 1. a pag. 473.
 monui , alios esse *Bulgarios* , & alios *Hunnos Cutruguros* &
Uturguros , alios demum *Slavos* : quamquam sæpe factum
 est , ut unus idemque Rex Barbaris diversarum gentium præ-
 esset , uti *Chaganus* Hunnis Abaribus , Gepidis , & Bulgariis
 præerat : & *Cabratus* , de quo mox sermo erit , Bulgariis si-
 mul & Hunnis Cuturguris & Iguris : nam Paulo Diacono
 teste lib. 5. de gest. Langob. cap. 26. *Bulgari* etiam cum
Langobardis anno 568. in Italiani migrarunt , Alboino Duce
 : ” Certum est , tunc Alboino multos secum ex diversis ,
 „ quas

a Visor Tunn. pag. 112. Agathias l. 5. Cedren. pag. 386. Edit. Reg. Paris.

b Theophan. pag. 185. Edit. Reg.

„ quas vel alii Reges , vel ipse ceperat , gentibus ad Ita-
 „ liam adduxisse : unde usque hodie eorum , in quibus ha-
 „ bitant , vicis , Gepidos , Bulgares , Sarmatas , Panno-
 „ nios , Svaos , Noricos , sive aliis hujuscemodi nomini-
 „ bus appellamus . „ Hinc Muratorius Tom. 1. Antiquit.
 Italicar. medii ævi pag. 14. conjicit , a Bulgaris dictum *Du-*
catum sive *Comitatum Burgaria* , regionem quandam ad
 Occidentem conterminam Mediolanensi agro , ubi *Bulgares*
 olim confedissent : nam & *Burgari* ii appellati sunt . Ut ve-
 ro Theophylactus scribit ad annum xv. Mauricii , iidem
 Bulgari juxta Novas urbem confidentes , *Chagano Abarum*
 parebant . Et ad annum xvi. Mauricii , Singidone , quam
 Pannonix urbem Bajanus Abarum Hunnorum Rex tenebat ,
 Bulgari una cum Abaribus habitabant : quos proinde Priscus
 Romanarum copiarum Dux navibus ad urbem applicatis ,
 urbemque depopulatus , inde eiecisse dicitur , uti Tom. 1.
 p. 448. & seq. narravi , & Paulus in Historia Miscella lib. 17.
 refert his verbis : „ Priscus per animum navibus Singidone
 „ exhibitis , hanc depopulatus est , & ex ea Bulgares pe-
 „ pulit . „ Quum autem Sarbaras Persarum Dux anno Hera-
 „ clii xvi. Constantinopolim obsidione cingeret , fertur una-
 „ cum exercitu suo habuisse *Hunnos Abares* cum *Bulgaribus* ,
 „ & *Scлавinis* , atque *Gepidibus* concordia sociatos : quem ad-
 „ modum Theophanes & Paulus in Miscella tradunt . Nec
 „ desunt infinita exempla diversorum populorum in una regio-
 „ ne , aut urbe , aut sub uno Principe degentium , ut nunc in
 „ Thracia , in Syria , in Ægypto , & alibi : ubi Turci , Arabes ,
 „ Græci , Armeni , Syri , Ægyptii Cepti , aliarumque gentium
 „ populi habitant sub uno Othomanicæ stirpis Principe .
 „ Quamobrem speram perdere mihi videtur Pagius , dum ad
 „ annum 558. relatis Theophanis de Hunnorum & Sclavorum
 „ in Thraciam irruptione verbis , sic scribit num. vi „ Hanc
 „ Hunnorum seu Bulgarorum invasionem pluribus exponit
 „ Agathias lib. 5. & ex eo Baronius , testaturque Agathias ,
 „ Hunnos qui non procul ad ripam Istri fluminis descende-
 „ rant , vigente hieme , in Romanum Imperium irruisse ,
 „ partem exercitus in Græciam , alteram in Chersonesum
 „ Thracicam misisse . *Et post pauca* . Porro *Unni* isti , sive
 „ Hun-

„ *Hunni*, diversi non sunt a *Bulgaris*, ut liquet ex Theophane ad annum xi. Constantini Pogonati, ubi & eos „ *Hunnogundo-Bulgares*, & *Contragos* etiam appellat: & „ ex Nicephoro in Breviario pag. 22. ex quo Theophanes „ desumit quæ de illis narrat. Agathias loc. cit. ubi eorum cladem refert, *Hunnos Cotriguros* vocat: sed quum „ eadem de illis narrat, ac Theophanes sub *Hunorum*, „ & *Slavorum* nomine, non dubium, quin *Hunni* isti idem cum *Bulgaris* fuerint, & hæc varia nomina eandem „ gentem significant. „ Non enim eadem gens *Hunni*, & *Bulgares*, neque eadem gens *Bulgares*, & *Contriguri*, uti ex male intellectis Theophanis & Nicephori verbis existimat Pagius; sed alii sunt *Hunni* in plures tribus divisi, quarum pars *Gunduri*, pars *Contriguri*, aut aliis nominibus appellatur: & alii sunt *Bulgares*, quemadmodum Tom. 1. Par. 2. cap. xi. a pag. 473. demonstravi.

XII.
Bulgarorum res
gestæ ab anno 568.
ad ann. 599.

Bulgarorum exinde nulla ferme apud Scriptores occurrit mentio, usque ad annum Chr. 640. quo inter Hunnos Abares, & Bulgaros, post Bajani Hunnorum Regis, qui utriusque imperaverat, interitum, de summo Imperio, quod utrique sibi deberi contendebant, grave illud bellum exortum est, quod supra a pag. 8. ex Fredegario & Aimoino descriptum est. Hæc Cangius in *Serie historica*, & *genealogica Regum Bulgariae* edit. Paris. p. 306. Verum ante annum Chr. 640. occurrere Bulgarorum mentionem, testimonio Scriptorum liquet. Nam primò quidem anno 568. quo Alboinus Langobardorum dux a Pannonia in Italiam migravit, præter ceteras gentes, quas secum duxit, *Bulgares* nominantur apud Paulum Diac. l. 2. de gest. Langob. cap. 26. Deinde Theophanes ad ann. 16. Mauricii qui erat Chr. 596 narrat, *Petrus dux e Novis Urbe a civibus, & Episcopo turpiter ejellus, quum mille homines speculorum misisset, hos in Bulgarorum turmam numero ejusdem inclidisse. At Bulgari (inquit) pacem, quæ cum Chogano intercedebat, conspexit, securi citra ullam suspicionem progrediebantur. Quum autem Romani eos adorirentur, Bulgari utros septem delegaverent, qui Romanis pacem haud ita solvendam esse persuaderent. Quæ ubi præcursores audiverunt duci*

Duci confertim retulere. Dux vero: *Neque si Imperator ipse advenit, inquit, eis parcam. Confertaque pugna, Romani in fugam vertuntur: nec tamen eos insequenti sunt barbari, ne victoriam ardentius amplexati, in insidias incidenter.* Et ad annum ejusdem Mauricii XVI. Chr. 597. Priscus (inquit) navibus ad Singidone[m] applicatis, urbem depopulatus, Bulgaros ex ea ejecit, & marum exedificare coepit. & ad annum XVII. Chr. 598. quum Chaganus collectis omnibus copiis in Dalmatiam suscepisset expeditionem, Gundues a Prisco exploratum missus, locis plane imperviis iter agens, " barbaros duos vino graves offendit, eosque de barbarorum consiliis interrogat. Respondent illi: milibus hominum duobus bene armatis Chaganum prædam commendasse, eamque omnem ad Bulgaris domesticos lares agi. " Et ad annum xviii. Christi 599. Legatis a Mauricio ad Chaganum Drizipera pro pace missis, " *Captivos omnes (ait Chaganus) et reddam, accepto in singula capita nummo uno. Mauricius eam pecunia summam depromere non tulit: quare dimidium nummum pro singulorum capite redimendo rursus postulat Chaganus. sed neque dimidiatum nummum, neque etiam ceratia quatuor quæ tandem pro singulis petierat Chaganus, Mauricius solvere admisit. Euproptor Chaganus cunctos ad unum interfecit; & in propriam regionem regressus, tributo, quod ex antiquis conditionibus Romani pendebant, quinquaginta millia de novo addidit. Istrum vero fluvium se non amplius trajecturos, utrinque Romani, & Bulgari convenere.* Fateor tam hic ad ann. XVIII. quam supra ad ann. XVII. in Græco textu nullam fieri *Bulgarorum* mentionem, quemadmodum Tom. 1. pag. 450. & 452. ostendi. Additamentum igitur est Latini Interpretis: quemadmodum & infra apud eund. Theophanem ad annum Heraclii XVI. Chr. 625. ubi Græce quidem sic legitur de Chofroe Persarum Rege: τὸν δὲ Σάρβαρον σὺν τῷ λοιπῷ αὐτοῦ στρατῷ κατὰ Κόνσταντινῆ πόλιν ἀπέσειλον, ὅπως τις ἐκ δύσως Ὀυρῆς, οὗς Ἀβάρεις καλοῦσιν, Ἀβάρεις τε, ἢ Σκλάβους ἢ Γηραιὰς συμφρανίσας κατὰ τῆς πόλεως, χωρήσωσι, ἢ πάντων πολιορκήσωσι. Latinus autem interpretatur: *Sarvatum vero cum re-*

liquo exercitu Constantinopolim versus misit: ut initis partibus cum Hunnis (Abaros quidam vocant) Bulgariis, Sclavis, & Gepedibus, una cum eo Urbem impressione facta obsiderent. Nam in Græco textu *Abares* bis nominantur, in Latina autem versione, *Bulgari*. Verum hoc loco mendum cubat in Græco textu, ubi post ὅς Ἀβάρεις καλῶσι, procul dubio, pro Ἀβάρεις, legendum, βουλγάρεις π.

XIII.

Cobearus seu Chrobatus Bulgarorum Rex sub Heraclio circa annum 614. Quinque ejus filii: *Bathas*, *Cobraei* fil. circa ann. 678. pacem cum Constantino Pogonato fecit, quem Justinianus Rhinometus ann. 678. solvit.

Heraclio imperante Chrobatus, sive Cubratus Bulgarorum Rex, claruit: qui indigitatus legitur sub Constantino Pogonato ad annum ejus XI. Chr. 678. apud Nicephorum in Breviario, Theophanem, & Paulum in Miscella lib. 19. . Hic quum morti se proximum videret, testamentum filiis suis quinque præcepit, ne seorsim a se invicem habitarent, quo imperium communi concordia stabilirent. At illi paternis mandatis neglectis, paulo post se juncti sunt, adeo ut suam quisque populi partem abduceret. Horum primogenitus *Bathas*, vel *Bathas*, vel denique *Bajanus*, ex parentis præcepto, patrio in solo, ad Mæotidem scilicet paludem juxta Cophinem fluvium, ubi magna Bulgaria erat, constitit. Secundus *Contragus* transmissio Tanai, ex adverbo fratris primogeniti sedes posuit. Quartus autem, & quintus, Danubium prætervecti, ille quidem in Pannoniam Abaricam, Chagano Abarum Principi postmodum subdendus, cum omnibus suis copiis transit; hic vero Pentapolim ad Ravennam perveniens, Christianorum imperio pariter subjectus remansit. Fratrum denique istorum tertius, *Asparuch* vocatus, Danapri & Danastri fluminibus præternavigatis, & ad Onclum alium a sinem profectus, inter hunc & illos, sedem posuit. Hac ratione divisâ Bulgarorum gente, *Chozari* ex Berylia profecti, quæ Sarmatis vicina est, transductis copiis ultra Euxinum mare, *Batbajam* in suam potestatem redactum, stipendiarium fecere. Constantinus vero postquam comperit a Bulgariis, qui ad Danubium habitabant, Romani Imperii limitem vastari, militaribus copiis in Thraciam perductis, adornataque insuper classe, ad retundendos illorum impetus progreditur. At Bulgari equestrium, ac navalium copiarum multitudinem conspicati, ad munimenta sua se

fe

se primo receperunt. Inter hæc Imperatore ex pedum dolore curandæ valetudinis gratia ad urbem Mefembriam delato, copiarum præfectura ducibus suis commendata, fugere Imperatorem confecta fama percrebuit: quo nuncio, falso licet, consternati Græci, fugam arripiunt, fugientium terga acrius prementibus Bulgaris. Inde transmissio Danubio, ad Varnam, Odyfso vicinam urbem, castra metantur Bulgari: Sclavinorum gentem, quæ illic in propinquo degebat, in potestatem redigunt; hisque progressibus clariores facti, Thraciæ oppida ac loca omnia populari non cessant, donec Imperator annua pensatione promissa, pacem cum iis facere cogitur. Id porro accidit an. 680. secundum Sigebertum, cujus verba hæc sunt ad ann. 680.

„ Gens Bulgarorum, quæ & ipsa a Scythia egrediens passim
 „ debacchabatur, per Thraciam Bathaja duce grassatur.
 „ Quibus Constantini Imperatoris occurrens exercitus, ab
 „ eis turpiter fugatus, graviter est attritus: & adeo per
 „ Romanam Rempublicam eorum invaluit excursus, ut
 „ Imperator facta pace, annua pacta eis præbere sit coactus.
 „ Abhinc igitur Regnum Bulgarorum annotandum
 „ est: quorum Rex Bathajas erat. „ nimirum, bellum a
 „ Bulgaris cum Constantini Pogonati exercitu commissum fuit
 „ sive anno 678. Constantini ipsius XI. ut Theophanes aliique
 „ scribunt, sive anno Chr. 680. juxta Sigebertum: quo de bello
 „ recole, quæ supra Tom. 1. cap. xi. §. x. a pag. 483. ad 486. dixi.
 „ At *Cobratas*, sive *Cbrobatus* Bulgarorum Rex, circa ann. 634. sub
 „ Heraclio Imp. legatione ad ipsum missa, pacem cum illo composuerat,
 „ quam & ad finem usque vitæ suæ servavit: obiit autem temporibus
 „ *Constantii* Imperatoris, quem Theophanes, aliique *Constantinum*
 „ appellant, ejus nempe, qui *εις δύστην ἐπιλύτω*, in Occidente,
 „ (idest, in Sicilia anno 600.) *Ἰούλι*: testamento filiis suis relicto,
 „ ne ab invicem discederent: quemadmodum eod. tom. 1. pag. 481.
 „ demonstravi. Theophanes *Bathajam* Chrobati filium, appellat,
 „ *πρῶτος Βουλγαρίας ἀρχόντης* *primæ Bulgariæ Principem*: & ad annum
 „ *Ἰουστινιανὸν κβινοίμεσι* secundum, Chr. 637. ruptam ab eo pacem tradit,
 „ quæ a Constantino patre anno 678. facta fuerat „ „ „ Pa-

cem [inquit Theophanes] cum Bulgaris firmatam solvit,
 foederum conditiones a Patre concessas, ipse perturbans,
 ac omnino violans: & Bulgaros & Sclavinia provincias in
 servitute mittere meditatus, equestres legiones in Thra-
 ciam transire iussit, & ad annum sequentem Justinianus
 in Sclaviniam & Bulgariam eduxit exercitum: Bulgaros-
 que sibi obvios cum armis factos, tum primum repulit: &
 excursionibus subinde Thessalonicam usque habitis, im-
 mensum Sclavorum numerum, qua belli virtute domitum,
 qua sponte ad se transeuntem & deditum, e patria edu-
 cens, ad Opsicii partes, trajecto Abydi freto, habi-
 tare decrevit. At in reditu intra compressos montes &
 clusuræ angustias a Bulgaris interceptus, multis ex
 exercitu, cum caesis, tum vulneratis, vix periculum su-
 perare, & in oppositam partem transire, valuit. Sigebertus
 ad ann. 3. Justiniani: *Justinianus pacem cum Bulgaribus pactam solvit, eisque concurrens, primo vicit, post ab eis exceptus, vix evasit.*

XIV.
 Terbelis post Bat-
 baxam ab anno 700.
 Bulgarorum Rex
 usque ad ann. 727.
 Huius ope Justinia-
 nus Imperium recipit,
 & in Cherfontas
 & Bosporianos
 desavit.

Batbaxæ anno 700. defuncto successit Terbelis Bulgarorum Rex. Sigebertus ad ann. Tiberii Apsimari 2. Chr. 700. *Terbellis Bulgaribus dominatur.* Hujus Terbelis ope, imperium quod invaserat Apsimarus, recepit Justinianus, capta Constantinopoli anno 705. Sigebertus ad ann. Justiniani VII. Justinianus auxilio Therbellis Bulgarorum Regis, Imperium recipit, Leonemque & Tiberium usurpatorem Imperii in medio circulo jugulat, Callinicum Patriarcham excæcatum exiliat. Theophanes ad annum Tiberii Apsimari VI. Chr. 703. Interim Justinianus (a) Cherfontæ degens, Imperii sceptrum denuo sibi cum potestate committenda enuncians, ejus loci incolas dictis huiusmodi terret. Quare periculum ab Imperatore sibi metuentes, de inferenda illi nece, vel eo ad Impera-

to-

Justinianus anno 695. a Leontio Pæricio & copiarum Orientalium Duce in Imperatorem proclamato, abscessit natibus, Cherfontam relegatus est. Theophanes Edit. Paris. pag. 308. *Adx adveniente die Justinianum per Mætam in circum produxerunt, & naso linguæque revinctum, Cherfontam relegeri decernunt.* Naso tantum, non lingua mutilatus Justinianus, Græci alii Scriptores tradunt: unde et Rhinometi, non Glossometi copiamus adhaere.

22 torem deponendo consilium ineunt . Ille machinas præ-
 23 ferens , fugam solenter cepisset , & festino gradu ,
 24 Das profectus , Chagani Chazarorum congressum & col-
 25 loquium sibi concedi exposulat . Eo nuncio accepto ,
 26 Chaganus virum honore cumulatam excipit ; & germani-
 27 nam sororem Theodoram ei conjugem locat . Brevi tem-
 28 pore interjecto venia a Chagano expetita , Phanaguri-
 29 am (a) se confert , & ibi cum conjuge Theodora moratur .
 30 His auditis Apfimarum Chaganum per Legatos
 31 maxima munera pollicitos hortatur , ut Justinianum vi-
 32 vum , vel saltem ipsius caput ad se mittendum curet .
 33 Chaganus promissorum spe illectus , postulatis morem-
 34 gerit , & satellitii custodia ad Justinianum deputata , in-
 35 sidias a gentilibus suis ipsi struendas se vereri simulat : si-
 36 mul autem Papatzem , qui illic vices ejus agebat , &
 37 Balgitzem Bosphori Præfectum , mandatis instruit , ut
 38 quum ipsis significaretur , Justinianum e medio tollerent .
 39 Itis a Chagani famulo Theodoræ denunciatis , ac subin-
 40 de Justiniano revelatis , ipse prædictum Papatzem , ut
 41 reinotis arbitris colloqueretur , ad se vocavit , eum-
 42 que chorda confestim strangulavit , quemadmodum &
 43 Balgitzem Bosphori Præfectum . Quo simul factis , &
 44 Theodora in Chazariam remissa , ipse fuga Phanaguriam
 45 versus clanculum arrepta , ad freti fauces pervenit . Ibi
 46 piscatoriam scapham forte nactus , eam conscendit , &
 47 Afadem prætervectus , ad Symbolum juxta Cherfonam
 48 appulit . Nunciis vero Cherfonam latenter missis , Bar-

23 ba-

---

a Theophanes ad ann. Constantini Pogonati xi. Ad Euxini Ponti partes trans mar-
 possitas , & Septentrioni subiectas , ad Mastidem nimirum paludem , in quam fluvius
 ingens ex Oceano per Sarmatarum terram procurrens , Atalis nomine , exoneratur ,
 in quem etiam fluvius alter , Tanais dicitur , ipse pariter ab Iberiis partibus ad Caucasos
 montes fixis profuens , ex concurso vero Tanais & Atalis (hic enim Atalis supra me-
 ntionatam Mastidem Paludem ad altero diffunditur) emergit amnis , cui Capbis nomen
 impostum , qui in maris Pontici fines juxta Necropylas , ad promontorium , quod
 Arietis facies vocatur , prorumpit . A designata vero Palude mare fluminis instar la-
 tum , in ipsius Euxini Ponti sinum per Bosphorum , & Cimmerici regionem exundat .
 In eorum flumine Murculium , & huic similes expiscantur : & ad Orientalem quidem Pa-
 ludis plagam , Phanaguriam nuncupant , & Hebræos (legendum , Ibetes) istic de-
 gentes , dominum nationis pleræque numerantur : ab ipsa vero Palude ad fluminis Ca-
 pbis limites , in quibus Xyllus Bulgaricus piscis capitur , ipsa antiqua magnaue Bul-
 garia fuit , & que Cotragorum Bulgaris contribulium vocatur regio .

„ bacurium , & ejus fratrem , Salbanum , Stephanum ,
 „ Moropaulum , & Theophilum secum tollit : & Cherfo-
 „ næ Phàrum prætergressus , cum eis enavigat . Inde Ne-
 „ ropyla præterlapsi , & Danapris , Danastrisque fluminum
 „ ostia emensi , procella de repente exorta , cuncti de
 „ salute desperant . Tum Myaces ejus domesticus homo ,
 „ ita eum alloquitur : viden Domine periculo mortique
 „ nos proximos? Voto itaque pro salute tua concepto , si
 „ Deus Imperium reddiderit , in nullum hostium tuorum te
 „ deserviturum pollicere . Ille etiamnum ira percitus : Si
 „ veniam , respondit , ulli concessero , hic jam Deus me
 „ mittat in maris profundum . Tempestatis postmodum
 „ periculo ereptus , in Danubii ostia penetrat . Tum ve-
 „ ro Stephanum ad Terbelem Bulgarix Dominum delegat ;
 „ ut avitum recuperet Imperium , auxiliarem manum ab
 „ eo postulat : pluribus muneribus beneficium , ajebat
 „ componensaturus , etiam propria filia in uxorem data .
 „ Terbeles ei se in omnibus obediturum , auxiliumque da-
 „ turum , adhibito jurejurando pollicitus , Justinianumque
 „ perhonorifice suscipiens , omnes Bulgarorum & Scla-
 „ vorum copias collegit : qui demum omnes anno inse-
 „ quenti arreptis armis ad Imperatoriam Urbem profecti
 „ sunt „ Et ad ann. Apſimari VII. Chr. 704. ” Eodem
 „ anno Iustinianus , Terbelis & Bulgarorum ipsi adjuncto-
 „ rum auxilio fretus , urbium Reginam armis impetit , &
 „ ad Charſii portam castris locatis , totum spatium ad
 „ Blachernas usque occupat . Per dies autem tres collo-
 „ quio cum civibus habito , non nisi contumelias & diste-
 „ ria ab ipsis retulerunt , quibus etiam incassum pacis con-
 „ ditiones obtulerunt . Porro Justinianus cum paucis ad-
 „ modum gentilibus suis citra pugnam per cuneum in Ur-
 „ bem subiens , sparso cædis & stragis tumultu , ejus com-
 „ pos effectus , paulo post in Blachernarum Palatio sedem ,
 „ ac simul castra posuit . „ Tum ad annum Chr. 705.
 „ Hoc anno Justinianus in Imperium restitutus , præclaris
 „ muneribus , & regia supellestile Terbeli oblata , inito
 „ cum eo foedere pacifice dimisit . „ Apſimarum & Leon-
 „ tium catenis vinctos per univasas urbis regiones igno-
 mi-

miniore traduci mandavit: Et Circensibus ludis celebratis, ipso propria sibi Sede composito, illi publice cum decore tracti, ad pedes ejus prosterndendi, humili more projecti sunt: inclinatorum & pronorum in terram cervices pedibus terebat & caleabat Justinianus: demum in cynegium missis, caput amputari præcepit: Callinicum Patriarcham oculis orbatum, Romam relegavit, & in ejus locum Cyrum quendam in Amastris insula Monachum inclusum, quod Imperii secundo gerendi vaticinium edidisset, suffecit. Ex civium posthac militumque ordine numerum prope modum infinitum coëgit perire. Ex his horror, metusque cunctorum animos invasit. Classem porro, quæ e Chazaria conjugem deveheret, misit, cujus navigia quamplurima cum iis, qui conscenderant, hominibus submersa sunt. His Chaganus motus, significat: Fatue, nonne duabus, vel tribus navibus conjugem tuam repetere oportuit, tantæque multitudinis vitæ parcere? num eam bello recipere parabas? vide, etiam filius natus est tibi: mitte ergo qui eos ad te adducant. Ille misso Theophylacto Cubiculario, Theodoram conjugem recepit, & ejus filium Tiberium: utrumque vero Imperii corona ornavit, unaquecum eo Imperii dignitate potiti sunt. Verum ut nullius erat fidei Justinianus, biennio post, rupto foedere, quod solemniter adeo cum Terbele Bulgarorum Rege pactus fuerat, arma in eum movit. Theophanes ad annum Chr. 707. Justiniani in Imperium restituti 3. "Hoc anno Justinianus (a) pacem Romanos inter & Bulgaros compositam violavit; & equitum legionibus in Thraciam transire jussit, etiam classem adversus Bulgaros instruxit, & in Terbelim irrupit. Anchialum vero profectus, classem quidem ad urbem applicuit: Equestres vero copias ad campos urbi imminentes, omni custodia remota, & citra periculi suspicionem castra metari præcepit. Exercitu itaque pecudum instar per campos errante, & ad pabula equis colligenda disperso, e montium cacuminibus

,, ina-

a Sigebertus annum Christi 708. cum anno tertio Justiniani componens: Justinianus (inquit) Imperator, pacem cum Bulgaris factam solvit, eisque congressus, vix evasit. Biennio ante scripserat: Anno 706. Justiniani l. Sclavi Italiani iustitiant.

30 inanam & levem rei militaris apud Romanos disciplinam
 31 Bulgarorum exploratores conficati , ipsi ferarum more
 32 in agmen unum collecti , Romanum gregem uno impetu
 33 disjecerunt, & captivorum multitudinem non contemnen-
 34 dam , equos & currus plurimos , postposito caesorum nu-
 35 mero , ceperunt . Justinianus cum residuis ex exercitu
 36 in arcem fuga se recipiens , oclusis dies tres portis in ea
 37 remansit . Sed quum Bulgaros illic pertinacius instantes
 38 cerneret , ipse prius equi sui nervos incidit , ceteros-
 39 que idem facere iussit : armisque bellicis quasi trophæis
 40 muris impositis , noctu navigia conscendens , Constanti-
 41 nopolim cum dedecore reversus est . 30 Anno 710. Ju-
 42 stiniani 6. bellum adversus Chersonitas & Bosphorianos sus-
 43 ceptum. Theophanes. *Justinianus acceptarum quondam(a)*
 44 *injuriarum memor, Mauram cum Stephano, cui cognomen*
 45 *Astinctus, ambos Patricios, valida & opprime apparata*
 46 *classe illis commisso, in Chersonam delegavit. Insidia quip-
 47 pe a Chersonitis, Bosphoriantis, & aliis regionum illarum*
 48 *incolis ipsi structæ, ejus animo remanserant profundius repo-*
 49 *sitæ. Quare bello iis inferendo universi generis navigia,*
 50 *dromones, triremes, scaphas, onerarias, piscatorias na-*
 51 *ves, ipsosque etiam lintres, omnium Urbis incolarum, or-*
 52 *dinis Senatorii, officinariorum plebejorum, & officii cujus-*
 53 *cumque collatis expensis paravit. Iis itaque dimittit, & e*
 54 *porta solvere dispositis, ut cunctos urbium illarum incolas,*
 55 *nullo in vivo relicto, gladio delerent, injunxit, He-*
 56 *lianque Spatbariam, qui Gubernatorem apud Cherson-*
 57 *nam institueret, aggregavit. Isti porro Chersonam*
 58 *appellentes, urbes nullo resistente invaserunt omnes, & ca-*
 59 *didibus & sanguine cuncta repleverunt, & exceptis adole-*
 60 *scenioribus, quibus, ut & infantibus, parcendum putave-*
 61 *runt, velut ad servitutem reservatis, uniuersos occiderunt.*
 62 *Tudanum autem Chersonæ Prefectum, cum qui Choganum*
 63 *referret, & Zoilum, qui a stemmate & origine civium*
 64 *pri-*

a Baronius ad ann. 710. num. 4. perperam dicit, factam hanc Justiniani expeditionem
 rebellantibus populis Chersonis. Non ob Chersonitarum rebellionem, sed quia li an-
 no 701. doni Justinianus Chersonam degeret, de illo interiticando, aut viactu ad Apinatrum
 transmittendo consilium iniecit.

primarius erat, & alios quadraginta illustres & spectatos viros, ligneis veribus confixis vivo igne assaverunt. Alios viginti, vinclis retro manibus, ad lembum lapidibus oppletum alligatos, in mare demerserunt. Acceptio verum gestarum nuncio Justinianus, servatos juvenes aere ferens, & in insulam versus, eos ad se sollicito advehi curavit. Quam vero classis mense Octobri solvisset, procellarum turbinibus in pelago iactata, sub ortum aseri cui Taurus nomen, tota ferme in mari perit, ita ut qui naufragio immergi fuerint, ad septuaginta tria millia numerentur. Illa calamitato cognita, tantum absit ut condoleret, quin potius lacrima perfusus, eo insanie processit, ut elatis in altum clamoribus, novas etiam adjecerit comminationes, & alteram illuc classem transmiserit, cum mandatis, ut omnia solo equaret, solumque uratro proscinderet, atque universos usque ad mingentem ad parietem interficeret. Istorum rumore divulgato, qui castra illa obtinebant, communiarunt & conluserunt se, & ad res negandas contra Imperatorem coacti, ad Chaganum in Chazariam delegaverunt, qui praesidium ad sui defensionem exposcerent. Interim suscepti propositi confcius advenit Elias Spatharius, & Bardanes prius exul, nunc vero postliminio revocatus e Cephalaonia, & Classis Dux apud Cbersonam forte repertus. Ubi res hujuscemodi tractari percepit Justinienus, Georgium Patricium cognomento Syrum, generalem Logothetam, Joannem Praefectum, & Christophorum Thracicorum agminum ductorem (Τυμάρχη των Θρακησίων,) cum militibus ad trecentum armatis misit, Ιουλιανουq; (a) & Ζοιλου,

Tom. II.

Qq

lum,

a Scripsit paulo superius Theophanes de Chetlonis iussu Justiniani occisis: Τυδωνος δὲ ἀρχοντα Χερσώνος, αἷς ἐκ προσώπου Χαζάρων ὄντα, καὶ Ζωίλον τὸν ἐκ σειράς καὶ γένους ὄντα Πρωτοπόλιτην, καὶ ἑτέρας τισὶ σπαράζοντα ἐμφαγείς καὶ πρωτεύοντας πρὸς Χερσώνος εἰς σύβλας ἑυλίνας ἀεθροναρτίσαντες, ἐπὶ πυρὸς ὤπισσαν: Ιουλιανὸν αὖτις Cbersona Praefectum, eum qui Chaganum referret, & Zoilum, qui a stemmate & origine civium primarius erat, & alios XL. illustres & spectatos viros, ligneis veribus confixos, igne assaverunt: Quo igitur pacto nunc tradit, illos duos, Tydunum scilicet, & Zoilum, a Justiniano millos unacum caeteris ad hoc, ut res Chersonae in priorem statum reponerent? mendum ergo in textu Theophanis: adeoque aut supra dicendum est, Zoilum & Tydunum unacum aliis 40. viis, vivos ad Justinianum fuisse

lun , res Cherfonæ in priorem statum reposturos , & per Apocrisarium apud Chaganum rem gestam excusatos ; ac tandem Eliam & Bardanem ad se Constantinopolim transmisuros . Quum Cherfonam migrassent , Cherfonisæ cives cum iis tractatum habere dedignati sunt . Postera die , solis liffem in consilii locum ingredi permittis , confestim portas ciues occluserunt . Et Generalem quidem Logothetam cum Præfecto peremerunt ; Tudunum vero cum Zoilo , & memorato Turmarcha (Christophoro) & militibus trecentis , tradiderunt Chazaris , & ad Chaganum miserunt . Tuduno in itinere defuncto , funestum epulum litaverunt Chazari , nimirum Turmarchæ & trecentorum militum cædem . Tum vero Cherfonæ reliquorumque Castrorum cives , Justiniani nomine abrogato , exulem illum Bardanem (a) & Philippicum , Imperatorem felicibus acclamationum votis exceperunt .

XV.
Cæso Justiniano ,
Philippicus Impere-
rium invadit . Bul-
gari ad Byzantinam
usque urbem excur-
runt .

Bardanes igitur Imperator proclamatus & Philippicus appellatus est . His cognitis Justinianus , in Eliam veluti facti auctorem commotus , quod non posset in ipsum , in ejus domesticos furorem convertens , filios ejus in matris sinu trucidavit , eandemque ipsam proprio coquo in India nato subactam constuprari jussit : misitque aliam classem adversus rebelles , Mauro Patricio , cognomento Baso ei præfecto : qui mari trajecto , quum jam admoto ariete , turres quasdam Cherfonæ evertisset , Chazarorum adventu , a bello utrinque cessatum est . Bardanes ad Chaganum fuga se proripit : classis vero conatu inutili reddito , quum re infecta ad Imperatorem redire milites vererentur , Justiniani nomine abdicato , Bardanem Imperatorem salutant , mittuntque ad Chaganum , donari sibi Philippicum postulantes . Chagano , ne virum proderent , jurejurando interpolito , fidem fieri sibi

missos : aut infra Tuduni Zoilique nomina sunt delenda , si ii supra , vivo igne affici fuerint .

a Græcus Theopanis textus sic habet : τὸν δὲ ἑξόχου ἐκείνι Βαρδάνην , ἢ Φιλιππικὸν Βασιλεῖα εὐρημῶσαν , eum autem qui ibi exul erat , Bardanem , & Philippicum , Imperatorem acclamavit . Legendam proculdubio , Bardanem & Imperatorem , & Philippicum acclamavit . Nimirum , Bardanem auctore exule , Imperatorem proclamavit , quem mutato nomine Philippicum appellavit .

sibi & pro singulorum capitibus nummum unum concedi expectente, illi summa pecuniae confestim numerata, Philippicum Imperatorem simul acceperunt. Justinianus morae impatiens, deque rerum Chersonae gestarum successu exploraturus, Sinopem contendit, eductis secum Opliciorum, & Thracensium aliquot manipulis. Philippico cum classe urbem Sinopem praecoccupante, ipse ad Damatrym cum suis castra applicavit: Philippicus mora omni penitus abjecta, Maurum quidem Patricium & Joannem Struthum adversus Tiberium Justiniani filium, Eliam vero contra Justinianum Damatry receptum, & alium adversus Basbacurium mittit. Porro Maurus cum Strutho Blachernas appellens, Tiberium extra sanctae Deiparae aedes foras abductum, suisque vestibus nudum, totoque corpore ad limen extensum mactari, & ad aedem SS. Cosmae & Damiani Paulinae dictam, sepeliri praecipit. Basbacurius autem Patriciorum antesignanus, & Opsicii Comes comprehensus, & ipse interfectus est: Elias demum cum adjunctis sibi copiis (a) Damatrym profectus, colloquio cum exercitu, qui ibi confederat, conferto, militibusque Justinianum sequutis data salutis securitate, eos a se invicem dividi, Justinianum deserere, solum sibi permittere, ac in Philippici partes transire persuasit. His ita peractis, Elias furere accensus, in Justinianum insilit, & apprehensa ejus cervice, sica qua erat accinctus, caput ejus amputatum, per Romanum Spatharium ad Philippicum transmisit: ejusdemque Spatharii opera in Occiduas Imperii provincias illud conspiciendum Philippicus traduxit: qui Imperii potestate auctus, pseudosynodum Episcoporum, ex pseudoabbatis sententia celebrari jussit. & Sanctam sextam Synodum abrogavit, haeresi Monothelitarum confirmata, anno videlicet Chr. 711.

Itaque Philippico imperante, anno Incarn. secundum

Tom. II.

Q9 2

dum

a Apud Combessium in Auctario Bibliothecae SS. Patrum, referuntur gesta a Philippico adversus vs. Synodum, in quibus dicitur Bardanes genere Pergamensis, filius Nicephori, discipulus olim Stephani Abbatis, qui & ipse discipulus fuerat Macarii Patriarchae Antiocheni, haereticus Monothelitarum, in vs. Synodo depositi. Justinianus autem in loco dicto Damatrye Provinciae Bithyniae, gladio sancti cervicibus occisus, Pagius ad ann. 711. num. 4. ad 6.

dum (a) Alexandrinos 704. Bulgari per Phileam (Theophane teste) ad freti Byzantini angustias irrumpentes, ingenti strage edita, ad Urbem usque impressionem fecerunt, plurimosque, qui fretum trajecerant, quique nuptias opulentissimas & sumptuosissima convivia, varia suppellectile argentea, & reliquo vasorum apparatu comportato celebrabant, deprehendunt, & in reliquos ad Chrysen usque portam excurrunt: tandem vastitate Thraciæ illata, & ex ea collecto captivorum ingenti numero, animantibusque pene infinitis secum abactis, salvi & a periculo immunes, domos repetierunt. Agatho Diaconus postquam de Philippico narravit quæ ex ejus Peroratione ad annum 711. Pagius refert, statim subjungit. "Quum hæc porro per biennium (ab anno 711. ad 712.) violenter ab eo, iisque patrarentur, quos studiorum ac sententiæ ejusdem haberet socios.. ipso Sanctæ Pentecostes Sabbato, undecima Indictione (anno 713.) subito circa vesperam, insurgente in eum ex improviso exercitu in Thracia conferto, ac propter vicinæ gentis Unnogurorum (b) Bulgarorum continuam id temporis, ac ejus causâ, ob pacta violata, irruptionem, plurimis Christianis Thraciæ incolis qua captivis, qua jugulatis, seditionem movente; comprehensus ipse semibarbarus tyrannus (Philippicus) ac Imperio pulsus dejectusque, confestim orbatus oculis, reliquam deinceps insipientis ipsius cordis, juxta Psalmistam, in tenebris ambulans: sequenti vero, ipsa Sanctæ Pentecostes die, sanctissimi ac vivifici Spiritus illustrante gratia ac adventu, renunciatur Imperator vir pius ac Orthodoxus, nomine Philartemius, mutato nomine Anastasius appellatus, eorum prius accensus ordini qui erant a secretis: Imperavit Anastasius, Artemius antea dictus, annos duos & menses octo; id est a die 4. Junii anni 713. ad mensem Januarium anni 716. Quum enim classem adversus Saracenos misisset, eique Joannem magnæ Ecclesiæ Diaconum, qui tunc Gene-

XVI.

Philippico delecto
 excacatoque Anastasio, deinde Theodosius, ac deinde Leo Maurus Imperio potantur. Hujus Leonis anno 7. Christi 718. Terbelis Bulgarorum Rex in auxilium Anastasii & Nicetæ Xylonitæ advocatus, acceptis a Leone muncribus, prodit'que Anastasio atque Nicetæ, domum rediit.

a Inchoato Calendis Septemb. anni Chr. 712.
 b Bulgari alii ab Unnoguris, uti alibi demonstravi. Ita quoque legendum, Unnogurorum & Bulgarorum: Utique unus Rex Terbelis præerat.

Generalis Logothetæ munere fungebatur, præfisset, ubi is Rhodum appulit, totaque classis illuc venit, cum Ducibus colloquutus ut inde solverent, & in Phœniciam trajicerent ad incendenda ligna totumque qui illic reperiebatur Agarenorum apparatus; cunctis propositum uno sensu excipientibus, soli Opsiciani refragati sunt, & Imperatori quidem debitos honores negaverunt, Joannem vero Diaconum gladiis peremerunt; ex quo classis divisa, & singuli in patriam suam sunt reversi: Rebelles vero in Regiam urbem recta contenderunt: quinque ad Adramyttium applicuissent, hominem quendam ejus loci indigenam, nomine Theodosium, publicorum vestigialium exactorem, ibi forte repertum, ipsi nullo sub capite militantes & sine Duce, ad Imperium capessendum hortati, vimque inferentes, Imperatorem salutaverunt: & post sex mensium pugnam, tota Opsicii regione, & Gottogræcis in socii arma impulsis, tandem Nicææ, quo Anastasius confugerat, potiti sunt. Anastasius iis inspectis, vitæ sibi relinquendæ fide accepta, dedit manus & Monasticum habitum induit: Theodosius salvum eum esse jubens, Thesaloniceam in exilium egit. Imperavit autem Theodosius annum unum & unum aut alterum mensem, idest a mense Januar. aut Febr. anni 716. usque ad mensem Martium anni 717. quo Leo Isaurus Imperio potitus est. Nicæphorus in Breviario. "Dum assidue hunc in modum contra Imperatores conjurationes existunt, dumque invalescente tyrannide, Imperii ac Reip. status negligitur, ac paulatim in deterius prolabitur, una & literarum studia reslingui atque intercidere coeperunt, nec minus disciplina militaris pœsumdari. Ita factum ut Romanum Imperium bellis impune læsceretur, ac cædes passim promiscue, & abducciones hominum, & urbium everfiones fierent. Accessit ad horum malorum cumulum Saracenorum irruptio, qui contra Regiam urbem terrestri expeditione facta, infinitas equitum ac pedum copias ex subjectis sibi gentibus collegerant; eodemque tempore classem ingentem mille octingentarum navium circiter miserant, Duce Musulmano: ita enim gentili eum lingua vocabant. Quibus rebus cogni-

,, tis, tam militiæ præfecti, quam civiles magistratus,
 ,, quum Theodolii imperitiam animadverterent, neque
 ,, tantis hostium viribus sustinendis parem esse scirent,
 ,, instare atque hortari cœperunt, ut Imperio sese abdicar-
 ,, ret, ac tute se in ordinem cogi pateretur. Nec condi-
 ,, tionem abnuvit ille, sed anno Imperii vertente, sponte se
 ,, abdicavit. Inde de successore deligendo consilium ineunt.
 ,, Ac tum forte Leo Patricius oblatus est, Orientalibus
 ,, copiis ea tempestate præfectus. Hic igitur, ut Impera-
 ,, tores solent, solempni pompa susceptus, Aurea porta
 ,, Byzantium ingreditur, atque in majore Ecclesia Impera-
 ,, toriam coronam accipit: ,, Imperavitque (ut Theopha-
 ,, nes testatur) a mensis Martii die xxv. decimaquinta
 ,, Indictione (anni 717.) ad mensis Junii diem xv 111. nona
 ,, Indictione (anni Chr. 741.) Hujus Leonis Isaurici anno
 ,, Imperii tertio (Chr. 718. juxta Pagium, vel 719. secun-
 ,, dum Baronium) ” Nicetas Xylonites (*ut scribit Theopha-
 ,, nes ad ann. Incarn. 711.*) literis ad Artemium [a] The-
 ,, salonicam relegatum datis, ut ad Terbelium, Bulgaro-
 ,, rum socia arma quæsiturus, & subinde adversus Leonem
 ,, militaturus, proficiscatur, monet. Is consilium sequen-
 ,, tus, pergît in Bulgariam, & exercitum, aurique centena-
 ,, ria quinquaginta accipit. Eo apparatu instructus, Con-
 ,, stantinopolim recta tendit. Urbis civibus Artemium a se
 ,, depellentibus, & imperium ejus respuentibus, Bulgari
 ,, virum Leonis potestati permiserunt. Quare acceptis ab
 ,, eo muneribus, domum redierunt: Imperator vero Ar-
 ,, temium & Xylonitem interfecit, bonaque Xylonitæ, qui
 ,, magister erat & locuples, publicavit: similiter Silinium
 ,, Patricium cognomento Rendacem, & Theognostum Pro-
 ,, tosecrētis, & Nicetam Anthracem, & mœnibus repa-
 ,, randis præfectum, Artemii familiarem, Bulgari capitis
 ,, abscissione multarunt; ac pariter Isoëm Patricium & Opsic-
 ,, cii Comitem, ut amicos adjutoresque ejus, Leo occidit:
 ,, alios vero naribus præciis bonisque publicatis in exi-
 ,, lium ejecit.

Ter-

■ Qui *Anastasi* fuit appellatus, quum Imperator renunciatus esset.

Terbelim circa Istrum ea tempestate Regnum suum possedit, declarat Paulus Diaconus lib. 6. de gestis Langobardorum cap. 47. ubi describens, quomodo Saraceni Constantinopolim per continuū triennium obsederunt, donec plurimi eorum fame, bello ac peste perirent, ac sic pertasi obsidionis abfcesserunt; subjungit: " Qui inde egressi Bul-

garum gentem, quæ est super Danubium, bello aggrediuntur: & ab hac quoque victi, ad suas naves refugiant, quibus quum altum peterent, ingruente subito tempestate, plurimi etiam merfis sive contritis navibus perierunt. Hoc ipsum narrat Theophanes ad annum primum Leonis Isauri, his verbis. " Bellum quoque cum ipsis (*Saracenis*) Bulgarorum natio commisit, quo, qui rem exacte norunt, viginti duo millia ex eis caesa re-ferunt. Plurimæ denique ea tempestate clades & calamitates in eos incubuerunt, quibus experientia dignoscere-nt, Deum & Sanctissimam Virginem Dei matrem, Urbem istam & Christianorum imperium protegere; neque omnino a Deo deseri qui eum invocant in veritate, bre- vi licet spatio pro admittis peccatis pœnas sustineamus. Sigebertus ex Theophane ad ann. 718. *Bulgares Saraceno- rum triginta duo millia (a) perimunt*. Obsessæ a Saracenis, liberatæque divina ope Urbis Regiæ memoria notatur in Menologio Græco, extatque etiam oratio historica in Auctario Bibliothecæ Patrum Tom. 2.

Maurus Orbinus id factum narrat sub *Asaner* Bulgarorum post Terbelis obitum Rege; additque, Bulgaros sub eod. *Asaner*, Mediam & Armeniam Arabi. us bello creptam, Leoni Imperatori restituisse, a quo *Regis* titulum deinde consequutus fuerit, huicque successisse *Dobrum*. Sed longe aliter de Bulgarorum Regibus scribunt Græci Scriptorum Theophanes ac Nicephorus, & ex Latinis Sigebertus: nam Theophanes quidem susceptam in Medos & Armenios expeditionem ad annum Leonis Isauri x11. non *Asanero* Bulgarorum Regi tribuit, sed *filiò Chagani Chazarie Principis*: his verbis: *Hoc anno filius Chagani Chazarie Principis*

XVII.

Saraceni ab urbis Byzantinz obsidione egressi, a Bulgaris caduntur sub Terbeli eorum Re-

XVIII.

Post Terbelim, Reges Bulgarorum, 1. *Cormesius*, alius *Cormesius*, 11. *Tellesis*, 111. *Savinus*, 1va. *Paganus*, v. *Thellerigis* alias *Therigis*, vi. *Cardanus* vii. *Corum-nus*. Retellitur *Oribinus*, qui *Asanero* Bulgarum pro-filio Chagani Chazarie obtrudit.

pis Mediam & Armeniam infestis armis vexavit, & Garachum Arabum Ducem in Armenia obviam factum unacum adjuncto exercitu delevit. Tum vero Armeniorum & Medorum provincias depopulatus, magno sui nominis terrore Arabibus relicto, domum rediit. Hinc idem Leo I saurus anno Imperii xvi. (Theophane teste) filiam Chagani Scytharum Principis, Constantino filio suo uxorem dedit, quum Christianam prius eam fecisset, appellassetque Irenem. Hæc sacris literis erudita, pietate fuit illustris, & Leonis Constantinique impietatem arguebat. Porro quæ Theophani filia Chagani Scytharum dicitur, eadem Chazara, & Chazarie principis filia fuit. Nicephorus in Breviario: Dum hæc aguntur, Imperator legatos προς τον τῷ Ἰδρυς τῶν Χαζάρων ἡγουμενον, ad Chazarorum gentis principem misit, qui ejus filiam peterent: quam Constantino filio despondit. Unde natus ex Irene & Constantino filius, Leo Chazarus, & ex Chazara Constantini filius, appellatur. Cedrenus: Ἀὐτῶν, ὁ ἐκ τῆς Χαζάρης υἱὸς αὐτῶν, ἱερασιλευσέν τετι & Leo ipsius (Constantini Copronymi) ex Chazara filius, imperavit annos quinque. Theophanes ad ann. Constantini Copronymi ix. Tertia Indictione, mensis Januarii die, xxv. Imperatori Constantino ex filia Chagani Chazarie susceptus est filius nomine Leo. Sigebertus vero de Therbelis successoribus sic scribit: Therbelis Bulgarorum Rex vixit ad annum. Chr. 727. quo ei successit Cormesius: qui quum anno 760. obiisset, successorem habuit Telesim. Telesis anno 762. Constantino Copronymo Imperatori congressus, cum multo Bulgarorum damno & opprobrio victus, & ab hoc a Bulgariis repudiatus, cum principibus gentis ab eis perimitur. Sabinus post eum Bulgariis ab anno 762. dominatur: quumque foedus cum Romanis inisset, a suis rejectus anno 703., ad Imperatorem confugit, substituto in ejus locum Pagano, qui ab anno 763. ad 770. regnavit, Thellerigo successore relicto: quo Bulgariis imperante, anno 771. Constantinus Imperator contra Bulgares navali praelio pugnaturus, navibus suis fere duobus millibus impetu Aquilonis contritis, totum pene amisit exercitum. Thellerigus vero anno 778. ad Leonem Imperatorem fugit, quem baptizatum Imperator

tor Patricium fecit: Bulgari autem Cardamum eodem anno sibi præficiunt, qui ad annum 807. vitam produxit. Cardamo successit *Cbrunnus*, de quo Sigebertus usque ad annum 820. meminit: nam *deficiente* (ut inquit) *historiarum narratione, cessat etiam* (post annum 820.) *narratio de Regno Bulgarorum & Saracenorum*. De eodem vero Chrunno ad ann. 810. hæc idem Sigebertus scribit: *Nicephorus Imperator Bulgariam ingreditur: & quia victoria temperare nesciuit, a Bulgaris cum multo Senatorii ordinis numero perimitur: & ad ann. 813. Michael Imperator Chrunno Bulgaro congressus, de bello victus fugit, & ex desperatione rerum Monachus factus, Imperium deponit*. Nec plura de Bulgaris Sigebertus. Verum longe plura apud Græcos scriptores habemus, ex quibus hæc subjungimus.

Theophanes ad ann. Constantini Cypriohymi xv. Chr. 756. *Imperator Constantinus, quos Theodosiopolis & Melitina Syros & Armenios eduxit, in Thraciam transtulit. Et innox. Eodem etiam anno Bulgari ob nova castra extructa, nova quoque pacta postulant. Imperatore Apocrisarium eorum spernente, ipsi ignominiam ulturi, ad Longum usque murum cum exercitu bene instructo irrumpunt: magnæque strage edita, & multitudine captivorum abducta, illeæsi & incolentes proprias domos repetunt. Et ad annum Constantini xviii. Hoc anno Constantinus Sclavinia provincia, ad Macedoniam sita in servitutem redegit (Græc. text. *ἡμαδαίωσις* in captivitate abduxit) reliquos vero imperio Romano plane subijci cogit. Demum ad annum ejusdem Constantini XIX. Imperator armis in Bulgariam motis, venit Beregabam. At Bulgari ad Clusuram obviam facti, plurimos ex ejus militibus deleverunt, inter quos Lec Patricias & Thracensium Dux, alter Leo cursus publici Logotheta, & ex confusa plebe non pauci desiderati. Eorum arma acceperunt Bulgari: atque ita Romani cum dedecore redierant. Aliter belli istius eventum commemorat Nicephorus Patriarcha CP. pag. 43. *Constantinus oppida per Thraciam exstruxit, in quibus Syros & Armenios collocavit, quos ex Melitensium urbe ac Theodosiopolis transtulerat, itique necessaria omnia liberalissime largitus est. Hæc oppida**

Tom. II.

R r

dum

XIX.

Constantinus Cypriohymi Syros & Armenios in Thraciam transtulit: Sclavinia Provincias ad Macedoniam sitas Imperio Romano subicit, pluribus captivis abductis, Bulgaros sub Cornelio Rege ad Longum usque murum excurrentes, compertit, & datis acceptisque mercedibus, tandem Bulgaros ad pacem petendam compellit.

dum adhuc edificantur, conspicati Bulgari, tributa ab Imperatore postulant: quo veniente, illi exercitu collecto, Thraciam depopulantur, ac propemodum ad Longos usque muros excurrunt. Sed occurrente Imperatore, commissisque praelio, in fugam coniecti sunt: quumque eos acriter insequeretur, quamplurimi e Bulgaris interfecti. Deinde ingentibus terra marique copiis contra eosdem Imperator profectus est. Classis ipsa quingentarum numero navium Euxino mari navigans, ad Istrum applicuit. Inde Bulgarorum agros incendio vastare, innumeros in captivitatem abducere. Imperator ipse ad Marcellas (quod castellum prope Bulgarorum fines positum est) acie congressus, barbaros in fugam convertit, ac bene multos interfecit. His cladibus acceptis Bulgari de pace legatos mittunt, obsidesque liberos tradunt. Comerfium tunc Bulgaris praefuisse, Theophanes tradit pag. 421. edit. Paris. ubi de Crummo, & Comerfio (a) haec scribit: Hoc anno (Michaëlis Imperatoris 2. Christi 813.) Crummus Bulgarorum Princeps Dargamerum legatum cum Imperatore Michaele (Curopalata, vulgo Rhangabe) tractaturam misit: conditionesque Comerfii tunc temporis Bulgariæ domino concessus, ac sub Theodosio Adramytino & Germano Patriarcha ictas adimpleri postulavit. Ea porro ditionibus utriusque Principis limites praefigebant a Thraciæ Meleonis: vestes, rubrasque pelles ad auri librarum triginta pretium dandus: insuper ex utraque parte fugitivos utrique Principi mutuo restituendos, licet in Remp. perduelles forent: mercaturam inter utramque ditionem exercentes res suas venales literis & sigillis commendatas & firmatas in publicas rationes inferre deberent. Theodosius (b) Adramytenus, Anastasio II. antea Artemio dicto, Thessalonicam relegato, imperium iniiit anno Chr. 716. idque tenuit usque ad diem 25. Martii Indictione XV. hoc est anni sequentis 717. quo Leo Isaurus in ejus locum

a. Fabricius quoque Biblioth. Graec. Tom. 6. pag. 721. ad ann. Chr. 716. initium imperii Theodosii Adramytini ponit: sed pro Artemio, perperam scribit, Philippo Thessalonicam relegato.

b. Item Theophanes ad ann. Constantini Copronymi 2211. pro Comerfio, Comerfium appellat.

locum subrogatus est : adeoque Theophanes sibi ipse repugnat, quum ad annum Leonis 3. pag. 335. edit. Paris. *Terbelium* tunc Bulgarorum Regem fuisse scribit, idest anno Chr. 719. his verbis : " Eodem anno Nicetas Xylonites, literis ad Artemium Thessalonicam relegatum datis, ut ad *Terbelium* Bulgarorum, sociam arma qua siturus, & subinde adversus Leonem militaturus, proficiscatur, & uocet. Is consilium sequutus, pergit in Bulgariam, & exercitum, aurique centenaria quinquaginta accipit. Eo apparatu instructus, CP. recta tendit. Urbis civibus Artemium a se depellentibus, & imperium ejus respuentibus, Bulgari virum Leonis potestati permiserunt, quare acceptis ab eo muneribus domum redierunt. Quare aut dicendum, *Comersii* nomen ad ann. Leonis 3. pro *Terbelio* reponendum ; aut potius *Terbelii* nomen ad ann. Michaelis 2. pro *Comersio* legendum.

Post *Comersium* Nicephorus ac Theophanes Bulgari præfuisse *Telesium* scribunt. Nicephorus pag. 44. edit. Paris. " Nec longo post hæc interjecto tempore Sclavini patrii sibus extorres, Euxinum trajiciunt, quorum numerus ad octo & ducenta millia pervenisse dicitur. Hi ad fluvium, quem Artanam nominant, confederunt. Dum hæc aguntur, apud Hunnos & Bulgaros ista contigerunt. Fœdere illi inter se constituto, Xerensibus, quorum in dominatu erant, interfecit, ducem sibi *Telesium* non inæ præficiunt, arrogantem hominem, ac juvenili audacia ferocem, qui collecta militum manu, vicina Romanorum loca & castella hostiliter populatus est. Constantinus ejus audaciam ac violentiam animadvertens, hippagogas naves ad octingentas comparat, quas quum equitatu compleisset, per Euxinum mare in Istrum immittit. Ipse cum alio exercitu Anchialum pervenit, ad quam ei *Telesius* cum Sclavinorum auxiliis hæud pœnitendis occurrit. Ibiq; prælio victus in fugam vertitur. Multi utriusque gentis hostiliter in acies casti, nec pauci etiam e primoribus capti. Hac victoria potius Imperator, Byzantium revertitur: captivos omnes in populum, ac Circenses præcipue factiones ad necem di-

Tom. II.

R r 2

vidit.

XX.

Telesus, qui post *Comersium* Rex Bulgarorum creatus est, cum Sclavinorum auxiliis, vicina Romanorum loca hostiliter invadit: Constantinus Coptonymus anno 761. commisso cum Bulgariis prælio, victoriam potius Bulgari commulcantes, *Telesum* occidit, Regemque *Sabinum* creat: Quo propter novum tumultum ab Imperatore suscepto, a Bulgariis Paganus Rex constituitur.

,, vidit . Bulgari Telesii infelicitate cognita , hunc per se-
 ,, ditionem opprimunt . Et Sabino cuidam ex ducibus
 ,, suis imperium deferunt . Ille missis aliquot expeditis ,
 ,, eorum conjuges & cognatos e latebris eductos ad Sabi-
 ,, num perducit . Interim Bulgari mutatis animis legatos
 ,, de pace ad Imperatorem destinant . Qui rejectis horum
 ,, precibus , statim in eos exercitum movet . Barbaris
 ,, montis ejus , quo undique cincti sunt , angustias muniunt .
 ,, Horum princeps fide accepta , cum ducibus suis ad Im-
 ,, peratorem pervenit : qui his exceptis , assidente Sabino ,
 ,, turbulentos animos & odium illud in Sabinum exprobra-
 ,, vit , ac postremo pacem eis concessit . Hæc Indictione
 ,, prima sunt facta . ,, Adeoque anno Chr. 763. quam
 ,, esset annus Imperii Constantini Copronymi vigesimus se-
 ,, cundus : quo anno Theophanes quoque idem factum nar-
 ,, rat ; his verbis . " Bulgari seditione mota , propriis domi-
 ,, nis continuata unius stirpis serie potestatem hucusque
 ,, adeptis illata cæde rejectis , malignæ mentis hominem ,
 ,, nomine Teletzin , annos triginta natum , sibi ducem
 ,, præferunt . Multi propterea Sclavi patria excedentes ,
 ,, ad Imperatorem ultro se contulere : quos ille Artanum
 ,, incolere constituit . Mensis autem Junii die 17. bis mil-
 ,, lium chelandiorum equos duodecim per singula vehen-
 ,, tium classe per Euxinum pontum missa , Imperator Thra-
 ,, ciam versus perrexit . Teletzes terra marique adversus
 ,, se paratam audiens , vicinarum nationum viginti milli-
 ,, bus in auxilium accitis , & per munita loca distributis ,
 ,, ipse præsidio se inclusit . Imperator vero in Anchiali agris
 ,, castra metatus est . Porro Junii die 30. Indict. 1. feria
 ,, hebdomadis 5. Teletzes cum numerosa auxiliariorum
 ,, multitudine progredi tandem visus est , consertaque pug-
 ,, na , mutua utriusque partis cædes ingens edita : fuscisque
 ,, de nunc Teletzis copiis , ipse fugam arripuit : duravitque
 ,, pugna ab hora quinta usque ad vesperam , & maximus
 ,, Bulgarorum numerus certamine illo deletus , multi cap-
 ,, ti , alii ultro ad Romanos defecerunt . Imperator pro-
 ,, pero victoriæ successu elatus , Urbem triumphum ducens
 ,, ingressus est , lætisque totius civitatis vocibus exceptus ,
 ,, Bulga-

33 Bulgaros bello captos xylopanduris vinctos in eam in-
 33 vexit, eosque demum extra Chrysen portam a civibus
 33 capite truncari iussit. Bulgari autem seditione in Telet-
 33 zem mota, ipsum ac cunctos eius proceres dederunt
 33 neci; Sabinum vero, *γαμβρόν ὄντα τῷ Κορμασί τῷ πάλαι κυρίῳ*
 33 *ἀντῶν* Cormelii quondam Principis eorum generum, con-
 33 stituerunt ducem. Quum vero Sabinus legatos de pace
 33 ad Imperatorem confestim destinasset, Bulgari comitiis
 33 habitis, Sabino pertinaciter se opposuerunt, clamantes:
 33 Bulgaria, tui caesa, Romanorum potestati subjicienda
 33 est. Aucto demum tumultu, Sabinus in Mefembriae præ-
 33 sidium fuga se subducit, & inde ad Imperatorem se con-
 33 fert. Alium vero Dominum, nomine Paganum, Bulga-
 33 gari creaverunt.

De *Pagano* in locum Sabini Bulgarorum Regis substi-
 tuto pergit Theophanes ad ann. Constantini Coprony-
 mi XXIV. Chr. 765. " Eodem (a) anno Paganus Bulgarorum
 Dominus, missis ad Imperatorem Legatis, ad collo-
 quium & mutuum cum eo conspectum venire postulavit:
 & accepta fide, ipse cum suis Boiladis, *μετὰ τῶν Βοιλᾶ*
δῶν (b) *ἀντῶν*, & optimatibus ad Imperatorem se contu-
 lit. Imperator autem sede sua recubans, Sabino ipsi
 pariter assidente, advenientes excepit. Tum rebellio-
 ne, & quod in Sabinum conceperant, odio exprobrato,
 simulatam pacem cum eis composuit. Missis porro la-
 tenter in Bulgariam militibus, Severum Sclavinum opti-
 matem, multorum pridem in Thracia malorum aucto-
 rem in potestatem recepit. Comprehensus est etiam
 Christianus apostata fidei conspirator, & inter prædones
 dictos Scamares antesignanus, qui in portus S. Thomæ
 mola præcisus manibus & pedibus, ac citis medicis con-
 missus est, & a pube ad thoracem ab eis dissectus, com-
 piciendæ humani corporis compositioni novum exhibuit
 33 spe-

XXI.
 Constantini Copronymi res gestæ adversus Bulgaros ab anno 765. ad 775. ex Theophane & Nicephoro. Severus Sclavinorum Dux multorum malorum in Thracia auctor. Adversus Russorum Chelandia classem Constantinus instruit. Ante Paganum, Umarus & Todus Bulgarorum Duces Post Paganum Telerigus seu Tzerigus. Copronymi interitus.

a Cedrenus pag. 465. Anno xxiv. Constantinus pace cum Pagano Bulgarorum Principe facta, subito est ab urbe profectus claustrisque custode ob pacem nimirum ipsam fraudulentam, vacuis inventis, in Bulgariam Thumiam usque progressus, iugurii in qua incidebat incensæ, metuens sibi domum rediit, nullo præclaro facinore edito.

b Leg. Βοιλᾶδων, Boibadis, idest, Forvadji.

33 spectaculum; ac demum in ignem coniectus est. Post-
 33 modum Imperator Urbe inexpectato egressus, clusuras
 33 custodia destitutas, ob fraudulentæ pacis speciem, repe-
 33 riens, in Bulgariam Tunzas usque penetravit. Tum
 33 igne aulis & tuguriis forte repertis subjecto, nulla re
 33 præclare gesta, sed subito metu correptus, Constanti-
 33 nopolim remeavit. *Et ad (a) ann. 25. Cbristi 766.* Cæ-
 33 terum Januarii mensis die XXI. Indict. IV. Imperator
 33 bello in Bulgaros moto, Chelandiorum bis millia sex-
 33 centa Anethialum misit, copiis Thematum omnium iis
 33 impositis. Quum autem litora navigando semper lege-
 33 rint, boreali vento flante, cuncta paucis exceptis con-
 33 fracta sunt. Immenfus sane suffocatorum numerus extitit.
 33 Cadaveribus autem colligendis uncos ferreos demisit
 33 Imperator, & mortuos unda extractos funereis hono-
 33 noribus prosequutus est, *Et ad ann. 33. Cbristi 774.*
 33 Hoc anno, mense Majo Indict. XII. Constantinus (b)
 33 classem Chelandiorum bis millium in Bulgariam instruxit:
 33 ipse adversus Russorum Chelandia εις τὴν Πύρριαν
 33 χιλιάδων, in Danubium aditum sibi paraturus movit.
 33 Extra clusuras autem equestrium ordinum duces reli-
 33 quit, ut Bulgaris in eo repellendo occupatis, ipsi in
 33 provinciam, si liceret, penetrarent. At ubi (c) Barnam
 33 advenit, metu correptus, jam de reditu cogitabat.
 33 Ex adverso Bulgari, ejus adventu cognito, terrore acti,
 33 Boilam, & Izigatum, ab Imperatore pacis conditiones
 33 accepturos, miserunt. Iis visis Imperator oppido gaudens,
 33 pacem composuit, quam etiam Jatis ad invicem juramenti
 33 firmaverunt: Bulgaros nimirum ab infestanda Romana
 33 ditione, Imperatorem vero ab impetenda bello Bulgaria
 33 vicissim absenturos. Conditiones istas scripto mandatas
 33 mutuo sibi tradiderunt. In-
 33 pera-

^a Cedren. pag. 466.

^b Cedren. pag. 467.

^c *Barna, Varua*, alias, *Tiberiopolis, Strummitza, Strumitza, Dionysopolis*:
 Urbs Mædiæ infestioris, & postea Bulgaria, prope ostia fluvii Zyræ in Pontum Euxinum.
 Sedes Metropoleos titulo ornata sub Achaemeni. Vide Quænum Orient. Christian. Tom. 3.
 pag. 283. & 284.

33 vero metu retentus , cum equeſtribus copiis remanſit .
 33 Classis illa Meſembriam uſque delata , & adverſis boreæ
 33 flatibus jaſtata , quin periret univerſa , parum abſuit .
 33 Pluribus itaque ſuorum deſideratis , Imperator re infe-
 33 ſta reverſus eſt . Porro Tzerigus [a] Bulgarorum (b)
 33 Dominus a viris ſibi conjunctis & amicitiam ſimulantibus
 33 conſilia ſua Imperatori nota fieri perſentiens , ſcribit ;
 33 patria fugere , & ad te me recipere , conſilium mihi eſt ;
 33 quamobrem incolumem me apud te futurum fidei argu-
 33 mentum tranſmitte . Si amicos uſpian hic habueris , qui-
 33 bus poſſim fidere , & qui futuri ſint adjumento , ſcri-
 33 be . Ille animi levitate ductus , cunctorum nomina con-
 33 ſcripſit . Eos ita cognitos , Bulgarus medios diſſecuit .
 33 Quo comperto Conſtantineus , canos ſuos præ dolere evul-
 33 ſit . „ Anno 35. Chriſti 775. Indiſt. 13. ” Imperator [c]
 33 Conſtantineus bellum Bulgaris illaturus , Urbem reliquit .
 33 Anthracum autem morbo in crura ſibi divinitus immiſſo ,
 33 & febrī ſubinde vehementiſſima correptus , & ardore
 33 medicis ob incendiū vim penitus ignoto aſſictus , ſubi-
 33 torum humeris grabato delatus , Arcadiopolim remea-
 33 vit : unde Selymbriam (d) profectus , die xiiii. menſis Se-
 33 ptembris , Indiſt. xiv. navi conſcenſa , ad caſtellum
 33 Strongylum deſectus , infelicem in navigio mortem obiit ,
 33 vociferans , ac dicens : etiam vivus igni non extinguen-
 33 do addictus ſum . Sanctam poſtmodum Virginem & Dei
 33 Genitricem hymnis & laudibus celebrari , qui vixerat
 33 hoſtis ejus infeſtiſſimus , poſtulavit .

Theophani Nicephorus concinit quoad Paganum Sabi-
 nõ ſubſtitutum a Bulgaris Indiſt. 111. hoc eſt , anno Chri-
 ſti 765. ſed illum *Campaganum* vocat , hoc eſt *Cbau Pa-*
ganum , ſive Regem Paganum , eique præceſſiſſe ſcribit

Uma-

a Tzerigus , Pagano ſucceſſit anno 770. ex Sigeberto , qui eum *Telericum* vocat .
 b Cedrenus pag. 468. Cæterum *Elerichus* Bulgarorum princeps a ſuis familiaribus
 prodiſe intelligens &c.

c Cedren. pag. 467. Anno 35. in *Bulgaros* quum ſuſcepſiſſet expeditionem , irato *Deo*
carbunculi pedes ejus inſaſerunt . &c.

d Cedren. pag. 468. *Selybriam* . Vide Quicunq. Tom. 1. Orient. Chriſtian. pag.
 1137. & ſeq. *Selys* , & *Bria* : nam *Bria* apud Thracas , teſte Sirabone , ideam erat ,
 ac *Civitas* .

Umarum quemdam, & Toctum; inquit edit. Paris. pagin. 45. *Indiffione deinde tertia Constantinus in Bulgariam exercitum ducit, quod Umaro, quem Sabinus ducem praefecerat, imperio exuto, Bulgari Toctum genere Bulgarum Bajani fratrem, ejus loco substituisent: qui sub adventu Imperatoris, ad saltus Istro propinquos confugiunt: nec pauci tamen interfecti sunt: inter quos & Toctus cum fratre Bajano, atque aliis compluribus occiditur. Alius item ex eorum ducibus, quem Campaganum vocant, quum Barnam fugisset, ac jam evasisse videretur, a servis suis peremptus est. Quo tempore Bulgariae magna pars a Romanis igne vastata, atque hostiliter populata est. Subjungit, nulla temporis nota expressa pag. 47. Eodem anno Constantinus contra Bulgaros expeditione facta, cum suis ad illorum limites pervenit, & prope eum locum, qui Beriganorum Embole dicitur (Teophani Beregabe) confedit. Ad haec instructa classe bis mille ac sexcentorum naviorum, & classariis supplementis ac militibus, quos partim ex navalibus praefecturis, partim aliis ex locis contraxerat, impositis Mesembriam, & Anchiolum ad Bulgarorum fines navigare iussit. Quibus rebus confternati Barbari, atque equitum & navium multitudine territi, cum Imperatore de conditionibus agunt. Sed quum classis ad illius maris litus constitisset, quod impetuusus hic locus & navigantibus difficilis esset, subito coortus a Septentrione vehemens ventus eversas naves, atque ad litus officinas confregit, nec exiguam veftorum multitudinem fluctus opprefsit. Inter haec trepidantibus omnibus iussit ab Imperatore duces praefocatorum corpora dispositis in mari retibus excipere, ac sepulturae tradere. Quibus peractis Constantiopolim reversus est. Ubi Nicephorus res a Constantino diversis annis gestas, uno tenore refert. Nec plura de Bulgaris habet, sed tantummodo pag. 49. haec de Sclavis scribit Indict. vi i. hoc est, anno Christi 769. At Constantinus Legatis ad Sclavinorum principes missis, Christianos, qui jamdudum apud eos captivi detinebantur, recepit, quos illi ex insulis Imbro, Tenedo ac Samothracia ducerant. Hos omnes bis mille ac quingentos fere sericis vestibus*

libus permutatos, cum muneribus abire quoquo vellent permisit.

XVII.
Tellerigus seu
Tzerigus Bulgaro-
rum Rex ad Leonem
Chazarum Imp-
protugions, bapti-
zatur anno 776.

Leone Chazaro, Copronymi filio, imperante, anno ejus secundo, hoc est Chr. 776. Tzerigus, sive Tellerigus, Bulgarorum Rex, quum subditorum vereretur invidias, ad Leonem confugit. Theophanes "Telerus (ita enim vocat) Bulgarorum Dominus ad Imperatorem profugit, a quo locata in matrimonium conjugis suae Irenes, consobrina, Patricius creatur. Eum sacro lavacro initiatum Imperator suscepit, & summis honoribus cumulat, tum valde adamavit, Cedrenus p. 463. Anno Leonis Chazari secundo *πυλαργός*, Pellerigus Bulgarorum princeps ad Leonem confugit, ab eoque Patricius creatur, tradente etiam sororis uxoris suae filium ei in matrimonium: susceptusque ab eo ex sacro lavacro, magno opere charus honoratusque ei habetur. Fallitur Siebertus, qui hoc Telerici factum ad ann. Chr. 778. item Pagius, qui ad ann. 777. differt: nam Theophanes, & Cedrenus anno Leonis secundo, non tertio, Telerum (a) sive Telericum, hoc est, Teler-Chan, ad Leonem confugisse scribunt.

XXIII.
Sela vi Macedo-
niam, Graeciam, &
Peloponnesum circa
ann. 780. invadunt.
Anno 782. sub Con-
stantino & Irene
A. A. Romano sub-
jiciuntur Imperio.
Tributa eis imposi-
ta sub aliis Impera-
toribus.

Sublato Leone, anno Constantini & Irenes tertio, Chr. 782. Theophanes ait: *Irene Augusta, pace cum (b) Arabibus confecta, Stauracium Patricium & celeris cursus Logothetam cum numerofo exercitu adversus Sclavinorum nationes misit: qui quum Thessalonicam & Graeciam adiisset, regionem omnem Imperio subiecit, & tributum pendere coegit. Quin etiam Peloponnesum penetrans, captivorum ingentem turbam & spolia in Romanam dititionem retulit. Tum ad annum sequentem. Hoc anno mensis Januarii die septimo Stauracius, quem memoravi, ex Sclavinis expeditione regressus, victoriae solennia, ducto per circum triumpho, peregit. Quo anno in Macedoniam, Helladem* five

a Male non Cedren. pag. 463. dicitur Pellerigus. Nam idem Cedrenus supra p. 467. eum vocat, ut Elericum.

b Cedrenus pag. 470. Anno 7. Irene, pace cum Arabibus facta, Stauracium Patricium & Logothetam contra Sclavinos misit, qui & omnes eos Imperio Irene subiecit, atque etiam magnam ex Peloponneso pradam multaque spolia attulit.

sive Græciam, & Peloponnesum, Sclavinorum nationes invaserint, neque Theophanes, neque alii Scriptores Græci narrant. Porphyrogenitus tamen lib. 2. de Thematibus, Themate vi. tempus videtur designare, de Peloponneso sic scribens: *cæterum in servitutem reducta fuit universa regio, ac barbara effecta, quando pestilens morbus in cœnem terrarum orbem grassatus est, quo tempore Constantinus Copronymus Romanorum Imperii sceptrum tenuit*. Nimirum post annum Christi 746. quo immanis Pestis per totam Græciam sub Constantino Copronymo grassata est, teste Theophane apud Pagium ad ann. 746. num. 3. *Hoc eodem anno lues pestilentialis a Cilicia (lege, Sicilia: quæ enim conjunctio Ciliciæ cum Calabria?) & Calabria primùm exorta, atque velut ignis sensim depusces, per Monobasiam (Peloponnesi urbem) & Græciam, adjacentesque insulas pervagata, tota Indictione XIX. (anno 746.) irreligiosum Constantinum flagellavit*. Et mox: *Pestilens illud bubonis virus ad Imperatricem usque urbem propagatum est Indictione XV. adeoque anno 747. Et post pauca. Insequente autem primæ Indictionis vere (anno 748.) magis serpente & grassari contagium: circa messem vero ita ejus incendium exarsit, ut quamplurimæ domus incolis penitus orbæ clauderentur, ac sepeliendis mortuis amici vivi deficerent*. Hinc Nicephoro Patriarcha CP. teste, post istud pestilentiaæ malum, *desertam urbem CP. ac pene ad vastitatem redactam, evocatis novis civibus Constantinus Copronymus frequentat, quos undique ex provinciis atque insulis Romano nomini subjectis exciverat*. Itaque in vacuum habitatoribus Peloponnesum & magnam Macedoniae partem circa annum 750. Sclavini migrarunt: quos proinde Irene Augusta ut Imperio subjiceret, Stauracium Patricium anno 752. (vel sequenti, uti contendit Pagius) cum exercitu misit. De iisdem Sclavis in Peloponneso degentibus fuscus agis Porphyrogenitus de Adm. Imp. cap. 49. ubi narrat, Romani Imperii sceptrum tenente Nicephoro, eos in Peloponnesi Themate defectionem cogitantes, a S. Andrea Apostolo cohibitos fuisse: Prætorem autem illius Thematis, qui Corinthi degebat, quem triduo post advenisset, &

Apostoli victoriam intellexisset, Nicephoro Imperatori significasse incurfionem Scлавinorum, captivorum numerum, vastationem, prædam, & quæcumque alia mala Achajæ in partibus intulissent: item diuturnam Patrarum urbis obsidionem, continuamque oppidanorum oppressiorem; deinde S. Andreæ Apostoli inspectionem, auxilium, & integram victoriam, utque sub oculis hominum visus esset hostes invadere, eosque persequi, & in fugam convertere, adeo ut ipsi etiam Scлаvi ejus vires & suppetias Patrensibus præstitas persentiscerent, ideoque ad sacran ejus adem confugerent. His cognitis, Imperatorem jussisse, postquam ab Apostolo victoria contigisset, omnia ei spolia donari; & statuisse, ipsos quoque Scлавos cum omni familia & facultatibus attribui Templo Apostoli, quod in Patrarum Metropoli est: & sigillum super hac re in Metropoli illa dedisse. Aliud etiam sigillum a Leone Imp. Basilii filio datum, singillatim complectens, quid ii adscriptitii Metropolitanis præstare deberent Subjungit idem Porphyrogenitus cap. 50. Thematis Peloponnesi Scлавos temporibus Imperatoris *Theophili* ejusque filii *Michaëlis* descendentibus, imperium excussisse; & suo libitu viventes, direptiones, captivitates, prædas, incendia ac furta exercuisse. Imperante vero *Michaële* Theophili filio, missum fuisse Protospatharium *Theoëlistum*, cognomento Broëniorum, Prætorem ad Thema Peloponnesi cum magna manu Thracum, Macedonum, ceterorumque Thematum Occidentalium, ad eos debellandos subjugandosque: & omnes quidem Scлавos, reliquosque Thematis Peloponnesi nondum subjectos vicisse cum ac subjugasse: *Ezeritis* autem & *Milengitis*, qui ad latera præcelsi montis Pentadactyli sedes habebant, imposuisse tributum, Milengis quidem nominata sexaginta, Ezeritis vero nominata trecenta: quumque hi Imperiali mandato obedientiam ultra exhibere detrectarent, a Protospathario *Crinta Arotta* devictis, tributa iis graviora imposita, Milengis quidem ad sexaginta nominata, quæ antea solvebant, alia quingenta & quadraginta, Ezeritis vero supra trecenta pristina, alia trecenta; sub *Romano* tamen Imperatore, Scлавos Milengos & Eze-

& Ezeritas ad eundem Imperatorem misisse, ut tributa tantum solverent, quemadmodum primitus solebant: Imperatorem autem ob Sclavorum adventum veritum, ne Sclavis conjuncti omnino ipsum Themate Peloponnesi exuerent, auream illis bullam dedisse, ut tributa ab iis pendi solita in pristinum statum redigerentur. Hactenus de Sclavis Peloponnesi.

Bulgari in Romanos invadentes, Constantinum Imperatorem exstimularunt, ut bellum ipsis moveret. Theophranes ad annum Constantini & Irenes 1x. Christi 788. *Pbiletus Thraciæ Dux Stramonem profectus, nullis circa se dispositis excubiarum custodibus, Bulgaris ex improviso ingruentibus, cum pluribus aliis interfectus est.* Et ad ann. Constantini solius (a) primum, Chr. 790. *Mense Aprili Imperator expeditione in Bulgaros suscepta, ad castrum quod Probat dicitur, juxta Sancti Georgii rivum venit: ubi quum in Cardamum Bulgariæ Dominum incidisset, levi pugna vesper commissa, Romani timore percussi, per noctem in fugam se dederunt: atque ita cum dedecore reversi sunt. Bulgari etiam exterriti, in provinciam se receperunt.* Et ad annum sequentem. Porro Julio mense exercitum in Bulgaros expedit, & castrum Marcellorum condidit. Ejusdem vero mensis Julii die vigesimo, Cardamus Bulgariæ Dominus captis dittonis sue omnibus eductis, postmodum in locis munitis substitit. Imperator juvenili ardore succensus, & a falsis votibus victoriam ei prænunciantibus seductus, inconsulte & agminibus incompositis pugnam conferens, gravi clade afficitur. Urbem itaque fugitivus repetit multis, non ex gregariis modo militibus, sed & viris in dignitate constitutis amissis, inter quos fuerunt Michael Magister Echanodraco, Bardas Patricius, Stephanus Protospatharius, Chamæus, ac Nicetas, & Theognastus, qui Duces exstiterant, hominesque ex Imperatorio comitatu non pauci: Pancrastus etiam falsus ille vates &

Astro-

XXIV.

Cardamus Bulgarorum Rex ab anno 778. in Romanam ditionem invadere solitus, sub Constantino & Irene de Romanis triumphat anno 788. 790. & seq.

a Cœten, pag. 472. Imperator porro expeditione in Bulgaros facta, victor rediit. Et ad ann. Constantini solius secundum: In Bulgaros exercitum ducens, Cardamus vorum domino occurrit: amissisque militum magno numero, & multis Ducibus, ipsaque etiam cohorte, & omnibus impedimentis, atque equis, agre fuga in Urbem elapsus est.

Astronomus, qui Imperatoris victoriam futuram prædixerat. Ad hac Bulgari impedimentis, facultatibus, equis, & tensoriorum omni apparatu, cum universo Imperatoria suppellectile positi fuerunt. Ad annum Constantini solius (a) sextum: Cardamus Bulgariae Dominus Imperatorem bis verbis interpellavit: aut tributa mihi persolve, aut ad Chrysen usque portam arma, & per Ibraciam universam vastitatem inferam. At Imperator involuta sudario equina stercore ad eum remisit, cum ejusmodi responsis: Tributa quæ te deceant mihi: senior autem quam sis, bucusque venientem te fatigari nolo, ego ad Marcellorum castrum obvius prodibo: Tu si illuc etiam te conferas. De successu Deus iudicabit. Advocatis autem trans fretum positis copiis, exercitum universum Imperator collegit, & Versiniciam usque profectus est. Cardamus ex adverso ad Abrolebam sylvam venit, & metu retentus, lucos se abdedit. Imperator antius exercitui additis, ad lucum Abrolebam processit, diebus continuis septemdecim hostem ad pugnam lacessens: quam ille viribus dissidens inire recusavit, & in provinciam se recepit.

XXV.

Acamerus alias Dargamertus Sclavinorum Belzetia Princeps. Crunus, alias Crunus & Crunus, Bulgariae Rex post Cardamum, cuius Nicephoro Imp. bellum committens anno 806. 807. 809. & 811. insignem victoriam reportat, caelo ipso Imperatore unacum innumerabili optimatam, & militum multitudine, cuius cæcis memoriis in Menais Græcorum recollitur.

Cangius humanum quid passus, in Familiis Sclavonicis cap. 6. pag. 308. de Cardamo Bulgarorum Rege loquens, hoc quod modo ex Theophane retuli a Constantino in Cardamum motum bellum, ad ann. Chr. 781. perperam refert, & illud Leoni tribuit his verbis: *Verum anno 781. eundem hanc ultus est Leo, fugato Cardamo, a quo per legatos provocatus fuerat, su tributo subdi veneret.*

Constantino filio exæcato, Irene matre imperium arripiente, anno ejus imperantis solius 2. (ut Theophanes scribit) *in mense Martio Indictionis septimæ, adeoque anno Chr. 799.)* Acamerus Sclavinorum Belzetia Princeps *Ἀκαμπος ὁ πῶρ Σκλαβῖνων τῆς Βελζητίας ἀρχαί,* a Græcis quibusdam excitus, hinc Constantini in libertatem allerere,

a Cedren. pag. 473. Anno 6. Cardames Bulgaror. Princeps Constantino ita scripsit: *aut persolve mihi quod pactum est: aut usque ad portam Auream veniam. Rescripsit Imperator: Quod decuit, ex pacto tibi mihi. Senex es: ideo te fatigari nolo: tunc usque profectus: sed ipse ad te veniam: Deum de. cernet. Contralioque exercitum, in eam ducit, profectumque in suam usque dilionem est persequutus.*

b Belzetia Eadem sibi Berytia, Berkicia, & Berketia, regio Sarmatis vicina: sive Chazarorum usque eturp. Vide Tom. 1. pag. 430.

„ ex eis non neminem Imperatorem creare statuit : quod
 „ ubi Imperatrix Irene accepit, ad Constantinum, cogno-
 „ mento Serantapechum, Patricium ejus filium ; qui tum
 „ Spatharius erat & Imperatricis ipsius nepos, Teophyla-
 „ ctum militi, qui omnes oculis orbavit : atque ita paratam
 „ in se conjurationem dissipavit. „ At Irene in ordinem re-
 „ ducta, quum Nicephorus *ὁ γερμανὸς λογοθέτης*, anno 802. Im-
 „ perium usurpasset, anno imperii ejus v. Christi 806. „ bel-
 „ lum in Bulgaros (*verba sunt Theophanis*) convertit : &
 „ Adrianopolim profectus, quum ab Imperatoriis aulicis
 „ & militum ordinibus conspirationem in se motam intel-
 „ lexisset, re profus infecta, & a proposito sibi sine longe
 „ sepositus, nisi forte a severitate in contribules exercita,
 „ quos verberibus, exiliis, & bonorum proscriptionibus
 „ ultus est, Constantinopolim remeavit . „ Bulgaris tum
 „ imperabat *Crummus* vel *Crummus*, uti a Constantino Por-
 „ phyrogenito in chronographia lib. 1. cap. 2. , seu *Crummus*
 „ a Sieberto loco supracit. & *Crumas* in Francorum anna-
 „ libus appellatur : de quo ad ann. Nicephori 7. Chr. 808.
 „ hæc scribit Theophanes . „ Hoc eodem (*a*) anno erogato
 „ in milites stipendio ad Stromonem, Bulgari irruen-
 „ tes illud intercepterunt, auri libras centum supra mille:
 „ Varia exercitus plebe trucidata cum ipso duce & pluri-
 „ bus optimatibus : aderant quippe ex aliis quoque The-
 „ matibus taxati Proceres haud pauci, quorum communis
 „ fuit jactura : occupatisque universi exercitus sarcinis,
 „ Bulgari rediere . Hoc etiam anno ante Paschatis sole-
 „ mnia *Crummus* Bulgarorum princeps expeditione susce-
 „ pta, & instructo in Sardicam exercitu, qua dolis, qua
 „ pa-

a Cedrenus pag. 478. ad ann. 7. Nicephori. Eodem anno quum ad Stromonem Stipendia multitudini solverentur, Bulgari subito irruentes, ea intercepterunt, auri libras 1100. dice utque cum exercitu occiderunt, & raptis taldo discesserunt. Eo ipso tempore *Crummus* Bulgarum Princeps Sardicam cepit, & 6. milia militum necavit. Nicephorus autem expeditione contra eum facta, magnum & memorabile nihil egit, elapsus quidem fuga *Onces*, veniam pulcentes, ea non dignans, transfugere ad hostes coegit : fuit inter eos *Buthynius* Spatharius mechanicus. Orta contra se seditione, plebrosque domis delinitus, postmodum publicationibus bonorum, exiliis ultus est. Idem ut exercitus deprimeret, quod non mali excogitavit in *Christianus*? Primo enim *Christianus* ex omnibus regionalibus in Slavoniam coegit demigrare, & eorum habitationes diruendit. Cetera.

,, pactis , urbem cepit : & ex Romanis agminibus , pro-
 ,, miscua privatorum hominum plebe haud numerata , mi-
 ,, litum millia sex interfecit . Nicephorus autem feria 3.
 ,, salutaris Dominicæ passionis hebdomadis adversus eum
 ,, egressus , nihil laude dignum edidit : quinimo ducibus
 ,, parvitate admissa petentibus , eam denegavit , & in ho-
 ,, stium partes transire compulit , inter quos Euthymius
 ,, Spatharius instruendarum belli machinarum expertissimi-
 ,, mus exitit . Nicephorus autem proprio dedecori daturus
 ,, accessionem , perjuriis sacris ad Imperatricem Urbem
 ,, datis , Sanctum Paschatis festum in Crummi aula se per-
 ,, egisse mentitus , etiam Sardicam ab hostibus relictam
 ,, restaurare volentem obstantis exercitus vim merito ti-
 ,, misse , quod nimirum ab urbe reparanda ductorum suo-
 ,, rum & procerum opera , copiæ omnes Imperatorem vio-
 ,, lenter deterruerint , ipse per literas persuadere conatus
 ,, est . ,, De eodem Crummo idem Theophanes ad annum
 ,, Nicephori 3. Chr. 809. .” Nicephorus datis in publicum
 ,, veterariæ & a Deo penitus alienæ suæ mentis , per
 ,, calliditates & astutias , tot indiciis , militares copias
 ,, affligere & deprimere meditatus , milites Christianos ex
 ,, unoquoque Themate patriam deserere , & facultatibus
 ,, divenditis , in Selaviniam migrare edicto promulgato
 ,, sanxit ,, . Anno ix. Christi 811. ” Tantis (a) etiani si-
 ,, gnis haud eruditus novus ille Achab , *Nicephorus* , Pha-
 ,, larim , & Midam divitiarum cupidine superans , adversus
 ,, Bulgaros una cum Stauracio filio exercitum parat : &
 ,, mensis Maji die . . . imperante urbe profectus , Nicetæ
 ,, Patricio & generali Logothetæ mandavit , publicos Ec-
 ,, clesiarum & Monasteriorum census augeter , & in octo
 ,, sequentes annos pensionem a procerum domibus exige-
 ,, ret : quod gravi , communique luctui causam dedit .
 ,, A quodam autem fideli suo famulo , Theodosio , in-
 ,, quam,

a Cedren. pag. 481. ad ann. 9 *His novus ille Achabus nihil emendatus , Phalaridem & Midam inexpleta superans avaritia , cum Stauracio filio in Bulgarias se ornat , Quamque urbe egredietur , Nicetam Patricium ac generalem Logothetam justis publi-
 corum census Ecclesiarum & Monasteriorum auferre . Cetera .*

33 quam, Sallibaræ filio viro Patricio reprehensus est ac
 33 monitus verbis istiusmodi: omnes adversum nos vocife-
 33 rantur, inquit, Domine, & siquid adversi nobis acci-
 33 derit, omnes casu nostro latabuntur. Nicephorus re-
 33 spondit: Deus qui corda hominum indurat, meum pari-
 33 ter induravit. Quid boni in subditos meos a Nice-
 33 phoro profluere potest, Theodosi? Ne præter ea,
 33 quæ experiris, aliud quippiam expectes. Ista viva
 33 voce referentem Theodosium audivi (*inquit Theo-*
 33 *phanes*). Igitur copiis non solum ex Thracia, sed
 33 ex ulterioribus etiam provinciis in unum collectis, mul-
 33 tisque pauperibus eo adactis, ut propriis stipendiis mili-
 33 tarent, fundis & baculis armati, ex quo diris omnibus
 33 eum & una exercitum ejus universum devovebant, ad-
 33 versus Bulgaros contendit. At quum populares illæ tur-
 33 bæ Marcellos advenissent, extimuit Crummus, & de
 33 pace tractare molitus est: sed Nicephorus tam proprii
 33 consilii prævitate, quam ejusdem secum sensus consilia-
 33 riorum suggestionibus impeditus, tractatum recusavit:
 33 tandemque post varios per invia loca circuitus, post ex-
 33 positum periculo exercitum, Thrasotimidus mensis Ju-
 33 lii die vigesimo Bulgariam ingreditur sub Canis perni-
 33 ciosissimum exortum. Istud autem frequenter insonabat:
 33 Quis ibit, & decipiet Achab? sive Deus etenim, sive op-
 33 positus hostis, cuncta trahit & regit. Prius autem, quam
 33 in Bulgariam penetraret, Byzantius famulus ejus inti-
 33 mus Imperatoria veste, & auri libris centum secum sub-
 33 latis, a Marcellis ad Crummum profugit: quam do-
 33 mestici fugam plurimi in sinistram omen Nicephoro in-
 33 terpretati sunt. Post dies vero tres, & conflictus pri-
 33 mos leviores, quum fortunam in vota conspirantem se-
 33 cum trahere videretur, haud prosperitatis auctori Deo
 33 victoria successum adscripsit; sed Stauracii solius felici-
 33 tatem ac providentiam laudavit: & iis, qui ingressum
 33 in Bulgariam dissuadebant, poenas comminatus est. Por-
 33 ro animalia ratione carentia, & ipsos infantes neci cru-
 33 deliter tradi mandavit: & relictis civium suorum cada-
 33 veribus infepultis, solam congerendorum spoliiorum
 33 curam

,, curam suscepit . Claustris & sigillis Crummi concla-
 ,, via velut propria communiit : eorum qui prædam atti-
 ,, gissent, Christianorum aures & membra præcidit: Crum-
 ,, mi aulam, ita dictam, incendit . Is animo fractus, de-
 ,, missis verbis Nicephoro significat: Quoniam vicisti, tol-
 ,, le quod tibi placitum est, & discede cum pace . At ille
 ,, pacis inimicus, pacem non admisit . Quo Crummus exaf-
 ,, peratus, regionis aditus & exitus ligneis septis in muri
 ,, modum communivit . Quod quum rescisset Nicephorus,
 ,, subito terrore quasi fulmine ictus, provinciam circum-
 ,, bat, & quod moliretur opus, hærebat . Cladem itaque
 ,, præfagiens, suis dixit: nullus periculum evadere, nisi
 ,, volucres siamus, sperare valet . Bini dies, nimirum fe-
 ,, ria quinta & sexta, in hæc machinamenta insumpti . No-
 ,, cte vero, quæ Sabbatum præcessit, graves tumultus &
 ,, armatorum hominum motus circa Nicephorum & eius
 ,, milites auditi, cunctorum animos in terrorem & anxie-
 ,, tatem conjecerunt . Mox sub crepusculum impetu facto
 ,, in Nicephori & Optimatum eius tentoria, ipsos misera-
 ,, biliter obruncarunt: inter quos Aëtius Patricius, Pe-
 ,, trus Patricius, Sisinius Triphyllius Patricius, Theodosius
 ,, Patricius, Salbaras dictus, qui multis ærumnis & malis
 ,, illatis Beatam Irenem afflixit; præfectus quoque etiam
 ,, ipse Patricius: Romanus Patricius & Orientalium Dux,
 ,, & alii plurimi Protospatharii, Spatharii, agminum du-
 ,, ctores, excubitorum Domesticus: Imperatoris vigiliæ
 ,, Drungarius; Thraciæ Dux, & multi præterea Thema-
 ,, tum proceres & officiales, cum innumera militum plebe;
 ,, adeo ut Christianorum decor omnis & splendor eo die
 ,, prostratus fuerit & omnino extinctus; Armaque pariter
 ,, universa & Imperatoris supellex omnis perierit . Incom-
 ,, positum sane istius diei relatum, ceu qui luctum & que-
 ,, relas omnes exsuperet, absit ut Christiani iterum alibi
 ,, oculis prospiciant . Contigerunt ista (a) Julii die 25.
 ,, Ind. iv. Crummus autem amputatum Nicephori caput, ad-
 ,, ventantibus ad se variis nationibus ostentandum per dies
 ,, mul-

a. Idem, anno Chr. 811.

multos in Romanorum dedecus & vituperium in ligno suspendit . Postmodum vero illud suspendio revulsam , carnibus nudatum , & argento tectum , compotaturis Selavinatorum Principibus in poculum gloriabundus efformavit . Innumeris viduis & orphanis uno die factis , lutuque intolerabili totum Imperium obtinenti , sola ejus mors medelæ pariter & solatio fuit . Cædis ejus modum nullus qui e prælio evasit incolumis , enarrare potuit . Quidam etenim cadentem a Christianis petrarum cumulo obrutum referunt . Effeminati autem ejus ministri evirati , cum quibus ipse concumbebat , partim valli incendio consumpti , partim ense jugulati , unacum eo interierunt . Hactenus Theophanes . Menæa ad diem xxiv. Julii celebrant memoriam eorum , qui occisi sunt a Bulgaris , Nicephoro imperante .

Michaël Curopalata , cognomento Rhangabe , post Nicephori cadem , Imperium obtinuit mensis Octobris die 2. Indictione v. (anno Chr. 811.) Mensis subinde ejusdem die 12. Procopia Augustæ nomen cum corona accepit in Augustei Triclinio , donaque quamplurima in Senatum contulit : occisorum insuper bello Bulgarico e Thematibus militum uxoribus , talenta auri quinque largita est . Ceteras hujus Augustæ præclaras animi dotes enarrat Theophanes ad annum Michaëlis primum mox : subjungit : *Ceterum mensis Junii die 17. (anno Chr. 812.) Michael in Bulgaros profectioe suscepta , itineris sociam , Tzulum usque (alias Tzur castrum) Procopiam uxorem habuit . Porro quum (a) Crummus Bulgarorum Dux Debellum obsidione cepisset , oppidanos una cum Episcopo ejus se potestati submittentem in regionem aliam transportavit . Militares autem Michaëlis copiam , maxime Officii & Thracensium pessimis nefuriorum hortamentis ad insidias & contumelias se converterunt : quos Michael donis & oratione ad eos habitata delinitos in ordinem composuit . Ubi Romani exercitus seditionem , & ob belli sive in castris & aperto Marte , sive*

Tom. II.

T t 2

in

XXVI.

Crumi Bulgazum Regis victoria de Michael Rhangabe Imperatore . reportata anno 812. & seqq. Michael Imperium abdicavit , succedit Leo Armenius anno 813.

^a Cedren. pag. 483. ad ann. 1. Michaelis Curopalata , cognomento Rhangabe . de Crummis Bulgarorum Princeps successibus elatus quum videret , suis quoque animos recentis victoris auras , incendiis & populationibus Occidentem vastabat . Cetera .

in praesidiis sustinendi metum eos tumultuari Bulgari perciperunt, in Thraciam atque Macedoniam latius grassati sunt. Sub id tempus Anchiato & Berrboea desertis, nemine insequente fugam Christiani urripere; Nicamque & Probati castrum, & alia quaedam minivtiora loca, quemadmodum Philippopolim, Philippos, & Strymonem incolentes occusationem nacli, in patrias suas fuga se receperunt. Paulicianos intelligit Theophanes, Athinganos, & Tetraditas, quos Constantinus Copronymus & Nicephorus Logotheta ibi collocatos in summo pretio habuerant. Eodem anno 812. Crummus Bulgarorum Princeps (a) Dargamerum legatum cum Imp. Michaele tractaturum misit, conditionesque (b) Csermsi tunc temporis Bulgariae Domino concessas, ac sub Theodosio Adramytino, & Germano Patriarcha iustas, adimpleri postulavit. Ex porro ditionibus utriusque Principis limites praefigebant a Thraciae Meleonti: vestes rubrasque pelles ad auri librarum triginta pretium dandas: insuper ex utraque parte fugitivos utriusque Principi mutuo restituendos, lites in Reip. perduelles foras: mercaturam inter utranque ditionem exercentes res suas venales litoris & sigillis commendatas & firmatas in publicas rationes inferre deberent. Scriptis praeterea minis Imperatoris contestatus; nisi pacem, inquit, quantocius duxeris amplectendam, tuo ipsius iudicio in Mesembriam obsidionem parabo. His acceptis Imperator, improborum consiliis ductus, pacem admittere desistavit. Falsae quippe

^a Græc. text. Κρῦμος ὁ τῶν Βουλγάρων στρατηγός ἔστ' Ἀργαμηρὸς τῶ πτελ' πῆς ἀρχῆς αὐτοῦ πρὸς Μιχαὴλ Βασιλεῖα ἐκπερβύσατο. Hic vocatur Dargamerus, Crumi Bulgarorum Principis Legatus, qui supra apud eundem Theophanem ad annum 812. folius Imperantis secundum dicitur pag. 409. Ἀλαμηρὸς ὁ τῶν σκλαβινῶν τῆς Βιλιζτίας ἀρχὼν, Alamerus Sclavorum Belacicae Princeps.

^b Zonaras pag. 116. Crummi Bulgarorum Princeps legatus ad Imp. misit, pacem his conditionibus petens, quae sub Theodosio Adramytino & Patriarcha Germano concessa essent. Et post pauca. Imperator autem quum Patriarcha & primorum Sacerdotum quousdam deliberationem de pace Bulgarica, & transfugis quibusdam Crumi tradendis pro punitisset, & nam id etiam inter cetera Barbarum popularat; Patriarcha & Sacerdotes praedire censuerunt; transfugis tradidit, paucos male tractari, quum turba innumerabile. Sed Seniores aulici & Theodorus Studites, pace repudiata, supplices tradentes esse negaverunt. Quae res paci Bulgaricae impedimento fuit. Cetera.

pietatis obtentu, dicam melius ignorantia, quæ rem communem perderet, ductu, consultores isti sinistri suggererant, fugitivos minime restituendos: ac in data sententia argumentum Evangelica Domini auctoritate prolata: ad me accedentem, aiebant, non ejiciam foras. Hæc Theophanes. At Constantinus Porphyrogenitus, qui Theophanis Chronographiam continuavit, ejusdem sententia est cum consiliariis, quos Theophanes reprehendit, & cum Sancto Theodoro Studita, lib. 1. num. 5. hæc scribens: Quum jam Bulgarorum Dux Crumnus concordiam, & pacis federa amicitiasque ambire se simularet, ac animum pacis cupidum præferret, dummodo annua quæ pendi solita erant, Romani tributa præstarent; ea demum adjecta conditione, ut & Bulgarorum vicissimque Romanorum in posterum transfuge, suæ quique genti redderentur: Transfugarum caput illud absurdum Senatui visum est, quumquam Michael Imperator totus in Principis Bulgarorum sententiam ibat, quod ineunda pacis occasionem illam sibi volebat aufugere. Obtinuit tamen Senatus sententia, quam Theodistis Magister sequeretur, ac cui vim ac pondus auctoritate sua adjiceret. Iterum ergo relictis colloquiis, ad belli aleam revocatum negotium: idque magis decere merito judicatum est: quomodo enim non omnem humanitatis sensum exuisse arbitrandum est, qui hominem casu aliquo, aut victissitudine in errorem prolapsum, patriaque, qua nihil dulcius esse ajunt, contempta, ad hæc uxore & liberis, seu ad aras inviolabiles, ad Romanæ ditionis loca confugientem, Scythica gentis inmanitati, cujus a feris nihil indoles differat, dedendos putaverit? Hæc Constantinus. Eandem quoque cum Theodistis ac Theodoro Studita sententiam adversus Theophanem tuentur Jo. Scylitzes Curopalates pag. 4. & Cedrenus pag. 486. his verbis: Ceterum bellum inter Romanos & Bulgaros, quos cladem passos (imperante Rhangabe) diximus, cum aliis de causis constat fuisse, tum eam vel præcipuam habuit, quam referemus. Bulgarica quedam gens paternis sedibus relictis, in ditionem Romanam immigraverat, ac concedente imperatore Michale, hinc inde sedes posuerat. Sed & Romanorum quidam superioribus bel-

bellis a Bulgaris capti, ruptis vinculis domum redierant. Eos universos Crummus Bulgarorum princeps dedi sibi postulaverat. Et sane quidam Romanorum dedendos judicaverant, in eamque sententiam & Imperator, & magni aliquot nominis Monachi concesserant: perfugarum enim deditioe se barbaricis prædationibus liberatum iri sperabant. Alii autem eam sententiam improbuverunt, quorum princeps Nicephorus Patriarcha, & Theoctistus Magister, sua ætate virtute & prudentia præstantissimus, aliique non pauci. Nam hi Deo committendam suam salutem placabant, neque transfugarum deditioe barbarorum placandam superbiam, omnipotenti auxilio Dei posthabito. Proinde Crumo repulsam passo, bellum id exarsit, quo ingens Romanorum accidit clades; aliud nimirum Deo jam sum aliquid præmoliente. Verum tam Cæropalates quam Cedrenus falluntur, dum contra pacis conditionem a Crumo expetitam stetit Nicephorum Patriarcham scribunt: is enim unacum Nicæno, & Cyziceno Episcopis atque Imperatore pro pace sententiam tulit, Theophane ac Zonara testibus.

Pergit Theophanes. Medio vero mensis Octobris decursu aciem instruxit Crummus adversus Mesembriam, machinis ad urbis expugnationem adductis, quarum usum a Nicephoro Christianorum profligatore ex occasione hujusmodi acceperat. Arabem enim quemdam arte mechanica præstantem & in ea versatissimum, ad Ecclesiæ baptismum accedentem, militiæ adscripserat, & Adrianopoli sedem assignaverat. At quum pro merito nec expectatam mercedem, nec beneficium viro imperstretur, quinimo stipendiorum parte truncata spe defraudaret, & ad querelas compulsus etiam duris verberibus castigasset; ille desperatione abusus, ad Bulgaros profugit, & condendarum machinarum artem omnem eos edocuit. Machinis igitur istiusmodi Crummus instructus, nemine ex inertia vacordique vires adversus opponente, intra mensis finem urbe potitus est. Imperator in mentis angustiam coniectus, mensis Novembris Kalendis, Patriarcha ad colloquium advocato, de componenda cum hostibus pace consilium querebat. Aderant Convetsui Ni-
cænus

*genus & Cyrenus Metropolitæ, & ex pravis consiliariis
 manus hanc contemnenda. Ac Patriarcha quidem (is erat
 S. Nicephorus) & Metropolitæ Imperatoris sensum sequuti
 pacem amplectebantur: sed improbi consilarii unacum
 Theodoro Studii Præposito, eversis contrariæ sententiæ di-
 ctis, eam rejiciebant confirmantes, pacem quæ Dei manda-
 ta rescindat, non esse admittendam: istud enim, venientem
 ad me non emittam foras, Dominus decrevit, ajebant, quæ
 proferrent, & in cujus argumentum hæc producenda, ve-
 re nescii. Et post pauca, quibus Theophanes contrariam
 sententiam & rationibus & auctoritate S. Germani Patriar-
 chæ confirmat: "Ista, ut præmissimus, Novembris die primo
 gesta sunt, Mensis autem Augusti die quarto (Ann. Chr.
 813.) cometes visus est lunarum duarum ad invicem jun-
 ctarum formam referens, quæ rursus abinvicem sejunctæ
 & in varias formas figuratæ, in hominis capite truncati
 speciem deserunt. Insequenti infelix nuncius de Me-
 sembrici clade ad nos delatus est, qui omnes ob gravio-
 rum malorum expectationem perterruit. Eam enim bo-
 norum omnium ad commodam habitationem necessario
 copia refertam comperientes, una cum Debelto ce-
 pere: quibus in locis Siphones ærei 36. atque ignis liqui-
 di per eos emittendi, nec non auri argentique vis immen-
 sa reperta est. Et post pauca de Christianis ex Palæstina
 & universa Syria in Cyprum sese recipientibus ob intoleran-
 dum Arabum jugum. Porro menis Febr. Christiani duo
 ex Bulgaria fuga lapsi, Crumum ex improvise Thraciam
 devastare consiliatum, Imperatori nunciaverunt. Mensis
 autem ejusdem die 15. Imperatore profectorem suscipi-
 ente, Crumus, Deo ita provide disponente, multis exer-
 citus sui desideratis, infecta re pedem in propriam ditio-
 nem retulit; Imperator vero Adrianopolim se conferens,
 rebus in ea secundum ordinem compositis, cum gaudio
 CP. reversus est. In Sancti subinde Patriarchæ Tarasii
 Monasterium una cum Procopia Augusta profectus, sa-
 crum ejus sepulcrum laminis argenteis pondo. 95. libra-
 rum circumtextit. Cæterum Meseμβria Romanis erepta,
 Imperator pacis conditiones a Crummo oblatas. repu-
 dians:*

,, dians , exercitum ex Thematibus cunctis collectum , in
 ,, Thraciam iussit trajicere : quod cuncti moleste ferre ,
 ,, maxime Cappadoces , atque Armeniaci . Imperatorem
 ,, itaque militares copias urbe educentem , Procopia Au-
 ,, gusta usque ad Aquaductum juxta Heracliam prosequuta
 ,, est : quod milites ægerrime passi , Imperatorem conviciis
 ,, & contumeliis palam incessabant. Maji porro mensis die 4.
 ,, solis defectio contigit , ipso secundum horoscopum ad
 ,, gradum Tauri duodecimum exoriente : ex quo terror
 ,, ingens militum animis incubuit . Imperator autem duci-
 ,, bus & militaribus ordinibus eductis , Thraciam obambu-
 ,, lare , sed neque Mesembriam aggredi , neque profligan-
 ,, dis hostibus necessarium quippiam moliri ausus est ; in-
 ,, sanis nimirum consiliariorum suorum sermonibus fidem
 ,, adhibens , qui quum artis bellicæ rudes plane essent ,
 ,, hostem in eum minime processurum affirmabant ; sed
 ,, potius in propria regione semper confesurum . Porro
 ,, Provincialium rebus necessariis destitutorum , rapinisque
 ,, & invasionibus oppidanos vexantium barbarica excur-
 ,, sione gravior multo damnosiorque extitit adventus. Sub
 ,, mensis autem Junii principium Crunmus Bulgarorum
 ,, Princeps , aciebus ad pugnam paratis , Christianorum
 ,, exercitum numerosissimum esse suspicatus , in Romanos
 ,, movit : & ad Bersiniciam tricesimo circiter lapide ab Im-
 ,, peratoris castris sua posuit . Tum vero Leo Orientalium
 ,, Dux & Patricius , & Joannes cognomento Aplaces , Ma-
 ,, cedoniæ Dux ac pariter Patricius , ad pugnam commit-
 ,, tendam expediti , & animis incitati , a perveris Impera-
 ,, toris consiliariis præpediti sunt. Urbe autem universa una-
 ,, cum suo Pontifice preces ac processiones ad Sanctorum
 ,, Apostolorum peragente , quidam ex impiis sectatoribus
 ,, hæreseos , quam Deo exosus Constantinus tenuit , Impera-
 ,, torum Sepulcrorum , nevine propter turbæ frequen-
 ,, tiam advertente , portam , veste in eam impulsio , de
 ,, repente cum fragore , tamquam divino quopiam edito
 ,, miraculo fecerunt apertam : mox intro se ferentes , ad
 ,, seductoris tumultum prostrati , ipsum , non Deum , in-
 ,, vocavere , dicentes : Exsurge , & Reip. jamjam pereunti
 ,, suc-

„ succurre . Confestimque eum , qui tartarum cum dæmo-
 „ nibus incolit , equo insidentem ad prælium in barbaros
 „ processisse denunciaverunt . Isti ab urbis Præfecto com-
 „ prehensi , primo quidem Sepulcrorum portas , seipsis ,
 „ ac divina manu referatas , mendaciter asserentes , ubi
 „ ad Præfecti tribunal astiterunt , testimoniis labantes to-
 „ tam vestium impulsorum fabulam , nondum cruciatibus
 „ ac quæstionibus applicati , enarravere . Eos urbis præ-
 „ ctus vestibus ex hac causa alligatos , ad ignominia pom-
 „ pam , poenæ causam ac delictum ore aperto conclaman-
 „ tes , publice traducendos edixit . *Et mox* . Mensis porro
 „ Junii [a] die 22 . Christianis simul & Bulgaris ad pugnam
 „ in invicem committendam ad Adrianopolim ex æquo in-
 „ structis , Christiani in prælio pessime se gesserunt : id au-
 „ tem victoriæ cessit hostibus , ut plures ex ipsis nondum
 „ primi conflictus inibi spectatores effecti , velocissima ta-
 „ men fuga pugnae se subduxerint : adeo ut Crummus ipse
 „ spectaculi novitate deterritus , insidiarum in suos stru-
 „ ctarum , quod oculis probabat , apparatus exitimaret ,
 „ ac ne fugientes insequerentur , suos aliquando detinue-
 „ rit : ubi vero præcipitis ejusmodi fugæ veritatem ani-
 „ madvertit , hostes a tergo infectatus , castris eorum , &
 „ opimis spoliis direptis , stragem maximam edidit . Im-
 „ perator pariter fuga elapsus , versus Urbem pedem refe-
 „ rebat , & militares ordines & eorum ductores maledi-
 „ ctis incessens , Imperii potestate sese abdicaturam dato
 „ jurejurando pollicitus est : ac Leoni Patricio & Orien-
 „ talium Ducî , ceu viro pietate conspicuo & militari
 „ virtute præstanti , ac jam Reip. administranda idoneo ,
 „ aperuit consilium : sed eo dignitatem ultro delatam ad-
 „ mittere recusante , Thematum regendorum potestate
 „ ipsi relicta , Junii die 24 imperantem Urbem repetiit :
 „ ac Imperium quidem deponere , aliumque Principem
 „ in thronum subrogare meditatus , ab uxore & proceribus
 „ summam post eum in administranda Rep. potestatem ad-
 „ Tom. II. V v „ eptis

a Ita in Græc. textu . At Latinus Interpres perpetam , pro Junio mensis Junium
 ponit .

eptis, consilium exequi non est permiffus . Sane Nice-
 phorus Sanctiffimus Patriarcha propositis affentiebatur :
 quum nimirum , fi eo pacto novus Imperator designaretur ,
 ipfe Michaël & liberi ejus incolumnes facile forent
 salvandi . Interea Duces militarefque copix omnes , de
 Imperatoris fuga certiores factæ , ab ejufcemodi homine
 imperari non amplius ferendum ratæ , confilio inter fe
 inito , Leonem Orientalium Ducem , bono publico con-
 fuleretur , & Christianam Remp. erigeret , rogaverunt .
 Ille ruinam Imperio imminentem , & Barbarorum qui
 vix reprimi poffent , violentas excurfiones mente per-
 pendens , fideique erga Imperatores fervandæ , fuique
 ipfius a fraudis labe immunem custodiendi studiofius ,
 aliquo tempore fubstitit , & pro viribus dignitati admit-
 tendæ moras oppofuit . At quum hoftem magnis itineri-
 bus ad Urbem contendere animadvertit , a Patriarcha
 Nicephoro , quem de refta fua in Deum fide certio-
 rem fecit , ut ex ipfius nutu & ejus prece comite projectum
 colligat Imperium , per literas expetiit . Tum vero ducibus
 & univerfis agminibus ftipatus , in Tribunalium ante
 Urbem pofitum confcendens , legitimus Romanorum
 Imperator falutatur : medioque jam die Conftantino-
 polim porta , quæ Chryfe dicitur , ingreffus , in Regiam
 fe confert . Michaël Leonis designatione audita , cum
 Procopia & liberis in Oratorium quod ad Forum eft ,
 confugiens , capillis detonfis , una cum fuis Monafticum
 habitum induit . Poftera luce , quæ (a) Julii menfis fuit
 undecima , Indiét. vi. feria hebdomadis fecunda , in
 magnæ Ecclefiæ ambone a Nicephoro Patriarcha corona-
 tus , Urbis muros de die & nocte diligentius custodiri
 præcepit : ipfe vero cunctos excitans , & ad meliorem
 fpein concipiendam animans , Deum , immaculatæ Dei
 genitricis fanctorumque omnium interventu , brevi post-
 hac

a Theophanis continuator Anonymus pag. 411. edit. Parif. *Constantinus est menfe Julii die 10. Indiét. vii. Leo itaque Palatium ingreffus est : & affumpfis Imperii insignibus , celebri processu facto Ecclefiam abiit , & confcens ambone , a Nicephoro tunc temporis Patriarcha coronatus est menfe Julii die 10. Indiét. vii. hoc cit. anno Chr. 814. Sed legendum , menfe Julii die 21. Ind. vii. uti habet Theophanes .*

,, hac novum & inopinatum aliquod opus editurum, nec
 ,, propter peccatorum nostrorum multitudinem immensam
 ,, usquequaque nos pudore suffundendos confusus, muros
 ,, per seipsum continuus explorator obibat. ,, Hæc Theo-
 phanes de Michaëlis exitu, & Leonis Armeni initiis: etsi
 enim hic postea conceptam ab Orthodoxis de ipso spem fe-
 fellit, in hæresim Iconoclastarum prolapsus, & in sanctos
 viros debacchatus; non is tamen erat, antequam Imperium
 capesseret, nisi uti a Theophane, auctore vivo & præsen-
 te, describitur: ac proinde posteriora Leonis tempora
 respexisse mihi videntur ii auctores, qui eidem Leoni
 causam cladis a Bulgaris acceptæ adscribunt, utpote qui, ut
 a junct, fugam consulto arripuerit, ut populorum odio hac
 ratione in Michaëlem concitato, viam sibi ad Imperium
 aperiret. Caterum Michaëlem in ea pugna a Leone prodi-
 tum fuisse, asserunt Constantinus Porphyrogenitus, Joannes
 Scylitzes, Cedrenus, & Nicetas in vita S. Ignatii Patriar-
 chæ CP.

Mala, quibus Constantinopolis, & vicinæ civitates
 afflictae fuere, postquam Leo Bardæ Armeni filius Impe-
 rium suscepit, narrat idem Theophanes in fine suæ Chro-
 nographiæ: " Porro Crummus, junior Sennacherim, vi-
 ,, Aetio in superbiam elatus, proprio fratre ad obsiden-
 ,, dam Adrianopolim cum suis copiis relicto, post dies sex
 ,, a mandato Leoni Imperio, cum maximo peditum,
 ,, equitumque numero ad urbem propius accedens, osten-
 ,, tata exercitus sequentis se virtute, ad muros a Blacher-
 ,, nis ad Chrysen usque portam protensos obambulabat;
 ,, profanisque, & vere demoniacis sacrificiis ad pratum
 ,, Chryse portæ adjacens peractis, in ipsam Chrysen portam
 ,, hastam insigere ab Imperatore expetiit: quo petita re-
 ,, spuerit, in proprium tentorium recessit. Quum autem
 ,, civitatis muros & instructissimum Imperatoris exercitum
 ,, haud sine admiratione vidisset, obsidionem ponere pos-
 ,, se desperans, ad pacis ineunda foedera convertitur.
 ,, Num igitur pacem Romani expeterent, inito cum eis
 ,, colloquio experiri tentavit. Imperator occasione ca-
 ,, ptata, lancea perfodere molitus est. Verum delictorum

Tom. II.

V v 2

,, nō-

XXVII.

Crummus capta
 Adriano, sili, ca-
 privos Macedonum
 aliarumque regio-
 num innumeros in
 Bulgariam & trans
 Danubium depor-
 tati jubet ann. 813.

nostrorum multitudine prohibitus , & ad hujusmodi tro-
 phæum excitandum sociorum ineptitudinæ delusus , cœp-
 tum opus in felicem exitum deducere non valuit .
 Crummo enim plura vulnera infixerunt , nullum tamen
 intulerunt lethale . Ex quo in rabiem versus homo per-
 ditissimus , expeditis militibus ad Sanctum Mamantem
 missis , Palatium ibidem erectum igne supposito consum-
 psit . Tum vero æreo Circi leone , & Hydræ dracone
 cum selectioribus marmoribus in currus conjectis , retro
 pedem tulit : & obsidione ad Adrianopolim posita , eam
 demum armorum vi subjugavit . His verbis Theopha-
 nes Chronographiam suam a primo Diocletiani Imperatoris
 anno inchoatam absolvit : iisdemque ipsius verbis Leo Gram-
 maticus Chronographiam suam inchoavit p. 445. inquit :
 " Novus autem Sennacherim Crumus victoriis elatus , pro-
 prio fratre Adrianopolim obsidione bellica vexante re-
 licto , post dies sex imperii a Leone assumpti ad Urbem
 rediens , a Blachernis ad portam Chrysen distam extra mu-
 ros potestatem ostentans circumvolitabat , & nefanda sa-
 crificia ad Chryses portæ prata peragebat . Mox pacem
 componi ab Imperatore petiit , aut ad Chrysen portam
 hastam figere . Imperatore renuente , Urbis muros , &
 Imperatoris exercitus ordinem miratus , in tentorium
 regressus , ad pacis conditionem verbis fallacibus desce-
 dit . Imperator occasione accepta , insidiis e medio tol-
 lere molitus , ministrorum ignavia consilium perficere
 prohibitus est , illis quidem ictum infligentibus , verum
 mortalem non inferentibus plagam . Ob id insaniens il-
 la perniciem , missis equitibus palatium ad S. Mamantem
 erectum combussit , & æreo Circi Leone , una cum Ur-
 so , & Hydra dracone , marmoribusque perpulchris ,
 curribus impositis , Adrianopolim obsesurus regressus est .
 Ea capta , Macedonum nobilium quamplurimos cum
 immensa populi multitudine trans Danubium deportatos
 ad ejus regiones habitare jussit . Hæc verbatim fere ex-
 scribit Georgius Monachus num. 3. & seqq. addens in fine :
 " Obsessaque Adrianopoli , ipsam quoque cepit : traje-
 cto denique cum ingenti multitudine ac Macedonum in-
 ge-

„ genua pube flumine, in Danubio confedit : quum inte-
 „ rim impietatis in Urbe opera Leo pronus exequeretur. „
 Verum incertus Continuator Theophanis fusius id factum
 narrat pag 431. „ Venerunt itaque Bulgari, nullo ipsis
 „ occurrente, vel aditum prohibente, usque ad civita-
 „ tis portam: Et Crummus sacra pro more faciens ad Chry-
 „ sen portam homines, & animalia plurima mactavit : &
 „ ad maris litus tinctis aqua pedibus lotus est totus; popu-
 „ loque aqua resperso, faustis acclamationibus ab eo cumu-
 „ latus : medioque pellicum agmine petransito, ab eis
 „ laudem & honorem excepit : spectantibus ex muris ci-
 „ vibus cunctis, nulloque prohibere vel telum in eum
 „ mittere auso. His pro libito peractis, & quæ decre-
 „ verat gestis, Urbem obsidione cinxit, & undequaque
 „ circumvallavit, diesque plurimos moratus, & Urbis
 „ loca vicina deprædatus, auri pensum annum, vesti-
 „ mentorumque numerum non contemnendum, & ele-
 „ starum virginum gregem non modicum expetiit. Qua-
 „ re consilio cum proceribus habito, Crummo significavit
 „ Leo: cum paucis quibusdam arma non ferentibus ad ma-
 „ ris usque litus procede : nosque pariter navicula sine
 „ armis mari prodibimus; habitoque colloquio, quæ expeti-
 „ tissi, cuncta præstabimus. His ita significatis, nonnullos
 „ ad trium numerum armatos noctuque eductos, extra por-
 „ tam Blachernarum in domunculis Galla occultaverunt,
 „ iisque signum dederunt : nobis cum Crumo colloquen-
 „ tibus, signum aliquod edemus, quod conspicati, fo-
 „ ras crumpite, & eum interficite. Postero die Bulgari
 „ ad Sanctorum mercede non conductorum ædem stantibus
 „ extra civitatis portam, ex condito Crumus versus ma-
 „ re profectus est cum tribus aliis, Logotheta videlicet
 „ ejus, & Constantino Patzici, qui ante plures annos
 „ in Bulgariam fugerat, filio alium filium præsentem ex
 „ Crumi sorore habente. Quatuor isti reliquo exercitu
 „ discedentes, & inermes cum aliis tribus juxta condi-
 „ ctum ad mare devenerunt, insidias sibi paratas igno-
 „ rantes. Egressi sunt pariter ex Urbe lintre vestii, qui
 „ cum Crumo colloquium habituri erant : & accepta fide

,, e navi prodierunt . Crumus equo descendens , in ter-
 ,, ram desedit , ejus equo sella frænisque instructo Con-
 ,, stantini filii manu detento . Ipsi ad invicem dislerenti-
 ,, bus , non nemo signum ex Urbe dedit : fuit is Exabu-
 ,, les , qui manu caput aperuit . Animadvertit Crumus , &
 ,, animo percussus , exiit , & in equum jam paratum a
 ,, sociis evehctus , equitare coepit : nox populus e moeni-
 ,, bus in clamorem erupit : Crux vicit . Ipso fugam arri-
 ,, piente armati viri ex donunculis egressi , retro insequa-
 ,, ti sunt , & emissis telis vulnera inferre meditabantur .
 ,, Is omnino solus in exercitum se recepit ; alii tres qui
 ,, in navicula remanserant , detenti sunt : Logotheta con-
 ,, festim occisus est ; Constantinus autem & ejus filius vi-
 ,, vi servati . His ita gestis , iratus Crumus , incendi
 ,, subvertique locum omnem postero die jussit : positique
 ,, incendio , cunctas Ecclesias trans civitatis portum præ-
 ,, claras quasvis , & ab Irene , Nicephoro , & Michaele
 ,, reparatas , nec non Monasteria , palatia , domos , suburba-
 ,, na combusserunt . Ad Sanctum Mamantem pariter pro-
 ,, gressi , Palatiis ibidem constitutis , geminisque cubi-
 ,, culis subjecerunt ignem , columnas confregerunt , &
 ,, plumbum repertum rapuerunt , animantiumque statuas
 ,, in circo positas tulerunt secum : captivos omnes dede-
 ,, runt neci , nec jumentis ipsis & animalibus pepercere .
 ,, Hinc portus , cui Steni nomen , litore tractuque su-
 ,, periore peragrato , navalia succenderunt , sublatisque se-
 ,, cum spoliis pluribus discesserunt : tum occupata dexte-
 ,, ra civitatis parte , ad Orientem ignem a porta Chryse ad
 ,, Rhegium usque miserunt . Athyra deinde profecti , ca-
 ,, strum ibi erectum demoliti sunt : & præclarum illum pon-
 ,, tem quamvis firmissimum dejecerunt . Selybriam post-
 ,, modum profecti , ad solum usque castrum ibidem constru-
 ,, ctum deturbarunt : necnon Ecclesias , domosque suc-
 ,, cenderunt . ,, Enumerat postea Continuator civitates &
 ,, castra a Crumo vel incensa , vel solo æquata , vel dire-
 ,, pta : tandemque subdit . " Adrianopolim porro munitam
 ,, reperientes obsederunt ; quam quam expugnare non pos-
 ,, sent , protractis obsidionis diebus , machinas instruxe-
 ,, runt ;

„ runt , & castrum oppugnaverunt : cives malis coarctati
 „ ope destituti , & fame pereuntes , hostibus fecere de-
 „ ditionem . Bulgari captivis ad numerum immensum ab-
 „ ductis , ablata quoque eorum suppellectile , in Bulga-
 „ riam trans Istrum flumen deportaverunt . Hac dum ge-
 „ runtur , Urbe non egressus est Leo , sed Imperium ty-
 „ rannice tenebat . Quum jam autem Festa venissent (na-
 „ talitiorum Domini videlicet) filium adhuc pusillum ,
 „ Symbatem nomine , Constantinumque vocari mentitus ,
 „ Stenmate redimivit : residuique populi multitudine ex
 „ variis urbibus congregata collegit exercitum , stipen-
 „ dioque dato , Leonem & Constantium faustis accla-
 „ mationibus prosequi iussit ; Imperatores scepra pridem
 „ consequutos Leonem & Constantium Isauros in itatus ,
 „ & quorum haeresim renovavit , sibi que multos annos eo-
 „ rum instar , & ut laude conspicuus foret , comprecatus :
 „ cujus Deus , imminutis ejus filii que annis , consilium con-
 „ fudit .

Hac anno 813. gesta sunt , quo Adrianopolis a Cru-
 mo capta , & Macedonum ingens multitudo trans Danubium
 a Bulgaris translata : quae Cedrenus (a) sic describit , ubi
 de Baſilio Macedone : ” Postquam Crumus Bulgarorum,
 „ princeps victoriis contra Romanos inflatus , Adrianopo-
 „ lim obsedit , ita ut nulla ei manus resistere auderet ,
 „ quod ob felicitatem quam diximus , intolerandus esset ,
 „ diutinaque obsidione eo civitatem redegisset , ut neces-
 „ sariorum inopia rerum deditiois conditiones acciperet ,
 „ omnes qui in ipsa urbe erant , in quibus etiam Manuel
 „ Archiepiscopus , in Bulgariam transtulit . Eo igitur tem-
 „ pore cum aliis parentes quoque Imperat. (*Basilii nempe*
 „ *Macedonis*) lac. adhuc fugentem secum ipsum deferentes ,
 „ in Bulgarorum regionem abducti sunt : ubi & ipse incly-
 „ tus Archiepiscopus & Imperatoris parentes , incorruptam
 „ in Christum fidem servantes , Bulgarorum plerosque ad
 „ Orthodoxam fidem traduxere , quum nondum gens illa
 „ ad verum Dei cultum adducta esset , & in plurimis Bul-
 „ garia.

XXVIII.
 Crumus Rex Bul-
 garis anno 814.
 exsinguatur .

„ gariæ locis Christianæ doctrinæ semina jecere . „ Quid
 postea Crumus ex Adrianopolitana expeditione reversus
 egerit , & quomodo a Leone Aug. juxta urbem Byzanti-
 nam insidiis petitus , teloque istus fuerit , narrant Conti-
 nuator Anonymus Theophanis, & Simeon (a) Logotheta in
 Annalibus , qui relata inauguratione Symbatis Imperato-
 ris Leonis filii , die Natali Christi exeuntis anni 813. per-
 acta , statim de Bulgaris subjungunt : „ Cæterum (b) aëris
 „ serenitate hiemem totam occupante , subsidentibusque
 „ fluminum aquis , Bulgari armis a capite ad pedes testi
 „ ad hominum triginta millia eruperunt , & Arcadiopolim
 „ usque , Regina (c) pertransito (hic fluvius est ita di-
 „ ctus) pervenerunt , populumque omnem , copiosum sa-
 „ ne , fecerunt captivum . Prius vero quam captivos traji-
 „ cerent , dies octo decidit immensus imber , quo fluvius
 „ intumescens , maris instar , exundavit . Bulgari , ne trans-
 „ fretarent impediti , custodita semper captivitate , dies
 „ quindecim ad ripas steterunt . Leo nuncio ab eis accep-
 „ to , ut opem ferret , non advertit , neque urbe egressus
 „ est , nec alios quosvis in auxilium summisit . Interim re-
 „ deunte aëris tranquillitate , & fluvio decrecente , Bul-
 „ gari silvas cadere , pontemque struere captivos compu-
 „ lerunt : atque ita cum captivis omnibus , virorum simul,
 „ mulierum , & puerorum millibus quinquaginta , transie-
 „ runt . Illi captivorum facultates omnes , ad stragulas
 „ usque Armenias , grandæque tapetes acu pictos , generis
 „ omnis vestimenta , instrumentaque ad usum arca , cur-
 „ ribus imposita , boumque & ovium greges abductos trans-
 „ vexerunt ; & hoc pacto Bulgariam ingressi sunt ; Princi-
 „ pe inique ad imperium , Dei permisso , promoti , pedem
 „ non effèrente , neque ad captivorum opem alios egre-
 „ di permittente . „ His peractis , rumor ad eum dela-
 „ tus in hæc verba : „ Crumus ingentem exercitum coëgit ,
 „ Abaresque , & ex Sclaviniis cunctis , copias collegit .
 „ præ-

a Verba Anonymi hæc sunt. Edit. Patif. pag. 434.

b Num. 10. ad 13.

c *mv P'ryiv* . Simeon, Logoth.

,, præparata insuper instrumenta , machinasque cunctas ex-
 ,, pugnandis urbibus idoneas , arte facta grandia , tribulos,
 ,, tetrabulos , testudines , scalas excelsas , globos , vestes,
 ,, funes , arietes , balistas , ignea jacula , petrarias , scor-
 ,, piones , tela jaculatoria , fundas , uno verbo machinas
 ,, omnes invadendis turribus & civitatibus capiendis , ut
 ,, ad occidentem urbis partem , Blachernarumque murum ,
 ,, urbem aggrediatur . Tormenta isthæc cuncta , ad urbis
 ,, partem , qua telum in eum immisum est , applicare me-
 ,, ditatur ; instrumentis hisce præfatis deportandis , & cur-
 ,, ribus vehendis , boum millia plurima in stabulis jam dis-
 ,, posuit ; currus autem ferro vincos ad quinque millia
 ,, fieri iussit . Leo his auditis , & missis exploratoribus ,
 ,, veritateque comperta , populi multitudinem immensam
 ,, & artifices congregavit , murumque alium præter eum
 ,, qui ad Blachernas , coepit extruere , profundamque &
 ,, amplam fossam excisam opponere . Vix operi manu ad-
 ,, mota , hoc est , opere aduc infecto , ut Deus qui consi-
 ,, lia gentium dissipat & populorum mentem reprobat , ir-
 ,, ritat quoque consilia Principum , qui non in machinis
 ,, vel robore homines quid aggredi posse commonstrat , ut
 ,, hæc , inquam , iterum patetaceret Deus , nondum immi-
 ,, nente vere , ut retulerunt quidam captivitate Bulgarica
 ,, liberati , circa feriam magnam Quintam (*quæ in diem 13.*
 ,, *Apr. anno Chr. 814 incidit*) Bulgariæ Princeps Crumus
 ,, ille celebris , qui Urbem occupare destinabat , vitæ fi-
 ,, nem persequitur , invisibili virtute jugulatus , qua sangui-
 ,, num rivos , ore , naribus , & auribus emisit , atque ita in
 ,, malis animam deposuit . His elatus Leo , quasi ipse ,
 ,, non Deus compefcuisset bellum , in urbes omnes re-
 ,, gionesque missis Sacris nunciavit : Bulgaros urbi vici-
 ,, nos comperi : solertiaque , robore , ductuque meo
 ,, Principem eorum quem telo confodissem , cunctos fug-
 ,, gavi . Vulneris istius causa moritur , inquit , hostis
 ,, noster . *Simeon Logotheta addit* : Ajunt vocem calitus
 ,, missam mox erupisse , impii Regis mortis nunciam
 ,, ipsamque non paucis navigantibus auditam : signato-
 ,, que tempore , & hora [quem hora noctis decima
 Tom. II. X x , age,

ageretur] qui observarunt , sic tandem se rem ha-
buisse invenerunt .

XXIX.

De Crumi Bulgarorum Regis interitu rebulque gossu.

Hactenus de Crumi interitu continuator Theophanis & Simeon Logotheta ; nimirum ex vulnere per insidias juxta Urbis moenia , uti Leo jactabat , accepto ; vel potius , invisibili virtute jugulatus , qua sanguinum rivos ore , naribus , & auribus emittens , animam exhalavit , quemadmodum laudati auctores tradunt . Funibus a subditis strangulatum eum fuisse , perhibent Menza Basilii Imperatoris ad (a) diem xxii. Januarii , ubi & Crumo successisse Tzochus dicitur in hac verbâ : *Leone Armeno imperante , Crumus Bulgarorum princeps cum ingenti populi multitudine Adrianopolim Thraciæ venit , eaque jure belli capta , simul etiam Sanctissimum Manuelem Episcopum comprehendit : cui primum ab humeris manus præcidit : deinde dissectum gladio medium , feris devorandum tradidit . Quare ob hanc impietatem excæcatus , a proprio populo odio habitus est , & ab eodem suntbus strangulatus . Suffectus in Bulgarorum Principatum (b) Tzocus , captivos Christianos omnes , Duces , Presbyteros , Diaconos & Laicos , in unum collectos , compulsi Christianam fidem ejurare : nondum enim Christi fide imbuti erant Bulgari . Quumque id facere nollent , alios aliis tormentis excruciatos miserabiliter interfecit .* Sed de his postea dicam . Cangius in Familiis Sclavonicis cap. 6. de Crumo agens : *Funibus (inquit) strangulatum a subditis scribunt Menza , quæ Basilii Imperatoris nomen præferunt : Scylitzes vero , & Theophanis continuator , a Leone Imp. in prælio deletum Crumum tradunt , non indicato cæterum loco , in quo commissum fuerit : tametsi probabile sit id tum accidisse , quum Crumum oppressurus , cum copiis urbe egressus , patris cætera inducitis , in incautos Bulgares irruit .* Memoriz lapsu vir doctus pro *Constantini Porphyrogeniti Continuatore , Theophanis continuatorem* posuit : nam hic (ut supra vidimus) Crumum scribit , dum
Byzan-

^a Certamen SS. Mannelis , Genegii , Leonis , & Socior. qui ab impiis Bulgariis occisus fuit , imperante Leone Armeno , xxii. Jan. Tom. 2. pag. 113. edit. Urbini 1727.

^b Male apud Quærum Tom. 1. Orient. Chr. pag. 1174. Trejus .

Byzantium obsidet, telo in eum immisso vulneratum, mox emisso per os, nares & anres sanguinum rivo, interiisse: quod & Simeon Logotheta confirmat. At vero Scylitzes, Cedrenus, atque Porphyrogeniti continuator, nulla facta Crumi interitus mentione, deletum in prælio a Leone Augusto Crumum tradunt. Scylitzæ, & Cedreni verba præmitto, mox Continuatoris subjungam. Sic itaque scribit Jo. Scylitzes Curopalates pag. 4. & Cedrenus pag. 487. *Interca Bulgari recenti adhuc de Romanis victoria inflati, in Thraciam incursiones faciebant, & obvia queque deprædando populandoque vastabant: Visum ergo est Imperatori, legatos pacis componendæ causâ ad Bulgarum mittere. Sed eo ferocente, ac pacem superbe recusante, coactus est bello decernere. Commisso autem grandi prælio, quum denuo Romani exercitus vincerentur, Bulgarique iis persequendis se darent: Leo cum suo sodalitis eminenti loco stans, pugnamque spectans, animadvertit, Bulgaros ordinibus suis solutus effuse persecutioni se dedisse. Ibi tum cohortatus suos, obtestatusque, ut fortes & strenuos se præberent, neque Romanorum gloriam ad nihilum redigi paterentur; magno cum impetu hostes adoritur, & obvius improvisa impressione pellens, subita re Bulgarorum omnem exercitum perterret, eamque trepidationem inter eos excitat, ut virtus omnis eorum animis abierit. Ceciderunt eo in prælio complures Bulgari, atque ipse ὁ τῶν ἄλλων ἀρχηγός, omnium Dux: sed is celeriter a suis in equum liberum impositus, fuga salutem consecutus est. Multo plures capti sunt, quam interfecti. Hoc præclarum facinus Bulgarorum insolentiam depresso, & animos Romanorum demissos atque prostratos confirmavit, & erexit. Cedrenus Crumum quidem deserit non nominat; sed dum Bulgaros recenti adhuc de Romanis victoria inflatos, in Thraciam incurrisse scribit, proculdubio significat, id bellum cum eodem Crumo fuisse commissum; de quo subjungit: Ceciderunt eo in prælio complures Bulgari, atque ipse omnium Dux; sed is celeriter a suis in equum liberum impositus, fuga salutem consecutus est: & statim addit: Imperator amplissimo cum triumpho & spoliis in urbem reversus, ad alia negotia animum ad-*

jecti; nimirum, Sabbatii Philomeliensis monachi, ac Theodoti Melissenii Cassiteræ fraudibus circumventus, edicto adversus Sacras Imagines promulgato, Nicephorum Patriarcham die 13. Martii anni 815. in exilium mittit, Theodoto ipso Melissenio in Patriarchatu successo.

At vero Constantini Porphyrogeniti Continuator, qui ejusdem Porphyrogeniti [a] temporibus scribebat, atque inde suam exorsus est Chronographiam, ubi Theophanes (b) desierat; quum supra a nu.n. 5. acceptam a Crumo Bulgarorum principe cladem narrasset; subjicit num. 13. de eodem utique Cru.no sub initium suscepti a Leone Armeno Imperii: *Ubi autem Bulgarorum Principem superioris victoriæ elatum, majoresque spiritus ducentem, vicinam rursus auditivis vastare regionem, & agros demetere ac populari, multamque tum hominum, tum pecorum prædam agere, domosque præterea incendere, ac omnino intolerabilem esse; primum quidem (Leo Armenius Imp.) opere pretium duxit, missa legatione, officii ac pacis adunere. Ubi autem nihil Barbari iras inflexit, diruta manium, opera sua studioque instaurans, Urbis res brevi in tuto posuit; veniensque Mesembriam, stratagemate ejusmodi hostibus illuisti. Dies non paucos castris positus, altoque vallæ ducto atque aggere, pene defossus cum copiis substitit, annonas quotidie ex Romano solo in promptu habens, quum ne vel ad delicias ullo comæatu deficeretur. Ubi autem assidentes Bulgaros armisque in eum instructos comæatus penuria laborare auditivis, noctu discedens e loco, in quo confederat, baud spernenda militum assumpta manu (virorum scilicet fortium, & qui laboris patientes essent,) cum uno dumtaxat communicato consilio, infidandi causa in montem quemdam contendit. Ubi autem diluxit, nec in castris Imperator repertus est, fugisse eum cuncti existimarunt; quod nimirum ejus discessionis consiliam universos.*

^a Quatuor quippe libros de Imperio Leonis Armeni, Michaelis Balbi Amoriensis Theophili Michaelis filii & Michaelis Theophili ac Theodoti fil. conscriptos, eidem Porphyrogenito nuncupavit. Vide Prologum edit. Reg. pag. 1.

^b In (nimirum Theophanes) in Michaelis Carpalatæ Imperio, acceptaque a Bulgaris clade per suorum predicationem, Leonis de natis proclamati Augusti levius facta mentione, scribendi sine negit. In Prologo pag. 3.

fos lateret. Hinc hostes assumptis armis imbecum tenere non poterant, aut ullo modo suis se finibus continere; sed & aggressione facta, in manus se exercitum habere, nulloque negotio ejus potituros, putabant. Quum ecce Leo per noctis silentia e monte descendens, in hostes nihil mali subventes irruit: inermibusque ac somno solutis congressus, per existimatam illam Imperatoris fugam, tantam illorum dedit stragem, Romanis ex condito undique ingruentibus, ut eorum exercitum omnem prostrigaverit; ac ne signifer quidem (ut ajunt) fosses evaserit. Sed & incursione facta regionem omnem deprædatus, puberes quidem omnes inde abduxit; parvulis autem ad saxa ac humum allisis, Romanam mox distonem repetit. Eam ob rem, ex eo tempore, Leonis collis ei colli nomen inditum est; ac qui illac iter habent Bulgari, caput moventes, locum digito ostendunt, nec quicquam acceptæ tunc cladis memoriam obliuerant. Felix ille successus ferociorem longeque audaciorum hominem reddidit, inque eam crudelitatem, in qua fuerat educatus, impulsit. Tu n de Sabbatio ac Theodoto Casiteria, deque mota in sacrarum Imaginum cultores persecutione loquitur, nullam faciens Cru ni interitus aut accepti ab eo juxta Urbis moenia vulneris mentionem.

Pagius tamen mortuo Crumo id factum ad annum Christi 814. enarrans, sic ait num. 10. " Quum porro Leo se se jactaret, quod Bulgaros Urbi imminentes offendisset ac superasset, apparet, Crumo demortuo, Leonem in Bulgariam perrexisse, & Mesembriam Bulgaris stratagemate eripuisse; quod Continuator, & Simeon tacent, sed quod pluribus exponit Constantinus Porphyrogenitus lib. 1. num. 13. qui tamen memoratas Bulgarorum devastationes prætermisit. Verum præterquam quod Porphyrogenitus, sive potius ejus Continuator, num. 13. depredationes Bulgarorum, [ut modo recitavi] describit; alias quoque a Crumo in Thracia antea factis idem ipse Porphyrogenitus in vita Avi Basilii Macedonis num. 4. commemorat, ubi de Cru no Adrianopolim expugnante sic scribit: " Quia vero Cru nus ille, Bulgarorum princeps, violatis quæ illi cum Romanis intercedebant foederibus, hostili

,, ag-

„ aggere cinctam Adrianopoli.n, diuque ab eo obsessam,
 „ qua laborabat necessariorum penuria, ad deditionem
 „ coegerat, civesque omnes ac incolas, nec non etiam
 „ Manuelem ejusce urbis Episcopum, in Bulgariam trans-
 „ tulit; accidit Basilii quoque parentes cum reliquis, il-
 „ lo adhuc in fasciis agente, in Bulgarorum regionem
 „ transferri: ubi propriam Christianorum fidem illiba-
 „ tam custodientes, (tum scilicet mirabilis ille Præ-
 „ sul, tum plebs illi pari captivitate comes) multos
 „ barbarorum ad veram Christi fidem adduxerunt: [non-
 „ dum enim gens illa animum ad pietatem transtule-
 „ rat:] multisque locis Christianæ doctrinæ jecerunt se-
 „ mina, a gentilium errore Scythas retrahentes, & ad
 „ divinæ cognitionis lucem traducentes. Quibus in-
 „ illos ira percitus Crumi successor Murtago, cum Ma-
 „ nuelem virum sanctissimum, tum alios plures ejus rei
 „ delatos, quum tentando ad ejurandam fidem inducere
 „ nequiuisset, variis tormentis excruciatos, per mortem
 „ Martyres consecravit. Sicque contigit multos sanguinis
 „ necessitudine Basilio conjunctos eique affines, Martyrii
 „ gloria potiri, ut nec ejus, quæ inde est, honestatis pos-
 „ set expers videri.

Quod autem non *Crumo demortuo*, uti Pagius autu-
 mat, id bellum a Leone Armenio sit susceptum, sed ad-
 versus Crumum ipsum, qui & in eodem bello sagitta con-
 fessus ex equo deciderit, mox alteri equo a suis impositus,
 fuga quidem salutem consecutus sit, sed paulo post san-
 guinum rivos ex ore, naribus, & auribus emittens, ex-
 spiraverit; [quamquam de Crumi interitu, ut supra
 dixi, neque Porphyrogeniti Continuator, neque Cedrenus
 aut Curopalates meminerit] claris tamen verbis testatur
 Zonaras, qui pag. 129. sic ait: *Ceterum Leo imperio po-
 ritus (mense scil. Julio anni 813.) Michaelen Balbum Pa-
 triticium fecit & Scholæ Excubitorum Comitem: Thomam,
 qui & ipse ex iis fuerat, qui Bardani equum adduxerant
 juxta Monachi sedes, Turmarcham Legionis Federatorum
 designavit. Bulgariis autem Thraciam vastantibus, Lega-
 tos ad Ducem eorum de pace misit, quem, quum recentè
 victo-*

*victoria inflatus, pacis conditiones repudiaret, bello ad-
ortus est. Sed Barbari, victoria rursus ad ipsos inclinante,
Romanos in fugam versos a tergo contemptim nulla-
que ordine insecuti, alii alio dispersi. Quo Imperator
animadverso (nam in editiore loco stabat) suos ad pugnam
cohortatur: Barbaros fortiter aggreditur, & subita
conversione perierrefactos, maxima ex parte cedit,
magnamque turbam capit: nec multum absuit, quin ipse
Crumus sagitta ictus, equoque delapsus occideretur, nisi
satellites conglobati, scutis protecto, & alteri equo im-
posito fugam aperuissent. Imperator igitur triumphans,
multaque præda parva, Regiam ingressus, non multo post
infantium contra Sacras Imogines est auspicatus. Itaque
res Bulgarorum gesta ita se habuit. Anno 813. quum pacis
tractatio irrita esset, Michaël Imperator exercitum in
Thraciam trajici jussit: sed neque Meseubriam, quam
anno antecedente Crumus ceperat, aggredi ausus est,
neque profligandis copiis necessarium quippiam moliri.
Mensis vero Junii die 22. Christianis simul & Bulgaris ad
pugnam committendam ad Adrianopolim ex æquo instru-
ctis, Christiani velocissima fuga pugnae se subduxere, &
Crumus illos a tergo insecutus, castris eorum & opimis
spoliis direptis, stragem maximam edidit. Imperator
fuga elapsus, Leoni Patricio regendorum Thematum po-
testate relicta, die 24. Junii Byzantium repetiit. Tum
Leo a militaribus copiis Imperator salutatus die 10. Julii,
Michaele cum uxore & filiis Monasticum habitum induto,
postera die, quæ fuit undecima Julii, Indiæ. 6. feria 2.
in magnæ Ecclesiæ ambone a Nicephoro Patriarcha corona-
tus est. Crumus proprio fratre ad obsidendam Adriano-
polim relicto, post dies 6. a demandato Leoni Imperio, ad
Urbem propius accessit: & ad pacis ineunda fœdera con-
versus est: annuit Leo Imperator, condito colloquii cum
Crumo habendi loco. Sed quum ipsis adinvicem dissen-
tentibus, signum ex Urbe datum fuisset, ut prodeuntes e
latebris armati homines, Crumum interficerent, id Cru-
mus animadvertens, exiliit, & in equum jam paratum a
sociis evehctus, equitare cœpit: ipso fugam arripiente,
arma-*

armati viri ex domunculis egressi , retro infecuti sunt , & emissis telis, se cum vulnerasse putarunt: sed aut nullum, aut leve vulnus fuit. Ille enim ad suos incolumis evadens, incendi subvertique locum omnem postero die jussit . Et post civitates & castra vel incensa vel solo everfa , vel direpta , Adrianopolim petiit: qua capta, captivos in Bulgariam transfudit. Hæc dum gererentur, Urbe non egressus est Leo; sed quum natalitiorum Domini solemnia advenissent, filium adhuc pusillum, Symbatem nomine , Constantinum appellatum, coronavit: residuique populi multitudine ex variis urbibus congregata, collegit exercitum . Anno sequenti, qui erat Christi 814. & Leonis 2. Crumus Arcadiopolim veniens, ac superato Regno sive potius Regina fluvio , ingentem hominum multitudinem sub jugum misit , captivosque ad quinquaginta circiter millia cum maxima præda in Bulgariam traduxit : tum constato ex Abaribus & Sclavinis exercitu, ad Urbis occidentuam partem Blachernarumque murum , ubi anno superiore telis petitus fuerat, castra metatur . Sed quum Urbem expugnare adhibitis diversi generis machinis non posset (Leo enim diruta mœnium opera sua studioque instaurans , Urbis res in tuto posuerat) vicinam Thraciæ regionem vastare domosque incendere cœpit , repudiatis quas Leo offerebat pacis conditionibus . Tum vero Imperator coactus est cum Bulgaris bello decernere : sed Barbaris , (ut Zonaras, Curopalates, Cedrenus , & Constantini Continuator scribunt ,) victoria ad ipsos inclinante , Romanos in fugam versos a tergo contemptum & nullo ordine infecutus , & aliis alio dispersis , Imperator , qui in loco editiore stabat, hoc animadverso, nocte intempesta , magno cum impetu hostes adortus , & obvios improvisa impressione pellens , maxima ex parte cædit : nec multum absuit , quin ipse Crumus equo delapsus occideretur , nisi satellites conglobati , scutis protecto & alteri equo imposito fugam aperuissent . Imperator triumphans , Urbem recreditur, ubi a quibusdam a captivitate Bulgarica liberatis , accepit, Crumum Bulgariæ principem circa feriam magnam quintam (anni utique 814.) emissio ex ore , naribus & auribus sanguine animam exhalasse . Unde missis in urbes re-

gionesque literis nunciavit: *Bulgaros urbi vicinos comperi: solertiague, robore, ductuque meo Principem eorum quem solo confodissem, cunctos fugavi: vulneris istius causa moritur hostis noster.* Non igitur anno 815. (uti Cangius aumat) illud cum Bulgaris bellum commissum, morsque Crumi contigit, sed anno 814. Neque Crunius ex eo vulnere, quod sive in primo, sive in secundo bello acceperat (uti Leo Imp. jactanter evulgavit) occubuit; sed, uti Continuator Theophanis & Simeon Logotheta tradunt, *invivibili virtute jugulatus, qua sanguinum rivis ore, naribus, & auribus emisit.*

Crumo defuncto, *Murtagon* Bulgarorum regnum est consecutus. Hic inducias cum Leone Armenio ad annos 30. pactus est: Manuelem Episcopum & alios captivos Christianos martyrio affecit: Michaëli Balbo, a quo Thomas defecerat, quique Constantinopolim obsidione vallaverat, suppetias laturus, Thomam commisso prælio fudit: ad Ludovicum Pia n. Imperatorem legatos misit, qui utriusque imperii terminos definirent; sed re infecta dimissi sunt, quum nuncius venisset, Murtagonem cæsum fuisse, aut Regno dejectum. *Murago, Martago, Mortago, Omortag, & Crytago* appellatur: sic enim nomen مرادخان *Morud-Chan*, a Græcis & Latinis corruptitur. Porphyrogenitus in vita Basilii Macedonis num. 4. postquam a Crumo captam Adrianopolim, translatosque in Bulgariam captivos narraisset, subjungit de iisdem captivis Christianis: "Ubi pro-
 priam Christianorum fidem illibatam custodientes, tum
 scilicet mirabilis ille Præful (*Manuel*) tum plebs illi
 pari captivitate comes, multos barbarorum ad veram
 Christi fidem adduxerunt, multisque locis Christianæ
 doctrinæ jecerunt semina, a gentiliū errore Scythas
 retrahentes, & ad divinæ cognitionis lucem traducen-
 tes. Quibus in illos ira percitus Crumi successor *Murpé-*
mur Mutrago, cum Manuelem virum sanctissimi. num. 7. tum
 alios plures, ejus rei delatos, quum tentando ad eum
 randam fidem inducere nequisset; variis tormentis
 cruciatus, per mortem Martyris consecravit. Sicque
 contigit multos sanguinis necessitudine Basilio conjunctos

Tom. II.

Y y

,, eiquo

XXX.

Post Crumi in-
 titum Bulgarorum
 Rex *Murtagon*.
 Alii ejusdem gentis
 Ducis *Ducumis* &
Disarcus seu Tarc-
cus. *Manuel* Episc.
Adrianus. *Geor-*
gius *Dob.* *Itali*que
Martyres; de qui-
 bus *M. nra* *Græco-*
 rum ad 1221. *Ja-*
nuzii.

,, eique affines, martyrii gloria potiri, ut nec ejus, quæ
 ,, inde est honestatis, posset expers videri. Jam vero quum
 ,, plebem sua n Deus visitaret, atque ei in patriam redi-
 ,, tum præstaret (Bulgarorum enim princeps Romanas
 ,, diutius vires aciesque ferre non valens, collum rursus
 ,, subdere annuebat) congregata apud eum, quæ in pa-
 ,, triam dimittenda erat, Christianorum turba, conjectis
 ,, in puerum Basilium oculis, liberali forma decorum gra-
 ,, tiusque subridentem ac circumfalentem, indole forma-
 ,, que delectatus, illum ad se traxit, pomumque ei miræ
 ,, magnitudinis dedit. Puer vero animi candore cum pari
 ,, fiducia Principis incumbens genibus, morum illa simpli-
 ,, citate, ingenuitatis suæ illustre specimen dabat, adeo
 ,, ut Princeps etiam atque etiam admiraretur; stipatorum
 ,, vero cohors secum ipsa tacita furore commoveretur. ,,
 Constantinum exscribunt Cedrenus, Curopalates, & Zo-
 naras. Cedrenus pag. 558. " Crumo vita defuncto successit
 ,, *Κρυτάγων* Crytago, longe antecessore crudelior. Hic
 ,, animadvertens Bulgaricam gentem paulatim ad Christia-
 ,, nismum desciscere, inflammato ob eam rem animo,
 ,, Manuelum & præcipuos ejus socios ad se vocat: ac pri-
 ,, mum mansueta oratione suadet, ut Christianam fidem
 ,, deserant; post, quum eos neque pollicitationibus, ne-
 ,, que minis flecti sentiret, acerbe excruciatos interficit.
 ,, Hoc modo Manuelus, multiq; sub eo illustres, aliique
 ,, sanguine juncti, sua morte veræ religioni testimonium
 ,, tulerunt. Tandem reliquis captivis Deus in patriam re-
 ,, deundi occasionem paravit. Nam princeps Bulgarorum
 ,, sæpius cladem passus, quum jam Romanorum viribus re-
 ,, sistere nequiret, pacem bello prætulit, captivosque di-
 ,, misit. Quos quum congregatos, jamque in patriam
 ,, iter ingressuros contemplaretur, Basilium tunc *πῦν*
 ,, *παιδικὴν ἀδελφάγοντα ἠλικίαν*, ex pueritia adolescen-
 ,, tiam (a) ingressum videt, eleganti vultu præditum &
 ,, sua-

a Ita & Curopalates: *Princeps Bulgarorum, captivorum spectator erat, & forte
 Basilium puerum conspicatus, qui quum jam e pueritia excessisset, pubescere incipie-
 bat.* Tam Curopalates, quam Cedrenus hallucinantur in eo, quod scribunt, Basilium
 dum adhuc in Bulgaria versaretur, ex pueritia adolescentiam ingressum esse, quum uter-

,, suaviter subridentem atque circumfultantem , eum ad se
 ,, vocat, manibusque apprehendit & osculatur, pomumque
 ,, raræ magnitudinis donat : quod adolescentulus simplici
 ,, audacia genibus principis innitens accepit , morum ni-
 ,, nime fucata simplicitate indolis suæ ingenuitatem demon-
 ,, strans : itaque & miraculo attonitus fuit princeps , &
 ,, subditi clanculum indignati sunt, tali adolescenti domum
 ,, redeundi potestatem concedi . Sed tamen , Deo propi-
 ,, tio , captivi omnes domum dimissi abierunt , interque
 ,, hos etiam Basilii parentes , charissimum secum ducen-
 ,, tes filium suum . ,, Curopalates iisdem fere verbis rem
 narrat pag. 42. sed pro *Crytogo* habet *Cutragon* , sic : *Sed*
Crummum mors occupavit ; Cutragon vero illius successor ,
longe vincens inmanitate superiorem , neque factum igno-
rans , ac paulatim Bulgarorum genus ad Christianorum cul-
tum transferri sentiens , magni exarsit iracundia, sacrum-
que Archiepiscopum Manuelem cum eximiiis illis viris, qui cum
ipso erant , sibi præsto esse imperavit , non sine magna ira ;
quos primum blandis ac micibus verbis ab orthodoxa & in-
culpata Christianorum fide deducere conabatur . Verum ubi
præstantiores eos , quam qui pollicitationibus aut minis ex-
pugnari possent , comperit , multis primum verberibus ce-
ssos , Martyrii nece interficiendos curat . Et Manuel in-
clytus Archiepiscopus cum illustribus illis viris , qui
secum erant , præclaro martyrio vitam finivit ; & multi
item illius consanguinei , martyrii gloria dignati sunt .
Quumque oporteret jam reliquos captivos in patriam redi-
re, siquidem divinitus ipsis reditus parabatur, Bulgarorum
Princeps sæpe fractus , quum amplius Romanis copiis resis-
tere nequiret , conciliata pace , captivos liberat . Zonaras
 pag. 163. *Crumo defuncto , successor ejus multis cladibus a*
Romanis acceptis , pacem cum Imperatore fecit, captivos quos
babeat , (ita enim convenerat) dimissit : Nimirum anno
 Chr. 817. quo pax inter Romanos & Bulgaros , & inter
 Tom. II. Y y 2 Leo-

que fateatur , eum adhuc lactentem in eam regionem translatum , idest anno 813. narret
 que quæ puerus, non vere quæ e pueritia egresso conveniunt, dum captivi, facta pace, a
 Murtzgone in patriam dimitterentur . hoc est, circa anno 817.

Leonem Imp. & Murtagonem Regem fuit sancita, ut mox dicam. Proximus itaque Crumi successor *Murtagon* fuit, qui Crumum anno 814. defunctum excepit: ac proinde primo, erroris redarguitur Sigebertus Gemblacensis, qui vitam Crumi usque ad annum Christi 820. produxit, uti supra vidimus. Secundo, allucinatur Cangius, qui ante Murtagonem ponit duos alios Bulgarorum Principes, in hæc verba. xii. "Doucomus Bulgaris post Crumum imperavit: cui haud multo post extincto, successit xiv. Ditzengus, seu Tzocus, Princeps feroci ac crudeli animo, qui Manuelem Adrianopolitanum Archiepiscopum, compluresque christianos interfecit, quorum memoriam agunt Græci sub xxii. Januarii. Is quum cæcitatem incurrisset, a suis interfectus est. xv. Mortagon, post Ditzengum Bulgarorum regnum est consequutus. Mutragon appellatur a Porphyrogenito in Basilii Avi vita. Omortag vero ab Eginhardo & Hermanno Contracto. In Christianos pariter, qui fidem abnegare renuerant, inhumaniter sævit, interfecit iis, atque ipso Debelteni Archiepiscopo Georgio. Nullum alium Auctorem citat, quam Menza Græcorum, & Basilii Imperatoris, ad diem xxii. Januarii. Verum in Menologio quidem Basiliano, *Tzochi* tantummodo post Crumum fit mentio, his verbis: "Quare ob hanc impietatem (σ) (Crumus) excæcatus, a proprio populo odio habitus est, & ab eodem funibus strangulatus. Suffectus in Bulgarorum Principatum Τζόχος ὁ ἀπίστος, impiissimus Tzocus, captivos Christianos omnes, Duces, Presbyteros, Diaconos, & laicos, in unum collectos, compulit Christianam fidem ejurare: nondum enim Christi fide imbuti erant Bulgari. Quumque id facere nolent, alios quidem decollari iussit: alios aliis tormentis excruciatos miserabiliter interfecit. Auctor hujus Menologii fallitur primo, dum Crumum excæcatum & funibus strangulatum scribit: nam auctores longe Menogorum scriptore veraciores affirmant, eum sanguine emissio extin-

* Nimirum, quia Manuelem Episcopum præcisi ab humeris manibus, dissectum gladio median, feris devorandum tradiderat.

extinctum fuisse . Deinde fallitur, dum Sanctum Manuelem sub Crumo passum scribit, quum Phorphrogenitus aliique supra laudati, Manuelis Martyrium accidisse sub Murtagone Crumi successore affirmant: major autem fides est adhibenda Phorphrogenito, quam aliis posterioribus scriptoribus . Denuum fallitur, dum pro Murtagone Crumi successore ponit *Tzocum*: nisi dicendum sit binomium eum fuisse . At vero in Menæis Græcis, pro uno *Tzoco* Crumi successore, duo conginguntur, *Ducumus* nempe, immediatus Crumi successor, & *Ditzengus* post Ducumum: passi autem non sub Crumo, neque sub *Ducumo* martyres illi dicuntur, sed *Manuel* quidem Adrianopolis Episcopus, dissectum medius sub *Ditzengo*; reliqui vero sub *Murtagone*: nimirum *Georgius Debeli Episcopus*, & *Petrus Episcopus*, post verbera; gladio percussi; item *alii trecenti & septuaginta septem*, nec non *Leo*, & *Joannes*, Christianorum Strategæ: & alter *Leo Nicææ Episcopus*; & *Gabriel*, & *Sionius*, & *Parodus Presbyter*: omnes isti gladio percussi martyrium sub Murtagone subisse narrantur . De Regibus enim Bulgarorum hæc in iisdem Menæis ad xxii. Jan. leguntur .

Κρῦμος δὲ τὸ ζῆν ἀπορρήξας, Δύκιμος πῆν ἀρχὴν ἔδεχεται . ἢ αὐτὴ κατὰ πόδας τεθνηκός, Δίτζιγγος ἀρχὴν τῶν Βουλγάρων γνωρίζεται, ὡμὸς ἢ ἀπάνθρωπος . ἐς τὸν μέγαν ἀρχιερέα Μανὴλ μίσην διχάσας, ἢ τὰς χεῖρας σὺν τοῖς ὤμοις ἀποτμῶν, βορὰν τοῖς κυσὶ παρέδωκε . ἢ ἀορασίᾳ πληγείς, ὑπὸ τῶν οἰκείων ἀναιρείται . Μυρτάγων δὲ πῆν ἐυχὴν δεξάμενος, ἀπαντὰς τὴς Χριστιανῶν, τὴς μὴ παιδομένους τὴν χεῖρὸν ἀρνήσασθαι, ἐξ ἀνθρώπων ποιεῖ . Crumo autem e vivis sublato, Ducumus in Principatu succedit . Hoc vero etiam post illum defuncto, Ditzengus Bulgarorum Princeps declaratur, crudelis & inhumanus: qui magnum Pontificem Manuelem dissectum medium, manibus ab humeris præcisiss, devorandum canibus tradidit . Sed quum cæcitatem incurrisset, a suis interfecit . Murtagon igitur dignitatem adeptus, interfecit . .

Demum de aliis post Murtagonem Ducibus ἢ μόνον δὲ ἐπὶ οὐδὲν Μυρτάγων, ἀλλὰ ἢ οἱ κατὰ ἔξδοχὴν Βουλγαρικῶν γένεοι ἀρχόντες, πολλὰς τῶν Χριστιανῶν ἐξ ποικίλων κολάσεων

ἢ Δαρῆτο παρῆνευται. Neque hic impius Murtagon tantum, sed etiam alii ejus successores Bulgarorum Principes, complures Christianos variis tormentis excruciatos morti tradidere. Hæc in Menæis. Verum audiendi potius sunt Constantinus Porphyrogenitus, Curopalates, & Cedrenus, qui immediatum Crumi successorem faciunt *Murtagonem*, sub quo ii Martyres omnes passi: Quid? si Menæorum auctor ex *Umaro* & *Tolto* ducibus, qui inter *Sabinum* & *Paganum* Bulgarorum Reges ad annum 765. a Nicephoro memorantur, nomina *Ducumi*, & *Ditzengi* sive *Izochi* formæ, illos ad an. 814. post Crumi interitum regnasse confinxerit? Fieri etiam potest, ut Crumo, & post illum Murtagone, principatum Bulgaricum obtinentibus, *Ducumus* & *Ditzengus* Duces fuerint, qui variis tormentis Christianos subjecerint. Nam *Bulgaris*, *Slavis*, *Hunnis* *Abaribus*, *Ruffis*, Præter unum supremum Regem, alios quoque inferioris subse-
llii Regulos præfuisse, certum est.

Eundem *Murtagonem* inducias cum Leone Armenio ad annos 30. pactum fuisse, narrat Porphyrogeniti Continuator lib. 1. num. xx. " Quum tricennales cum Hunnis, quos Bulgaros vocant, ineunda illæ (Leoni Imperatori) essent induciæ, ἡ γὰρ τὰς τετρακωντῆτας σπονδὰς τοῖς Οὐννοῖς δὴ τότε τοῖς καλυμένοις Βυλγάροις ἐνωμέτως ποιῶν, pacisque foedera jurjurando firmanda; non quibus Christiani solent sacramentis usus est; ut nimirum Deum cælestesque virtutes, sive quæ Christi, Deique Parens carne fuit, dictorum, gestorumque inspectores testesque adhiberet; sed velut Barbarus quidam, omnisque religionis expertus, canes, quibus gens improba immolat, iis gestorum testibus utebatur, & discabat; nec quibus illi libenter ingurgitantur, hæc ipse ad firmandam fidem ore gustare exhorrebat. Quod vero Christianam fidem eis concedidit, ad quam a nobis aliquando, ut videbatur, essent traducendi; ne sic quidem impietati litare eum puduit. Tum enim in eo, quod fidei margaritas, juxta Domini sententiam, mittebat ante porcos, hisque illos vir impius vere execrandus, ore tenus uti compallebat; tumque in eo rursus, quod

XXXI.
Murtagone pacem
facit cum Leone
Imp. Ab eodem ce-
privi Christiani in
libertatem asserti
anno 817. & sup-
petitæ anno 822.
Michaeli Balbo ad-
versus Thomam
latæ.

„ quod ipse Romani moderator Imperii, in publico con-
 „ ventu, in theatro, promiscua infidelium, fideliumque
 „ multitudine referto, ipitiari non erubuit ac consecrari,
 „ non alio plane præmio, quam æterno verme & igne di-
 „ gnus fuit. „ Rem eandem narrat Ignatius Diaconus in
 „ vita S. Nicephori Patriarchæ CP. num. 80. „ Quis amici-
 „ tias atque foedera turpiter ac indecore cum vicinis Hun-
 „ nis ab illo inita fervidissimis lacrymis non deploret?
 „ Nempe illorum superstitiones Leo, ipsi illi nostra usur-
 „ pantes legitima, mutuo firmaverunt pacta: & videre
 „ erat Imperatorem Romanum libare aquam e calice in
 „ terram, equorumque clitellas versare manibus, dein
 „ terna lora tangere, foenumque in altum attollere, &
 „ se omni hac ceremonia rituque devovere. Gentes ve-
 „ ro divina nostra Symbola scelestis contrectare manibus,
 „ ac per illorum virtutem sacrilego se obstringere sacra-
 „ mento. Nonne hæc crudelitatis fuere germina? Non-
 „ ne apertus in Christum furor & execratio? „ Vides, tam
 „ Porphyrogeniti Continuatore, quam Ignatium Diaconum
 „ in vita S. Nicephori Patriarchæ CP. & auctorem anony-
 „ mum vitæ S. Theodori Studitæ apud Combessium Tom. 1.
 „ Supplementi Bibliothecæ Patrum Græco Latinæ pag. 903.
 „ Bulgaros *Hunnorum* vocabulo designare: Porphyrogeni-
 „ nitum denique in vita Basilii num. 4. eos *Scythas* appellare:
 „ Qui loquendi modus viros doctos (ut ait Pagius) irretitos
 „ tenuit. Christiani qui a Bulgaris captivi detinebantur, &
 „ qui nondum martyrium passi erant, tunc in libertatem asser-
 „ ti sunt, quum pax eo, quo diximus, modo Bulgaros in-
 „ ter & Græcos sancita est: Anno nimirum circiter Chri-
 „ sti 817. Leonis 5. vide Pagium ad eund. ann. num. 19. tam-
 „ etsi Melchior Inchofer in Historia Hungarica martyrium
 „ eorum, qui sub Murtagone passi sunt, antequam pax illa
 „ firmata fuisset, anno 818. accidisse scribit.

Vivebat Murtagon anno Christi 822. quo Michaeli
 Balbo Imperatori contra Thomam, qui Constantinopolim
 obidione vallaverat, commodum auxilio venit. Pagius
 ad ann. 822. num. x. & seqq. tum ex epistola a Michaele
 & Theophilo Augustis anno 824. mense Aprili ad Ludovicum

cum Imperatorem scripta, tum ex Porphyrogenito, Leone Grammatico, Simeone Logotheta, Zonara, & Cedreno exponit, quis & cujusmodi fuerit Thomas ille, qui ultimo Leonis anno arrepta tyrannide, Constantinopolim obsedit, & quomodo Murtagon Bulgarorum Rex, qui annorum triginta inducias cum Leone fecerat, ultro suppeditias Michaeli tulit, pugnaque cum Thoma commissa, eum fuderit. Porro de Thomæ tyranni natalibus & primordiis, duplex fertur Scriptorum opinio. Alii eum Romanum, hoc est Græcum, genere faciunt, ut Simeon Logotheta in Michaeli Amora Balbonum. 2. Πρωτοῦ γὰρ ἄνδρ, ἢ ἀφ' αὐτοῦ, κατὰ τὴν Συρίαν ἀφίκετο: Romanus enim quum esset & homo obscurus, in Syriam profectus est. Porphyrogenitus autem in Chronograph. lib. 2. num. x. Sclavum fuisse affirmat: " Una, eaque prima opinio [in quam & ego manibus pedibusque eo] scriptis quibusdam monumentis facientibus fidem, hæc est: nempe ortum Thomam ex obscuris, tenuibusque parentibus, ad hæc Sclavorum fati profapia, qui sapius in Oriente co hæserunt. Quum autem in patria ægre vitam sustentare posset, Constantinopolim venit. Ibi quum viro cuidam Senatorii Ordinis adhærens, thorum ejus polluere conatus esset, ad Agarenos profugit, a quibus militari cohorti præfectus, Romanum Imperium sese illorum ditionis facturum promisit. Nequis vero apud Romanos illi negotium faceret, dixit se esse *Constantinum Irenes filium*, sociumque sibi assumpsit, cui *Constantii* nomen indidit, filiumque suum appellavit, ac jussit, ut ex alia parte Romanam ditionem popularetur. Leo Armenius Reipublicæ tunc habenas moderabatur sub imperii sui extrema tempora. Is parum validis adversus illum conflatis copiis, suis quidem cladis auctor fuit, ut qui primo hostium incursum terga dederint; illum vero audaciorem fecit, ac majora quam pro sui ratione sapere impulit. Postquam res ei ex voto successissent, caput diademate ornari voluit. Porphyrogenitus num. 12. " Quocirca nec consilio suo frustratus est: quin & Coronam, Imperii insigne, consequitur, & Imperator ab Antiochenæ tunc Ecclesiæ Præfule, Jacobo nomine (imo Jobo).

„ 30) proclamatur , cogitque ingentem exercitum ; quin
 „ potius collatum accepit , ad corroborandum sibi Impē-
 „ rium ; nec ex illis dumtaxat Agarenis , qui nobis vicini
 „ sunt & finitimi , verum etiam ex iis , qui remotiora ac
 „ interiora colunt , Ægyptiis scilicet , Indis , Persis , Af-
 „ syriis , Armenis , Chaldæis , Iberis , Zeclis , Cabi-
 „ ris , iisque omnibus , qui Manetis (a) doctrinam & opi-
 „ niones sequuntur „ Octoginta itaque hominum arinato-
 „ rum millia in exercitu habens , unoque verbo ac nutu quo
 „ vellet educens , cum exercitu Michaelis Balbi congressus ,
 „ aliis fugatis , tyrannidem stabilivit : imo &
 „ Classe Imperatoria potitus est . Abydo in Thraciam traji-
 „ ciens , Orientalibus fere omnibus subactis , in demortui
 „ filii locum alium adoptavit nomine *Anastasium* , qui sacro
 „ Monachi habitu abjecto , civilem sumpserat . Tum ipsam
 „ Urbem Constantinopolitanam obsidione cinxit , & navali
 „ exercitu circumdedit in mense Decembri , decima quinta
 „ Indictione , adeoque exeunte anno 821 . Terra autem cre-
 „ bra prælia fiebant , *Theophilo* Imperatoris filio duce , sed
 „ æquo fere Marte pugnabatur . In ea obsidione , Michael
 „ & *Theophilus* Dei auxilia implorant . Porphyrogenitus
 „ num. 14 .” His ita ex animo constitutis , dum apparatus
 „ castrisque componendis *Thomas* dies aliquot infumit ; ve-
 „ lut e specula Michaellem videt belli signum in *Blacher-*
 „ „ nensi Deiparæ templo defigere , atque inde vires adverfus
 „ „ hostes deposcere , sibi que corrogare ; ejusque filium
 „ „ *Theophilum* una cum sacro ordine , Urbis ambitum om-
 „ „ nem atque moenia circumire , ac tum vivificum Crucem
 „ „ Lignum , tum intactæ Christi Dei nostri Parentis vestem
 „ „ circumferre . Ea res ejus maxime spes dejecit . „ In-
 „ „ terea aliquid accidit , quo res Thomæ labefactatæ sunt .
 „ Nam rumore defectionis ejus & Urbis obsidionis passim
 „ „ sparso , *Murtagon* Bulgarorum Princeps sponte suppeditis
 „ „ Imperatori venit . Porphyrogenitus num. 17 .” Eo rerum
 „ „ statu *Murtagon* Bulgarorum Rex *Μουρταγων ὁ τῶν Βουλγάρων*
 „ „ *Tom. II.* *Z z* „ *par*

a Porphyrogenitus τῷ ΜΑΝΕΤΙ . Fortasse , pro Manete , reponendum nomen
Machometis . Hujus enim , non Manetis , afflicta fuerunt qui hic nominatur populi .

,, *ῥων Βασιλεὺς* , fama excitus , quæ jam totum Orbem per-
 ,, vaserat , Romanorum Imperatorem intra muros obses-
 ,, sum teneri , misso clam ad Michaellem nuncio , ultro
 ,, se auxilia missurum pollicetur , ac copias quantæ ad-
 ,, versus hostem sufficerentur . At ille , sive revera Roma-
 ,, norum in Thomæ castris militantium reverentia inque
 ,, eos miseratione , sive alias , parcendum sumptibus duce-
 ,, bat [nullus enim unquam Imperatorum illo fuit fordi-
 ,, dior :] laudato Bulgari proposito , auxilia recusavit ,
 ,, nec quidquid demum tyrannus præstitisset , eis se ufum
 ,, rum significavit . Murtagon tamen , ut qui alioqui bel-
 ,, lis , prædaque ac spoliis gauderet , foedusque tricennale
 ,, cum ejus decessore Leone pactum confirmare , magisque
 ,, stabilire quæreret , adversus Tyrannum exercitum par-
 ,, rat . Quamobrem Romanorum fines audacter ingressus ,
 ,, ad locum , cui Ceductus (*i. e. Aquaductus*) nomen ,
 ,, castra ponit . Percrescebat rumor , nec fieri poterat , ut
 ,, irruptio Tyrannum falleret . Merito itaque perturbatur ,
 ,, animoque plane attonitus est . Ubi tamen emerit , ex-
 ,, que ea se æstuatione collegit , adversus illum expedi-
 ,, tionem paravit . Quoniam autem diviso exercitu , se
 ,, prorsus debilem fore cladique obnoxium videbat , (nam
 ,, & in expugnanda Urbe Augusta non exiguo sed numeroso
 ,, fortisque exercitu opus erat , eoque magis , quod jam Impe-
 ,, rator exercitum haud contemnendum paraverat , quique
 ,, adeo conferto pede pugnare posset , nec raro hostium strage
 ,, gem dare ; nec vero contra Bulgarorum copias aliter
 ,, quam magno , validoque exercitu pugna instrui poterat :
 ,, ne igitur velut rapidus quidam torrens in duos quos-
 ,, dam deductus rivulos , quam pro priori virtute hostibus
 ,, imbellior appareret , & qui facile edomari posset , Ur-
 ,, bis obsidionem in totum solvit ; inque Bulgaros , qui-
 ,, bus se parem esse arbitrabatur , profectus , in eo quem
 ,, diximus Ceducti loco , cum eis pugnam committit . Cæ-
 ,, terum Tyrannus in eo prælio , magna suorum strage vincitur ;
 ,, nec adeo hostes clade afficit , sed ipse ab eis in-
 ,, genti clade afficitur . Quumque aliter non liceret , fuga
 ,, salutem expediunt , qui e prælio incolumes fuerant ,

„ arduoque quodam loco nec facili accessu dispersi, secum
 „ cogitabant, quomodo rursus coirent ac agmen instaura-
 „ rent. Bulgarorum autem Princeps statim captivos, qui
 „ venerant in potestatem, assumens, ingentisque prædæ
 „ compos factus, victoria ferox, eaque superbiens, re-
 „ dit in patriam. Classis ad obsidendam Urbem relicta,
 „ audita suorum strage, tota ad Imperatorem defecit, il-
 „ lique adjungitur „ Postremo Thomam Michaelē aggres-
 „ so, commissaque pugna, Tyrannus cum paucis (a) Adriano-
 „ polim abire coactus est, quem Michael annona penuria per
 „ quinque menses oppugnavit. Quare cives urgente fame Tho-
 „ mam victum Imperatori tradidere, qui eum morte affe-
 „ cit medio mense Octobri, ac proinde anno Chr. 822.

Michaelē Balbo ac Theophilo imperantibus, postquam
 Creta Insula a Saracenis occupata esset, circa annum Chri-
 sti 826. *Dalmatia* quoque sui juris effecta, a Romano de-
 fecit Imperio. Constantinus Porphyrogenitus in Chrono-
 graph. lib. 2. num. 28. „ Sed & omnis Dalmatia sub id tem-
 „ pus a Romano Imperio defecit, sui que omnes juris, ac
 „ sibi capita extiterunt, quoad usque inclutus ille Basi-
 „ lius Imperium regendum suscepit; tunc enim Romanæ
 „ facti sunt ditionis „ Idem Porphyrogenitus de Adm. Imp.
 „ cap. 29. „ Ab Imperio autem Heraclii Romanorum Impe-
 „ ratoris, uti quum de Chrobatibus & Serblis agemus dictu-
 „ ri sumus, universa Dalmatia, nec non finitima illi gen-
 „ tes, Chrobati scilicet, Serbli, Zachlumi, Terbunio-
 „ tæ, Canalitæ, Diocletiani, & Arentani qui & Paga-
 „ ni nuncupati sunt, ditione Romanæ se subtraxerunt:
 „ quippe quum Romanum Imperium per imperantem
 „ tunc temporis ignaviam, maxime Michaelis Amoriensis
 „ Balbi, tantum non exspirasset, qui Dalmatiæ oppida in-
 „ colebant, sui juris facti, neque Romano Imperato-
 „ ri, neque cuiquam alteri subjecti: itidem conterminæ
 „ illis gentes, Chrobati, Serbli, Zachlumitæ, Terbu-
 „ niotæ, Canalitæ, Diocletiani, & Pagani, excussis Ro-
 Tom. II. Z z 2 „ mani

XXXII.
 Dalmatia sub Mi-
 chaelē Balbo a Ro-
 mano Imperio desi-
 cientes, sui juris
 sunt.

a Adrianopolim. Ita Scriptores Græci omnes, præter Georgium Monachum, qui
 in Michaelē Balbo, num. 8. pro Adrianopoli habet, *Arcadiopolim*.

mani Imperii habenis, liberi, suisque, non alienis le-
 gibus usi sunt. Pagius ad ann. 826. num. 21. " At
 non solum Creta insula, verum etiam Dalmatia, Mi-
 chaele & Theophilo filio imperantibus, Orientalium Im-
 peratorum jugum excussit, ut idem Constantinus, Zo-
 naras, aliique Scriptores testantur. Adriatici maris do-
 minium Græcos servasse, & in divisione Imperii, tem-
 pore Caroli Magni simul cum Dalmatia possedisse, su-
 pra retulimus. Sed illud in dies attenuabatur, tan-
 demque anno circiter sequenti penitus extinctum est,
 Dalmatæque liberi, suisque, non alienis legibus usi
 fuerunt, inquit Porphyrogenneta lib. de Admin. Imp.
 cap. 29. Ubi tamen Dalmatiæ nomine intelligendum
 tantum quiddam Orientali Imperio in Dalmatia parebat.
 Recedentibus itaque ex Adriatico Græcorum classibus,
 ejus accolæ Dalmatæ & Servii, sui juris effecti sunt.
 Quumque non multo post bella civilia Francorum Im-
 perium debilitassent, Croatæ qui eis parebant, spre-
 tis pactis inter duo Imperia initis, fimbrias dilatare, &
 Adriaticum infestare coepere: Venetique primum in
 Adriatico classem pro Orientali Imperio contra Sara-
 cenos, qui Siciliam occuparant, miserunt, Justiniani
 Participatii Ducis tempore; sed non ante annum se-
 quentem, *idest* 827. Qua de re legendus Joannes
 Lucius.

XXXIII.

Murtagoni Uladi-
 mitus Bulgaria Rex
 succedit. Qui in
 superiore anno 827,
 invast. Ludovicus
 Boicus anno 828
 contra ipsum a Lu-
 dovico Pio pare
 nititur. Captivo-
 rum Macedonum,
 & in primis *Masilii*,
 in partem rediit.

Porro quo tempore a Græcorum Imperio Dalmatæ
 defecerunt, Murtagon Bulgarus anno 824. Legatos ad Lu-
 dovicum Augustum misit, de terminis ac finibus Bulgaros
 inter & Francos constituendis. Sed ii in Ludovici comita-
 tu diu detenti, tandem re infecta dimissi sunt anno 826.
 quum Nuncius venisset, Bulgarum interemptum fuisse,
 vel certe regno abactum a quodam e proceribus, licet de
 hac re nihil certi adhuc constaret, uti supra ex Francorum
 Annalibus diximus. Vero tamen simile est (inquit Cangius)
 eum, a quo Murtagon interemptus, quique ei successisse
 dicebatur, fuisse *Baldimirum*, seu *Uladimirum*, Cru-
 mi ex filio nepotem, & *Stimeanis*, qui post *Borizem* re-
 gnavit, parentem. Quippe sub Imperatore Theophilo, qui
 Impe-

Imperium sub anni 829. exitum accepit , regnasse traditur a Leone Grammatico pag. 458. atque is cenſeri debet, qui in ſuperiorem Pannoniam, neque Francis, neque Balderico Foro-Julienſi duce, cui harum provinciarum a Ludovico Auguſto de mandata erat præſectura, obſiſtentibus, anno 828. irrupit: unde poſtmodum Baldericus ab eodem Ludovico dignitatibus omnibus exutus eſt, quemadmodum ſupra ex Eginhardo narravimus. Juvat hic verba Leonis Grammatici recitare, qui de Baſilio Macedone, quæ fuerit ejus educatio & unde fuerit ortus, ſic ſcribit pag. 458. edit. Paris. " Is Macedoniam habuit patriam in Adriano-
 poleos pagis ſub Michaelis Rhangabe, Ignatii Patriarchæ parentis, Imperio. Ejus tempore Crummus Bulgariae princeps adverſus Chriſtianos arma movit; & Michaelæ in fugam verſo, Leoneque Armenio ſubinde tyrannidem arripiente, & imperante, profectus Crummus, Urbem obſedit. A Leone autem Armenio (*imo ab aliis in domunculis Gallæ deliteſcentibus*) telo petitus, & in Bulgariani reverſurus, miſit qui ad Sancti Mamantis loca prædas agerent, & animalia ærea ibidem poſita raperent. Inde Adrianopolim declinans, armorum vi cepit, & virorum millia (a) duodecim abſque mulieribus tranſtulit, & eos Danubium juſſit habitare. Tempore deinde Theophili Imperatoris erat Magiſter militiæ Cordyles nominatus in Macedonia. Is hæbebat filium, Bardani nomine, & virili ætate provectum, quem vice ſua Macedonibus trans Danubii fluminis ripas habitantibus dominari reliquit. Ipſe quodam invento & arte, ad Theophilum acceſſit, quem gaudens excepit, & eo quod expetebat cognito, ut navigia conſequerentur & in urbem redirent, mandavit. Erat porro Baldimer Bulgariae princeps, Crummi nepos, & pater Simeonis, ἢ δὲ ἄρχων Βουλγαρίας Βαλδίμιρ, ἕγγονος Κρῦμου πατὴρ Σιμωνῶος
 Ca-

a In Synecrario Græcor. ad 22. Jan. ἐπεὶ δὲ Κρῦμος ἐγχερατὴς ἐγένετο πρὸς πόλειαις, ἐξήβαλον ἕξω πάντας Χιλιάδας τὸν ἀειθμόν Τριαράκοντα Ροθῆμαν νερο Crummi urbem cepit, Captivos inde eduxit omnes, numero quadraginta millia: hyperbolicæ.

33 Captivorum vero turmæ de reditu in Romaniam cum
 33 uxoris & filiis inierunt consilium, & Michaelæ Bulga-
 33 ro versus Thessalonicam profecto, cum facultatibus suis
 33 trajicere cœperunt. Quod quum rescisset (a) Crumus,
 33 in adversam fluminis ripam transit, bellum illaturus.
 33 Macedones re desperata, Tzantem & Cordylem sibi
 33 Duces præficiunt, & conferto prælio, quosdam occide-
 33 runt, quosdam etiam captivos abduxerunt. Bulgari qui
 33 trajicere non potuerunt, res a Macedonibus gestas an-
 33 nunciaturi, ad (b) Hungaros deflexerunt, *παραπέμψαντες*
 33 *ταῖς ἀγγυραῖς*: interim navigia ab Imperatore nulla capti-
 33 vosque susceptura ut in urbem devehent, appulerunt,
 33 & una pariter Hunni numero infiniti adventare visi sunt.
 33 Macedones iis conspectis, cum lacrymis vociferabantur
 33 dicentes: Deus Sancti Adriani, succurre nobis: & ad
 33 belli pugnam una se præpararunt. Turci vero dicebant:
 33 supellestem omnem vestram tradite, & quo desidera-
 33 tis, abite. Non consenserunt illi; verum diebus conti-
 33 nuis tribus ad prælium parati consistebant: quarta vero
 33 navigia conscenderunt. Eo cognito, Turci ab hora diei
 33 quinta ad vesperam usque prælium inierunt, eorumque
 33 gens fugantibus Macedonibus terga dedit. Insequenti
 33 die discessum illis aggredientibus, Hunni rursus ad
 33 prælium dispositi apparuerunt. Macedonum vero qui-
 33 dam nomine Leo, ex Gemistorum genere, qui deinde
 33 Heteriarches fuit, sumptis animis se opposuit: adjun-
 33 ctique alii Macedonum præcipui adversarios in fugam
 33 verterunt, & impetum in eos fecerunt, ac tandem re-
 33 versi, naves Imperatori adituri repetierunt incolu-
 33 mes, & humaniter ab eo recepti, in Macedoniam pa-
 33 triam sibi propriam regressi sunt. Erat autem Basilius
 33 πτα-

q Crummus. *μαδων δὲ ὁ Κομας τῶτο*, quod quum rescisset Comes. Ita
 in textu. At in margine, *Κρημος*: non recte. Nam Theophilus imperante, *Cr-*
mus jam obierat, & post eum alii Bulgarorum Principes: ac proinde legendam,
Βαροεις, Bogoris Michael Bulgarus, qui tunc regnabat, & Thessalonicam vestros
 abiecit.

a Hungaros. Nimirum sermo est de Hunnis *Iguris*, qui & *Hunni* absolute, &
Turci, & *Hunni abares* vocantur: de quorum nomine ea regio *Hunnia* appellabatur, &
Avaria.

,, ztate juvenili florens , e captivitate redux ; in qua Leo-
 ,, nis Imperatoris & Michaelis Amorii toto tempore per-
 ,, mansit , & Theophilo imperante rediit : adeoque anni
 ,, ejus numerabantur viginti quinque . Patriæ propriæ re-
 ,, stitutus , Macedoniæ Duci , cognomento Tzantzi , ob-
 ,, sequium redditurus , adhæsît , a quo nihil emolumenti
 ,, accepto , Urbis Regiæ experiri cupiens ubertatem , ad
 ,, eam profectus est . ,, Pergit Leo Grammaticus differens
 de Basilii in urbem ingressu , aliisque rebus gestis , quæ ad
 rem nostram non faciunt . Quod vero de Basilio & Macedo-
 nibus captivis scribit , sub Theophilo Imp. ad patriam
 reversis , id Constantino Porphyrogenito aliisque Græcis
 scriptoribus supra laudatis repugnat , a quibus sub Murta-
 gone Bulgaro , & Leone Armenio illud factum narratur .
 Esto enim , aliqui e Macedonia Christiani , in captivitate
 Bulgarorum degentes , Theophili temporibus & Bladime-
 ro Bulgaris imperante , eo quo Leo Grammaticus scribit
 modo , in patriam redierint , at Basilium adhuc puerulum
 cum multis captivis sub Murtagone , eodemque consen-
 tente , Adrianopolim rediisse , certum est ex Porphyro-
 genito , ipsius Basilii ex filio nepote : qui proinde tam
 Leone Grammatico , quam Curopalata & Cedreno , Basi-
 lium , dum adhuc in Bulgaria versaretur , ex pueritia adole-
 scentiam ingressum esse scribentibus antiquior est , & hac
 in re fide dignior .

Idem Porphyrogenitus sub Theophilo , qui Michael-
 lem Balbum excepit , reparatas Romaniæ ditionis jacturas
 testatur , Chazaria , pro Dalmatia , Romanis subiecta . Sic
 enim scribit in Chronogr. lib. 3. num 28. " Eodem fere
 ,, tempore (*hoc est, circa ann. Chr. 836.*) Chazarus
 ,, Chazaritæ ac Pechus , ὁ τὸ κατὰ τοὺς Χαζαρίαις , καὶ ὁ πρὸς
 ,, missa legatione Imperatorem rogant , ut castrum Sarcel
 ,, nuncupatum (quod interpretatione nominis , λευκὸν
 ,, δίκτυον , *Domus Candida* dicitur) ipsis ædificet . Porro
 ,, locus est ad Thanaim fluvium , quo hinc inde Patzina-
 ,, ces & Chazaritæ determinantur ; ubi & Chazaritæ præ-
 ,, sidiarii trecenti , commutatis vicibus per tempus , alii
 ,, aliis substituti , stationem habent . Horum postulatis an-
 ,, nuent

XXXIV.
 Chazaria Romæ
 no Imperio subje-
 cta, Chaganus pe-
 cente. Situ Zœticiæ,
 Patziaz, Chazari-
 ehiæ, Alaniz, &
 Abasgiu .

33 nuens Imperator, Petronam Camateri sic dicti, Spa-
 33 tharocandidatum cum classe Regia, & Paphlagoniæ
 33 Capitaneo misit, rem præstituros, quam illi rogaverant.
 33 Ubi autem Chersonam appulsus est, longiores naves in
 33 terram subductas, illic in statione relinquit: rotundis
 33 vero impositas copias, ad Tanaim usque, quo loco ex-
 33 truedum illis oppidum erat, trajecit. Quia autem lo-
 33 cus lapides non habebat, ex fluvii glareæ calcem fudit,
 33 exque subjecta humo lutum in lateres excoquens, ar-
 33 duam quidem molitione, laborantium tamen multitudine,
 33 magnifice perfecto opere, donum redit. Reversus ve-
 33 ro Petronas, Imperatorem de Chersona monet, ut qui
 33 gentis mores locique gentium expertus didicerat: non
 33 aliter regionis oppidorumque pleno jure competent fore,
 33 quam si proprium urbi gentique Præsidem Ducemque
 33 præficeret; non indigenis Principibus, ac primatibus
 33 res suas crederet. Hastenus enim nemo, regionem
 33 procuraturus, Constantinopoli Præses mitti solebat; sed
 33 quem illi primatem vocant, una cum Patribus civitatis,
 33 cuncta gubernabat. Imperator approbato consilio, ipsum
 33 quem diximus, Petronam, usu regionis peritum judi-
 33 cans, Protospatharii dignitate auctum, Præsidem mit-
 33 tit; Primario, ac reliquis civibus imperans, ut nulla
 33 tergiversatione misso Præsidi obaudiant. Hincque per-
 33 crebuit, ut Præsides Chersonæ præficiantur. Atque in
 33 eum modum, tum præsidium Sarcel exstructum est,
 33 tum deinceps missi Byzantio Chersonam Præsides. 33
 33 Hanc ipsam de castro Sarcel, Chazarorum oppido, deque
 33 Chersona, & Petrona Præsede, narrationem idem Porphy-
 33 rogenitus exhibet in lib. de admin. Imp. cap. 42. hoc præ-
 33 fixo titulo: " Descriptio tractus a Thessalonica usque ad
 33 flumen Danubium & urbem Beogradam; Turciæque &
 33 Patzinaciæ usque ad Chazarorum urbem Sarcel, & Rus-
 33 siam, & Necropylas, quæ sunt ad Pontum, prope
 33 Danaprim flumen; Chersonis item, atque Bospori, ubi
 33 Climatam seu regionum urbes sunt: deinde usque ad
 33 paludem Mærotidem, quæ ob magnitudinem mare ap-
 33 pellatur; & ad urbem Tamatarcha dictam. Præterea
 33 etiam

„ etiam Zechiæ, Papagiæ, Chazachiæ, Alaniæ, & Abaf-
 „ giæ, usque ad Soteriopolim . „ Ibidem terminos Tur-
 corum, idest Hunnorum, & Chazarorum, aliarun-
 gentium, prout suo tempore constituti erant, definiens :
A Theſſalonica (inquit) usque ad Danubium flumen , in
quo urbs Belegrada , octo dierum iter est , siquæ non festi-
nanter , sed interquiescens proficiſcatur , & habitant qui-
dem trans Danubium flumen Turcæ in terra Moraviæ , at-
que etiam ulterius inter Danubium & Sabam fluvijs . Ab
inferioribus vero partibus Danubii , ex opposito Distriæ ,
procurrit Patzinacia , eaque extenditur ad Sarcel usque ,
quod Chazarorum oppidum est , in quo præſidarii sunt ,
singulis annis permutari soliti . Significat autem Sarcel
apud ipsos , ἀσπὸν ὀρνίθων , Albæ Hospitium , quod ædi-
ficatum est a Petrona cognomine Camatero Spatharocandi-
dato , Chazaris id a Theophilo Imp. petentibus . Chaganus
enim ille & Chazariæ Pecbus , missis ad eundem Imperato-
rem legatis , construi sibi oppidum Sarcel petierunt . Tum
vero , postquam castrî illius ædificationem retulisset , sub-
jungit regionum illarum accuratam descriptionem , quam hic
apponere , operæ pretium duco ; ut nimirum , quæ de
populis illis narrantur , facilius intelligi queant . A Danu-
bio flumine ad urbem laudatam Sarcel usque , iter est die-
rum sexaginta : interjacent vero complures fluvii , quorum
maximi duo , nimirum Danastris , & Danopris ; reliqui
sunt , Syngul , Hybul , Almatæ , Cupbis , Bogu , aliique
quamplurimi . Et superioris Danapreos fluminis partes Rus-
si accolunt , per quod navigantes , ad Romanos proficiſcun-
tur . Patzinacia autem Russiam universam & Bosporum
complectitur usque Cherſonem , & usque Sarat , Burat , &
triginta partes . Maritima vero ora a Danubio flumine ad
Danaprim usque , continet millaria 120 . Danastris a Dana-
pri distat milliaria 80 . illudque Auvæum litus appellatur .
Ab ostio fluminis Danapreos , Adara occurrunt , ibique
magnus sinus est , qui Necropyla nuncupatur , quem plane
transire nemo potest . Et a Danapri Cherſonem usque , mil-
liaria sunt 300 . & in medio Paludes ac Portus , in quibus
salem Cherſonitæ conficiunt . A Cherſone ad Bosporum , eli-

matum urbes sunt; distantque milliaria 300. Et a Bosporo, paludis Meotidis ostium est, quæ & mare ab omnibus propter magnitudinem nuncupatur, instuuntque in illam fluvii magni nulli magnique. Ad septentrionem habet Danaprim fluvium, ex quo Russi profisciscuntur in nigram Bulgariam, Chazariam, & Syriam. Atque ille ipse Meotidis sinus pertingit e regione Necropylarum usque, quæ a Danapri absunt milliaria circiter 4. ibique miscetur, ubi veteres mare trajiciebant ducta fossa per mediam Cbersonam, regiones & Bospori terram, quæ mille aut amplius milliaria occupabat: sed temporis tractu ea obruta, in silvam densam conversa est, & duas tantum vias habet, per quas in Cbersonam, Bosporum, & (a) Regiones, τὰ κλίματα, Patzinacitæ profisciscuntur. Ad Orientaliorem vero Meotidis paludis partem fluvii quamplurimi eam ingrediuntur, ut Tanais, qui a Sarcel venit, & Cboracul, in quo Oxiani piscis captura est, itemque alii fluvii, Bal, Burlio, Cbader, atque alii complures. Sed est & Meotidis paludis ostium, quod Burlic cognominatur, & in Pontum defluit, ubi Bosporus est, cui opposita urbs Tamatarcha nuncupata: prædictum autem ostium est trajetû octodecim milliarium, & in medio octodecim milliarium insula magna & depressa est, quæ Atech nuncupatur. A Tamatarcha 18. aut 20. milliariibus, fluvius est Ucruch appellatus, qui Zichiam & Tamatarcha separat. Ab Ucruch usque Nicopsin flumen, in quo etiam urbs ejusdem nominis appellatur, Zichia est, ad spatium milliarium 300. Supra Zichiam, Papagia regio jacet; supra Papagiam, Casachiu: supra Casachian, mons Caucasus: supra montem Caucasum, Alania regio. Zichia autem ora maritima insulas habet,
unam

^a τὰ κλίματα. Ita vocantur novem regiones Chazarorum, de quibus Porphyrogenitus de Adm. Imp. cap. 10. Chazaris bellum inferre Uxi possunt, utpote contentini. Sic etiam Princeps Alanie, quia novem Chazaris regiones, τὰ ἐντὶ κλίματα τῆς Καζαχίας, Alania adjacent. Etcap. 11. Alania Principe cum Chazaris pacem non habente, sed Imperatoris Romani amicitiam potiore ducente, si illi in amicitia & pace perseverare nolint, potest ille ingenti Chazaros damno officere, in viis excutendo, & ex improvviso illos aggrediendo, dum ad Sarcel, & ad Regiones τὰ κλίματα, & Cbersonam profisciscuntur.

unam magnam, & tres parvas, intra quas & alie sunt insule a Zichis cultæ habitataeque, puta Turganerb, & Tzarbogani; & ad Pteleas alia, in quam, Alanis invadentibus, Zichi confugiunt. Quæ vero mari adjacet regio a complemento Zichie sive Nicopsi fluvii, usque ad urbem Soteriopelim, Abasgia est; suntque milliaria trecenta. Hæcenus Porphyrogenitus. Per eam occasionem, qua Præses Romanus in urbem Chersonam mittebatur, videtur Chazaris Evangelium postea per sanctum Cyrillum fuisse annunciatum, ut mox dicam.

Baldimiro (seu potius Uladimiro) *Bogorim* successisse in regnum Bulgarorum, constat: quo tamen anno, nihil certi tradunt Scriptores. Unde etiam incertum, an *Bogoris* sit, an vero *Bladimirus*, quem anno 845. & 852. legatos ad Ludovicum Germaniæ Regem misisse, & in quem eundem Ludovicum anno 853. arma movisse, ex Annalibus Francorum supra diximus. Id demum constat, *Bogorim* tum primum apud Byzantinos scriptores memorari, Michaële Theophili filio imperante, cui quum ob puerilem ætatem sub Theodoræ matris tutela imperium administranti, per nuncios bellum indixisset *Bogoris*, Theodora virili fœmina animo, audax dedit responsum; mutatoque ille, consilio, pristina cum Græcis pacta instauravit. Simeon Logotheta præmittit motum a Bulgaris in Romanos sub iisdem Michaële, ac Theodora bellum, inquires: *Anno ejus* (Michaëlis cum Theodora matre) *undecimo*, (h. e. Christi 852.) *Sancto Patriarcha (a) Methodio defuncto, ejus loco ordinatur Ignatius, Michaëlis Cæropalati quondam Imperatoris filius. Bulgaris autem Ibraciam ac Macedoniam infestantibus, expeditis Theodora cohortibus, eorum inibitibus impetum ac repressit.* Idipsum scribit Leo Grammaticus pag. 460. *Bulgari autem factis per Ibraciam*

Tom. II.

A a a 2

© Ma-

XXXV.

Bogoris Bulgarorum Rex post Uladimirum; pacem cum Theodora Augusta firmat. Recepta sorore, Theodorum Cæsarium eidem Theodoræ restituit. Christi idem amplectitur.

a Sibi ipse repugnat Simeon Logotheta, dum annum Michaëlis xi. componit cum obitu Methodii & ordinatione Ignatii Patriarchæ: nam Methodio die 14. Junii anni 846. defuncto successit Ignatius: ut annus Michaëlis cum Theodora quidem *undecimus*, incidit in annum Chr. 851. Solius autem Michaëlis annus undecimus, postquam Theodora Cæsaribus in clausa, congitit anno Chr. 867. (ante diem 24. Septembris, quo die cæsus fuit, Indiæ. 1. hora noctis tertia, ut Porphyrogenitus scribit) qui tamen annus longe distat a morte Methodii, & a prima post Methodii Ignatii inauguratione.

& Macedoniam excursoribus, provincias illas devastabant. Theodora in adversum præsidia disposuit. Milites porro ad Bulgariae castra positi, Bulgaros per globos & cohortes aggressi, per eorum regionem prædabantur, & bis occisis, aliis in captivitatem abductis, Bulgaros & eorum regionem reddidere subjectam. Idem Leo Grammaticus de Bogori ac Theodora num. 21. pag. 436. non expresso anno, antea hæc scripserat: *Adhuc Theodora rerum potente, Bogaris Bulgarorum Dux, Βόγαρις ὁ ἀρχὼν Βουλγαρίας, mulierem audiens Imperii Romani clavum tenere, nunciis ad eam missis, denuciat, pacis rupto fœdere, aciem se adversus Romanos educiturum. Cui illa: novetis, inquit, me quoque iustis copiis vicissim educituram, foreque speramus, ut tui potiamur: sin minus, sic quoque tui potiar, clara mihi constante victoria, quod mulierem, non certe virum, abs te victum habiturus sis. Et responso mitior Barbarus factus, pacem coluit, ac dilectionis fœdera renovavit. Rem eandem narrat Porphyrogenitus in Chronogr. lib. 4. num 13. Ceterum Bulgariae princeps, Βόγαρις ἄρχων, Bogaris nomine, audito feminam rerum potiri, ferocius ipse efferr. Missis itaque ad Theodoram nunciis, minatur, rupto fœdere adversus eam se copias educiturum. At illa nihil muliebri aut non satis virile in animum inducens, ita renunciavit: me quoque vicissim adversum te offendet copias educentem, nec me victoria potituram diffido. Sin autem minime contigerit, ipseque me viceris, sic quoque ipsa superavero, penes quam manifesta victoriæ jura futura sint, quum tibi non vir, sed mulier victa concesserit. Hoc responso perterritus Barbarus, nihil ferocius moliri ausus, amicitiaque rursus fœdera renovavit. Videntur hæc gesta sub initium Imperii Theodoræ, atque adeo circa annum Christi 843. quo tempore, nimirum stante inter Bulgaros, & Romanos foedere, ea contigisse existimo, quæ de Theodoro Cuphara atque sore Bogaris Bulgarorum Principis Leo Grammaticus num. 22. sic scribit: " Inquirente Theodora de Monacho Theodoro Cuphara, diu ante in captivitatem abducto, Bogaris quoque arrepta occasione de sore sua perinde captiva, in-
 „ que*

„ que Imperatoris Aula detenta, significat. Didicerat
 „ hæc literas ac Christianorum ordinem, ergaque Deum
 „ venerationem ac fidem. Nacta igitur ut ad fratrem re-
 „ verteretur, nullum ei laudandæ rei Christianæ finem
 „ faciebat, ac fratrem hortandi, ut ad veram fidem ani-
 „ mum transferret: quamquam is, qua laborabat incre-
 „ dultate, ad veritatem hætenus oculos aperire noluit.
 „ Verum fame regionem omnem late devastante, necesse
 „ habuit transgredi Romanorum fines; „ Nimirum tunc
 Bulgari ea in Romanorum ditione fecerunt, quæ ad an-
 num Michaelis ac Theodoræ undecimum, Chr. 852. supra
 sunt exposita. Sic enim Leonis Grammatici verba intelli-
 guntur, quibus ait: *Verum fame regionem omnem late deva-*
stans, necesse habuit transgredi Romanorum fines, hoc est, eos
 populari. At Porphyrogenitus hanc ipsam narrationem vi-
 detur loco non suo retulisse: nimirum ad annum quartum
 Michaëlis ac Theodoræ, Christi 845. ubi captivorum com-
 mutationem famemque Bulgarix ingruentem cum ipsius Bo-
 goris ad Christi fidem conversione perperam conjungit, in-
 quiens: „ Inter hæc Theodora omni diligentia perquiren-
 „ dum statuit (sic nuncupatum) Theodorum Monachum,
 „ cognomento Cupharam, sive quibusdam insomniis viso-
 „ que-monita, sive alia ratione inducta. Is vero diu an-
 „ te inter captivos fuerat abductus. Mittit ergo ad Bulga-
 „ rix Principem, datisque literis rogat, ut hominem se-
 „ dulo perquiri jubeat, quo libuerit pretio ex ipso redi-
 „ mendum. Ille vicissim occasionem nactus, niissis Le-
 „ gatis sororem ad se remitti petit, Romanorum quon-
 „ dam excursionibus captam, & quæ tunc in Aula servaretur.
 „ Hæc itaque ad Christi fidem probe translato animo,
 „ doctaque literas per eas captivitatis moras, omnemque
 „ præterea Christianorum ordinem, inque Deum reveren-
 „ tiam ac de illo opinionem [uti par est] plurimum ad-
 „ mirata, quum ad fratrem reversa esset, nullum unquam
 „ finem faciebat prædicandæ illi Christianæ institutionis. &
 „ obsecrandi, fideique ac pietatis in eo semina jaciendi,
 „ Ille jam pauca quædam ab eo, quem diximus, Cuphara
 „ didicerat, primæque institutionis rudimenta audierat.
 „ Misso

„ Miffo itaque Monacho, commutationis jure Sororem
 „ recepit . Manfit tamen id quod erat, infidelitate fcilicet
 „ laborans, fuæque adhuc cultor fuperftitionis . Caterum
 „ plaga quadam divinitus illata (famis fcilicet : fic enim
 „ comparatum, ut qui additiore indole, craffiorique
 „ ingenio funt ac terreni, erudiantur, malaque dedocentur)
 „ illius infeftans regionem, direque affligens, Deum
 „ (cujus fæpius, ut par eft, Theodorus, Sororque laudes
 „ profequuti effent, ac cujus erant cultores) malo-
 „ rum depulforem invocare cogit . Quo a malis liberan-
 „ te, Bogoris veram amplectitur ficem, ac lavacrum re-
 „ generationis ab Epifcopo, qui ab Urbe Regia miffus
 „ fuerat, confequutus, ex Imperatoris nomine Michael
 „ appellatur „ Verum perturbatus heic & confufus nar-
 „ rationis ordo . Nam famæ, qua regionem Bulgaricam de-
 „ vaftebat, coëgit quidem Bogorim, ut cum fuo exercitu in
 „ Romanam ditionem invaderet, quemadmodum Simeon
 „ Logotheta fcribit; non tamen, ut invocato Deo ftatim
 „ Chriftianus fieret, quemadmodum verba Porphyrogeniti
 „ indicant, qui proinde errandi caufam dedit non folum
 „ Curopalata, Cedreno, & Zonara, ut cum fame invoca-
 „ tionem Dei & conversionem Bogoris copularent, iis ver-
 „ bis : ” Princeps ea de caufa æger et animi dubius, ad eum
 „ confugit, qui fibi a Sorore annunciabatur, eumque de-
 „ pulforem famis & interitus populi invocat : qua invoca-
 „ tio quum depulſis malis efficax eſſet, cognita invocati
 „ numinis potentia, petiit mitti fibi aliquem, a quo ar-
 „ canis Chriftianæ religionis erudiretur, & ſacro Baptif-
 „ mate initiaretur : idque miſſo Pontifice factum eſt „
 „ non ſolum, inquam, errandi occaſionem Curopalata, Zon-
 „ ara, ac Cedreno dedit : ſed etiam Baronio, Henſchenio
 „ in elogio Theodora Auguſta ad diem xi. Febr. quo a
 „ Græcis colitur, §. ix. aliisque fere omnibus hiftoricis re-
 „ centioribus, ut Bulgarorum ad Chrifti fidem conversionem
 „ anno Chr. 845. Michaëlis ac Theodora 4. factam aſſe-
 „ rent . Ex illa fame id tantummodo confequutum eſt, ut
 „ Bogoris in Romanos invaderet, & a Romanis reprimere-
 „ tur : facta autem pace, & ſubminiſtratis Bogori ejuſque
 „ genti

genti necessariis alimentis , cogitare coepit Bogoris de Christiana Religione amplexanda ; non tamen id exequutus est , nisi anno Christi 865. uti Tomo sequenti demonstrabo , ubi de Bulgarorum conversione fermo erit .

FINIS TOMI SECUNDI.

IN-

I N D E X

TOMI SECUNDI.

- C**APUT I. Slavi, & Abares Hunni sub Regibus Francorum, usque ad Caroli Magni tempora Slavos a Gothis, Winidis, & Hunnis Abaribus longe differre. pag. 1.
- I. Prologus. pag. 1.
- II. Hunni Abares in Thuringiam invadunt, temporibus Sigeberti Francorum Regis. Bis cum Francis configunt: pacem demum componunt. pag. 2.
- III. A Brunichilde Regina acceptis muneribus, e Thuringia, in quam excurrerant, ad Pannoniam Hunni Abares revertuntur: Bajoarios Slavi superant. pag. 4.
- IV. Dagobertus Francorum Rex Sclavos & Abares intra suos limites consistere compellit. ibid.
- V. Slavi Vvinidi in Hunnos Abares conspirant, eosque superant: Samonem, natione Francum, sibi Regem constituunt. ibid.
- VI. Dagobertus Francorum Rex adversus Samonem Sclavorum Vvinidorum Regem dirigit exercitum ex Alemannis, Langobardis, & Austrasis constatum. Austrasis profligantur. pag. 5.
- VII. Bulgari ab Hunnis Abaribus e Pannonia expulsi, in Bajoariam se recipiunt, ubi omnes ad unum, jussu Dagoberti, interficiuntur. pag. 8.
- VIII. Saxones Dagoberto Regi promittunt, Francorum limitem ab Hunnis Abaribus se defensuros, si tributo levarentur. Illis tamen tributo liberatis, nec promissa solventibus, Sigeberto filio Austrasis Rege imposito, Dagobertus Sclavorum incursionibus occurrit. pag. 9.
- IX. Slavi, Hunni Abares, Vvinidi & Gothi, origine & lingua differunt, etsi commista eorum nomina apud Scriptores occurrant. Farlatus, vir doctissimus, auctor Illyrici sacri laudatur. p. 11.
- X. Slavi Vvinidi differunt ab aliis Slavis, quibus Bajanus Hunnorum Abarum Rex imperabat. Notatur proinde cl. Farlatus. p. 15.
- XI. Marana Schismaticorum Episcoporum Synodus apud Mauricium Imp. agit, ne Francorum Episcopi in terris Hunnorum & Sclavorum Episcopos mitterent aut consecrarent. pag. 19.
- XII. Sanctus Columbanus ad Vvinidos Slavos proficisci cogitavit, ut illos Christiana fide imbueret: ab Angelo tamen intellexit, nondum advenisse opportunum conversionis eorum tempus. Eustasius Columbani discipulus Bojos nonnullos convertit: Rupertus Juva-viensis Episcopus plenius per Bavariam fidem disseminavit. San-
tus

- Ætus Amandus ad Sclavos penetravit. Pauci Sclavi sub Dagoberto Christianam fidem amplexi. pag. 21.
- XIII. Animadversiones in ea quæ de Slavis Vvinidis in vita S. Virgilitii Episcopi Salisburgenfis narratur; ac præsertim de Samone Slavorum Rege, deque primis Carinthiæ Ducibus. pag. 23.
- XIV. Epitome Chronici Slavorum ab Helmoldo Presbytero Buzovienfi conscripti circa Christianam fidem a Slavis Vvinidis susceptam temporibus Caroli Magni. p. 25.
- XV. Reges Winidorum Slavorum Pippino Francorum Regi opem adversus Saxones rebellantes ferunt. p. 29.
- CAPUT II. Slavi, & Abares-Hunni temporibus Caroli Magni.** p. 31.
- I. Slavorum Winidorum multitudo anno Chr. 780. baptismum suscepit. Saxones quoque Baptismo, licet sicte, abluuntur.** p. 31.
- II. Reges Hunnorum Abarum, & Igurorum legatos ad Carolum Magnum mittunt anno 782.** p. 33.
- III. Slavorum Soraborum, & Saxonum contumaciam Carolus Magnus anno 782. comprimit.** p. 34.
- IV. Hunni Abares commisso cum Francis in Italia, & cum Bajoariis in Germania bello, utrobique profigantur anno 788.** p. 35.
- V. Slavi Wilfi, quorum Rex Witzan, anno 789. a Carolo Magno subjungantur.** p. 36.
- VI. Hunnorum cum Francis circa limites anno 790. altercatio.** p. 38.
- VII. Reportata a Carolo M. de Hunnis Pannoniæ anno 791. victoria.** p. 38.
- VIII. Saxonés Christianam fidem, quam acceperant, ejurant, missa ad Hunnos Abares legatione, illos ad arma in Francos convertenda anno 792. sollicitant.** p. 41.
- IX. Ponte navali super Danubium constructo Carolus Magnus dum copias suas anno 793. in Pannoniam mitteret, hæ a Saxonibus interceptæ delentur.** p. 42.
- X. Witzan Slavorum Vvillorum & Abotritorum Rex dum ad Carolum M. tamquam fœdere junctus accederet, a perfidis Saxonibus anno 795. cæditur. Carolus M. Saxoniam vallat, & acceptis obsequiis in Franciam revertitur. Tudo seu Theudo-Hunnorum Abarum Rex Legatos ad Carolum mittit, seque cum suis fidem Christi suscepturum spondet.** p. 43.
- XI. Theudo cum Hunnis Abaribus suis baptizatur. Alii Abarum Principes intestina clade pereunt. Henricus Dux Porojulienfis cum Jvanimiro Sclavo in Pannoniam ingressus, Abares superat, eorumque thesaurum, Ringum dictum, spoliat, & ad Carolum M. anno 796. mittit.** p. 45.
- XII. Hunni in Pannonia alii Abares, alii Iguri; pluribus etiam Regulis subiecti. De Hunnorum ad Christi fidem conversione, Epistola Alcuini ad Paulinum Patriarcham Forojul. & carmen.**

- Theodulfi Aurelian. Episc. ad Carolum . *Quisnam Svoninius Slavorum Princeps ?* p. 42.
- XIII. Hunnorum Abarum legati cum muneribus ad Carolum anno 797. missi . p. 51.
- XIV. Thraffico Slavorum Abotritorum Dux commisso cum Northalbingis, sive Transalbanis, qui Legatos Caroli Regis occiderant, praelio, victor existit . Slavi illi adhuc erant gentiles, Carolo tamen subiecti . Ibid.
- XV. Slavi & Bajoarii desertam Hunnorum in Pannonia terram inhabitare incipiunt anno 798. In Juvavia sive Salisburgo Archiepiscopalem dignitatem Arno, qui jam Episcopus fuerat, obtinens, ordinatum a se Theodoricum Episcopum, & a Geroldo Comite perductum, mittit in Slaviniam, ut regionem Carinthianorum Evangelica luce imbueret . p. 52.
- XVI. Quinque Confinii Comites in Pannonia, Hunnis partim expulsi, partim subjugatis, a Carolo Magno constituti . p. 54.
- XVII. Boji & Carantani ad Christi fidem conversi, opera Antistiti Juvavensium, & Comitum Confinii, quos Carolus constituerat . Bollandi sententia . p. 55.
- XVIII. Geroldus Bajoariz, & Henricus Foro-Julianorum Comites ab Hunnis Abaribus a fide, quam promiserant, deficientibus, interficiuntur anno 799. Carolus Magnus bello Hunnico anno 791. inchoato, finem imponit anno 799 . p. 58.
- CAPUT III. Hunni Slavi, Sorabi, Abotriti, Saxones, a Carolo Magno devicti . Slavi in Pannonia, Slavina, & Bohemia. Chrobati e Dalmatia in Pannoniam & Illyricum Carolo subiectum secedunt . Slavi & Hunni ab Arnone Archiepiscopo ad Christi fidem conversi . Lechus & Zechus, Polonorum & Bohemorum conditores . p. 60.
- I. *Zodan Princeps Pannoniz, multique Slavi, & Hunni Carolo se se dedunt . Carolus Pannoniz vacuz per immisas Colonias vicinarum gentium, maxime Bojorum, consulit .* Ibid.
- II. *Chrobatorum pars, qui in Dalmatiam, ejectis Abaribus, sub Heraclio Imp. venerant, permissu Caroli Magni, in vacuas Pannoniz sedes, post devictos Hunnos, secessit circa ann. 803 .* p. 61.
- III. *Carolus M. Imperator instructionem Slavorum & Hunnorum in Slaviniis, idest in partibus Carinthianis atque inferioris Pannoniz, tam Arnoni Archiepiscopo Salisburgensi, quam Ducibus atque Comitibus, & praefertim Ingoni, committit . Ab hoc Ingone plurimi magnates ad fidem adducuntur anno 803 .* Ibid.
- IV. *Thraffico sive Thraffico, Rex Slavorum Abotritorum, sub Carolo M. clientela . Finis belli Saxonici a Carolo M. suscepti, quod per annos 33. duraverat . Decem hominum millia ex iis, qui utraque ripas Albis fluminis incolabant, inde translati, per Galliam*

- liam & Germaniam divisi. Ea conditio a Carolo Saxonibus proposita, & ab illis suscepta, ut abiecto idolorum cultu, Christianam fidem amplecterentur, & Francis adunati, unus cum eis populus efficerentur. p. 62.
- V. Theodorus Hunnorum Abarum Rex Christianus, a Sclavis Bohemis infestatus, sedes obtinet a Carolo M. inter Sabariam & Caruntum. Ei mortuo succedit alter Hunnorum Rex, cui idem Carolus summam Regni in omnes Hunnos concedit: & misso adversus Bohemos Slavos exercitu, eorum regionem vastat, ducemque Lechonem interficit, anno 805. p. 64.
- VI. Martini Cromeri sententia circa Lechonem Bohemorum Ducem, a Carolo Caroli Magni filio interfectum anno 805. quem putat esse Lesconem secundum, tertii patrem, qui Primislao sive Lesconi primo, Polonorum simul & Bohemorum Regi successerit. p. 66
- VII. Slavi omnes in Scythia & Sarmatia indigenæ; advenæ vero in Germania, Pannonia, Bohemia & Polonia. Lechus & Zechus, Polonorum & Bohemorum conditores, non e Croatia, neque e Dalmatia, aut Illyrico; sed e Septentrionali plaga inter Vistulam & Borysthenem, in Bohemiam & Poloniam advenerunt. Cromeri sententia refertur, ac probatur. p. 68.
- VIII. Guagnini, & Matthiæ de Michovia sententia de Lecho & Zecho. p. 72.
- IX. Quid Farlatus, alique recentiores ex Diocletana historia senserint de Lecho & Zecho? Quid iidem de primis Dalmatiz Regibus? p. 73.
- X. Vera Polonorum & Bohemorum a Lecho & Zecho origo. p. 78.
- XI. Quis Lecho ille a Carolo Rege Caroli Magni filio in prælio interfectus? Quidve sentiendum de primis Bohemiz ac Poloniz Ducibus, quorum series apud rerum Bohemicarum scriptores legitur? p. 82.
- XII. Pax inter Francos, Venetos, & Græcos post varias disceptationes ab anno 806. ad 810. circa Dalmatiz fines. p. 85.
- XIII. Sclavi Sorabi, & Bohemanni a Carolo Magno devidi. p. 91.
- XIV. Danorum Rex una cum Slavis Willis, Linonibus & Smeldingis, in Slavos Abotritos invadit, quorum Duces Thraico, & Godalaibus. p. 92.
- XV. Thraico Slavorum Abotritorum Dux, sumta de Slavis Willis, & Smeldingis vindicta, dolo interficitur ab hominibus Godefridi Danorum Regis. Trans Albim a Carolo M. præsidium adversus Danos ponitur. p. 93.
- XVI. Slavi Willis castellum Albi flumini contiguum destrunt. Godefrido extincto succedit Hemmingus filius in Regno Daniz. p. 94.
- XVII. Carolus Magnus, pace cum Nicephoro Orientis Augusto, & cum Hemmingo Daniz Rege facta, tres exercitus mittit: primum

- Trans Albim contra Slavos Wilfos : alterum in Pannoniam ad terminandas Hunnorum & Slavorum controversias : tertium in Brittones . Canzauus Abarum Princeps , Tudun , & alii Duces Slavorum circa Danubium habitantium , de Pannonia ad Caroli M. præsentiā accedunt . p. 95.
- XVIII. Reges Danicæ post Hemmingi mortem , pacem a Carolo M. petunt . Fœdus ab eodem Carolo cum Michaele Nicephori Augusti successore confirmatum , & expeditio contra Slavos Vvilfos suscepta . ibid.
- XIX. Pax cum Danicæ Regibus facta , eisque frater redditus . Michaele succedit Leo Bardæ filius Orientis Imperat. Carolus Magnus anno 814. moritur . pag. 97.
- CAPUT IV. Hunni Abares , Slavi , Sorabi , Abotriti , Dalmatæ , Gudufcani , Timotiani , Chrobati , Vvilfi , Behemani , Moravi , Nordmanni , Rhoffi : sub Ludovico Pio Imperatore . Ebbo Rhemenfis , Ansharius Hamburgensis , & Urolphus Lauracensis , Archiepiscopi , Danos , Svecos , Scavos , Moravos , Huanos , ad Christi fidem adducunt . pag. 98.
- I. Lûdovicus Pius , Caroli Magni filius , Saxones & Abotritos ad auxilium Heriolto ferendum adversus Godefridi filios , Danorum Reges , mittit . Omnes Orientalium Slavorum primates & legatos ad se venientes anno 815. excipit . ibid.
- II. Sorabi Slavi rebelles a Ludovico Pio domantur : Abotritorum legati audiuntur . p. 99.
- III. Controversia de finibus inter Dalmatas Romanos sive Græcos , qui Imperatori Orientis parebant , & inter Slavos qui ad Francorum Regnum pertinebant , sub Ludovico Pio & Leone Augusto terminatur . Sclaomirus , post Thraiconem , Abotritorum Slavorum Rex , cum Ceadrago Thraiconis filio Regnum partiri renuit : & conjunctis cum filiis Godefridi Danicæ Regibus contra Herioltum , & contra Francos armis , Saxoniam invadit . ibid.
- IV. Pax inter Beneventanos Duces , & Francorum Reges , quo pacto firmata ? Legati Abotritorum , ac Bornæ Ducis Gudufcanorum & Timotianorum , necnon Liudevvti Ducis inferioris Pannoniæ , ad Ludovicum Pium . Liudevvtus cum Timotianis rebellat , & in regionem Carantanorum invadit : cui occurrunt Bornæ Dux Dalmaticæ & Baldricus Dux Forojulienfis . Sclaomiro dejecto , Regnum Abotritorum traditur Ceadrago . pag. 101.
- V. Adversus Liudevvtum Pannoniæ inferioris Ducem a Ludovico Pio tres exercitus diriguntur . Carniolenses Baldrico Forojulensium Duci se dedunt : item pars Carantanorum , qui ad Liudevvtum defecerant . pag. 102.
- VI. Bornæ Dalmaticæ atque Liburniæ Duci defuncto , nepos ejus Ladafclavus succedit , Fortunatus Gradensis Patriarcha , a Joanne Jaderæ

- deræ præfecto Constantinopolim mittitur . Missi aduersus Liudevitum exercitus , devastata ejus regione , domum redeunt . Herioltus a filiis Godefridi in societatem Regni Daniæ receptus . Sclaomirus ab exilio revocatus , & in patriam remissus , percepto Baptismatis sacramento moritur . pag. 103.
- VII. Liudevitus ad Sorabos , qui magnam Dalmatiæ partem obtinebant , fugiens , uno ex Ducibus eorum per dolum interfecto , civitatem ejus in suam redigit ditionem . Saxones depulsis Sclavis castellum quoddam Trans Albim ædificant . Ad Ludovicum Imp. accedunt Legati omnium Orientalium Sclavorum : hoc est , Abotritorum , Soraborum , Vvilsorum , Behemanorum , Marvanorum , Predecentorum , & Abarum in Pannonia residentium : nec non Heriolti , & filiorum Godefridi . p. 104.
- VIII. Liubus Vvilsorum Rex commisso cum Abotritis prælio cadit . Meligastus filiorum ejus natu major a Vvilsis Rex constituitur : & mox ab eisdem deponitur , ejusque loco Ceadragus frater natu minor sufficitur . Ambobus de Regno contendentibus , & ad Ludovici præsentiam venientibus , Ludovicus Regnum Ceadrago confirmat . Ceadragus Abotritorum Princeps ad Ludovicum accedens , muneribus donatur , & ad Regnum suum dimittitur . Liudevitus relicto Sorabis , in Dalmatiam ad Liudemullum Bornæ avunculum veniens , dolo ipsius interfitur . Ebo Rhemorum Archiepiscopus multos ex Danis ad Christi fidem adducit . p. 105.
- IX. Hunni in Pannonia sub Liudevito a Francis deficiunt post annum 819. At Chrobati , qui sub Heraclio Dalmatiam occupaverant , Porgæ patre , & Porga ipso Principatum eorum obtinentibus , iidem circa annum 841. bello inter filios Ludovici Pii exorto , liberi ac sui juris facti sunt , Porino illis imperante . p. 106.
- X. Dani ab Ebone Rhemeni Archiepiscopo anno 822. ad fidem Christi adducti . Danorum , Svecorum , Slavorumque Septentrionalium Apostoli S. Ansharius , & Rembertus Episcopi , nec non Monachi Corbejenfes . Hamburgensis Ecclesia , eique subiectæ Dioceses . pag. 109.
- XI. Uroplius Hunnos Abares , Moravosque fide Christiana imbuunt , Laureacensis Archiepiscopus ab Eugenio II. Papa constituitur . Laureacensis , Pataviensis , & Salisburgensis Ecclesiarum status ab anno circiter 892. ad 992. pag. 113.
- XII. Murtagon Rex Bulgarorum de finibus inter Bulgaros & Francos constituendis cum Ludovico Pio per Legatos agit . Abotriti , qui Predecenti vocantur , & contermini Bulgaris , Duciam Danubio adjacentem incolunt , apud eundem Ludovicum per legatos querunt , quod a Bulgaris injuste infestarentur . pag. 115.
- XIII. Murtagon Rex Bulgarorum moritur . Baldericus & Geriholtus Avarici , sive Pannonici limitis custodes . Ceadragus Abotritorum ,

- rum, & Tunglo Soraborum principes, defectionis accusantur. Herioltus cum uxore, & magna Danorum multitudine baptizatur. Ceadragus & Tunglo abfoluti, dimittuntur. Herioltus a Danis pellitur. Bulgari Sclavos Pannoniz sibi subjicientes, Bulgaricos eis Rectores constituunt. p. 126.
- XIV. Quum Bulgari fines Pannoniz superioris vastasset, Balderico Forojulienfium Duce honoribus privato, Marcha illa a Ludovico Pio anno 824. in quatuor Comites dividitur. Heriolto in Danorum fines invadente, Dani trajecto Albi, Francos adorti cuncta vastant: mox de pace cum Imp. tradant. pag. 127.
- XV. Ludovicus juvenis contra Bulgaros mittitur. Ludovicus Pius Legationes plurimas audit, & dimittit. pag. 128.
- XVI. Legati Saracenorum, Danorum, & Sclavorum ad Ludovicum Pium missi. ibid.
- XVII. Ludovicus Bajoariz Rex cum patre Ludovico Pio Augusto reconciliatur, postquam Bajoarii & Sclavi, quibus fidebat, ab ipso recessissent. pag. 129.
- XVIII. S. Anſcharius fit primus Hamburgi Archiepiscopus. Sedis Hamburgensis amplitudo. pag. 130.
- XIX. Ludovicus Pius, opera filiorum, & conjuratione quorundam Episcoporum & Procerum, exauſtoratur. pag. 131.
- XX. Ludovici Pii Reſtitutio, opera Ludovici Boici & Pippini filiorum. ibid.
- XXI. Ebonis Rhemenſis Episcopi, Nordalbingorum Apostoli, deſoſtio. pag. 135.
- XXII. Nordmanni in Friſiam irruunt. Horicus Rex Danorum per Legatos ſignificat Imperatori, vindictam de Piratis qui in fines Francorum irruerant, ſe ſumpſiſſe. Abotriti & Vvilzi ad ſidem Imperatoris redeunt. p. 137.
- XXIII. Annocor in Avaria Episcopus. Reginarius Episc. Pataviensis Moravos baptizat. Eidem Reginario diploma conſeſſum a Ludovico Bajoariz Rege. pag. 138.
- XXIV. Nordmanni in Friſiam iterum invadunt. Dani in Valcram irrupentes, Eghinhardum Comitem & Hemmingum ex ſtirpe Danorum Ducem interficiunt. pag. 139.
- XXV. Ludovicus Bajoariz Rex in ſuſpicionem venit intentatz in patrem conſpirationis: a quo crimine juramento ſe purgat. Jubetur in Bajoaria ſe continere. Danos Piratas Horicus Rex aſſerit a ſe fuiſſe multatos: petit proinde, ut ſibi ſubdantur Abotriti & Friſiani. Spreta ab Imperatore illius petitio. ibid.
- XXVI. Ludovicus Pius cogit Ludovicum filium per Sclavorum terram cum magno labore in Bajoariam redire. Theophilus Orientis Imp. per Legatos pacem cum Ludovico Pio ſignat, eundem rogans, ut miſos Chagani, qui ſe Rhos vocabant, per Imperium ſuum te-
curor

- curos Byzantium remitteret. p. 141.
- XXVII.** Divisio Regni Franciæ a Ludovico Pio inter filios facta. Ludovicus Pii filius cogitur intra Bajoariz fines se continere. Repressæ Soraborum, Wilzorum, Abotritorum, & Linonum incursionses. Casu Cimufelo Soraborum Colodicorum Rege, pax cum ejus successore statuitur. Horicus Danorum Rex fœdus cum Imperatore percipit. pag. 143.
- XXVIII.** Ludovicus Pius dum Ludovicum filium Bajoariz Regem armis ad officium redigere studet, morbo correptus, diem claudit extremum anno 840. Post obitum Patris Lotharius filius Ebonem Rhemenû restituit Ecclesiæ. p. 144.
- CAPUT V.** Slavi, & Abares Hunni sub Ludovici Pii filiis usque ad annum 876. pag. 145.
- I.** Saxones a Lothario Augusto ad idololatriam redire permitti, postquam a Ludovico & Carolo fratribus devictus est. Ludovicus Bajoariz Rex Aufrastos, Thuringos, Alamannos, partemque Saxonum, suæ subdit ditioni. ibid.
- II.** Colloquium fratrum Lotharii, Ludovici, & Caroli de divisione Regni Francorum inter se faciendâ. Ludovicus Saxones rebellantes & a Christiana fide deficientes, multis occisis, ad officium revocat. p. 146.
- III.** Regnum Francicum inter fratres sic divisum, ut Ludovico Germania omnis Thransthenana cum aliquot cis Rhenum urbibus obtigerit. pag. 147.
- IV.** Ludovicus Germaniæ Rex populos Regulosque Sclavorum suæ subjugat ditioni, Goslomvilum Regem Abotritorum interficit. Regum Sclavorum series. pag. 148.
- V.** Oricus Danorum Rex a Saxonibus Ludovico subiectis victus, pacem expetit. Ludovicus quatuordecim Duces Bohemorum cum hominibus suis suscipit & baptizari jubet. Legatos fratrum suorum, nec non Northmannorum seu Danorum, Sclavorum, & Bulgarorum, audit & absolvit. pag. 149.
- VI.** Moravi, Pannonæ, & Bohemi, defectionem molientes, a Ludovico Rege subiguntur. Moravis Rex post Moymari obitum Ratices qui & Ratislaus imponitur. pag. 150.
- VII.** Legatione ad Oricum Danorum Regem missa, Northmanni comprimuntur. Sclavi & Bohemi legatos pacis gratia mittere & obsides dare compelluntur. Gothefcalchi Presbyteri hæresis condemnatur. pag. 151.
- VIII.** Exercitus Ludovici Regis a Bohemis turpiter profigatur, quod Taculo Sorabici limitis Duci mos gestus non fuisset. pag. 152.
- IX.** Orichus Regnum Danorum cum duobus nepotibus partitur. Northmanni Regnum Lotharii infeillant, Ducibus Rorico, & Godefrido, quos Carolus Calvus in societatem Regni recipit. pag. 153.
- X. Lu-**

- X. Ludovicus Sorabos & Slavos pene omnes subjugat. Gravissima fames Germaniam opprimit; non hoc tamen sed antecedenti anno Piratæ Danorum Galliam & Germaniam infestant. pag. 154.
- XI. Godefridus Herioldi Dani filius, olim baptizatus, a Lothario deficiens, Frisiam infestat: sed quibusdam pactioibus conciliatur. Synodus Moguntina anno 852. habita. Bulgari & Sclavi a Ludovico vincuntur. pag. 155.
- XII. Danis intestino prælio inter se decertantibus, Oricus Rex ejusque nepos Gurumus interfecti sunt: nec de stirpe Regia remansit, nisi Oricus junior puer. Uterque Oricus S. Anscarii fautor. p. 156.
- XIII. Lothario Imperatore mortuo, filii ejus, Ludovicus-Italiam cum Imperio accepit: Lotharius Lotharingiam; Carolus Provinciam. Ludovicus Germaniæ Rex adversus Rasticem Moraviæ Regem bellum gerit. Roricus & Godefridus Dani, Dorestadum cum magna Frisiæ parte occupant. pag. 158.
- XIV. Ludovicus Rex Germaniæ in expeditione Sclavorum detentus, magnam sui exercitus partem amittit. Per Sorabos idem Ludovicus iter faciens, Ducibus eorum sibi conjunctis, Dalmatas victos, tributarios facit. Inde per Bohemos transiens, nonnullos ex eorum Ducibus in deditionem accepit. pag. 159.
- XV. Roricus consentiente Orico Daniæ Rege, partem Regni accipit. Ludovicus per Comites suos civitatem Wiztrachi Ducis, ejecto inde Sclavitago filio, occupat, fratremque ejus Ducem creat. Sclavitagus ad Rasticem Moraviæ Regem confugit. Czistiborus Soraborum Dux Ludovico fidelissimus cæditur. Ludovicus tres exercitus mittit: unum in Slavos Moravos contra Rasticem: alterum in Obotritos & Linones: tertium in Sorabos, qui, cæso Czistiboro, defeccerant. pag. 159.
- XVI. Russi, gens Scythica, a Ponto egressi, in urbem Byzantinam irruunt. Danorum grassationes in Regnum Francorum. Pax facta inter Ludovicum, Carolum & Lotharium. pag. 160.
- XVII. Ludovicus Rex Germaniæ bellum gerit adversus Sclavorum gentes, ac præsertim adversus Rasticem Moraviæ Regem. p. 162.
- XVIII. Carolomannus, Ludovici Germaniæ Regis filius cum Rastice Moravorum & Winidorum Rege fœderatur: Ducibus Pannonici & Garantani limitis expulsis, Marcham per suos ordinat. Ludovicus pater honoribus privat Comites, & Fuldensem Abbatem, tamquam Carolomanno filio rebellanti adhaerentes. pag. 162.
- XIX. Carolomannus cum Ludovico Rege patre reconciliatur. Ludovicus Rex ducto in Obotritos exercitu, Ducem eorum Tabamvilem, qui rebellaverat, dicto obedire compellit. Dani magnam Regni Ludovici partem prædantur. Ungri tunc primum visum, Regnum ejusdem populantur. pag. 163.
- XX. Ludovicus per legatum a Carolo Rege fratre petit, ut Carolo-

- mannum a Rastice desertum ; & a se fugatum non recipiat . Idem Carolomannus , qui Carantanis præerat , prodicione Gundachari Comitiss , ab exercitu desertus : per juramenta Principum ad patrem venit , & cum eo reconciliatur . Ludovicus Gundacharum Carantanis præficit . Dani Regnum Ludovici infestant , & consilio Rorici ad propria redeunt . pag. 164.
- XXI. Ludovicus Germaniæ Rex Rasticem Moraviæ Regem subjugat . Carolomanno filio suo Marchas ablatas restituit . Bulgarorum Regi , qui se Christianum fieri velle promiserat , hostiliter obviam pergit . S. Ansharius anno 865. moritur . pag. 166.
- XXII. Ludovicus , Ludovici Regis Germaniæ filius , contra patrem concitat Rasticem Moraviæ Regem , volens Marcham Carolomanno fratri traditam invadere . Carolomannus , cui ea Marcha concessa fuerat , Rasticem intra sua se cohædere motis armis compellit . Ludovicus interventu Liutberti Episc. Moguntini , cum patre reconciliatur . pag. 168.
- XXIII. Rex Bulgarorum anno 865. Christianus fit : & anno 866. Legati ejus ad Nicolaum Papam Romam veniunt . Ludovicus Rex Germaniæ cum Rege Bulgarorum sedere conjungitur . p. 168.
- XXIV. Hermenricus Episc. Pataviensis cum Presbyteris & Clericis a Lud. Rege ad Bulgar. Reg. Bogorisem seu Michaelem mittitur . p. 175.
- XXV. Nicolaus Papa Præfulibus Galliarum præcipit , ut sibi rescribant de calumniis , quibus Græci Latinam Ecclesiam circa Profectionem Spiritus Sancti , jejunium Sabbati , cælibatum Presbyterorum , & alias observationes criminabantur . pag. 175.
- XXVI. Photius auctor calumniarum in Latinam Ecclesiam : tum quia a Romano Pontifice depositus fuerat ; tum , ut Bulgaros a Latinis averteret . pag. 176.
- XXVII. Res Bulgarorum diversis annis gestæ , ab Annalista Metensi ad ann. 868. uno tenore narrantur . pag. 178.
- XXVIII. Post solutam Ragusii obsidionem , Saracenis inde ejectionis , Chrobat , & Serbli sub Basilio Macedone Orientis Imperatore ad obedientiam Græcæ Imperii redeunt , tum ii qui baptismum ejuraverant , tum qui nondum acceperant . Ex Constantino Porphyrogenito . pag. 179.
- XXIX. Refelluntur qui id Chrobatum & Serblorum factum tribuunt SS. Cyrillo & Methodio . pag. 182.
- XXX. Animadversiones ad narrationem Porphyrogeniti de Barii expugnatione , deque suppetiis a Basilio Macedone Ludovico II. Augusto missis . pag. 184.
- XXXI. Querelæ Ludovici Augusti contra Basilium Macedonem circa Slavos suos subditos a Niceta Oripha Patricio direptos , & circa Apocrisarios Sedis Apostolicæ non custoditos . pag. 187.
- XXXII. Subdola Græcorum ars , qua Bulgariam a Sancta Romana Ec-

- Ecclesia avulsam sibi vindicarunt. pag. 188.
- XXXIII. Quo pacto Apocristarii Sedis Apostolicæ post Synodum octavam redeunt, in Piratas inciderint. p. 193.
- XXXIV. Carolomannus, Ludovicus, & Carolus Ludovici Regis Germaniæ filii cum Slavis Bohemis, & Sorabis atque Siuslis, cum Rastice Moraviæ Rege, & cum Zventibaldo ejusdem Rasticis filio, tribus comparatis exercitibus congregiuntur, & victoriam reportant. Gundacharus qui ad Rasticem defecerat occiditur. pag. 197.
- XXXV. Rastices Moravorum seu Winidorum Rex, dolo nepotis Zventibaldi, capitur a Carolomanno, & ad Ludovicum patrem, Germaniæ Regem, mittitur: qui illum exæcari, & in Monasterium detruendi præcepit. Contentio Ludovici & Caroli filiorum cum Patre Ludovico; quod is erga Carolomannum inclinatio esset animo. pag. 199.
- XXXVI. Bulgarorum Rex a Paulo Presbytero Romano ad Christi fidem, necnon a S. Methodio conversus, Episcopum, & Clericos a S. Romana Ecclesia postulat. Sed dolo Græcorum, ejectis Latinis Sacerdotibus, Bulgari Græcos recipiunt. pag. 200.
- XXXVII. Hadriani III. Papæ querelæ de suis Legatis in Slavorum deprædationem incurrentibus, deque Latinis Episcopis, & Clericis a Bulgaria ejectis. An primus a Græcis ad Bulgaros missus Episcopus Theophylactus, an Gabriel? pag. 202.
- XXXVIII. Zventibaldus, Rasticis nepos, Moraviæ Rex infidelitatis crimine accusatus, in custodia detinetur. Moravi Sclaomirum quendam Presbyterum sibi Regem præficiunt, putantes Zventibaldum cæsum fuisse. Zventibaldus absolutus atque dimissus, armis in Bajoarios motis Carolomannum compellit, omnes obsides qui in suo Regno erant, sibi restituere. Bohemos una cum Moravis in Bajoariam irrumpentes, per Arnun Episcopum, Ruodoldum, Comitem aliosque Ludovicus Rex comprimit. pag. 204.
- XXXIX. Ludovicus Germaniæ Rex conciliata inter filios suos pace, Thuringos & Saxones contra Sclavos Moravos mittit, qui eos in fugam convertunt, eo quod nec Regem haberent: neque inter se concordēs essent. Alii de Francia ab eodem Ludovico contra Sclavos jam dictos, & alii contra Bohemos missi, præsternunt quinque eorum Duces, Svencislaum, Witislaum, Herimanum, Spoitimanum & Moyslavum. Zventibaldus Moravorum Rex missis exercitu de Bajoariis victoriam reportat. p. 206.
- XL. Ludovicus Rex cum Zventibaldo Moraviæ Rege pacem facit. Legatos Bohemorum in carcerem detrudit: suppeticas Carolomanno filio adversus Winidos mittit. p. 208.
- XLI. De Ludovico II. Augusto, & Adelgiso Beneventi. Principe. pag. 209.
- XLII. Tha-

- XLII. Thaculfo Sorabici limitis Duce defuncto succedit Ratolfus : qui Sorabos & Siuslos eorumque vicinos deficientes , ad pristinum servitium redigit . Zventibaldus per Jo: Presbyterum de Venetiis Legatum a Ludovico Rege pacem obtinet . Bohemorum legati ab eodem Ludovico audiuntur . Normanni comprimuntur . p.212.
- XLIII. Ludovico II. Augusto defuncto Carolus Calvus ejus patruus a Jo. VIII. Papa die 25. Decembris Imperator coronatur , frustra obtinente Ludovico Germaniz Rege . p.213.
- XLIV. Ludovicus Rex Germaniz moritur . Post reportatam de Carolo Calvo Imperatore victoriam, Tres filii ejusdem Ludovici, Carolomannus scilicet, Ludovicus & Carolus, Regnum paternum inter se dividunt . Carolomanno obtingit Bajoaria, Pannonia, Carinthia, & Regna Sclavorum, Bohemorum, & Moravorum . Ejusdem Carolomanni adversus Winidos expeditio . p.214.
- XLV. De causa Formosi Portuensis a Jo. VIII. Papa dejecti . p.216.

P A R S S E C U N D A

De Russis, Bulgaris, & Moravis .

CAPUT I. Russi ad Christi fidem sub Basilio Macedone Imperatore convertuntur, & a S. Ignatio Patriarcha Episcopum accipiunt . p.217.

I. Regni Francorum Orientalium post mortem Ludovici Regis inter tres ipsius filios divisio . Carolomanno præter Bajoariam, Pannonia, Carinthia, Bohemia & Moravia obigit . . . Ibid.

II. Russi sub Basilio Macedone a S. Ignatio Patriarcha CP. ad fidem conversi, Episcopum accipiunt . Ex Porphyrogenito . pag.228.

III. Quid de ea Russorum conversione alii Historici Græci? p.229.

IV. Pagius id Russorum factum ad annum 876. vel sequentem confert . pag.230.

V. Pagii sententia examinatur : simulque ostenditur, Russos sub Michaelæ quidem Balbo Constantinopolim obfedisse ; at sub Basilio Macedone circa ann. 871. Episcopum accepisse . pag.231.

VI. Quonam anno scripta sit Photii Epistola ad Patriarchales Sedes Orientis, in qua Photius meminit Russorum conversionis? p.233.

VII. Ostenditur, S. Nicolaum Papam in Epist. ad Episcopos Galliz anno 867. data, non illam Photianam Epistolam, sed aliam sub nomine Imp. Michaelis & Basilii vulgatam respexisse . p.234.

VIII. Quienus refellitur, qui existimat, Russos, de quibus est sermo, non alios a Chazaris fuisse . pag.237.

IX. Demonstratur Photianam ad Orientales Patriarchas Epistolam post annum 867. scriptam fuisse . pag.238.

X. Eminētissimi Baronii sententia expenditur, existimantis Photianam illam Epistolam ann. 863. exaratam tum, quum Photius Schismaticas Guntharii & Theutgaudi literas accepit . p.240.

XI. Montacutius Photii laudator, & Eminētissimi Baronii calumniator, confutatur . pag.243.

- XII. Ex iis, quæ Photius de rebus ante annum 867. gestis in sua Epistola commemorat, non recte infertur, eam quoque ab ipso Epistolam ante annum 867. evulgatam fuisse. pag. 247.
- XIII. Photiani conciliabuli personæ confictæ: & Acta reprobata. Ibid.
- XIV. Demonstratur, Photianam illam ad Orientales Patriarchas Epistolam post annum 869. conscriptam, aut potius confictam. p. 253.
- XV. Concluditur conficta a Photio fuisse quæcumque in illa Epistola narrat, præsertim de Armeniis, Bulgaris & Russis ad Christi fidem conversis; deque Latinis contra Romanum Pontificem ad se confugientibus. pag. 254.
- XVI. Fabulosa recentioris cujusdam Græculi narratio de Russis ad fidem Christi conversis, Græcumque præ Latino Ritu eligentibus. pag. 258.
- XVII. Anselmi Bandurii in recitatam narratiunculam Animadversiones. p. 263.
- XVIII. Ostenditur, ab auctore illius narratiunculæ confusam esse primam Rufforum sub Basilio Macedone conversionem, cum altera, quæ sub Wlodimiro postea contigit. pag. 264.
- GAPUT II. Joannis VIII. Papæ pro recuperanda Bulgarica Diocesi Studium. Bulgarorum origines & migrationes. Eorundem res gestæ, Regesque ab anno Chr. 392. usque ad Bogorim seu Michaellem, qui circa annum 865. Christianam fidem amplexus est. pag. 266.
- I. Joannes VIII. Papa per Epistolas ad S. Ignatium Patriarcham, & ad Clericos Bulgaricæ Dioceseos operam impendit, ut Græcis ejectis, Latini Clerici in Bulgariam revocentur. Ibid.
- H. Eiusdem Joannis VIII. Papæ Epistolæ ad Basilium Imp. & ad Michaellem Bulgarorum Regem, de eodem argumento: ubi & Georgii cujusdam Episcopi meminit, qui Sergium ad Belogradensem Episcopatum promoverat. pag. 268.
- III. Aliæ ejusdem Pontificis literæ ad Petrum Comitem, & ad alium quemdam Bulgarorum Principem. pag. 269.
- IV. Elucidantur nomina Legatorum Regis Bulgaricæ, qui in Synodo VII. adfuerunt: ad quos extant Joannis Papæ literæ. Ibid.
- V. Aliæ Joannis VIII. Pontificis ad Michaellem Bulgaricæ Regem literæ. pag. 271.
- VI. Photius, conficta Basilii Imperatoris genealogia, in gratiam ejusdem & in Palatium recipitur. pag. 274.
- VII. Mortuo S. Ignatio Patriarcha, Sedem Constantinopolitanam iterum invadit, & a Joanne VIII. Papa admittitur, missis Constantinopolim literis, in quibus de Bulgaris ad diocesim Romanæ Ecclesiæ revocandis agitur. pag. 277.
- VIII. Joannis VIII. Pontificis Literæ a Photio falsatæ: & conficta Pseudosynodus. pag. 280.
- IX. Bul-

- IX.** Bulgarorum Origo. Bulgariae situs. Prima eorum Sedes ad Orientem fluminis *Etel*, seu *Folga*, sive *Rha* posita. Secunda Sedes, regio Mæotidi Paludi contermina. Commisio fluvii *Etel* cum *Tanaï* probatur; ex quorum nempe concursu *Cyphis* amnis emergit. Tertia Bulgarorum Sedes, trajecto Danubio in *Mæria* ac *Thracia*. pag. 282.
- X.** Bulgarorum excursiones a Theodosii Magni temporibus usque ad Anastasium: hoc est, ab anno Chr. 392. usque ad annum 514. Buba Bulgarorum Rex anno 489. pag. 286.
- XI.** Sub Justiniano, Heruli, Iberes, Hunni, Gepædes, Abares, Scelavi, & Bulgari, quorum Reges Vulger, & Drogo. Ab anno Chr. 538. ad ann. 558. pag. 289.
- XII.** Bulgarorum res gestæ ab anno 568. ad ann. 599. pag. 296.
- XIII.** Cobratu seu Chrobatus Bulgarorum Rex sub Heraclio circa annum 634. Quinque ejus filii, Batbajas Cobrati fil. circa ann. 678. pacem cum Constantino Pogonato facit: quam Justinianus Rhinometus ann. 678. solvit. pag. 298.
- XIV.** Terbelis post Batbajam ab anno 700. Bulgarorum Rex usque ad ann. 727. Hujus ope Justinianus Imperium recipit, & in Chersonitas & Bosporianos desævit. pag. 300.
- XV.** Cæso Justiniano, Philippicus Imperium invadit. Bulgari ad Byzantinam usque urbem excurrunt. pag. 306.
- XVI.** Philippico defecto excæcatoque, Anastasius, deinde Theodosius, ac demum Leo Isaurus Imperio potiuntur. Hujus Leonis anno 3. Christi 718. Terbelis Bulgarorum Rex in auxilium Anastasii & Nicetæ Xylonitæ advocatus, acceptis a Leone muneribus, proditisque Anastasio atque Nicetæ, domum redit. pag. 308.
- XVII.** Saraceni ab urbis Byzantinæ obûdione egressi, a Bulgariis caduntur sub Terbeli eorum Rege. pag. 311.
- XVIII.** Post Terbelim, Reges Bulgarorum, i. *Cormesius*, alias *Cormesius*. ii. *Telestis*. iii. *Sabinus*. iv. *Paganus*: v. *Thellerigus* alias *Tærigus*. vi. *Cardamus*. vii. *Chrummus*. Refellit Orbinius, qui *Asanerem* Bulgarum pro filio Chagani Chazariz obtrudit. Ibid.
- XIX.** Constantinus Copronymus Syros & Armenios in Thraciam transfert: Scelavinæ Provincias ad Macedoniam sitas Imperio Romano subjicit, pluribus captivis abductis. Bulgaros sub Cormesio Rege ad Longum usque murum excurrentes, comprimit, & datis acceptisque mutuis cladibus, tandem Bulgaros ad pacem petendam compellit. pag. 313.
- XX.** Telestis, qui post Cormesium Rex Bulgarorum creatus est, cum Scelavinorum auxiliis, vicina Romanorum loca hostiliter invadit. Constantinus Copronymus anno 783. commisso cum Bulgaris prælio, victoriam potitur. Bulgari tumultuantes, Telestem occidunt, Re-

- Regemque Sabinum creant: quo propter novum tumultum ad Imperatorem fugiente, a Bulgaris. Paganus Rex constituitur. pag. 315.
- XXI. Constantini Copronymi res gestæ adversus Bulgaros ab anno 765. ad 775. ex Theophane & Nicephoro. Severus Sclavinorum Dux multorum malorum in Thracia atq. Adversus Russorum Chelandia classem Constantinus instruit. Ante Paganum *Umarus* & *Tolitus* Bulgarorum Duces. Post Paganum Tellerigus seu Tzerigus. Copronymi interitus. pag. 317.
- XXII. Tellerigus seu Tzerigus Bulgarorum Rex ad Leonem Chazarum Imp. profugiens, baptizatur anno 776. pag. 322.
- XXIII. Sclavi Macedoniam, Græciam, & Peloponnesum circa ann. 750. invadunt. Anno 782. sub Constantino & Irene AA. Romano subjiuntur Imperio. Tributa iis imposita sub aliis Imperatoribus. Ibid.
- XXIV. Cardamus Bulgarorum Rex ab anno 778. in Romanam ditionem invadere solitus, sub Constantino & Irene de Romanis triumphat anno 788. 790. & seq. pag. 325.
- XXV. Acamerus alias Dargamerus Sclavinorum Berzetæ Princeps. Crumus, alias Crumnus & Crunnus, Bulgarorum Rex post Cardamum, cum Nicephoro Imp. bellum committens anno 806. 808. 809. & 811. insignem victoriam reportat, cæso ipso Imperatore unacum innumerabili optimatum, & militum multitudine, cujus cædis memoria in Menzæ Græcorum recolitur. p. 326.
- XXVI. Crumi Bulgarorum Regis victoria de Michaelæ Rhangabe Imperatore reportata anno 812. & seqq. Michaeli Imperium abdicianti, succedit Leo Armenius anno 813. pag. 331.
- XXVII. Crumus capta Adrianopoli, captivos Macedonum aliarumque regionum innumeratos in Bulgariam & trans Danubium deportari jubet ann. 813. pag. 339.
- XXVIII. Crumus Rex Bulgariæ anno 814. extinguitur. p. 343.
- XXIX. De Crumi Bulgarorum Regis interitu rebusque gestis. pag. 346.
- XXX. Post Crumi interitum, Bulgarorum Rex *Murtagon*. Alii ejusdem gentis Duces *Ducumus* & *Ditzengus* seu *Tzocus*. Manuel Episc. Adriaop. Georgius Debelti, alique Martyres; de quibus Menzæ Græcorum ad xx11. Januarii. pag. 353.
- XXXI. Murtagon pacem facit cum Leone Imp. Ab eodem captivi Christiani in libertatem asserti anno 817. & suppetiæ anno 822. Michaeli Balbo adversus Thomam latæ. pag. 358.
- XXXII. Dalmatæ sub Michaelæ Balbo a Romano Imperio deficientes, sui juris fiunt. p. 363.
- XXXIII. Murtagoni Uladimirus Bulgariæ Rex succedit. Qui in superiorem Pannoniam anno 827. invasit. Ludovicus Boicus anno 828. con-

- contra ipsum a Ludovico Pio patre mittitur. Captivorum Macedonum, & in primis Basilii, in patriam reditus. pag.364.
- XXXIV. Chazaria Romano Imperio subiecta, Chagano petente. Situs Zechia, Papagia, Chazachia, Alania, & Abasgia. p.367.
- XXXV. Bogoris Bulgarorum Rex post Uladimirum, pacem cum Theodora Augusta firmat. Recepta sorore, Theodorum Cupharam eidem Theodora restituit. Christi fidem amplectitur. p.371.

MAG 2017365

